

بسم الله الرحمن الرحيم
فہرست مباحث تذکرۃ الحق

صفحہ	صفحہ	صفحہ
۱	۲۸	اصل ذکر کیفیتہ العدم
۲	"	اصل ذکر کیفیتہ النفی
۶	۴۹	اصل ذکر کیفیتہ السلب
۷	۵۰	اصل ذکر کیفیتہ الوضع
۸	"	اصل ذکر کیفیتہ اللفظ
۹	"	اصل ذکر کیفیتہ الاسم وفعول الخ
۱۰	۵۱	اصل ذکر کیفیتہ الصفۃ
۱۱	"	اصل ذکر کیفیتہ الاسناد
۱۲	۵۳	اصل ذکر کیفیتہ معارض الثبات
۱۳	"	اصل ذکر کیفیتہ النفی بالضد المتجاہ
۱۴	۵۴	اصل ذکر کیفیتہ الامر
۱۵	"	اصل ذکر کیفیتہ النہی
۱۶	۵۵	اصل ذکر کیفیتہ الخلاف
۱۷	"	اصل ذکر کیفیتہ المعارض
۱۸	۵۶	اصل ذکر کیفیتہ العکس
۱۹		وہب چہ شرح
۲۰		وہب چہ متن
۲۱		عرضہ شد بسوی محبوب بابرک اللہ
۲۲		تعالیٰ فی جمالہ
۲۳		ذکر کیفیتہ عقائد اہل سنت وجماعت رضو
۲۴		اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین
۲۵		ذکر کیفیتہ الاصول العاصمہ عن خطئ
۲۶		الفہم فی احقائق الحقہ و الکلام فیہا
۲۷		اصل ذکر کیفیتہ حقائق الاشیاء ثابۃ
۲۸		اصل ذکر کیفیتہ الانزعاج
۲۹		اصل ذکر کیفیتہ الاختصاص
۳۰		اصل ذکر کیفیتہ المحذور والعرض
۳۱		اصل ذکر کیفیتہ معنی المصد
۳۲		اصل ذکر کیفیتہ الوجود
۳۳		اصل ذکر کیفیتہ الثبوت

٥٠	اصل ذكر كيفية الوجود الخارج	٤٥	اصل ذكر كيفية التشبيه
"	اصل ذكر كيفية الوجود الذنبى	"	اصل ذكر كيفية مفهوم كل وجوه
"	اصل ذكر كيفية الوجود البديهي	"	اصل ذكر كيفية مفهوم جنس
٥٥	اصل ذكر كيفية الوجود النظري	"	اصل ذكر كيفية مفهوم نوع
٦٠	اصل ذكر كيفية تعبير الخراج والذنبى	"	اصل ذكر كيفية البيرونى الصورة
"	اصل ذكر كيفية تعبير البديهي النظري	٤٩	اصل ذكر كيفية الاطلاق البقية
"	اصل ذكر كيفية التجرد	"	اصل ذكر كيفية الاضافة
٦٥	اصل ذكر كيفية الاشتراك من وجهي حقيقة	"	اصل ذكر كيفية الدلالة
٦٥	اصل ذكر كيفية البرزخ	٥٠	اصل ذكر كيفية الحاتم
٥٠	اصل ذكر كيفية المنع	٥١	ذكر كيفية ترجمة المدسجاة و تعالى عما يصفون في شربها
"	اصل ذكر كيفية التخصيص	٥٢	اثبات جزر لا يجزى
"	اصل ذكر كيفية الاستثناء	٥٣	تفسير كرمه بدين السموة والارض
٤١	اصل ذكر كيفية الاستدراك	"	تفسير كرمه بدين السموة والارض
٤٢	اصل ذكر كيفية المفضل والمفضل عليه	"	ذكر كيفية منع جواز نفس مع مفهوم الواجب كليا
٤٣	اصل ذكر كيفية المحضر الساكبة	٥٨	ذكر كيفية الجبر والقدر
"	اصل ذكر كيفية الربط بين مصدر	٥٩	ذكر كيفية اسما الله تعالى وصفه
"	اصل ذكر كيفية الجواز	٥٩	ذكر كيفية اسما الله تعالى وصفه
"	اصل ذكر كيفية الذات	"	
"	اصل ذكر كيفية التسميم	"	
"	اصل ذكر كيفية التسميم	"	

٩٢	مطلب لا بد للتكليم من الصوت الخ	١٠٠	ذكر كيفية اثبات مرتبة
٩٣	مطلب فالفعلية بمرافقات ذاتية		القديم والحادث المخوق
٩٤	متضمنة الحقيقة الخ	١٠٣	ذكر كيفية تحقيق حقيقة القرآن
٩٥	مطلب الحقيقة هي متضمنة لذات	١٠٩	ذكر كيفية معية الله تعالى وقرينه و
٩٦	بقاياها الحقيقي بها الخ		احاطة بخلقته
٩٧	مطلب والثانية هي اضافات	١١٠	ذكر كيفية منع تعبیر الهبوط من ذات
٩٨	ذاتية متضمنة الذات الخ		الله سبحانه والصورة من خلقته
٩٩	مطلب والفرق بين الحقيقة والذات	١١٣	ذكر كيفية الرسالة والنبوة والولاية
١٠٠	مطلب ان الترك وجود نظري		والاعجاز والكرامة والاستدراج
١٠١	مطلب من الاختيار الخ		والاستعانة وما فيها مع مطالب اخر
١٠٢	مطلب قبل التكوين حقيقة فصيل		مطلب في الرسالة والنبوة والولاية
١٠٣	ليس بالحقيقة الخ		وصفتهم ونفسهم الخ
١٠٤	مطلب ان الافعال القديمة	١١٠	مطلب فدل على بذاته على دعوى رسالة
١٠٥	تتحمل حد وثباتا او قدم مفعول الخ		الرسول الخ
١٠٦	مطلب ان الحقيقة مادة الخف	١١٩	مطلب انما النبوة صفة مافعة للنبوة
١٠٧	سحبها فلا يجوز تقدم المادة عليها		صلحهم فمن اعجاز الخ
١٠٨	مطلب الخ انما لا اعتبار الخ	١٢٠	مطلب الولاية التابعة صفة مافعة
١٠٩	مطلب ان الذات مستجمعة المتنازعة		الخ فبها كرامته
١١٠	مطلب ان مفهوم الذات وجد	١٢١	مطلب الايمان وصف مانع الخ
١١١	مطلب باعترافك حق معرفتك الخ		فهو معقولة
١١٢	مطلب فرقك حق معرفتك الخ	١٢٢	مطلب الكفر وصف مانع الخ فهو
١١٣			استدراج

١٢٢ مطلب ان الاستعانة تقتضيه
الدعوة الخ لميت بشر مخصوص
تفسير كرميه يا ايها الذين امنوا كونوا
انصار الله كما قال عيسى بن مريم
للمؤمنين من انصارى الى الله
في سورة القصص
١٢٣ تفسير كرميه ايما وليكم الله رسوله
والذين امنوا الذين يقيمون الصلاة
ويؤتوا الزكاة وهم راكعون
ومن يقول الله ورسوله والذين امنوا
فان حزب الله هم الغالبون
في سورة المائدة
١٢٤ مطلب فان لم تفضل بالاستعانة
والإضافة الخ
١٢٥ مطلب التولي بالولي يلزم تبعه
تفسير كرميه ولوا عنهم اظلموا انفسهم
جاؤك فاستغفروا الله واستغفر لهم
الرسول لوجه الله فوا بارحيا
في سورة النساء
١٢٦ تفسير الحديث الشريف من له حاجة
فليس وضوءه وليس كعبته وليس
اللهم اني استاك والوجه اليك

بنيك محمد بنى الرحمة يا محمد اني
توجت بك الى ربى في حاجتي هذه
تقتضى لي اللهم شفعة في الحديث
مطلب انتفض الحصري اياك لتعير
في سورة الفاتحة وتفسير
تفسير كرميه لا تدع من دون الله
الا ينفعك ولا يضرك الخ
١٢٧ تفسير كرميه وان يسكب الله
بضر فلا كاشف له الا موج وان
يردك نخبر فلا راد لفضله
مطلب فالاستعانة بالانبياء الخ
١٢٨ مطلب اما الاستعانة بالاولياء
اثبات سماعة الموتى عقلا ونفلا
من الايات القرآنية والاخبار النبوية
الحجة القاطعة في سماعة الموتى
مطلب ان قيل يمكن ان لا يعينوا
ولا يسمعون في وقت
مطلب ان قيل يمكن ان يعينوا
ولا يسمعون في وقت
مطلب ان الاعجاز والكرامة
محيطان من بداية الى نهاية ام

١٢٤	تفسير كريمة الم تركيف ضرب البتة مثلا كلمة طيبة انهم وادفيع من الحديث الاثر	١٤١	بيان اليقين في تعريضه ولا يزيد ولا ينقص
١٥٠	مطلب انما الودع انهم الامر	١٤٢	بيان الوجود على الوجود على
١٥٢	تفسير كريمة ولا تقولوا لمن يقبل مني سبيل الهدى اسوات باهل الجوار ولكن	١٤٣	بيان الشخص وهورايد على ماسية و عين ماسية
١٥٦	لا تشعرون واهيا رعنذ بهم ثم ترون فرحين با اتهم احد من فضله تفسير كريمة	١٤٤	بيان حديث الوجود ووجه الشهود
١٦١	واعبد ربك حتى ياتيك اليقين ذكر كيفية غيب وعلمه وما فيها	١٤٥	بيان معنى الحديث الشريف عن ربه فكل لهامه الحديث والمؤمن
١٦٢	تفسير كريمة يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم والما يحيطون بشئ من علمه الا بما شاء	١٤٦	مررة المؤمن الحديث في ضمن الكلام بيان اختلاف الاحوال في وجه الوجود
١٦٥	تفسير الآية الكريمة عالم الغيب فلا يظهر على نبيه احد الا من اراد من رسول فانه يسلك من بين يديه من خلفه هذا	١٤٧	بيان الوجود الخاص العام
١٦٩	ذكر كيفية العلم والمعرفة والعارفة والمعروف ومتعلقاتها وما فيها من مطالب اخرى	١٤٨	بيان الاطلاق والتقييد والتشبيه والصورة على السور في قدها وادها
١٧٩	بيان علم حصولي علم حصولي بيان علم الاشياء باشباهها وبانفسها	١٤٩	بيان اعتقاد في مسند وجه الوجود
١٨٩	بيان التصديق والتصوير والاقرار	١٥٠	بيان الكافر عابدية ومعبودية والخذلان
		١٥١	بيان جنس احدية الاشياء

<p>الى صله الحديث وكل مبرر لما خلز له الحديث ومن عرف لفنه فقد عرف ربه الحديث في ضمن الكلام</p>	<p>١٨٢ بيان قرب المعلوم ربه بكل ما علم علم ربه قبله ومعه بعده</p>	<p>١٨٣ بيان فالابان والكفر والشرك منقطع من العبادات فالابان المشروع والكفر المشروع حجة على حقيقتها وتفسير الآية الكريمة فمن كان يربو بفار ربه يعمل عملا</p>	<p>١٨٤ صاحي ولا يشرك بعبادتي شيئا وسميان من الابان والكفر لا يزيها</p>	<p>بيان نشار في موجودات حادثة هو حادث اول فيها نشار نزارع غيره كله نقصنا ان نزارع تفسير الآية الكريمة قل يا اعدائكم الذين اسرفوا على انفسهم لا يظنوا من رحمة الله ان الله يعطيهم الذنوب جميعا</p>	<p>١٨٥ بيان نشار في مسلوبات هو حادث</p>
<p>اول فيها نشار نزارع غير نقصنا</p>	<p>١٨٥ بيان لا بد من اول في كل واحد من المراكز والاول الذي في موجودات حادثة هو محمد صلعم</p>	<p>١٨٦ بيان نقصهم في معرفة الرب بحسناته الذاتية وقوله صلعم و ظهوره صلعم في عالم الشهود في الاخر على ترتيب ضروري من آدم عليه السلام الى محمد صلعم</p>	<p>١٨٦ بيان من ضمن ما ذكر في صدر الكلام يمنع نظيره صلعم مطلقا بيان تفسير الآية الكريمة ليس كمنه شي الاية في منع نظيره صلعم</p>	<p>١٨٨ بيان لائل اخرى في منع نظيره صلعم قيل ان يكون ظهور الذات كمرآة بيان دلالات النصية في ختم نبوة صلعم وفي منع نظيره صلعم - فاكتفارا بقتناع نصي اولي منها الآية الكريمة ولكن سول الله</p>	<p>منها الآية الكريمة ولكن سول الله</p>

<p>و خاتم النبیین و منها اذا اخذ الدين من بين ايديكم من كتاب و حكمه اخبر و منها الايجاد الشريفة</p>	<p>١٩٦</p>	<p>مطلب تفسير قوله تعالى ولا يزعجوك بالنفسهم عن نفس</p>
<p>بيان فلو لم احاطة المكر و قوته و معيته لما فيه من الماخوذ جواز علمه به</p>	<p>١٩٧</p>	<p>مطلب تفسير قوله تعالى فاما الذين امنوا به و غرروا و نشره و انتبهوا نور الذي انزل معه اوليك هم المفلحون مع توضيح</p>
<p>بيان ان التوسع تبعد و المثال و الجسم لا ينافي و حدث التخصف فلا باس في قول الذي نسب الى ابن عباس رضي الله تعالى عنه ما في تحت تفسير الآية الكريمة</p>	<p>٢٠٠</p>	<p>مطلب تفسير قوله تعالى يا ايها الذين امنوا لا تلهووا بين يدي الله و رسوله واقفوا له ط ان الله سميع عليم</p>
<p>الذي خلق سبع سموات و من الارض مثلين الا يسع ارضين في كل ارض بني كنسليم و آدم كادكم اخ و تفسير الآية الكريمة مع بحث آخر</p>	<p>٢٠١</p>	<p>مطلب تفسير قوله تعالى يا ايها الذين امنوا لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت الذكر و لا تجهروا له بالقول كجهر بعضكم لبعض ان تحبط اعمالكم و انتم لا تعلمون</p>
<p>ذكر كيفية تعظيم و ادب و محبة حضرت جيب الرحمن صلعم مطلب تفسير قوله تعالى انظر الى المؤمنين من انفسهم</p>	<p>٢٠٢</p>	<p>مطلب تفسير قوله تعالى ان الذين يغضبون اصواتهم عند رسول الله و الذين امنوا من قبلهم هم المفلحون لهم مغفرة و اجر عظيم</p>

۲۰۴	ذکر کیفیت وجوب خسران	خاجاک للمؤمنین
	دارین از ایثار حضرت حبیب	ذکر کیفیت ایمان والدیه المکرین
	الرحمن صلعم با دیگر مطالب	صلی الله تعالی علیه وسلم
۲۰۵	مطلب تفسیر قوله تعالی	حاصل قضیه تنبیه موقوف بر صلوات
	ان الذین یؤذون الله	مطلب تفسیر قوله تعالی ربکم صین
	ورسوله فنعیم الله فی الدنیا و	تقوم و تقلب فی اساجد ربکم
	الآخرة و انعم الله علیهم عند ابائهم	مطلب تفسیر حدیث شریف سیر
۲۰۶	و الذین یؤذون المؤمنین	رسول الله تعالی عن ابویه فقال
	و المؤمنات بغير ما کتبتوا	سلتما ربی فبعطین فیها وانی لقات
	فقد احتملوا هبتا ما واثما بیننا	یومئذ ان المقام المحمود
۲۰۷	مطلب تفسیر قوله تعالی	ذکر کیفیت آثار مع علیها اهل سنته
	ماکان المؤمن ولا مؤمنة اذا	وجماعة رضی
	قضی الله ورسوله امر ان یکون	ذکر کیفیت تعظیم و محبة شعار الله
	لهم الخیرة من امرهم ط و من یحضر	و شعار الرسول صلعم و غیره صلعم
	الله ورسوله فقد نفل ضللا لا یمیتا	ذکر کیفیت صحه اشتراک وصفی بابه
۲۰۸	ذکر کیفیت تعظیم و محبة ملائکه و	سبحانه در وجهی از وجود باضا
	صحابه و تابعین و غیرهم علی	الله سبحانه
	بنینا و علیهم الصلوٰة و السلام	مطلب بیان اشتراک وصفی
۲۰۹	مطلب تفسیر قوله تعالی محمد	مطلب در تحقیق عبودیه و معبودیه
	رسول الله و الذین معه ام	و عبادت و شریعت
۲۱۰	مطلب تفسیر قوله تعالی و	خفضر

۲۴۶	مطلب فرق در سجده عبودیه و سجده توحید	۲۹۳	مطلب در کیفیت طواف و تفسیر کریمه
۲۵۲	اکنون سخن است در تحقیق معانی احادیث طیبه		و لیسطونوا بالبت العتق الایه و ان الصفا والمروة من شعائر الله الخ
"	مطلب تفسیر حدیث شریف عن علی	۲۹۶	مطلب بیان دخول علیه لاجناح
"	خرمیه رضا انه روی فیما یری النائم الخ	۲۹۷	مطلب بیان شعائر
"	مطلب تفسیر حدیث شریف ان رسول	۲۷۰	ذکر کیفیت جواز انتساب بغیر الله تعالی
	الله صلعم کان فی نفر من المهاجرین		بوجه تعالی و فضل تخصیص موموب
	الی ان فقال رسول الله صلعم اعدواکم		و موموب له و تخصیص مانی و اصابت
	و اکرموا اخاکم و لو کنت آمر الاحد ان یسجد		نفع عمل بغیر عامل با دیگر طالب
	لا امرت المرأة ان تسجد لزوجها	۲۷۱	مطلب تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا
۲۵۳	مطلب تفسیر حدیث شریف قال دخل		اذا ناجتیم الرسول فقد موأمن به
	رسول الله صلعم حاططاً للانصار		نحو لکم صدقة الخ
	الی ان قال فقال رسول الله صلعم	۲۷۳	مطلب فضل تخصیص موموب و موموب
	لا یمنعنی لاحد ان یسجد لاحد الا الله تعالی	"	مطلب تعیین مانی سنة مستحبه است
۲۵۶	مطلب تفسیر حدیث شریف عن	۲۷۵	مطلب تفسیر کریمه و فعلوا الخیر الخ
	قیس ابن سبعة رضا قال اتیت الحجرة الی	۲۸۱	مطلب تفسیر حدیث شریف لا تشدوا
	ان قال فقال لی ارایت لو مررت		الرحال الخ
	بقبری اکت تسجد له فقلت لا فقال	۲۸۲	مطلب ایصال نفع اعمال از احیاء
	لا تفعلوا		باموات
۲۵۹	مطلب در آنچه فقها رحم فرمودند	۲۸۳	و از اموات باحیاء و از اموات باموات و

٢٨٢	تفسير كريمه كل نفس بما كسبت منية	صلعم احسن الذكر وتفسير كريمه و
"	و ان ليس للانسان الا ما سعى	اذكروا نعمت الله عليكم وما انزل
٢٨٦	واذا تلاكم الانسان وانسانا ملاكمه	عليكم من الكتاب والحكمة يعظكم به
"	واذا تسمع سبزا بر كور لبصاحب كور	٣١٢ مطلب التعظيم له صلعم بما ادبنا الله
"	وتفسير حديث شريف ان رسول الله	فعل
"	صلى الله عليه وسلم مر على قبرين اخ	٣١٥ مطلب اما القيام له صلعم
٢٨٨	مطلب تحقيق معنى كريمه اهل	٣١٩ مطلب تقية اليوم والشهر لذكر
"	لغير الله وما اهل لغير الله	وتعظيم الذكر
٢٩٢	مطلب معنى كريمه ما ذبح على نصب	٣٢٣ ذكر كيفية زيارت القبور خصوصا اثر
٢٩٦	مطلب معنى كريمه ذلكم نسق	القبور قبر النبي الرحمة صلعم المحقق
"	مطلب معنى كريمه اجعل السم من بحيرة	٣٢٥ مطلب قد تقر وتحقق بالبرهان
٣٠١	ذكر كيفية فضل ذكر ميلاد حضرت سيد	ان حضور الزائر قبالة قبره الكريم
"	العالم صلى الله عليه وسلم	والتسليم والصلوة عليه والتوسل
"	مطلب وقت الولادة اكرم الالاف	بجانبه التعظيم والاستمداد والاستشفاء
"	بكرامة كلية فيومها وليها وشهرها	بجانبه الفخيم بل باصحابه واهل بيته
٣٠٤	مطلب البهنة كلها سقته وتفسير الحديث	واوليائه جميعين صلعم من افضل الطاعات
"	كل بهنة ضلالة	٣٢٤ مطلب قد علم بالضرورة ان القربات
٣٠٨	مطلب بيان المقصد لقول عمر رضي	والطاعات خالصة لله عز وجل ليسير
"	نعمت الله به	فيها شركة المخلوق اصلا لكن في بعضها
"	مطلب في اثبات ان ذكر ولادته	يلزم توسط مخلوق والتوجه اليه الخ

٣٢٨	مطلب اما الاحاديث في وقوفه صلعم	المذمومين
٣٢٩	مطلب اما الوقوف على قبر سيد	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٠	المسلمين صلعم	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣١	مطلب اما استقبال قبره الشريف صلعم	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٢	مطلب اما وضع اليدين على الشمال	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٣	في الزيارة كما في الصلوة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٤	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٥	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٦	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٧	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٨	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٩	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٠	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤١	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٢	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٣	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٤	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٥	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٦	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٧	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٨	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٩	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٥٠	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور

۳۹۰	مطلب تفسیر کریمه فیکشف ما دعون	۳۹۶	مطلب اذن شفاعته من غیر تعظیم است
۳۹۱	الیه ان یشاء الایه	۳۹۷	مطلب اثبات شفاعته تسبک بضمیر
۳۹۲	مطلب تحقیق معنی و ما دعوا لکما فی ذلک	۳۹۸	تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا انفقوا
۳۹۳	الانی بسند الی	۳۹۹	مما رزقناکم من قبل ان یاتی یوم
۳۹۴	مطلب انکما ارجابتم فی کفر است	۴۰۰	لا یجمع فیہ ولا خذ ولا شفاعته ط
۳۹۵	ذکر کیفیت تفسیر حدیث شریف لاتتخذ قبری شناعه	۴۰۱	تفسیر کریمه الا خلا یومئذ بعضهم
۳۹۶	تفسیر حدیث شریف لاتتخذ قبری شناعه	۴۰۲	بعضهم عدو الا المتقین
۳۹۷	تفسیر حدیث شریف لاتتخذ قبری شناعه	۴۰۳	تفسیر کریمه لا یملک الذین یرعون
۳۹۸	تفسیر حدیث شریف اللهم لا تجعل قبری	۴۰۴	من دونہ الشفاعه الا من شہد الحق
۳۹۹	و شناعه	۴۰۵	و هم یعلمون
۴۰۰	تفسیر حدیث شریف لاتتخذوا قبری	۴۰۶	تفسیر کریمه لا یشفعون الا من ار
۴۰۱	تفسیر کریمه یا بنی آدم خذوا زینکم	۴۰۷	و هم من خشیتہ مشفقون
۴۰۲	عند کل مسجد الایه	۴۰۸	تفسیر کریمه لا یملکون الشفاعه الا
۴۰۳	بیان انکه هجوم و زینت بخصو حضرت	۴۰۹	من اتخذ عند الرحمن عبدا
۴۰۴	صلعم ناگزیر است	۴۱۰	تفسیر کریمه لا اله الا هو الحی
۴۰۵	ذکر کیفیت منع نوشتن قرآن مجید از	۴۱۱	القیوم ج لاتاخذہ سنه و لا نوم
۴۰۶	نجاست و سوختن آن بادیگر مطا	۴۱۲	تفسیر کریمه من الذی یشفع عنده
۴۰۷	ذکر کیفیت ثبوت شفاعته بحقیقتها و	۴۱۳	الا باذنه
۴۰۸	الاختیار دون الاذن با مطالب دیگر	۴۱۴	تفسیر کریمه لا یصل علی احد منهم
۴۰۹	مطلب اثبات شفاعته از اسناد الاصحاح	۴۱۵	ما ت ابدوا ولا تقم علی قبره ط الخ

تفسیر کریمہ ذر فی ومن خلقت جدا	۴۲۰	تفسیر حدیث شریف بار بامتی امتی
تفسیر کریمہ ما کان لحد یغذیہم و یؤییہم	۴۲۱	تفسیر حدیث شریف شفاعۃ الامم لائل
تفسیر کریمہ و لسوف یعطیک ربک فز	۴۲۲	الکلبا من امتی الخ
تفسیر کریمہ و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین	۴۲۳	تفسیر کریمہ قل انکم تمجیدون اللہ فاتبعو
تفسیر کریمہ عسی ان یمیتک رب مقاما	۴۲۴	الح
محمودا	۴۲۵	مطلب تنبیہ باید داشت کہ متفر شفاعۃ
تفسیر کریمہ و استغفر لذنوبک للمؤمنین	۴۲۶	بالاذن بالفی شفاعۃ متحقق بحقیقۃ
و المؤمنات	۴۲۷	و الاختیار نسبتہ بحضرت صلعم شامل
تفسیر کریمہ و من الاعراب من یؤمن	۴۲۸	من کذب بہا لم یملکها است
بالہی و الیوم الا خود بخدا میفتق	۴۲۹	مطلب شفاعۃ مقتضی رجاء و ارتباط
قربات عند اللہ و صلوة الرسول الم	۴۳۰	و انکارش مستلزم باین فرق الخ
تفسیر کریمہ خذ من اموالہم صدقة	۴۳۱	تفسیر حدیث شریف من حج کسنتی لیسر
تطہرہم و زکیہم بہا الخ	۴۳۲	لہ شفاعتی
تفسیر کریمہ اکان للناس عجبان	۴۳۳	مطلب انچه باذن است و ائمتہ است نہ
او حینا الی رجل منهم الخ	۴۳۴	شفاعۃ الخ
تفسیر حدیث شریف من زارنی	۴۳۵	مطلب شفاعۃ باذن نسبتہ دوزخیان
بنا فکانما زارنی جبا الخ	۴۳۶	مجبور الحال است
تفسیر حدیث شریف من زار قبری	۴۳۷	تفسیر کریمہ لعلم ما بین یدہم و ما بینہم
کنت لہ شفیعاً و شہید الحدیث	۴۳۸	تفسیر کریمہ فمن یکفر بالطاغوت الخ
و من جارنی زار الخ	۴۳۹	تفسیر کریمہ اللہ ولی الذین امنوا

مطلب عروجت بولایه چهارم	۴۶۲	بخیر جمیع منظومات الی النور والذی	۴۶۲
مطلب عروجت بولایه پنجم	۴۶۳	کفر و ادبیا سم الطاغوت بخیر جمیع	۴۶۳
مطلب عروجت بسوی شخص نفس	۴۶۵	من النور الی الظلمات	۴۶۵
از انست خالق انبیاء عم و از انست		تفسیر کرمیه کم من ملک فی السموات	۴۶۶
خالق الهیات		لا تغنی شفا عنهم شفا الا من بعده	۴۶۷
مطلب زین پس سیر است در مرتبه تغییر	۴۶۸	ان یا ذن احد لمن یثاب و یعزر	۴۶۸
واحدیه حجابیه		تفسیر کرمیه لا اله الا الله لنفسی نفعا و لا	۴۶۹
مطلب زین پس سیر است در مرتبه تغییر		ضر الا ما شاء الله و لو كنت	۴۷۰
واحدیه حجابیه		اعلم الغیب لا استکثرت من الخیر	۴۷۱
مطلب زین پس عروج است بسوی	۴۷۱	و ما منی السورج الخ	۴۷۱
ولایه اصلیه مقصوده		ذکر کیفیت سلوک معنوی در معرفه	۴۷۲
مطالب تنبیهات الی آخر	۴۷۲	نفس بر معرفه الله سبحانه	۴۷۲
مطلب بیان معرفه صفات ثبوتیه	۴۷۱	مطلب فقر انکشاف عفا بابت	۴۷۱
سلبیه و سلب سلبیه از ثبوتیه		مطلب نفس انسان شخصی است	۴۷۰
مطلب بیان تصوف تنبیه باید دانست		بسط الخ	۴۷۰
صوف بعضی باز ماندن بدی از کسی است		مطلب سخن در معرفه تفصیل مرتبه	۴۷۰
مطلب تنبیه طریق تعلیم خبان مشایخ است	۴۷۱	تعیین وجودیت و قلب که ولایت	۴۷۱
ذکر کیفیت اخلاق که برای تصفیه و	۴۷۰	اولی است	۴۷۱
تزکیه باطن لا بد منها است		مطلب عروجت بسوی ولایه دوم	۴۷۱
مطلب پنجه با الله تعالی است	۴۷۰	مطلب انکشاف فی است بولایه سوم	۴۷۱

تفسیر کریمه قل بفضل الله وبرحمته الخ	۵۰۶	معین الدین حسن حبیبی رحمه الله
مطلب پنجم با خلق است	۵۱۰	تفسیر حدیث شریف لی مع الله وقت
تفسیر کریمه فاذا نكح یبدل الله سنیا تم	۵۱۲	لا یسعی فی ملك مقرب ولا ینجی
حسنات الایه	۵۱۲	تفسیر حدیث شریف ما زال علیه
تفسیر کریمه قال ربانی لما انزلت الی	۵۱۳	یقرب الی بالنوافل الخ
کیفیه تبدیل سنیا بحسنات	۵۱۴	تفسیر کریمه فلم تقتلوهم ولكن الله
تفسیر کریمه انما كان قول المؤمنین الخ	۵۲۰	قتلهم وماریت اذ یریت ولكن الله
متفرقات	۵۲۱	رحمی ج
ذکر کیفیه ذکر اسماء طیبات شیوخ	۵۲۶	مطلب بودیداشد که ان حقیقه هم
دامت برکاتهم		حادث غیر مخلوق است
مطلب در بیان بیان سران مخفیه و ان	۵۳۱	تفسیر کریمه انما امره اذا اراد شیئا
مشده در کلمه شهادت بدانکه میرت		ان یقول له کن فیکون
به تخفیف ان الخ	۵۳۲	تفسیر حدیث شریف الفقر اذا تم فهو
تفسیر کریمه ورفعا لک ذکرک	۵۳۲	ذکر کیفیه کلمه طیبه لفظا و معنایا
تفسیر کریمه قد انزل الله لیسکم ذکرا	۵۳۴	ذکر کیفیه تعیین احمدیه و محمدیه بامطاب
رسولا الایه		تفسیر حدیث شریف الله یحب الی
تفسیر کریمه واذکر نعمت الله علیکم الایه		تفسیر حدیث شریف کنت کثر تخفیه
ذکر کیفیه حاضر در دمسک باستان	۵۳۶	احسبت ان اعون فخلقت الخ
رحمته شان خواجه خواجگان حضرت		تفسیر حدیث شریف خلق الله
حبیب الله معین الحق والدین محمد		الان ان علی صورته

مطلب بر بنابر این اصل	۶۰۱	تفسیر کریمه ایا عرضنا الامانة الخ	۵۸۸
مطلب و همچنین در اطیعوا الله الخ	"	ذکر کیفیت احاطه علم آنحضرت کثیر العلم	۵۹۲
تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا اتقوا	"	صلی الله تعالی علیه وسلم	
الله و اتقوا الیه الموسیبه و جاء		تفسیر کریمه و انزل علیک الكتاب	۵۹۴
فی سبیلہ لعلکم تفلحون		و الحکمة و علیک ما لم تکن تعلم و کان	
تفسیر کریمه قد انزل الله لیسیم ذکر	۶۰۹	فضل الله علیک عظیما	
رسولا یتلو علیکم آیات الله مبشرا		تفسیر حدیث شریف ان الله قد فی	۶۰۰
لیخرج الذین امنوا و علوا الصالحات		الدنیا فاما انظر الیهما و ما ہو کائن فیها	
من الظلمات الی النور		الی یوم القیامۃ کانا انظر الی کفی	
تفسیر کریمه و قل جابر الحق و	۶۱۱	ذکر کیفیت تفسیر کریمه یریدون لیطغوا	۶۰۲
زمن الباطل ط ان الباطل		نور الله بافوا سیم و الحق در اثبات	
کان زموقا		احاطه حضرت نبی امی صلعم	
تفسیر کریمه و آمنوا بان نزل علی	۶۱۲	تفسیر کریمه هو الذی ارسل رسولہ	۶۰۳
محمد و هو الحق من بهم الای		بالله ی و دین الحق لیظهره علی الیه	
تفسیر کریمه ان الذین اتبعوا	"	کله و لو کرد المشرکون	
الحق الای		ذکر کیفیت اتحاد من وجه و تغایر وجه	۶۰۵
مطلب یا فتن صحبه نبی وقت	۶۱۶	میان بیان عمل و تقلید و تفسیر	
فرض است		باد بکر مطالب	
مطلب تقلید در لغت قلاوه بگرد	۶۱۷	مطلب حبس در عطفی که تفسیر از	"
انداختن است و در اصطلاح فراموش		عوارض معطوف علیہ باشد الخ	

٩١٤	تفسير كريمه من يشاقق الرسول بعد ما تبين له الهدى ويتبع غير سبيل المؤمنين قوله ما تولى و نضله جهنم ط و سارت مصيره مطلب حقيقة ذهاب الرجعية و شافعية و مالكية و حنبلية		٩١٤
٩١٥	تفسير كريمه و من يتبع غير الاستقام دينا فلن يقبل منهج تفسير كريمه فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون		٩١٥
٩١٦	مطلب اگر تنازع شود در امر از اولو الامر تفسير كريمه فان تنازعتم في شئ فردوه الى الله و الرسول		٩١٦
٩١٧	ذكر كيفية وجود اول ظهور آخر ان حضرت صلعم و فضل بعض انبياء بر بعض با ديگر مطالب		٩١٧
٩١٨	تفسير كريمه تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض و انهم تفسير كريمه اذا اخذنا من النبى		٩١٨
٩١٩	تفسير كريمه و من ترك ما لا يعن و هو يدركه الا بصار و هو الطيف تفسير كريمه و السابغون لما و لونه من المهاجرين و الانصار الذين اتبعواهم باحسان		٩١٩
٩٢٠	بيان اصحابية و تابعية و وثايق احتياجي و ولاية صد يقية ذكر كيفية اسرار كريمه الم ذكر كيفية تفسير كريمه يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا اليهود و النصارى اولياء		٩٢٠
٩٢١	ذكر كيفية تفسير كريمه جعل الله الها و احدا ج ص ل و اعبدوا الله ما لكم من الله غير لا اله و هو الله فى السموة و الارض لا اله		٩٢١

<p>له الرحمن وقال صوابه بالثبات شفاعة اختيارى حضرت رحمته للعالمين صلعم تفسير كرميه بومئذ لا تنفع شفاعة الا من اذن له الرحمن ورضي قوله ذكر كيفية تفسير كرميه اذ ان الله يشار البنير لما اتيكم من كتاب حكمته ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به لتنصرنه الى اخر الاية فاولئك هم الفاشقون</p>	٤١٨	<p>رضاني وانا اطلب ضاركة بحمد ذكر كيفية تفسير الاية الكريمة فاما الذين تنقوا ففى النار لم فيها زفير وشهيق لا خالدين فيها ما هم السموات والارض الا ما شاربك ان ربك فعال لما يريد واما الذين سعدوا ففى الجنة خالدين فيها ما هم السموات والارض الا ما شاربك عطا غير محذوذه في اختلاف الذي يقبل الى صوته و ما اتصل اليه بالى الاستئناس ذكر كيفية تفسير حديث شريف ليعلى</p>	٤٢١
<p>ج اعم ذكر كيفية تفسير ان من شئى الا باع ولاكن لا تفقهون تسبيحهم الاية ذكر كيفية تفسير كرميه انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فامين ان يحملنها واثقن منها و حملها الانسان طاع</p>	٤٢٢	<p>ذكر كيفية تفسير كرميه الذي ربك حين تقوم وتقلبك في الساجدة ذكر كيفية مسائل متفرقة كه اعلم وعلى صلحا ثابت هت مسئلة معانقة وتقبيل مسئلة انحرار</p>	٤٢٣
<p>ذكر كيفية تفسير الحديث الشريف يا سرى يا نور نورى يا خزان معونى افدت بك عليك يا محمد من لى العرش الى تحت ارضير بكم طيلون</p>	٤٢٤	<p>مسئلة طواف والزام وحب جمع مسئلة بوسه قبر والدين غير ما</p>	٤٢٥
<p>ذكر كيفية تفسير الحديث الشريف يا سرى يا نور نورى يا خزان معونى افدت بك عليك يا محمد من لى العرش الى تحت ارضير بكم طيلون</p>	٤٢٦	<p>مسئلة طواف والزام وحب جمع مسئلة بوسه قبر والدين غير ما</p>	٤٢٧

۴۳	مسئله بوسه سپاسگزارین وقت شمع	۸۷	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ
	اسم مبارک صلعم		فطامیہ رضا انج
۴۴	مسئله سلام باشاہ		اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ
	ذکر کیفیتہ صدر و شرح صد		صابریہ رضا انج
۴۵	ذکر کیفیتہ تفسیر الایۃ الکرمیۃ حاظ	۸۸	اسمارطیبات مشائخ سلسله
	علی الصلوات و الصلوۃ الوسطی		عالیہ قادریہ رضی اللہ تعالیٰ
	و قوموا لہ قانتین		عن اہلبہا
۴۶	ذکر کیفیتہ تفسیر کرمیہ ان اللہ	۹۱	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ
	ملکتہ یصلون علی النبی انج		مصافحہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا
۴۷	ذکر کیفیتہ تحقیق معنی اقوال	۹۲	ذکر کیفیتہ ختم بقصد ترک تخریرنا
	ما رایت شیئا الا و رایت اللہ		در دبا دیگر مطالب
	قبلہ و ما رایت شیئا الا و رایت		
	اللہ بعدہ و ما رایت شیئا الا و رایت اللہ		
۴۸	ذکر کیفیتہ سلاسل عالیہ کہ در		
	شمول یافتہ انج		
۴۹	اسمارطیبات مشائخ سلسله		
	عالیہ نقشبندیہ مجددیہ رضی اللہ		
	تعالیٰ عن اہلبہا		
۵۰	اسمارطیبات مشائخ سلسله		
	عالیہ چشتیہ معینیہ رضی اللہ		
	تعالیٰ عن اہلبہا		

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله مرسل محمد علی العالمین رحمته المصلی المنصوص من الله
 الرحمن بقاء بوجوده ومن الملائكة والمؤمنین عارثه بوجه
 اللهم صل وسلم علی محمد النبی الامی وعلی آله واصحابه واتباعه
 اجمعین ترین پس آنست که در دهن مستمند نظر بدهد که سباده
 بتغیر دلالت و ربط الفاظ مقصودش از فهم قاصد دور افتد
 بنوشتن شرح و حاشیه بایحتاج الیاز دلالت و ربط بعض متن
 کفایت بعض عبارت و بعض بعلامت نمود پس علامته از فاعل
 قاست و از مفعول متف و از مبتدأ متب و از خبر متب

و از مضاف متض و از مضاف الیه متضا و از موصوف
 متو و از صفت متض و از منیز تم و از تمیز تم و از ذو الحال قه
 پیوسته و از حال جا و از معطوف علیه متع و از معطوف متع
 و از متعلق به متع و از متعلق متع و از مرد و تر و از تردید
 تر و از مبدا مبدا و از بدل بدل و از اسم این و مشکها ستم
 و از خبر این و مشکها تخب بر لفظ و از من تم و از شرح متن متن
 و از حاشیه ح میان سطر و از ربط همه که علامت هندسه
 موافق برینش و از مقدم تم و از مخرج بر علامت و از
 مرکب در مرکب خلج بر علامتین و از مرجع ضمیر مندرجه موافق
 زیرینش منتفی تا نه در متن و در شرح جدا ازان و در جای
 جدا ازان و باید که رقیب نگاه دارد و بصورت رجوع بدو
 سابق نگه دارد مندرجه و چون بسازد باز سازد و من الله العلی
 التوفیق اللهم صل و بارک و سلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله
 کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمنا به

دیباچه کتاب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الضابط بنوره فتعینه والصلوة علی رسوله محمد بن
 بظهوره فتشفعه وعلی آله واصحابه خصوصاً علی ابی بکر الصدیق
 وعمر الفاروق وعثمان ذی النورین علی خاتم الولاة ولیدها
 وحسین المجهوبین وعلی اتباعهم الذین هم متبعون من باید دانست
 الحمد مصدراً مجهول است چه اسم مفعول مالم یسم فاعله در افتاد توفیق
 محتاج غیر نبود ووافق است بمعنی لغت مختلف مدح که احتیاج غیر دار
 در وجود وحقائق محتویة خطبه بغضوای آنست که محل مطالب قرآن
 بنحید که در بسم الله الرحمن الرحیم است در بار است وحضرت علی کرم
 الله تعالی وجهه نقطه آن وکفایت کرد در صفات اصحاب و آل رضی
 الله تعالی عنهم بر ترتیب تخصیص حقیقه شان که موفق این اسرار
 را در محاش تواند دریافت والا کار دشوار تر از دشوارم اما بعد

این کتب مسمی بتذکره الحق از دردمند عاظم موسوم بمحمد عبدالرحمن
از والدیه شش ابن محمد نور الاحد ابن مولوی محمد حسین ابن قاضی
محمد نعیم ابن مولوی محمد عبدالقادر رحمهم الله تعالی هم و مخاطب
به امیر از مرشدیه شش یعنی جناب حضرت سید شاه غلام رسول
رضی الله تعالی عنه و جناب حضرت مولوی محمد عبدالرزاق
رضی الله تعالی عنه هم قریشی نسباً کیانی لقباً شش از عمی حضرت
عبدالاحد رحمه الله تعالی شنیدم که یکی را از ابناء حضرت جعفر
طیار رضی الله تعالی عنه سلطنت کیان مسلم بود از اولاد شش
ازین باعث قریشی نسب و کیانی لقب هتیم و الله تعالی اعلم بالصواب
هم کرسوی و طنائش کرسی قصبه است قریب لکهنوم جمیری
شش بامر خواجه غریب نواز حضرت محمد معین الدین حسن رضی الله
تعالی عنه بدراخیجیر جمیر سکن گرفته هم خفنی شریعتاً و نقشبندی
مجددی و حشمتی معینی طریقتاً سوسی محبوبی است بارک الله تعالی
فی جماله که دل و جان در گرد و جلالش باد تا باشد که سیاهش
نور جلالش بدلی یا بدومی سپارد کار خود بخداند کار فغم المولی

و نعم النصیر و از آن ره که گذران تا آنجناب راقه آب بگذرد
 تنبیهاً للعوام بر قدر ضرورت ترجمه آیات غیبه و اخبار شریفه
 تصریح مدعا با زیادت و دیگر منافع پرداخت و نگوشید مگر در
 تحقیق حق که فریق باطل است و آرزوی ندارد دیگر که تو
 کند یا تخلفش برادست مگر من استثنایست از ندارد
 آرزوی دارم بتابعه کریمه کتاب از لانه الیک مبارک
 لید بزو آیاته و لیتذکره اولوالالباب و تدبر کلام منوع بجوامع
 الکلم و کلام قصیر المبانی کثیر المعانی و در دمنده که بیشتر بادعوی
 مستغنی دلیل است و با حکم فایه لبحث و مطلب متاخر هم در اجواب
 ایراد و حصول موارد نیز که خود از آن ناشی است اللهم انت حق و تحقیق
 الحق فیا ایها الناظر لا تنظر الی من قال و انظر الی ما قال تنبیه باید
 خیر کثیر که عبارت است از علم حائق جز بماد بان نه بخشنده که قال سبحانه
 ذلک الکتاب لا یریب فیه هدی للیقین الایه پس بی ادب نسزد
 که تعصبا با کلام در دمنده و را و نیز در چه دلاله لفظی بی علم ماست
 مختصه نتواند شد همما اگر می فیض به کثیر و دیدی به کثیر و ما فیض الایه

الفاستقین الذین یقضون عهد الله من بعد میثاقه الایه تنفیہ فرماست
 قبی مشوقه چون نقاب زریخ بر برگزیده نادان حکایتی تبصیر چنان
 و طائر است بر آنچه نداند صبر چون نماند چون آداب دانی فائز احقاق
 مود العلم اگر تحقیق حقائق یا تعبیرش خطائی در یابد بکرم عمیم در اصلاح
 التفات فرموده بی محو عبارت محوره ربط مناسب تحریر فرماید بجا
 منت ازان انصاف مند و دعا بخیرش ازیں در دمنده تا خلق از خطیانا

بضلالت نرود و موجب دعای تحسین یا استغفار ازان محبوب
 منظر الحق شود اللهم صل وسلم علی محمد نبی الرحمة و علی جماله کما تحبه
 و ترضاه و شفعه فینا و ترحمنا به

عرضداشت بسوی محبوب بارک الله تعالی فی جماله

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نشفعه و علی آلہ و اصحابہ
 و اتباعہ اجمعین ای محبوب محبوبان حمدت از جمالت عیانت
 و مدحت در جمالت نهان بارک الله تعالی فی جمالک و جلالک
 بتمنای ما بین بجلوه دلرایی خود و بین از دوری ضروری

چه توان ناچار بمرض ناله دل و آله که گاه بگاه سر نیزند
خایه غمزهها در پیش دست گرفته تا سر نیاز بخدا اظهار راز نبوده
اشک در دمی ریزد - شکر باشد که بدین بهانه رود
بر خط نگر می و یادم آری - روتی ندارم که ترا خواهم روتی دارم
که مرا خواهی و آغذر عند الحسب بقبول الرحمة منه مامول کل عمل
علی شاکسته والسلام علیک وعلی من لدیک اللهم صل و سلم
علی محمد نبی الرحمة وعلی جماله کما تحبه وترضاه وشفعه فینا و ترجمناه
ذکر کیفیت عقیقه اهل سنت و جماعه رضی الله

تعالی عنهم اجمعین

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد الله و تشغیله و فصلی علی رسول الله محمد و تشغیله و علی آله و اصحابه
و اتباعه اجمعین درین وقت صراط مستقیم صحت عقیقه و محبان اهل
سنت و جماعه بحجت و معرفه محبوب حقیقی تعالی شأنه که از مبلغ کمال
تحقیق حق است بخاشاک اختلاف بعدمان محرومش و اختلاط
مطالبشان متورشد بیشتر خلق مقتضای پیش سیرتی تا

با شوبستان حرمان بر عتق میروند همانا فرمود صلی الله علیه و آله
 من خلّاته فی النار و فی اسفل علی الفراق شجر خلاف پیمبری ره گزیده
 که هرگز بمنزل نخواهد رسید و فقط تا سید الهی با طهارت سی بودم تا بپیش
 سلامت رسیدن من این فیما بین ناگاه نامه ساری عقیقه نظمیه
 زیب دست تماشا شد قطوبی لطالبعین پس بعینها بمقابله شرح
 اکبر ملا علی رحمه الله تعالی بانه یاد ت ترجمه و شرح نوشته شد
 عقیقه بسم الله الرحمن الرحیم نظمیه
 حمد سجده ثنائی معید مرخالت و دود جل شانہ را در دما محدود
 بر محمود کونین رسول الثقلین محمد صلی الله تعالی علیه وسلم و بر آل
 اصحاب او اما بعد سرگازد این مولف بی بضاعت محمد نحر الدین
 که تولید صوری و معنوی از رئیس الساکین شیخ المشائخ تاج
 الاصلین فخر العاشقین حضرت نظام الدین اورنگ آباد
 قدس سره الغرّیذ دارد برای زیارت قدوة العارفين حریق
 المحبة شیخ الاسلام دایمین حضرت مخدوم فرید الدین شکر با سعود
 الوجود بنی امینی بالله تعالی مبلغه انحضری و بحلی که در حق طالبان حق

کبریت احمر است از اورنگ آباد حجت بنیاد حضرت پاک پشن سید
 بهره یاب سعادت جناب هدایت تاب گشت اکثر اغره آنحضرت
 از راه کرم و عنایت فرمودند که عقائد اهل سنت و جماعه که بهنج قدس
 انام امام اعظم ابوحنیفه کوفی رضی الله تعالی عنه باشد بقید
 قلم عبارت سهل آرد که موجب یاد آوری در جناب فیض انساب
 سن یعنی حضرت فرید الدین رح م شود حال آنکه استطاعت
 خود از جهت اختلاف مسائل اینقدر نمی یافتیم و طاقه عدم قبول
 سوال ایشان نیز نمیداشتیم لهذا دست بدامن ملکی سمات قدس
 صفات اادی المخلق الی الصراط المستقیم مرشد الانام فی
 سنابج الدین القویم سن امام اعظم رحمه الله تعالی م بوا
 فقه اکبر که تالیف امام اکبر است رضی الله تعالی عنه در زدم
 و عبارت آسان بیان نمودم و هر مسئله را معنون سن
 پیش گرفته م بعضیده ساختم تا عوام و خواص از کلام امام نام
 که بنای اهل سنت و جماعه حقیقی است بهره یاب گشته این مجید
 را بدعای تعجبت اهل سنت نبوی صلی الله تعالی علیه و علی اله و سلم

و خیریت خاتمه افتخار بخشند تو لا که اگر سهو سے یا سبانی منظر اید
 بمقتضای العفو عند کرام الناس مومل بخشند و صلاح فرمایند
 عقیدہ اصل توحید و یلیصح الاعتقاد به ترجمه چیزیکه صحت
 می یابد اعتقاد بآن مابین است که زبان را موافق دل ساخت
 بگوید که ایمان آوردن توحید حق تعالی در ذات و تفرید در
 صفات و مبلات که بندهای حق تعالی اند و مبر اند از ذنوب و
 معاصی و منزه اند از ذکورت و انوشت و بکتا بهای حق تعالی
 مثل توریته و انجیل و زبور و فرقان غیر بلا تعیین عدد و جمیع
 انبیاء و رسل و بزرنگی بعد موت و بآدمان قیامت و بقدر خیر و
 شر از اده تعالی یعنی تقریر جمیع مخلوقات بر مرتبه که یافته میشود
 منضمیر عائد بسوی مرتبه هم از حسن و قبح و نفع و ضرر
 من اینهمه بیان مرتبه بصله از بیانیه هم بقید زمان مکان
 عقیدہ حساب افعال و ترازوی اعمال و
 بهشت و دوزخ و صراط و حوض حق است عقیدہ
 حق تعالی واحد است من نه بطریق عدد که توهم شود

بعد او دیگر م معنی کسی او را شریک نیست نه در ذات و نه در
صفات عقیده و مشابهت او را کسی از مخلوقات قائل
نعم بن حماد بن شیبۀ المدنی من خلقه فقد کفر ترجمه گفت
نعم بن حماد هر که مانند کرد الله تعالی را بچیز سے از خلق او
پس تحقیق کفر کرد عقیده همیشه بود در ماضی و همیشه بود در با
ساسا و خود و صفات ذاتی و فعلی خود و صفات ذاتی او نیست
اندر حیات و قدرت و علم و کلام جمیع و بصر و ارادت و صفات
فعلی او تخلیق و ترزین و انشاء و ابداع و صنع و غیر آن
عقیده و اسما و صفات حق تعالی تنها با ازلی اند که نیست
آنها را بدایت و ابدی اند که نیست آنها را نهایت عقیده الله تعالی
عالم است بصفه علم ازلی خود و قادر است بقدرت خود که صفه
ازلی اوست و متکلم است بکلام نفسی خود که صفت اوست
در ازل و خالق است بتخلیق خود و فاعل است بفعل خود
که صفت اوست در ازل عقیده مفعول مخلوق است و فاعل
و فعل الله تعالی غیر مخلوق است و قدیم عقیده صفات

حق تعالی ازلی اند غیر حادث و نه مخلوق پس بر که گفت
 صفات حق تعالی مخلوق اند با حادث یا توقف کرد یا شک کرد
 درین مسئله بر اینست که طرفین اوستوی باشند یا ترجیح دهد
 یکطرف را پس کافرست عقیده و قرآن مجید پس در اینجا از قرآن
 مجید کلام نفسی مرادست از شرح فقه اکبر ملا علی قم که شان
 از همه بزرگ است در مصاحف مکتوبست برستها بواسطه
 نقوش حروف و اشکال کلمات و در دلها محفوظ است نزد
 تصور معنیات پس آنچه غائب باشند و شاید که این لفظ
 معنیات باشد هم بالفاظ تخیلات و بر زبانها مقرو است
 از حروف ملفوظ که مسموع میشود و بر تنجی صلی الله تعالی علیه
 و علی آله و سلم مندر است بواسطه حروف مفردات و مرکبات
 در حالات مختلفات عقیده تلفظ ما بقرآن مجید مخلوق است
 و کتابتهای ما قرآن مجید را و خواندنیها پس شاید که بجای
 لفظ خواندنیها لفظ حفظ باشد از شرح فقه اکبر ملا علی قم
 ما قرآن شریف را مخلوق است از جهت آنکه گفتن و نوشتن

و خواندن از جمله افعال عبادت و فعل مخلوق مخلوق است
 عقیده قرآن مجید س اے کلام نفسی م غیر مخلوق است
 و نیست که حلول کند در مصاحف و غیر مصاحف بکتابت یا بافت
 عقیده و چیزیکه ذکر کرد الله تعالی در قرآن مجید از اخبار و انما
 حضرت موسی و جمیع انبیاء صلوات الله تعالی علی نبیاء و علیهم
 السلام و از فرعون و امین تمام کلام الله تعالی قدیم و غیر
 مخلوق است عقیده کلام موسی و لوطان مع رب و کلام
 سایر انبیاء و مسلمین و فرشتہای مقربین مخلوق است
 و حادث عقیده قرآن مجید کلام حق تعالی است از روی
 حقیقت نه از روی مجاز پس قیم است مانند ذات حق تعالی
 و شنید موسی کلام الله تعالی را قال الله تعالی کلم الله موسی کلیماً
 ترجمه کلام کرد الله تعالی موسی را کلام کردن عقیده تحقیق
 بود الله تعالی مستلزم درازل و نبود کلام با موسی بل اصل موسی
 عقیده تحقیق بود الله تعالی خالق درازل پیش از پیدا کردن
 خلق عقیده هرگاه کلام کرد الله تعالی با موسی کلام کرد الله

موسی را بجلال قدیم خود که حق تعالی را قبل از خلقت موسی بود
 عقیده صفات حق تعالی تمامها واقع اند بخلاف صفات مخلوق
 که صفات ایشان بسیج وجه شایسته نبینند اگر چه اشتراک اسمی
 واقع است عقیده اله تعالی میداند حقائق اشیا را و کلیات
 اشیا را و جزئیات اشیا را و ظاهرا و باطنا و باطن اشیا را
 بعلم ذاتی که ازلی است و ابدیت نه مانند علم ما زیرا که ما میدانیم
 اشیا را بآلات و تصور صور تهاست که در ذهن ما موافق همها
 ما حاصل آید عقیده قادر است اله تعالی نه مانند قدرت ما
 زیرا که قدرت او قدیم است بدون آلات و بدون مشارکت و
 ما مخلوقان قادر نیستیم مگر بر بعضی اشیا را آنهم بآلات و مدد گاه
 عقیده می بیند اله تعالی نه مانند دیدن ما و می شنود نه مانند
 شنیدن ما زیرا که ما می بینیم اشکالها و رنگهای مختلفه را و می شنویم
 آوازه کلمات موطنه را بآلاتی که پیدا کرده شده است در اعضای
 مرکب و حق تعالی می بیند اشکال و الوان و صور مختلفه را بنظر
 اصلی خود و می شنود آوازه را و کلمات مفردات و مرکبات را

بسمع خود که صفة ازلی اوست بدون آلات و بی مشارکت دیگری
 از کائنات اگر چه مرئی و مسموع از حادث است عقیده میگوید
 حق تعالی نه مانند کلام مازی را که ما کلام میکنیم از خلق و زبان لب
 و دندان و حروف و آمد تعالی کلام میکند بدون واسطه آلات و
 حروف از کمال ذات و صفات خود عقیده حروف مخلوق است
 مانند آلات و کلام آمد تعالی تا مخلوق است و قدیم است با ذات
 عقیده آمد تعالی و تبارک شئی است یعنی موجود است بذات و
 صفات و نیست مثل اشیا و مخلوقه از روی ذات و صفات و
 معنی بودن حق تعالی شئی نه مانند اشیا است اثبات وجود
 ذات حق تعالی بغیر جسم و بغیر عرض و جوهر است چنانچه اشیا
 صاحب جسم اند و عرض اند و جوهر و حق تعالی از همه منزله است
 و لا شریک له در ذات و در جمیع صفات عقیده نیست حدود و تها
 حق تعالی را نیست ضد و منازع و ممانع در بدایت نه در نهایت
 نیست شبیه مرحق تعالی را عقیده حق تعالی را بدایت و وجوب
 و نفس است چنانچه لایق ذات اوست مما ذکر الله فی القرآن

من ذکر اوجه کتوبه تعالیٰ علیٰ سنی بالک الاوجه و الیک کتوبه تعالیٰ

یا الله فوق ایدیم و لنفس کتوبه تعالیٰ حکایتا عن عیسی علیه السلام تعلم

مانی نفسی و لا اعلم مانی نفسک و له صفات بلا کیف ترجمه از آنچه ذکر

کرد الله تعالیٰ در قرآن از ذکر وجه یعنی روش فرمودن او تعالیٰ

بر چیز فانی شونده است مگر روی او و از ذکر ید یعنی دست مثل

فرمودن او تعالیٰ دست خدا بر دستهای شان است و از ذکر نفس

مثل فرمودن او تعالیٰ حکایتا از حضرت عیسی علیه السلام مبدائی آنچه

در نفس من است و میدانم آنچه در نفس تست و برای او تعالیٰ

صفات بی چگونه بستند یعنی کیفیات صفات غیر معلوم اند عقیده

نبا بدیقت و مقام تاویل چنانچه بعضی خلف که مخالف سلف اند

میگویند که عبارت از بد قدرت است یا نعمت حق است زیرا که در

تاویل ابطال صفة حق است و ان قول اهل قدر و اهل اعتزال است

و لیکن بد حق صفة حق است بلا کیف که مانعی شناسیم کفیه بد او را

که صفة او است چنانچه ما جریم در معرفه کفیه صفات او فضلا عن قوت

عقیده غضب حق تعالیٰ و رضای او و صفة اند از صفات او لیکن بلا

عقیده پیدا کرد حق تعالی اشیا را بغیر از آنکه سابق باشد
بر مخلوقات چنانچه الله تعالی در قرآن مجید فرموده است خالق کل
ترجمه پیدا کننده هر چیزیست حالا که خلقت بعضی اشیا را از بعض
مواد منافی عقیده سابق نیست زیرا که اصل مواد از مخلوق غیر
موجود است عقیده بود الله تعالی عالم در ازل با شیا
قبل وجود اشیا در آن عالم که مقدر کرده است اشیا را موقت
اراده خود و حکم کرده مطابق علم خود در اشیا پس علم الله تعالی
قدیم است و بعضی متعلقات آن علم حادث است چنانچه نص
صریح دال است *وَلَا يَغْرِبُ عَنْهُ ثِقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاءِ*
وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ لانی کتاب پس
ترجمه پوشیده نگردد از او و برابر ذره در آسمانها و نه در زمین
و نیست خور در تر از آن و نه بزرگتر از آن مگر آنکه مکتوب است در
کتاب روشن یعنی لوح محفوظ خلاصه از تفسیر حسنی عقیده
نمیباشد در دنیا و نه در آخرت هیچ موجودی حادث در جمیع احوال
مگر بحسبیت او و علم او و قضا او یعنی حکم او و قدر او یعنی بمقدار

تقدیر او و کتابت او در لوح محفوظ که بوصف است شایسته
 بوصف موجود حادث م نه بکلمه معنی نوشته است حق تعالی در
 جمیع اشیا با اینکه خواهد شد چنین چنین موافق قضا نه بر وجه
 زیرا که اگر میکرد امر همان وقت بوجود می آمد و قضا و قدر
 یعنی حکم اجمالی و تفصیلی اوست و مشیت اراده حق تعالی
 که متعلق بآنست پس معنی موجود حادث م صفت حق تعالی است
 در ازل بلا کیف عقیده میداند حق تعالی معدوم را در حالت
 عدم آن معدوم و میداند که آن معدوم وقت موجود شدن
 بکدام حال پیدا خواهد شد عقیده میداند الله تعالی موجود را
 در حالت وجود او میداند که بکدام هیچ خواهد بود قرار او عقیده
 میداند حق تعالی قائم را در حالت قیام او پس هرگاه می نشیند
 قائم میداند حق تعالی او را قاعد در حالت نشستن او از غیر تغییر
 علم او در ازل یعنی علم حق تعالی از نشستن و برخاستن و حیات
 و ممات و صلوة و صوم و سایر مقام موجود تغییر نمی یابد باین
 هیچ که در ازل نبوده باشد حالا حادث شده باشد باین قسم

س یعنی باین شتم اختلاف احوال مذکور بالا هم را لیکن بغیر
 و اختلاف احوال از قیام و قعود و امثال آن از افعال پدید شود
 در مخلوقین عقیده پیدا کرد حق تعالی خلق را ساده از آثار کفر
 و انوار ایمان با یکدیگر و اندیانت از قابل اینکه از اینها عصیان
 احسان من عبادت بحضور دل هم واقع شود بعد از آن
 خطاب کرد حق تعالی ایشان را در وقت تکلیف من اینوقت
 در شرع بلوغ است که تقدیر کردندش چهار به پانزده سال
 من عبادت و امر کرد ایشان را بایمان طاعت و منع کرد ایشان
 از کفر و محصیت پس هر که کفر کرد کفر کرد به فعل خود و اختیار
 خود و انکار خود و اصرار خود بر جهل و استکبار خود بخدا ^{تعالی} لان الله
 یعنی تبرک نصرت الله تعالی او را و هر که ایمان آورد ایمان آورد بفعل
 خود و انتخاب خود و اقرار بر زبان خود و تصدیق بجهان من
 بفتح جیم یعنی دل هم خود موافق امر الله تعالی از توفیق الله
 تعالی آنرا و یاری الله تعالی او را بمقتضای فضل خود که تا
 الله تعالی ان الله لذو فضل علی الناس ترجمه تحقیق ^{تعالی} الله

هر آینه صاحب فضل است بر آدم میان عقیده بیرون
 آوردن حضرت آدم علیه السلام را تا روز قیامت سبب
 هر قدر که تا روز قیامت پیداشدنی اندم طبقه بعد طبقه از صلب
 حضرت آدم اولاً بعد از آن از اختلاف اصلا بفرزندان
 و ترتیب نبات آدم که بعضی آن سپید بودند و بعضی آن
 سیاه و انتشار ساخت بسوی زمین و یا را آدم بعد از آن خطاب
 کرد ذریات آدم را بقول الست بر یکم یعنی آیا نیستم پروردگار
 شما و امر کرد ایشان ابا بایان و احسان و منع کرد ایشان
 از کفر و عصیان پس اقرار کردند حق تعالی جل شانہ را
 بر بوبیت و ذاتهای خود را بعبودتیه از قول علی از روی
 ایمان حقیقی یا حکمی فهم یولدون علی ملک الفطرت ترجمه
 پس آنها پیدا کرده میشوند برین آفرینش عقیده شخصی که
 کفر آورد بعد ابا بایان میثاقی تبدیل کرد و تغییر ساخت ایمان
 فطری را بکفر و کسی که ایمان آورد و تصدیق کرد در اظهار
 ایمان باین روش که ایمان سانی را مطابق تصدیق جنائی

ساخت ثابت ماند بر دین خود که اصل فطرت بود و ستم
شد بر اقرار خود که بقول لفظی بود عقیده جبر نگرده است
هیچکس از خلق خود بر کفر و نه بر ایمان و پیدانگرده است
الله تعالی ایشان را مومن و نه کافر بلکه پدید آورده است ایشان
را اشخاص عقیده ایمان و کفر فعلی عباد است یعنی با اعتبار
اختیار ایشان نه بر وجه اضطرار عقیده میداند الله تعالی
شخصی را که کفر نمیکند کافر در حالت کفر و برگاه ایمان آرد
بعد از ارتکاب کفر میداند الله تعالی او را مومن در حال ایمان
او از غیر تغییر علم او تعالی و صفت او تعالی سبب یعنی غضب
و رضا چنین است در شرح فقه اکبر ملا علی قمی یعنی از کفر
ببنده و ایمان ببنده علم حق تعالی متغیر نمیشود و نه صفت
او تعالی سبب یعنی غضب و رضا هم عقیده جمیع افعال
عباد از کفر و ایمان و طاعت و عصیان کسب ایشان است
بر سبیل حقیقت و نیست بر طریق مجاز و نه بر سبیل اگر
و غلبه بلکه اختیار ایشان است در فعل ایشان با اعتبار

اختلاف و سیلان ذاتهای ایشان که با کسب و علیها
 ما کسبت ترجمه برای آن باشد آنچه کسب کرد از نیکوئیها
 و بدوی باشد آنچه کسب کرد بجهت از بدیها و عقیده
 الله تعالی خالق افعال عباد است موافق اراده خود کما
 قال الله تعالی خالق کل شیء و فعل عباد نیز داخل در
 تحت شیء است عقیده و تمام افعال عباد از خیر و شر
 کسب ایشان باراده و علم حق تعالی و قضای حق تعالی
 عقیده و طاعت تمامهاش از فرض و واجب و مند و
 مم قلیل و کثیر ثابت است از امر الله تعالی اطیعوا الله و
 اطیعوا الرسول ترجمه فرمان برید الله تعالی را و فرمان
 رسول را صلعم و سبب محبت حق تعالی است ان الله
 یحب المتقین ترجمه تحقیق الله تعالی دوست میدارد
 پرهیزکاران را و از رضای حق تعالی است لقوله
 تعالی فی حق المؤمنین رضی الله عنهم ترجمه خوشنود
 شد الله تعالی از ایشان و و علم و مشیت و قضا و تقدیر

حق تعالی است و معصیت تمامها پس از کفر و مشرک
 و کبیره و صغیره هم از علم حق تعالی و قضا و حق تعالی و
 تقدیر حق تعالی است و مشیت حق تعالی نیستند سبب محبة
 حق تعالی چنانچه آیت قرآن مجید شعر است ان الله لا یحب
 الکافرین ترجمه تحقیق الله تعالی دوست نمیدارد و کافران
 را و نیستند معاصی برضای حق تعالی لقوله تعالی و
 لا یرضی لعباده الکفر و نه بامر او تعالی چنانچه در کلام مجید
 واقع است ان الله لا یامر بالفحشاء ترجمه تحقیق الله تعالی
 حکم نمیفراید به سجیاتی بحقیقه و جمیع انبیاء علیهم السلام
 پاک اند از صفات و کبائر و قباخی مانند قتل و زانی و لواط
 و سرقه و قذف و محصنه و سحر و فرار از جهاد و ظلم بر عباد
 و قصد فساد در بلاد مسلم و عمد و سهوا از کبائر و سهوا
 از صفات بعد تشرف به نبوت نه قبل و معصوم اند از
 کفر قبل از نبوت و این همه بالا جماع است خلاصه از
 شرح فقه اکبر ملا علی محمد عقیده تحقیق بود از بعضی انبیاء

علیهم السلام قبل از ظهور نبوت یا بعد مناقب رسالت زلات
 و خطیبات عقیده محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم ابن
 عبد الله ابن عبد المطلب ابن هاشم بن مناف بن قصی بن
 کلاب بن مره بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهر بن لکد
 بن نصر بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس بن
 مضر بن نزار بن معد بن عدنان س درین قدر نسب
 آنحضرت صلعم اختلاف نیست و روایت کرده شد از آنحضرت
 صلعم که منسوب فرمود نفس مبارک خود را تا نزار بن معد
 بن عدنان از شرح فقه اکبر ملا علی قم خاتم الانبیاء است
 و حبیب الله تعالی و بنده خاص حضرت جل و علا و
 رسول الله تعالی و تبارک و عبادت نکرده است صنم را
 و شریک نکرده است با الله تعالی کسی را گامی نه
 قبل از نبوت نه بعد از نبوت و نه مرکب شده است صغیره
 و کبیره را س نه قبل از نبوت نه بعد م عقیده
 افضل الناس بعد وجود مبارک حضرت رسول الله صلی

علیه و علی آله و سلم حضرت ابوبکر صدیق بن قحافه است رضی
 الله تعالی عنه بعد ایشان حضرت عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه
 بعد ایشان حضرت عثمان ابن عفان رضی الله تعالی عنه بعد ایشان
 حضرت مرتضی علی که م الله تعالی وجهه ابن ابی طالب عقیده
 بعد خلفاء اربعه رضی الله تعالی عنهم باقی دوام بر تبعیت حق اند
 چنانچه بودند در زمان ماضی یعنی حضور جناب نبوی صلی الله تعالی
 علیه و علی آله و سلم بی تغییر حال ایشان و نقصان در کمال ایشان
 من نقصان عطف است بر تغییر یعنی بی نقصان پس بوقوع
 مشاجرات و غیره با تغییر بی محال و نقصانی در کمال واقع نشد
 هم عقیده دوست میداریم با اصحاب رضی الله تعالی عنهم را
 من آل نبرش اهل اصحاب است هم و زشت نمیکویم کسی را
 از ایشان بخلاف رد افض و خوارج بقوله تعالی و الا باقرن
 الاولون من المهاجرین و الانصار و الذین اتبعواهم باحسان
 رضی الله عنهم و رضوا عنه ترجمه منشی کنندگان پیشینیان
 که از هجرت کنندگانند از که بعدینه و از مددگاران که اهل کعبه

مذکر و مذکر و آنکه متابعت کردند سابقان را و ایمان و طاعت
 مرادند سایر صحابه خوشنودند خدای تعالی از ایشان بقبول
 طاعت ایشان خوشنودند ایشان از خدای تعالی با نیجه یافتند
 از نعیم دینی و دنیوی و خلاصه از لقب جبرئیل ... و لقوله علیه
 السلام لا تسبوا اصحابی ترجمه برای فرمودن پیغمبر علیه السلام
 زشت مگوئید اصحاب مرا عقیقه و یاد میکنیم هر یکی را از صحابه
 رضی الله تعالی عنهم بخیر اگر چه صادر شد از بعض ایشان آنچه
 در صورت شر است بنا بر حسن ظن با ایشان لقوله علیه السلام
 خیر القرون قرنی ترجمه بهترین سقر نیک گزشت و گزرد
 قرن من است ... و لقوله علیه السلام اذا ذکر اصحابی
 فاسکتوا ترجمه و برای فرمودن پیغمبر علیه السلام هر گاه
 ذکر کرده شوند اصحاب من پس خاموش باشید من ازین
 حدیث شریف اشارت است که در معاملات صحابه از آنچو
 مناجرات و غیره جذر کنید و نیز از نگوشش و افراط و تفریط
 بخود رانی م عقیقه تکفیر میکنیم هیچ مسلمانی را از ذنوب

اگر چه مرتکب کبیره باشد مادام که معتقد حلت معصیتی که حرمت
 آن بدلیل قطعی ثابت شده باشد نیست چنانکه خوارجم میکنند
 سن اسی تکفیر میکنند مرتکب کبیره را از شرح فقه اکبر ملا علی
 م عقیده زاعلی نمیشود از مسلم بسبب ارتکاب کبیره اسم
 ایمان سن اسی وصف ایمان از شرح فقه اکبر ملا علی
 م چنانچه معتزله گویند سن که مرتکب کبیره بیرون شود از ایمان
 و نه در آید در کفر پس ثابت میکنند مرتبه میان کفر و ایمان
 با آنکه اتفاق دارند بر آنکه صاحب کبیره همیشه در دوزخ ماند
 از شرح فقه اکبر ملا علی م بلکه نام میداریم مرتکب کبیره را
 مومن از روی حقیقه نه از روی مجاز عقیده نمیکویم
 که ضرر نمیکند مومن را گناه بعد حاصل شدن ایمان و
 مومن گنهگار داخل نخواهد شد در دوزخ سن چنانکه مرجع
 و ملاحظه و اباحتیه گفته اند از شرح فقه اکبر ملا علی م عقیده
 مسح بر خفین ثابت است از سنت برای مقیم یک روز و یک
 شب و برای مسافر سه شب و سه روز عقیده تراویح در

شبهای ماه رمضان سنت است عقیده نماز عتب
 صایح و طالح از مومن بآنست عقیده مومن گنهگار همیشه
 در دوزخ خواهد ماند اگر چه فاسق باشد در انحال که مرده باشد
 بحسن خاتمه عقیده با قائل هستیم باینکه تحقیق حنات ما
 مقبول اند و سنایات ما مغفور مانند قول مرجیه لیکن میگوئیم
 کسیکه عمل خواهد کرد حسنه بشرائط صحیح آن حسنه در انحال
 که خالی باشد از عیوب مفده ظاهری و معانی مبطله باشد
 چون کفر و عجب و ریارتا آنکه خارج شود از دنیا ضائع نخواهد
 شد اسی این عمل حسنه هم الله تعالی در قرآن مجید میفرماید
 ان الله لایضیع اجر المحسنین ترجمه تحقیق الله تعالی ضائع
 نمیکند اجر عابدان حاضر دل بد بلکه قبول خواهد کرد از عبادان
 عمل احق تعالی به فضل و کرم خود و ثواب بران خواهد داد
 عباد را بمقتضای وعده خود عقیده کسیکه کرد سنایات
 سوای شرک و کفر و توبه نکرد تا آنکه مرد مومن غیر تائب پس
 او متعلق بازاده حق سبحانه و تعالی است اگر خواهد عذاب کند

بعد از خود مقدار استحقاق عقاب آن یعنی خلود در ناز باشد
 و اگر خواهد عفو کند بفضل و کرم خود عقیده ریاء هرگاه که واقع
 شود در عملی از اعمال پس باطل خواهد شد اجر آن عمل بلکه
 ثابت نخواهد شد شش ای آن عمل هم همچنین موجب ضائع
 گفتن عمل است شش از اقتصار بر ریاء و عجب از سایر اثم
 اشعار است باینکه دیگر سیئات ابطال حسنات نمیکند از
 شرح فقه اکبر ملا علی م عقیده معجزات از انبیاء علیهم السلام
 و کرامات از اولیاء رضی الله تعالی عنهم ثابت گردیده است
 از کتاب دست عقیده خرق شش دریدن یعنی خلاف
 عایق عادت که ظاهر شود از اعداد حق تعالی مثل ابلیس در طی
 ارض و فرعون در روانی نیل و دجال در کشتن و زدن
 کردن چنین روایت کرده باشد است در اخبار که بودند
 بعضی خوارق از ایشان پس نام نمی نهیم آن خوارق را
 بمعجزات زیرا که معجزات مختص بانبیاء علیهم السلام اند و
 نه کرامات زیرا که کرامات مختص باصفیاء اند لیکن نام میداریم

آن خوارق را از قضا حاجات مراد را از روی استدراج
 بگیریم فی الدنیا و عقوبت بهیم فی الآخرة ترجمه فریب است بآنها
 در دنیا و عذاب است برای آنها و آخرت + کما قال الله
 تعالی سنستدرجهم من حیث لا یعلمون ترجمه زود باشد
 که بگیریم ایشان را پایه پایه یعنی اندک اندک و بهلاکت نزدیک
 گردانیم از آنجا که ندانند یعنی هرگاه که گنای می کنند نعمته مر
 ایشان را زیادت میگردانیم تا در طغیان و عصیان بآفرینند
 از نفس جبینی ... پس در غفلت می افتند و فریفته میشوند
 بآن شیوه ای قضا حاجات که از روی استدراج است
 مردمی پندارند آنرا انعام و احسان و زیاده میشوند از روی
 عصیان اگر باشند فجار و از روی کفر اگر باشند کفار
 عقیده هست الله تعالی خالق پیش از پیداکردن مخلوق
 و هست رازق پیش از رزق دادن و هست با شد که
 تکرار فرمود امام علیه الرحمة این مطلب را برای آگاهی اینکه
 واجب است برین اعتقاد از شرح فقه اکبر ملا علی

هم عقیده مومنان خواهند دید حق تعالی را در جنت
 پنجم سر بلا تشبیه و بلا کیف و کتیه عقیده نخواهد شد میان
 حق تعالی و خلق مسافت یعنی نه در غایت از قرب و نه در
 نهایت از بعد و نه بوصف اتصال و نه نبعت انفصال
 و نه بجلولش در آمدن در چیزی هم و اتحادش یک
 شدن هم عقیده و ایمان اقرار بر بابت و تصدیق
 بجهان عقیده و ایمان اهل میان از ملائکه و اهل جنة و
 اهل زمین از انبیاء و اولیاء و سایر مومنین زیادت
 و نقصان نمی پذیرد عقیده جمیع مومنین مستوی اند و
 اصل ایمان توحید و متفاضل اند در اعمال عقیده
 اسلام تسلیمش اسی قبول باطن هم و انقیادش
 فرمان بری ظاهر هم امر و نهی اله تعالی را میگویند
 پس در طریق نعت اسلام و ایمان فرق است لیکن در
 شریعت یافته نمیشود و ایمان بغیر اسلام پس ایمان و اسلام
 مانند شتی است که هرگز از یکدیگر جدا نمیشود چنانچه پشت با شکم

عقیده دین اطلاق می‌گفتن یا ضد تقدیم کرده‌اند
 بر ایمان و اسلام و شرائع تمامه عقیده می‌شناسیم حق تعالی
 چنانکه حق معرفت است حسب مقدور خود و طاقت خود چنانچه
 وصف کرده است حق تعالی نفس خود را تمام صفات ثبوتیه
 می‌شناسد اسی صفاتی که در ذات اوست تعالی می‌داند و سلبیه
 اسی صفاتی که در ذات او تعالی نیست می‌داند در کتاب خود و در
 قرآن مجید آمده است پس کشف نمی‌شود و بواسطه بصیرت و حجب
 نیست مثل اوسبجانه چیزی و حال این است که او شنوا
 و بیناست و عقیده نیست قادر یکبار عبادت کند الله تعالی
 را چنانچه اوسبجانه سزاوار است لیکن بنده عبادت میکند
 الله تعالی را با امر او تعالی چنانکه امر فرموده است عقیده
 تمام مؤمنین مستوی اند در معرفت فی نفسها و یقین در امر و
 دنوکل بر خدا و محبت برای خدا و رسول و رضا بر تقدیر و
 قضا و خوف از غضب و عقوبت و رجاء برای رضا و
 منو به و ایمان یعنی ايمان به ثبوت ذات او تعالی و تحقق

صفات او تعالی و متفاوت باشند مومنان در مساوی ایمان
 و در چیزیکه ذکر کرده شده است تمامه شایسته و غیر تصدیق و اقواء
 بحسب تفاوت ابرار و قیام بارگان اختلاف فجار و مراتب عصیان
 از شرح فقه اکبر طاعلی و تواند شد که از مساوی ایمان مراد تصفیه
 و تزکیه و تخلیه باطن باشد از مساوی اله تعالی باستقامت بر حقیت
 عقیده اله تعالی فضل کننده است بر بعض بنده گان بفضل خود
 و عذاب کننده است بر بعض بنده گان بعدل خود بی زیادت بر
 استحقاق و گاهی عطا میکند از ثواب و اجر و در چندان چیزیکه
 مستحق است بآن از فضل خود و گاهی می پوشد گناه را از فضل
 خود بواسطه شفاعت یا بلا واسطه عقیده شفاعت جمله انبسیاء
 علیهم السلام و شفاعت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم
 برای مومنین گنه گاران و برای اهل کبائر از مومنین
 که مستوجب عتاب اند حق است عقیده شفاعت ملائکه
 و علماء و اولیاء و شهداء و فقرار و اطفال مومنین
 صابرین علی البیوت ثابت است عقیده وزن اعمال

برتر از او که هر دو گفته خواهد داشت در روز قیامت حق است
 عقیده و قصاص میان نوع انسان در روز قیامت حق است
 یعنی حسنات ظالم بمظلوم خواهند داد بمقابله ظلم اذلیس شاک
 الد را هم دادند تا سر جمعه برای اینکه نیست اینجا در صا و دینار
 عقیده حسنات اگر نخواهد بود ظالم را سیات مظلومین بگردن
 ظالمین نهادن حق است عقیده موضعی پیغمبر صلی الله علیه
 و علی آله و سلم حق است و پل صراط حق است عقیده حجت
 و ناز که موجود اند ایوم قبل از قیامت حق اند و فانی نخواهند
 شد بعد دخول جنیان و دوزخیان بخلاف جبری عقیده
 عقاب و ثواب الله تعالی فانی نخواهد شد همیشه حق بخلاف جبریم
 عقیده الله تعالی بابت مشرعه راست بردن هم میکند سویی بیان
 و طاعت از فضل خود بر کسی را که میخواهد و ضلالت میدهد بکفر و عصیت از
 شای عدل با حکمت خود بر کسی را که میخواهد عقیده ضلالت الله تعالی
 از خدا لان است و تعلیل خدا لان این است که توفیق نیابد بنده
 آن چیز را که راضی است حق تعالی از آن چیزی و آن خدا لان از

عدل شش ای عدل باحکمت م است و همچنین عقوبت مخدول
بر مصیبت از عدل شش ای عدل بالاستحقاق م عقیده
نیستیم قاتل اینکه شیطان سلب میکند ایمان را از بنده مومن ^{از روی}
فرد و جبر لیکن میگوئیم بنده میگذازد ایمان را با اختیار خود با شیطان
شیطان یا بهر ای نفس پس هرگاه ترک میکند بنده ایمان را
پس سلب میکند ایمان را از آن بنده شیطان عقیده
سوال منکر و بگیر من ربک و مادینک و من نبیک ترجمه
کیست رب تو چیست دین تو کیست پیغمبر تو + در قبر یاد رقت
شش ای جای قرار یعنی هر جا که باشد چنانکه غربی و حری
و خورده و کرک و غیره م حق است عقیده اعاده روح
بسوی جسد بنده در قبر حق است عقیده حفظه شش بنده
و بانا حفظه قبر برای مومن مانند معافه مادر شفقه هست
از شرح نفع اکبر ملا علی م قبر جمیع مومنان راجع است
عقیده عذاب قبر حق است و جمیع کافران را و بعضی
عصا مومنین را و همچنین تنعیم بعض مومنین حق است

عقیده و تعبیر تمام اسماء که ذکر کرده اند از اعلام بزرگان فارسی
 از صفات حق تعالی عزت اسماء و تعالی صفات ^{است} بگردید که تعبیر
 ید بغاری جاز نیست عقیده جاز است که بگوید بروی
 خدا بلا تشبیه و بلا کیف عقیده نیست قرب الله تعالی از ارباب
 طائفه و بعد الله تعالی از اصحاب معصیه از طریق طولی قصر
 و مسافت و نه بر معنی کراست و هوایان ولیکن مطیع قریب است
 از حق تعالی بلا کیف و عامی ^{بذلک} بعد است از حق تعالی بلا کیف
 ای بوصف تنزیه من قرار داد امام علیه الرحمة قرب و بعد
 حق تعالی را از بنده و قرب و بعد بنده را از حق تعالی
 از باب تشابهات بلا تاویل از شرح فقیر اکبر علامه
 م عقیده قرب و بعد و اقبالش خدا اعراض م الله
 تعالی بنا بر این همچنین مجاورت بنده در جنت و توقف بنده
 در قیامت میان یدین حق تعالی بلا کیف است عقیده قرآن مجید
 که نازل شده است بنمایان بر رسول الله تعالی صلی الله علیه
 علیه و علی آله و سلم و مکتوب است در مصاحف ما بین دفین

کلام الله تعالی است علی امیرالمشهور عقیده آیات قرآن مجید
که تمامها در معنی کلام است یعنی در مقام مقصود است بر اینست
که در این ذکر رحمت الله تعالی و مدح او بسیار الله تعالی
باشد یا ذکر غضب الله تعالی یا ذم او الله تعالی باشد
مستوی اند در فضیلت لفظی و عظمت معنوی و لیکن بعضی آیات
را فضیله ذکر و مذکور است مانند آیه الکرسی نیز که مذکور در
آیه الکرسی جلالت و عظمت الله جل جلاله و صفة الله تعالی است
که خاص بذات حق تعالی است پس مجتمع شد در آیه الکرسی
و در فضیله یکی فضیله ذکر دوم فضیله مذکور و بعضی آیات را
فضیله ذکر است فقط نه فضیلت مذکور چنانچه سورع ثبت یزید
و مانند این از احوال فجار عقیده اسماء الله تعالی چنانچه
الله واحد و صفات حق تعالی چنانچه له الملک وله الحمد تمامه
مستوی اند در فضیله و عظمت من مطلقا یعنی تقطع نظر از
وجوه فضیله بعضی بر بعضی هم نیست تفاوت در اظهار
آنها بر ذات و صفات حق تعالی و این منها فی عظمت بعضی اسماء

در صفات بر بعضی اسما و صفات نیست من عظمه خیریه
 یعنی مع لحاظ وجه فضیله و عظمه بعض بر بعض هم عقیده و والد
 رسول الله تعالی صلی الله علیه وسلم مردند بر کفرش درین
 اختلاف علماء است و جانب صحه ایمان و الدیه المکرین صلعم
 منجح بدلائل و زیاده فریق است هم رسول علیه السلام
 انتقال ازین عالم بر ایمان کردند ابو طالب عم حضرت رسول
 تعالی صلی الله تعالی علیه وسلم مرد کافر حضرت قاسم حضرت
 طاہر و حضرت ابراہیم بودند فرزند رسول خدای تعالی صلی
 الله تعالی علیه وسلم عقیده حضرت بوی فاطمه و بوی یزید
 و بوی زبیه و بوی ام کلثوم بنات رسول خدای تعالی
 صلی الله تعالی علیه وسلم بودند عقیده هر دو تنیکه شکل شود
 بر آنان اهل ایمان نبی از دقایق علم توحید پس واجب است
 بر آنان آنان اینکه اعتقاد کنند چیزی را که صواب است نزد حق
 تعالی بطریق اجمالش یعنی هر چه صواب است نزد حق تعالی
 همان مقبول و مختار من است و تفصیل نکنند ما دام که باید

عالم را ای عارف بحقیقت احوال را پس سوال کند ایمان تفصیلی
بر وجه کمال و تاخیر کند عقیده خبر معراج حضرت غوث ثقلین
صلی الله تعالی علیه وسلم مجید در بیدار بسوی آسمان حق است
و ثابت است بطریق متعدد و پس کسیکه رود کند آن خبر را و ایمان
نیارد مقتضای آن خبر ضال است و مبدع عقیده
خروج دجال و یاجوج و ماجوج و طلوع شمس از غرب
و نزول صبی علیه السلام از آسمان و سایر علامات روز قیامت
بنا بر چیزی که وارد است بآن اخبار صحیح بلکه آیات صریحه حق است
و ثابت است عقیده الله تعالی هدایت میکند هر کس را
که میخواهد بسوی صراط مستقیمش ختم شد عبارت فقه اکبر
از شرح طاعی زین پس دعا است از شریح و صلوة از درویش
م اللهم اهدنا صراطا مستقیما و دینا قویا بمرتبه صاحب
الصرط امین یا رب العالمین اللهم صل و بارک و سلم و انما
ابدا علی محمد رسولک و حبیبک و علی انوار کما تحبه و ترضاه
و شفعه فینا و ترحمنا به .

ذكر كيفية الاصول العاصمه عن خطيئات الضم
في الحقائق المحتمة والكلام فيها

بسم الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفع به على آله واصحابه ائمة
اجمعيين اعلم ان الكلام في اصول فصولك عن خطيئات الفهم في الحقائق المحتمة
والكلام فيها اصل ان حقائق الاشياء ثابتة مش فيها مغايرت
على انواع الاضافة تامل فيها والشيء يطلق على ما له وجود فيها وقفا
بنفسها وان نفيتا ثابتان ثبوت مستقدم للنفي م والعلم بها
متحقق مش فيه اشارة الى ثبوتها بل ثبوتها بالاضافة اذ العلم
لا يتحقق بالعدم فاذا تحقق فصيح الحكم م فالحقيقة اما بمعنى الذي هو
مصدق تقدم لمحصل شبه لصنع شيء فهو ثابت واما بمعنى علت
معلول كماني قيام محتاج بحتاج اليه قيانا حقيقيا او مجازيا
وهو اظهر من اى لا يحتاج الى دليل م واما بمعنى ما هية
شيء وهي وجود نفسه الواقع فان تكن ديمية اى مستحصلة من

متعنى وجمية اما ان لا يكون لها وجود مطلقا فالعدم مجهول
 فكيف حكمه واما ان يكون لها وجود منتشر غير مستقر بذاته فالوجود
 بهذا الوجه واقع في ان لم يكن واقعا فالعلم بمبتنع هم واما
 التغير المنتزع من حيث الانتحاز من متغير ففي العلم بوجود
 واقعا في اى وجودا واقعا هذا دليل على واقعية وجود
 المنتزع من والاش اى ان لم يكن بمعنى وجود واقع هم
 فبالمنع الاول للوجوب تعالى توهم في اى علم العدم
 هم نفى له وحق انه الوهم علم غير مستقر معلوم لا معلوم
 غير مستقر في وجوده فالمعلوم حقيقة كما هو هو فان الما بية
 الموجودة بين عد من تسرع الى فناها حتى لا يستقر عليها
 بها فهذا حقيقة الوهم والوهمية لا كحلقة من شعلة جواله لانها
 بحقيقتها معدومة ووجود الحلقة من جوالان الشعلة يلزم
 انها كهي حد وثا وقد فلا يصدق لتشبيه لوجود حادث
 من قديم فاما الكلام في وجود خارج من علم ووجوده
 فان لم يكن لمعلومات حادثة وجود خارج فافس اى

الفس و آن کان متزاعا بقیام مجازی من حاس و محسوس اوبقیام
 حقیقی من روح و جسد باطل لان احس لا یوجد الا فی وجود خارج
 و هو مجمع علی وجوده بداهتا و اما بمعنی اثر شئی مثلانی مبرور و برودت
 فان قبل الاثر بالنسبة لا بالحقیقة فحقق الاثر بالنسبة بسلب
 الاثر بالحقیقة من الطرفین باطل فکیف و انما الثبوت تقدم
 علی السبب من لان السبب لا یوجد الا بتقدم الثبوت هم فحق
 انه ثابت بحقیقة و سلب نسبة من لان الحقیقة اقدم من
 النسبة اذ النسبة لا تقوم الا بالحقیقة هم و انما التاثر و سلبه
 بالنسبة لا بالحقیقة اصل ان المتزاع لیتحقق من جهة و هو
 اتخاذ من بخایه و ذال فو قاضیتین و لاتخاذ لید علی تخصیص
 المخصص ممنوع الجواز هم شئی من شئی اتحادا و من بخار و ذال
 معین هم فلا یحتاج فی حده بشئی آخر منه بعدم الاشتراک
 بای وجه و قد یحتاج بتحقیقه الی شئی آخر منه فمن جهتین اوجبات
 شئی ای فیتحقق من جهتین اوجبات هم و ان قیام شئی بشئی علی وجهین
 حقیقی و هو تحقق النسبة بین القائم و القائم به ای المنسوب و المنسوب الیه

علی عینیۃ یہ بوجہ جمع زیادت القائم علیہ ش ای علی القائم
 متعلق زیادت هم والزیادت شرطت فیہ لان لا انتساب لا یحقق
 الا فی الموجودین و مجازی و پولیس کذلک ش ای کتحقق
 النسبة بالعیۃ بوجہ مع الزیادت هم بل مع المغایرت ولا
 الا یحقق و اسلم بالقیار التحقیقی الذی سبغہ ہو حاجب موصل
 بین القائم و القائم یہ فیما بین جہۃ ش ای الانتزاع الذی
 یتحقق من جہۃ هم اما تضمنی و هو انتزاع من وجود من حیث
 ترتب الوجود تضمناً منہ فاما قیاماً حقیقیاً کا لفعلاً من الصفۃ
 والصفۃ من الذات فلزم حد و شہما ش ای المنتزعت و المنتزعت
 منہ هم او قد ہما علی حکم منتزع منہ و بعد و انت منتزع کوجود
 احجاب الموصل و قدم منتزع منہ علی حالہما ش حد و ثا او
 قدما هم و اما مجازی فہما علی حد ہما کوجود حادث مخلوق عن قدیم
 شہا عنہ و اما التزمی و هو انتزاع من عدم لازم منہ علیہ
 بوجہ حادث تضمناً منہ من حیث ترتب الوجود التزمی
 من وجود شہا عنہ فمن وجود خارج ملتزم الا فی ہذا وجہ

الترامي يتعلق بالوجود ووجه لغنى يتعلق بالعدم فاحفظ النظر
 عن الزين وهذا لا يحتاج بتحقيقه الى جهة اخرى واما من جهتين
 كالسحت والفوق وهذا لا يحتاج بانتراعه الى جهة وتحققه الى جهة
 اخرى واما من جهات كالتقرب والبعد وهذا لا ينتزع الا من
 جهتين محكومتين في حكم واحدة لا لتزاع ولا لتحقيق الا بجهة ثالثة
 اصل ان اختصاص شئ بشئ على قسمين حقيقي هو احتياج
 بينهما اما قيا حقيقيا واما قيا مجازيا كما في الانتزاع من جهة
 وهذا شئ اى الاختصاص الحقيقي م لا يحتاج فيما فيه ش
 اى فيما وقع في الاختصاص الحقيقي م الى اختصاص مخصص
 فيشترط علم محتاج من جهة محتاج اليه ضرورتا ش اى وجوبا
 م لا عكسه وهذا ش اى الاختصاص الحقيقي م بمعنى ربط
 بينهما ش اى بين الشئين او بين المحتاج والمحتاج اليه م و
 هنا الاختصاص بمعنى لازم ش الذى بمقابلة مستعد م
 وبمعنى اختصاص مخصص ايضا فيشترط علمها برابطها الدائر
 ش اى بينهما قبل اختصاص المخصص م وهنا الاختصاص

بمعنى متعد ش الذي بمقابلة لازم م فيشبه مجازي ش الذي
 بمقابلة الحقيقي ثم و مجازي و هو اختصاص مخصص شيا بشي و
 لا احتياج بينهما قيا حقيقيا ولا مجازيا فهنا يشترط عليهما معا وقت
 الاختصاص مع شرط المعلومين من قبل و يكون معنى ربط بينهما
 بعد اختصاص مخصص مجازا فيشبه الحقيقي و هذا ش اي الاختصاص
 المجازي هم لا تحقق الا تحقق واسطة با اختصاص حقيقي الذي
 يسعه فلا بد للمخصص من جعل لربط بينهما ش الضمير الى اثنين
 به يمكن الربط مجازا م مجازا و هاش اي الشيان م مفعولا
 فلان الفعل في نفس المخصص باختصاص حقيقي فباشبه مجازي
 في حكمه و باشبه حقيقي في حكمه نفى باشبه مجازي لا يكون
 تقدم علم للماهيتين معا ضروريا لالما هية محتاج فالى قدم ضروري
 ش اي تعاقب العلم الى قدم هو محتاج اليه محتاج ضروري
 كمحصل الدلالة القطعية م فيستحق الاختصاص بتحقيق شرط المعلومين
 معا وقت الاختصاص لا بشرط المعلومين معا قبل الدلالة والى
 الممكن ليس كذلك ش اي تعاقب العلم الى محتاج اليه ممكن

يحتاج ليس بضروري لعدم حصول الدلالة القطعية ثم فيتحقق الاختصاص
 بتحقيق شرط العلمين معاً مع شرط العلومين قبل الدلالة وفي ما يشبه
 بحقيقته يكون تقدم علم للماهيتين متخاضراً وياً والبحث مشتمل في
 اختصاص الذي بدلالة والذي لا بهاش اي بدلالة ثم اصل
 ان الجوهري والعرض الموجودان معاً ان باخصوصية ش اس
 خصوصية النسبة فيها وخصوصية اللفظ "معنى" م والا فلما بينان
 موجودتان وبتأخر لا حاجة في تعبيراً بهت بانها جوهر وعرض
 فقد يظن لفظ الجوهري على عينها لا يرا فيها وخصوصية المذكورة
 فهي التي لا تجزئ اذ هي غير تجزئية في بدو وجودها من عدمها
 ش كما ذكر في شرح ذكر كيفية توحيد الله تعالى م ولما لم تجزئ
 لا يصح في تعبيراً لفظ الجوهري و هو يقتضي بقا لثة التجزئ ش كما ذكر
 في ذكر كيفية الاصول في اصل كيفية الكل و الجزء م فتوجد تعبير
 بعرض نسبة قيامه ش اي يحصل نسبة القيام م باخره
 حقيقة و هاتان فاعرض في الحال موجود واقع زائد
 على الذات وان لم يكن كذا فكيف ثبتت نسبة القيام بين

محذور وموجود من اى العرض المحذور والموجود
 اذ لا يكون موجود واقع حيا واقع او غيره بغير موجود واقع من
 اى جهة عينه م فبطلت نسبة القيام من اى وجه التعبير بالعرض
 فالعرضية باطله م وكيفية العينية والزيادات مجهرية في التحقيق
 والمسئلة تشير الى مسئلة قيام الافعال بالصفات والصفات
 بالذات والصورة بالهيولى في وجه القيام تلجها فاقصرت
 على الاشارة فان قصدت فهمت كل منهما يطلعت ان في
 حوادث واسماء وصفاته سبحانه توفيقه فلا يجوز اطلاقها
 في ذاته وصفاته واسماء سبحانه او مجازا في الحال موجود
 واقع لازاد بل مغاير في حقيقة لا تحقق عينية فالجواز لا يتحقق
 الا بان يفهمه بالقيام حقيقى في موجود آخر وهو استعداد
 لقيام النسبة به والاخر مجهرى اى يعبر مجهرى م وهو
 محل قيام عرض فقط فالجواز لا يتحقق بمرتبة قديمة اصل
 ان معنى المصدر هو صفة لمبني عليه من فعل فاعليه لانه منشأ
 انشزاعه فهو قوة واستعداد بانفعالي في فاعليه لا فعالية

نفسه مرتبان ترتيبان قد ماعا عليه و تاخر المفعولية في تقدم
 من فعل فاعله الا لا شيازه به من اى لا يتقدم من فعل فاعله
 لا قيانه بفعل فاعله م فلا يتزاع منه بل منى منه اصل
 ان الوجود لمبنى عليه من الوجود و هو ضد عدم فلا يقتضى عدم
 بمقابله ولا يجتمعان في محل واحد فالوجود بدیهى اصل
 ان الثبوت لمبنى عليه من ثابت و يفرق من الوجود بجران
 نفى و سلب عليه كما سنذكره ان شاء الله تعالى ولا يقتضى
 نفيا بمقابله الا سلبا فالثبوت هو موضع خارجا بمقابله سلبه
 عن موضع فالثبوت بدیهى اصل ان العدم ضد الوجود
 فلا يقتضى الوجود ولا يجتمع به فمبنى عليه من معدوم حقيقى او حكمى
 من الحقيقى بعدم لاحق و الحكمى بعدم سابق هم ملتزمان بالوجود
 حادث من جهة عدوثة لا منتزاع منه لان الانتزاع لغير
 اتحاد فالعدم نظرى اصل ان النفي لا يجبرى على عين
 ثابت و من الواو عالیه لبیان حالت الثبوت و حكمه
 في ضمن الثابت عطفاً م الثبوت المبني عليه منه

ولا علی عدم فقط لکنہ بحری علی ترتب اثر متاخر من ثبوت
ذہنی کا ان صاحب الترتیب بالتزایع منہ فی خارج شبہا لکنہ
اولا حاصل ضروری و موقوف بحکم لایاثر من شأن
لم یحصل لایکن حکم النفسی لایاثر من ثبوت متقدم خارج
س اعلم ان ترتب اثر متاخر فعین ثابت وان لم یرتب
متقدم فان النفسی لیرتب اثر متاخر من ثبوت ذہنی کما ہو
المذکور حصرا لا من غیرہ ہم فیتضمن الثبوت قبلہ لا بمقابلتہ
خارجا فمبنی علیہ من منفی ملزما بثبوت ما ثبت من
ثبوت حاصل ما ثبت ہم فالکفی نظری فاعلم ان النفسی
بالوصف ہو مخبر بہ لا بالذات ہی مخبرہ عنہا اذ ہی ثابتہ
ولا بالوصف المنطبق بالذات عینا اذ ہو مع الذات عین
ثابت اصل ان السلب لایجری الا علی ثبوت الذ
ہو مبنی علیہ من ثابت و یتضمن قبلہ و بمقابلتہ خارجا
فالسلب ہو عن موضع بمقابلتہ ثبوت بموضع خارجا
فمبنی علیہ من سلوب ملزما بثبوت ما ثبت من

بشبهت حاصل مما ثبت م فاسلب نظري أصل ان الوضع
 بالتخصيص من شيئا لشيء حال الوضع م لتحقيق دلالة من شيئا
 على شيء م ليقضي دلالة استلزاما والدلالة لا توجد الا بالوضع
 من المعرفة على وجه التخصيص م أصل ان اللفظ بالوضع
 الدال ان اعتبر فيه دلالة على معنى مفرد فهو كلمة ولو كان مركبا
 على أصل معنى فان دل على معنى قائم بنفسه ولم يفهم به تقيد زمان
 كالذات فهو اسم وان دل على معنى قائم بالغير أصلا
 ففهم به تقيد زمان كالوصف الواقع فهو فعل وان دل على
 معنى قائم بالغير عرضا ولم يفهم به تقيد زمان كالاستبداء
 والانتها فهو حرف فان اشتراك اللفظ بالمعنيين
 من اے بمعنى فعل ومعنى اسم م كالفاعل والمفعول
 فهو صفة مشبهة من باسم م ولذا قد يجزى بواحد منهما ولما كان
 الوضع مشتقاً من الدلالة والدلالة موجودة بالوضع فلا يمكن ان الوضع
 ليس بدال وما هو لا يدل فخرج من الوضع وان اعتبر فيه دلالة على
 معنى مركب فهو كلام ولو كان مفردا على أصل لفظ أصل ان الاسم

قد يكون معرفة وقد ذكره أصلاً فالذكر قد تعرف أو يختص
 عرضاً أو تفصيلاً والمعرف هما وصفان قائمان بغيرها لئلا يفتقد
 أصلاً فليحكم أن معرفاً أو مختصاً عرضاً على حكم ما قام به أصل أن
 الصفة تكون عيناً للذات من جهة قيامها الحقيقي بها فيها إلا خبا
 اثباتاً أو نفياً فقد تكون عيناً منطبقاً بالذات من كالتواجد
 ثم فلا يمكن فيها للزوم نفى الذات وعنهما الأخبار أصل
 أن الأسناد موافق من على المجاز من شئ بشئ نوعان من
 أحدهما الأسناد الحقيقي وهو بقيا به الحقيقي بمسند إليه ولزم
 التمسك بمسند به أصلاً فليحكم معرفاً أو مختصاً على حكم مسند إليه عرضاً
 من ثانیها الأسناد المجازي وهو بقيا به المجازي
 بمسند إليه ولكن الأسناد المجازي لا يتحقق إلا بان تضمنه ما بالأسناد
 الحقيقي فيها يصحان في المعرفة بالأصل من كالتعلم
 من من جهة لانه لم يكر لها لها إلا بتخصيصه بالعن
 من كما باسم أو بحرف أو بقرينة من جنسین فضرورت
 التخصيص لا بد منه استقامتا للمعنى قرينة كافية فليست بها

الاسناد حتى يجرى الى ان يستقيم المعنى به فكلنا مفيد من
 لشبهتهما في حدسهما من مثال الحقيقي في معرفة بالاصل
 من جهة زيد قائم والمجازي غلام زيد ومثال الحقيقي
 في المخصص بالعرض من جبين فباسم هذا الرجل قائم و
 بحرف الرجل قائم وبقرينة رجل قائم والمجازي هذا
 الغلام للرجل والغلام لرجل وغلام رجل فالمقصود في
 الكلام الاسناد والمخصص بقريته من هو قائم ومن هو
 مملوك لرجل بالاكيد لا اجنبية فتعلق العلم بالمعلوم بوجه الذي
 لا يزال العموم ثم فالتعريف تعيين من حيث الذات فلا
 يقبل التعميم اصلا فالمعرف منه والتعريف من حيث الوصف
 فلا يقبل التعيين اصلا فالمنكر منه والتخصيص من حيث
 العموم بمقابلته لا يزال في تعريف المعرفة تأكيد وتعريف
 المنكر ممل ش لا تقتضاه التعميم اصلا فالعارض ولكن
 جازي تخصيصه لا تقتضاه العموم ثم وتخصيص المعرفة بشير
 الى زوال اقتضاه ش اي لا يقبل التعميم اصلا

ثم عرضنا شئ متميز من الزوال اى بعرض التخصيص
 ثم فقبل التعميم لا اصلا شئ متميز من الزوال اى
 لا يشير الى زوال اقتضائه من جهة م وتخصيص المنكر
 يشير الى زوال اقتضائه من جهة لا يقبل التعيين اصلا
 ثم عرضنا فقبل التعيين لا اصلا شئ شرح المميزين
 كما تبين ثم ولا يفرق في وجه المقصود من التعريف
 والتخصيص ولكن فمهما اشارت الى اقتضائهما وفيها يطلب
 آخر هو تعيين في حد ذات المعرفة وتعميم في حد وصف
 المنكر شئ ينظر اهل النظر في محلها ثم ويجوز نفي المنكر المخصص
 بالوصف عن نفسه شئ اذ نفي الوصف جائز والمنكر المخصص
 شامل به م لا شئ يجوز نفي المنكر م المخصص بالاسم
 والحرث اذ هما معرفة بالذات في ثابت شئ ولا نفي عن
 نفس ثابت م اصل ان معارض الثابت ياول
 بما لا يعارضه لا الثابت لتقدمه على المعارض والا الثابت
 باطل وكيف بطلانه اصل ان نفيها بضد ثابت باطل

من اذ لا یجری سرفیضہ ثابت علی ثابت معدوم
 والعدم لا یکلم فبطل من وبتخالف من اسے ثابت م
 ما و من اذ لا الوجود یکم تبادل م بہا لا یعارض ثابت
 فلیستائل فی الصند والتخالف فیصیب ان اشار العدم
 تعالی اصل ان الامر طلب لترتب اثر جائز اسکان
 من ثبوت ذہنی صالح لہ حاصل من ثبوت متقدم
 خارج معلوم من امر و ما مورم ممن ہو اصل لطلبہ
 ولا یقصدہ ولا یجوز الجواز باختیار للامور ولا دلیل علی
 استعلاء الطلب وعدم استعلاء طائہر انہ من ہو قاصدہ
 تاکید احمہ لا لا اسکان فقد بقصد لا الطلب فالامر
 بعین موجود معلوم ولم یکنوع امکان طلبہ و ترتیبہ
 لغو و فقیہہ الایضاً من اسے لم یکنوع امکان فقد
 القصد لغو لکنہ قد یاول تشریفاً بالخطاب
 والمجہول ثبوت متقدم خارج موجود او معدوم
 ممتنع فالما مور بہ نظرے اصل ان اسے

منع عن ترتیب اثر جائز اسکان من ثبوت ذہنی
 صالح لہ حاصل من ثبوت مستقدم خارج معلوم
 من ناہ و نہی م ممکن ہواہل المنع و بقصد
 ولا یجوز الجواز باختیار المنہی ولا دلیل علی استعلاء المنع
 وعدم استعلاء ظاہر فمن ہولایقصد و تنبیہ حتمی لا
 لا اسکان القصد لا المنع فالنہی عن عین موجود معلوم وعن
 ممنوع اسکان منعاً و ترتیباً لغو و مقصد ایضاً شے
 عن ممنوع اسکان قصد لغو لکنہ قد یادل تشریفاً بالخطاب
 وعن مجہول ثبوت مستقدم خارج موجود او معدوم اما ممنوع
 فالنہی بہ نظری اصل ان اختلافات حلافہ شے لظہیر
 الہ اختلافات اسے وجود غیر مشدہ و لیس بقصدہ
 فیقتضی وجودا غیر مشدہ م و لیس بکسہ فیوجد ان فی
 محل واحد اصل ان المعارض بالاختلاف یا دل بالصد
 شے یا دل م لان اختلاف یقتضی وجودا غیر مشدہ بمقابلہ
 فیصح تاویلہ والصد لا فلا شے اسے لا یقتضی وجودا غیر مشدہ

فلا یصح التاویل من فلزیم التناقض اصل ان العکس
وجود مشبه فی العکس اصل ان الوجود الخارج ما هو
مصدق لما فی علم متقدم ما منیه شیء ای المصدق متقدما
مما فی علم ای الشبه هو معلوم من اوست اخرا شیء ای
المصدق متاخر مما فی علم ای الشبه هو مصنوع من
حیاء او غیره اصل ان الوجود الذهنی فی حصوله
موقوف علی مصداقه المتقدم فلیس مستقلا فی وجوده و
لا بمصدق ولذا یکمن ان یقال لیس للذهنی وجود
ای وجود مستقل وان یقال للذهنی وجود ای
وجود غیر مستقل فان یفهم کذا فلا نزاع والا فالقول ان
باطلان و علم من هذا ان الذهنی فی حال معلومیته خارج
لانی مصداق متقدم لما فی علم له پس ای للذهنی
هو مصداق متقدم لما فی علم آخر له هم ولا یحصل الذهنی
ان کان مصداق متقدم معه و اما متاخر اصل
ان الوجود البدیی ما تحقق وجوده واقعا حیاء او غیره

وان لم یخبر حس بدیدی فما اطلاق علی انتزاعی منہ من
 اسی قولہم ان البدیی مایرک بنفسہ والنظری مایرک
 بدلالہ نفسے بدیدی وغیر حس نظری فیقول اخزین ان نظرت
 فی تعریف النظری وجہ تم بعوض دلالہ وتفکر کما قالوا
 توقف اوراکہ علی دلالتہ وتفکر فقط لکن ہیتہ الی توقف
 اوراکہا علی دلالتہ فی تحقق وجودہا واقعہ بذاتہا کما ہی ہے
 وان یحسّل نظری آخر کا انتزاع من النظری الاول
 اسی غیر حس وشرط ان نظریا لا یحسّل الا بدیی علی قولہم
 فما ان حکم علی الاول ولا یمکن حکم البدایت والنظر علی حقیقۃ
 واحده فما یحکم علی الوجود الانتزاعی من غیر حس من وان
 یشرط وجودہا واقعہ غیر حس فیہ من اسے داخل فی
 البدیی لوجودہ الواقعہ من اصل ان الوجود والنظر
 باہو با تکرارہ فی علم من حال الانتزاع او صفتہ
 لیس بخارج من علم فلیس بواقعہ من حکم عقلا فاذا تحققت
 انتزاعیتہ خارجہ من علم واقعہ بوضعہا فہو فی الحال

ش اسے کائناتی حال تحقق انتزاعیتہ خارجہ من علم
 م بدیہی ہذا تعریفہ بذاتہ ش اعلم ما قال فی المتن فاذا
 تحقق وجود ما ہو بانسدادہ خارجہ من علم فواقع بوصفہ
 فہو فی الحال بدیہی بل قال ما قال نفسہ نکتہ اسی ما ہو بالانزعاع
 فی علم حکما عقلیا الی ان تحقق انتزاعیتہ خارجہ من علم نظر
 فاذا تحقق خارجہ من علم فواقعہ بوصفہ فہو فی الحال
 بدیہی لان منشأ الثبوت للنظر هو الانتزاع الحال بین
 المنتزع والمتنزع منه لا وجود المتنزع المتحقق ولكن
 لما تحقق فتحقق انتزاعیتہ خارجہ من علم بحجۃ بدیہیہ
 م وکذلک نسبتہ وابنارسش مثلا ان الملک مفهوم
 انتزاعی من جہتین من مالک ومملوک فالی ما ان لا تحقق
 خارجہ من علم نظری فاذا تحققت انتزاعیتہ خارجہ من
 علم فہو فی الحال بدیہی فہذا مثال للنسبۃ والانتزاع
 والابنار کلہا فی الجہتین ومثلا ان فعلا لازما مفهوم انتزاعی
 من جہتہ من صفۃ وذات فالی ما ان لا تحقق بنفسہ

من مستترع منه خارجا من علم نظری فاذا تحققت
انتزاعیته خارجة من علم فهو فی الحال بدیهی فہذا مثال
للنسبة والانتزاع والا بنابر کلہا التحلیلی فالنظر سے
حالة قلیة م فالنظری قبل البدایة ش اسے اذا کان
الامر کما قیل فی النظری والبدایة فالنظری ثابت
قبل البدایة م فما استجمعها ش الفاء بجزء الشرط
المحذوف ای اذا کان الامر کذا ای النظری قبل البدایة
و ما للاستفہام فلا نکار فالما حصل ما من شے استجمعها
و یکن ان یکون مانافیه و لم یستترالی ما ہو بالانتزاع
فی علم ہذا شامل لجواب سوال متوہم من عبارت المثنی
ای النظری ما ہو بالانتزاع فی علم فاذا تحققت انتزاعیته
خارجة من علم فواقعة بوضفها فهو فی الحال بدیهی + ہو
ان استجمع النظر سے والبدایة شے واحد ای ما ہو
بالانتزاع فی علم فجوابہ انما اذا کان النظری قبل البدایة
فما استجمعها م و علی الاصل العلیات بدیهیہ فی حد

اصل ان تعبیر الخارج والذاتین بوصفہما مع لحاظ
 العلم بوجودہما اصل ان تعبیر البیہی والنظر
 بوصفہما بلحاظ وجودہما فقط ولولا مجهولین اصل
 ان التجدد لا یوجد بوجود الذی ^{مقتضی الحائز} ووجد لا بوجود الذی
 یتجدد محبازا ش تمیز من تجدد الذی مصدر لفصلہ
 ای تجدد امجازا م بمثلہ باتحاد مجازی لاحقیقتا
 ش تمیز من تجدد الذی کما مر فاعلم ان التجدد صفتہ
 لوجود الذی یتجدد بمقابلہ وجود الذی ووجد لا لوجود الذی
 ووجد م فلا بغیر و ش اسے اذا کان التجدد بالمثل
 باتحاد مجازی فلا یوجد التجدد بغیر مثل وجود الذی
 ووجد م فی العوارض مع الذات ش لان تجدد العوارض
 یلزم التجدد فی الذات لقیامہا بالتحقیق بہا وہی منشأہا
 م فالتجدد والتجدید بام ش اسے ہر مفہوم جدید و
 متعلق ثابت م وقع بازائہ مفہوم قدیم منہ من موجد
 ووجد متعلق بہ من جہۃ صفتہ التجدد بہ لاس من جہۃ ^{صفت} اخری یا

من اشء في نفسها دون تعلق بصفة التعبد ومع اشارة
الى معنى بينهما م ولو وجدتها وكيف التقابل فيها ^{بشيء} بها
من اشء ليس التقابل بالجهة الاخرى في نفسها م
فالحديث بالتعبد وانظر من لان التعبد يستلزم عداسا بقا
م فلهما حدث حالة فارقة غير قارئة بين عدم سابق ولا
منبئين عليهما به فهنا وجود احوال من اشء وجود الزمان
احوال م مع بقائه شخص حاصل زائد على الماهية منها
ولا هو عين نفسها من الشخص موقعين معينين من غير
اعتبار عرض باي وجه من زيادات على الماهية فلا تعبد
معها او عينية بالماهية فالتعبد معها م فالتعبد بمثل
فاني حق لا بعد فاني عن المحل وان لم من اشء
ان لم يكن التعبد بمثل فاني وهو يستلزم عداسا بقا
حقا اذ كان عود الفاني عن المحل م فبقائه غير محتاج
في مستقر من المجرور متعلق ثابت خبر المقيد فجزاير الشرط
م نفى جهة الوجود شركا لفعال وفي جهة الموجد تعطل وبطل

لان من تعلیل نفی عموم و فانی عن المحل و بقاؤه فی محل
 عن المحل م فناء العوارض من دون الماهیة م عن
 المحل انتقالا من لا قیام لنفسها م یقتضی بقاها فی محل
 و المحل باقامت به من ای الماهیة التي قامت به العوارض
 بقیا م بها الحقیقی م لا یقامت فیه من ای الزمان و المكان
 م و بقاؤه العوارض بقیا م بها الحقیقی بما هیة اخرى دون
 ما قامت به یستلزم فان فی محل من ای ان یقت فی
 محل من الزمان و المكان م باقامت به نفی المحل لیس فی
 عن ما قامت به فاذا البقاء غیر محتاج من نفی المحل
 فی نداء الزمان و المكان متعلق مقدم بلعین جزاء شرط و
 للتفسیر و اذا الشرط علی الجملة المحذوفة ای اذا كان لا
 کذا و البقاء غیر محتاج جزاء م و الماهیة لا تقوم الا بانفسها
 فلیس لها محل من المقصود ان ثبت التجرد فی الماهیة
 و لم یسلم قیام نفسها کما هو قولنا فما لها من محل
 ما قامت به و نفی ما قامت فیه کما هو المذكور فکیف م و ان

ما قامت فيه فلفظه و لزم البقاء غير محتاج ش لان التجرد
واقع في نفس المتجدد لا من حيث انتقال من المكان الزمان
والقيام فيها و لزم البقاء غير محتاج لعدم التجرد في نفسها
م والتجدد باطل ش ان تفرق انتقال المكان والزمان
والقيام فيها فالتجدد والذكي انما لا يقع الا في نفس المتجدد
باطل م وليس المحل للمحل ش ولو من ما قامت به او ما قامت
فيه لان المحل متجدد وليس له محل آخر لقيام ما فنه م و
ان العلم بالمعلوم في حده ان ينتقل منه فعاد اليه فكيف
في علم المعلوم الذي لا ينكح عنه ولو لا الجهل فنه حدث
الانتقال الى العود ش وان معطوف على ان مجرور
اللام علة فنه عود فاني ومن لا بد ارا الانتقال الى
لغاية العود م فانه موجود وواقع في زمان حال واقع
ش لان التجرد لا يقع الا في وجود وواقع في زمان حال
م فالماضي لعدم لاحق به يستلزم فائز ش الضمير المجزؤ
يرجع الى وجود وواقع في زمان حال متعلق لاحق صفة

لعدم مجرور متعلق ثابت خبر مبتدأ و یستلزم خیار صفة لها
 اے للموصوف و لصفة معام و لمستقبل بعدم سابق
 یستلزم تجدد امش ترکیب الجملة کترکیب جملة سابقة
 علیها م و تحقیق الدعوی بالجدد امش ای تحقیق الدعوی
 لوجود زمان حال و عدم ماضی مستقبل بالتجدد اے
 الحادث لانه یستلزم العدین م و ان لم یکن کذا یستلزم
 بالعدم الباطل للدهرۃ فی بقائه غیر محتاج و لزوم التنازع
 فی العودش بعدم العدین م و من دونہ ان فناء
 بنفسه و التجدد بمثلہ بدیسی ش لما یدرکان بداهتاً فلا
 یحتاجان بدلیل م و ان تفرض بقائه فی محل آخر
 و العود فلیس علیها دلیل ش اے علی بقائه فی
 محل آخر و عود نفس الغائی م فاعلم الحق و من قوله تعالیٰ
 علی ما تدعی ما نفع من آتیه او منہا ناسخ منہا او مشلہا
 الم تعلم ان الله علی کل شیء قدیر ہ فاعلم ان النسخ یتناول
 بخیر منہا او مشلہا لا ش ای یتناول م التجدد والا یصدق

بشما فقط بنحیر منہا والقدر یہنا یدفع لبس عجز فی خلق مجدہ و بعد
 شش تیغ لبس مہم کما قال اللہ سبحانہ افعینا باحسن
 الاول طبل ہم فی لبس اہی القباس بالغانی تجدد مشدہ انا
 و عرضا اونی لباس اخر قبل لترقی او ہم الی الکفار و فی
 لبس اے فی شک من خلق جدید اے خلق یوم البعث
 قبل لا ضرب علی قول الکفار فاعلم ان التجدد حسی شش
 کما ہو ظاہر م و نظری باستدلال منع لبتار غیر محتاج
 فیارب کیف خلقتنی فی اختلاف شش اسی فی خلاف ہندہ
 المسندہ و غیر ہامہ وانی اخافک شش اسی فی التخالف
 م و ما توفیقی الا کب شش علی الحق م و توکل علیک
 شش لہدنی م فافتح لی ابواب رحمتک شش و ہی تحت
 م وانت خیر الراحمین وصل وسلم علی محمد بنی الرحمۃ
 و علی انوارہ شش یراد بانوارہ وجود الانبیاء والاولیاء
 والملائکۃ حتی مافیہ نورہ صلعم م وشفعہ فیما ورحمنا
 ب وانت خیر الراحمین صل ان الشکرۃ تقتضی التغایر

حین علی جدیدہ ہم ترجع الی الخصائص و جودہ بعد فانی و فی شش

الاتحاد فالتغاير ظاهر والاتحاد لا يوجد إلا في شيئين
 مجازا فاشتركاك حقيقتين حقيقيا في ما متبازان ^{ممتنع}
 إلا مجازا ^ش لانهما ان تغايرتا حقيقيا فالإتحد بينهما
 مجازا فكيف المتغايران في حد هما يتحدان حقيقيا يارب
 إلا مجازا بوصف جامع ^م وحقيقة واحدة لا تقتضي
 التغاير والاتحاد في حد ^م فكيف هي دائرة فيما به
 الاستيوار وهو التغاير وفي ما به الاتحاد وهو في شيئين ^{باب}
 وأما اشتراك العارضين فالعارضان إيا بقيا ^م حقيقي
 وإيا بقيا مجازي على حقيقة أو حقيقتين فيما منع اشتراك
 الحقيقتين ^{ممتنع} إلا مجازا ومن ^م وانه ان يكن العارضان
 في ما به ^{قديم} فلهزم حد وثباتا ^م غير ما عن حد ما فرضا ^{بطل}
^ش لان الاشتراك ^م غير ما عن حد ما الذي ^م يتبازان
^م لا يتغيران ^م وإن يكونا في ما به ^م حادثة فالفناء
 لا يثبت لهما حتى يستحلا وماترى استحلا ^ش كما في قوله
 تعالى ثم خلقنا النطفة علقه فخلقنا العلقه مضغة

فخلقنا المصنعة عظاما لا الایه فالنقی عصاه فاذا سے
 ثعبان بسین الایه و فی غیرها ایضا م هو الشخص الزم
 علی الما بیه فیخ بغير مثلها وان یتمیل فخرنا باطلا فبقاها
 غیر محتاج فالحق ما قبل من اسے متناع اشتراک
 الحقیقتین حقیقتا فیما تمت ازان م و من و رائه ان
 الكلام و اثر فی الاشتراک و هو فی المتغایرین من
 حقیقتین او عرضین علی حقیقه الحقیقتین فان
 تعارض المتغایران للاشتراک ففسا قطعا هما و
 حقیقه یقومان بها فیارب کیف بقی حقیقه ساذجه
 و یصیران نار فافهموا یا اولی الالباب ما قبل من
 اسے ما رد و ما اثبت م و قبل استحالة الیاء
 نار بری فافهموا ان قنار نفسه بری ہی ام فبایه عن
 المحل و استحالته و علی القائل ان یات علیها بدلیل
 و ان الظن لا یغنی عن الحق شیئا حصل ان یبرز
 فی المتغایرین تغایرهما فیه و صف مانع فی نفسه

لا الثالث بينهما مستجمع بوصفها والدليل عليه لفظ وجود
 المتغايرين ومعنا مفهومه وذا برزخ حقيقته ولا يحتاج
 الى غيرهما للفرق والمعرفة وان يكن ثالثا بينهما مستجمعا بوصفها
 كقولهم فقولهم لا يستجمع المتغايرين في وجه التغاير وهو مانع
 فلا يمكن ان يكون عين الآخر شئ من المتغاير الآخر
 م فلما كان التغاير بما بينه عنهما فلا يمكن عنهما بوصف التغاير
 الاخر انتهى وان يكن ثالثا بينهما مستجمعا بوصفها على وجه
 مجهول بقاها الحقيقى به او المجازى فالوجود مستجمع المتغايرين
 في نفسه ومتغاير المتغايرين غير به فلهذا برزخ بينهما مستجمع
 تغايرهما فكان التسلسل والدور وما هو ثبالت بينهما غير به
 وفي نفسه ولا غير شئ لا كما فاجمله مع تقديره اے
 لا غير ثبالت بينهما غير به وفي نفسه عطف على الجملة الاولى
 م ولعجب من ان الثالث بين الاثنين انما هو الثاني
 بين الثالث والا يذالكلام في برزخ حقيقته وهو المفرق
 واللبته وجود بسيط متأخر من المتغايرين شئ من

اشارت الی الاتزان من المتغایرین م سبجمع
 بانظار الطرفين وصفا بقیامها بحقیقی به او المجازی الذی
 محتاج بحقیقی فنی وصف جامع فی الوجود ش اسے
 هذا الوجود المتأخر م فی نفسه ش تأکید فی الوجود
 م فرقا ومعرفتا لهما ش ای للفرق والمعرفة للمتغایرین
 م لا موقعا بينهما للفصل او الوصل حقيقة فهو برزخ
 فی حد نفسه تشخصا زائدا اسے سبجمع و هذا برزخ مجاز
 و محتاج الی غیره لفرقه ومعرفته وان قیل هو موصل
 الطرفين او مفرق حقيقة فیرد ما قبل فی الصدر علی ما
 و فیہ ش اسے فی معنی البرزخ المجاز سے م
 برزخ مثالی و مو علم سبجمع مثال الطرفين فالمثالان
 لا یجدان فیما یتازان به الامجازا و ش المثال م
 الواحد لا یوافق لمصدقین متقدمین لعلم الالبصداق
 متقدم و متأخر لصنع توافق مجازی بجامعیه لا حقیقی
 بمافیه ولا یابوایان فی حدیها وان کان ما هیته و حده

فلزم الدوربان الماهية من الالف واللام للحمد الذي
 م كانت مأخذ وجود شبه فاشبه الالف واللام
 للحمد الذي م كان مأخذ وجودها ومثال الذي
 لصنع ليجتاج الى مثال الذي يعلم وفي المثالي برزخ
 حقيقي كما ذكر وطائفة المقاصد في البحث لا يدرك الا بالمعنى
 اصل ان المنع ليس بنسبوية على تعميم سلم في وجه الاستدراك
 لان الممنوع منه تكيف من اى فكيف المنع على المسلم
 م الا في وجه غير مشترك اصل ان التخصيص بمقابلته
 تعميم فففيه المقصود فلا ينبغي جواز ان يخصص بغير مخصص له
 لا مشترك في عموم ان لم يكن متمنا لغيره من لان الوجه
 الممنوع لا يشترك في العموم م وان لم يكن مشترك
 العموم باطل ومتغايرت مخصص من عموم في وجه التخصيص
 لا يشترك في العموم ولا يعارضه ولا يعتبر
 عموم ولا خصوص الا في العوارض من لان في الذات
 م اصل ان الاستثنا محصور في وصف وما قام به حقيقة

ش هو فاعله م او مجازا ش هو مفعوله م قالو وصف
 وجه الاستثنا واما قام به حقيقا او مجازا مستثنى منه و
 مستثنى والمتعلقات الزائدة غير الوصف ش الذي
 حصر الاستثنا فيه م المستثنى منه والمستثنى شامل لهما لا
 لوجه الاستثنا ^{بشيء} فتغاير وجه الاستثنا بالصفة للمعنى
 المذكور وتغاير المستثنى منه والمستثنى بالخلات ضروريان
 وان لم يفتل الاستثنا واهل معناه فالاستثناء بغيره
 محصور وتحقيق لما فيه من اثبات لامن نفى اذ ليس المحصر
 والتحقيق الا في وجود ش مثلا جازني زيدن العالم
 الا عمرن اجمائل وعكسه م اصل ان الاستدراك
 محصور في وصف واما قام به حقيقا ش هو فاعله م
 او مجازا ش هو مفعوله م قالو وصف وجه الاستدراك
 واما قام به حقيقا او مجازا استدراك في الجملة الاولى
 و استدراك منه في الجملة الثانية والمتعلقات الزائدة
 غير الوصف ش الذي حصر الاستدراك فيه م

للمستدرک والمستدرک منه لا لوجه الاستدراک المقصود
 الاستدراک الثانیة لا الاو^{لی} لصرحتها و لکن الاستدراک
 لا یحقق بغیر ذکر الاو^{لی} فلهذا قيل ^{بمنتهی} مستدرکاش تامل فی
 معنی لفظ المستدرک والمستدرک منه فوضع تعبیر الماتن فیها
 م ^{بمنتهی} فتغایر وجه الاستدراک باختلاف المعنی المذكور ضرورة
 فان تغایر المستدرک منه من المستدرک فیکر وجه
 الاستدراک والمستدرک والمستدرک منه وجوباً بعدم
 دلالة علیهم تغایرهم ش مثلاً جابر فی زید لکن عمرو
 ذهب الی خاله م اولم تغایر ش المستدرک منه
 م فقد یحذف جوازاً فصاحته بوجود الدلالة علیة توحده
 ش مثلاً ما جابر فی زید لکن ذهب الی عمرو و لکنه ذهب انهم
 م وقد یحذف وجه الاستدراک العام ش الذی
 یمتصم المعنی به م فی الجملة المستدرکة وجوباً فصاحته و دلالة
 لتوسعه ش مثلاً ما زید الا عالم م وان کان تغایر
 وجه الاستدراک بالصد^ق للمعنی المذكور فله ان لم تغایر

المستدرک منه من المستدرک شش و الا فهو الاستثناة مثلاً
 جابر فی زید الا عمر و او ما جابر فی زید الا عمر و م فالا استدراک محصل الا
 المقصد آخر الذی یذکر بعد المستدرک منه ففی الحال الا الاستدراک
 استفاداً من المحصر و تحقیق فی جهة الثبوت لانی جهة النفی اذ لیس المحصر
 و التحقیق الا فی حوزة شش و لم یذکر وجه الاستدراک بوجود الدلالة
 علیہ بعد یتیم مثلاً لا ینفع سبعهم الا بمشیة الله تعالی ای ینفع سبعهم
 بمشیة الله تعالی بخلاف لکن شش لا یتفاد منه المحصر و التحقیق م
 الا یتفاد منه المحصر و التحقیق فی الثبوت المتغایر بالبعد من النفی الشش
 شش اذ الثبوت بعد النفی بالبعد یفید للمحصر و التحقیق مثلاً ما کان یذکر
 احدینکم و لکن امیر و عادل م و آن لم تغایر وجه الاستدراک
 المذکور فیهل الا استینافاً المقصد آخر الذی یذکر و لم یذکر شش
 وجه الاستدراک م بوجود الدلالة علیہ بعد م المتغایر فصاحته
 جواز شش مثلاً لو شیت لضررتکم لاکن لا کر اکم و لو شیت لضررتکم
 لاکن اذ فیکم زید ای مضررتکم لا کر اکم و اذ فیکم زید م اصل
 ان فی المفضل و المفضل علیہ تغایر حقیقی و اتحاداً مجازی شش

كما زيد اعلم من عموم وقد يحذف المفضل عليه للتوسع ش كما
والله أكبر م والا فبطلان اصل ان المحصر موحص المحصور فليس خارج
نسبة س اي ثابتا من بعض المحصور م فلا يجري عليه امتقانس فان
استثنى واستدرك انخصص بعض منه في الكلام فهو معنى جمع لا حصر
ش فالحصر لا يرجع الى المستثنى والمستدرك والمخصوص م وانما كيد
لا يحصر في الحكم اصل ان الربط في مصدر متعده لا يتجدد في فاعل ومفعول
لانه بقيام حقيقي في فاعل وقيام مجازي في مفعول او هما متغايران
بنسبة لهما لكنه يقتضي انه لانه الى كل واحد منهما به فلا يدرك كل واحد
غيره الامكان والكلام في ادراك الذي بالربط المصدرى لا
بوجه غير اصل ان اجاب الاول في الجواز قوى لانه موجود
اصل ان الذات لا تبحث بنفسها المفهوم منها بالوجدان ^{الذات} علما
الابوارضها فلا تتبع الابوارضها وبهذا العوارض لا تتبع بنفسها
الاباقاست به لانها لا تقوم الا بما هيته والعرض على العرض
ممنوع وان اقترما هيته فالعرض مفقود وان وجد فما نقول
اصل ان التعميم لا يقع في الذات نفسها الا في اختصاصها

بوجه جازمة شىء هي ليست بضرورية فيجوز سلبها م ا و وجبة
 شىء هي كانت ضرورية فلا يجوز سلبها م اصل ان التبيين يقع
 من العوارض لا من الذات فمن عوارض جازمة شىء هي ليست بضرورية
 فيجوز سلبها م لرفع الابهام في وجه مخصوص ومن اجبة شىء هي كانت
 ضرورية فلا يجوز سلبها م لرفع الجهل عن وجه مخصوص و وجب التوضيح
 في المبين والمبين من وجه والتغاير من وجه وبما ظاهر ان
 منها فوجه التوضيح مبين اصل ان التشبيه باضائة لا بحقيقة
 اذ وجه التشبيه وصف مانع بحقيقة شىء فالتشبيه بحقيقة
 ممتنع م اصل ان مفهوم كل لى يتعلق باجزاء بمعنى جميعها
 مفهوم كل يقتضى مفهوم جزئى ومفهوم جزئى يقتضى مفهوم
 كل له واما متخالفان في مفهومهما فلا ينطبق بعضهما على بعضهما و
 يقطع نظر عن مفهومهما لا بحث فيها فان مفهوم كل متوقف على
 مقابلة مفهوم جزئى ومفهوم جزئى متوقف على مقابلة مفهوم كل فان
 كان كاي مفهوم كل موجودا حقيقيا ضروريا في حده ووجوده
 حقيقى فكان كاي مفهوم جزئى موجودا عكسيا شىء اى غير موجود

متفرضا بالوجود غير ضروري في حده متبا بالوجود ما به مفهوم كل
 ان لم يكن مكان جواز وجوده متمنا وهو افراد حكمية وان كان
 ما به مفهوم جزر موجودا حقيقيا ضروريا في حده وهو افراد حقيقيه وكان
 ما به مفهوم كل موجودا حكميا شئ اس غير موجود متمرضا بالوجود
 غير ضروري في حده متبا بالوجود ما به مفهوم جزر ان لم يكن مكان
 جواز وجوده متمنا وهو واحد حكمي ثان لم يكن التسبب لا تناع الوجود
 الحكمي فالوقوف شئ الفار تغية معنى العطف على التسبب والتجزؤ
 شرط مقدري اذ لم يكن التسبب باقناع الوجود الحكمي بطل بعضها
 فلم يكن الوقوف بينها المتوقف على وجودها م بطل مفهوم كل وجزر
 لعدم وجود بعضها لعدم التسبب ولعدم وجودها لعدم الوقوف فاعلم
 ان مفهوم جزر لا يتحقق الا بمقابلة مثله شئ موجود م بخلاف
 فرد واحد فلا يحصل الجزر الا بافراد ولو مختلفين شئ فليس
 اتحاد مجازي فيها شرطا في هذا الوجه م ولما لا جزر بمقابلة
 كلها والافراد بمقابلة فيها ^{اذا} فالا جزر ليست بافراد والافراد ^{ليست}
 باجزر واذا توقف مفهوم بعضها على بعضها ففي آتى وجه شئ

من الوجہین المذکورین اسے ان کا نام مفہوم کل موجود
 حقیقی ضروری یا نہ مدہ وان کا نام مفہوم جزر موجود یا
 ضروری یا نہ مدہ م لا تحقق الا وجودا حکمایا ش اسے لا تحقق
 مفہوم بعضہا وجودا حکمایا م فالکمال انما مفہوم کل م ملاحظہ علی
 کثیرین کو مختلفین دقتہ من حیث انہم اجزاء لہ فہذا وصفہ اللہ
 اصل ان مفہوم جنس م ش ثابت م با فرد حقیقیہ م ش
 لہا وجود واقع م متقابلیہ موصوفیہ بعینیہ منطبقہ او غیر منطبقہ
 توصفا عارضیا بوصف معنی مصدر جعلی او اصلی معنی علیہ بہا
 بکون اتحاد مجازی بینہا فلا بفرد م ش اسے لا مثبت مفہوم
 جنس بفرد واحد م فالالاتحاد المجازی مشہد مثبت لمفہوم جنس
 تغایر مجازیہ فی افراد مجازیہ م ش اسے بالہا وجود
 واقع م لا تحقق افرادیت حقیقیہ فبطل مفہوم جنس حقیقیہ
 الامجازا فافراد الوصف المقیۃ بافراد موصوفیہ بہ توصفا
 عارضیا موصوفہ توصفا ذاتیا جنس ایضا مصدر جعلی و ما
 موصوف بہ جنس علی اصل المعنی واللفظ مصدر اصلی و ما

موصوف به جنس علی اصل المعنی لا اللفظ لذلک یقال مصدر
 صلی وصفاعاما و فاعل و مفعول اسما عاما باعتبار الذات وصفة
 عامه باعتبار الزمان فالصالح انما مفهوم جنس موصوف علی کثیرین
 متفقین من حیث انهم متقابلین فهذا وصف المانع اصل ان مفهوم
 نوع موصوف علی کثیرین متفقین من حیث وصفهم فهذا وصف المانع
 اصل انما مابیه انی یظهر منها عارض تعبیر بهیولی و العارض
 بصورت فی محاوره قوم فقط فانی اصرح اے ان کان العارض
 زائدا علی المابیه بقیام حقیقی بها اصلا المنشآتیه باله و موصوفه
 ذاتیه لها فلیس بحادث منها وان کان زائدا علی صفة ذاتیه
 بقیام حقیقی بها اصلا المنشآتیه باله فبالمابیه عرضا بوسطه
 الذاتیه فهو حادث منها من کما زید قائم وقاعد فلا تغیر صفة
 الذاتیه ولا مابیه لا کن تغیر قیامه و قعوده قائمان بقیام
 بصفة الذاتیه اصلا المنشآتیه لها فبالمابیه بواجب صفة الذاتیه
 عرضا فبما یجدان بنیام فبما بقیام مجازی لیس بصورة لها
 اذ هو مابیه او عارض فان کان مابیه فنی قائمه بنفسها فی معناها

شئ اعم ما بهية لا عارض م وان كان عارضا فاعلم ان قيا
 قايمة بقيا مجازي وهو ما بهية قائمة بنفسها في معناها فها على
 نسبة بقيا حقيقي بينهما في معنى هوي في وصورة فلا على نسبة بقيا
 مجازي فاعلم ان ما هو بقيا حقيقي من صفات التي ثابتة في ما بهية
 وما هو بقيا مجازي من صفات التي مسلوقة من ما بهية فان
 انكرت مسلوقة التي بد بهية لزم اجتماع اضداد بالتى ثابتة اصل
 انما الاطلاق بمقابلة التقييد وعكسه شئ اعم انما التقييد
 بمقابلة الاطلاق م وما على ما بهية واحدة والاطلاق
 فالتقييد على ما بهية بقيا حقيقي من جهة اخرى بمغايرة حكمية
 بالاطلاق فزاد عليها لا الاطلاق من شئ كما ذكر في ذكر كيفية
 العلم والمعرفة الخ بزيادة شئ من هذا م وتقييد الذات ليس
 من حيث اوصافها بمغايرة الوصف بالذات حقيقة في حد
 لكنه من حيث نفسها بالوصف لا بالذات اصل ان الاضافة
 لا تصح بين عام وخاص وعامين ولا بين موجود ومعدوم وسعد و
 الابين موجودين خاصين فعليك تأمل في البيان اصل انما الدلالة

نے ملو اباقاطعة عن غیر متضمنة اخبار محتمل تصدیق
 ش لا تکذیب م فالتصدیق متضمن تسلیم تحصیل یقین ش
 ہو علم برہ اسے واقع م فقد یکون ش تام م علم یقین
 باضافة الی مفعول وقد عین یقین باضافة بیانیۃ ش اسے
 نفس یقین م وقد حق یقین باضافة الی فاعل للمحصل
 حاصل الحکم ہو یقین شے یدور بین فاعل و مفعول فحکم
 تصدیق باجمال مصدق ہو لازم تفصیل وجود واحد فی حدہ
 تفصیل مصدق لازم اجمال وجود مشکک فی حدہ ثمن سبب توحید
 مع کثر و کثر مع توحید ش اسے توحید وجود حکم تصدیق باجمال
 مصدق مع کثر وجود حکم تصدیق تفصیل مصدق و عکسہ
 اسے وجود حکم تصدیق تفصیل مصدق مع توحید وجود
 حکم تصدیق باجمال مصدق فحکم تصدیق باجمال مصدق
 امون و النفع فکم مصدق ش کما تقول منت بالہ کما ہو با
 و صفاتہ و قبلت جمیع احکامہ م اللهم صل و بارک و اما ابدا علی
 محمد رسولک حبیبک علی النوارہ کما تحبہ و ترناہ و شفیعہ فیما یرحمنا

ذكر كيفية توحيد الله سبحانه
وتعالى عما يصفون وشركهما

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلّي على رسول الله ونستشفعُ على الله واصحابه
وانبائه اجمعين اعلم القول عمن يهدون ان الحوادث يقضي بها
واحد احد المتوحد البضروية وان لم يكن في الحوادث ممنوع والثواب
ممتنع وبالفرض الباطل تباغضا لا دليل على المتوافقين والمتوحد
ليس متعده وان شذاع الحوادث بقبالة المحققين من قديم مطالبه فتنية
وجميع كل الوجوه باطل وانما الله واحد سبحانه وتعالى عما يصفون
اللاه صل وسلم على محمد بنّي الرحمة وعلى نواره كما تحبه وترضاه وشفعه
فينا وترحمنا به فشرحه بسم الله الرحمن الرحيم حامدا وصالبا مسلما
اعلم انما علم توحيد قديم يتوقف على دلالة الحوادث بنفسه اليه
فقال من ان الحوادث من اعلم ان معرفة حدوثه وقدم
متوفرة بعد من ح اساء عدم سابق وعدم لاحق

فالحدوث بامور معدمين والعدم بالتغير بهي فليفتية خلقية
 مجهولة والمادة له معدومته ولا تجزى بنفسه ح اي لا ينقسم
 س ولا بغيره ح اے لا يتركب س من بد ووجوده من عدم
 ح سابق س الى فناءه الى عدم ح لاحق س وجوبا ولا تجزى
 بغيره لازم تركب والتركب يقع في الاجسام لافي الباطن فثبت
 الدعوى من جهة والكلام فيها مطلقا فان تركب لازم موجودا
 للتركب من قبل ح التركب س فلا بد والوجود للتركب ح
 وكلامنا في بد والوجود س وان بد وجود التركب من عدم لازم
 موجودا ان سابقا للتركب في مرتبة عدم او عدم مرتبة عدم واما
 باطلان ولزم التركب للموجودين السابقين للتركب فلزم
 لا ينتهي بمعنى الوجود من عدم الذی منه بدایت الوجود فالوجود
 ان في بلا بدایت فذلك شرک حقیقی فی قدم او دهر لا خالق للوجود
 وفناءه وان انتهى بالوجود الذي لا تركب له حصل انه لا تجزى
 ولا بغيره من بد ووجوده من عدم الى فناءه الى عدم وجوبا
 مع ان الوجود الذي فارغ عدم ازلی بنا بدایت لا تجزى بنفسه

ولا بغیرہ قال کلام فی تحقیق کیفیت تجزئہ بنفسہ بغیرہ فانہما فی
 مرتبہ تشخص زائد علی ماہیۃ لانی مرتبہ تشخص ماہیۃ اذ ہی سربۃ
 فی قضاہا کما یفہمان فی ذکر کیفیت الاصول فی اصل ذکر کیفیت
 تجدد من حتی لا تہل للتركب ففی حال التركب ماہیۃ التی فی مرتبہ
 بدو وجودہا غیر متجزئہ مطلقا ح بنفسہ وبغیرہ من وادجو
 الی غیرہ محتاج کما قال سبحانہ بدیع السموات والارض الای
 والبدیع من یخلق المخلوق من غیر موادہ کما قال سبحانہ
 ام خلقوا من غیر شیء موعدم اعلم ان الشئی یطلق علی مالہ وجودہ
 فغیرہ عدم فثبت خالقہ بوصف مانع وتبوءہ تخلق من عدم
 اسے من غیر مادۃ فاذا الاستبعاد فی خلق جدید فصدقت الرسالۃ
 بتحقیق المقالۃ والعدم قول راجع عندی من اقوال فی التفسیر
 الکبیر وغیرہ منظور فیہ عند متائل فی النظم والدعوی نفی قول من
 غیر شیء اسے من غیر خالق نظر بان لفظ خلقوا یتقضى خالقاً بتسمیہ
 تکلیف الاستفہام من خالقہم الخصوص بتعددہ و فی قول من
 غیر شیء اسے من غیر مادۃ باستفہام نفی فحاصلہ خلقوا من مادۃ نظر

بان لایثبت خالق بوصف مانع لاشترک خالقین نے وصف
 جامع بخلق من ذرہ وان احد حسن الخالقین بابرارہ من غیر مادۃ ^{فکلیف}
 ثبت دعویٰ حشر و دعویٰ رسالہ بتحقیق لمقالہ ام ہم الخالقون
 بوصف مانع م یقتضی س لا صیاج وجودہ م قد یباس
 ما یس بین من فکیفہ قد مہ مجہونہ و ازالی بل بدایت و ابد
 بلا نہایت و لیس لمواد و لا یخلج لوجودہ الی غیرہ و لا یحدیم
 واحد اس ہو تصیف بصفات لہا زیارۃ علی ذات بغیرتہا نہا
 لہما یزنا نفسہا بنا فلانہا تحدث و لا یقابلہ عدو و ہر سطرۃ احد
 لہا علیہ ح اللام الجارۃ لعلہ و لضمیر المضان الیہ الی واحد
 لفظ ح تمیز من الفاعلیۃ اسے بناؤ علی لفظ فاعل الذی
 یستعمل لحدوث فعل فہذا و لیس علی معنی کانہا تحدث س و معنا
 ح معطوفہ اسی بناؤ علی معنی فاعل الذی سحتاج الی شبہ مفعول
 و شبہ الذات لا یحصل الا بعوارضہا الی ہی لا عینہا فواحدۃ
 ہے مصداق متقدم لمحصل شبہ لصنع من ذات بصفات الی
 ہی لا عینہا فتكون سطرۃ اجدات م احد اس ہو تصیف بصفات

التي هي في واحدة عينية فلا تميز لها زيادات على ذات بغيرها
 منها بناء ولا يقبل تجزى في وجوده ولا هو واسطة احداث
 للزوم مع اللام بحجارة لعلة والضمير المضاف اليه الى احد
 لفظاح تميز من اللزوم اس بناء على لفظ صفة مشبهة التي
 تشمل للزوم صفة فهذا دليل على لزوم صفات عينية في احدى
 لا غير ثيس ومعنا معطوفه اس بناء على معنى احدى
 فيها ليس تمايز صفات بلزومها بعينية فلا يحصل شبه لصنع من
 ذات فلا تكون واسطة احداث م متوحدا س متوحد م
 في وجوده فليس متعدد م بضرورة س متعلق بفعل يقتضي
 م وان لم يكن س الواو حالية فحال من قديم او للعطف
 على الجملة وان شرطية ولم يكن تامة والضمير المستتر الى قديم
 واحد احد متوحد فاعله او ناقصة فموجود اخره محذوف م
 فالاحداث ممنوع س فمبدأ الاحداث بعدم القديم او بتنازع
 فيه لعدم وحدت ممنوع الوجود وانما هو بدس م والتوافق
 ممنوع س الواو للعطف على الجملة والتوافق اتحاد مجازي

فان قيل توافقاً في خلق المحدث فكيف امتناع وجوده قبل
 توافق المتناقضين في وجه تخالف في مائتي ممتنع وتوافق المتناقضين
 في مائتي بلزوم احتياج رفع معارضة جائز مبطّل قدرت قديمة
 فقدم وان لم يقدر المعارضة فعجز عما ح مبطّل قدرت قديمة
 فقدم ش لاقتضائه عدم سابقه لاحكام وبالنفرض
 الباطل توافقاً في الواو كالاوولي والنفرض ما يجوز له العقل
 وقد يوجب توصيف باطل الى لا يجوز له العقل على ما ذكره
 توافقاً تميز للنفرض الباطل م لا دليل على المتناقضين ش
 لان ليس مشترك في نفس نسبة قيام ولو حقيقاً او محابزاً
 ليس الوجود مشتركاً في نسبتين لقيامه ولا يتحقق وجود الوجود
 تحقق من نسبة اخرى وان نفرض خالق فرد لكل فرد م
 لا يعارضون في خلق على وجه مفارقة نسبة قيام فاحتياج رفع
 معارضة ظاهر ولا دليل على المتناقضين الا على واحد م لمحمد
 ليس متعديش الواو كالاوولي والجواب عن تعليل ائمه لمحمد
 لا يقبل التميز على عدد او اعلم ان حدنا في كثر وعكسها فنعنا

ايمان وحدتاني نفس كثرته وعكسها ح اى ان كثر تاني
 نفس وحدت من فباطل واما ان وحدتاني كثرته اى نفس
 كل فرد من الافراد يقتضيهم فحق لا عكسها ح اى ان كثر تاني نفس
 وحدت من لان توحد ليس في نفس تعدد وعكسها ح اى
 تعدد ليس في نفس تعدد من وانتزاع الحادث بقيامه بالحقيقة
 من القديم بطله من الواو كالاولى والرد على توحيد لفلسفة
 وتثبوت لان انتزاع الحادث المخلوق الذي اثر لاهوته
 بتكونه بقيامه الحقيقي من القديم بطل القديم من فثبوت وجميعه
 بطل الوجه باطل من هذا جزاء شدة طمخه و هو اذا
 كان الامر كما ذكر في رد المتخاصمين والتثنية مثل الواحد في صفة
 والجمع مائل الواحد في وصفه واعلم ان المثل يقتضي اتحاداً
 وتغايراً ولكن التغاير حقيقي والاتحاد مجازي فان فقد احد
 الوجهين بطل المثل فتقيد واكد بغير وصفه لان الاتحاد اقوى
 في وجه التثنية والجمع لانه وجه تشبيه في المثل وهو مقصود في
 فهمها الى القديم من وانما الله واحد من الواو جالته

عن مقوله القول اولاد اولی فثبت بعد الرد بالتحقیق انما الله اعلم
 من سبحانه وتعالى عما یصفون ش هذا تخفیف الکلام علی
 سبیل المحاوره ای سجد سجدنا والواو عالیة والجملة الفعلية حاکم
 عن ضمیر لاحق فی سبحانه وضمیر متدر فی یصفون عام الی معهود
 اللهم صل وسلم علی محمد نبی الرحمة وعلی انوار کما تحبه وترضاه و
 فینا وترحمنا -

ذکر کیفیت منع جوار نفس تصور مفهوم

الواجب کلیاً

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله نستعینہ ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ وعلی الہ واهل
 واتباعہ اجمعین اللهم قیل جوار نفس تصور مفهوم الواجب کلیاً
 فجاز لک شریک ولا الہ الا انت وحدک یا ایه المستفهم ان
 المفهوم هو المصدق والتصور متبعه وان مفهوم کل متوقف
 علی مفهوم جزئ نہ فان کان یام به مفهوم کل موجوداً حقیقياً
 ضروریاً فی حدہ وهو واحد حقیقی فلا کان یام به مفهوم جزئ نہ

موجود احکما غیر ضروری فی عدة تبعاً بوجود ما به مفهوم کل
 ان لم یکن امکان جواز وجوده مستغنا و هو افراد حکمیة و مفهوم جزر
 لا یتحقق الا بمقتضا بدنه و هو جزر فلا یحصل الا بافراد و افراد الوجوب
 مستغنة بان معرفة الواجب بدلالة الحدوث فان کان افراد الواجب
 فان توافقوا فی ارادتهم لاحداث فبطلت قدرت قدیة عنهم لا یحتاج
 رفع معارضة جائزة توافقاً مع فعل لم یرفع هم فالوجوب
 من... اے فبطل الوجوب ببطولان القدرت من وان لم یبق
 علی معارضة فللعجز من متعلق بطل ای فبطل الوجوب للعجز من
 لاقتضائه عدم سابقاً لاحقا وان تخالفوا فکان وجوداً واحداً
 ممنوعاً بتنازع و انما الاحداث بدیهی فلا تثبت دلالة الیهیم الا
 علی واحد کما قال سبحانه فی سورة الانبیاء ولو کان منہما
 الہة الا احد لفدناہ فباعتناع وجود الافراد حقیقتاً و حکماً
 الذی حصلت بہ الاجزاء فالتوقف من الفار یضی للفظ
 علی الاجزاء و انجزار الشرط مقدراً اے اذا حصلت بہ الاجزاء
 فحصل التوقف الذی المفہوم کل علی مفہوم جزر لہ و العکس

اسے مفہوم جزئی علی مفہوم کل کہ ہم اچل مفہوم کل جزئی میں
 اربع لغوی حقیقہ مفہوم کل و جزائی حاصل فی ذکر کیفیتہا مع شرحہا
 فتوضیح ہم قال سبحانہ سبحان بابا درش عمایضرونہ فاعلم
 ان البعث مشترک فی منع جو مفہوم کل للوجوب وینا و خارجا للہم
 صل وسلم علی محمد نبی الرحمة وعلی جہادہ کما تحبہ ترضاه وشفعه فینا ویرثنا

ذکر کیفیتہ بحبر والستہ و ماہو حق

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ و نستعینہ و نصلی علی بہا محمد و نستشفعہ و علی آلہ و صحابہ
 و اتباعہ اجمعین اعلم ان للعرض الحادث محلا حادثا لقیامہ ^{لحققہ}
 لا بد منہ فای نسبتہ الی خالقہ فینسب بہا الیہ و نسبتہ الی ماہیۃ الیہ
 فای بہا فینسب بہا الیہا فینسب بہا نسبتہ لہ کما قال سبحانہ خلقکم
 و یاتعلون الایہ و لکم ما کسبتم الایہ فلا بد من ان ہو المنسوب الیہا
 فان زاع من نسبتہ الی خالقہ ہو قدر للقدرتہ و ان زاع من
 نسبتہ الی ماہیۃ الیہ قام بہا ہو جبر للجبۃ فلیس لنا الجبر و القدر

لكن من لنا من قد ربا انسانية شئ اى مخلوقه من تسبى
عجز حقيقيا مبتا عليه منها فالاضطرار والاختيار من كيف كاسب
المضاف شئ اى المخلوق من ربا تسبى ان منها لكاسب ان
فيها اللهم صل وسلم على محمد بنى الزمة وعلى انواره كما تحبه وترفض
وتشفعه فينا وترحمنا به

ذكر كيفية اسماء الله تعالى وصفاته وذاته تعالى

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلى على رسوله محمد ونشفعه وعلى آله و
اصحابه واتباعه جميعين اعلم ان اسماء الله تعالى
قدية فنقسم باسم الله القديم فحجب بحدوث الحروف
لتزيدها بها والصوت لتطيره تعالى به في مرتبة الحجاب وما يتا
بجاء ثمن الاصفته تعالى القدية المنزلة عن الكيف كالافعال
المنزعة من الصفات ولتسابها لانه سبحانه يستجمع جميع الصفات
في استعداده تعالى فان اعرض عن هذا فانما اسماء حادثة
مخلوقة فيلزم شبه بخلقها من الوجوب اولاً واعرض عنه فكيف خلقها

بسم الله الرحمن الرحيم
نحمد الله ونستعينه ونصلى على رسوله محمد ونشفعه وعلى آله و
اصحابه واتباعه جميعين اعلم ان اسماء الله تعالى
قدية فنقسم باسم الله القديم فحجب بحدوث الحروف

واجب القول ان اسماء تعالى عين الذات ومع هذا حدوث
 الحروف الا نظر الى دلالة لفظية وهي باختصاص سجا في
 شقين معلومين قبل الاختصاص بفعل مخصص فاني لا اختصاص
 بفعل مخصص قديم بعلمه ما فيه الذي يشبه مجازي قال لا سيما قديمة
 قائمة بالقديم متميزة في مرتبة زيادتها على الذات لا في مرتبة
 عينيتها في الذات ولا بد للاسماء من محسوسات ولست كسب
 فظاهر ذلك تكليم من الصوت بوجوب تعدية بمفعولين ^{الذي هو المفعول} فالتا في تعبير
 قوة الى فعل للاول وما فيه الا صوت تضمن حروفا وتركيبا خفيفا
 محد وثجا اعلم ان تعرض قوة الى فعل بفعل فاعل الى غيره فان
 احتاج الى غيره فليس بحق الا الى الذي هو قائم به فلو لم يكن
 مستغنى لا ثانيا في تكليم لتعرض قوة الى فعل بفعل فاعل الى غيره
 قائم به واعلم ان الكلام ان كان مخاطب بغير صوت وحروف
 وتركيب لم يحصل به استماع ولفظ يفيد معناه المستمع وكيف كتب
 امر تعالى وانها من كلامه سبحانه مع صوت وحروف وتركيب
 فلفظه يفيد معناه واسمائه القديمة مع حروف وتركيب ^{بحق}

في الكلام

احد تعالیٰ وجہ و عین و یو قدم فی مرتبہ القدم و قبل ہی کہہا
 من المشابهات ولا تادل بل یختار فی معنی موصوف مع محمولہ
 کیفیتہا فلذا ان یختار السوت و الحروف و المركب فی مرتبہ القدم
 من المشابهات لا یخالف لمختار شق متوافق القول قول طائفة
 من اهل الکلام و الحديث انہ ح اے الکلام شق حروف و ہوا
 ازلیہ مجتمعة فی الازل کما فی شرح الفقه الاکبر للامام علی القاری فیما
 نحن نجرہ الطريق ہم ^{و ان} الصفات علی ثلثة فعلیہ و حقیقیہ و
 شائیہ فالفعلیہ ہے اضافات ذاتیہ متضمنہ الحقیقیہ اعتبارا
 لوجودہا انتزاعا منها و الحقیقیہ ہی متضمنہ الذات بقیامہا اپنے
 بہا من حیث انہا لا ہی من س اے نفس ہم الذات ش
 اذ الوصف لیس نفس الموصوف ہم ولا غیرہ ش من حیث انتزاع
 الوصف بقیام حقیقی بالموصوف ہم و متحد ش بالحار المہلک
 ہم الذات علیہا فلذا لک سمیت صفتہ ذاتیہ فقرار تشخص لنفس
 علیہا و الشائیہ ہی اضافات ذاتیہ متضمنہ الذات و لا یحتاج
 فی وجودہا الی الحقیقیہ انتزاعا کالفعلیہ الا اعتبارا بوجہ متحد

فان فعلیہ علی مشابہات
 ذاتیہ متضمنہ حقیقیہ
 و حقیقیہ ہی متضمنہ الذات
 بقیامہا اپنے

و ان شائیہ ہی اضافات
 ذاتیہ متضمنہ الذات

الذات عليها محتاجة اليها في تضمن الذات لا حاجة خاصة لوجودها
 اليها فالاحتياج اليها بوجه غير معتبر فنحقق اتصالها بمقتضى
 الحقيقة فمتساوية بالحقيقة في استقرارها في تضمن الذات و
 لا تتحد الذات عليها ^{كالمسألة} لا عينها ولا غيرها والفرق بين
 الحقيقة والثانية بتحد الذات وتوصف الحقيقة بالثانية
 كالسمع بالوجود والقدرت بالعظمة ولا توصف الثانية بالحقيقة
 كالوجود بالسمع والعظمة بالقدرت وتوصف الثانية بالثانية
 كالرحم بالوجود والعظمة ولا توصف الحقيقة بالحقيقة كالسمع
 بالبصر وتسمى على هذا وقدم الحقيقة والثانية بالعينية
 والفعلية بالثانية هما من الحقيقة بقيا هما الحقيقي فاعلم ان
 الترك وجود نظري متمم من اختيار ^{مقتضى} متمم من
 صحت فعل بخلاف الترك شئ اى الترك ليس متمما مستغنا
 من صحت فعل م فسلب الاختيار بعد ثبوته ترك فليس الترك
 مساوي صحة فعل في صفة قدرت فوضع حقيقة من عدييات
 والمنشعرات العدمية النظرية ليست مقادير ^{مقتضى} بصحة فعل

نفى القدم منع سلب الاختيار وانتزاع الترك من نوع الوجود كالقول
 وما يشبه بالترك هو صحة فعل في حد ذاته من قدرته تعالى في عباده
 تعالى فالقدرة ما صحة فعل منه فقط كما قبل ان الله تعالى على كل شيء
 قدير اى لترتب وجوده من صحة فعله ولا تجببت منع الترك مستلزم
 جبر وخطا ^{ارشد} سبحانه لانهما من خصائص المحوادث وهو سبحانه
 منزوع عن شوائب المحداث فعلمه تعالى به من انوار المحوادث به
 لا بمقابلة القدم والارادة بالتحصيل فعل منه الصحة فقط ^{لا غنى عن هذا} ومثبته
 مقرر فيها كما قال سبحانه فاراد ربك ان يلبثا شهرا الاية
 وما شاء وفعال لما يريد وتخلق ما يشاءه فالفعل هو
 الى تخصيص صحة الفعل به واللبثه المثبته بوقوع القريب
 وقيل التكوين باليقاع صحة فعل مخصص منه حقيقة
 فقيل ليس بحقيقته لان صحة فعل به اليتا به
 والا الحقيقته في وصفها تحتاج الى الحقيقته ليس كذلك
 فالكون من اضافات ذاتية متضمنة الحقيقته انتزاعا فالقوة
 من التخليق والتكوين كالاشاء والابداع واللبثه ان الافعال

فليس
 حقيقة
 حقيقة

بعضی از اینها را در بعضی از اینها

بعضی از اینها را در بعضی از اینها

القدمیه نظراً بصحة ربط بينهما ومفعول به يتصل حدوثها أو قدم
 مفعول به وانتزاع الفعل حدوثها يلزم الحدوث بالصفات والقدم
 بحكم منشايتها وهي تعالت وتقدست عنه أو قدما القدم
 بمفعول به س اے انتزاع الفعل قدما يلزم القدم بمفعول به م
 فالحدوث على الطرفين من اے انتزاع الفعل حدوثها وانتزاع
 الفعل قدما م قد فوجه بامر وفعل حجابين من كما ذكر حقيقتهما
 في ذكر كيفية اثبات مرتبة الحجاب بين القديم والحادث المخلوق
 م الى معلوم متعلق بفعل فاعل قد بين كما هو معلوم وليس
 بوجود خارج ومخلوق من عدم وليس له مواد فغنى الاستبعاد
 بقطع نظر عن الأمر بصحة الفعل خطا وعن صحة الفعل
 بالامر غلط فاعلم ان الحقيقة مادة الكشف وهي موجودة فيها
 كفى البصر البصري هي عينه وتبس على ذلك فمادة الاكشاف
 في حدك واحدة هي الصفات محدودة غير مشتركة بغيرها
 لا بل الاشتراك حقيقة ممنوع ومجازا لعدم وصف جامع فيهم
 باطل كما ليس البصر بسماع فمادة الكشف معه فلا يجوز تقدم الماد

عن الوصف لعدم انفكاكها عنه ولذلك يشتركها بغيرها ^{في الوصف}
 باطلا ايضا ^{لأنها} ووجه ثبوتها ايضا ^{في الوصف} اسي لذلك المحية لا يجوز ^{في الوصف}
 بغيرها ووجه ثبوتها ^{في الوصف} م فيارب كيف يمكن التقدم من الحقيقة ^{في الوصف}
 م والاشتراك والوحدة وان قيل كلها اعتبار من ^{في الوصف}
 في عدم حقيقتها يارب عجزت ان اكون مثبهم اعلم ان ^{في الوصف}
 على بناءهم نعم ان تغيير الفرق اعتبارا ^{في الوصف} نفى الفرق ما قيل
 في الدعوى والحق ان تمايزا لا اعتبار في شأن الذي ^{في الوصف}
 من مرتبة زائدة والذات لقيامها بها وموصلها بها ^{في الوصف}
 مجهولة لا في حد الزيادة هي موجودة واقعة ولا في ^{في الوصف}
 البحت فما قيل في الدعوى ثبت في الزيادة وان ^{في الوصف}
 محض لا من حيث الوجود فالعلم بالعدم واعلم ان الفرق
 في الزيادة جهها وفي الاعتبار حسبها فليس ^{في الوصف}
 سلم الدعوى واعلم ان الذات مستجمعة ^{في الوصف}
 مجهولة ولا تعد باستجماعهم وان قيل ^{في الوصف}
 على ما قيل اسي لم يكن مستجمع المتغايرين في وجه ^{في الوصف}

ونحن انما نريد ان نعلم

ان الذات مستجمعة المتغايرين

وهو المانع فلما كان المتغاير بما بينه وبينها لا يمكن اعتبارها بحد
 المتغاير الاخر لانها ليست عينه المتغايرين في حد هم فقتلوا
 ش في الجواب م ان المتغاير متخالف معناه والمتخالف يقتضي
 وجودا بمقابله فيجتمع المتخالفين في محل واحد كما هو بدهي
 في نفيك لا اخذ اذا اذال ضد لا يقتضي وجودا بمقابله وهو
 مادة الكشف والاشترار فيها نظريان لم يصحيا يعارضان الكبر
 فباطلان وقيل ش في الجواب م بتفرض باطل لقولهم لزم
 تعارض خلاف في القولين ش اي ان الذات مستجمعة المتغاير
 الخ ولم يمكن استجمع المتغايرين الخ متعارض ضد فني الخلاف
 كيفية الزيادة معروفة او عينية فالاهون ان تسلم معروفة كيفية
 الزيادة مع مجهولية كيفية العينية اذ الزيادة اظهر لا معروفة
 كيفية العينية مع مجهولية كيفية الزيادة اذ العينية اخص
 وفي ضد كقيمتها مجهولة لما اذا تعارض العلم والجبل في
 فبقى الجبل لانه لو عرف فقطعي فرقع النزاع فالاسلم ان لا يقال
 فيها لان المجهول لا يخاض مهن العجز عن درك الكثرة درك

فان لا ینزفک لتعصب تفکرت فاصبت باحق ان یشاہد
 تعالی فاعلم ان مفهوم الذات وجدانی علما مع وجوده خارجاً عن
 بدلاته عوارضه فلا یوجد بنفسه لا یحاط وکنه الشیء ما یمتد لا یتقدم
 ولا یتأخر منه شئ فان تقدم منه لیس کنهه او ان تأخر منه لیس کنهه
 لکن یمکن ان یکون وصفه قائم به فلیس کنهه م فقیل لا یدرک
 کنه ذات الله تعالی وصفاته وقیل یدرک لانه سبحانه لا یجہل
 عن کنهه فجاز فی ظلمة یمکن الاختلاف بحسب حال فاعلم به سبحانه
 کما هو بالتشریہ وتشبیہ لا یریل التشریہ ویمکن ان ینادی ^{المرکب} بالمرکب
 بالجهل عن کیف التشریہ والجهل عنه بالدرک فالجهل درک والد
 جهل فتوافق القولان فقولہ صلعم ما عرفناک حق معرفتک ہے
 عرف من حیث وجوده لا من حیث کنهه اے ماہود و عرفناک
 حق معرفتک مع الجهل عن معرفۃ اکانه اومع معرفۃ لکنه علی
 حسب حال فتوافقا ویمکن ان یکون ہذا قولہ صلعم من المتشابهات
 ان تعارض العلم والجهل فی شئی فبقی للجهل وہو فی حالہ صلعم
 ممنوع و اعلم انه سبحانه ورار الوارع عن درک حادث لا

ان تعارض العلم
 و الدان

فافک حق معرفتک

عرفناک حق معرفتک

حد ذاتہ، صفاتہ والاشخاص اسے ان کا انوار اور ان فی
حد ذاتہ و صفاتہ فالشہوت من نفی النفی المذکور م لازم الحقیقۃ
عن الثابت علی التسل فلا مثبت القدم فماید رک بالکیف ہو
بتشبیہ حادث و ماید رک بالکیف ہو عدم سابق و لاحق
او دلالتہ و ربطہ فتم حد الادراک و ہو سجانہ و رار الوار عن
درک حادث فہذا حق و لا نزاع و الاستقرار علیہ ہون و آتہ
بالغ امرہ ط قد جعل اللہ کل شئ قد راہ اللہ صلی و سلم علی
نبی الرحمتہ و علی انوارہ کما تجبہ و ترضاه و تشفعہ فینا و ترجمنا بہ

ذکر کیفیت اثبات مرتبہ الحجاب
بین القدیم و الحادث المخلوق

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمد اللہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ و علی آلہ و صحبائہ
و اتباعہ اجمعین قال سجانہ انما امرہ اذا اراد شئان
بقولہ کہ کن فیکون الا یہ اصل اذا موضوعہ لزمان فمقتضیہ

لمعنى شرط وجود شرط جو وقوع فعل فاعل مقبلة زمان
 وجزية متصل بزمان شرطه كما يوم يقول له كن فيكون الآية
 مصرح زمان فان كان فعل متعديا ففعل واقع من فاعله ومفعوله
 متعلق خارجي لازمني وخلاف الشرط والمجاز دليل على صدق
 الشرط والمجاز فوضع متعلق من الامر والارادة والقول كقول
 منهم حادث الذي ظاهر من فعل فاعل قديم بقيامه الحقيقي
 او اذا اقتضى فعلا وفعلا خارجين قبل ايقاع الفعل والا لا يقع
 من معدوم مستنع عقلا لا حادث الذي كائن اثر الامر بقيامه المجاز
 به فالظاهر الذي وصف فاعل زائد على صفة زائدة على الذات
 حادث غير مخلوق اذ وصف الموصوف لقيام به بقيام حقيقي
 لا مخلوقه من اذ المخلوق بقيامه المجازي م والكاثر الذي
 اثر امره متعلق فاعل حادث مخلوق فالحوادث الذي غير مخلوق
 حجاب بين فعل وفاعل قديمين وحادث الذي مخلوق يحفظ
 صدها والحوادث المخلوق دليل على الحجاب والقديم يحفظ
 المحدين متعلق القديم بلا واسطة الحجاب بحادث مخلوق مستنع عقلا

فيحفظ الفكر عن الزيف ومن رآته ان كان الامر قد يافكا
 الذي اثر دمعته في القدم تعاقبا ^{حقيقيا} رتبيا والا الامر ناقص وضعيف
 حتى الامر والاثر ^{حاليه} تعاقب تعاقبا حقيقيا لا رتبيا فليس الاثر قديما
 فليس الامر قديما وقال صدمم كان اسد ولم يكن شيئا المحدث
 غير قديم وان كان الامر حادثا مخلوقا لزم فوقه امر اخر متسل
 فثبت ان الامر حادث غير مخلوق من حشية وصف امر زبادة
 على صفة زائدة على الذات فهو حجاب كما ذكر والكونية الحادث
 التي هي اثر الامران لم تكن بايتاع فعل الذي حجاب من
 فاعل لزم استعداد الكونية في الكائن خارجا قبل الامر والبقاء
 فلزم قدم استعداد كونية الكائن فلاش يلزم م عدمها
 اى الكونية والكائن هم فكيف امر الوجود على الوجود وكيف
 قدم استعداد الكونية في شيى الذى موجود من العدم وقول
 سبحانه الا اله الا خلق والامر تبارك اسد رب العالمين وسيل
 على كونية الكائن بتخليقه فقط والظروف ^{سببية} متضمنة بشرط
 على الاصل المذكور فالجمل المذكور في قوله سبحانه فلما تجلى لموسى

محجوب حادث وتكفر فيما لم تذكر ظروفه مستضمنة شرط عليه
 فتجد على الاصل المذكور فاعلم ان محجوب معبر بطل كما قال سبحانه
 كيف لا يطلع الاية والظن بقيا به المحقق به والمخلوق ظل لظل
 بقيا به المجازي فيمكن ان يطلع المذكور في الاية الكريمة يعبر
 باحد منها مع لحاظ تفاوت فيهما شق قيا با حقيقيا ومجازيا كما
 في ذكر كيفية تفسير الكريمة الم ترا الى ربك كيف لا يطلع م
 والله تعالى اعلم بالصواب اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمة
 وعلى جماله كما تحبه وترضاه وشفعه فينا وترحمنا به

ذكر كيفية تحقيق حقيقة القرآن المحجوب

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفه وعلى
 آله وصحبه واتباعه اجمعين فاعلم ان في تحقيق حقيقة القرآن
 المجيد انواعا منها انه قديم من حيث انه كلام الله تعالى هو وصف
 لنفسه الكريم القديم زائد على الذات فلا يمكن ان يسمعه الخلق
 ويذكر حقيقة ولا يقلل ولا يكثر ولا يبعث ولا ينفى و

ہو سجانہ مع صفاتہ ورار الوار عن المدرك الحادث ومنها
 انه حادث غیر مخلوق فی مرتبہ المحجاب من حیث انه ظهر مع
 حروف و ترکیب و صوت بلین بشانہ تعالیٰ من کلامہ لعا
 لہ و وصف قائم بنفسہ الکبیم القدیم لقیام حقیقی زائد علی الصفۃ
 الذاتیۃ وان لم یکن بحروف و ترکیب و صوت فلا تملک استغناء
 و افادۃ للمتفید و ہذا معنی ما کان لبشہ ان یکلمہ اللہ الا وحیا
 او من وراہ حجاب الالبہ کما یکلم الروح بصفتہا الذاتیۃ بزیادۃ
 حادثۃ علیہا لقیام حقیقی بہا فی نفسکم افلا تبصرون مع
 تفاوت کیفیتہ لقیام فیہا بشان اسی کلام اللہ تعالیٰ الذی
 ہو محجاب و کلام الروح الذی ہو محجاب م قیام حقیقی
 و مجازی بہ سجانہ فانہ سمع من سمع عالم المثال و نفیہم
 حقیقۃ کما قال سجانہ لا یمس الا المطہرون الا یمس لا یمس
 ولا یفہمون حقیقۃ الا المطہرون من حبس الانام الطاہرۃ
 و الباطنۃ اذ ہو تعلیق بعالم المثال ولا یمس الا المتقون
 فلا یمس صنایع و تقبیل و تیکثر و تنقیض و تنفیض کما قال سجانہ

لا یعلمہم اللہ یوم القیامۃ الا ینقلب اللہ تعالیٰ و کلامہ تعالیٰ بالانبات
 والادلیاء والملائکۃ علی نبیاء علیہم الصلوٰۃ والسلام من ہذا شای
 من لہ حادث غیر مخلوق فی مرتبۃ الحجاب من حیث انہ ظہر مع حروف
 و ترکیب و صوت یلین ثباتہ تعالیٰ من کلامہ تعالیٰ و فی سنن ابی داؤد
 و البیہقی فی کتاب الاسماء والصفات عن عبد اللہ بن سعید
 اللہ تعالیٰ عنہا قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اذا تکلم اللہ بالوہم
 سمع اہل سمار الدنیا صلیۃ کبر السلسلۃ عن الصفاء ولا یرلون
 کہ لک حتی یاتیمہم جبریل ^{علیہ السلام} ثم یقرئ عن خلقہم قالوا یا جبریل ماذا قال
 ربی فقیول الحق فینادون حق الحق ثم قال انکفیت یحیط المحاد
 قدما و کیف یتغنی و تبعض و تغلیل و یتکثر قدیم و ما ہو مستکرم علی
 وصفہ حد و ثا و قدما ش ہذا یوافق بقول صاحب المعبر والار
 فی المطالب العالیۃ ان کلامہ یرجع الی سجدۃ من قدرۃ و ارادۃ
 لقائم بذاتہ کما فی شرح الفقہ الاکبر لملا علی القاری انتہی
 ان کلام اللہ تعالیٰ الذی یرجع الی ما اے مرتبۃ الہی سجدۃ
 اللہ تعالیٰ من قدرۃ و ارادۃ لقائم بذاتہ تعالیٰ م وان کان

فی سنن ابی داؤد
 و البیہقی
 فی کتاب الاسماء
 والصفات
 عن عبد اللہ بن سعید

الحجاب غیر ما ذکر قبلاً مجازی است ای مخلوقانم فی رجع الکلام
 فی تحقیق ما ورا الحجاب وسمع الحادث کلاماً قد یافیرى باقوال وسمها
 انه حادث مخلوق من جنس الکتاب والقرءة من مخلوق والمعنی فی
 ذمینه مع نسبتہ الحادثة بکلام الله تعالی من الحجاب وصلیه فالآیة
 الکرمیة لامیسه الا المظرون علی معنی آخر ای لامیسه الا المظرون
 من الحدث من الکبیر والصغیرم فلا یمس منی والله تعالی علم
 بالصواب اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة وعلی جماله کما تحبه وترضاه

وشفعه فینا و ترجمناه
 ذکر کیفیت معیة الله تعالی وقرتبه و احاطة بحلقه تعالی
 بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله المستعین وفضل علی رسولہ محمد وشفعه وعلی آله وصحابه و
 اتباعه اجمعین اعلم انما الله واحد موجود خارج من شئی ای ما هو
 مصداق لما فی علم متقدما منه هم بوجوده القدیم كما هو باسماؤه
 صفاته بغیر عرضیه و جوهریه و نفسیه بزبان مسکن و انقاد
 و علو که بغیر ما ولم یکن محل للخلق فبعضه محل لبعضه من حیثیه تشخصها

الزائد على شخص ما جهتها من لاس من حيثة شخص ما جهتها اذ هو سريع قيامه
 م فانه سبحانه معى بخلقه وقريبه ومحيطه في آن امد ولا منافات بينها اذ
 لكوا م منها وجب خاص لا يعارض غيره فالمعية مستفادة بموجودين
 بغیر استيعاب جزاء المعى والقرينة مستفادة بموجودين باستيعاب اجزاء
 القريب والاحاطة مستفادة بموجودين بغیر استيعاب جزاء المحيط
 فالفرق بين المعية والاحاطة بمعناها فالمعية والقريب والاحاطة
 كلها ذاتية من اى الله سبحانه معى وقريب ومحيط بذاته تعالت و
 قدست م فوصفیه من اے معية وقربة واحاطة صفاته بفضا
 م معها من اے مع الذات م وجوبه بقدرة ولت المنصوص القرآنية
 عليها صراحة كما قال سبحانه ان الله مع الصابرين الایه والله
 معكم انما كنتم الایه واتى قريب الایه ونحن اقرب اليه الایه وان الله
 بكل شئ محيط الایه وان الله قد احاط بكل شئ علما الایه ومع هذا
 استواءه تعالى شأنه على العرش بحاله كما هو عند الله تعالى
 على غريب اما منا الاعظم رحمة الله تعالى وانما فرق مخالفة
 لابل سنة ومجاورة قائله بمعية وقربة واحاطة كلها وصفية نفعية

بجميع عقلية بلزوم محبتين في الذاتية وليس قرارها بمقابلة النصوص
 القرآنية ويؤيد عليهم في الوصفية ما يجوابه من ان لزوم المحبتين
 مع وبدلائل الاحداث الشرفية وهي اوله بمقابلة النصوص القرآنية
 وبآستدلال بان الله قد احاط بكل شيء علما وهو لا يارض^ل الاحاطة
 الذاتية وكذا المعية والقرينة الذاتية بل ثبتت الذاتية والوصفية
 بدلالة النصوص القرآنية فتقول بعض من اهل سنة ومجاعة بمعية
 وقرينة واحاطة كلها وصفية بنفي ذاتية محمول على تشوئش الفكر بمقابلة
 النصوص القرآنية الدالة على الذاتية فالمعية من مرتبة فعلية وكفرية
 من مرتبة حقيقية والاحاطة معها فان لم تكن معية وقرينة واحاطة
 كلها ذاتية لزم كان لمكون قديم وكان مخلوق والظرف
 مقدم على المنظروف فانظر ما ذاتي في الطرفين ولزم
 فيما يرد على المخالفين الذي يجوابه ما من ضمنه ان فالمعية وكفرية
 والاحاطة بنجا وزين مرتبتين لاجتئين لنفي المكائين وما ترى
 من ان كان الكائن وهو نسبة بينهما لانه من المكون والكائن
 لا ينافي نفي المكائين على الاصل المذكور فهو سبحانه ليس

براخل فی شئی غیره ولا بخارج منه ولا بحال فیه ولکنه سبحانه
 معی وقرب ومحیط کما ہونذکور فاعلم انما المعیۃ والقربۃ والاحاطۃ
 علی نوعین من مرتبہ قدیمیہ فکیف کلہا بمجہول وعامہ کل شئی
 ومضبوطہ فی عقائد اہل سنتہ وجماعہ ومن مرتبہ حجابیہ فکیف
 کلہا معلوم وخاصۃ للنبی والولی وغیر مضبوطہ فی عقائد
 اہل سنتہ وجماعہ لخصوصیتہا واذا تحققت المعیۃ والقربۃ
 والاحاطۃ کلہا فی الموجودین فلا فی موجود واحد والاسبغاء
 مع صفاتہ الذاتیۃ موجود واحد و صفاتہ الحجابیۃ قائمۃ بہ
 بقیام حقیقی لا مخلوقہ ش فی الجملۃ ادفاع زعم الذین
 زعموا مرتبہ قدیمیۃ الی صفاتہ الذاتیۃ ومرتبہ حادثہ مخلوقہ
 تاویلا باطلا الی صفاتہ الحجابیۃ مع نفی وجود دونہما خلقا
 وحکما علیہا ما حکموا فلو ذابہ تعالیٰ منہ وحق ان صفات
 الموصوف لیست بخلقہ بل قائمۃ بہ تعالیٰ الصمد عما یصفون
 م اللہم صل وسلم علی محمد النبی نورک و علی الزارہ کما تحب
 وترضاه وشفعه فینا وترحمنا بہ

ذکر کیفیت منع تعبیر الیهیولی من ذات الله
سبحانه والصورت من حلقه

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله ونستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعه وعلی آلہ
واسحابہ واتباعہ اجمعین انما الماہیة التي یظهر منها رضى
تعبیر الیهیولی والعارض بصورت فی محادثة قوم لانى الشریعة
الشریفة فانی اصرح اسے ان كان العارض زائدا علی
الماہیة بقیام حقیقی بها اصلا المنشأ متبها له وهو صفة ذاتیة
فلیس بحادث منها وان كان زائدا علی الصفة الذاتیة بقیام
حقیقی بها اصلا المنشأ متبها له فبالماہیة عرضا بواسطة الصفة
الذاتیة فهو حادث منها ش كما زید قائم وقاعد فلا تغیر
صفة الذاتیة ولا ماہیة لكن تغیر قیامه وقوده قائمان
بقیام حقیقی بصفة الذاتیة اصلا المنشأ متبها لها فبماہیة
بواسطة صفة الذاتیة عرضا فبما یحدثان منهما عام فاما

بقیام مجازی لیس بصورت لها از هوامیه او عارض فان
 کان مایه فنی قائمه بنفسها فی معناها ش اسے مایه لا عارض
 هم وان کان عارضاً محل قیامه قائم بقیام مجازی و هو مایه
 قائمه بنفسها فی معناها علی نسبت بقیام حقیقی بنہا فی معنی
 ہیولی و صورتہ لا علی نسبت بقیام مجازی نہذہ محاورتہم
 توافق فی اشرعیۃ اشرعیۃ فی ذاتہ سبحانہ و صفاتہ الذاتیۃ
 حتی مرتبہ الحجاب ش کما ذکر ت فی ذکر کیفیۃ اثبات مرتبہ الحجاب
 هم و لکن بان ان منبع محاورتہم فی الکلام نور محمد مخصوص
 بذاتہ صلعم مخلوق من عدم منتزع من تضمن موجوداتہ و قدیمۃ
 شہا عنہا بقیام مجازی بہا و تحریر صلعم مخلوق من عدم
 منتزع من تضمن موجوداتہ صلعم شہا عنہا بقیام مجازی
 بہا او من تضمن سلو باتہ صلعم بقیام مجازی منزما بوجوداتہ
 صلعم ش کما تعرف فی ذکر کیفیۃ تخلیق نور محمد صلعم
 من نور اندر سبحانہ و المخلوق کہ من نورہ صلعم فلابد
 بقیر الہیولی من موجودات قدیمۃ و الصورۃ من نور محمد

صلعم و من غیر صلعم من اشیاء المجازی و ان الصورة بقیام
 حقیقی م المانی حد ذاتہ صلعم و عوامنا بقیام حقیقی بہا و کذا فی غیر
 صلعم فالہیولی مع صورتہا حادثہ مخلوقہ فان لا یسلم فانکار من
 مرتبہ الخلق الثابتہ لنسبہ بقولہ سبحانہ ما تری فی خلق الرحمن
 من تفاوت الآیہش عموما الخلق م و بقولہ عن صلعم اول ما
 خلق اللہ نوری و خلق المخلوق کچھ من نوری الحدیث م
 خلق نورہ صلعم و غیرہ صلعم کا ذکر م و تعلیۃ بدلتہ متغیر
 لازم العد من م السابق واللاحق م مقتضی موجودہ
 و لزوم سلوبات لہیولی قدیمہ بصور من سلوبات بدیمہ
 عقلیہ و تعلیۃ کما ہی ظاہرۃ الاتفہم م کالتوالد و السنۃ
 و النوم و غیر م م و ہر باطل و اجتماع نقیضین فی ہیولی
 بصورت متضادۃ لمتشایمہا لہا و ہر غیر معقول و ان قبل
 للتخذر م م اے للتخذر من انکار مرتبہ الخلق الثابتہ و
 لزوم سلوبات لہیولی قدیمہ بصور من سلوبات و اجتماع
 نقیضین فی ہیولی بصورت متضادۃ م صورت بقیام

مجازی بهیولی قدیمه مع خلاف باصلها فلا لزوم المسلوکات لکن
 وعدت وجود سیولی قدیمه مع صورتها بنفی وجود وونها باطل اذ ما
 التی بقیام مجازی قائم بنفسها فی معناها مع عوارضها فلیست بعارضة
 لها بقیام حقیقی فلیست بصورة لها والله یهد من یشاء الی صراط مستقیم
 اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة وعلی جماله کما تحبہ رضاه وشفعه فینا ورحمتنا
 ذکر کفایت الرساله والنسبوه والولایه والاعجاز
 والاستدراج والاستعانة وما فیها مع مطالب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله المستعین ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی آلہ وصحابہ
 واتباعہ اجمعین اعلم انما رسالہ ہی ارسال فرسول نفعہ منها
 بمعنی مفعول فیها تعرض ذات بنفسها من جهة الی جهة وبرزت
 منقوصة لحوادسہ فغلت او مہمزة لام ہی ابنا ربی علی الرحمن
 نفعہ منها بمعنی فاعل او مفعول فیها تعرض ذات بوصفها من جهة
 الی جهة وقد تعبر الرسالہ بالنسبہ والنبوة بالرسالہ لان تراجمها بتراجم الذا

الحمد لله المستعین ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی آلہ وصحابہ واتباعہ اجمعین

بالصفات فاصطلاح فی معناہا شرعاً اس کے ہمارے
 اللہ سبحانہ الی خلقہ ہم علی معناہا لغتاً فارسیاتہ والنبوۃ مرکزیتہ
 تعین میں تشریفات متشرعات ہیا ہیا حقیقی والمجازی فی نفس علیہا
 ش اس کے علی الرسالت والنبوت ہم حقیقتہا دلالتہا الیہا
 بطلیتہا منہا قہما عامتان مجموعہا لکما تحت مرکزیتہا من موجودات
 و مسلمات و مخصوصاتان بخصوصیتہا بالانس والجن عما تحت
 مرکزیتہا بحکمۃ تعالیٰ و ازلیان فی تعینہا فی علمہ سبحانہ و وجود
 فی ازل حادث وان لم تکنوا معلومتین فکان الرسول مجہولاً
 فکیف فی الميثاق مسوگلا و تقدم التعینات تعین ذات کما عرفنا
 ش اس کے انہا غہوم وجدانی علمائے وجودہا خارجاً بضرورتہ
 ہم فصاحت حقیقیہ کما عرفنا ش اس کے ہی متضمنہ ذات بقیا
 الحقیقیہ بہا من حیث انہا لا ہی ولا غیرہا و متحد ذات علیہا قرار
 تشخص نفس علیہا ہم نشانیہ کما عرفنا ش اس کے ہے
 اضافات ذاتیہ متضمنہ ذات ولا تحتاج فی وجودہا الی حقیقیہ
 استزاجاً کفعلیہ الا احتیاجاً بوجہ متحد ذات علیہا فمحتاجہ الیہا

فی ضمن ذات لا حاجۃ خاصۃ لوجودہا الیہا فالاحتیاج
 الیہا بوجہ غیر معتبر فتحقق اصلتہا بمقابلۃ الحقیقۃ فمتساویۃ
 بالحقیقۃ فی استقرارہا فی تضمن ذات ولا تحد ذات علیہا و ہی
 لا علیہا ولا غیرہا مفعلیۃ کما عرفتہا من اے ہی صفات
 ذاتیۃ متضمنۃ حقیقۃ حتی یا جا لوجودہا انتزاعاً منہا مفسرہ
 انتزاعاً و صفاء لوصوفہ لا احتیاجاً لوجودہ مستأویاً بذات فی
 استقرارہ لا اجتماعہ کذات نفی کل واحد منہا تعین اولیٰ لانتزاع
 منشأ اولیٰ عزم و ثانی لغیرہ من اے تعین ثانی لانتزاع
 منشأ لغیر اولیٰ عزم م علی تعدد صفات الا فی تعین ذات
 لعدم تعددہا من اے لیس التعین الثانی فی تعین ذات لعدم
 تعدد ذات م فحقیقۃ من الحقیقۃ بمعنی علی معلول علی
 سببیتہا م ابراہیمیۃ التی تصطلح عن تعین صفات حقیقۃ لمبدئیتہ
 تعینہ عم من لمبدئیتہ تعین صفات حقیقۃ تعین ابراہیم عم
 م فی اولیۃ منشأ نبوت استقلالاً م اصلاً من لما لم یس
 باصل والاصل بمقابلۃ فرع و اصلاً ہی لا یمتدح الی غیرہ

منشأ ہی علی استقرار و وجود صفات حقیقۃ استقلالاً

فی استقرارہ فالاصل بمقابلۃ تبع فالاصل علی المضمرین
 فی شریک الفرع والتبع ہما للادلیہ ہما وحقیقۃ موسوۃ
 الی ہی مصطلحہ عن تعین شانۃ لمبدئیۃ تعینہ عم فی اولیۃ
 منشأ نبوت استقلال اصلا^{بہ}ات اوی منشأ نبوت بحقیقۃ ابرا^{بہ}
 کما عرفۃ ش اسی التساوی ہم فتعین فعلیۃ سبب لتعین آدم عم
 فی اولیت فیصطلح حقیقۃ آدمیۃ وتعین تنزیہ سبب^{بہ} لتعین
 عیسیٰ عم فی اولیۃ فیصطلح حقیقۃ عیسویۃ فینکشفان باستقلال^{بہما}
 بالانصراف احتیاجا لوجود ہما فعلا ووصفا وحقیقۃ محمدیۃ الی
 تصطلح عن تعین ذات لمبدئیۃ تعینہ صلعم فی اولیۃ منشأ
 رسالۃ استقلال اصلا^{بہ}ت ضمن منشأ نبوت باعتبار ہما من حیث
 قیام ہما بہ فاستکملت محبوبۃ محمدیۃ باستجماع^{بہ} الحقیقتین المستقلتین
 والمشرعین المذکورین بالاصالة من متعلق استجماع ومعنا
 ان لیس احتیاج فی استجماع الحقیقتین المستقلتین والمشرعین
 المذکورین الی الغیر ففی استقرار استکمال المحبوبۃ صالات
 بل الغیر محتاج فی استقرارہ الی الحقیقۃ المحمدیۃ حصفا من وجہ قیام^{بہا}

م فصدق قوله صلعم انا اول الاولین وانا اخر الاخرین الحدیث
 فالاولیة علی الوجود والاخریة علی الظهور فالرسالة بمعنی مصدر ربط
 بین مرسل ورسول فی نسبة معروفة لاشتباه ولا تشترک وعلیة
 الی مرسل فلا تعرف ولا تؤویل من الضمیر المستتر فی الفعلین
 الی النسبة م الا بتعرف رسول ویکذا ظلیة غل من ذی غل
 ش ای کرسالة رسول من مرسل ای منیما ربط الظلیة فی نسبة
 معروفة لاشتباه ولا تشترک ووصلته الی ذی غل فلا تعرف
 ولا تؤویل الا بتعرف غل م وحقیقة من الحقیقة بمعنی
 ما هیة م نبوت ایضاً فی حکم الرسالة وطلیة فالرسالة افضل
 من النبوت تنجاً وبتفتاً والنبوت افضل من الولاية حی قریة
 محصورة حقیقیة ونظرية وستمحالیة یقطع نظر عن المنشائیة وعن
 غیر الا تصان بصفات الله سبحانه قال لا تصان للمحض
 مقصود فی الولاية فکل من الرسالة والنبوت والولاية جامع
 التصاف مانع محدود اسش اس تعریفاً بوصفه م فاصلاً
 من ای لا احتیاج الی الغیر بل غیره محتاج الیه بمعنی رسول عم

و عرضاً ش اى موقیام مجازی مع مراد تبه فی ضمن النبی عم
 جنباً بالیه عم و معاش اى الانصاف بصفات الله
 فی تبع صفات النبی صلعم لولى و تفرق نظران لم یخرج
 الی اعتبار الرساله و النبوت من اعتبار الولایه و هو یجمع لبعض
 و بان تعرج فلم یتزل لبعض فلم یستجمعا بهما فالاول ناظر بفضیله
 الولایه من الرساله و النبوت و ان تنزل فاستجمعا فدلل بذاته
 من اى لیس محتاج الی غیره م علی دعوی رساله الرسول
 حسیه الذاتیة من اى لست بعرض فلا محتاج الی غیره
 باصالت من اى لست بتبع م فی تبرر عما وجب من التبریر
 المستر الی التبریر م فلما ثبت حسنہ الذاتی باصالت فضده
 مسدوب عنه فحصل دلیل الی الدعوی بقول رسول لا اله الا الله
 من لان هذه الحسنة حسنی الحسنات و هذا التبریر خیر التبریرات
 و لبحث العظیم فی اثبات لا اله الا الله م و انه رسول الله
 لان لا یعرف رسول الا رسول و لیلای بذاته م و بعضه احتیاج
 غیر الیه من اى احتیاج غیر رسول الی رسول م فکشف حجاب

و این سخن در اثبات نبوت است
 و این سخن در اثبات رسالت است
 و این سخن در اثبات اولاد است

حسنات و الهام الخاص و قواثر اخبار و شهرة انما لعلوم و موقوف
 المعرفة من اى معرفة الرسول الرسالة و الحسنات من وصول
 بطل و قد تشبهها من الضمير المتصل الى الحسنات من تشابه
 و ما هي بحسنات فيهدى الله سبحانه من يشاء فاشهد ان لا اله الا الله
 و عده لا شريك له و اشهد ان محمدا عبده و رسوله و على لانيته
 تبعها من بالوا و عطف على دعوى سالة الرسول و الضمير المضاعف
 الى حسناته الذاتية فخير على لعطف من فالابان ببداهة النسوة
 و الولاية لغير النبي عم لا يتحقق الا باذراك صحة من قام به
 في زمانه و لصعوبة من التاثر من لم يدركها ففى الجاهلية و لو كان
 عارفا بتوحيد رب العالمين فما لكم فى اعتقاد الولاية الا تفكرون
 فاعلم انما النبوة صفة مانعة للنبي صلى الله تعالى وسلم على
 و اخوانه من الانبياء اضافة من الله تعالى الى
 مخلوقة من مشتركة و صفة من موجودات قديمة ففى اعجازه
 الغير من الضمير المضاف اليه يرجع الى النبي عم فاعل المصداق
 و الغير مفعول من فى تقابل عن صفة فمذهبة لصفة فيه مادام

انما النبوة صفة مانعة
 للنبي صلى الله تعالى وسلم
 على

م یقیناً علی انہا ش ای النبوت

الولایۃ صفۃ مائتۃ و اربعۃ و اربعۃ

معصومۃ و عصمتہ غیر منقطعہ منہا ش ای النبوت م الحسنۃ
 قاطعۃ عن غیرہا ش ای الحسنۃ م و لا تشبہ بغیرہا ش
 ای النبوت م فالعصمتۃ علی لزوم ش مقابل تعدیہ م صفۃ
 سبحانہ لذلک تعالیٰ لیس نفسہا عنہ یکلف من ظاہرہا ش ای
 لیکن نفسہا من ظاہرہا م فاما بعد من صفۃ فی ای وقت اعجاز
 لہ من اللہ الرحمن الرحیم فلا یشرط ش ای الاعجاز م البتہ
 ش ای بالمعارضۃ م والاعجاز فی البرزخ ش ای القبر
 م و لیس التعدی ہنا بل مخصوص بوقتہ فالتعدی وقت من قات
 ش ای من اوقات ظهور الاعجاز م و کذا الولایۃ التابعۃ صفۃ
 ناعۃ باضافۃ ش من اللہ تعالیٰ ای مخلوقۃ م مشترکہ و یہ
 نفس الولی قبحی کرامتہ کہ فی مقابلہ غیرہ فہذہ الصفۃ فیہ
 نفسہ محفوظۃ و لحفظ غیر منقطع منہا ش ای الولایۃ التابعۃ م
 یقیناً علی انہا ش ای الولایۃ التابعۃ م من حسنۃ قاطعۃ عن
 غیرہا ش ای الحسنۃ م فظننا علی انہا ش ای الولایۃ التابعۃ
 م مجبولۃ بحقیقۃ فی انہا ش ای الولایۃ التابعۃ م من

او من متشابهه فاما من متشابهه لیسیت بولایه حقیقه و الله تعالی
 اعلم بصوابها لکن الحکم علی الموجود و لظنا به شش فالحکم علی المعدوم
 باطل و علی الحقیقه مجهول هم فالحفظ علی تعدیه شش بمقابله لزوم
 هم صفت که سبحانه لغیره تعالی فنفسیه جائز عن غیره تعالی و فی الجواز
 جانب اول قوی فاما وجه من صفت حسنا فی ای وقت کرامته له
 من الله العزیز الرحیم باتصاف جامع مع رسوله و کذا لک الایمان
 شش مبنی الشریع اشرف بحبه الحق فلازمها التصدیق به هم
 وصف مانع باضافه شش من الله تعالی است مضاف هم
 مشترک و نفسی لنفس الوهم العامی فهو موعظه له فی متابعت غیره
 فلهذا الوصف ما دامت نفسه سعاده و الموعظه غیر منقطع من شش
 اے الایمان هم یقینا علی انه شش ای الایمان هم تقاطع عنین
 فطنا علی انه شش اے الایمان هم مجهول الحقیقه فی انه حسن او
 متشابهه فاما بوشابه لیس با بیان حقیقه و الله تعالی اعلم بصوابه لکن
 الحکم علی الموجود و لظنا به شش فالحکم علی المعدوم باطل و علی الحقیقه
 مجهول هم فاما وجه من وصف حسنا فی ای وقت سعاده له من الله العزیز

بالتصاف جامع مع رسوله وآلکفر من موفی الشرع الشریف ستار
 الحق وانکارهم وصف مانع مشترک استی بوجود مسلمات التزاما فارغا
 عن موجودات تضمنها الکلام فربما ضاع من من الله تعالى انی مخلقه هم
 فهو استدراج له فی مقابلة غیره فهذه الوصف فيه دامت نفسه مستدحرجة
 واللا استدراج غیر منقطع منه من الله من الکفر هم بقينا على انه ممن سلب
 قاطع عن غیره فطنا على انه محمول الحقيقة مما وقع فی الازل من
 من سجدوا لعبودية هم والله تعالى اعلم بما لا یحکم علی الموجود واطن
 من فالحکم علی المحدث والمطلوب علی الحقيقة محمول هم فماد من وصفه
 فنه امی وقت استدراج له من الله العزیز الحکیم فالفرق عن النجاة
 والكرامة والمعنونة والاستدراج بالوصف مانع اما ان الاستعانة
 بنفسه الدعوة حقیقا من اى نفس المذلة للاستعانة هم
 او مجازا من اى الفهم به الاستعانة هم فمن غیر الله تعالى فنیما عجز
 فی المصناعات من سبب مخلوقات هم الیت بشرک مخصوص
 ممنوع کما فی سورة الصف یا ایها الذین امنوا اكونوا الضار الله
 کما قال عیسی بن مریم للمواری من انضاری الی الله فی الایة

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلاة والسلام علی
 سیدنا محمد وعلیه
 آله الطیبین الطاهرین
 الغفرین

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلاة والسلام علی
 سیدنا محمد وعلیه
 آله الطیبین الطاهرین
 الغفرین

باقتضائه اشارت اعلم ان التشبيه بالقول المقولة لوجوبها
 ان ثابت بالقول المقولة لوجوب المقولة للقول هم فيقتضي مشبهها
 تعظيما صلعم بالا حراز عن كماله المشبه المذكور على مقصود من تعظيما
 المحذوف اي حذف التشبيه لانه صلعم لانه صلعم لا ينبغي له صلعم
 ان يقول من الضارعي ويومره فاما بالموثنيين بنفسه سبحانه
 فجاز له صلعم ان يقوله وبالا حراز تعلق تعظيما او محذوف على
 متعلق بمقتضى المقصود تعظيم نسبة صلعم واما في علمه سبحانه
 وفي المشبه المذكور اضافة الى باب التكلم وهي مفعول به خصوص
 والى السد حال من فعل الناس من فيه اشارة بانباء بيان بالوجوب
 تعالى ورسالة عليه السلام فلا تحجب فعل من نسبتين بل تضمنت
 الاولى الثانية فقالوا نحن الضار الله تبرك له نسبة اليه عم اظهار
 الا خلاص الله سبحانه في ضمن نصرة عم لا اعراضا عنها فثبت استغناء
 عم نفسه عم فيما يجوز في المضافات فيما عجز عنه واني هذا حكمه
 سبحانه وهو اعلم بها وفي تعظيم الخطاب براد عن الاستغناء
 من غير الموثنيين واستطلاع على من يستجيب فهو مومن ان لم

ما قيل فليطبق وجه التشبيه بآمن وجه الحذف المشبه ^{بمعنى} الحذف
 بالضرورة ^{والتعميم} الخطاب مع أنهم قوم مخاطبة مخصوصة ^{والتعميم} وكلف
 ثبت إيمان المخواريين بأعراض عن نصرة عم ^{والمو كلف} لا من نصرت
 سبحانه في ضمن نصرة عم ^ش لأن لا تحقق حقيقته غير أمره ^{بمعنى}
 عليه السلام وقد كفر ما كلف نصرت الله تعالى بدون ^{تضمنها}
 في نصرت النبي عم وهي مطلوبة من في سورة المائدة المأول للكم
 ورسوله والذين آمنوا الذين يعقبون الصلوة ويدون الزكاة وهم
 راكعون ^ه ومن يقول الله ورسوله والذين آمنوا فإن حرب الله مع
 الغالبون ^ه فتحققت الأولات العامة على اختصاص اللغة بالكم
 ش هي قرينة وتكفل دخله وما لكتبة وتصرف ونصرت م ^{بمعنى}
 والتحقيق ش من إمام عامة الله سبحانه ورسوله تعالى صلعم
 والمؤمنين الصالحين للمخاطبة العام المؤمنين في كل حال ودين
 ومكان على العطف ش متعلق بفعل تحققت وفيه إشارة
 إلى تحقق اتحاد المقصود من قدرت الله سبحانه ولا عجز العجز
 وكرامته إلى بقاء صفاتهم مع توسعها وتعلقهم من في ولايتهم

معلوما او مجهولا بشار الله سبحانه من شئ مثبت المدعى اقتضاه
 لان الولاية في كل حال وزمان مكان لعموم الخطاب يقتضي الاعجاب
 والكرامة بمقار صفاتهم بحياتهم وتعلقهم من في ولايتهم معلوما
 او مجهولا بشار الله تعالى من لا يغيرهم من الفاسق والكافر ^{للمختصين}
 بالركوع اشارت الى خشوعهم واستئناسهم عن اليهود والنصارى
 لان صلواتها ليست بالركوع فلا تحقق الولاية لها كناية فاعلم ان
 اصوله تستجمع العبادات لبدنيه كلها والزكوة تستجمع العبادات
 المالية كلها فالصلاح يستجمع كلها خشوعا لله سبحانه فاباح
 التولي لمن يتولى شئ يدل على ان التولي مباح من الصدوق
 رسول الله والذين امنوا في كل حال وزمان مكان من استلزام
 من تعميم الشخص سراحتا تعميم الزمان المكان اقتضاه من على
 شئ متعلق بفعل اباح فاشارة الى تحقق اتحاد المقصود من
 لقدرة الله سبحانه والاعجاز للنبي وكرامة الولي بمقار صفاتهم
 مع توسعها بدوام حياتهم وتعلقهم بمبتعين معلوما او مجهولا بشار
 الله سبحانه من شئ مثبت المدعى باقتضاه لان التولي في كل حال

وزمان ومكان لعموم الخطاب يقتضي الاعجاز والكرامة بمقام صفاتهم
 بحجبتهم وعقلهم متعجبين هم والتولي معني تحويل تكفل المهيات على التبعة
 لا معني المحبة لانها واجبة الى جهة الله سبحانه بمقصد والى جهتين غيره سبحانه
 سبحانه لقوله تعالى يا ايها الذين امنوا امنوا بالله ورسوله الام
 وقوله صلعم الا الايمان لمن لا محبة له لا حديث هم ولا معني القرب
 لانه من جهة الله سبحانه لقوله تعالى اني قريب من قبالا ^{منظار}
 من جهة العبد والاباحة بالاحتيار من فليت اباحة القرب
 من جهة العبد هم فالتولي يقتضي الولاية العامة بمجانها و
 بعضها يلزم ان يطل التولي من جهتين من اى من جهة من ^{قوله}
 لنفسه من غيره ومن جهة من تولى لغيره من نفسه من ^{للا}
 للتولي من اذ لا تكفل من بعيد ولا من لاهل التكفل ولا من
 عد ومخالف ولا من غير مالک للتولي هم يقتضي شعور من
 جهتين لمن يتولى وما به التولي من اذ لا تكفل من عاجل من
 يتولى وما به التولي من اذ لا تكفل من عاجل لما به التولي هم
 فان خرب السهم الغالبون اعجازا وكرامة خنيارين

هم وقدرت على التولي

على انتصار المستنصرين جزاء شرط مقدم من اى من يتولى
 الامر ورسوله والذين امنوا هم على ان اقيم سبب مقام سبب فانه
 المنصور فصاحته فى الكلام وبلاغته للامام وفيه اشارة الى استعانة
 بهم من فاقا حاصل من يتولى الامر ورسوله والذين امنوا فانه منصور
 لان خرب الله بهم الغالبون على انتصاره هم فان الله
 سبحانه غلبة حقيقة تظهر فى الانصافات تضمنها شئ
 ظهور تضمنها من صفات الله سبحانه هم بالاولوية والاعجاز
 والكرامة قد يقع بعلم وقد يجمل من التوسع حيث يشاء
 سبحانه لغزتهم فان العزت لله جميعا فتعز من تشاء
 بالاعجاز والكرامة هم وهو على كل شئ قدير فان لم يسلم
 ما قيل فبطل تعميم الخطاب منكم ومنهم فبطل الولاية
 العامة لكل مؤمن لله سبحانه وقال سبحانه الله ولى المؤمنين
 امنوا الاية وكيف العجز فى الولاية والتولى الى الله بقية
 فى فعله وفعل العباد من خلقه الى ما شاء وشركه مخصوص
 الى الرسول والمؤمن فى اى المعنى للولاية والتولى بهى ^{بما}

شمس الله تعالیٰ رسولہ تعالیٰ صلعم والمؤمنین الصالحین م فان
 لم یفصل الاستقلال والاضافة فی المستعان فانه الاستقلال لیس شرک
 او انه اجازۃ سبجانه شرکا و بما ممنوعان نقیلا و عقلا منه فیلزم ابر
 لیت ان شمس ای الاستقلال والاضافة م والا شمس ای ان
 لم یفصل م فحکم بغیر مفصل فی منع وجواز الولاية والقولی فی
 نسب مختلفة اقوالا لما منع او انکار لما جاز نفی الاول شرک فی الثانی
 محض علی الحاكم فالاقتضار والنصرت لمن یقول الله تعالیٰ ورسوله
 صلعم والمؤمنین الصالحین متحقق الثابت ما دل والا فکیف یطاب
 شمس ای خلاف ما هو الثابت من غلبة الله تعالیٰ ورسوله
 صلعم والمؤمنین الصالحین لا مقتضار المستصحب والنصرت یاو
 بما هو یرفع الخلاف وبالاقتضار والنصرت حقیقتا فی علم
 تعالیٰ وحکمتہ وان لم یاول فیلزم ان الثابت باطل وانه لا
 م ولا یمکن ان یقع خلاف هذا الثابت شمس ای خلاف ثبوت
 جواز الاستعانة من غیر عموم جواز الاستعانة م فی ثابت ویاو
 خلافه لان لا منع بخصوصية علی نعم یمسک شمس لان المنوع من

این عبارت در کتاب
 التمهید فی شرح
 التلخیص

التمسیم المسلم من التولی بالولی یلزم تبعه فخلایفه خلافة من خلایف
 تبع الولی خلاف التولی من تکلیف ترجی النصرت من اسی لما وقع
 خلاف التولی فکلیف ترجی النصرت من ولما تحقق انتصار المستنصر من
 لرسوله تعالی صلعم والمؤمنین الصالحین بالغلبة من اضافة الله تعالی
 اختيارا فانه صلعم کاشف الشدائد ودافع المکائد فالاول
 فاستعانة به فی التولی تجوز حتی من الفاسق لشموله الایمان
 من اسی حتی تجوز من الفاسق مع سلب الکرامة ان
 لم یستحق الایمان بالکرامة لعدم تحقق دلایته الا من الکافر
 من اسی لا تجوز من الکافر من سبب الایمان وان لم یستحق الایمان
 الکفر کما قال سبحانه یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا الکافرين اولیاء
 من دون المؤمنین الایة وشیء مبدر الخیر والشر فی حدودها
 فی الخیر والشر قال الله تعالی تعاونا علی البر والتقوی ولا تعاونوا
 علی الاثم والعدوان الایة فاللفظ به هو المستعین لا المنظر
 فی المحکات لا بد منها فاستعانة من الانبیاء والاولیاء اذ
 لهم وقریبهم بالحسنات ولتعظیمهم کما نشیر فان خرب الله هم غلبوا

فان لم یصل التولی

فان لم یصل التولی

من شىء تشير الآية الى اولوية الاستعانة من الانبياء والاولياء
 وحسنهم وتعظيمهم وبوبه قوله تعالى في سورة البقرة ولو
 انهم اذ ظلموا انفسهم جاؤك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول
 لوجده الله توابا رحيماء اعلم اذ تدل على تعميم الزمان فالآية
 على استعانة من شىء اى الآية تدل على استعانة من صلعم
 دوام استوار من عطف على استعانة من حالة مودة وحيات
 صلعم وانه صلعم لمحي باعلى الحيات كما سنذكره ان شاء الله
 تعالى واجابة من عطف على استوار من استغفاره لتحقيق
 من من صيغة ماضى اى استغفرم والتاكيد لتحقيق من
 من لام وماضى اى لوجدهم لوجدهم الله تعالى توابا رحيماء
 فى حال استغفار الرسول تعميم لشخص صراحاتش اى تعميم
 شخص الرسول على دلالة اللفظ صراحا على الوصف العام
 وتخصيصه سبق الكلام ومحل النزول من شىء اى تخصيص شخص
 الرسول من سبق الكلام ومحل النزول من هو صلعم من شىء
 من هو تخصيص سبق الكلام ومحل النزول من هو صلعم من شىء

من شىء تشير الآية الى اولوية الاستعانة من الانبياء والاولياء

من و هم كانوا منافقين هم مجردا عن ساطة الرسا ان كما
 في السورة ومن يعمل سوئا و يظلم نفسه ثم يستغفر الله يجد الله عفورا
 رحاما بغير التاكيد و التحقق فما للمؤمنين لو انهم اذ ظنوا انفسهم
 مستغفرا و استغفروا و انه صلعم بالمؤمنين سوف رحيم فجاز الحكم
 الى شيوخ الطريقة و اعلم ان التاكيد و التحقق تعينان لفعل الوعد
 صريحا و فعل الله تعالى تلخيصا بالمفعول الثاني للاستغناء عن التفسير
 فهذا هو المعنى فالتراب مبا لفة لفعله تعالى عليهم بخلاف العفورا
 فاعلم ان في الآية الكريمة تخصيص على تميم و لا يزيله و هذا هو
 اهل سنة و جماعته و تدركون القصص في مقصد الآية من اعجاز
 صلعم و هو في البرزخ في كتبهم ان شتم من ذكر حافظ عبد الله
 في المصباح الظلام جارا لبد و شي على قبر النبي صلى الله عليه وسلم
 بعد ثلثة ايام من وفات النبي و قبض التراب من القبر و صب
 على راسه و قال يا رسول الله ظلمت على نفسي و حبست في
 حضوري لتطلب الاستغفار لي فجاء النذير عن القبر قد غفر الله
 لك م و من بعده نهبات نهبات و عليها س اعلى

١٢٢
 بآية مفهوم الآية ثم اذا جازاه صلعم رجل متمنيا لعينه فقال صلعم من له
 حاجه فليحسن ونسوة ليليل ركعتين وليقرر اللهم اني استلكت توجه
 اليك نبك محمد بنى الرحمة يا محمد اني توجهت بك الى ربى فى حاجتى
 هذه لنفقت الى اللهم فشفعه فى الحديث قال الترمذى هذا حديث
 حسن صحيح غريب وصححه ابوهنقى وزاد فى آخر الحديث فتقام
 وقد البصر فى رواية ففعل فبرز وفى صحيح كسبر طبرانى عن عثمان بن
 بن صنيف انه فى خلافة عثمان بن عفان عليه رجا ففقت حاشه
 فقال ابى رسول الله تعالى صلعم عليه ضرر البصر واظن ان قوله
 صلعم ليليل على قوله سبحانه واستعينوا بالصبر والصلاة الآية او
 ما اراده صلعم والله تعالى اعلم بالصواب والحديث الشريف
 مع اختلاف بعض اللفظ فى الروايات ان شتمتم ترجعوا الى
 الحديث الشريف واعلم تعميم من يقتضى تعميم الوقت كما يظهر
 فانظر فى الاعجاز والكرامة الى المستعين فتدرك وان لم يكن
 بشرك فلم توجد من مستعان من الانبياء والاولياء ليدانته حشاهم
 عصمة وحفظا واستعين من اصحابهم ش كما ذكره ومن خاله

رضى الله تعالى عنه في معركة يا محمد يا منصور احب احب في
 فتوح الشام هم وقال الله تعالى في آخر سورة يوسف قل زبه
 سبيل اوعلى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى ط وسبحان
 وما انا من المبشرين اذ انتقض الحصر المدعى المستفاد من تخصيص
 الذى في اياك لتعين من في سورة الفاتحة هم لمنع استعانة
 بوجه عامة لغير الله سبحانه والحصر لا ينقض فطل الدعوى انا
 من الاستثناء من تنقضى ما انتقض الحصر المستفاد
 من تخصيص اياك لتعين لمنع استعانة هم بوجه خاصة
 من كالموتية تامة وقدرة كاملة وهداية خاصة هي قوفن فريش
 هم لله سبحانه وهو المراد وان تدبرت قولنا فيما يجوز في
 المضافات لقد صبت خير او قال سبحانه في سورة يوسف و
 لا تزع من دون الله ما لا ينفعك ولا يضرك فان فعلت فانك
 اذ من الظالمين فنهى الله عمدة الحق لغيره تعالى عبادة كما
 لا تزع مع الله الها آخر من اى لا تعبد ويدل على المعنى الها
 هم لانه من اى غيره تعالى هم لا ينفع ولا يضرك

استغنى
 الحصر المستفاد

استغنى
 لا تزع من دون الله

فی الدنیا والاخرۃ استقلا لا فہذا دلیل علی نقصانہ بوجود غیر
 مستقل و محبت الالوہیۃ یقدم الی الکافر و ما من غیرہ الا ثباتہا
 ش اسے ما یقدم من غیر الالوہیۃ یقدم الا ثبات الالوہیۃ
 وان میسک اسد بضر فلا کاشف لہ الا ہوج اسی کشف استقلا
 او اضافیا متعارضا بارادۃ سبحانہ لا اضافیا تابعیہا وان
 یردک بخیر فلا رد لفضلہ ط اسی رد استقلا او اضافیا متعارضا
 بارادۃ سبحانہ لا اضافیا تابعیہا وان لم یشرط کشف اور دا
 مستقلا او اضافیا متعارضا فتعارض سما یجوز فی المضائق
 الثابت ش ثبار ثلثہ صفتہ لموصولہ مجرورۃ مع صلتہا م
 یصیب بہ من یبار من عبادہ ط و ہو العفو الرحیم فہذا
 ولتنبیہ والا طینان مقصود لغیرہ صلعم کما یشر الیہ یصیب بہ
 یبار من عبادہ ط ولانہ صلعم محصوم من کل ذنب فلا یصح
 التنبی لہ صلعم لا تناع قصدہ صلعم للمنبی عنہ الا لغیرہ صلعم
 ومحفوظ من کل ضرر لقولہ تعالی والعصران الانسان
 خسر الا الذین امنوا و عملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا

و ہذا دلیل علی
 انما یجوز فی المضائق

بالصبر فكيف اشرف الانسان كلهم بالابان وعمل الصالحات
 ومراد بكل خير لقوله تعالى للاخرة خير لك من الاول ان فيما اراد
 الرسول صلعم وفيما اراده تعالى ولقوله تعالى قل على من يعودون
 بنا الا اعدى الحنين الاله فلا يصح التنبية لصلعم الا لغيره صلعم فتخصيص
 الخطاب على تخصيص اللطف بالمحبة فهدى النبي عن الشك الحقيقي
 الممنوع لاعن استعانة من الانبياء عم والاوليا ررض فيما يجوز
 في مضافاتهم من الموجودات فنقل الى الله تعالى لتضمنها
 ش اس كما كانت مضافاتهم من الموجودات فمنه
 او الاستعانة فنقل الى الله تعالى لتضمن مضافاتهم بالموجودات
 هم ولكنهم ش اى الاستعانة هم لا يجوز من الاصنام
 والنجابات لانما مضافاتهم من المسكوبات فلا تنقل الى الله تعالى
 لتضمنها بها ش اى كما كانت مضافاتهم من المسكوبات
 فمنه او الاستعانة لا تنقل الى الله تعالى لتضمن مضافاتهم
 بالمسكوبات هم لا تنظر في المسئلة على البناء فتصيب خيرا
 فلا استعانة بالانبياء وذاهم في كل وقت من الشهادة والبرزخ

هم سيجع على دوام الاعجاب بالعصمة واما الاستعانة بالاولياء
 وندائهم فان قيل لا يسمعون لا يعينون مطلقا شي اى فى الشهود
 والبرزخ هم فهذا الخار كراستهم وعجب لان اسمع والقدره من صفات
 قائمه بالذات البعينية وبنى سبطه فزوالها يستلزم زوالها ولا
 خصوصية بزوالها عن دونها فكيف وكيف ثبت شعور نعمته وغدا
 فى قبر مخصوصا ويسلب شعور اعداؤها ونها مخصوصا ومن قوله تعالى
 عن صالح على نبيا وعليه الصلوة والسلام بعد هلاك قومه فتولى عنهم
 وقال يا قوم لقد ابلغكم رساله ربى ونصحت لكم ولاكن لا تحبون
 الانصحين وتكلموا به عن شعيب على نبيا وعليه الصلوة والسلام
 بعد هلاك قومه فتولى عنهم وقال يا قوم لقد ابلغكم رسالاتى
 ونصحت لكم ح فكيف ابنى على قوم كافرين كما قوله
 صلعم فى المشكوة عن قتادة الى ان قال فحصل بنا وبهم باسائهم
 واسما ربائهم يا فلان بن فلان يا فلان بن فلان يا فلان بن فلان
 انكم اطعتم الله ورسوله فانا قد وجدنا ما وعدنا ربنا حقا
 وندائهم يا ونداءكم فاقبل عمر يا رسول الله ما تكلم من احباده

لا يسمعون لا يعينون مطلقا
 لا يسمعون لا يعينون مطلقا
 لا يسمعون لا يعينون مطلقا
 لا يسمعون لا يعينون مطلقا

لها قال النبي صلى الله عليه وسلم والذي نفس محمد بيده ما أنتم
 بأسمع لما أقول منهم وفي رواية ما أنتم بأسمع منهم لكن لا تحجبون مستغني
 عليه ^ب المراد بالسمع معناه الموضوع لا المجازي ^ب هو اجابة ايمان
 بالحق اذ هو معارض الثابت الشدعي البديهي لقوله تعالى لا تتبع
 الموتى وما أنت بأسمع من في القبور ^ب وغاية البحث ان الفاء
 على توالي التعقيب بعد الجزم لعدم صحته غيرهم ^ب منظم سابق كما لا يخفى
 على متأمل وذلك قوال الانبياء ^ب على نبينا وعليهم ^ب السلام
 لقوله سبحانه لمن الملك اليوم ^ب هو الواحد القهار ^ب ومن حيث في المسألة
 من ابن عائد قال خرج رسول الله صلى الله عليه وسلم في جنازة رجل فناداه
 قال عمر بن الخطاب لا تشغل عليه يا رسول الله فانه رجل فاجر فالتفت
 رسول الله صلى الله عليه وسلم الى الناس فقال هل رآه احد منكم على عمل
 الاسلام فقال رجل نعم يا رسول الله حرس بيته في سبيل الله ^ب صلى الله عليه
 رسول الله صلى الله عليه وسلم وحشي عليه التراب وقال اصحابك لعقنون
 انك من اهل النار وانا اشهد انك من اهل الجنة الحديث ^ب ومن حديث
 عائشة رضي الله تعالى عنها ما من رجل يزور قبر ابيه فضجيس عنه ^ب الا استن

يخرج من باب
 في باب
 في باب

حتى يقوم به وحينئذ قوله صلعم السلام عليكم يا اهل القبور يعني الله لنا
 ولكم وانتم سلف ونحن بالانذار اخرج الامام الحافظ الترمذي في سننه دلالة
 الى السمع والشعور والهيئة الخطاب وقوله صلعم على محمد بن ابي حنيفة صلعم حتى
 الان ممن تبعهم والا فكيف منهم من اسى ان لم يكن غير مخصوصين له
 صلعم فكيف كان منهم اى من اصحابه صلعم وممن تبعهم فاسمعوا
 والهيئة الخطاب امر جماعى من مخالفت الثابت ما دل بالايضاح
 الثابت من مخالفت بما استدلت به المخاصمون في عدم السماع
 والشعور فهو ما دل بالايضاح الثابت من وقال رسول الله صلعم
 ان ارادونا فليقل يا عباد الله اعينوني يا عباد الله اعينوني يا عباد
 الله اعينوني ط حصن حصين فحرف النذار للقريب والبعيد فلا مخدور
 للبعيد من الانبياء لا عجزهم والا وليا لكرامتهم وقال رسول الله صلعم
 اذا انقلب رابته فليناد اعينوا عباد الله راجعكم الله موهم
 حصن حصين والعبادة عامة والاستعانة والندار بوجود قدرتهم
 سمعهم فلا خصوصية الاستعانة والندار بوجود القدرت وجمع
 لا حيارهم فلا منع لا مواتهم فان الاستعانة والندار لثانين لو

السلام عليكم يا محمد بن ابي حنيفة

من عباد خاصه واحياء ^{موت} لقوله تعالى لا تسمع الموتى الاية ^{فيسترج}
 من صفة لقوله تعالى لا تسمع الموتى من بقوله تعالى وما انت مبسوع
 من في القبور الاية اى حسد ميت والمراد به الكفار وهم احياء ^{سبحون}
 باول معنى مجازى الذى يدل عليه نظم القرآن المجيد تشبيها استعارتا
 وجه مقصود تخصيصا من اى فى وجه مقصود انفاع بالاسماع
 لمن يؤمن على البعث من لا تقيما من اى لا فى وجه مقصود اسما
 من كل مسمع لكل مستمع معنى موضوع من لا عماله كقوله تعالى
 صم بكم عى فمهم لا يعقلون وهم سميعون ويكلمون ويصرون
 ويعقلون وقوله تعالى وما انت بهادى العى عن ضلالهم والا
 يكون مهتدى لقوله تعالى عيسى وتولى ان جابه الاعمى وما يدريك
 لعله يزكى او يذكر فتغفله الذكرى الاية فكيف على ظاهر اللغة من
 اى معنى موضوع من فالحاصل ان الاسماع خاص بعنا على مقصود
 من الذى متعلق بعث النبى عم من فاول معنى مجازى انفاع
 باجابه الحق لمن يؤمن بالاسماع على ما ذكر سبب مقام السبب
 صحة للنفس والبعث بثبوت متقدم من فليس عا بالاحصون بعث

البنى عم على مقصود الذى يتعلق بعث البنى عم بمعنى موضوع اذ هو
 غير مقصود بنا والنفي مخالفة لما ثبت اى سماع الموتى بمعنى موضوع
 وليداته المقصود ومهل المبعث هم وموتى اومن فى القبر ^{مستعطل} ^{مستعطل}
 اى بعث البنى عم لاسماع ولا سماع على البعث ^{مستعطل}
 خصوص العمل منها من اذ الموت على مقصد تعطيل من آثار الدنيا
 فالتعطيل خاص عملا منها هم فيراد بها الكفار استعارتا على المبالغة
 فى وجه التشبيه بمعنى مجاز لبطلان بمعنى موضوع من الموتى اذ سماع
 الموتى بمعنى موضوع ثابت هم قاصح تبصره آخر قال سبحانه
 فانك لا تسمع الموتى ولا تسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرين
 وما انت بهادى العمى عن ضلالتهم ^ط ان تسمع الامن يومن بانها
 فهم مسلمون اعلم ان الاسماع بمعنى موضوع عام من كل سميع لل
 مستمع بمعنى موضوع ولا يختص بالمقصود الذى يتعلق بعث البنى عم
 فما يختص من بالمقصود الذى يتعلق بعث البنى عم كما قال سبحانه
 ان تسمع الامن يومن بانها فهم مسلمون هم ما دل على معنى مجاز انعام
 باجابة الحق لمن يومن من اى من مو اهل باجابة ايمان بالحق
 هم بالاسماع على ما ذكره سبب مقام السبب فالانعام قد يكون

بالاسماع وقد يكون بالذی یفید من اى الافعاء من مشیر
 معنا بالاسماع على غلبة المحاوراة بالاسماع فنون تعرف بحجة طاعة
 وان الموت قد يكون بمعنى مجاز اى تعطل اذ الموت يعطل كما قال
 سبحانه كيف يحيى الارض بعد موتها اى تعطلها عن الانبات منها
 فالموتى متعلون عن اجابة الحق لما فات عنهم وقت اجابة الحق
 فلا يفيدهم الاسماع والذى يفيد الاجابة فعلى هذا مفعول ثان للاسماع
 متوسع بجهة فالموتى بمعنى مجازهم الكفار استعارت اى وجه تعطلهم التام
 عن اجابة الحق والصمم بمعنى مجاز اى متعطلين عن سماع من الله
 استجابة من الحق والله عار وعار الرسول صلعم الى الحق حقيقة اذ
 مجاز اى ما يفهم به الدعوت كالاشارة ولكن الصمم يفيدهم الاشارة
 فلهذا قال اذ اولوا دبرين قال لا دبر بيان التولية على نهايتهم فاذا
 لا يفيدهم الاشارة وما معنى مجاز اى انكار الحق غاية الانكار
 فثم الكفار استعارت اى وجه تعطلهم التام عن سماع الحق بالاسماع
 واستفادة الحق بالاشارة واعلم ان لا يتوقف الجزاء المتقدم على
 الشريط الموضح وما معنى موضوع اذ ليس عدم سماع الصمم على شرط ان

والادب بمعنى موضوع فالشرط بمعنى مجاز يشير الى التعطل التام
بما لا يستفيدون بالاشارة في حالة الادب يلزم ان المجاز بمعنى مجاز
استقانة المعنى شئ اى الاستقانة للمعنى صم والكهادهى العمى
بمعنى مجازى يادى الى الحق للعمى المستعطلين عن ابتدائهم على صراط
مستقيم الحق والاعمى الضال لا يهتدى على صراط مستقيم بالاسماع
والاشارة والصلالة ضد الاهتداء فقيم الكفار استعارات فى وجه اعظمهم
التام عن ابتدائهم على الحق بالاسماع والاشارة فاختلاف التشبيه
على اختلاف كيفية التشبيه والتشبيه به فاقربت صحت ان يشابه تعالى
شئ اى الموتى يستمعون لا ينفعون بالاسماع بخلاف صم الصم لا
يستمعون فلا ينفعون بالاسماع ولكن يمكن ان ينفعوا بالاشارة فاشد
من الموتى فى وجه عدم الانفاع بخلاف العمى لا ينفعون بالاسماع والاشارة
فاشدون من الصم فى وجه عدم الانفعال صم السحجة القاطعة
اعلم ان نفى اسماع الذى ذكره فى الآية اشترط ان يستمع الا من
يؤمن باقنائه سمعون الآية لا يمكن ان يكون بمعنى موضوع اذ الذى
عام من كل مستمع لكل مستمع الذى بمعنى موضوع ولا يختص المؤمن

بل هو شال العموم فلا يصح النفي بعد ثبوت تقدم ولا يصح الاستثناء
 لاثبات من ينفي ونفي من عموم ولا يصح لعيب فلا يصح العموم بخصوص الكثرة
 في نظم لاحق س اى الامن يؤمن آياتنا هم يلزم ان نفي السماع بمعنى
 مجاز الذي خاص لمن يؤمن باستقامة المعنى هو انقاع باجابه الحق لمن
 يؤمن ش اى من هو اهل اجابه ايمان بالحق هم بلا سماع وباندر
 بغيره فهم مسلمون على التأثير والتأثير فحينئذ لا يصح ش بالخصوص هم
 لا يصح ش بالعموم اى النفي والاستثناء ولعيب هم وبمفعول لا تقع
 متوسع بحذف وهو الموتى والصوم والعمى هم الكفار على خصوص المحل من
 نظم سابق بمعنى مجاز فحصل الكلام الشريف ان باعيت سمعاه ما ديا
 الامن يؤمن اى من اهل اجابه ايمان بالحق فقول لا تسمع الموتى وما انت
 بسمع من فى القبور ولا تسمع الصم وما انت بهادى كقول تعالى
 است عليهم مبصير وما انت عليهم بوكيل والله تعالى اعلم بالصواب ^{صلى الله عليه وسلم}
 والله تعالى عليه وسلم لمحي الموتى وسمع الصم وبصير العمى ولو بمعنى موضوع
 او مجازه باعجازه صلعم كلف النفي اعلم ان كلام لبعض فى نفي السمع
 والاسماع لموتى بمعنى موضوع باستدلال بالاية الكريمة والموتى حالة

معروفة في السمع والاسماع وتعلق الروح بالمجد كبقية اخرى عن
 اولى كيفيات راسد تعالى فلما لم تثبت النفي في الوجه المخصوص ش
 اى في السمع والاسماع لموتى معنى موضوع لوجود حاله معروفة لموتى عدم
 دلالة الالية الكرمية عليه ^{فكم} مع نفي الثبوت العام ش في السمع والاسماع ولو
 لمحي رتبة بمعنى موضوع مع على حاله وما ذكر ش في انفس مع نفي اسماع
 من سمع بمعنى مجاز الذي قد ثبت ^{سمع} لا اسماع بمعنى موضوع الذي قد ثبت
 فكيف نفي سمع من سماع وقد راسماع س سمع مع لا يلزم تعذر سمع
 س سماع مع وان قيل يمكن ان لا يعينوا ولا يسمعون في وقت س ش
 بعض وقت مع لعدم العصمة والحفظ محتمل سلبه فلا دليل على نفي الاعانة
 والسماعة وسلب الحفظ في الوقت ش اى وقت الاستعانة والنداء
 مع وهذا الاحتمال الى النهاية يلزم نفيها ش الضمير الى الاعانة والسماعة و
 هما من الكرامة او الى الحفظ والكرامة مع في كل وقت وهذا خلاف الثابت
 والخبر ش اى ادعاه ان يمكن ان لا يعينوا ولا يسمعون في وقت مع من
 ش اى هذا الاحتمال الى النهاية يلزم نفيها في كل وقت مع وان قيل
 يمكن ان يعينوا و يسمعون في وقت وجود الحفظ والحفظ محتمل ثبوته لتقدم

لا يعينوا ولا يسمعون في وقت
 لا يعينوا ولا يسمعون في وقت

لا يعينوا ولا يسمعون في وقت
 لا يعينوا ولا يسمعون في وقت

من السلب فالثبوت اقوى من ان الثبوت مقدم على السلب و
 في الجواز جانب اول قوى لوجوده وهو الثبوت ثم فذليل امكان الاعانة
 والسماحة موجود في الوقت من اى وقت الاستعانة والندار من
 وهذا الاحتمال الى النهاية يلزم ثبوتها من الضمير الى الاعانة والسماحة
 وهما من الكرامات او الى الحفظ والكرامة من في كل وقت وهذا هو الثابت
 والتجرب من اى دعوى ان يمكن ان يعينوا ويسعوا في وقت
 من الكل من اى من هذا الاحتمال الى النهاية يلزم ثبوتها
 في كل وقت ثم فالقول على قوله سبحانه الا ان اوليا رسدا لا حول
 عليهم ولا هم يحزنون ؟ الذين امنوا كانوا يتيقنون في لهم الشئ
 في الحياة الدنيا وفي الآخرة لا تبدل الكلمات اسد ذلك هو الفوز
 العظيم ووثقت اسد الذين امنوا بالقول الثابت في الحياة
 الدنيا وفي الآخرة نعم وان اسد لا يخلف الميعاد الاية فكيف
 يتحمل سلب الحفظ وفي زاد اللبيب وخزانة الجلالى قال سوان
 صلى الله عليه وسلم اذا تخيرتم في الامور فاستعينوا من اهل القبور
 الحديث من قال حجة الاسلام محمد الغزالي كل من يستمد في حياته

ليست بعد وفاته انتهى وفي مختصر الطيبي واما الاستعداد باهل
 القبور فقد اكد بعض الفقهاء فان كان الانكار بانه لا سماع لهم
 ولا علم لهم ولا شعور بالزائر وحواله فقد ثبت بطلانه وان كان
 لا قدرة لهم ولا تصرف لهم في ذلك الموطن حتى يميدوا بل هم محبوسون
 عن ذلك مشغولون بما عرض لا أنفسهم من المحنة فليس ذلك كلب
 خصوصا في شأن المتقين الذين هم اولياء الله فتمكن ان يحصل لارحمهم
 عند الرب من القرب في البرزخ والمنزلة والقدرة على الشفاعة
 والدعاء وطلب الحاجة لزارهم المتوسلين بهم كما يحصل يوم القيامة
 انتهى ثم فيا ايها الغافلون لا تنبهون على النقص وادعوا العلم ان الاعجاز
 والكرامة لمحيطان من بدانية الى نهاية فغنى الحوادث الخارج خارجا
 ش اي لمحيطان في الوجود والحدوث الخارج من الذين خارجا
 م وفي الحوادث الذي ذهبا ش اس ومحيطان في الوجود
 الحوادث الذهني ذهبا م على مركزيتها اصلا ش اى المركزية
 ليست قبيح فلا يبارعهم وذاتنا ش اى المركزية ليست بعرض فلا يبارعهم
 عم م وعرضا وتبنا ش اى المركزية ليست باهل ذات فلا يبارعهم

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله

ذوقى الله بنى القديم من مصداق متقدم وهو من افعال الله تعالى
 قد ما يدلان عليهما باثرهما منهنبا في العام كما نبه الله تعالى في سورة ابراهيم
 الم تركيف ضرب الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت وثمرتها
 فى السموات توفى اكلها كل حين باذن ربها طوبى لمن يضر الله الاموال للفقراء
 لعلمهم تذكرون هـ ومثل كلمة خبيثة كشجرة خبيثة اجتثت من فوق الارض
 ما لها من قرار هـ ثبت الله الذين امنوا بالقول الثابت فى الحياة الدنيا
 وفى الآخرة هم وفى الفضل الله الظالمين هـ وفعل الله ما يشاء الله الم
 الى الذين بدلوا النعمة الله كفرا واحلوا قلوبهم دارالبوارى جهنم
 ليصلون بها طوبى القراء اعلم ان المراد بكلمة طيبة لا اله الا الله و
 بشجرة طيبة تشخص محمد رسول الله تعالى صلعم روعاد ان قيل القرآن
 المجيد ومحمد صلعم اقرب للاول ولكن لا ينطبق التمثيل كما حقه لانه
 اى القرآن المجيد م تبارك من عوارضه صلعم فى وجهه لا مثله صلعم
 وفى وجهه عاكسه شى اى محمد صلعم تبيان للقرآن المجيد مصداقا
 من عوارضه صلعم م بخلاف لا اله الا الله لان محمد رسول الله
 مثله وصفا وتعرض له وهو المقصود من ضرب المثل فكان معصدا

لمسلوبات منفية الالوهية انتزاعاً منه صلعم ووجوداً به صلعم ووجوداً
 على موجودات منزهة قسمة الالوهية منزهة تباينها في اى بالموجودات
 المنزهة هم اصلها ثابت في موجودات قديمة من حيث انتزاعها ^{لتنفذه}
 منها نفى ترك استغناء الى ان لا يمكن له وفعلاً في السامع
 حيث تمكنها في عالم السهو اشارة الى توسعها وان كلاماً من خطبات
 يستفيضون من علويات وها في تضمنه انتزاعاً منه صلعم قوي كذا
 اى اثارها على ترتيب من تضمنها من اضافاتها اختيارية او اضطرارية
 بتوسع مفعول ثانياً بمحذوف كل حين في الدنيا والاخرة باذن بها
 تعالى كما يشاء من الاذن جواز اختيار مصنف ^{تعالى} من اتمه
 اى غير مستقل هم في الاختيار وسلبه لتشرعها وتعظيمها وتوحيده
 الاذن مقصود فلا يظهر خلافه وورد في الحديث اجمع انما ابلغ
 والله يهدي من يشاء فانما قاسم والله يعطي ذكره السوطى في الجامع
 الصغير اعلم ان التبليغ والهداية والقسمت والاعطاف عام ^{المقصود}
 بما صدر عن الفاعل وبما صدر عليه لمركزية صلعم موجود دلاله ^{لنظم}
 قال ابن حجر المكي في شرحه على المهرية ان العنى صلعم ^{هو المفضل}

الاعظم عن الله تعالى في جسيع شئونه لا سيما في قسمة الارزاق والاعوام
 والمعارف والطاعات ومن ثم قال في الحديث الصحيح انما انا قاسم
 والله يعطي ^ب ولا جمل ^ب هذا بعد ^ب ومن خصائصه انه اعطى مفايح الخزان
 انتهى ^ب في اللؤلؤ لمطهرهم ^ب جابر المنظم انه خليفة الله الاعظم الذي
 جعل خزان كرمه مواد نعمه طمع يديه وارادته يعطي منها من يشاء
 ويمنع منها من يشاء والعالم بالصواب هو الله انتهى ^ب ثم قال سبحانه
 سليمان عم هذا عطائنا فامن ^ب اوسك بغير حساب ^ب الآية متروكة
 لعان ^ب منها قال ابن عباس ^ب منى الله تعالى عنها اعطى من شئت
 او امنع من شئت بغير حساب اي ليس عليك حرج فيما عطيت
 وفيها است تفسير كبير وكذا في جلالين ولما كان الاختيار في
 الاعطاء والامساك سليمان عم فكيف كان لسيد الرسل حبيب
 الله تعالى صلعم ويضرب الله الامثال في المستقبل للناس كالنار
 المذكور بوجوبه والاولى بالعلم تذكرون ^ب ترجيا باسكان
 اختيار رمضان شفقنا ورحمة لانه لذة فضل على الناس والمراد
 بمنزل كالمخينة كشجرة خبيثة ضد طيبة اخبت من وزن الارض

اى لا اصلها فى موجودات قديمة الا فى مخلوقات فبنت عليها
 من موجودات ممكنة التزاما منها فمالها من قرار فى مقصد فعمل
 ان لميت الشجرة غير ما ذكر فيذكر الا عجايز والكرامة كما قيل فيها
 العارفون احفظوا انظاركم عن الزينغ فبنت الله الذين امنوا بالحق
 القات فى المش اى لا اله الا الله محمد رسول الله فى الحيوة الدنيا
 وفى الآخرة اى بعد الحيوة الدنيا فى الكبر نبع فلا يحتمل سلبها
 الحقيقية كما قال سبحانه هم المؤمنون حق الاية وفضل الله الظاير
 اى المعرضين بخذلان حكمته ولفعل الله ما يشاء من هدايت
 قوم وقيامهم عليها ومن اضلال قوم فبنت عن المضلين المتمردين
 الذين بدلوا النعمة الله وهى اكل الشجرة الطيبة كفر اذا حلوا قومهم
 اى معهم قومهم دار البواره جهنم لم يصلوها ط اى هم وقومهم
 تأكيد وتفسير على حلوا قومهم وتبين القراره ظاهر فاعلم انما الرسول
 ان من الامر من تنزعة منه استنادا فى ترتيبها وتغايرها فى تعاقبها
 او تسمى لترفع جهل عن محجب لها وهو حدوث او قدم لدلالة
 من الجواب لا لرفع ايهام عن وجه جاز لها وهذا كما كان لعدم

دلائل فن ذلك من اى كونها مبنية من سرج الامر الى الانشاء
والافلاك عين الامر على التبرين فكانت من المحجيات فليست مخلوقة وانه باطل
حقيقا فمضات الى الله تعالى تضمننا والتمنا بالوجودات لتوقف
ترتب وجودها منه سبحانه فمن الموجودات الهيئية كما قال سبحانه ^{يجمع} ونفخت
فيه من رحي الالهية باضافة مغايرة من الملبوبات غير لا والامر من
حجبات حادثه لا مخلوقة وان لم يك حجابا فلزم التسلسل بالخلق للامر
وان لم يك معبى لا هو عين ذات ولا هو غير لا فلزم قدم لا شره وجر
حية بحيات عينها فلا تموت فتعبد معبودها وتصرف من وصفها
متضمنها لموجودات او ملبوبات بما اشار الله تعالى من عالم المثال
وعالم الشهود فصحت الالهية هي عبارة عن كسب الذي في المثال
ففى الشهود من المثال ولا يمنع بخصوصية على تميم مسلم ويسى من
اى الكسب المثالى من اوسيتا تشبيها باحتياج اوسى منى من
به صلعم مثاليا وقد تعطى حجة امثاليا الذى لا يراه غير صاحب
المثال وقد تعطى حجة اشهوديا ولا يدري ام هو الاول او اخره
فتناثر من آثار عالم الشهود ويرى عمومها وقد لبعض ولا يعرف ام هو

من المثال اولاد بعث بالاول او مشكلا لا سجلا نه من كما ذكر
 حضور حو اوسيه و مریم وقت ولادت حضرت رحمہ للعالمین صلعم
 في عقد الجوه من سيد جعفر البرزنجي ومن غيره في تاليفه
 و بذالك من لزوم ممنوع القناع والموت هو موجود بوجوده محض
 و من ثم لا هو محض نزع روح عن جسد بل هو بعرضه من اى الموت
 يعرض الجسد مستتر في الحال ولا يحتاج بعرضه الى سبب
 بل يعرض في حال عروضا لا و متعلق الروح بالجسد
 بكيفية اخرى عن اولى كيف يشار الله سبحانه قال الله تعالى و
 لا تقول لمن يقتل في سبيل الله اموات بل احياء ولكن لا تشعرون
 نقل نفس النبی ہی معنی من یو تعطیلها عن مرادها الله من سلو با
 تعالى بانصافها بما من بوجوده تعالى فمنه قتل حید فایة ای
 كما قال سبحانه فاقتلوا انفسكم ذلکم خیر لکم عند بارئکم ط وان لم یرد
 ذلک فکف قتل النفس بعد تم تجربتها کفیف الخیر من اى الخیر الموت
 علی قتل النفس م والموات کناية من تعطل النفس عما يتعلق بها
 لانه یعطیها عنه من اى عما يتعلق بالجسد فیه من الموت

وان لم یکن اى ان لم یکن موجودا بوجوده محض

انما یقتل النفس بعد تم تجربتها کفیف الخیر من اى الخیر الموت

هو متعلق مقصود في النهي تحقيقا لا القول م نهياش مضمون محمول و
 مفعول مطلق م خاصا بتسلسل في سبيل الله تعالى لا عا بغيره من احيائه
 باعلى من حيات التي بغير تسلسل في سبيل الله تعالى قصر فاعلم قال سبحانه
 اجبار عنه ربهم يرزقون فزعين باقنهم الله من عنده طغنه بهم متعلق كما
 فالحجوة خاصة التي لا تشعرونها ولو لاش اى لا يتعلق ما قبله م فمات
 تشعروا اى لا يتعلق بما بعده فيرزقون مضمون الرزق وكان الرزق مضمون
 تعالى ومن غيره تعالى بانشار الله تعالى قال رزق مطلق دعاء من الله تعالى
 باطلاق وعموم رزق ومزوق به وما انهم ش كما يقال اللهم ارزق
 علما نافعا وعلما صالحا فلا يكون مختصا بالمال والولاء والمشروبات والمكروبات
 ولا مانعا م فمما يكون بحسنات ومحرمات من السيئات ومنهم المبررات
 امراش اى يدرون لما يدرون م ولو لاش كذا اى لا يتعلق
 بما بعده فتعلق بما بعده م فخاص لا يشعروا لا دليل عليه ش اى على انه
 خاص لا يشعروا قال الله تعالى ولكن لا تشعرون كما قال اجبار ولكن لا تشعرون
 م ولا يراد حيات التي هي صفة ذاتية لانها بازلت هي اى هي صفة ذاتية
 من كروم عمومهاش مانافية وما موصولة لانها باقية بالروح في البرزخ

علی السویه للمقتول وغیره عمومۃ التي خضت للمقتول المخصوص م و ان
 یرد قتل جسد فیرد قولنا ش ای ان فی ان قتل جسد غایۃ لتعطل الایحیوة کما ذکر
 م و ان لم ش ای ان لم یرد قولنا م فما الخیر فیه فایحیوه لقوله تعالی
 ثابۃ والموت اشارة الی التعطل فلا یلزم لتعطل المحیة وان لم ش
 ان لم یکن الموت اشارة من التعطل م تخلف الہنی عما ثبت
 اش اے عروض الموت م والاثبات عما زال من ش
 تعلق الروح بالمجد وایحیوة کما فی الدنیام
 فما الاستبعاد فی التصرف من المحیة الشہودی المثلالی لانی لا یستبعد ممن
 قتل نفس فی المحیة الدنیاء جسد اش الواو حالۃ اسی لیبان جسد اشارة
 الی ان لا استبعاد فی التصرف و جسد یمیز بالعطف علی نفسا م من
 ش اے بعض من قتل النفس م فالابنار علی الاحیاء بالقتل الاول
 الذکر اصلا لانی الشہود جسد الاول یجمیع ش اسی الثانی م فاکبر
 ش اسی یجمع م الثانی الاول فاصغر قال رسول اللہ تعالی صلعم حبنا
 من الجہاد الا صغر الی الجہاد اکبر وقال صلعم الانبیاء اخیار فی قبورہم و
 الحدیث ش وقال الحافظ السیوطی فی التنویر ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم

حی بحمد و در وجه دانه تصرف و بسیر فی اقطار الارض و فی الملکوت ہستہ
 التے کان قبل فاته ولم یبدل منه شیء و ایضاً فیہ و اذن لهم اسی الانبیاء فی
 الخروج من قبرهم و لتصرف فی الملکوت العلوی و السفلی و ایضاً قال المحافظ
 انتباه الازکیاء بحیوة الانبیاء ان حیاة النبی فی قبره و حیوة سائر الانبیاء
 معلومہ عندنا علیما قطعیا لما قام عندنا من الدلالتہ القطعیۃ فی ذلک و تواترت
 بہا الاخبار سہا قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم الانبیاء ارجاء فی قبراہم و یصلون
 و قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حرم اللہ علی الارض ان تأکل اجساد الایمان
 و افرج ابو نعیم فی اخبار المدینہ عن سعید بن مسیب قال لم ازل اسمع الاذنان
 و الاقامۃ فی قبر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم الیام الخرفار حتی عاد الناس
 ہم و قال اللہ تعالی و اعبد ربک حتی یاتیک الیقین ^{انما یؤمن} ان الیقین ^{موجود}
 کالتذیر و موثق علم البدیہ و حتی للیقین و العبادۃ تتعلق بالجوارح و القلب
 و یمل علیہ الیقین و الاحسان ان قبل علی الاختلاف بموت فلیس یقتضی
 یقین بما یوحى بالموت عموا فی اذہ موت فی مقصد فیسقط تقيہ الغرض و التوجہ
 علی العبادۃ علی تقيہ الموت و قماش اسے و قماش تقيہ الموت ہم لا العبادۃ
 المطلقہ علی اطلاق الیقین و قماش اسی و قماش باطلاق الیقین ہم فلا یقتضی

فيها فبعد الله سبحانه في عالم المثال والآلهية صلعم تشرقا بالخطاب المحمدي صلعم
 على أصل معروف من هو عدم صحة الامر الاله صلعم م والى غيره صلعم مراد او متعلق
 بتحقيق النفس في العبد يكفى تحقيق النفس على حقيقة العبادات للعبود وهو
 لا يزول وصف الروح والاشياع غيبية للملا واليار لتعظيم الال واليار والثاني
 لتغير الال واليار من التبعش الواد حاله لبيان حال الثاني هو يقتل حيدام
 فلا فضل للشهادة على الال واليار ولكنهم شته كون بالال واليار في الولاية ان
 على قد نصيب بشفرة وجه خاص غاية تعطيل نفس عن اداء الذي من سلوامة
 تعالى باتصافها بما هو موجود له تعالى تضمننا يقتل حيد وفضل بعضهم
 على بعضهم على قد نصيب فيصرف تصرفا اعلى ممن يقتل في سبيل الله تعالى
 بفعله وجمته اختيار بين اضطرار بين دعائه وشفاعته لكنكم ما اصبتم بها
 ش اى حيوته التي يقتل النفس في سبيل الله تعالى فلا شعور في
 الشعور دليل على ان اصبتم بها ومغايرتها من حيوته التي غير مقتول
 في سبيل الله تعالى لان حصل شعروا فقنا الله يهدي من يشاء بفضله
 واليكم وصلى وسلم على محمد بنى الرحمة وعلى عباله كما يحب ويرضاه وشفعه فينا
 ذكر كيفية غيب وعلمه وما فيها

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلي على رسول محمد ونستشفع به على الله وصحابه اتباعه
 اعلم ان غيبا اما بمعنى ضد حضور وشهود فهو عدم مجهول واما بمعنى خلاف
 الوجود غير مشكك حضور وشهود فغيب الذي بمعنى خلاف حضور فامني عليه ما
 جاز استحضاره وقد غاب من ربه غائب من الغائب فامني عليه ما
 عدم استحضاره وقد حضر من ربه حاضر من الغائب فامني عليه ما
 الغيب المحض من بمعنى غائب وحاضر مجازا فما حضر غائب عنك فامني عليه ما
 لا غيب الا بانباته من حضور جائز وان لم يشترط جواز الاستحضار و
 فلزوم وجوبها فالغيب والغائب ممتنعان باقتناعنا بها من الوجوب
 اى ان لم يشترط جواز الاستحضار و
 عدم الاستحضار فانها بما ممتنع من الوجوب فلا يمتنع الغائب فامني عليه ما
 وكيف علم انه لغائب فكيف انبار لغيب منه من هذا التعريف لغيب والغائب
 بحقيقتهما وان قيل غائب وغيب بمقابلة من لم يحضر له من قبل بمقابلة
 غير عالها لكن المحض انهم من كل وجه هم فلا يخفان حقيقة الا من غيبا
 من مجاز بسبب المحض وثبوت من الضمير الى المحض من الغائب والغائب

^{بعضه} من اجاز استحضاره وقد غاب ما جاز عدم استحضاره قد حضر لا يتحقق
 في حضور الله سبحانه وجوب الاستحضار الا ان سلب الحضور وثبوته فهو بعينه فان غاب
 فلا يثبت الغيب في علم الله سبحانه لكن النوعين من الغيب الحقيقي والمجازي من تحقیق
 في حضور غيره تعالى ومعنى خلاف الشهود المثال الروح والقدم فغالما الاجسام
 وعالم المثال غيب وعالم الروح غيب الغيب القدم غيب الغيوب وبهذا الكلام
 الشهود والمثال الروح منسبا اليهم فغالما الملكوت عندنا كالمثال وعندهم كالمثال
 او يدركونه بحواس ظاهرة فالغيب عندهم مثالهم وغيب الغيب ورائه ولا يخرج
 الالهانية من حدها بالتصانها بصفات الملكية بل تخرج من الملكية بافضليتها
 منها في التصانها ظلالا بوجودات قديمة ولا تدرك مرتبة حتمها بنفسها ^{بصفة}
 في حدها فالشهود يدرك بحواس ظاهرة اي متعلق بالشهود والمثال بحواس
 باطنة من بمقابلة حواس ظاهرة هم اي متعلق بالمثال وهي مرتبة صفة
 ظاهرة له والروح بصفة باطنة للمثال وهي صفة ظاهرة للروح لان ^{الظاهر}
 والباطن لا يمتازان الا بانطباقهما على ما يتبع واحدة بتقابلهما في المجرور
 متعلق بمتازان محذوف بعد حرف الاستشارة من بينهما واللبنة تيزل
 الادراك من الروح الى المثال ومنه الى الشهود ويعرج من عكس التناول

وان لم يكونا منطبقين على ما بيته واحدة فكيف لا يتباينان متقابلين
فيهما بل يطلبان النزول والعروج من معطوفان على الامتياز من تخاير ما بيته
لها وعدم اتحادا لتحقيقين حقيقيا من عطف على التباين والجواب ان قيل
اتخذتاهم وعدم انقلاب حقيقة الى حقيقة اخرى من عطف على مقابلة الجواب
ان قيل انقلابهما والتقديم لا يعلمه نفسه الا هو فذكره بدلالة غيره لان ما علم
احيط و احاطه غيره عليه ممقنة فهو الايمان بالغيب في معرفة الله تعالى
وهذا من اى كمال ما ذكر في الصفة من الغيب من بداهته الا ترى في نفسك
ما ذاريت في الرويا مو عالم المشايخ ما ذا تعلم لا تعلم من قبل وان قيل اتعلم
حضور غيب بان ما حضر نفسي حضور وهو شهود فجوابة يتعلق بما جاز استحضاره
بغيب الذي خلاف شهود آخر من غيب الذي خلاف حضور فهو بداهته فلا
نفى له من علمه سبحانه فانه عالم الغيب والشهادات من اى جنس الغيب
والشهادة من كل خلق مما تماها جزء وكلا بنفسهما فهو علام الغيوب
نفى عالم الغيب نكتة بعلم اعمى الخفيات وانه عليه الغيبات واعلم
ان حضور غائب بمعنى خلاف ما حضر لا يحصل بنفسه والغيب منى عليه
من اى من الغائب نفى الغائب نفى الغيب مما الاثنان يحصل حضور

الغائب والغيب هم بابنار من حاضر شبهة جواز استحضاره وخصونه
 غائب بمعنى خلاف شهود ورتبة الى من لم يحضر له يحصل بنفسه لان الغائب
 يتحقق بنفسه تكشف الغيبات برفع المحجب اليه ما شاء الله تعالى اعجازا و
 كرامته وحرمة بمصفية وتركية النفس متقوى الله تعالى ببيان باق بل الرسول
 من الايمانيات والاحكاميات فالرسول اولى بنفسها ورسولنا صلعم على
 شعله في خلقه صلعم استجاسام الخلق كله بارتكافها كما هو شواهد
 الخلق على تفاوت درجاتها بدسج الله تعالى احوالها لكن احاطة علم
 بكماني ان جوبالغية تعالى ممنوعة وفي اوان جواز الصلعم جائزة
 كما ذكرني ذكر كيفية احاطة علم صلعم فاما انكشاف الغيبات مع خلاف
 بما اتى به الرسول فهو مستدراج ويحصل بانواع ويصل بالمسلوك فمشتركة الاسم
 بخلاف ما في اتيان باق به الرسول انه يصل بالموجودات فمشتركة الوصف
 والله بهد من يشاء الى صراط مستقيم وليس تعارض في المسئلة لان
 علم الغيب بالاضافة ^{بالمعنى} واثبات فخلافة ما دل فرغ التعارض في
 منعه وجوازه من العقل ش اى با دراك العقل اصالتا م ونقل
 اى يدرك العقل اصالتا لعلو لطافة الانتقال الناقل الذي ايد به الله تعالى

باد که اصالتاً هم باشتن را بحسب الحال و العلم العادی و انکار انشأ
 سفاقة فاما من العقل كما هو لا يخفى على العاقل من المذكور و اما من النقل
 فالآیات فی الجواز شایع از علم الغیب هم فی آخر سورة البقره لعلم المؤمنین
 ای فی زمان حال و با خلفهم ای فی زمان مستقبل فعلم ماضی الذی
 لا یشک باستقلاله من کتب الممكن ش متعلق لا یشک هم بالحال ش
 متعلق ثابت خبر متبدر هو علم ماضی هم از مبرم عبرض عدم لاحق بوجود
 الحال فقیضه مدافیتهاج الی الحال فی استقرار فعله ش مصدر مجهول
 از علم العدم بالوجود هم بخلاف الحال و المستقبل از الحال موجود مستقل
 و المستقبل بعد هم سابق فقیضه الوجود فلا یحتاج الی الحال فی استقرار
 فعله ش مصدر مجهول هم فالکلام فی الاستقلال من حيث عدم
 احتیاجه الی غیره وجود او استقرار او علما و لا یجیدون نشی من علمه
 ای من علمه متعلق بالمعلومات فی الزمان فیضیه نکته بتبصره علمه ش
 حصره مع حدوث معلوماته و تحصرها و آن لم یسلم بذاتکلیف تجزیه
 البسیط الایات شایع ای معلوم من معلوماته و شماریدل علی تحقیق
 الفعل فعلم العادیات و غیره فی ای شیء ان الحیرة سجدنا ضافنا

بالاستئذان من المشتكى منه يدل على منع الاستقلال عن غير الله سبحانه
تعالى تحقيق فلا دليل على منع علم الغيب لغير الله سبحانه الا على جوازه و

سورة القصص وادعينا الى ام موسى ان ارضعيه فاذا خفت عليه فالتقى

في اليم ولا تخافني ولا تخزني ج انا رادوه اليك وجاعلوه من المسلمين

وفي آل عمران اذا قالت الملائكة يا مريم ان اسديشرك بكلمة منه اسمع

عيسى ابن مريم وجهي في الدنيا والاخرة ومن المقربين سن آيتين

علم الغيب لغير الرسول ثابت عند اهل سنة وجماعة خلافا لمعتزلين

وفي سورة الحجر عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احدا الا من اراد

فانه يسلك من بين يديه ومن خلفه رصدا ان يعلم انه تعالى عالم الغيب

ش الذي بخلاف الشهود ونسبة الى من لم يحضر له العام له سبحانه

وغيره ش عادتا او بغيره ويدل على عموميه عدم اختصاصه لمختص

والاظهار بمعنى الامداد الذي يقع فيما وقع قبله ش اي لاظهار

فلا يظهر على غيبه الخاص له سبحانه ش لا لغيره سبحانه عادتا ويدل

على الغيب الخاص اضافة الغيب الى التضميم الا من اراد من

رسول فلا نفى من علم الغيب العام اجماعا من الانبياء وغيرهم من

ومن علم الغيب الخاص الخاص من الانبياء ولما الاستثناء عن نفى علم
 الغيب الخاص يجوز له غيره سبحانه فالعام شئ فيجوز علم الغيب العام
 بالاولوية شئ عند اهل سنة وجماعة خلافا لمعزدين في عندهم الرسول ^{عليه} السلام
 والمتوجهين في فني على جواز احاطة كلية علما بالغيب للرسول ^{عليه} السلام للفقير
 شئ اى الغيب والرسول م فليسيد اهل صلعم بخصيصية قرنية الكلام
 بمقدار شئ متعلق يدان ان وقع نعمة الله بالاحاطة الكلية علما ^{فمنتهى}
 ثابتة م احاطة مركزيتهم في شئ م متعلق ثابتة بالانحاطة
 مركزيتهم م ولو في آن او آوان شئ كما ذكرني ذكر الغيبة احاطة
 صلعم كما هو عند اهل سنة وجماعة من المتصورين في شئ مفعول علم
 على العطف م لفظ من معم والفظ من مخصص لان ليرتد بين
 التخصيص من تميم وتخصيص بعد تميم لا ينفي جواز امر مخصص لغير مخصص
 ولا شتر اكها شئ اى مخصص وغير مخصص م في العموم ان لم يكن
 شئ الضمير المستتر الى الامر المخصوص م مستغنا وفي وجه الجواز جانب
 اول قوى شئ المحبة حال من جواز الذي مضاف الى الامر فالاول
 حاله والاعطف على المحبة م ولا ينفي نقصان فهم المستفهم ^{لله}

الى المرام في فصاحة الكلام مع التوسع للمقاصد وان الرسول غير الملك من
عند اهل سنة وجماعته خلافاً للمعتزليين فعندهم هو ملك م وانه انسان لانه يسلك
بين يديه ومن خلفه رصداً لان الملك غني عن الملك في امره وفي سورة النحل

ويوم ننجث في كل امة شهيداً عليهم من انفسهم وجنابك شهيداً على هؤلاء و
ليس الشهادة الا بعلم المشهود به فلما يشهد فكيف يجعل قوله يدل على ان الرسول
علم كثير العلم بالمغيبات في آن من كثرت المعلومات في ان في صدره

واخرج النبزار والطبراني في الاوسط والبعث بسند صحيح قال رسول الله
عليه وسلم الى ان قال رايته ما تعمل امتي بعد في خسرانهم الشفاعة المحيية
هم وكم تمنى في القرآن المجيد يدل على الدعوى والآيات في المنع

اي منع علم الغيب هم في سورة النحل قل لا يعلم من في السموات والارض
الغيب الا الله وما يشعرون ايان يعثون وفي سورة لقمان ان الله

عنده علم الساعة وينزل الغيث ويعلم ما في الارحام ط وما تدري
ما ذا تكسب ط وما تدري نفس باي ارض تموت ط ان الله عليم خبير

في سورة الانعام وعنده مفاتيح الغيب لا يعلمها الا موط وغيره
معارضة للاولى لان الغيب باضافة الله سبحانه ثابت فتاويل

التفسير المستتر الى آيات في المنع والاصل ان معارض الثابت ان كان
 خلافه لا يندفع يادل بوجود غير مثله لان ثابت لا ينفي الا الذي ينفي الذي يصح
 لوجود خارج وهو غير ثابت بنسبة اخرى في اادل النفي لا الثبوت لتقدمهم
 بوجه بالتحالف فرفع التعارض باستثنا بحسب الحال او بحسب العادة
 المختصة فلاش افي ثابته هم مناسطفا والا التعارض ومخالفة
 البداية ما في نفس المعرض ومن الاعجاز والكرامة في المغيبات من الاشياء
 واللام للجنس هم لازم اقلا تيد بدون القرآن ط ولو كان من عند غيرهم
 لوجدوا فيه اختلافا كثيرة فاختتمت المشهورة من المغيبات افرادها فاربعة
 منها في الاعجاز والكرامة الا ان الله من خارج الثبوتها الى كتب
 من الاحاديث في اعجاز النبي صلى الله عليه وسلم ومن غير ما في كرامته الاوليا رزقا
 فتدركهم والله تعالى اعلم والموفق والحفيظ اللهم صل وسلم على محمد
 بنى الرحمة وعلى جماله كما تحبه وترضاه وشفعه فنيا وترحمنا به
 ذكر كيفية العلم والمعرفة والعارف والمعرف
 ومتعلقاتها وما فيها مع المطالب الاخرى
 بسم الله الرحمن الرحيم

محمد هـ و شفعينه و فضل على رسول محمد و شفعه و على الله و صحابه و اتباعه
 اجمعين آله ان العلم صفة متوسعة لمعلومات جامعة و مألوفة و اختصاصا بمعين
 معرفة و بذات علم التقديرية فيما قلنا عالم علم حصولي موصفة علم منسوب بحصول العالم
 مش التضمير المتصل الى علم مفعول المصدر م اى بحصوله لغیریه به پیش نه
 بعالم م بزيديته على مرتبة ذاتة فبحسب حاج لعلوم معلوماته الى غيره و حضوره
 موصفة علم منسوب بحضوره و لغيره اى بحضوره و فى نفسه بعينيه به فى مرتبة ذاتة
 فبحسب حاج الى غيره مش موالزيت و فى حاصل ان عالما بعالمه الحصولي
 ليحتاج لعلوم معلومه الى غيره اى مرتبة غيرية علم بعالم لا نهاد اسطة من عالم و معلوم
 و بعلمه الحصولي ليحتاج لعلوم معلومه الى غيره اى مرتبة غيرية علم بعالم على علم
 بمرتبة عينيه علم بعالم لا نهاد اسطة من عالم و معلوم لا كقولهم ان عالما
 ليحتاج الى غيره اى معلوم الذى موصف نفسه فى مرتبة علم حصولي
 فيعلم غيره و لا ليحتاج لعلوم معلومه الى غيره اى معلوم الذى موصف نفسه
 فى مرتبة علم حصولي فيعلم نفسه م لعلوم معلوماته فليعلم نفسه و غيره ايضا
 الوجهين مش اى ثابت فى وجه علم حصولي و علم حصولي م لا يفتنى
 احدهما عن نسبه و لا يلزمه شئى غيرهما لمعلومه فليعلم عدم مطلقا بآيات

من فلا اصل للسؤال المشهور أي ان علم العالم القديم عدواني مرتبة
 العلم المحضوري فلزم ان عدم عينه وان لم يعلم فلزم الجهل والسؤال مستبعد
 لان عدم المطلق لا يحكم بمعلومية الا ان يقال الحادث مفعول علم و
 لان لما علم غير نفسه فهو حصولي ولما علم نفسه فهو حضوري ^{لما علمه} على تعريف المحصولي
 والحضوري كقولهم فلا يرده عليه شئ م وعلم نفسه ومادة مع علم عدم
 شئ عليه منه المعنى على عدم مطلق متعلقه شئ المجرد متعلق علم الحادث
 والضمير الى الحادث م بفعل عالم ^{لما علمه} وكشبهه عنه نفسا والشرافا ^{لما علمه}
 وحضوريا ضروريا معا وفي خلافة شئ اي خلاف ما عرف لعلم حصوله
 وحضوري م كما هو المشهور يلزم عينية غير العالم به في علم حضوري غيرية
 عين العالم به في علم حصولي والا لجهل من جهة فنه عدهما...
 ضمنية مناسبة المحل العلم ان ربط خلق الذي بين خالق ومخلوق
 باعث العلم والحكم منهاش أي من مخلوق الى خالقه ومن خالقه الى
 مخلوقه م والا لبطال العلم والحكم اعلم ان الله تعالى علم نفسه من تبارك
 مع صفاته حتى الفعل المجازي مع اشره وهو مفعوله من جنسية حدوثه
 مجرد من مع صفات الية يتحقق العلم ويتعلق بمفعوله ^{لما علمه} في وجهه

راجع الى مفعوله والى الفعل المحجبي وما مراد ان لم تخلف مغناها بخلها
 مرجع التفسير الفعل المحجبي ومفعوله قد يمام ولو في علمه تعالى ولو بوجه
 خارج من علمه تعالى فعلمه تعالى متعلق بما هو قديم وبما هو حادث ولم يتغير
 باختلاف المعلومات حتى يابغ العلم فاعلم ان المعرفة موقوفة في نفس علم
 فلا يعرف اني غير لا فالمعرفة حقيقيا بما قام بقية الحقيقى في نفس علم
 وهو شبه الذي بوجه معرفة فاعلم ان الشبه تكليف علم في مرتبة مثالي كبقية
 معلوم لا ما يقوم فيه وعليه كصورة في مرادة وعلى غير ما يحتاج الى وجود
 منه فان حصول شي صنعا ليجتاج الى شبه متقدم منه وكلما ش
 على صنعا اى حصول شي علم على وجهين تنبيه من حيث ان الشبه
 ليجتاج الى نفس شي وهو مقصود وشبهه ش عطف على تنبيه م
 من حيث ان معرفة شي ليجتاج الى شبه الذي بوجه معرفة فلا نزاع
 والحق انها معا تباخر تنبى فلا يعرف عارف غير ما هو متقدم من شبه متقدم
 من من مصنوع م لصنع ومتقدم من شبه متأخر حاش من معلوم
 م لعلم فوسيلة معرفة لها ش اى لما هو متقدم من شبه متقدم لصنع
 ومتقدم من شبه متأخر لعلم م وصف جابح ومانع والجباح

وهو كما يقال علمه تعالى المحجبي والى الفعل المحجبي وما مراد ان لم تخلف مغناها بخلها

ظل ذی ظل و المانع معلوم و هو معرفه و آن نفی احدی است
 احد من وصف جامع و مانع هم فالعرفه ممنوعه قاننا بعینه و المتبوعیه و
 العابدیه و المعبودیه بمعرفه الوصف الجامع و المانع فنی معرفه المقصد ^{بمعرفه} بقا
 حصول معرفه شئی کما هو و بنا الاسم للمعنی ش ای حصول معرفه شئی کما هو
 لا المعنی مصدک هم و محله القلب الحضری و مبدیه و حد اعلی مرتبه حواس
 باطنه الی حد سفلیها الی مرتبه مثال ش الی انتهائیه علی اصل غیر جنس
 هم فمن یقین الی تصور ش ای الی انتها تصور علی اصل غیر جنس هم
 و یحصل شئی کما هو و یحصل ش غیر معین هم و بنا الاسم للمعنی ش
 ای حصول شئی کما هو و لا المعنی مصدک هم و محله الی مانع و مبدیه
 من حد اعلی مرتبه مثال الی حد سفلیها الی مرتبه شهود ش الی انتهائیه
 علی اصل غیر جنس هم فالصدق و التصور بما اعتباران زائدان ^{علی معرفه}
 بنسبتها الی معروف و التصدیق بتعین محسوس بغیره بدلالة الیه و التصور
 بتعین هم محسوس فقط فالعقول غیر محسوسه و کد لاله و نسبه و ربط منه
 ش نسبت من الکلام ان المحسوس مصدق مقبوضه ضرورتا و المعقول
 مصدق بدلالة الیه بحکم فلما ارید علم شئی فنیست علم من محل تصدیق

الى مراد من الحيات و موجه من محل تصور اليه و تخليق به فحصل سببه
في محل تصور بقية التحقيق فتعليم في محل تصديق توسعا و اختصارا و اثباتا
و نفياد و في و درج المعقولات بدلالة اليه تحبا و كيفية الانبعاث و التعلق
و الحصول به على التحقيق فالتصديق مقدم مقصودا و قريب باعلاوه و هو
حصولا ش اى حصول شىء م في حد اعتباره و التصور موزع سببا و
مقدم في حد اعتباره حصولا سببيا ش اى حصول شىء شىء بسبب
فليس مقصودا بمرتبة الاسباب و القلب في الحال ش اى حال التصور م لاه
ساده و التصديق من افعال اختيارية بخلاف المعرفة ش اى ليست باختيار
م فثبوت حواس مبررة في عالم الشهود باقراره و الاقرار ما هو في عالم
من اثرا هو في عالم المثال تصديقا فتصديق الذي يقيد بالاميان
بقبول الصدق و اقرار الذي يدل على صحة التصديق باثبات اثره
و هو مصدق حقيقة و ان لم يكن في التصديق مصدقا لكنه دليله ظنا
ولا يكذب به و عالم الشهود لتكامل المعرفة و الحكمة فالأقرار في حكمه
في حكمه فرضا و وجوبا و استحبابا شرعيا و غفيا و ليس اقرار اللسان
على التصديق الاطنا و مجازا و لا يكذب به و لا يزدل التصديق بـ

الاقرار بالادلة عليه ولا يزول الاقرار الا بصدقه شمس ^{بما يحار بما هو}
 م ^{مصدق} واليقين بتحقيق عالم المعلوم من حيث هو ^{مصدق} فلا يصح الشك الذي يمنع تحقيقه
 فلا يزيد ولا ينقص في حده لكنه اذا كان المعلوم غير الذي علم من قبل
 فيزيد في غير ما الذي حصل من قبل فيها متغيران باعتبار المعلوم ^{مصدق} فزيادة
 عليه من غيره لا في حده واعلم انما الايمان بعد زوال الكفر فان ^{مصدق} وانقص
 الايمان لزم الكفر في الحال لا يجتمعان ^{مصدق} اعلم انما المصدق متغير تصدقه
 شمس ^{مصدق} ليس عين تصدقه م مع رابطة ^{مصدق} لا ينقطع شمس ^{مصدق} رابطة
 بالمصدق لا ينقطع م فالمصدق لا يتحقق دون التصديق والتصديق
 لا يتحقق دون المصدق شمس ^{مصدق} فما لازم ^{مصدق} و لازم منها م فمن ^{مصدق} الايمان ^{مصدق}
 لم يتفرقا فترفة كلية بينهما شمس ^{مصدق} ومن ^{مصدق} الفاظ المترادفة كالايمان
 والعمل والتصديق والاقرار كلها مجرد واحد م فوجود العلم والمعرفة والتصديق
 واليقين على وجودهم ^{مصدق} حاصل باطل ^{مصدق} لا على تجرده ^{مصدق} بمثله ^{مصدق} فمخصص ^{مصدق} شمس ^{مصدق} اعلم ان
 العلم على وجوده علم معلومه وهو باطل ^{مصدق} شمس ^{مصدق} عليه المعرفة والتصديق ^{مصدق}
 وان ^{مصدق} شخص ^{مصدق} مية مجردة تجرد لانه ^{مصدق} مجرد عن نفسها لا شخص ^{مصدق} انه عليها منها م
 على ^{مصدق} شخصهم ^{مصدق} الحاصل الزائد على ^{مصدق} مية منها باطل ^{مصدق} لا شمس ^{مصدق} م ^{مصدق} شخصهم

على شخصهم الذي هو عين ما بهية اذ هو متحد معها الا على العلم معرقه وعلينا
تصديق وعلية توصيف وتكميلهم على بنا مفعولهم في عالم الشهود وفضلنا
خدمهم ش اى زيادة تيسير التكميل اى هذا التكميلهم زائد عن حد تعينهم
لانها معرفة المقصود باللائل التي في عالم الشهود وعللا قرار درجات
على وفق ما في عالم المثال ش اى من العلم والمعرفة والتصديق ^{بعضهم}
هم ونبذ الكلام في وجه لطيف فان اصبته فاستكثرت في الخيرة وان زفت
فلك مالك فاعلم ان المؤمن من ش من تشبه الى انتزاع وتعويض
على موجودات قديمة متضمنها بها بقية المجازى عنها فالوجود
اى وجود المؤمن ^{العلم} هم مشترك بها ش اى موجودات قديمة
وهي منساره فواجبة ومتبوع له وعابدية ومعبود له من
اى هذه الموجودات القديمة هم فالتوفيق ش الذي ^{مصطلح}
الشريف هم نائب ش بتوفيق المؤمن ^{دوم} موجودات قديمة هم
يتعلق بالفعل والموفق مفعول متعاقب لا متقدم اذ هو غير معقول
متاخر اذ هو متباعد ممنوع ولا معه اذ هو في ثابتين لا احتياج مبهافا
لا لظن ان يرا معه معنى متعاقب ولا لظن تقضي قرينة وروية

لکھا نظریہ فی حد اعتباریہ مع قرینہ حقیقتہ غیر کمفات بحسب حقیقتہ
مقرب الیہ و مرتبی و مضنی بہ وجود و ظل فی الدنیائیں متعلقہ

م فخر الی روتہ حقیقتہ مع قرینہ حقیقتہ و قمار نظری فی حد اعتباریہ
فی الجنتہ ش متعلق بحرم قال سبحانہ وجودہ یومئذ ناضرۃ الی ربہا
ناظرۃ و کل ذلک ما ذکر فی الرویہ بحسب ارادۃ المعبد لا منعاش فحازت
روتہ حقیقتہ فی الدنیاء لانہ تعالیٰ قادر علی ان یخلق بصیرۃ یراہ تعالیٰ

فی الدنیاء یکما یخلق فی الجنتہ لروتہ حقیقتہ و قبل فی الکلام کیف سوال
الرسول علی الممنوع اسی بار فی تقبل نعم کیف علی الممنوع اسے
روتہ حقیقتہ فی الدنیاء ممنوعہ بل ہے جائزۃ بدلیل رب ارہ
م فخر ذل بعد نظری الجواز نفی قرینہ نظریہ لا بعد حقیقی لوجوب قرینہ

و لا فاقا حقیقی لا تمناع قمار فی غیر حقیقتا و اما من تب فی طاعتہ ہو
نظری او انصافی یوصل الی حقیقی او حجابی معلوم او مجہول و قبل
من مشاہدات و التبعد فی المعصیۃ ہو سلب المذکور فاعلم ان غایۃ
المتحقق فی مسئلہ روتہ فی الدنیاء یکما یشرک الراعی بہا انہا واقعۃ
فی عالم المثال لانہ غایۃ شبر ظل الاش تقع م فی عالم الشہود و

لو رقت في روبا او بقطة وانما كشف عالم الاشكال المعقل او لبار الله تعالى
 في بقطة فلا منع لها في البقطة ونزه الروية بحجاب منسوب اليه تعالى من ترتيبه تعالى
 او تشبيهه تعالى ولا تحصر بصورة معينة حتى تمنع في غيرها تحدث بكملة وقدرته
 تعالى كياتار و هو الحكيم القدير كما ذكرني تقريره في محله شمس ذكر بقية
 اثبات مرتبة الحجاب من القديم والحادث المخلوق ثم وقد تناول الصورة
 بماث الله تعالى فيها مسألة وحدت الوجود شمس الاضافة بمعنى
 مصطلح متصرفين في عروج نظريهم الى موجودات قديمة من غير تمايز
 لان تمايز مسلوباتها موقوف على اثباتها من حادث فيها شمس الحوادث
 والمسلبات التي نسبت عليها من احداث ثم يفتيان من علم الذي
 ظل من علم موجودات قديمة تقطع نظرها عن غيرها اعتبارا من جهة فليها
 غير ما في العلم شمس اى علم الذي ظل من علم موجودات قديمة تقطع
 نظرها عن غيرها اعتبارا من جهة ثم لكن ثل في ظل علم موجودات قديمة
 تقطع نظرها عن غيرها ان لا يعلم موجودات قديمة بنفسها لحدوثه فنجاز
 الى دلالة نفسه لا بغيره لاكن لا يهمل الى تمايز نفسه فتعذر تصور
 بان عما في كائن فيما بقى واما مع تمايز مسلبات وحدت الشهود

شس بمعنی مقابله و الاضافه بمبعضی فی م لان مملوباتی منته علیهما من حادث
 جناس های حادث و مملوبات التي منته علیها من الحادث هم مبقیات من
 علم الذي ظل من علم موجودات قدیمه و غیره باستجمیع اعتبار من جنسین مقابلها
 غیره مع رد البطل التي منجاس های موجودات قدیمه و غیره من حادث
 هم منهنجا احوال فحید و حدث الوجود الواجب سبحانه دلالة من غیره سبحانه
 الى ان نصيبه من الولاية الخمسة فحید کله منه سبحانه فحیدانه هو العارف والمعرف
 بنفسه سبحانه فينزل باستجماع بعلم المذکور مع معنیه و قرب و احاطه
 مع تجاوز ربی فی حد و هم بحق انفسین فلا یطیق النطق فی حاله فقد
 صدق قوله صلعم من عرف ربه فكل لسانه قد فقد حق قوله صلعم من
 مررة المؤمن فی الوجهین شس ای وجه و حدث الوجود و وجه و حدث
 الشهود هم مع تفاد و وجه فینشی الاصل شس ای المؤمن مررة المؤمن
 هم فی فزعه حتی ما شاراه تسالی سند کرده ان شاراه تعالی فاعلم
 فی وحدث الوجود اختلاف الحال فمنه المذکور و منه ان لو لم تمامیر مملوبات
 کالمذکور لابلد شس ای لبعض الحال من غیر المذکور هم من وجود مملوبات
 متمايز من تفید اعتبارات له و هما علی مته و احده لا مائین ففیه

سرش اى وجود مطلق مكنشاف بدهانه وجود الذات تعالت
 فى مرتبة حق اليقين حتى انمحي حادث من علم حادث فلا يميز حاس
 الا الذات تعالت وغيره معقول على اعتباره والتحقيق ان الذات تعالت
 ليست بجاسه ومحسوسه بل محي جوده بدهانه مع صفاتها تنزها وغيره
 حاس ومحسوس لانه انمحي من علمه فتعذر انتساب بحس اليها المنقصه
 فزار غير لا ونده الحاله اللاحقه فى شهود قرب الذى بمقرب من اجل
 الولايه الثانيه ولما تم الفناء لا يبقى فى علمه الا الله تعالى بلا دلاله
 تعالى فلا يميز الحس ولكن فيها نظراى اذا فت دلاله لا يصل الى
 الله تعالى تحقيقا وما قيل اذا وصل اليه تعالى لا يحتاج الى دلاله ليس
 بحق ش اذ حق ان الله تعالى لا يعرف الا بدلاله اذ لا يحيطه تعالى
 علم حادث فتعارض فيما قيل م فعلى العارف تعقل حادث مخلوق
 فانه لوجوب الاتساق الى المعروف الموجود بدهانه وفيه ش
 وجود مطلق مكنشاف مرتبه محاب الذى حدث من اسمائه وصفاته
 تعالى بقدرته تعالى وهو غير مخلوق وللمحباب اضافه مجهوله لكيف
 حدته تحقيقا اليه سبحانه ويتشابه حادث مخلوق تحت امر لكونه جاعلا

ش ^١ حجاب هم ولا يميز صها بالتعذر فلا يفهم سر قوسين النسي ثم في ذكر كيفية
 السلوك المعنوي ش الذي في معرفة النفس لمعرفة الله سبحانه هم ونية ش
 اى وجود مطلق هم انكشاف حقيقة ش اى هية هم الانسانية الجامعة لحقيقتها
 ش اى علمتها هم تضمنها بوجوداتها والتزامها بها ولا تدري ش اى حقيقة لانها
 الجامعة لحقيقتها هم في صها هى تعذرا فاعلم انما الوجود وصف منطبق
 بالعينية بما قام به وهو موصوف مضاف اليه فهو اما خاص ش اى مانع ^٢ ~~العلم~~
 كوجود زيد هم فلا كلام فيه واما عام ش اى لا يمنع الغير كوجود زيد وعموم
 مشترك فتحد مجازى في الوصف وتغاير حقيقى في الماهية لا عكس ش ^٣
 متحد حقيقى في الوصف وتغاير مجازى في الماهية هم اذا الاتحاد ^٤ حقيقى ^٥ ~~مستبعد~~
 ش كما ذكر في ذكر كيفية الاصول ^٦ هم في اصل ذكر كيفية الاشتراك هم والوصف
 قائم بالموصوف المتقدم رتبة وهو محقق العموم تغايره ^٧ حقيقى ش اعلم انما
 اذا كان وصف عاما لزم له تغاير ماسيات التى قام بها الوصف حقيقيا ^٨ اذا
 محقق العموم الذى في الوصف واذا كانت ماسية عامة لزم لها تغاير ^٩ ~~او~~ ^{١٠} ~~مسا~~
 التى قامت بالماهية حقيقيا ^{١١} اذا هو محقق العموم الذى في الماهية هم ^{١٢} ~~عكس~~
 ش اى الموصوف قائم بالوصف المتقدم رتبة هم ^{١٣} ~~اذا~~ ^{١٤} ~~هذا~~ ^{١٥} ~~محال~~ ^{١٦} ~~ف~~ ^{١٧} ~~اعلم~~

ان الوصف قد يكون مصدرا بانتزاع الاوصاف من مع شئ اخر شئ
 وان لم يكن مع شئ اخر فلم ينتزع منه الاوصاف فلم يكن مصدرا م والوصف
 لا يلاحظ بالانتزاع فمصدرية لا تصدق الا مع شئ اخر فلا تصدق في القدم
 اولا ثبت في القدم شئ اخر الا ان يصدق م الوصف شئ في القدم م
 فاعلم ان تمايز الاطلاق بالتقييد شئ البار للمقابلة م والتقييد بالاطلاق
 شئ البار للمقابلة م واما على ما عليه وانه نفس التقييد عليها لقيام حقيق
 من جهة اخرى لا من جهة واحدة شئ لانها لا تحققان من جهة واحدة فليس
 انما م فالاطلاق يتراد على ما عليه اذ لا ينتزع من ما عليه لكن يحكم بمقتضى
 التقييد والتقييد زائد على ما عليه اذ ينتزع منها من جهة اخرى فالتقييد شئ
 اخر منها شئ وان لم يكن شئ اخر منها لا يحصل م فثبت بانتزاع كذا
 في المصدر وهو ممنوع في القدم فبطل اش الاطلاق والتقييد م فانه
 سبحانه في ذاته وصفاته تعالت وتعدت منزوع عن الاطلاق والتقييد
 في مرتبة القدم واعلم ان الاطلاق والتقييد يميزان على ما عليه واحدة ثانيا
 لا على ما يميز لعدم التقابل والوصف مغاير في حده من ما عليه في حده فلا
 يصدق الاطلاق بالماهية والتقييد بالوصف فلما كانا على ما عليه واحدة

فقبح التقييد بلزم حدوث ما به يقوم بها و عدمه قد بها من اى عدم تغيير
 بلزم قدم الما بهية من تخلفه عدم الحدوث والقدم واجتماع التقيضين او وجودهما
 من اى القدم والحدوث من على حد بها فعلى ما تبين والاربع من اى وجودها
 على حد بها من حق اذ لا يتحقق غيره من اى غير الاربع هو القدم المحض والحدوث
 المحض واجتماع التقيضين من واعلم ان بهجة الاخرى وان كانت من الصفات
 الثبوتية فتا تبني القدم من فليست عارضة من وان كانت من الصفات
 المنسوبة في القدم من فليست قديمة من فكيف معلومة الا بنية عليها من
 معلومة فكيف الاطلاق قدما والتقييد حدونا و بها على ما بهية واحدة
 من قبلها لعدم تحققها على ما بهية واحدة من وكالتقييد التنزل والصورة
 على الهيولى كما نعرفهم مجلداً بالحقائق لكن تقييد الذات باعتبار تقييد
 صفاتها من لا غير لا وتنزل الذات باعتبار تنزل صفاتها من لا عينها
 مستعيان في حد بها قدما وتنزل الصفات من لا عينها الى مرتبة الحجاب
 حدونا صحيح وبالصورة على الهيولى تصدق على مرتبة الحجاب مع محسلة
 فلا التقييد والتنزل في ذات تحت ولا الى مرتبة سفلية المنى تحت الامر
 تعارف مجلداً بالحقائق فظن المنعصبون على السد ظن الجاهلية وسجان لهم

عما يصفون فحق وأما الذين في قلوبهم زيغ فيتبعون ما تشاء منه تغاراً لفتنة
 واتغاراً تاوليه ج وما يعلم تاوليه إلا الله وما يشاء يمهلهم ما يشاء على أصول
 تقصم
 مما يصدق في إيمان المحكمات فاعلم أن تعاضت لمسلمان فتسا قطان فإياه الاعتقاد
 ولو تخالفنا فاعتقاداً بحدسي منها في تاوليهما وجب بهما وتا جميعاً للمخارفاً
 للآخرى وللمعتقد غير واجب أو يقوى عن ضعف منها في تاوليهما بالضعف بالقر
 والقوت لتحقيق وحدت الشهوة بحكمات منصوصة لضعف لتحقيق وحدت الوجود
 التي تبشبهات واردات ولتبشبهات تاول المحكمات ولو ردت أحدها
 فزوداً من الشريعة أو من الطريقة والطريقة فضلاً فكيف ثبت آخرهما لا
 ردّها برداً وعكسها وثبوتها بثبوتها وعكسها فاعتقاداً بما هو من
 الذي ظل من علم موجودات قديمة يقطع نظر عن غير ما اعتباراً من
 لا يصدق في إيمان المحكمات وبما هو لا بد له من وجود مطلق على حكم المعزود
 لمن تعذر باستيلار حاله المستعصب فإياه الحد وتزندق ومن
 أن الاختلاف في المستلحق في كيفية ربط الأحداث بالقديم بانه
 بقيامه الحقيقي به أو بقيامه المجازي لافي القديم كما هو باسماته وصفاته
 الألبني كما في الصفات في كيف غيرتها وعينها بالذات وصل الأيمان

في التوحيد بالقديم لا مع كيف الزيد فلا نزاع في اعتقاد التوحيد ^{الاجمال}
 وهو مقصود فان اخطا في تفصيل الحق طلبت صحة صواب الاجمال ^{والاشكال}
 بانه هو لقب حقيقي من تشابهات نظرية لصوفي صافي حقيقي في عروج
 نظره الى موجودات قديمة فهو عذوره وان شيا الله تعالى مغفور ومن تصنع
 وتقص وتعتق به ^{بسم} وترزق بالكاره ^{بسم} وتبني ^{بسم} بقية المجازي بالقديم
 نعوذ بالله تعالى منه ويحقق الدعوى بقية المجازي بالقديم بوجود ^{المسببات}
 فيش كما في تنبيه الذي في ذكر كيفية سلوك الذي في معرفته ^{المعروف}
 الله سبحانه م فاياك وخطوات المتعصبين والكافرين ^ش متعلق بآيات
 تشير الى انزعاج بعض مطلق ^{بطل} بآيات مثبتة عليها من موجودات ^{حادثه}
 تضمنهاش تميز من مصدر خبر مضاف الى ثابت متعلق به من اجل م
 بها ^{المجانسة} لماش حال هو الكافر في تضمنها من ^{عن} موجودات قديمة بقية
 عنها فالوجود مشترك بها ^{بسم} اسماء وهي تشابه قبا بعبية ومتبع له
 وعابدية ^{بسم} وجود له من ^{بسم} بده ^{بسم} اسوات م ^{بسم} فالتخذ لان ^{بسم} الله
 مصطلح الشرع الشريف م ثابت ^{بسم} ش ^{بسم} لاني ^{بسم} الكافر ^{بسم} عن
 موجودات قديمة م ^{بسم} والتخذ لان ^{بسم} يتبين ^{بسم} بالفعل ^{بسم} والتخذ لان ^{بسم} مفعول ^{بسم}

لا متقدم شش از بود غیر معقول م و لا متأخر شش از بود بقا عده ممنوع م
 و لا مع شش از بود فی ثابتن و لا احتیاج منینا فانی لا یطعن ان زیادتی
 متعاقب م فقد حجب من الموجودات لنفسه بالسلوبات قال سبحانه کلام
 اهنم عن بهم یوسند لمجربون فینا شش بنفسه بالتیمیم م وصل الی اصله
 لقوله بالتضمن علی التزام فان یخبر فقد حق قوله تعالی بحواله ما شأ
 و یثبت وعنده ام الكتاب ه فیه نص الی اصله فقد حق قوله صلعم کل شی
 یرجع الی اصله و قد حق قوله صلعم کل مسیر لما خلق له و قد حق قوله
 من عرف نفسه شش من حیث حد و ثباتها و غلبتها من شش و علی یضافه
 تخلیقه فی نفسه م فقد عرف رب شش من حیث قدمه ببقائه غای
 بین رب و مراد به م فاقرب للموجود و یریه فینا شش من الموجود م کلیم
 یریه قلبه شش من جهة عدمه سابق م و سعیه و قریبه و محیطه شش من جهة
 وجوده م و بعده شش من جهة عدمه للاحق م برابطه اثر بریه معا
 توسعا و اختصا صا شش ای توسع العلم بجمیع من القبلیه و المعینه و اللاحقه
 و الاحاطه و البعدیه معا و اختصا صه با حدی منهن و توسع الرب
 بالقبلیه و المعینه و القریبه و الاحاطه و البعدیه معا و اختصا صه

منهن ثم فلا تتجمل بالعبادة والعبادة من المنافات مع الالهيّة
 بالقرينة والاحاطة من عدم المنافات مع فعلهم غير العلم من الرب
 مع حتى لا يعلم غير غير ويرد واقعه يتبع العلم قال لايمان والكله والكله
 متفرع من العبادات قال لايمان المشروع ^{بعبادة} ربنا الذي ^{هو} مشرب
 قديمة والكفر ^{بعبادة} المشروع ^{بعبادة} بالتكافؤ ^{بعبادة} حجة على حقيقته ^{بعبادة} لا ^{بعبادة} لا
 بكفر فقد حق قوله تعالى من كان يجرم لغار ربه فيعمل عملا صالحا ولا
 عبادة رب احده فبالمعنى ان الرب خاص لا فرد من و العمل الصالح
 ما هو يصلح للرب وتساوي بينهما لا يريها لان النسيان بعد تحقيق العلم
 لا يزيله م بل في الحال كما مر تقدري فاذا موتد وتساوي في موجود
 حادثة من حادث ^{بعبادة} اول فبهاست ^{بعبادة} انتزاع لغيره ^{بعبادة} كقصدنا ^{بعبادة} انما
 منه فقد حق قوله تعالى قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا
 من رحمة الله ان الله غفور رحيم ^{بعبادة} جميعا ^{بعبادة} اعلان مقصود اليار
 المضافة اليها محمد رسول الله تعالى صاعدهم ^{بعبادة} بالاله المضافة في رحمة الله
 وان لم يكن كذا فتجب اضافة الرحمة الى يارب توافقا لا لا وكقول الله تعالى
 يا عباد فاقننوا وقل لعيادي الذين امنوا يقموا الصلوة ونفقوا

ما رزقناهم الاية واعلم ان ربط خلق بين خالق ومخلوق لا يقتضي وجهاً
 من عبودية هي متابقة بل الربط بحققها فالكتبه وجه عبودية هي متابقة ربط
 طلبة بين ظل وذو ظل وتحقيقا ربط خلق فان لم يكن فالظل معدوم فغير محكوم
 فانظر ان نوح محمد صلى الله تعالى عليه واله وسلم من رسله تعالى وغيره صلعم
 من رسله صلعم فعلى بنابر ربط طلبة محمد صلعم عبد الله تعالى وغيره صلعم عبد الله
 وايضا عبد محمد صلعم والله تعالى اعلم بالصواب فالعباد عام من المقتضين
 والالتزام في الخلق مطلقاً ثم تخصيص بالذين اسرفوا على انفسهم انما
 كما قال سبحانه ان الانسان لفسخ خسرت له لا تقنطوا من رحمة الله مؤمننا
 كما قال سبحانه يغضب من بشاير ويغفر لمن يشاء ثم بان الله يغفر الذنوب
 جميعاً وليا قال سبحانه الا ان اوليا الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون
 فالحكم على تفاوت التخصيص مع تفاوت التضمن والالتزام فرفع تعارض
 يغفر الذنوب جميعاً بمقابلة ما من وجه في اسراف الذي لا يغفر من هو شر
 وكفر من خلافه من عطف على تعارض الضمير الى يغفر الذنوب
 جميعاً بمقابلة ما من وجه في اسراف الذي يغفر له لا على مشيئة تعالى
 من هو ذنب مع وجود الايمان من فالمراد بهما من الضمير الى الاية

والى ما يغفر الله تعالى من قوله تعالى ان الله لا يغفر للشرك
به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء اى من غير توبته والا يغفر بها الشرك
وغيره وجواب السائل بل يغفر الله قتل سيد الشهداء حمزة رضي الله عنه بالامان
مستقمن في تخصيصه لا تقتطع من رحمة الله وليكن ان يقال في جواب
السائل يغفر بمعنى اسم صفة شى اى فرم وجميعا تمييز من الذنوب لا
تاكيد اى ان الله تعالى غافر الذنوب من كل صنف على قرينة السؤال دون
الشرك ولا كفر ومنتشار في مسلوآت هو حادث اول منها انتشارا متزاع
لغيره كانه ضمننا ولا بد من اول في كل واحد من المراكز ولا تعجبك قولي
اولا بل للمخلوق من اول وان يكون من موجودات او مسلوآت فان كان
المخلوق كله اولاً دفعته وليس تقدم وتأخر في معين فكان الشبه من
الصانع لكل واحد من اول فلهذا ان يساوى كل مصنوع في كل وصف
وكان وجود مسلوآت فيهم في خارج مفعول لعدم انتشار شبهة في صانع
وهو خلاف بداهة او كان ثبوت متقدم لشبهه للمسبوآت في الصانع وهو
خلاف حقيقة فاعلم ان الصانع يحتاج في انتزاع ثمان الى اول انتزاع
وارادته وعلمه بهما معا متأخر رتبة لغير اول في ارادته وعلمه في الوجوه

لے وجہ احتیاج الانتزاع ہم لازمانی دان کم تکلیف میں اسی ان
 کم کر کے احتیاج الی اول نشان نشان اول فعل واحد اول و ہذا ابطال الاول
 خلاف عقل و بدایت تکلیف ممکن ہم ابطال اول واحد و ہو غل میں اول واحد قدیم
 و انتزاع میں اسی من جہۃ الاتحاد میں نشان میں یوحیدم باو اول حادث
 لا میں اول قدیم لان المسلوکات بمقابلہ قدیم عدم مطلق و بمقابلہ اول حادث
 منہنہ علیہا منہ میں من جہۃ التغایر ہم تم ممکنہ فی محلہا میں اسی فی محل
 امکانہا ہم فتمیز بانہا میں المصدر مجہول و الضمیر الی مسلوکات ہم منہ
 نے علم واجب معافا علم ان اول الذی فی موجودات حادثہ ہو محمد صلی
 رسولنا من بعد الرحمن الرحیم و تعظم فی معرفۃ الرسول بحسناتہ الذاتیہ
 میں اسی ہو لیس تعرض ہم بالاصالہ میں اسی لمیت متبع ہم فحقیقہ
 ضدہا مسلوب عنہ قہر و دلیل متعلق فی حد مرکزیتہ علی حقیقۃ الرسالہ ہی
 منشا تعینہ فی القدم بوجوداتہ علی موجودات القدیم و مبلو باتہ علی
 مسلوکات القدیم قہر علی دعویہ لا الہ الا اللہ انی رسول اللہ دلیل نقیضہ
 میں خبر مع المتعلق المقدم والمؤخر ہم و لیس للمکذب الا الجہل فتم کلامنا
 و فرضنا ان بات المکذب علی ادعایہ لیس فنقول لا للخلق من مصداق اول

من من ای من اول م فلا دلیل بیده خدا و یکتب با کذب حتی لا
 الادعوی الاول فقوله صلعم اول ما خلق الله نور و ظهور و صلعم فی عالم
 الشهوت فی الآخر علی ترتیب ضروری من ادم علیه السلام و نشاء تعینیه
 تعین الفعل موجودا لاثار حادثة الی محمد صلعم و نشاء تعینیه تعین الذات و کل
 علی الترتیب الضروری و جودا منه صلعم الی ادم علیه السلام فتمنع نظیر مطلقا
 ای غایب ظاهر و نه لایان کل ما هو ذنبی بحصل من مصداق خارج و
 الخارج منه فكيف فی الذنب فحقق كقوله تعالى ليس كشيء الاية اعلم انما
 فصاحة القرآن المجید اعجاز و زبانية و زیادت الکاف تمنعها فباطلية کما
 هو المشهور ای فصاحة القرآن المجید اعجاز و زیادت الکاف و الزیاد
 تمنع الفصاحة م فان تدبرت فی الایة لظهور لک انما مثل مثل و صنفی نظیرا
 بمنظرین به سبحانه و هو محمد صلعم مستمع ذاتا بی شخص مانع فله سبحانه
 اے فخص له سبحانه او فخرم له سبحانه هم بالاولوية الماش استثناء
 من بمنع هم و صفا بالالفاظ المشل المضاف علی جامعیه و وصف المضاف
 الیه و شبهه من موجودات قدیمه و اعلم ان المعزقة و الايمان و الاخلاص
 و الخلو من بیه تعالی تنوقف علی محمد صلعم کد لاله منه صلعم الیه سبحانه

سجانه سميع بقول القائلين بصير حقيقة القلوب في التصديق والنفاق
نعوذ بالله تعالى منه وسئل المتوفين وقيل ان يكن ظهور الذات مكررا ثم وثم
بعد فنار زعمنا بغير نظيره صلعم نعم بل من ظهور لفعلية الى ظهور الذات على من
ضروري لا من الذات المجردة كما زعم لكنه ما اخبر به قران مجيد وخبر صادق
ودنيا بها فكلنا منها معها لا زعم مجرد فلا دليل عليه فالتوقف على ما قيل احد
في الدين على الزعم المجرد نعوذ بالله تعالى من مشبه وانفسنا ولا يجوز ظهور الذات
من مركز معين الذات تحت الاول لعدم التعدد والتجزى في مرتبة الذات
كما ظهر الانبياء من مركز معين الصفات لوجود تعدد الصفات من شأنهم ومن
يكن ظهور الانبياء من معين الصفات على منابر استجماع المركز الاول الذي الصفات
بعد ظهور النبي من مركز معين الذات فخط المركز ويطل منار الملل والمزب
الفسرور واعلم ان الدلالات النظرية في البحث مضطربة على اختلاف النظر
ولا يصل نظر كل ناظر الى حقيقة ثابتة فكيف باستناع نفسى او الى كفا
الله تعالى ولكن رسول الله وخاتم النبيين بنو تارة قرينة بدلالة لفظ النبيين
لا سمعوا واذ لا تثبت النسبة لغيره فقلاد لا اعتقاد مخالفات الفصل والحقيقة
المذكورة الازعما مجردا محدثا في الدين فتثبت مستغراقا بالليل ونجم

الكثرة ووجه اخر اى النكان معهودا فكان كذا فهو مستغرق او بعضا
 فلا دليل عليه صراحة ومجلاوا اذا اخذنا من غياق النسيب لما اتيكم من كتاب وحكمة
 ثم جابر كم رسول مصدق لما سمعتم ممن سبق ولتقصرنه ولفظكم الالية الكريمة ^{لنقصه}
 خاتم النبوة ارفع الرتبة ش ر قم نفسير في ذكر كيفية اخذ غياق الانبياء
 باثبات عظمتهم وفضل حضرت بنى الانبياء برغبيرش عليه وعليهم الصلوة والسلام
 ثم وكما عن جابر رضى الله تعالى عنه ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
 قال انا قائد المسلمين ولا فخر وانا خاتم النبيين ولا فخر وانا اول شافع وشفيع
 ولا فخر واه الدارمى قال صلعم فضلت على الانبياء يست الى ان قال حتم
 بنى النبيون واه سلم في كتاب المساجد المشكوة عن جابر بن مطعم قال سمعت
 النبي صلى الله عليه وسلم الى ان يقول انا العاقب والعاقب الله ليس بعده
 بنى متفق عليه ومعنى فوبان قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الى ان قال
 وانا خاتم النبيين لا بنى بعده فانه صلعم خاتم النبيين رتبة وزمانا على اجماع
 اهل سنة وجماعة رضى الله تعالى عنهم قال النقيزاني في المقاصد قد رتبة
 النصوص انعقد الاجماع على انه خاتم النبيين لا بنى بعده وانه افضل الانبياء
 انتهى ولما علم ان بنى محمد صلعم باخذ انتزاع غيرهم فقصنا والتمزنا به بحسب

شبه خلق غیر صلعم عن موجوداته صلعم او سلوباته صلعم لقیام مجازی بوجود
 صلعم و مرکز و فکرم احاطه المکرر و قرینه و سببه لما فیہ من الماخوذ خلافاً لکفیف
 بالشر و کذا کل واحد من الماخوذ مرکز لما فیہ من الماخوذ مجموعہ تقدم رتبہ و لا یخلف
 تاخر رتبہ فی المعنیة و القرینة و الا حاطة بالماخوذ کل واحدة منها شای من
 المعنیة و القرینة و الا حاطة هم کانت حقیقة و نظریة و ثبتت القرینة بالنصر
 القرانی انما و لیکم الله و رسوله و الذین امنوا الایة و من ینزل الله و رسوله
 و الذین امنوا الایة طنا علی اختصاص الولاية بالمعانی و یخففها عن الزبانیة
 ش کما ذکر تفسیره فی ذکر کیفیة الرسالة و النبوة و الولاية النعم هم و لیس
 علم غیر الاخذ بالماخوذ ضروریاً لا بما شای الله تعالیٰ لمن شرح صدره به
 ش ای بایشای الله تعالیٰ هم فلما جاز علم الماخوذ بالماخوذ فلا یمکن
 نفس علیہ کل منہ بل هو الثابت طنا و لکن تابع اللفظ عان و ان لکن
 طنا فلا دلیل علیہ و الی النهاية خلاف الثابت ش ای حوازل علم الماخوذ
 بالماخوذ و لیس تقاطع و تداخل فی سائر شریکة موسعة مشبهة
 ما شای الله تعالیٰ ش متعلق کل منها من شریکة و موسعة و مشبهة
 هم و قد یفاض لشخص النابذ من الماخوذ فیجمع قاعلم ان التوسع تعبد

المثال والحجيم كما لبعض الاولياء كما استأمن قد رت تعالى فلا نبيا بالاولوية
 هـ مجاز الايات في وحدت الشخص الزائد فلا بأس في القول الذي نسب اليه ان
 عباس رضي الله تعالى عنهما في تحت تفسير الآية الكريمة الله الذي خلق سمواته
 ومن الارض مشكبين الآية سبع اصين ش معنى مشكبين هم في كل ارض سبعة
 كنبكم وسش كان هم آدم كادكم نوح كوز حكم و ابراهيم كابرهم و عيسى كعبسكم
 كما رواه الحاكم في مستدركه و رواه غيره بطريق مختلف وقال ابن عباس
 لوجه تنكيم تفسير هذه الآية لكفرتم و كفرتم تنكيم بها انتهى و معنى ان
 موسى كوشكم لانه من اولى عزم فهذا المثال تشل مثالي او جسمي ظهر كمال
 التوسع للمتمثل فلا للمتمثل وجود مستقل في المفاضة بل موقوم بالتمثل
 حدث منه و ينبغي ظهور المثال والحجيم على ما تحت مركزيةهم باولى غرضية هم
 متطافا وقع او غير مكلف لتعلقهم وجوبا و تحت الممدوحة من الانبياء و اولى عزم
 محيطه ما تحت مركزية و من سواها من الانبياء من مركزية في السموات ايضا
 ش عطف على في كل ارض هم وان لم تفهم وقوله رم على ما كشف عليه
 ش كما يشير اليه قوله رم و لو حدثكم العلم فلو كان تفسيره على حديث
 صلى الله تعالى عليه وسلم لوجب عليه م اظهاره هم فلفظي فلا يحكم في العقائد

وفي القول وجه آخر ايضا فاعلم ان التشبيه يصدق في بعضه بالذم المقصود لا
 في كل وجه من فالتشبيه لا يشبه التشبيه في كل وجه الا وجه مقصود من دلائل
 وجه مقصود في القول بالاله الصراحة ولا بد لاله القرية فالتشبيه يحول على فهم قائمه
 وفي الزمان جل من هو محمد قاسم النافقوى من تكلم بوجود مستقل للمؤمنين
 لا دوى عزم وغرضنا ثبات المثل لمحمد بنى الله تعالى يعلم على انه خاتم الانبياء
 رتبة لازما باسند لال الاية الكريمة ولكن رسول الله وخاتم النبيين الاية
 والقول المذكور عن عباس بن محمد فاجاز وجود بنى عبده صلعم واتبعة قوم فاكفر
 من علماء علامته من مكة المعظمة والهند ورد قوله بدلائل شرعية شكر الله تعالى
 سبحانه وخبرهم خبر الخبر فاعلم ان ضمير جمع الموتى في مثلهم يرجع الى
 السموات فوجه تشبيه طباق كما قال سبحانه سبع سموات طباقا الاية
 لا وجه آخر من اوصاف عرضية كوجود النجوم وغيرها منها كما بر طاهر وذاتية
 الخلقها من جديد وغيره كما ورد في الحديث الشريف اذ لا يصدر من جديد
 التشبيه صراحة نص ولا ثبت في طباق الا صنفين خلقه مكلفه وغير
 مكلفه من صراحة قرآنية الا غير مكلفه من صراحة حديثية ومن ادعا
 بالمشلية بعد اثبات ختم الرتبة فكيف اذ انختم وصف مانع فالتختم لا يشترط

فی الصفۃ غیر دوا و اذ ثبت تتم الرتبة و الكلام فی الظهور فی عالم الشهود
 فعلى الترتیب الضرورى فکيف لا یثبت زمانا و فی معنی خام النسخ بکسر الناء
 او فتحها اجمعوا السامعین من اجل سنة و جماعته على انه لا بنی بعده و توفنا
 بالا حادین اشرفیة و او عا^{بهره} مثل انما فی ش ای با معنیة مثل مثله
 مجازا م و افرق مثل حقیقی و حرز نفسه عماش ای هم یعقوب مثل
 حقیقی بزعمه و ما فهم ان الممانعة باضافه لا بحقیقه اذ ی ش ای الممانعة
 بحقیقه م منسقة فکيف التحرر و الله تعالی اعلم بالصواب للهم صل
 وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترزاه و شفعه فینا و جنتنا

ذکر کیفیة تعظیم و ادب و محبة
 حضرت حبیب الرحمن صلعم
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلى علی رسول الله محمد و نستشفعه و علی آله و صحبه
 و اتباعه اجمعین تعظیم و ادب و حق و محبة بوصفهاش و وصف
 است که میخواهد غیر محبوب را هم آنحضرت صلعم بمعرفته صحیحجه نبوت
 صلعم لوجه تعالی واجب است و سجا آوردنش از اسباب

لیکن تاواند بجا آورده مستغفر باشد قوله لعالی النبی اولى بالمؤمنین
 من انفسهم ترجمه این پیغمبر بزرگوارست بهر مومن از نفوس ایشان بالاتر
 الف و لام استغراق توافقاً با دولتی مطلقه مابته در هر وجه مقصود
 تفصیل معانی ولایت عامه الاختصاص صراحاً و اقتضای التذات
 ش چنانکه در تفسیر کریمه انما و یکم الله و رسوله و الذین آمنوا فان حزب
 هم الغالبون در ذکر کیفیت الرساله و النبوت و الولایه و الاعجاز
 و الکرامه و الاستدراج و الاستعانة و ما فیها مع مطالب کتاب عزیز کوا
 هم این دعوی متضمن دلیل است ای چون این بنی از ما اولى است
 و از غیر ما با اولى تر است تنبیه از اینجا رویت که گفتند در امور
 دنیوی مصلحت خود از رسول صلعم و انا ترند العیاذ بالله تعالی منه
 بدلیل حدیث شریف در صحیح مسلم در کتاب الفضائل باب وجوب
 امتثال ما قال له شرعاً و دن ما ذکره صلی الله علیه و سلم من
 معایش الدنیا علی الرائی عن هشام عن غروره عن ابیه عن عایشه
 و عن ثابت و عن انس ان النبی صلی الله علیه و سلم لم یقوم یقوم فقال
 لکم تفعلوا الصلح قال فخرج بشیء ما فریم فقال ما تحکمتم قال

۱۴۰ سنو الفین یعتبرون الصلح و یرون ان الذین هم را یکهون و این قول الله و رسول الله و الذین

صحیح مسلم

گفت که او که اقال انتم اعلم با مردنیا که المحدث پس ان باول باشد
 در وجهی بعد این ثبوت باید دانست در انتم اعلم بفضل علیه بعد تم کرن
 عامست و حضرت صلی الله علیه وسلم که کثیر العلم در هر وجه از همه عالم است
 از آنکه تعلیم کرده شد حکم اولین و آخرین و ما کمین بعلم و داننا تراست
 بقرآن مجید آنکه نیست رطب و یابس مگر در آن و اعجاز نبی غیرش در هر وجه
 متقابل است و متصل نبی بر غیرش در هر وجه متقابل مستثنی است از عموم
 و در اعتقاد بهتر در هر وجهی از پیغمبر لازم فضل متقابل مساوی فضل
 و اعجاز پیغمبر است پس حاصلش آنکه شما و داننا تراید یکی از دیگر
 در امر دنیا لاحق شما فضلا من وجهی آنکه گفته شد نادان بکار خود
 بسیار و مرخص نتوان شد در آن که امر فرمود صلعم قال الله تعالی
 ما کان لمومن ولا مومنة اذا قضی الله ورسوله امران یكون لهما الخیرة
 من امرهم و مطلق آنست که حضرت رحمة عالم صلعم شد و با نشان
 نفرمود و از آنکه وقف نباشند از تفصیلات عقائد و تالیف فرمود
 رحمة از آنکه مشد و معبرث نشد و تواند شد که در و این حدیث
 قبل نزول کریمه ما کان لمومن ولا مومنة المنع باشد والله تعالی

پس در حقوق خودش صلعم غالب باشد از حقوق خودتان ببرد
 سر وجه اینجاست بر قدر که در محبت اکل است در محبوبیه فضل پس تا
 او صلعم در سر وجه از همه محبوب تر نباشد حق محبت او صلعم مونی نتواند
 فرمود صلعم والدی نفسی بید لا بوسر باشد کم حتی اکنون احب الله
 من نفسه واهله وولده ووالديه واهل بيته وجميع من حبا
 از اینجاست که عرض داشت حضرت محمد بن ابی بکر رضی الله تعالی
 عنه حب الی من انی انت فی نظر الی وحب رسول الله صلی الله
 علیه وسلم و النفقة علی رسول الله و ان یقول ان یحبی تحت امر رسول
 الله و قوله تعالی و لا یحبوا با نفقه عمر بن الخطاب بنی محمد و بنی
 که میل کنند بنفسهای خود یعنی حقوق نفس خود از نفس او صلعم
 است اینجا و از حق نفس او صلعم و متجمل مقامه این کریمه است
 اینجا همین است و منافق محبت با رسول الله و بنی محمد و بنی
 با هم لا یصیبهم ظلمة و لا انصب و لا یخفون فی سبیل الله الا بالکفر
 موطاء یغیظ الکفار و لا یزالون یزید و فی الا کتب لهم بعمل
 صالح ط ان الله لا یضیع اجر المحسنین و قوله تعالی

انا ارسلناک شاید او بشیر او نذر را که لئو منوا بالله رسول و عزروه
 تو قره و تسجود بکره و صیلا و ترجمه تحقیق ما فرستادیم که تو را
 فرود دهنده رحمت و نعمت خدای منعم و شفاعت خود و ترساننده
 از عذاب خدا مقتضی تنبیه باید و نیست مفعول ثانوی ش ای مرسل
 هم ارسلناک که همان مفعول شاید و بشیر و نذر که صفت مفعول
 مخاطب است بخدش متوسل عموم مفعول ان غنیه عطیه فیضش است
 و کیفیت این عموم الله تعالی دانا است و بر که دشمنان بخندید شود
 و باید و نیست که لئو منوا متعلق ارسلنا بسبب مفعول مخاطب
 پس بصورت انتضای لئو منوا متعلق به رالطی سنا و
 که از فصاحت و بلاغت است از اینجا است که فرستادیم محمد را
 و بشیر و نذر بحال شما از بر گردیدن شما بخدا ای یگانه و یکبار
 او تعالی ختم الانبیاء و قوت داد شما را و صیلا چنانکه ملائمت و یگانگی
 شما در حق الله تعالی مهم حق رسول صلعم تعظیما و صلعم شایع
 فرود از اینجا رفع شبهه است که شاید بخفت صلعم احتیاج
 و چه بخفت صلعم از احتیاج غیر خدای عزوجل مستغنی است

شعر

منت منه که خدمت سلطان میکنم

منت بدار اینکه بخدمت بداشت

هم و بزرگ داشتن شمار او را صلعم بوقار رسالت و صفات او صلعم

در حق الله تعالی و هم من نفس او باید داشت رجوع ضمیر متصل

در تعزیه و توقروه بحضرت صلعم است بدلالة وقف سلق و الا و وقف

مهل پس وصل باشد و حال آنکه فضل ثابت است و این ابتلا تعزیه

و توقروه غیر موقت است فرضا بنا بر عدم توقیت لغو سنوا با استمرار

معنی مصدر و مضارع معطوف علیه و باعث توقیر یعنی رسالت

و در عدم توقیت لغو سنوا و توقیت تعزیه و توقروه حتی با خصوص

نتوان آورد و بجانا آوردن توقیر کفر است بلزوم استخفاف رسول معظم

بوقار رسالت و صفاتش صلعم بخلاف تعزیه که لازم استخفاف نیست

و تائیدی برین بقوله تعالی است فاما الذین آمنوا به و عزروه و نصروه

و اتبعوا الذی انزل معه اولئک هم المفلحون چه پیش لیکن آنانکه

مکرم و پندیده و صلعم و قه تسلما نیست و دادند او را صلعم در حق الله تعالی

با تفصیل خود را در ذکر کرده اند

وحق نفس و صلعم قطوعا و پیروی کردند نوری را که فرو آورده
 یعنی قرآن مجید با و صلعم ^ش متعلق پیروی کردندم انقیاد او
 همان حق الله تعالی و حق نفس و صلعم عموما همانا اند فلایح ^{مانند}
 باید داشت که قرآن مجید متبع نتواند شد مگر با و صلعم و منفید تمیز قطعا
 و انقیاد عطف است و رنه اجمال با اتحاد اتبعوا و معه متعلق اتبعوا است
 بقرب معنوی اقتضای فعل مفعول ثانی را نه انزال چه صله علی
 را خواهد نه سح را و الا تخصیص ^{نزد} دل محقق حکم نبوت لازم تقدم رتبه
 با و صلعم حکم نبوت معینه در ثابتهین و تبع عوارض دون با قاست
 نتواند شد ^{لما} توضیح باید داشت نزول متقدم زمانی مقابل
 نزول متاخر زمانی است پس نزول متقدم زمانی محقق حکم نبوت
 نیست مگر نزول متاخر زمانی پس نزول متاخر زمانی نزول متقدم
 رتبی است و نزول متاخر رتبی نیز پس دل متقدم رتبی محقق حکم
 نبوت است و نزول متاخر رتبی محقق استعدا و نبوت پس این با
 داشت ثابتهین بی احتیاج یک دیگر در وجه نبوت در زمان ^{میستند}
 و تحقیق حکم نبوت با احتیاج نزول متقدم رتبی است و سخن در همین است

شش نه در تحقیق استعدا و نبوت که بجای خود بنا بر نزد و انانیت است
 و در اینجا مقصود هم بسبب معینه نازل محقق حکم نبوت نتواند شد مگر
 محقق غیر اولو العزمی و در اینجا اولو العزمی مراد است انتهی و از اینجا که
 سرانجام امر بفعل متوقف اتباع رسول است اتباع کتاب و در این رسوله
 بصورت نه بند و اتباع کتاب استقلال مخالف کتاب است قال سبحانه
 اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اولی الامر منکم الایه و عموم مفعول امر نازل
 در ضمن اتباع رسول الله تعالی صلعم مشیر اجتماع ظلال ثبوت شهود
 معه با فایده فضل اوست شش اسی رسول الله تعالی و شش
 صلعم هم و لطیفه تعلیمی و دام از مع بقول قائل به تعلق انزال
 مشیر و دام نزول است و آن باطل و متعلق اتباعوا مشیر و دام
 نتایج است و آن مشتمل تفسیر و لیکن تلخیص و دام از مع صحت ندارد
 شش چه معینه در ثابتهین مقتضی دوام ثبوت معینه نیست هم فکلیف
 شش اشارت و دام هم از اینجا پیدا است که صحت ایمان تطوع
 بانقیاد او امر و نواهی و مرخصات و رتبع اوست و فلاح محلقه
 بآن و قوله تعالی یا ایها الذین امنوا لانقذوا من ید الله

و رسول و انقوا الله ط ان الله سمیع علیم ترجمه ای انا کنه
 ابان گزیده اند پیشه کنید پیش خدای عزوجل رسول او تعالی صلعم
 در قول و فعل در مامورات و عادیات و تبرسید خدای عزوجل را بختیروز
 الله تعالی شنوا و انا است باید داشت لا تفذوا استوسع لمفعول
 است بجزش و هم از بخت است که وقت ذکر خدای عزوجل و رسول
 مقبول صلعم که از ضمیمه این کریمه و در حکم مذکور است قول و فعل
 نامناسب وقت نیارد بل مقتضای معنی من می باشد و رسول
 بهجت و محبة در گرفته باشد و این بنی بر مومن غیر موقت است چه
 زن گفت و قوله تعالی یا ایها الذین آمنوا لا ترفعوا اصواتکم
 فوق صوت النبی ولا تنجھروا له بالقول کجهر بعضکم لبعض ان تجملط
 اعمالکم و انتم لا تشعرون ترجمه ای کسانیکه با بیان گزیده
 با سنج می باید بلند سازید آوازهای خود را بر آواز پیغمبر صلعم
 و او از بلند کنید برای او صلعم گفتن سخن مقاصد یا خطاب
 همچو او از بلند کردن بعضی شما برای بعضی گفتن سخن مقاصد
 یا خطاب که مختار در مساوات و مماثلت است یعنی سخن نرم باد

و الا بخلط رسول و مامورات که تمکوت است

تعظیم کنید و بصفت یابنی الله یا رسول الله یا حبیب الله خطاب کنید
 برای آنکه باطل منقوض و اعمال شما بسو برادرتان نمایند و باید دانست
 بر قول الف و لام عهد است یا استغراق مدلل از ثبوت متقدم بر آن
 نهی از شبهه به و مقوله بخلاف متوسع و وجه تشبیه چهار بقول مع
 المقوله است و لفظ بعضکم بعض معنی مساوات و مماثلت است
 و ضبط عمل بزم کفر به ترک تعظیم قبل از دل فرضیه تحریر از منتهی عنه
 پس بعد نزولش چه پیش آید نعوذ بالله تعالی منه من تشبیه از اینجا
 روایت گفتند که تعظیم آنحضرت صلعم محجوب تعظیم برادر کلمان است
 و دلیل آوردند از حدیث شریف پس آن قول باشد در وجهی
 این ثبوت چه نسبت که بعد از دل این کریمه کسی خطاب با هم
 و کنیت ابوالقاسم ^{استغفار} میکرد حضرت عباس رض با وجود در آنجا خطاب
 بصفت یابنی الله یا رسول الله یا حبیب الله میکرد پس چه جای
 که گفتند و باید دانست که اخوت حقیقی با آنحضرت صلعم باطل است
 مگر مجازی که مشیر معنی مماثلت و مساوت است پس آن قول باشد
 بوجهی در نه معارض شود در نهی لا تجهروا بالصراخ را هم بدانکه بعد از آن

لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت انبیاء که موقت است در مسجد نبی صلعم
 مہنوز منع رفع صوت باخذ صحابہ رض است بنا بر قرب نبی صلعم
 ہمانا کہ نبی صلعم زندہ و دانا و شنوا است در قبر مبارک ہر گاہ با وجود
 فرضیہ موت عمل بر معنی غیر موقت کردند در غیر موقت کہ نفس فرضیہ
 همچنان بود چہا باید و این پنج وقت تا میدی آرد براخذ صحابہ رض
 و در شان اہل ادب میفرماید قولہ تعالی ان الذین بغضون
 اصواتہم عند رسول اللہ اولکاب النجین اللہ قلوبہم للتقویٰ
 لہم مغفرۃ و اجر عظیم ترجمہ تحقیق رسانیدہ بندہ میخواند آوازهای
 خود را نزد پیغمبر خدای تعالی صلعم یعنی سخن نرم بآید میگویند
 ان کردہ آنند کہ آرزو دہ است اللہ تعالی اخی خالص کردہ است لہا
 شان ابراہی تقویٰ و برای آنان آمرزش گناہان است و فرد
 لازم لعنۃ و تقابل عمل یا غیر شان از اینجا است کہ بجا آوردن
 ادب از تقویٰ است و سبب آمرزش گناہان غیر متروک تحت مشیت
 بدانکہ بنا بر مراعات معنی عند رسول اللہ مہنوز غرض صوت در مسجد
 نبی صلعم باخذ صحابہ رض است ہمانا کہ حضرت نبی صلعم زندہ

و داناستن است در قبر مبارک و از اینجا اداب زیارت قبر بنی
صلعم باد اینکه سزاوار خجاب برکت تاب صلعم بحیات این عالم بود سزاوار
السلام صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفقه فینا

ذکر کیفیت وجوب خسران داین از اید
حضرت حبیب الرحمن صلعم باد دیگر منافع
بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلى علی رسول محمد و نستشفه و علی آله و صحبائه
و اتباعه جمعین بدانکه اندای حضرت حبیب الرحمن صلی الله علیه

و سلم موجب خسران داین است قال الله تعالی ان الذین
یؤذون الله و رسولہ لعنهم الله فی الدنیا و الآخرة و اعد لهم عذابا

ترجمه تحقیق کسانیکه سیر بخانده الله تعالی و رسول او تعالی را صلعم
و در افکند الله تعالی ایشان را از رحمة خود و در دنیا و آخرت و مقرر کرد

برای شان عذاب خواهر کنند و داین دور و عذاب بر قدر
انذار تواند شد نه مطلق شای و دوری و عذاب مطلق

هم چه بعضی آن کفر باشد و بعضی آن کریمیه و الذین یؤذون الله

و المومنات بغير ما كتبوا فقد احتملوا بهتاناً و انما مبنياه ترجمه
 و ساينکه ميرنجانند مومنين مومنات را با آنچه سجده کرده اند پس
 تحقيق برده باشند بهتان گناه جداکننده از نيك و بايد دانست در
 الله سبحانه منزله است از تاذي بنفسه پس نسبت تاذي سبحان بوسطنه
 سبحانه با اتحاد مجازيش باو سبحانه بالعرضش مربوط است به
 اى نسبت تاذي سبحان بالعرض هم باشد عموماً پس تخصيص منو
 به تاذي سول يعطى تفسير في العوارض يعنى تاذي تعظيماً له
 شش مربوط به تخصيص منو هم صلعم ببارق عصمه پس منو تاذي
 مومنين ببارق احكام ايند يعنى لعنهم الله و اعد لهم و عيد الزنا
 مبنيانها پس استثنائى تحت مشينه تو ائمه بخلاف ادين ملائكه و
 حاكم صبيغه فاعل از ماضى در تحقق و عدم تحقق و در مقابله
 از حفظ يعطى مذکور استينا فاشش مربوط است به تاذي سول
 يعنى يعطى تفسير استينا فاكه عطف بر جمله خواهد شد هم
 لا و ليار و تعميم الغير ببارق حفظ از معونه و لفظ مومنين
 فارق است ميان انبيا و اوليا على نبيا و عليهم الصلوة و السلام

بفارق من وجه اسک از وجه ایمان بر ساله بنفس مبارک
 خودش نه بوحید حق سبحانه و شامل است میان اولیا و غیرم
 بشمول عام رحیم الله تعالی جمیع از وجه مساوت ایمان توحید
 و ساله من تنبیه این جمله معطوفه دلیل دعوی است و هم جواب
 سوال مقدر بر وجه تخصیص سؤل از تقسیم اشتراک در ایمان و
 رد آنست که گفتند با رسول الله تعالی صلعم برابرند در اخوت ایمانی
 بدلیل حدیث شریف پس آن باطل باشد بوجهی بعد ثبوت فارق
 شعر سببی نسبت بذات توحیدی آدم و هبتر از عالم و آدم توحید تعالی
 و همچنین بشمول اولیا الله تعالی بفارق ثابت هم پس این نسبت
 قلبی لقوله تعالی فلعلمک باخضع نفسک علی آثارهم ان لم یؤمنوا
 بهذا الحدیث اسفا ترحمه پس شاید که کشنده نفس خود بر حال
 ایشان اگر نگردد و بدین باب حدیث یعنی فرمان مجید از روی اندوه و
 لقوله تعالی و لنصبرن علی ما اؤثموننا ترحمه سرآینه صبریم
 بر آنچه اندازد و دیدار دوان ترک است در حق الله تعالی
 و آید ای است نفسی که معلوم عام است دوان ترک است و با است

در حق نفس این بر دوش ای حق الله تعالی و حق نفس من
 مشترک اند بهر اختیار و ترک ادب پس آداب زیارت قبور که ترکش
 مستلزم ایذای مقبور باشد نیز مرعی خواهد شد چنانکه از رسول الله ^{تعالی}
 و غیرش صلعم نسبت به زائر و مزور در حد خود با که بحالت حیات منزه او
 او بود ثابت است قولاً و فعلاً چنانکه در فتاوی عالمگیری است
 کیفیت الزیارت که زیارت ذلک المیت فی حیاته من القرب و البعد
 که فی خزانه الفتاوی و این اجمال است یعنی اجمال مرافقین
 هم تفصیلی است مختلف فیه که این مختصه نماید مگر اصلی میگوید
 اگر عاقل یک اشارت پس است در حق الله تعالی اختیار استجاب
 عبادت و عادات و در حق نفس آنچه بر خود نه پند می برد دیگری
 و طریقه تمایز موافق نفس این است که آنچه از دیگری نپسند از
 خود نپسند و این مثل گریه محبت آری محبت خود ادیبی است که صد آه
 می آموزد و بهت برین آداب بجا آوردن امر است پس طاعت امر رسول
 صلعم در مرخصات فرض است و مفید ادب و حذر از اذیت و غیر
 خود است لقوله تعالی ما کان لمومن لا مومنه اذا قضی الله

۲ امر آن کیونکه این اخیره من امریم ط و من معص الله و رسول الله

امران کیون لهم اخیره من امریم ط و من معص الله و رسول الله
 ضل ضللا لامینا ترجمه برگزینیت بر مومن مومنند را برگاه که جا
 کرد الله تعالی و رسول مقبول او تعالی صلعم امری اینکه باشد بر
 شان رخصت از امر شان بر که نافرمانی کند الله تعالی و رسول مقبول
 او تعالی را صلعم پس تحقیق کرده شد گری که دور کننده از نیک است
 به بهر دو عطف من عطف من است که صحیح باشد در این
 هم لفظ رسول بر لفظ الله بدل است نشان دل این کریمه و قد دل
 بر تاکید تحقیق فعل از ماضی تنبیه از اینجا رد است که گفته شد در
 مرخصات عادی مخالفت امر رسول الله تعالی صلعم جائز است
 و دلیلی آوردند از حدیث شریف عن افع بن خبیج قال قدم
 بنی الصلی الله علیه وسلم المدینة و هم یاترون النخل فقال
 ما تصنعون قالوا انصنع قال لعلمکم لو لم تفعلوا کان خیرا فترکوه
 فنقصت قال فذکر ذلک فقال انما انا بشر اذا امرتکم بشی
 من امر دینکم فخذوا به و اذا امرتکم بشی من اشی فانما انا بشر رداه
 مسلم کذا فی مشکوة پس این ماول باشد بوجهی بعد این ثبوت

باید دانست که حضرت در فرجه‌هاست قبل امر است نه بعد شش را که
 فرمود سبحانه ما کان لم یومض الا مؤمنه اذ افضی الله ورسوله امران یکون
 لهم الخیرة من امرهم طر اذا امرکم بشی من اشی فانما انا بشر ونفوسود
 لا تاخذوه مظنون است که حضرت رحمة عالم صلعم تشد و با ایشان
 نفرمود از آنکه واقف نباشند تفصیلاً عقائد و مالکیت فرمود
 رحمة از آنکه مشد و معیوث نشد و تواند شد که در و این حدیث شریف
 قبل نزول کریمه ما کان لم یومض الا مؤمنه اسخ باشد و الله تعالی اعلم
 هم اللهم صل وسلم علی محمد بنی الریمة و علی جماله کما تحب و ترضاه و شفیع فینا
 و ترحمنا به

ذکر کیفیة تعظیم و محبة ملائکه و صحابه تابعین و عجم
 علی بنینا و علیهم الصلوة و السلام بادگیر نافع
 بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله و نستعینه و نصلى علی رسول الله محمد و نشفعه علی اله و صحابه
 و اتباعه جمیع تعظیم و محبة ملائکه کلهم اجمعین خصوصاً ملائکه کرام علی
 بنینا و علیهم السلام با نچه باید و حجت و آئی با عقدا و عصمت ایشانست

لقوله تعالى لا يعصون الله ما امرهم ترجمه نافرمانی نمیکند
 الله تعالى را از آنکه حکم فرمود و نشان از او و گفتن علیه السلام بر آن
 مخصوصان رحمه الله تعالى برای دیگران چنانچه معروف است
 و خدا را از خطاب و اختاب از القوله تعالى من كان عدوا لله
 ملائکته و رسله و جبرئیل میکال فان الله عدو لکافرین ترجمه
 دشمن شد برای الله تعالى و فرشتگان او و پیغمبران او و جبرئیل
 میکال علی نبیا و علیهم الصلوة و السلام پس تحقیق الله تعالى دشمن
 است مکرانان را از حیث است که دشمنی با ملائکه و پیغمبران کفر است
 و تعظیم صحابه و اهل بیت که همه از اصحاب هستند لوجه الرسول
 صلی الله تعالى علیه و علیهم اجمعین و آن با عتقاد محفوظ است
 فضل ایشان است به برکت و حرمت صحبه حضرت فضل المیزان
 صلعم و حفظ مراتب فضل ایشان محبة به سبب اثره ایشان
 بحضرت صلعم و انصاف بصفات آن منظر صفات الله جل جلاله
 لقوله علیه السلام من احبهم فحبی اجمع و گفتن رضی الله تعالى عنه
 وقت ذکر اسم شریفشان لقوله تعالى اسما یعقون

الاولون من المهاجرين والانصار والذين اتبعواهم باحسان
 رضی الله عنهم ورضوا عنه الا یہ دستنما بعض ازین بشارت جو
 نتوان کرد باید دانست بعد صحت صحابہ و زیادت دعای حبید
 بشارت از قرآن مجید و حدیث شریف بی دستنما بعض تفصیل
 مقصصین احوال مشاہرات در صحیح عقیدہ کہ از اصل قرآن مجید
 و حدیث شریف است نہ از غیرش دخلی ندارد قال اللہ تعالیٰ
 قل ہذہ سبیل ادعوالی اللہ علی بصیرۃ اناد من اتعنی ط ترجمہ
 بفرمای حبیب من این راہ من کہ می بیند این است کہ میخواہم سو
 خدای معبود واحد بر حجتہ یا نبش باطن ہستم منی کہ پیروی کرد
 مرا یعنی این خواندم و پیروی کردن پیروان از سر حجتہ یا نبش
 باطن است کہ از خدای تعالی است نہ از نادانستی و خود را
 و قال تعالی الف بین و سلوہم ترجمہ تالیف بخشید میان
 دلہای شان بہ از اینجا است کہ تجویز کند و عناد میان شان
 نتواند شد و قال تعالی لویم لا یخزی اللہ النبی والذین
 امنوا معہ ترجمہ روزیکہ نہ رسوا کند اللہ تعالی این نبی را

و انانکه گردیدند با او صلعم و بانکه بر سر حق بستند و بعلت شرف
 صلعم و قال تعالی محمد رسول الله و الذین معه اشد
 علی الکفار رحما بنیم ترنهم رکعاً سجداً یقبضون فضلاً من الله
 و رضواناً سیما هم فی وجوههم من اثر السجود ترجمه محمد بن عبد
 عزوجل است و انانکه با او بستند سخت ترند بر کفاری در طلب
 بهر وجه و مهربانند با همه گرنه یعنی ایشانرا بسیار راکع و ساجد
 ظاهر او باطنی خواهند فضل از خدای عزوجل و خوشنود
 علامت شان در رویهای شانست از اثر انوار سجده
 مقبول و از اینجاست هر که اصحاب را رضی الله تعالی عنهم
 مهربان بهر که و جوایبی فضل خدای عزوجل در اعمال نداند
 منکر صفت رحما بنیم و یقبضون فضلاً من الله و رضواناً است
 پس حکم منکر نزد علما حق است و ذلک مشهم فی التوفیق
 ح ص و مشهم فی الانجیل تخ کزیرع اخرج شطنه فازه
 فاستغظ فاستوی علی سوتة تعجب الزیرع البیض بهم الکف
 ط ترجمه اینکه مذکور شد مثل ایشان در تورات است و مثل

ایشان در انجیل مثل گشتی است که برادر خود را پس
 قوت داد او را پس سخت قوی شد پس استاد بر ساق خود ای بقوت
 بالغه خود که شاد میکند آن زرع از حسن ذاتی و عرضی خود زراع
 و این تمثیل در انجیل از بهر اینست تا بخشم آرد آن مثل به سبب
 ای محمد رسول الله و الذین معه کفار را که اشارت تخصیصی ^{بکسانی} بهود
 و مضاری است و تعمینی بغیرشان به باید و نیست درین مثل زرع
 عبارت است از محمد رسول الله تعالی صلعم و شططه از صحابه و آوره
 از تربیت ظاهری و باطنی شان و استغلاط از رسیدن شان
 بحد رسیدنی و استوی علی سرقه از صحت اجتهاد و زراع از خدا
 مدبر الامر چنانکه فرمود و انتم تزرعون و ام نحن الزارعون گفتند
 از اینجا است که احتیاط در نیست که زراع جز حق سبحانه را
 نباید گفت و حال آنکه لفظ جمع مثل زراع هم و تشبیه جواز
 کرده الحاصل اینست ای پروردگار و بیچ و تاب کفار
 بسرگزی اختیار و نیست حق تعالی بذات خود صلعم و توابع
 رض است پس شاد میشود سبحانه بلا حلقه کمال ظهور است سبحانی

مقصود آن اعتراف در مقابل خداوند و عذر الهی الذین امنوا
و عملوا الصالحات منهم مغفرة و اجر اعطیاهم ترجمه و عذر کرده
تعالی کسانی را که گردیدند بخدا می عذر و جل و رسول مقبول او تعالی
صلعم و عمل شایسته کردند یعنی حسن سرانجام ما موردی که از ایشان
یعنی صحابه ش تبیین است از کس اینکه گردیدیم ستاخر
گناهان را در تحت مشیت و مورد لازم لعنة و باید دانست لفظ
منهم دلالت میکند بر تخصیص صحابه درین مشترک تعمیمی
صالحین پسند جو از نباشد غیر مخصوص و لفظ مغفرت مطلق
از تقصید تو به موعود مغفرت پس این عذر در غیر متوجه داخل
تحت مشیت باشد ع بین تفاوت ره از کجا است تا کجا
و لفظ اجر اعطیاهم جزای لازم لعنة اعمال حسنه جان نثار
با مر رسول الله تعالی صلعم لوجه الله تعالی در مقابل عمل خود
و غیر خود و عن عمر بن الخطاب قال سمعت رسول الله صلی الله علیه
و سلم یقول سالت ربی عن اختلاف اصحابی من بعدی فادعی
الله الی یا محمد ان اصحابک عهد بمنزلة النجوم فی السماء بعضهم

اقوی من بعض دلیل نور منن اخذ بشی ما هم علیهم اختلافیم
 عندی علی ہی قال وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم اصحابی
 کالنجوم فباہم اقتدیتم بہتیم روادہ زرین فی مشکوٰۃ ترجمہ
 میفرمود صلعم پسیدم از پروردگار خود از اختلاف اصحاب
 خود بعد خود پس می فرمود الله تعالی طرف من ای محمد خفین
 اصحاب تو نزد من بچنان منزله اند کہ نجوم در آسمان بعض شان
 قوی تر است از بعضی برای ہر یک نورست پس ہر کہ اختیار
 کہد چسبندی را از انجہ کہ او شان برانند از اختلاف با خود
 پس آن نزد من بر ہدایتہ است و از اینجا صحت اجتہادشان عیان
 و اصحاب من مانند ستارگانند پس ہر کہ از ایشان پیروی کرد
 راہ یافتہ بہ خود تشبہ بہ نجوم توسع ہدایت مشافہ
 تواند دریافت و از اینجا ابتدای مفتدی ثابت و قال
 صلعم
 الله الله فی اصحابی الله الله فی اصحابی لا تتخذوا ہم غرضاً من
 بعدی فمن احبہم فحبی احبہم ومن بغضہم فبغضی بغضہم ومن اذہم
 فقد اذانی ومن اذانی فقد اذ الله ومن اذ الله فیرثک

ان یاخذہ رواہ الترمذی و قال ہذا حدیث غریب
 فی مشکوٰۃ شرحہ لفظ مبارک اندہ مفعول تبرسید یا مفعول
 می ستایم یا استعجاب و تکرار لفظ مبارک تاکیدیست حاصل آنکہ
 تبرسید خدا را غر و جل بامی ستایم خدای را غر و جل یا ^{نعمت}
 در حال اصحاب من برگزگیر ایشان نشانہ تیرای تبرکات
 از پس من پس ہر کہ محبتہ کرد با ایشان پس محبتہ من محبتہ کرد
 با ایشان ہر کہ کینہ آورد با ایشان پس کینہ من کینہ آورد
 با ایشان ہر کہ ایدار کرد ایشان را پس تحقیق ایدار کرد
 و ہر کہ ایدار کرد مرا پس تحقیق ایدار کرد خدای را غر و جل
 و ہر کہ ایدار کرد خدای را غر و جل پس زود است اینکہ برگزید
 خدای غر و جل او را بد آنکہ اصل اخذ ممنوع الجوار است
 پس ہو کہ باشد مقتضای اصل شای گزرد از سر و خند
 م از اینجا است کہ مستعجب باد و زہد پس شوق و صحت
 چنین سلامت احوالی دنیوی و اخروی نشان و منبع کمال است
 و مظاہرۃ متعوض را مواخذہ و خسارت بر قدر تفاوت

بعض و من بعض الیه است تا آنکه بیم زبان ایمان است مطلقاً و درود
 بنی در مطاعنه و نزول عد و مغفرت بوقوع مایه لطاعنه و مایه لغفرت
 مشارین عنہا شایسته از درود و بنی و عد و مغفرت هم منقوض نگردد
 و تواند شد که ظن برخلاف حقیقه باشد پس احتیاط از آن باید **قال**
 یا ایها الذین آمنوا اجنبوا کثیر من الظن ان بعض الظن اثم ترجمه
 ای گروهندگان بر سیر بسیار که از کمان است تحقیق که بعض
 کمان گناه است و بمقابل ثبوت فصائل که از قرآن مجید و حدیث
 شریف است در صورت تحقق حق بجانبی بجانبی دیگر مثل از خطای
 اجتهادی که موعود یک ثواب است مطلقاً نتواند شد پس اگر
 بخبر بکدام سودا که نافر جامی مشتمل بر تنبیه از اینجا رود و تحذیر است
 از آنکه در مشاجرات حضرت عائشه صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا
 و حضرت معاویہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ با حضرت علی کرم اللہ تعالیٰ
 وجہہ بقیصیم مختلف مقصصیر در تقابل حدیث شد لیکن
 و قرآن مجید عقاید خلاف اهل سنت و جماعه گزیدند العیاذ باللہ
 تعالیٰ منہم و افضل ایشان حضرت ابوبکر صدیق خلیفہ اول است

پس حضرت عمر فاروق خلیفه ثانی پس حضرت عثمان غنی انور
 خلیفه ثالث پس حضرت علی مرتضیٰ خلیفه رابع رضی الله تعالی عنهم
 بنا بر اجماع بر تفضیل مذکور و ترتیب خلافت از روی اتباع
 پس ان اجماع قرن پس قرن این بحث طویل منتهی میشود و بر اجماع
 پس سر که خواهر رجوع کند بکتاب مطوله سنو سه مفصله اهل سنت و جماعت
 رضی الله تعالی عنهم الله تعالی می برد و راه راست هرگز امنجو
 تعظیم و محبة تابعین و تبع تابعین لقوله علیه السلام عن عمر
 قال قال صلی الله علیه وسلم اکرنا اصحابی فانهم خیارکم ثم الذین
 یلوئهم ثم الذین یلوئهم فی مشکوة و علماء ربانی که در صفة ایشان
 کریمه و هویت الی الساجین و در علامات ایشان کریمه و الذین
 استوا و کافوا یتقون است. ملاحظه نسبت دایره و صفات
 بار رسول الله تعالی صلعم و تعظیم و محبة بنسبت و علماء مجازی گو
 صفة این علماء کقولہ سبحانه انما یخشی الله من عباده
 العلماء و نباشد لاکن تعظیم ایشان بعلم دین حق که دارند
 واجب و سلطان مبادل ملاحظه نسب دایره تا حضرت صلعم

مع تفاوت درجات حکم نسبت به ایشان صفات تصنیی بار رسول الله تعالی
 صلعم قال صلعم لا یومن عبد حتی یحب الاخیه یا حب لنفسه صحیح بخاری
 ای از هر آنچه سزاوارست و قال صلعم ان من اجلالی اند اگر ام
 ذی شیهة المسلم و حامل القرآن غیر العالی فیہ ولا العالی عنده و اگر ام سلطان
 المقسط من غالی انت که جهد کند در تجوید قدرت بی کار و تدبیر
 عمل با نچه در است و عافی به پلوتی کنند است یعنی معجز
 از تفاوت و از عمل بآن م و قال الله تعالی و اخفض حنا
 للکونین ترجمه فرود آور بازوی خود را برای بومسان
 یعنی تعظیم کن چنانکه از بزرگان بخوردان می زید چنان که
 از خوردان به بزرگان پس برای دل الله تعالی صلعم و
 دیگر بومسان حساب است و این امر مخصوص الغیر است که از
 لطف محبة بحضرت حبیب الله تعالی است چه امر نسبت بآن و
 اهل علی خلق عظیم صحته نه پذیرد بآنکه اشنع خصائل مخصوصه
 در قاضی از یکدگر انبیا را الله تعالی و اولیا الله تعالی و
 انص است علی بنیا و علیهم الصلوٰة والسلام در مرتبه چنانست

یا در مرتبه طریقه مگر آنچه از قطعیات نفی است از اعتقادات
 نه برای مخالفت در مقابل و آنچه از قطعیات است میلان با
 گنجایش دارد نه مخالفت در مقابل بدانکه فضل عند تعالی
 مقصود است و آن مجهول مگر آنچه از قطعیات توان است حکمش
 نه در کثرت اعمال چه بسیار است بسیار کند و کم بردارد نسبت
 با برابر سبب صحت و عدم توسع نیست و بسیار است که کم کند و بسیار
 بردارد سبب صحت و توسع نیست و این از فضل رب ذو الفضل العظیم
 است و زیادت ثواب بهر سو محمول و مجهول است شش تنبیه
 از اینجا رد نیست که مظنه و تفاضل انبیاء و اصحاب و اولیاء علی شایسته
 و علیهم الصلوٰة و السلام شعار دین و ساخته اند هم اللهم صل و

علی محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فیما ترحمنا

ذکر کیفیت ایمان و اله الی المکرمن
 صلے الله تعالی علیه وسلم

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستغینه و نفضل علی رسول الله محمد و نستشفعه علی آل و اصحاب

محل و نیز اجتماع امر بر در وقتی مستلزم اشتراک هرگز نتواند شد
 مگر اشتباهی تواند آید که بقابل و جدا نهادن و اختلاف فاعل باشد
 ش درین طایفه اشارت است به اجتماع مبالغه استغفار برای حضرت امام
 مکرمه حضرت صلعم و نیز استغفار برای مکرمین هم پس نزول از این
 شریفه باین معنی بعد افتادها مانع شرکت مبالغه ضروری ش است
 استغفار برای ابی طالب هم تخصیص نسبت به ابی طالب بن نعیم
 منع ضروری است ای استغفار برای ابی طالب هم با اتحاد حقیقه
 تواند شد ش نزول از این فاعل است هم بل تواند شد که
 منع ضروری تخصیصی ش یعنی نسبت به ابی طالب هم بسبب این
 نعیم مندرج باشد چه آن ش ای منع ضروری تخصیصی هم
 بتخصیص حسب فرمودن حضرت صلعم که استغفار کنم تا آنکه
 منع کرده شوم ثابت نمیشود ش تنبیه اگر مندرج نباشد
 نشاید که این نعیم متضمن شرکت ابوی المکرین صلعم بسبب مخالفت
 حقیقه باشد هم مگر مانع شرکت ابوی المکرین صلعم منع ضروری
 بخالف ش استثنایا با ثبات است از ترانده معنی آن

نزول آیه مانع شرکت ابوالمکرین صلعم تواند شد هم بملاحظه حال
 قضیه متنازع با صوری که مذکور خواهد شد این شیایست که تعالی و در عدم
 تسلیم روایه امام محمد بن روح تعارض و بگردد واقع شود از مفهوم اقتضا
 ایمان انانیت و زیارت من بنا بر آنکه اذن زیارت شد کسین حکم
 نمی لاقیم علی قبره تواند شد مگر برای مومن هم و بنا بر این آیه
 فاخذنی ما یاخذ الولد للوالده ام مربوط فلم یاذن لی فیه خواهد شد
 شش تنبیه اختیار کرده شده در قضیه متنازع است لال از اذن
 مجید و حدیث شریف ترائف در جانب اثبات تا بیان سخن در
 ضعف روایه نماید هم که مییافتند جابرکم رسول من انفسکم الایه
 بنا بر قرنی حدیث انا انفسکم سبا و صهر او حساب پس فی ابائی
 سن لدن اوم سفاح کلها نکاح به که مییافتند الذی یراک حیث یم
 و تقلبک فی الساجدین ترجمه آنکه نگاه میدارد ترا وقت
 قیام اسے بدون تو بعالم شود و نگاه میداشت گردیدن
 در ساجدان اسے از ساجدی بساجدی عالم روح به بداند
 این مراد بری او تفریم بمعنی مجاز نیست بعضی روتیه یعنی نگاه داشتن

و قیام معنی بودن ای موجود شدن سن تفصیل استلال
 و عا در ذکر کیفیت تفسیر کرده اندی ریتمایح توان دریافت م
 حدیث انی نقلت من صلب آدم الی خیر الارض ثم و ثم الی ان
 ولدت و بد آنکه خیر الارض بر پسر کارا نند کما قال سبحانه ان اکرم
 عند الله اتقکم الا به ازینجا است که ابوت از رسم الکفر ممنوع
 المغفرت نسبت به حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 حقیقا صحیح نباشد و در نه مدعی حضرت سید الصادقین
 صلعم منقاد باشد پس تاویل کرده شود بجاز م مگر مجازا
 و بواسطه المحقق المشهورش گویند که پدر حضرت ابراهیم علیه الصلوة
 و السلام تاریخ است م پس عای حضرت ابراهیم علی نبیا و
 علیه الصلوة و السلام ربنا اغفر لی ولوالدی بی تاویل و در
 از حقیقه یعنی والدت نسبت به حضرت آدم مستوجب المرحمة و
 حضرت حواستحق المغفرت علی نبیا و علیهما الصلوة و السلام
 و از ممنوع المغفرتش دوری تاویل از حقیقه بتحقق معنی
 والدین و استیجاب رحمة نسبت به حضرت آدم و تحقق مغفرت

بحضرت حواری و منع مؤمنان - ۲۱ - در وضع است مسمیة
 بوالدین حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام بدلالة قوله
 کلام که در دعای خیر سلف و خلف است تواند شد همچو دعای
 حضرت نوح علی نبیا و علیه الصلوة و السلام رب اغفر لی و
 لوالدی شریکین کریمه ایمان و الدین حضرت نوح علی نبیا
 و علیه الصلوة و السلام ثابت است پس از تشبیه اشارت است
 بر خیریت سلف نوا و الدین حضرت نوح هم م و نیز استغفار
 و تبرر از حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام نسبت
 به تنها از منسوب با بوی مجازی است کما فی قوله سبحانه
 قال رب اغفر لابی الایة و تبرر منه الایة نه نسبت بوالدین چو
 جای نیست که بفهمند و تبرر لفظ ابوین عام است بحقیقه و مجاز
 بخلاف و الدین که مخصوص است بحقیقه چنانکه مستعمل است
 در محاوره مشهوره که قوله تعالی قالوا نعبد الهک و اله آبائک
 الایة و کما اخرج ابو یکرم من الحجة الایة و آلبته بمعنی مجاز
 رجوع بمعنی مصدر حقیقی و از میان فاعل و مفعول نمیکنند

فیکت النابی المذکور ^{بسم} در بصورت این مرد و کرمیه ربنا
 اغفر لی ولوالدی و رب اغفر لی ولوالدی و حدیث شریف انا
 انفسکم و انی نقلت من صاحب آدم و کرمیه الذی یرنگ موند ^{سخت}
 حدیث سئل رسول الله تعالی صلعم عن ابویه فقال سئلهم ^{سئل}
 فیعطینی فیها و انی لقاسم یومئذ المقام المحمود و حدیث سوال
 کردن حضرت صلعم نفس ابویه المکر من صلعم شیر محبه در قم
 اتم و عطا ای نامعین بایشانست و عطی منی بخد مفعول ^{بانی}
 و بصلفی شیر توسع و اشتراک بابه اعطاست حدیث ان
 البنی صلی الله علیه وسلم نزل النجود خریفا فقام به ما شارقه
 ثم رجع سر و راقا لسانت ربی فایحی لی امی فاست بر
 ثم روا حدیث قد روی عن بعض الصحابة ان عبد الله
 بن عبد المطلب و آمنه بنت وهب و الذی رسول الله صلی الله
 علیه وسلم سلما لان الله احبهم له فامنا ^{مع} این روایات صحیح
 مطالب دیگر روایات در جانب اثبات ایمان ایمان مجدد
 بر نبوت حضرت صلعم است ^{اصلا} فصل تقدم و دخل خبته

بمنع خروج مگر تقدم دخول ناز بخروج لازم پس منع تعارض
 مثبت ایمان است حاصل بعد ثبوت اخبار نبوی صلعم و آثار قولی و
 فعلی و حالی و الهیه المکررین صلعم چنانکه معروف و مشهور است اخبار
 دخول ناز بخروج لازم تواند شد پس این خوان را در دلیلی بر لزوم
 خلود منفی ایمان تواند شد فتم الکلام فی اثبات المرام **صل**
 نئے ثبوت عصیان امر مرسل عذاب نمی شاید بعد محبت فرمود
 سبحانه کریمه و ما کننا معذبین حتی نموت رسولاً اگر رسولی دین
 عالم نرسد بضرورت در آخرت خواهد رسید از حضرت ابوهریره
 رضی الله تعالی عنه مروی است فرمود صلی الله علیه و سلم
 حدیث اذا کان یوم القیامه جمع الله اهل الفتره و المعتره
 و الاصح و الاکبر و الشیوخ الذین لم یرکوا الاسلام ثم ارسل
 الیهم رسولاً ان دخلوا النار فقیولون کیف دخلنا و لم یاتنا رسول
 قال وایم الله لو دخلوا لکانتم علیهم برءا و سلانا ثم یرسل الیهم
 ان اطیعوا فطیعه من کان یرید ان یطیع قال ابوهریره رضی الله
 تعالی عنه فاقرروا ان شئتم و ما کننا معذبین حتی نموت رسولاً

پس بفرموده درک امر مرسل و جوب عذاب و اعتبار حالت باکر
 نباشد بخلاف درک پس حد در اخبار و ایمان حکم اعجاز و عدم
 اعتبار حالت باسن نتواند شد اصل ^ن اقل است تا مل در زمان
 فترت بست و پنج سال است و حال آنکه حضرت عبداللہ میزوده
 ساله و حضرت آمنه بست ساله وفات فرمودند رضی اللہ تعالیٰ
 عنہما پس کجا است رفع عذر حالت فترت ؟ و این اصل ناموزون
 است بدو اصل سابق اصل در ادوات اسلام حضرت سید
 نام علیہ الصلوٰۃ والسلام از استغفار مومن مفروض ممنوع
 بودند لما جار فی الحدیث نفس المؤمنین معلقه بدنیہ حتی یغتفر
 پس منع استغفار و دالالتی قطعی بر کفر ندارد بل در اینجا جانب
 دیگر بقابل اخبار اقرب است و این اصل جواب فاضل بر سوال
 فاضل است حاصل ملاحظه اصلین با یقین ناچار خبر ندارد
 بکار حضرت صلعم و منع استغفار مادل بوجه من الوجوه غیر
 کفر است و اللہ تعالیٰ اعلم بحقیقت و بملاحظه اصلین با یقین
 اقرب تا دیات اخبار نا قبل اطلاق حال اهل فترت است ^{خاتمه}

در حال اطفال مشرکین فرموده بودند که بادر و پدر خود را
 در آتش بپزند و بعد نزول کریمه لا تزدوا ذرّة و ذرّة و زرا خردی نموده
 درخت هستند و اخبار ایمان پس از آن پسند استغفار پس احیاء
 و الا ارتفاع تعارض تاویل مخالف نموندند و معنی فایده
 بالکفر حواله بقا نمائش فرماید حکم در صورت اختلاف روایات
 با اختیار جانب ایمان چه بدل اعتساف است و با اختیار جانب
 کفر چه بدل و انصاف خود بفرمایند بدل و محبة و ادب عظمت
 حضرت حبیب الرحمن صلعم همین اعتساف و انصاف را خوا
 با آنکه حکم فقه حنفی میدانند قال فی الدر المختار لا یفتی بتکفیر
 مسلم کان فی کفره خلاف ولو کان لک روایة ضعیفة
 و نیز عجب است که با وجود وقایع کثیره از مصیبت و قت
 تشهید صلب حضرت عبدالودود بطین حضرت آمنه رضی الله
 تعالی عنهما و وقت ولادت و بعد شش اخبار منامیه بنیاد
 ملائکه علی نبیا و علیهم الصلوٰة و السلام و اخبار احجار و اشجار
 و کوه بنان و راهبان بطبرستان خاتم النبیین مسیحی محمد و احمد صلی الله
 تعالی علیهما

علیه و آله وسلم از صلب حضرت عبداللہ رضی و بطعن حضرت امینہ
 رضی کہ من بیان وقائع اہل صاوات و اخبارم بر حضرت عبداللہ
 رضی و حضرت آمنہ رضی رو نمودندش چنانکہ در کتب حدیث مشہدین
 در سالہ میلاد از ابن جوزی و سید جعفر ربیع و غیرہما علماء متقدمین
 و متاخرین مذکور است مایمان نیاروند و خلقی بہ شنیدن
 ایمان آوردند تو منی ترسند از ایدار حضرت حبیب الرحمن صلعم
 قال اللہ تعالیٰ ان الذین یؤذون اللہ و رسولہ العنہم اللہ فی الدنیا
 و الآخرة و اعد لهم عذابا مہینا ہ با آنکہ در قصہ حضرت سبعیہ
 بنت ابی لہب میخوانند کہ از ایدار اقرار ایدار خود مبارک فرمود
 و ایدار خود مبارک را ایدار خدای تبارک **شعر**
 اسی جنب فرو بردہ بخون دل حانقہ و حکمت مکر از غیرت قرآن خدا
 اللہم صل وسلم علی محمد بنی الرحمۃ و علی جمالہ کما تحبہ رضا و شفیعہ و در
 ذکر کیفیتہ آثار مجمع علیہا اہل سنتہ و جامعہ رضی
 بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمد اللہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ علی الہ و صحابہ

واتباعه جميعين آياتنا بر ٢٣
 . عنه رضي الله عنه
 متخالفين متخاصمين است تقطيم الله تعالى ومحبة وتقطيم الرسول صلعم
 ومحبة وتقطيم الشيوخ ومحبة وتقطيم الخنفسين ومحبة وتقطيم السبطيين ومحبة
 والسمع على الخنفسين والصلوة على الخنازير والصلوة عقب الايمان
 وحكم الايمان على الاشقيين ودخول الدارين للموجدين كما هو منها الان
 قال سبحانه وجنة عرضها كعرض السماء والارض اعدت للذين
 امنوا بالله ورسوله الاية وفيه دليل على ان الجنة مخلوقة من انوار
 التنزيل . وتوفي بدر الخلق من ابن حجر رحم عن ابى هريرة رضي الله عنه
 قلت يا رسول الله من خلق الجنة قال من الملائكة قلت ما بناها
 قال لبننة من ذهب ولبننة من فضة الى اخر الحديث وفي الصحيح
 البخاري في باب ما جاء في صفة الجنة وانها مخلوقة وقال
 سبحانه فانفوا النار التي وقودها الناس والحجارة اعدت
 للكافرين . قوله اعدت للكافرين دليل على ان النار مخلوقة معده
 لهم الان . من انوار التنزيل . وفي الصحيح البخاري في
 باب صفة النار وانها مخلوقة . في الجنة تنعيم للمؤمنين كما هو منها

ن خبریان جهان منکر

لقوله تعالى جبه

فاكتة زوجان خزان العمل خبيرة بعمل الله - في مثل ذلك
 ايضا كما هو ثبت والروية بالعين لقوله صلعم يراه المؤمنون هم في
 الجنة بالعين - وهم - ولقوله تعالى وجوه يومئذ ناضرة الى ربها
 ناظرة - والبقاء فيها على حب الشخص لقوله تعالى اولئك اصحاب الجنة
 هم فيها خالدون وفيها ما تشبه الانفس قلذا لا عين - وانتم
 فيها خالدون ولنجزي الله حسن ما كانوا يعملون - لفظ وجوه يومئذ
 ناضرة والى ربها ناظرة واولئك وانتم وانتم والى است بر
 شخص حاصل مشار اليه ولفظ فيها بر طرفية ولفظ خالدون
 دوام بقا الشخص حاصل ظرف ومنظوف ولفظ ما تشبه الانفس
 برخواست خياري نفوس بنجار عام از جنه ولفظ ناظرة و
 قلذا لا عين بر روية بچشم سر لازم شخص ولفظ حسن ما كانوا
 يعملون بر عدم لزوم تشكّل عمل فكيف لزوم تشكّل الاعمال بنجارتها الذي
 ثبت بظني وهو خاص واضطراري محمد ود بعمل مني ما دوام
 وارتفاع اعتبار الشخص الحاصل معتقد من اتباع توحيد الفلسف

و آن جزای عمل و بقا بر شخص اسی حاصل یافتن قطعی محکم و فی ثبات
 تقدیب بما هو منها لقوله تعالى اولئك اعداءنا لهم عذاب الیم ۵
 جزای العمل لا بجزای العمل الذی یشکل و لو کان کذا ایضا کما هو ثابت
 و البقا بر فیها علی حیث لشخص لا کافر لقوله تعالى اولئك اصحاب النار
 هم فیها خالدون و نادوا یا مالک لم یقض علینا ربک قال
 انکم ما کنون ۶ همچنان بقا بر شخص حاصل مشار الیه از لفظ اولئک
 و هم و نادوا و علینا و انکم و از لفظ فیها خالدون و ما کنون
 دوام بقا بر ظرف و منظور و واضح و اگر در تنغ شود اعتبار
 شخص چنانکه گفتند چه فرق در رویت و محاب ثابت است
 فرمود سبحانه کلاً انهم عن بهم یومئذ لم یجربون و فضل الانبیاء
 علی الاولیاء و صلوة الترویج فی لیالی رمضان المبارک
 عشرين رکعات و متبوعه در تقابل بدعات مبدعین انار
 اهل سنت و جماعه محصور بر منبر که گفته شد نتواند شد اللهم
 صل وسلم علی محمد بنی الرحمه و علی حبابه کما تحب و ترضا
 و شفوعیننا و ترحمنا ۷

ذکر کیفیت اعظم و محبة شعار الله تعالى
و شعار الرسول صلعم و غیره صلعم

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعه و علی آلہ و صحبہ
و انباہ جمعین تعظیم و محبة قبلتین کما قال سبحانه فی سورتہ ان
الله ان ترفع و تذکر فیہا اسمہ الایہ و ما یعلق بہا و کتب منزلہ بانچه
شاید و تعظیم و محبة دین الله و آن انصار ام بالا منتطاش و متش
در دل است علی تفاوت احوال ش مربوط است بتعظیم و محبة
حالا م فرض است یا واجب یا سنت ش انبیه معطوف علیہ
و معطوف خبر متبذره است یعنی تعظیم و محبة هم و تعظیم سجد با تعلو
من حقہ لقولہ تعالی من یعظم شعائر الله فانہا من تقوی القلوب
الایہ و من یعظم حرمت الله فهو خیر عند ربہ الایہ و تنبی از سور
ادب است لقولہ تعالی یا ایہا الذین امنوا لا تحلوا شعائر الله
و از نوع تعظیم و محبة شعار تعظیم و محبة آثار انبیاء و اولیاء و تبرک

بادست صلی الله تعالی علی نبیاء وعلیهم چنانکه بستر حضرت یعقوب
 پیر این حضرت ابراهیم را تبرکاً حفظ بر بازوی حضرت یوسف ^{علیه}
 نبیاء وعلیهم الصلوٰۃ والسلام در تفاسیر توان یافت شش در تفسیر
 کبیر است مردیست که هرگاه حضرت ابراهیم عم برهنه در آتش
 انداخته شد حضرت جبریل عم پوشانیدش قمیصی از حریر خسته
 و آن وقت آنحضرت یعقوب عم رسید حضرت یعقوب عم در چیز
 سخت نهاده بگردن حضرت یوسف عم آویخت هم و تعظیم آثار
 رسول الله تعالی صلعم و تبرک بان فی مشکوٰۃ عن اسماعیل بن
 ابی بکر اخرجت جبهه طیاریه الی ان قالت کان المني صلی الله
 وسلم یلبسها و نحن نفعلها للمرضی نستشفی بهارواه مسلم و
 تعظیم آثار صحابه و آثار اولیاء تبرک بان بملاحظه احوال
 اصحاب و اولیاء خود اظهر است شش چنانکه در شستن حضرت
 خالد رضا موسی سر مبارک حضرت سید عالم صلعم در کلاه خود
 و مظفر منصور شدن برکت آن و همچنین است و در شستن
 آثار پیران طریقت و تبرک بان تا ایندم در سلاسل طریقه ^{موجود}

و محمود است که بملاحظه کتب سیر صحابه اولیاء رفیع معلوم خوانده
 هم وقصه نابوت سکینه بر تعظیم و تبرک بشعار و دیلی شهر بقوله تعالی
 وقال لهم بنیهم ان ینزلکم الی ارضکم فلیسکنن فیها فیه سکینه رحمته من ربکم
 و بقیه مما ترک ال موسی و آل هارون تخمد الملائکه طان فی ملک
 لایة لکم ان کنتم مومنین و اذان است تعظیم و محبة مدینه منوره شریف
 الله تعالی شرفا عظیما لقوله علیه السلام المدینه خیر من مکة و لقوله
 علیه السلام اللهم ان اخرجت من ارض البقاع الی فاس سکنتی
 فی احب البقاع الیک و بسیار است اخبار فضائل مدینه
 منوره و لیکن اختصار کردم بحسب مدعا و اختلاف فرمودند
 بعض علماء بفضل که معظمه عظمها الله تعالی تعظیمها بسبب انکه
 قال صلعم و الله انک لخیر ارض الله و احب ارض الله و لولا انی
 اخرجتکم لبقیم در دسده این فضل مدینه الرسول صلعم جزئی
 من جبه است نه کلی پس نسبت نزاعی در فضل مکه و مدینه
 پس فضل مکه معظمه در حد است و فضل مدینه منوره در حد
 او که مکه تعالی گزید و تفاضل مکه و مدینه فضل مکه بر فضل مدینه
 و تفاضل مدینه بر فضل مکه در حد است و تفاضل مکه و مدینه در حد است

نمیکند در باب پنجم در دست مس اسی تعارض و امانت طرفی
 از طرفین هم و اینکه مکمل معظمه محل نور حجابی سجود الیه محمد رسول الله
 تعالی است و حقیقه این تعیین ذاتی باعتبار تعالیه مبدیة الربوبیة
 است که شش بیان صفت تعیین ذاتی هم علیه وجود با وجود صلعم که شش
 بیان صفت وجود با وجود صلعم هم مبدی و مواد عالم است و از مراتب
 الهیات شامله سجود الیه محمد رسول الله تعالی است
 صلعم شش این است مربوط است از علمه وجود با وجود صلعم
 معطوف علیه و از مراتب الهیات مربوط هم اگر چه حقیقه
 نور محمد صلعم که مبدی تعیین اوست صلعم علی و فضل است
 از حقیقه نور حجابی بسبب مبدیتش برای حقان الهیات
 ولیکن آن نور حجابی از مشروبات الله تعالی است بقیام
 حقیقتش بالله تعالی و این نور حادثی از مخلوقات الله تعالی
 است بقیام مجازیش بالله تعالی و کلام در نفس وجود
 این هر دو است نه در حقیقه این هر دو و استحاله ذات مبارک
 صلعم با نور حجابی کلی ادانی است پس خبری آنی باشد

و فضل نور حجابی که به معطره لکویه انی است من فضل لکوی را
است با حاطه جزئی و این تبیین حقیقه جواب سوالی مقدر است
که ازین عبارت میتوان یافت هم واجب البقاع بودن
که معطره بخاطر عطر حضرت محبوب رب العالمین بوجه نور
حجابی که مقصود و معبود است واجب البقاع بودن نیست
مگر به بحجاب رب العالمین بوجه وجود با وجود صلعم پس
شرف المکان بشرف المکین و فارق فی الفضل من است
و در فضل من به مکره بر که معطره تاویل فضل جزئی تواند شد
بمخلاف فضل که معطره بوصف خیر ارض است و حب ارض است
که جزئی نتواند شد و بقطع نظر ازین فضل مقصود لا افتاب
اگر فضلی دیگر باشد غیر مقصود است و البته زمینیکه شرف
باشد محل حب طیب صلعم اشرف جمله روی زمین است
سواى زمینیکه محل نور حجابی است و عرش عظیم که محل
نور سجود است اگر برسی بمطالب اختلاف دعوی شان
و دلیل ان چنانکه اختیار نمودند و این دلیل در میرسد

به بهتری آن که اختیار کردن مشایخ را الله تعالی و البته عنصر
 قلب شریف حضرت مسلم افضل است از ماست عرش عظیم
 بحکم تبع عنصر ربوح در سلوباتش و البته عنصر قلب افضل است
 از عنصر غیر قلب بر تفاوت حد خود^{ام} در تبع روح بفارق^{معدود}
 از سلوبات مخصوصه محمدی مسلم و قلب بسیط شریف حضرت
 مسلم افضل است فضلا بعد فضل از عرش عظیم بانکه تعیین
 عرش عظیم جزئی شش بیای مجهول سفید معنی تقلیل م است
 از نور محمد مسلم با حمل از اقدیم در آوان بلزوم تجدد امکان
 خود و در آن بلزوم قرار شخص زائد خود و تعیین قلب بسیط
 شریف کلی شش بیای مجهول سفید معنی تعظیم م است با حمل
 انوار قدیم در آوان بلزوم تجدد امکان خود و در آن بلزوم
 قرار شخص زائد خود و شرف انصاف کلی در آوان فضلی
 دیگر است که بعرض عظیم نصیبی جزئی هم از آن نیست درین
 تبیین حقیقه جواب خطای ای فکر است فکر سلیم در قرار
 مخصوصه الوجه فی محله باید تا از آنچه باید برآید^{است}

از آنچه باید برآید برآیدیم و همچنین است تعظیم و محبة دیگر امامان
 صلعم مختلف الحقائق متحد النسبة المختصر
 بزمین یک نشان کف پائی بود سالها سجده صاحبان ^{نظر خوا بود}
 تا آنکه اگر شنود که اثری از دست صلعم گو محقق نباشد
 تعظیم و محبة لازم است چه نفی آن ثابت نتواند شد و همین است
 عادت سلف ما و الا سوادب در تعظیم و محبة ظاهر است
 در حال امام مالک محمد الله تعالی مذکور است در مدینه منوره ^{حاکم}
 عمارت قدیم میدید بادیام می بوسید نظر بر آنکه شاید آن
 رسول خدا حبیب کبریا صلعم وقتی دستی بان رسانیده
 باشد از اینجا ظاهر است که برای تعظیم آثار صحت روایت
 در کار نیست صرف احتمال کافی باشد و از حضرت
 علی مرتضی کرم الله تعالی وجه روایت کرده اند فرمود
 صلعم من ار قبری بعد موتی فکانما زارنی فی حیاتی
 و من لم یز قبری فقد جفانی + ازین حدیث نیز
 شریف بالا غائب حضور مدینه منوره که موقوف علیه شریف

بزیارت مرقد مبارک صلعم و عذر از جای خاص است من
 یعنی عدم حضور و نیز منوره و عدم تشریف زیارت با برکت حضرت
 صلعم م سوگند است و این جفا که عدم حضور مشترک بهمه تفار
 درجات خود بمقابل شدائف حضور است پس محکوم باشد بر مرتبه
 مستجمعه قال سبحانه عزیز علیه اعظم الامه علی سنی القرائتین و
 تشبیه مراتب حکم قبری و آداب استنباط سینه و انکودش تشبیه از غیا
 ر دانت که گفتند شد تعظیم آثار و تبرک بان شرک است و حکمت
 نازیبانیر العیاذ بالله تعالی منه صم اللهم صل وسلم علی محمد بنو
 الرحمه و علی جلاله کما تحبه در ضاء و شفعه فینا و ترحمنا به
 ذکر کیفیت صحته اشتهارک وصفی یا اسمی بالله سبحانه
 و در وجهی از وجود با ضافه الله تعالی
 بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله و نستعین و نصلي علی رسول الله و نستشفع و علی آله و
 اصحابه و اتباعه اجمعین مجنون را از اشتهارک وصفی یا اسمی
 بالله سبحانه در وجهی از وجود با ضافه الله جاره بنود و

این بحث مطول از جا اسے خودش مین است در اشتراک و صغر
 بصفة رافعة و رحمة ان الله بالناس لرووف رحیم ه لقد جاركم رسول
 من انفسکم عزیز علیہ ما اعنتم حریر علیکم بالمؤمنین روف رحیم ه
 در اشتراک وصفی بتجلیق فتبارک الله حسن الخالقین در اشتراک
 وصفی بتزییق والله خیر الرازقین در اشتراک وصفی بشکر
 ان الشکری ولواله یک الا یعطین نسق پس از دو شکر و بعد از
 گفتن یا اربعه در تخصیص عبادت مخصوصه الله لمعبود موقوفه البته
 به عز وجل مانع شکر غیر مخصوص به سجانه نبود مگر شکر مخصوص به سجانه
 و اگر شکر مخصوص به سجانه داد نشود در اشتراک شکر که از عباد است
 شکر فی العبادۃ حقیقا بکرمه ان الشکری ولواله یک ثابت
 خواهد شد بل تساقط و از اینجا البته از نظم و اعده و الله ان کنتم
 یا اربعه بقیدون ه نیز تخصیص عبادت مطلقه علی انواعها مخصوص
 الله لمعبود موقوفه النیه له عز وجل مانع عبادت غیر مخصوصه
 به سجانه لغیر و سجانه نشود ورنه شکر هم ممنوع در اشتراک
 و منفی باطاعه اطعن الله و سوله الا یعطین نسق فی حق الله

وحق الرسول صلعم بدلالة شان نزول واطيعوا الله ورسوله عطف
 تفسیری بدلالة شان نزول در اشتراک و صفت بقنوت من
 بقیت منکن بعد ورسوله الایه عطف نسق بدلالة شان نزول در
 اشتراک و صفتی بایمان فامنوا بالله ورسوله و النور الذی
 انزلناه الایه در اشتراک و صفتی بر بوبیه فرمود سبحانه حکما
 از حضرت یوسف علی نبیا وعلیه الصلوٰة والسلام یا صبا
 البجن اما احد کما فیستقی ربہ خمر الایه در اشتراک و صفتی بر
 اذان من الله ورسوله الی الناس یوم الحج الاکبر ان الله
 بری من المشکرین لا ورسوله ط آید دانت و تفت مطلق
 اسے بی تفسیری با اختلاف لا متضمنی ثبوت متقدم میار
 لفظ مشکرین رسول لازم جواز هر قیدی از قیود حکم وصل
 و فصل مغید اشارت عطف تفسیر و هم عطف نسق افادت
 بر اوست تا بعد و مستفادش بمقابلة تا بعد هم میکند و عدم
 قبول مستفاد انفا علی عصمت است در اشتراک و معنی غشبد
 و لو انهم رضوا اما اتهم الله ورسوله لا فاقوا حبنا الله ورسوله

الله من فضله ورسوله انما الى الله راغبون واذ تقول قلذبح
 انعم الله عليه وانهت عليه الاية در اشتراك وصفی برضار و الله
 ورسوله حق بان برضو و ان كانا موسنين در اشتراك وصفی
 يا غفار وفضل و ما نقم الا ان اغناهم الله ورسوله من فضله
 در اشتراك وصفی بابتساب قل الا نقال الله ورسوله به
 الله اشتراك وصفی بکفایت يا ايها النبي حسبك الله ومن يتكبر
 من المؤمنين در اشتراك وصفی بقبولت و اما ادوات فان
 الله ورسوله و جبريل و صالح المؤمنين و الملائكة بعد ذلك
 طهرا هو الذي ايدك بنصره و بالمؤمنين الاية در اشتراك
 وصفی بقضار امر و عصيان از امر ما كان المؤمن لا مؤمنة اذ
 قضى الله ورسوله امران يكون لهم الخيرة من امرهم ط و من
 بعض الله ورسوله فضل ضلالا مسيئا بهر و عطف فوق
 میان لفظ الله ورسوله به لانه شان نزول این شترک
 وصفی از ابیات است بقاوت مراتب فضیله و وجوب
 و ابا حق پس آنکه در این شترک مفروض است یا واجب

یا مباح و اعراض از حقیقت آن کفر است العیاذ بالله تعالی
 منه و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم قیایا ایها المومنون کتب
 کفر تم عن الشکر ش تنبیه از اینجا رد است که گفته شد شکر
 تعظیمی شرک است چنانکه سجده تعظیمی طواف تعظیمی و لفظ بندگی
 و منقبات مالی و متشا بهات محضه نیز چنانکه حمیدن وقت
 سلام تعظیمی م باید داشت اشتراک وصفی یا اسمی لا بد منه
 شرک نیست البته اشتراک عادت بقدم در وصف قدم
 در وجه مخصوص شرک است العیاذ بالله تعالی منه و اگر چه
 بحث اشتراک مقاصد اجمالا بیاپایان سید اما تفصیلا
 در تحقیق عبودیت و معبودیت و عبادت و شرک مناسب
 نمود باید داشت محقق عبودیت خود نبودن است و محقق
 معبودیت خود بودن چنانکه نه و اولوالباب از قول
 الت برکم یخفف خبر متوسع مقاصدش در نه برکم
 نفع بود و زیاده خلاف فصاحتهم همین معرّفه مفقوده
 عیانستش از ربط و ظلمه مربوط بر ب م و مواد از

خود بزدن نفی خود بودن است نه نفی بودن که بیهل است
 و کفر نفوذ باشد تعالی منه عبادت بجا آوردن فعلی است
 بجهت عبودیت و در آن جهت امر شرط نیست اگر چه باشد و نیست
 در آن شرط است اطاعت بجا آوردن فعلیت بجهت امر و در آن جهت عبودیت
 و نیست شرط نیست اگر چه باشد پس اشتراک عبادت و اطاعت در
 جهت امر تواند شد قرب بجا آوردن فعلیت بجهت قرب مقرب الیه
 و در آن جهت امر و عبودیت و اطاعت شرط نیست اگر چه باشد
 و در آن نیست شرط است پس اشتراک عبادت و اطاعت
 و قرب در جهت قرب تواند شد پس عبادت و اطاعت و
 قریب جنتی عام بر ربط جامع می باشد که بخدای پاک و غیرش
 هم یافته شود هم دارد و جنتی خاص بر ربط مانع می باشد
 که بخدای پاک بغیرش یافته نشود و دارد هم شرک بر چندی
 شرک فی الذات و شرک فی الصفات و شرک فی الافعال
 آنست که واقع شود در نفس معبود از جهت خود بودن در
 ذات و صفات و افعال و شرک فی العبادت آنست

که واقع شود در عبادت بعینه معبود یا انکه مشرک شود
 در بنسین پس اگر فرق کرده شود کیفیت نیت در بنسین وقوع شرک
 شود در نفس معبود و هم در نفس عبادت بمقابلہ ایمان نه نه چنانکه
 عبادت برابر فرمود صلعم الیایا شرک این شرک بمقابلہ ایمان
 نه منزلی ایمان شرک فی العلل است بختیار زنا و فحشه
 و صلیب و غیره که علامت خاص لصاحب مذمت است
 و این از امارات کفر است اگر چه با ستمزار باشد بمقابلہ ایمان
 شرک فی الاسم با اختیار سحر و سیمانی گنبد در حلقه آهنی بسته
 وقت معاقدت بر ساعد بندند و در سینه گنبد گویند
 شاید که رسم مجوسانست حرام است نه شرک بمقابلہ ایمان و شرک
 فی العادت بختیار عادت مخالف مذمت است عادات و آن ظاهر است
 مکرده است بمقابلہ عادت اهل اسلام به نیت مشابهه حرام و ممنوع
 باین مشابهه تکفیر نکنند بنا بر مذمت اهل سنت و جماعت و اگر
 تخصیص کرده شود فعل به نیت حکمتی فعل مهمل گردد من بعد
 باید دانست سجده که از سر عبودیت خاص برای غیر حق تعالی باشد

شکر فی العبادت است فرمود سبحانه و من آیات اللیل
 و النهار الشمس و القمر لا تسجد للشمس و القمر و اسجدوا لله
 خلقهم ان کنتم اياه تعبدون از لفظ الله الذی خلقهم ان کنتم
 اياه تعبدون ظاهر است که مقصود فی الاهی سجد و عبودیت بر او
 غیر از تعالی است و تخصیص اياه تعبدون در وجه مخصوص است
 تعالی است و زنی شکل لایحل است در تعارض و اشک و الله
 ان کنتم اياه تعبدون و ان اشکری و لواله یک و اسجدوا
 الا لام و و اسجدوا لله الذی خلقهم ان کنتم اياه تعبدون
 و از همین کربیه بر تفرقه نیست دلیل میتوان گرفت و سجد که
 از سربلندی خاص نباشد شکر فی العبادت نیست چنانکه
 فرمود سبحانه اذ قال ربک للملائکه انی خالق بشرا من طین
 فاذا سجدوا فسمی فی من رومی فقلوا له ساجدین فسجد الملائکه
 کلهم اجمعون الا ابلیس استکبر و کان من الکافرین قال ابلیس
 ما منعک ان تسجد لما خلقت بیدی استکبرت ام کن من
 عالین و فرمود حکایتا و خذوا له تسبیحا و قال یا ایها

تاویل رویی من قبل قد جلها ربی خدا الایس قال فتاوة
 رم فی قوله و خروا له سجدا کانت تحية الناس یوسد سجود بعضهم
 لبعض نفسی کبیر هم باید دانت اختلاف کیفیت سجده و از آنکه سجده
 بمعنی سر بر زمین نهادن خمیدن است از لفظ قوا که معنی در نشینید
 و از لفظ خروا که معنی بروی افتادن است مرفوع شد و قوله
 خروا کما و اناب بیان کیفیت اضطراب است یا اشارت بصلوة
 انابه استغفار پس سغیش چنین باشد بروی افتادن و انان یا
 عجز کردن و ظاهر است که مقصود من الظلام خیر است و
 غایه عجز در سجده است و نه اجتماع متخالفین یعنی خرو و رکوع
 صورت نه بند و از لفظ له بتاید لما خلقت بیدی قال اناب
 هذا تاویل رویی من قبل قد جلها ربی خدا تخصیص سجده بر
 حضرت آدم و حضرت یوسف علی بنیا و علیهما الصلوة والسلام
 واضح تر و نیز باید دانت که از اشارت بعجوم نسوبات
 بالله سبحانه است چه اشتمال است در غیر ذوی العقول شریفان
 و صراحت بخصوص حضرت آدم و یوسف علی و تخصیص خلقت بید

و الله تعالى اعلم بحقیقة الصواب و از اینجا است که حکم شرک بر
 العبادۃ برین سجد و تحیه لمحق کفر کند بر حاکم و در صورت عدم
 نسخ قیاس این است که شکبار و انکار ازین سجد به باسحق نشد
 و اگر فرق نموده شود به نیت تخصیص سجد به این است که امر فرمود
 الله سبحانه بشکر و شکر آورد حضرت یعقوب عم و این متعارض
 خواهد شد از هنی سجد و عبودیت و عصمت نبی نه موافق و نه منسوخ ازینکه
 شرک با اتفاق جمله مل منهنی عنه است و اگر فرق کرده شود خود
 ظاهر است که سجد و عبودیت شرک است نه غیر او و لیکن بعد ثبوت
 قطعی نسخ غیر سجد و عبودیت از قرآن مجید چنانکه معمول علم اصولا
 و فروعش کبیره باشد و رنه مباح باشد بقاعده علم اصول و آن
 که میوه و آن المساجد لله فلا تدعوا مع الله احداه نسخ و هنی سجد
 تحت ثابت نمیشود بسبب وقوع اختلاف در تحقیق لفظ و معنی
 مساجد چنان که گفته شد که مساجد جمع سجد بکسر جیم اسم
 بمعنی موضع سجد است و این کبریه نازل شد بتنبیها در منع
 باهود و نصاری که عبادت میکنند حضرت عزیر و حضرت عیسی

علی نبینا وعلیهما الصلوة والسلام ایا ربوبیه درصوامع خود
 و در منع مشایقه باشد که در بیت الحرام میگفتند لبیک لا اله الا
 الله لا شریک له و گفته شد که نازل گردید برای کسانی که
 عرض کردند یا رسول الله صلعم درین مسجد حضور تو انیم بسبب دور
 فرزان رسید که همه مسجد برای خدا و انا و بنیاست هر جا که تو آمد
 عبادت با خلاص نمائید و گفته شد که نازل گشت در اباحت کلمه
 تمام روی زمین مسجد است برای امت آنحضرت صلعم پس عبادت
 با خلاص کنسید و گفته شد که مراد از مواضع سجود مسجد است
 اے مسجد مخصوص برای خدای عزوجل است و گفته شد
 که مساجد جمع مسجد بفتح جیم مسجد میبوی مسجد است جناس
 بتبیه بر خصوصیه اجناس مسجد و برای خدای عزوجل است
 و درین دو صورت اخیر و بقرینه فلاته عوامع الله احد اختصاصیه
 مسجد و عبودیت مفهوم میشود نه مسجد تحمیه و اگر گرفته شود از مساجد
 اجناس مسجد این قول قطعی الثبوت نیست بسبب اختلاف
 و قرینه مذکور تا مانع بود در مسجد تحمیه را و این اختلاف

بمطالعہ تفاسیر متواتر یافت اکنون سخن است در تحقیق معانی
 احادیث طیبه چنانکه ذکر کردیم و صاحب کتاب در شرح امام محمد بن اسماعیل
 حسن ابی خزيمة رحمه الله روی فیما روی النائم انه سجد علی جنبه البنی
 مسلمة فاجابته فاصطلح له البنی مسلمة وقال صدق روایک فسیجد علی
 جنبه البنی مسلمة از لفظ صدق روایک دلالت بر ائمه برائت بجا
 این سجده است ظاهر است که درین حدیث شریف صراحت بر سجده
 عبودیت در تحت نیست پس نظر آنست که این سجده تحیه باشد
 اگر سجده عبودیت بودی حضرت مسلم خستش بر پیشانی تو را
 و تاویل در علامه نفوس بودی و الله تعالی عالم بالصواب و اوضح
 امام احمد بن حنبل رحمه الله عن عائشة رضي الله عن رسول الله صلى الله عليه وسلم
 في نفر من المهاجرين والانصار فجا ربعير فسيجد له فقال اصحابه
 يا رسول الله صلى الله عليه وسلم تسجد لك البهايم والشجر فخن احق ان تسجد
 لك فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم اعبدوا ربكم واكموا اخاكم و
 لو كنت امر لاصدان يسجد لاجد لا مرت المرة ان تسجد لزوجاه
 بعد انکه نظر متعلق جواب با سوال ضرورتا جواب از سوال فاما

اگر از ذی شنبه مسلم پس عموم اکرام باخوت مجازی است
 یعنی بی دوی و اخوت حقیقی با حضرت سرور انبیاء صلعم ثابست
 و مجازی تنهی عنه کفر است لقوله تعالی ولا تجبروا له بالقول
 کجه بعضکم لبعض ان تجبوا عما لکم الایه و از گوشت امرای نفی
 امریه مخصوصه باین سجده با فام استمرارش باقتضای ربط
 باشد م ثابت است نه نفی سجده بلکه ثبوت باسخان این سجده
 و رویش برای والدین و استاد دین رسول الله صلعم
 بمقابل زین شوهست چه با موره نتواند شد مگر سجده تحیه و نه
 نفی امریه عامه مستمره چه آنحضرت صلعم امر و ناهیه است
 عموم و استمرارش بدلالة عموم لفظ آمو و ربط با حد م و
 فی الموابب اللدنیة عن انس بن مالک ریه قال دخل رسول الله
 صلعم حائطا لا انصاری و معه ابوبکر و عمر و رجل من الانصار و
 فی الحائط غنم منجبت له صلعم فقال ابوبکر یا رسول الله صلعم
 سخن حق باسجود ملک من بذه الغنم فقال رسول الله صلعم
 لا یغنی لاهدا ان یسجد لاهدا لا الله تعالی + باید داشت که بر لفظ

سجود الف و لام عهد ذمینی تواند شد یعنی سجده که غنم بجا
 آورده و آن خبر تعظیمی نتواند شد از اینجا است از صدیق اکبر
 رضی الله تعالی عنه سخن احق بالسجود و لک من هذه الغنم الف و
 لام استغراق که مشتمل سجده عبودیت تواند شد و آن برای غیر الله
 تعالی جائز نیست و لفظ مینگی لا ینفیه در محل جواز مستعمل است
 نه و وجوب پس حاصل نیست که این سجده بش که سنج در است
 هم سزاوار نیست که برای کسی لکن سزاوار است برای
 الله جل شانہ بجواز نفی بش در مستدرک منه م و اثبات
 بش در مستدرک م و در نصیحت الانبار مستدرک است
 نه تخصیصش چه جواز مانع تخصیص است م و نیز باید دانست
 که این سجده هم عام نتواند شد که عموم سجده عبودیت را هم مشتمل
 تواند شد و آن در تحت لا ینفیه نتواند شد که منفی به بش
 برای غیر الله تعالی م مثبت به بش برای الله تعالی م
 بوجوب است پس سخن در سجده جائز تواند شد که سجده تعظیم
 نیست سخن در سجده م واجب که سجده عبودیت است پس از

حدیث شریف اولویت سجد و تعظیم هم برای خدای عزوجل که
 مثل عبادت است توان فهمید نه نفی سجد و تحیه که معارضه
 می نماید را و درین حدیث شریفی ما رواه ابو داود و ابن
 ابی سید و قال اقیمت الحیرة فرائضهم سجود و ان لمزبان لهم
 فقیمت لهم رسول الله صلعم کل احی ان سجده فاقیت رسول الله
 صلعم فقیمت انی اقیمت الحیرة فرائضهم سجود و ان لمزبان لهم فقیمت
 احی ان سجده لک فقال ان ارایت لهم رب یقبری کانت
 سجده لافعل لا تفعلوا و این شرط و جزا بر معنی بر
 جواز شرط است ورنه در صورت تخالف شرط و جزا شرط
 فیل بی مقابله و میل افکار مقابله لا تفعلوا م معنی بر
 جواز ثابت خواهد شد و در صورت صحی منع از شرطش
 بجمل استغناء هم برداشته و باید دانست که حمل استغناء هم بر
 جواز هم تواند شد هم صحی منع از جزا معارض با ثبات
 اعنی صدق رویا که و غیر آن است و این منع عام است
 بجمع مخاطب هم سجده تحیه مخصوص توقیف بر شرط و تقابل

بابت شش یعنی صدق رویا و غیر آن هم متعلق بمعموم معلول
 یعنی تسبیح و شش متعلق بمعموم هم مشروط شش یعنی تواند شد
 که این یعنی از تسبیح و مشروط باشد پس حاصل چنین است که اگر هستی که
 سجد و کنی قبر را معرّفه سوتیه عظیمه در حیات و ممات سجد و کنی تو و
 هر که عارف باشد و اگر نمی کنی تو و هر که نباشد هم یا نه می مفید
 اثبات شش ای تواند شد که نهی نفی مفید اثبات باشد پس حاصلش
 چنین است اگر گفتی که سجد و کنیم قبر چنین کنی و هر که باشد
 که تفرقه است در عظیمه بحالات حیات و ممات هم سجدت شش
 متعلق بمعموم هم و جزا شش عام شش بحکم مخاطب هم در سخا
 شرط و جزا شش ای قیل علی بمقابل لا و قیل افعلوا بمقابل لا تفعلوا
 هم و توفیقش ثبات شش ای صدق رویا و غیر آن هم
 توان ثابت است پس این منع مخصوص بعرض نگیرش یعنی شرط
 هم نه بذاتش ضعیف معارض نشود مرعوم ثابت تویی را بلکه
 از اشارت شرط و مفعول یعنی در جانب نفی سجد و قبر مبارک
 هم ثابت پس بر حضرت اکرم و مکرم صلعم در حالت حیات

بالاولیة ثابت و عن صهیبان معاذ لما قدم من الیمین سجد لکبر
 صلی اللہ علیہ وسلم فقال یا معاذ ما هذا قال السجود تسجد لعظما ینسأ
 وعلما ینها ورایت النضاری تسجد لنفسیها ولطارتها قلت ما هذا
 قالوا تحیه الانبیاء فقال علیہ السلام کذبوا علی انبیائهم یدفسر
 کبیر : ظاهر است کہ سجدہ حضرت معاذ رضہ تحیہ بوده و
 سکوت حضرت صلعم بران و فرمود کہ دروغ گفتند بر
 انبیای خود چه از کریمہ ماکان لبشر الخ ظاهر است و حکم
 شرک فرمود از اینجا کہ آنحضرت صلعم منعوت بہ او نمیشد
 بجموع الکلم است این کلام بلاغت نظام کہ درین بحث
 مذکور شد بحکمت است بنا بر موافقت مفهوم کریمہ ماکان لبشر
 ان یوتیہ اللہ الکتاب و حکم والبنوة ثم یقول للناکر
 کو نوا عباد الی و لکن کونوا ربانین بما کنتم تعلمون الکتاب
 و بما کنتم تدرسون ۵ مع اشارت ابا جہ سجدہ تحیہ و اولی
 علی لغات الدرجات موافقت آید بقول صاحبین
 ۵ و باید دانست در صورت تفرض باطل ثبوت و نحو

متخالفین رفع تعارض با کرمیه و حدیث شریف مشکوٰۃ
 خواهد بود و تم الکلام فی اثبات المرام ازین بعد سخن است و در
 فقهای حنفیه فرمودند که ما فی فتاوی الهندیة من سجد سلطان
 علی وجه التختیة او قبیل الارض بین یدیه لا یکفر و لکن یاثم الا بکتاب
 الکبیرة موهبتاریم قال ابو جعفر ریح فان سجد سلطان بنیت
 العبادة او لم تحضره بنیت فقد کفر کذا فی جوهر الاخلاطی و لوقای
 المسلم سجد لملک و الا فتناک قالوا ان امره بذلك للعبادة
 فالافضل له ان لا یسجد کمن اکره علی ان یکفر و کان افضل
 و ان امره بالسجود للتختیة و التعظیم للعبادة فالافضل له ان
 یسجد کذا فی فتاوی قاصی خان و تقبیل الارض بین یدیه العباد
 و الزاد فعل الجبال و الفاعل و الراضی آغان کذا فی الغرر
 تجوز اخذ دست لغیر الله تعالی بالقیام و اخذ الیدین و الاخذ
 و لا یجوز السجود الا لله تعالی کذا فی الغرائب باید دست
 مختار همین است که سجدہ تختیة کفر نیست فلانزاع فیه و لکن
 کبیرة سیر انتظار صحه و ثبوت حسلی بر آنست و بر قول ابو جعفر

البته سجده به نیت عبادت کفر است نه به نیت تحیه و روزه معارضین
 شود امر مختار و لیکن بدون نیت مخالف انا لا اعمال بالنیات است پس
 دلیلی بر کفر بودنش می باید و فرضا بوسیدن من پیش علماء و زو
 از افعال جهال است و لیکن بر گنهگاری علی و راضی دلیلی باید چه
 بسا است از افعال جهال که عصیه نباشد و استادان نمیدان و
 دست بردست گرفتن که اینهم از ارکان عبادت است جائز است
 باشد که بفارق نیت باشد و روزه به نیت عبادت کفر است
 و لیکن بر اشتنا سجده از جواز دلیلی باید آورد اکنون مسک
 سجده تحیه را مجال تکفیر فاعلش غایب و جانب کبیره منظور نیست
 است تا دلیلی واجب تسلیم موافق اصول فقه نیارد و نیاقتن
 مباحات در افعال صحابه رفته دلیلی بر حرمت نیافته نتواند
 بلکه با از مباحات بوقفی واجب لا دار کرد و لب و ترک
 پس سخن در نفس امر است نه در اداء و ترک و هر چه آورده
 بر اثبات کافی است حاصل اینجه که گفته شد این است که امر
 سجده تحیه نباید و نه بر ساجده تکفیر و تفسیق از آنکه امر و نه

صریحی در آن یافته نشد بل جواز بلا شارت یافته شد پس با
 باشد و نیز باید دانست که ابو رافع قرطبی و سید خجرائی گفته‌اند
 ای محمد بنحو میسید که بر پستیم شما را اختیار سازیم شما را رب خود
 پس فرمود معاذا الله انکه بر پستیم غیر خدای تعالی را دانکه امر کنیم بغیر
 عبادت الله سبحانه پس معیشت کرد مرا الله تعالی باین نه امر فرمود
 باین پس نازل شد این کریمه **الان لیسب انتم من** همچنین در تفسیر
 کبیر ذکر است هم میفرماید شد که صحابه کرام و غیر هم رضی الله تعالی
 علاناً نیاورده باشند تا گویند که حضرت صلعم می پرستانند
 خود را اگر اختار و آن معلوم نیست و اگر در سار در آتی بایی
 که سجده تحیه در ضمن خود موصل بسجده عبادت الله تعالی است
 مرعوف بالله تعالی را چنانکه سجده تحیه ملائکه جای حضرت
 آدم عم بنا بر مقصدی که از ما خلقت بیدی و تقویت فی
 من روحی و آتی جاعل فی الارض خلیفه طایر است پس
 موصل الی الله تعالی است هم و ابیسی لعین از خودی در
 استخبار مانده محروم از معرفه و سعادت شد **نحوذ بالله تعالی**

من شد و یقیناً و سجده تحیه حضرت یعقوب برای حضرت
 یوسف علی بنیاد علیها الصلوٰۃ و السلام بنا بر مقصد است که در
 کریمه انما اشکو شی و غزنی الی الله و اعلم من الله ما لا تعلمون °
 ای مالی فی حب یوسف عم مستتر است شش موصل الی الله
 تعالی است م چنانکه در ضمن سجده طرف قبله سجده طرف
 نور حجابی است و در ضمنش سجده برای الله سبحانه است و در
 ضمن مسح و تقبیل حجر اسود و صافحه و تقبیل بر الله تعالی
 پس باید دانست اگر سجده تحیه موصل الی الله تعالی نباشد
 انتم است چنانکه قیام لقول صلعم لا تقوموا کما تقوم الاعاجم
 معظم بعضهم بعضا شش شرح این حدیث شریف در ذکر کفایت
 زیارت بقبور در ذکر قیام مرقوم است م و تواند شد که
 قول فقهای روح در حرمت سجده تحیه برین مراد باشد زمین پاک
 با اعتقاد جوارش شرک عملش بوجه غیر که جواز سجده تحیه
 ندانند و بر ساجد حکم کفر کنند یا گمان سجده عبودیت برده و
 فهمد و نیز اختلاف اولی تر است که معمول العلماء و حکم

کفر و شرک بر عامل جمیع کفر بر جا حکم به سبب اختلاف در عبادت
 و آنچه از قول فقهاء بر ج یافته میشود شاید که برای حفظ نام
 باشد اکنون سخن است در کیفیت طواف قال سبحانه و لم یطوفوا
 بالبیت العتیق و قال سبحانه ان الصفا و البروة من شعائر الله
 فمن حج البیت او اعتمر فلما جناح علیه ان یطوف بهما و من قطع
 خیرا فان الله شا کر علیهم الایه اطوف بر وزن فَعَلْ گردد
 گردیدن بخاصیه باب مضید تا کید فعل است و بهما شامل
 مفعولیه است نه مفعول فیه معنی بهیجا بدلات شمول باب
 العتیق مفعولیه نه مفعول باید داشت لغته طواف در محل
 خبر معنی موصوعش ای گردد گردیدن م تواند شد پس
 این طواف اگر از تعبد الله تعالی است برای غیر الله تعالی
 فی العبادت است پس طواف بیت عتیقش که غیر الله تعالی
 هم هم شرک فی العبادت است و حال اینکه الله تعالی امر
 بشرک بمنیض نماید و اگر از تعبد الله تعالی نیست برای غیر الله
 تعالی شرک فی العبادت نه ولیکن امر طواف عبث است

و حال آنکه الله تعالی امر بعثت منیفه باید پس باید داشت
 اصل بار تعدیه برای حصول مفعول است شش خانگی
 و سبب آمدن نور هم هم و بار تخصیص برای تخصیص مفعولی از
 مفعولین شش چنانکه عطیت زید ابد هم هم پس
 فصل سغده مفعول بار تعدیه و تخصیص
 بار تعدیه و تخصیص را نخواهد ازین اصل است
 که لغت طواف شش که سغده مفعول است
 هم با این سغده و تخصیص مفعول را
 نخواهد سلا پس صله علی در بطون علیهم و صله بار در بطون
 بالبت العتین معنی متفاوت دارد و دخول صله علی بصحبه
 مفعولیش مفعول غیرش نخواهد و صله بار بعد ضرورت
 تعدیه فعل و تخصیص مفعول و عدم صحته تبعیض مفعول مقتضی
 دخول از مفعولیه و مفعول غیرش ضرورت است پس
 مفعول مقتضی بدلالة قرینه الله سبحانه است و صله بار مقید
 معنی سبب ایقاع فعل بواسطه دخول که شامل است

مرفوعه را نه فاعلیه را ش تبیه است از نیمه در معنی مرفوعه
 شامل فاعلیه هم تواند شد چنانکه ثبت بالاسم هم سببه مفعول
 مقتضی است ش برین تقدیر نظم نه بدین واسطه فاعله باید
 العینق خواهد شد هم پس این طواف تعبده الله سبحانه و مرده
 و همچنین ش به تقدیر این بطواف الله بهجام طواف صفا و مرده
 تعبده الله سبحانه غیر ما مرده از سیاحات طواف متغایر
 است ش کما قبل فی الالال الشافیه ان یفیع الجواهر
 الطواف بهمالا عن الطواف بینهما و عندنا الا و غیر وجوب
 انما الشافی بر الوجب انتی تفسیر کبیر و این تقدیر بر این طواف
 بها است هم پس این کرمیه دلالت نمیکند بر سعی میان صفا
 و مرده لکن این سعی رسول الله تعالی صلعم کما ثبت انه علیه
 السلام سعی لما نامن الصفا فی حجه و قال ان الصفا و المرده
 من شعائر الله ابدروا بها بدر الله به فبدر بالصفا ذنی علیه
 راجع الیه الحدیث امر ان الله تعالی باسد کما و سه
 عن البنی صلعم انه قال ان الله کتب السعی فاسعوا الحدیث

هم بمنزل سعی مودعی تواند شد و الله تعالی اعلم باید دانست شعائر
 را بهشت از چیزیکه گاهی در دنیا مقصود و کما قال سبحانه و تعالی ^{جعلناکم}
 من شعائر الله الذی یبصر الباطن تعالی و اولیایه تعالی خیر از شعائر
 ما قال صلعم از انکه در راه و بیست و پنج و اینها در علم شعائر
 فاینها من تقوی الله و سب ازایه و قال سبحانه و تعالی عظم عزمات الله
 فیه خیر له عنده رب العالمیه پس تعظیم ایشان علی بن ابی طالب و علیاه الصلوات
 خیر التقوی و خیر است پس تعظیم شعائر غیر الله تعالی برای غیر الله
 تعالی است چنانچه تعظیم از اوست که می برد تعظیم از
 به نیست نانی و نه شای اگر نباشد تعظیم غیر الله تعالی نیست
 تعظیم الله تعالی هم تعظیم غیر الله تعالی غیر تعظیم مخصوص است
 شریک تواند شد باید دانست که مبتی محبت معطوف است بآنکه
 از شعائر الله تعالی است بنور مجابی ربوبیه الله تعالی که در دست
 و صفاء مرده معطوف است بآنکه از شعائر الله تعالی است بقدر
 حضرت با خبرند که بر بود و ظاهر است که شعائر الله تعالی
 غیر الله تعالی هستند پس معطوف غیر الله تعالی تعظیم با الله

تعظیم الله تعالی از عبادت الله تعالی است مأمور به باشد همچو
 طواف بیت عتیم یا غیه مأمور به همچو طواف صفا و مرویه از آنجا که
 جسد انبیاء الله تعالی و بعضی اولیاء الله تعالی علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ
 و السلام که محل قلب مسافر حجاب است روبرویه الله تعالی
 است اشرف از صفا و مرویه است طوافش همچو طواف بیت
 عتیم است ابراء طواف قبرشان محل جسدشان است همچو
 طواف صفا و مرویه تطوعا خیر اصل باید است ثبوتش
 بشی لزوم نفی باوریش بخند تا نفی صحتش نباشد ورنه نیاید
 که از اصول اربعه اهل سنت و جماعه مجمع علیه است باطل باشد
 شش و آن باطل نتواند شد باجماع مسلم پس اگر نهی صریح
 واجب تسلیم برین عا آورده شود از ان گزینست ورنه قیاس
 جواز انجمن طواف برش و عتیه طواف بیت عتیم است چنانچه
 جواز بوسه بر معظم از مشر و عتیه بوسه حجر اسود است شش کما
 فی الدر المنظم فی ذکر کیفیت زیارت القبر النجم قال الحافظ ابن حجر
 استنبط بعضهم من مشر و عتیه تقبیل الحجر الاسود جواز تقبیل

علی من سبحن العظیمین آدمی و غیره هم آری واجب است که
 بعض فقها را این طواف را دو آب زیارت قبول نبوده اند چنانکه
 در فتاوی محقق البرکات فتاوی از مطالب المومنین آورده است
 و بقوم عمد وجه نیست و بیع یدیه یعنی عتق بریده و بقول الامم
 غفرله فانه قد اقر ان یکونان من شبر عید صاع و یکینه ان
 یطوف عوافل ذلک ثلث مرات و انتهی آری واجب است که طواف
 برای اخبار صاحبین اولی بودنش فی الدار المنظمه فی ذکر کیفیت
 زیارت اعتباری و زمین الاذیاطه بقوله انیر مستبهاست تعار
 فیها الا انه خلقت فیها الاقوال کا طواف حول القبر الشریف
 و تقبیل سینه بعفیه و وضع بحد علیه و سس بدانه و التمرین
 علی اعنابه و نحو آن باشد و ان من الصلایه حر و ابدا و اگر چه
 سد الباب الذرائع لئلا یغشی الی المحرم و لم یخفف من منعم باخو
 استحبوا التبرکات بحین المعظم انتهی انتهی الی غیر ذلک
 هم الامم صلی و سلم علی محمد و آله و سلم و علی و سلم
 تحبیه و ترضاه و شفعه فینا و فیکم

و اگر کیفیت جور از امت با لغزشش تعالی لوجه
تعالی بنظر حقست پس موموموب به و موموموب
و تخصیصش با این و اصابت دفع عمل لغزشش
با مکرمت دفع

به اسم الله الرحمن الرحیم

سخن نامه بنسبت و انسلی من رسیده بحکم و ششغف و غلی نه و سبحان
و انشاء به بدین کتاب خیر و تعالی لوجه تعالی بنسبت
عاز است برین است که این حیوان با نفع حیوان برای خود
است با نفع و با این مازور و زور به نفع است است با
و همچنین کفایت پس در صورت حیوان همچو نفع است و نفع مختصر
باشد سببی نه شکر و فزیت و نفع است به و نفع و نفع به نفع
بن عباد و نفع فانه قال با رسول الله ان الله عبادت فانه
الصداقه افضل قال الله بنحضره بر او قال خبروا من سعد و
ابو داود و انسانی رضی الله عنهما فی الشکوۃ ازینجا است که آب
هم با پسندی دشمن بهتر است در روی البطرائی و دوا

[illegible]

م و نیز فضل تخصیص موموب که موموب به ازینجا است
 که ذبیح میکرد صلعم گو سپند برای اصابت ثواب بحضرت خدیجه
 رض و بزنان احبار خدیجه رض می بخشید اخرج البخاری مسلم
 و ترمذی عن عائشه رضی الله تعالی عنهما الی ان قالت ربما ذبح
 الشاة ثم تقطعها اعضاؤها ثم یعشها فی صدائق خدیجه الیه
 چه درین دراکه ثواب سرور روح حضرت خدیجه رض هم
 ملحوظ بود که در حالت حیات خود هم بایشان می بخشید
 و هر روزی نان باریک گندم از آتش سخت شده
 بر سفره حضرت سید عالم صلعم بود فرمودند برای خدیجه
 بخشند که اومی پسندید و آیتار ذی القربی مقدم و معنی تر
 باستحقاق رحم دلیل دیگر بر فضل تخصیص موموب که است
 قال سبحانه آت ذا القربی حقه و لیکن ابن بسیل الایه
 من تنبیه ازینجا رد است که گفته شد تخصیص موموب به
 موموب که بدعت است م و تعیین زانی سنت مستحب است
 کما فی التفسیر الکبیر انه صلعم کان یاتی قبور الشهداء و راس

کل حول فنقول سلام علیکم یا صبرتم هم غیب الله الخ خلفاء
 الاربعة یکنذا یفعلون نتی ازینجا ایصال ثواب سالانیم
 ظاهر است پس قریب از زیارت قبر اولی است و متعذر زیارت
 را ایصال ثواب و حاضری الیصال بر مقابر که عرس
 عبارت از آنست هم ازینجا است و در مشکوٰۃ شریف است
 از محمد بن النعمان برفع حدیث قال صلی الله علیه وسلم من زار
 قبر ابیه او احد یما فی کل جمعة غفر له کتب بر الحدیث و قال الله
 تعالی و اذکروا الصلوة فی ایام معدودات الایه و روز سوم بخانه
 اهل غمزار غنیم و دعای خیر کردن و طعام فرستادن سنت است
 از آنکه حضرت رحمة عالم صلعم بر روز سوم بخانه اهل جعفر رضوان
 این طالب تشریف فرمود و فرزند ان جعفر آدلاری نمود
 و دعای خیر کرده مرثیان را و طعام فرستاد مدارج النبوت
 و در کتاب فتاوی اوز حنفی مولف ملا علی قاری و است
 است کان الیوم الثالث عن وفات ابراهیم بن محمد صلی الله
 علیه وسلم جارا بوزع عند النبی صلی الله علیه وسلم و سلم صلی الله

و خیر الشیخ فوضعهما عند البنی صلی الله علیه وسلم فقرر البنی علیه السلام
 الفاتحه مره و سورة الاخلاص ثلاث مره و قرأ بهم صل علی محمد و
 آله اهل فرغ یدیه و مسح وجهه فانه بابی و قرآن بقسمها و قال شیخی
 الله علیه وسلم فوید به هذه الاثمنه و بنی یزید یوم حدیثش با خلا
 بعض الفاظ در بیت المومنین و تبرین و آیت از او ز جندی است
 شش مر از کا بر علماء حرم شریف یعنی که معطی از او با الله تعالی
 شرف و تعظیبا شمر دم هم از اینجا است که در ... فاتحه خواندن
 بطعام پیش از خوردن و دفع بدین مسح بود و تقسیم و اعطای
 و ایصال ثواب از عبادت مالی و بدنی همه مست است و
 قال الله تعالی و فعلوا الخیر لعلکم تفلحون الا یدعموم زمان
 و مخیر و مخیر له و خیر و فلاح مخیر و مخیر له ش باید دانست که عموم
 خیر شامل است عبادت مالی و بدنی و روحی را و عموم مغفول
 شامل است نفس و غیر خود را از اجبار و اموات چه حیات
 خیر بر دو ناست هم پس تعیین روز و هم وستم و غیره بر
 خیر که شامل عموم است حسن است و اخرج ابن کثیر

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اللبنة الاولى عسيرة على البنية
 تصدقوا له وينبغي ان يوجب على الصدقة للبيت سبعة ايام قبل
 اربعين فان البيت يتشوق الى بنية الحديث بايد ومنت تصدقوا
 عام است از روی مخاطب و صدقه و متصدق له و زمان مدلاله
 عمومیت و اربعین اولی است از سبعة و زیادت برین ممنوع نیست
 که از تطوع است شش منی منی که زیادت عبادت نافله بر فرض
 و واجب از تطوع است و قال سبحانه فمن تطوع خيرا فهو خيرا لم
 از اینجا است که چهل روز متصل تصدق کرده باشد از هر چه خواهد
 شش از عبادت مالی و بدنی و روحی میباشد که موافق کریمه و اعضا
 الحیرة لعلکم تفلحون است هم و مواظبة ترک روزی از این
 نخواهد پس بر روز سوم و دهم و سیم و چهارم و زیادت صدقه
 نیز که در ضمن اربعین است و شش ماهی و سالانه نیز که در ضمن
 عموم تصدقوا است و منت درینها مکر زیادت صدقه ثواب
 که مراد است و زیادت ممنوع نیست که در معنی تطوع خیر است
 و درین تقنین حکمتی است که مقتضای من جاری با حسن فله عشر

امثالها با چید دیگر حاصل میشود و نیز حکمتی دیگر هم باشد و الله تعالی
 اعلم ش در بیان این بحث صحت است که در جامع التفتازان مجموع روایات
 است اما اگر کسی از ملک خود طعام میکند و فاق زحمتی خوردن می باشد
 حلال است زیرا که پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم بروح عمره رضی
 تعالی عنه سوم روز و دوم روز و سیم روز و چهارم روز و ششم
 و سالانه طعام داده و صحابه نیز صحیحین گویند هر که از این منکر باشد
 پس از رسول الله صلی الله علیه و سلم و اجماع صحابه رضی الله
 عنهم منکر باشد اینتی از اینجا است که سوم و غیره سنت است
 هم و تخصیص صدقه برای اوقات شب جمعه و عیدین و شب بخت
 از اینجا است که در جامع الروایات فارسی از دستوار القضا
 حدیثی آمده مسلم نقل کرده که ارواح مؤمنان می آیند در شب
 جمعه پس استاد شده شوند بخانه خانی پس از آنکه هر یکی با هزار
 خرین یا اهل و اولادی و اقربائی بنشیند چیزی بر سر صدقه
 می کشند در دستوار القضا من الصادقین فی القضا ان ارواح
 المؤمنین یا تون فی مکان لیسلة الجمعة و یوم الجمعة فی القضا

بریتیم نم نیادی کل واحد منهم بصوت حزين يا ابي داود لادی
 واقربانی عطفوا علينا بالصدقة واذکرونا ولا تنسونا وارحمونا
 فی غربتنا وقله حیاتی فی قبر ضیق وحن وثیق وغم طویل و فقر شدید
 و قد کان هذا المال الذی فی یدیکم فی یدینا لکن فی طاعة
 الله تعالى لم نسل سه شعیا وانتم تاكلون وتشربون ونحن نحاس
 ونعذب فان عطفوا رضوا بالصدقة ودعوا لهم بالبرکة والا فیرحمون
 منهم یا ابا حنیفا شتم نیادی کل واحد منهم بصوت حزين اللهم عظم
 من الرحمة کما اقصونی من العار و الصدقة مد وعن ابن عباس
 رسی الله عنهما یقول اذ کان یوم عید او یوم جمعة او یوم عاشوراء
 اربعه نصف من شعبان باقی ارواح الاموات و یقومون
 علی ابواب بریتیم ف یقولون کذا هم و از شرح المال حدیث
 صدقم که ارواح مسلمان ده سال بر روز و ده سال در شبها
 جمعه و ده سال در شبهای عیدین می آیند و بر دایه عید
 سی سال تا قیامت در شب عید برات و هر شب جمعه می آیند
 و بر صبح و باید دست تخصیص امرست که اگر گذاشته شود

تخصیص دیگر ناگزیر است تا آنکه عدم تخصیص هم تخصیص است
 و در تحریر از تخصیص مراد مغلو الخیر شرک طلق شود و گفته
 توقف اصابت ثواب و تخصیص عدم اصابتش در غیرین طلق
 و همچنین جائز است مصافحه و معافقه بر روز جمعه و عیدین
 که درین زمان مروج است نه توقف نیل ثواب به تخصیص جمعه
 و عیدین به نفی جوازش بر روز دیگر و نیز آمدن قریار و اجاب
 سخنان اهل اتم بنا بر ادای حق لعبد لازم اجتماع ناگزیر است
 و سبب زیادت اسباب مغفرت بلکه کلام شریف و طعام
 و اطعمه لطیف خمد صابر و رسوم که روز تمام ما تم است و نفس
 اجتماع غیبه موقوف و کوجه تعالی عین شروع و نفی این است
 تواند شد پس اجتماع موجب خیر در حق زکوة و صدقه و نوبه
 پس تنبیه از اینجا بدست که گفته شد تخصیص مالی و اجتماع
 بدعت است هم پس تخصیص تاریخ حلیت صحابه بر اشیاء
 ثواب با ایشان اولی است چه آن روز رحمة در حق ایشان است
 و هم در حق مخلقات ایشان چنانکه وقت و لا و شب و عید و غیره

منقلب و هم بغیر وجه منبسطی که وقت ولادت با سعادت و کرامت
 در حقه حضرت رفته للعالمین مکرم ترین اوقات بکرامت کلی بوجه سمیت
 وجود خیرات کلبا است و همچنین وقت مصلحت بحکم آنکه فرمود صلعم
 حیاتی خیر کلم و هائی خبیر لکم به و الموت جسر لوصول المحبب الی المحبب
 به پس نسبت به خواص منعم از نعم شش اسی منع عالم م یاست
 بعوام منعی از خصوص شش اسی منع مخصوص بر اسی عوام م
 درین تخصیص اگر پیش آرند فهو المقبول الا لا محذور فی المذاکره
 در مجموع الروایات است اذا اراد ان تنجذ الولیمة یجهد با درک
 یوم موته و تحت طانی الساعة التي تفصل روحه فیها لان روح
 الاسوات یا تون فی کل عام فی ذالک الموضع فی ملک
 یعنی ان یطعم الطعام و یشرب الشراب فی ملک اساقه فانه
 بذلک یفرح روحه و ان فیها تاثیر مبغی که فی خزانة الحبلالی
 و جمع الجوامع عن جلال الدین السیوطی و قد ذکر بعض المتأخرین
 من المشائخ المغرب الیوم الذی وصلوا فیہ الی جناب العزت
 و خطبوا القدریس یرسے فیہ من الخیر و البرکة و الکرامت و النور

اکثر و او فخرین سالارایام و کذا فی سراج الهدایه لمولانا سید جمال
 الدین انبازی فی حاشیه المظهری من بدایه امرین هم تفسیر
 بری مشهور مجالس اعراض حضرت ابیاری الله تعالی بنابر بیان
 زیارت قبر و تبرک تاریخ زینب و لغت دیگر معانی حسب خواست
 بجزایر عموم وقت ثابت است پس من وقت مخصوص ستانم به وقت
 مخصوص است فلیت المنع - و فی فی قوله سلعم استه رجال
 الا الی ثلثه مساجد ترجمه نه بنید کجا و بای شتران کورسوی
 مسجد ام مسجد نبی صادم مسجد اقصی و سفید تاکید و تخصیص سفر در آن
 به نیل ثواب مخصوص این سه باستثنای از سنی از مساجد غیرت
 است زیرا که درین استثنای سفر غیر دلالتی بمنقطع نتواند مگر بمقتضی
 از نفس منتهی از آنجا که سفر بصورت حج و زیارت نبی صادم
 و تحصیل علم دین بطن و باطن جهاد و سایر استاد و مرشد
 طریقه و والدین که در عالم برزخ باشند و دیگر مصاحح عادی
 بر تفاوت مراتب ثابت و محمود است کما قال سبحانه سبحان
 الا به عظیم الیه ^{چهار} باخیرش تفسیر معنی سائون ^{در این} اطمینان

از مشوئات اختلاف از تفسیر کبیر توان یافت هم پس نهی
 باستثنا منقطع است نیاید فیارب الله لا راقوم لا یجادون
 ان لفقیه و حدیثش فی بعینی من حسن محامل بذل الحدیث باین
 المراد منه حکم المساجد فقط و انه لا تشد والرجال الی مسجد من المساجد
 غیر بذل المشقة و اما قصد غیر المساجد من الرحلة فی طلب العلم و فی
 التجارة و زیارة اصحاب الجین و المشاهدة و زیارة الاخوان و نحو ذلك
 فلیس فی النهی انتهی من بدیه المحرمین هم و نیز ایصال نفع عام
 از فرض و واجب و سنت مالی و بدنی و دعا برای مستغرق ایصال
 غیر محامل اگر چه از گذشته باشد یا موجود یا آینده میشود کما فی
 قوله تعالی حکایتا عن نوح علی نبینا و علیه السلام رب اغفر لی
 و لوالدے و لمن دخل منی مؤمنا و للمؤمنین و المؤمنات ط
 و از مؤمنین مؤمنات ائمه مرجمه مراد است و امر الی حبیب محمد
 رسولہ صلعم مع ہشتر اک مع غیرہ صلعم و استغفر لذنوبکم و للمؤمنین
 و المؤمنات ثابت است و تفعل آنحضرت صلعم عن جابر
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ قال صلیت مع رسول اللہ صلعم عید الاضحیٰ

فلما انصرف اتي كعبته فذبحه فقال بسم الله ابراهيم هذا
عني وعن لم يفتح من امي رواد احمد وابو داود والترمذي
من امي عام است از گزشتند و موجود آينده كه از منش هستند

صلعم م و از احيا با موات به نماز جنازه كه فرض كفايه است
و از اموات با حيا ربه بر گزشتند و عليه السلام من خلع المقابر ثم قرأ

فاخته الكتاب و قل هو الله احد والملك المتكبر ثم قال اني حبلت
ثواب ما قررت من كلامك لاهل المقابر من المؤمنين و المؤمنات

كانوا شفعا الى الله تعالى و لفظ كانوا دلالت ميكنند بر تحقق فعل
در زمان حال و مستقبل از شفعا و الا شفاعة در زمان باضي لا

لباست و اين اشفاع عام الوجوه مخصوص باوجه به لا اللفظ
از اين حديث شريف نمي تواند شد بل نظر بابتداء مثبت و

اشفاع عام الوجوه را توسع از اهل عالم روح و شهود و برزخ و
آخرت بهر گرا بخلاف عالم تو اندر شدنش تنبيه از اينجا است

جواز خواندن قرآن مجيد بر قبور و شعور مقبور بر اثر و بايد دانست
كه انفاع و نفع عام بهر گرا از عالم شهود و آخرت و برزخ كه مشترك

بعد از این است که صریح مذکور است و انتفاع عالم نمودار
 عالم در این است که صمد و بعضی دیگر است تعالی رزق بکلیه
 کتب سیرت و اولی عیان باشد چنانکه استغاثت و توسل
 به نبی یا پیغمبر صلوات بر سیدم بر روح مبارک صلعم و دلیل بر نفی
 رت اختیار می حاصل تواند شد و بر اثبات افادت اختیار
 خطرای و اگر باشد فایز عذریه و است تعالی علم و از اموات
 اموات بقوله علیه السلام ذوات لاحد کم است فاحسنه اگفته و عملوا
 بخیر و صیبه و اعظموا له فی قبره و صیبه به با السور قبل با
 در این است که فی الصواع فی الآخرة قال فی النفع فی الدنیا
 قالوا نعم قال لکن فی النفع فی الآخرة و و غنم کل نفس با
 رفته و آن پس لسان الامسعی و امثل نیز در حالت
 تعذیر سبب بوسن کافر معارضه بآن شایسته مذکور شد
 از آن جهت ثواب عمل غیرم نمیکند چه این سخن در وجه استحقاق
 خبر اهل سبب است بعد لاکه نفی عفو و مغفرت و جزای هر سبب
 در عمل حسن نیست به نقصان به لاکه بغیر لمن یثابرون جار با حسنة

فله خیر مینا تواند کرد نه بعمل غیرش ای سخن بعمل غیر است م
 و نفی بعضی ثبوت بعضی میکند و عطف این جمله بر جمله است
 بطور دلیل دعوی و هم عده دلیل اول یعنی که نفی عفو و مغفرت ^{مستثبات}
 این م بدانکه ماسعی با کسبت بمعنی اعل مع نیت صحت نفس عمل است
 و سخن در نیت صحیحی است که در قوف جزای اضروی باست و آن
 مقصود و موصوله است که متغایر دست آخر نیت صحت نفس عمل است
 به لانه مفعولیه موصوله مرفعل ^{مستثبات} بعدش یعنی لوجه الله تعالی یا
 لغیره تعالی پس بر عمل رجوع میکند نفس عامل در وجه استحقاق
 جزای اضروی نه استحقاق بایر از غیر جزای مذکور که خارج از
 مقصود است اکنون کریمه من عمل صالحا فلفسه و تفسیر کریمه
 کل امر بما کسب ^{مستثبات} این لایه مخصوص مومنین بوق کلام بق و
 لاحق و من اساء و فعلیهار و تفسیر کریمه ان لبس الانسان الا
 اسعی و کل نفس بما کسبت رتبه مخصوص کافرین بنظم عبارت
 سابق و لاحق توان گفت نه اینکه ش این سفته در مقابل
 ثبوت معنی اعل است م جزا ^{مستثبات} عملی بغیر عامل تواند رسید

تجوید عکس این سخن ای چاک از اشارات بعضی نفی بعضی میکند

که دلالت لفظی از نیاندا رد و حالانکه جزا امری متاخر از عمل بفعل
 معطی ذوالقوة المتین است که او را انعمی حقیقی تخصیصا با متقال
 جزا کے اعمال مطلق از حسنات و سیئات در صورت حقوق عباد
 که بقوله علیه السلام مخرج است فی المنکوة عن ابی هريرة قال
 قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الی ان قال ان کان له عمل صالح
 اخذ منه بقدر مظلمته وان لم یکن له حسنات اخذ من سیئات
 صاحبہ فصل علیه رواه البخاری یاش تردید است بر حقوق عباد
 هم قصد عامل بغیرش در حسنات اگر چه از فرض مین باشد
 تا مستحب از مالی باشد تا بدنی نتواند شدش فاعلم ان نعمتی
 از ان تعلی لهما و ان تقسیم لهما دلالت بر تقسیم از فرض و نقل است
 نه بر تخصیص قیاس باید کرد دیگر عبادات را بر نماز که سنجع عباد
 است و اگر تفصیله زیاده تر باید رجوع کتب مفصله اهل سنته
 و جماعه لازم شد فی ذخیره العقبی الانسان له ان یجعل ثوبا
 علیه غیره عند اهل السنه و الجماعه عن الصلوة و الصوم و الحج و الصدقة
 و المداة و غیره من جمیع انواع البر و یصل الی المیت و منفعه و قالت

سید ابی سعید خدری

بالمعز له ليس مستثنى من ذلك انتهى وكذا في البحر الرائق وغيره
 ثم والكتبه سقوط عمل از ذمه غير عامل در وجوب لنفسه بخلاف عمل
 غير متواند شد پس نفعي كه از عمل غير رساين استحقاقش باستحقاق
 عمل عامل است كه مي بخشد او را كه معلق بتقدير و قضاء است نه به
 تقدير و قضاء از آنجا كه نزول كرميه كل نفس النسخ مخصوص در
 شان كفار است بدلا له نظم ما قبل نه مومنين بدلا له مستثنا
 بعد اى الا اصحاب اليمين فانه نفى اصالة نفع عمل غير مخصوص
 مش صفة اصالة مع متعلقانش هم مومنين از اين كرميه
 تواند شد و نه تعارض و تخمين كرميه ان ليس للانسان النسخ
 بدلا له ديگر از نظم شان نزول ضرورت رفع تعارض و از
 ملائكة بان لقوله تعالى والملائكة يسجدون لحمد ربهم ويستغفرون
 لمن في الارض ط الا ان الله هو الغفور الرحيم و از انسان
 ملائكة شركت بعمله مع النبي صلعم شهرت بلكه اين انفع
 و انتفاع بعمل غير در ديگر اشياء نيز تواند شد چنانكه از تسبيح
 سبزه برگو رصاحب گو رعن ابن عباس بن خدا ن سول الله صلى الله

عليه وسلم تر علی قبرین فقال انهما لیغذبان واما یغذبان الا
فی کبیر اما احد هما لکان لانیزه من بوله واما الآخر فکان مشی بالیمین
ثم اخذ صریة رطبة فشتما باثنین فحبل علی قبر واحدة فقالوا یا
رسول الله لم فعلت هذا فقال لعل تخفیف عنهما مالم یسیا ^{لم یسیا} وانی ^{لم یسیا}
باختلاف اللفظ متفق علیہ این فعل حضرت صلعم مخصوص باعجاب
نمواند شد به لاله تحویل تخفیف به مالم یسیا به فعل حضرت صلعم
و در فتاوی هندیه است وضع الورد و الزین علی القبر حسن
تیز این انفعاع و انتفاع اختیار می هم ضرر ای تواند شد
که حقیقتش اهل ادراک حقائق خفیه تواند دریافتش تنبیه
از اینجا رد است که گفته شد نفع اعمال بغیر عامل میرسد
پس از احیای رغبی با موات تواند شد هم اللهم صل وسلم
علی محمد بنی الرحمة و علی محبائه کما تحبه و ترضاه و تنفعه فینا
بسم الله الرحمن الرحیم و

حامد و معصیایا و مسلما و تحقیق معنی کریمه ما اهل به
لغیر الله و ما اهل لغیر الله به مقتدا به بدان

اهل آل معنی بر دشمنان از منافقین است باینکه دشمنان معنی معنی
 است صراح و تقیید است بعبارة غیر معمولی و باینکه معنی
 بر اول و متعدی مفعولین است و گاهی تقیید و مفعول
 مقصودی و گاهی مفعول مخصص شود باینکه و باینکه معنی
 مهمله است چنانکه همان تقیید قول بعبارة غیر معمولی
 اهل بالتبیین علی الذبحیه ذیل المعتمد صراح بالتبیین علی
 المحل تبیین و تبیین مهمله است و ذبحیه از باینکه معنی
 اهل المولد و اولاد و اهل الرسل و اولاد الرسل است و
 گفت اهل التبیین بالتبیین و الذبحیه بالتبیین و اهل التبیین
 بالتبیین و قال امروا بان یضرب کبیر و عمر و ابی
 کبیر و اهل التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین
 جواب شد ان شارح و اهل التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین
 و اهل التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین
 فرموده اند که از میان اهل التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین
 ش فی ذلک التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین و اهل التبیین

وحصل الابلال رفع الصوت اى رفع به الصوت للصنم وذلك
 قول اهل الجاهلية باسم اللات والعزى وفى انوار التنزيل
 رفع به الصوت عند ذبحه للصنم وفى حاشية معنى رفع الصوت
 للصنم ان يذكر اسم عند الذبح على ما فى الكواشى وتاج السهقى
 وغيرهما ومعنى ما ابل به لغير الله نودى عليه بغير اسم الله اقام
 للصنم مقام لغير الله بسبل قوله تعالى ما ذبح على نصب
 تنبها على ان المقصود بالخطاب هم المشركون لانهم كانوا يستحلون
 الاسور وليس المرادح شايده المراد خبر مقدم باضمار قبل الذكر باسم
 وتخصيص الغير باسم موزع على ما ذهب اليه شعل تخصيص والا
 استقامة معنى عبارت بفهم نعى آيد والله تعالى اعلم بما قصد المحشى
 تخصيص الغير به على ما ذهب اليه عطاء كحول وحسن شمس وسعيد بن
 المسيب حيث باحوا ذبيحة النصرانى اذ سمي عليها باسم المسيح لانه خلا
 مذهب الائمة لثلاث مالك ابى حنيفة والثا منى روح فاهم
 اتفقوا على حرمتها علما بطل النص + ازين عبارات طاهرا
 كه در بنجا تقيد ابلال بذكر است تا انكه نزد ائمه ثلاثه رح وازا

بر شرح و حاشیه در تخصیص صنم بمقابله عموم غمخسیر الله و مقصود
 خطاب بشیر کین لیس المراءع وارد و تواند شد سخن کرده میشود
 که بزیب ظاهر تواند شد و شاید که عبارت محنتی مضطرب باشد یا متغیر از نا
 م پس بخرد بزرگ نقیبه اهلال بزنج بی دلالت ای همه نزدیک چه
 اغترال از جماعت است پس اهلال نقیبه ذبح نقیبه مهمل بر حسب
 وجه تواند شد اهلال برای الله سبحانه یا برای غیبه او سبحانه
 یا باسم الله سبحانه یا باسم غیر او سبحانه و ازین چهار چیز در هر یک
 اهلال برای الله سبحانه باسم او سبحانه یا باسم غیر او سبحانه
 یا برای غیر او سبحانه باسم او سبحانه یا باسم غیر او سبحانه یا باسم
 تعالی مع اسم غیره تعالی پس اهلال الله تعالی باسم الله تعالی
 به نیت صحت ذکوة در حکم حله است و اهلال الله تعالی باسم غیره
 و اهلال بغیره تعالی باسمه تعالی یا باسم غیره تعالی و باسمه تعالی
 مع اسم غیره تعالی بر وجه عطف باشد یا شرکت به نیت صحت
 ذکوة در حکم حرمت است موافق مقصود بر دو گزینش اول
 و الشانیه این یکه موصولاً علی وجه العطف و شرکت با قول

بسم الله الرحمن الرحيم فاما بعد فاعلم ان اول بسم الله محمد
 رسول الله بسم الله ان تحرم الذبيحة لانه اهل به لغير الله وكنه
 في الله الميثاق باختلاف النظم آتينا به استنا هرست که اهل
 در خمیل بر او بوقت ذبح است هم پس گوید یا اهل به لغير
 عموم مذهب است بسم الله سبحانه یا بسم غیر سبحانه از فاعل عام
 از مومن کافر توسیع معنی محمول برای فاعل عام با افاده نسبت
 از صله لازم حاصل است هر جا ذریکه او از بدشته شود
 یا بر او بوقت ذبح از مومن یا کافر بسم الله سبحانه یا یا
 غیر او سبحانه یا بر تقرب غیر خدای عز و جل همچو تقرب مخصوص
 الله سبحانه و ذکر به یا اهل لغير الله به خصوص مذهب است بر جوع
 صمیم محرز به بسم الله سبحانه به تقرب من از فاعل عام از مومن و
 کافر توسیع مذکور با افاده مسطره پس حاصل است هر جا ذریکه
 او از بدشته شود وقت ذبح از مومن یا کافر یا بر تقرب
 غیر خدای عز و جل همچو تقرب مخصوص الله سبحانه یا یا الله سبحانه
 و بتواند نیز که ضمیر با حق بر او صراحت باشد و لکن خلاف فصاحت باشد

تبعه شش بی تحقیق فایده بلاغت در این مضمون است هم صله با این است
 تخصیص مکرر یعنی علی است با قنای مفعول صله علی را پس عینش
 نودی علیه باشد در اینجا تحقیق زیادتی در تقریر در دست با استفاد
 معنی است از مدام است و بسبب و الله تعالی علم بالصواب. این
 در بعضی متون علیه نیست بل جای خود ثابت است پس
 انتساب بعینه الله تعالی بنا بر تقریرش همچو تقریر مضمون الله تعالی
 از مدام است مفعول با الله سبحانه من فتم الامور و الله المرام
 و لیکن نظر به محاذات مالا یعنی مفعول کرده شود. به این سوال
 متصل تواند شد بفاصله تخصیص مفعول و تخصیص صله با
 ش از نجای آید که اگر فاعله تخصیص مفعول از ضمیر متصل صله با
 مراد شود اجمال ضمیر متصل لازم گردد و نیز در آنکه بر حرحه نو
 انتساب که شش بیان انتساب هم امری سئو نیست و لامتی از لفظ
 ابل نه بسته شد چه گفته شد ابل به معنی شب مگر معنی نه کو و
 تعالی علم شش پس در قطع شد از هم حرحه معنی شب از لفظ ابل
 به نفی نقیض اهل بوقت ذبح مدام و استفاده معنی تعمیر از صراحت

ماموصوله بمطلخصخصيص و بجهت و حال آنکه سخن در تعلیم علم
 و در متعینات مخصوص بنوع شش با تارت تخصیص منقول
 بضمیر متصل بعد بار و صراحت استثنای لاحق م است بخصوص
 نظم صراحتا پس تعریف است بمقتایه خصوص نظم توان گرفت
 نمی بینی که در ماذبح علی نصب عموم ماموصوله را در مقتا
 خصوص نظم مندرج گنجایش نیست شش پس تفعیل شد زعمیم
 که از جهت ماموصوله تواند شد م و متممیه بالعد شرط ذبح و در
 مذکی غیر بخش العین است تا آنکه غیر ماکول اللحم هم مزی شود در حد خود
 بهر خوردن شش چنانکه در فقه مذکور است پس تفعیل شد زعم
 منسوب بغیر الله تعالی اگر چه از ماکول اللحم باشد در تمام بخش العین است
 که با آن مبایر و متممیه بکبریه معنی ماذبح علی نصب بر حبه جانور که
 ذبح کرده شود از ذابح عام از مومن کافر برای صنام نزد صنام
 عموم ذابح از مومن کافر یا بر شارت نفس مجهول متوجع
 فاعل است شش فی حاشیه انوار التمهیل قوله ماذبح علی نصب
 لعدم ذبحه و بجا شرعیان کان الذابح کافرا و لموافقه الکفا

ان کان مسلماً و ترک صله لام بر بنای شہادت انتساب
 لغیر الله تعالی است مش فی انوار التذلیل علی معنی اللام انتساب
 اصلها بقصد برانگیختن و لم یذکر التقدیر هم و خستیا صله علی برائت
 که است تعیین مکان ذبح پیش از صنام بد لاله علی بر ظرفیہ بعد از
 مجازی بنا بر رفع مشابہت کفار سوای حرمت انتسابی که
 از صله لام متروک است زش بر اثبات کرمیت هم مکان عام
 سوای نزد صنام نمی بینی تعیین ذبح به منازعہ اسلام است
 و غیر آن چنانکه در صحیح نانی است آن سول بعد صلعم کان
 یذبح او بنحر بالمصل و غیر آن ناگزیر است شش مسبق شد بعم
 آنکه تعیین مکان ذبح سبب حرمت و کرمیت است هم و باید دانست
 که مذکور علی انصب و ما اهل به لغیر الله و ما اهل لغیر الله در وجه
 انتساب متحد است معنای پس اگر ذبح در دو تقسیمه مراد نباشد
 فائدہ تخصیص ما ذبح علی انصب از ما اهل به لغیر الله و اهل لغیر الله
 نتواند شد و با اتحاد تکرار بی فائدہ خواهد شد با اجمال عطف
 و خود ظاہر است که از لفظ ذبح دلالتی بر معنی تسمیہ نیست چنانکه

از آنست که در حاشیه انوار التعلیل و اما ولی بن بفرست
 بان تراشیدن مال و سیر نه عذر نه مجرم و بتقریر در دست زیادت
 ثروت مکن از عباد من است و پس از الله تعالی اعلم کیفیت شایسته
 مکنی مخالفت نه سب بل ستم و جهالت روح نباشد و از اینجا که سخن
 در حرمت و حله بر عهده نبوت است الا ذکر متعلق از بعد از این ^{نفس}
 به است سب بنی حاشیه انوار التعلیل قوال من نکات شایسته الی
 ذکر و بنی قوال و منجذبه و بعد با فیکران لا ستغفار راجع الی
 التجمع هم و معنی ذکر گفتن ترجمه خوردن اینهمه حرمت کار بد است
 و این حکم است پس معنی عذمت الیه حی قریب است که
 از مرتبه تا ان تقصیر موا لازم است و قسطن معنی کار بد است بدلیل
 خطاب بمومنان چه درین بعمل حرام کافر میشود و خطاب
 اشعار به سبب از حرمت علیکم واضح است چه حله و حرمت شرعی
 بمومنان است نه بکافران هم بخلاف کافران که فسق منسوب
 بکافرانست پس مرفوع شد زعم آنکه عامل
 واکلش کافر گفته شود هم بد آنکه در کرمیه با جعل اسد من بحیره

ولا سائبة ولا وصيلة ولا حام ولكن الذين كفروا يفترون علوا
 اعدا الكذب طواكثرهم لا يعقلون ترجمه شروع نموده اند
 اعدا تعالی از بجهه و سائبه و وصیده و حام جمله با حرمه را و اهل بیت را که
 کفر کردند نیست میگویند بر اعدا تعالی دروغ را بجهه اختیار کرده اند
 از حرمه و کشته را نام نمی نهند و اما افترا را که از سائبه و غیره
 آمده یا عذاب و عقاب نیست باید دانست که سائبه و غیره
 از سبب بفتح اول سکون ثانی معنی زنتی است سائبه و نده
 است و در اصطلاح ناقه است که گزاشته شود مرفوعه الانتم
 بهاء برادر نفس مجید پس حیوان و نده غیر ناقه را هم برین قیاس
 سائبه میتوان گفت چنانکه درین باب رسیده کافران بزعم
 خیر نفس خود یا غیر خود گادان مرفوع الانتم میگویند
 و حشرش از افترا صریح کار نیست شش تخصیص سخن در سائبه
 از نیست که سخن در حشرش گفته ام از اینجا که سخن حرمه و اهل بیت
 غیر اعدا و اهل غیر اعدا است سائبه شامل فلول اعدا ذکر آم
 اعدا علیه تواند شد شش از اینجا رو نیست که سائبه را حرام

و جبرانی بلکه بنام بزرگان تشویش کرد و در حکم سائبه گرفتند هم چنین
 اگر نیکو نگری غالباً جزایان سووم و صلوة و ما تعلیق بهم همه افعال ظاهر
 و باطن لوجه تعالی علی غیره تعالی است چنانکه دادن چیزی
 کسی لوجه تعالی و تضحیه حضرت بنی الرحمه صلعم از بر آئمه و یا
 حضرت مرتضیٰ کرم الله تعالی وجه و آئمه از بهر حضرت بنی الرحمه
 صلعم و غیره صلعم که تا این دم است فی مشکوة عن جنبش قال
 رایت علیاً یضرب کبشین فقلت لا ینفذ قال ان رسول الله صلی
 علیه و سلم اوصانی ان لا تضجی عنه فانما اضجی عنه ش این مسئله
 در کتب اهل سنت و جماعه مکتوب و معروف است و درین تنبیه اتمام
 آنت که انساب لغیره تعالی لوجه تعالی از حسنات است با
 البطال از عار آنکه انساب لغیره تعالی مطلقاً حرام است
 و جزای عمل بغیره عامل منیر صلعم و گفته شد که حرمت سائبه
 بسبب عدم خروج از ملک سیب است بسبب عدم مقبولیتش از
 جانبی دیگر انتهی و حال آنکه خارج میشود و بعد از اخراجش بر آنکه
 خروج بذاته نشی از ملک مباح میشود و با نقیض تا بعض غیرتیش

مگر بعضی قصد شرط پس خروج مشروط بقیص با حال یا مستقبل
 صوری یا معنوی حسب الشرح صحیح است از اینجا که حقیقه و تضر
 از روح مصروف بقصر نیست حقیقی است بر قبض معنوی
 حقیقتا نتواند شد و از اینجا که خبری اضمحیه بنفسهاست لقول علیه السلام
 سموا ضحایا کم فانها علی الصراط مطایا کم بدنه بغیر و در صورت
 عدم خروج از ملک فعل اختیار ضحیه نصرت بنی الرحمة صلعم
 از بهر آنکه برخلاف حقیقه خواهد بود العیاذ بالله تعالی من سوء
 الفهم والاعتقاد و از اینجا است که نذر نفس مند و ربه بر
 مند و رله غیر الله تعالی و تصرف بمصارف لوجه تعالی نیایند
 از طرف مند و رله بغیر و رت صحیح است و حساب بر ذمه با
 پس پوشیاری در کار لازم او باشد و نیز بدانکه انتساب بغیره
 تعالی همچو انتساب مخصوص الله تعالی از مومن نتواند شد
 بدلالة ایمان پس فعل مومن را که محض بر نیت است و
 امر است مخفی و بذاتی چیست هم منسوب به بدنه نتواند کرد آن
 بعضی الظن انتم مگر آنکه که اشکارا گردد جنفی را موافق حکم

بل سنده جماعت منفی برایش لازم است نه مکیفر و درین مورد
 که می سخن صریح از حرمت حیوانات است نه از منتوبات عامه پس
 سخن صراحت حرمت منتوبات عامه از مومن غیر مومن از نهی
 بل تواند شد که افتراب باشد آیه منتوبات لغیره تعالی لوجه
 تعالی از حیوان غیر آن از مومن فوری بر فوری دارد بسبب
 نسبتین بر تفاوت حال منتوباتیه و خیریت بر خیری اداره
 الحق العبد و الحق سبحانه و منتوبات لغیره تعالی دون لوجه
 تعالی از حیوان غیر آن ظاهری دارد بسبب حرمت اسراف یا شرک
 بالله تعالی و تائبه مستند و رتابها بنا بر تقرب بسجود تقرب
 مخصوص الله تعالی از شرک بالله تعالی است و آنکه بنا بر تقرب
 نیست از اسراف است پس حق تقوی الله تعالی نیست که
 از منتوبات لغیره تعالی که لوجه تعالی انباشد بر میزدنا آنکه
 از اب پاک از دست فاضل شدن بر میزدیم که فعلش
 لغیره الله تعالی بود از اینجا است که فعل خود هم وقت غفلت
 لغیره الله تعالی است و بی شبهه غفلت منتوبات لغیره الله تعالی

جو صاحب دل نتواند دریافته است و همچنین است طلحه حضرت ابراهیم
 اشیا را کسب و فروش تنبیه از بخار و قوی است که نسبت به غیر
 عموما از حیوان غیر آن حرام است بدلیل که در اهل انج و شمس
 مشرک است بدلیل کریمه ذلک من هم رآه تعالی علم بحقیقه الحال
 و البیضاء المرجع و المال ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطانا اللهم
 صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و تنفعه
 فی سنا و ترجمنا به

ذکر کیفیت میلاد حضرت سید العالم صلی الله علیه و آله

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله المستعین و الفضلی علی رسول الله محمد و نستغفره و علی آله
 و اصحابه و اتباعه اجمعین یا عالم ان وقت المولدیت مع السعد
 و الکرامة و الرحمة لحضرت رحمة للعالمین اکرم الاوقات کرامته
 کلّیه لانه منظر زانی لمنظر حسنات کلها و سبب حصولها و غیرها
 و لیها شش نقل عمن بعض الشافعیان ان الفضل الدیالی زیاده
 مولد و صلی الله علیه و آله و سلم و انما رباب الاحرام من

وعامها كذا، اعلموا ان هذا وقت فقط اليه الاغنياء والملائكة
 راجعون بالانتظار فسرنا بطوره صلعم على ما اتم الله تعالى حمته
 التي توقفت على شهود صلعم كما قال الله تعالى، ما ارسلنا
 الا رحمة للعالمين خصوصا بطوره وعموما بوجوده صلعم وقوله صلعم
 لسائل عن صوم يوم الاثنين في كل يوم ولدت فيه اشارت الى
 شرف اليوم وتظيمه بالتعب فيه ولسرور فيه بولادته صلعم
 شكر الله الرحمن بظهاره اياه رحمة للعالمين ووصى النبي صلعم
 بالاصوم يوم الاثنين قال فيه ولدت وفيه انزل علي وفي
 فيه اجرت وفيه موت المحدث فالتعيين لما ينبغي فيه ظاهره
 فمن عظمه باتيان الحسنات ويفرح بولادته صلعم فيه
 فيذكر منجاة سبحانه ومن لا فلا وقد تقرر من يفرح بعبادة المصطفى
 يفرح به ومن يفرح بشخص يفرح بفليس الا من عرفنا الى اليوم
 الاخر فقال علمنا شكر الله تعالى عظيم ذكر ولادته صلعم جماع
 الناس في يوم حسين بدعة حسنة بالاجماع ولا اصل في الشرع
 الشريف للمحيية الجموعية وفي القرون الثلاثة المنفية بعضهم

استخرجوه قيا سا كما ذكر المتأخرون وانفذوا به فقد اقتضت
عبارات المعبر من كتاب سبيل المهدي والرشاد في سيرة خير
قال انما احسنه ملك عادل عالم وقصده بالحق السيد تعالى
وحضر عنده فيه العلماء والصلحاء من غير تكبر منه والافتخار به
وصنف له من اجله كتابا فهو لا رعلمار منه بيون صوره واقروه
ولم يسدوه انتهى وفي الباعث على انكار البديع والحوادث قال
مثل هذا الحسن يندب اليه ويشكر فاعله وبني عليه في الدرهم
وقد عمل المحبون للمعنى صلعم فرحا بمولده والولاء له فمن حمل ذلك
الشيخ ابو الحسن المعروف بابن فضل قدس الله سره وحضر
الحجازي قال ايت ابو صلعم ودار الي وقال لا ضرتك كان
بيده فضبطت لاي شئ يا رسول الله فقال حتى لا تبطل المولى
ولا السنن يقول الشيخ ابو يوسف موسى الزرعي في رتبة
صلعم في النوم فذكرت له ما يقوله الفقهاء في عمل الولا ثم في المولى
فقال صلعم من فرح بنا فرحنا به انتهى وفي قول زيد والمحب
مع احبابه ويقول المنصور الميثاق ايت ابو صلعم في المنام

يقول في قل لا يظلمه يعني المولد وما عليك ممن اكل ومن لم
 ياكل انتهى وقال الحافظ وقد ظهر لي تخرجه على اصل ثابت في الصحيح
 من ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قدم المدينة فوجد اليهود يصومون
 يوم عاشوراء قالوا هذا يوم اغرق الله فيه فرعون ونجى موسى
 فنحن نصوم شكر الله تعالى فقال انا احق بموسى منكم فصاموا امر
 بصيامه فيستفاد منه فعل ذلك شكر الله تعالى على ما من به في
 يوم معين من ابداع نعمته ودفع نقمته ويعاد ذلك في نظير ذلك
 اليوم من كل سنة ويشكر الله تعالى فيحصل بانواع العبادات والسيوح
 والقيام والصدقة والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر
 هذا النبي الكريم بنى الرحمة في ذلك اليوم وقال شيخنا رحمه الله
 في فتاواه عنته ان اصل عمل المولد الذي هو اجتماع الناس
 وقرته ما تيسر من القرآن ورواية الاخبار الواردة في سبب ابراهيم
 وسلم وما وقع في مولده من الايات ثم يمد لهم ساططاً ياكلونه
 وينصرفون من غير زيادة على ذلك من ابداع احسنه الله
 ثاب عليها صاحبها بما فيه من تعظيم قدر النبي صلى الله عليه وسلم وطهارته

والاستبشار بمولده الشريف قال قد ظهر لي تخريج على اصل آخر
غير الذي ذكره الحافظ وهو ما رواه البيهقي عن انس رضي الله عنه ان النبي صلى الله
عليه وسلم عن نفسه بعد النبوة مع انه ورواه ابن جبره عبد المطلب عن عمنه
في سابع ولادته صلى الله عليه وسلم ولحققة لا تعاد مرة ثانية فيجمل ذلك على ان
بذاته صلى الله عليه وسلم انما كانت على ايجاد الله تعالى اياه رحمة للعالمين وتنفيرا
منه صلى الله عليه وسلم كما كان يصلي على نفسه كذلك فيستحب ايضا اظهار شكر
بمولده واطعام الطعام ونحو ذلك من جوده القربات والبر
انتهى وفي شرح سنن ابن ماجه الصواب انه من المبدع احسنه المنة
اذا خلا عن المنكرات شرعا انتهى ومن الموب اللدنية قد روى
ابو لبيب بعد موته في النوم فقيل له ما حالك فقال في لنا
الا انه خفف عني كل ليلة اثنين واسم من بين اصبعي ما بين ما
واشار براسه صغيره وان في لك باعتماني لثونية عند البئر
ولادته النبي صلى الله عليه وسلم وبارضا عياله وفي معراج المسلمين عن ابن
عباس بن عبد المطلب قال كنت مواخيا لابي لبيب مصاحبا له
فلما مات وقد اخبر الله تعالى عنه ما اخبر فمضت عليه ومني امره

فاستأمنه مولانا مربي بني اياه في المنام قال فرأيت ناراً ملعب
 فاستأمن من حاله فقال لي النار في العذاب فلا تخيف عني العذاب
 الا ليلة الاثنين من كل الليالي والايام فانه يرفع العذاب عني
 وكيف ذلك فقال تولد في تلك الليلة محمد فجار تني امته فبشر
 بولادته ففرحت لمولده وعقبتها فرحاً فاثابني الله بان رفع
 عني العذاب في كل ليلة الاثنين لذلك انتهى قال ابن الجوزي
 فاذا كان هذا البولب الكافر الذي نزل القرآن به جوزه
 في النار بفرحة ليلة مولد النبي صلى الله عليه وسلم فما حال المسلم الموحد من امته
 عليه السلام سير مولده ويبدل الفضل اليه قدرته في محبة صلعم
 لعمري انما يكون خزانة من الكريمة ان يدخله بفضلهم
 جنات النعيم ولا تزال اهل الاسلام يحفظون بشهر مولده عليه السلام
 ويعلمون انهم يتصدقون في لياليه انواع الصدقات ويظهرون
 السرور ويزيدون في المبرات ويعتقون بفرحة مولده الكريم
 يظهر عليهم من بركاته كل فضل عظيم وما تجرب من خواصه انه امان في
 ذلك العام وبشرى عاجله قبل البعثة والمرام فرحم الله امرأتنا

لیا فی شهر مولده المبارک اعیان الیكون الله علیه علی من فی قلبه عناد
 ولقد اطلب ابن الحاج فی المدخل فی انکار ما احدثه الناس من التبیع
 واما بوار و تقنی بالالات المخرجة عنه عمل المولد الشریف فانه لعل
 یشبه علی قصده و تحمیل و یتک بنابیل سنة فانه حسبا و نعم نوکیل
 و کذا من العلماء و فقیهین و محققین و اولی التوفیق البدر
 کلها سنة لقوله صلعم کل به سنة سنة فانه کلام منع تخصیص
 موجوده و انه علی وجه متحد الذی بالعموم م لبعض من یباش
 بمشترک فی وجه متحد م بباش متعلق بالتخصیص
 بوجه الذی م یعارض بالعدم بباش ای وجه الذی م بالعموم
 فلا یصح التاویل فلزم التناقض و لا فائدة للکل التالی و انحصار
 و یمینعان الاستدراک الاستثناء و التخصیص و قد لا یفید
 الکل التالی و یحصر م نهو بالاستثناء و الاستدراک و التخصیص
 فالفرق م ظاهر م بینما م ای کل للتأکید و یحصر
 کل لغيرهما بالاستثناء و غیره المذكور م فان التخصیص لا یزال
 اشتراک م م وجه متحد م الذی م بالعموم

وخصص لا يعبر ان الا في العوارض فلا يجتمعان في التعارض
 من الكلام المحقق تفسير دليل على دعوى منع تخصيص ^{بعضه} وجه البدع
 بالبدعة الذي بالعموم من فكيف تخصيصها من اى البدعة
 من العام من تخصيصها من استدلوا على صحة بدعة حسنة بقول عمر بن
 قيس في اثبات النزوح ان رسول الله تعالى صلى الله عليه وسلم
 بجماعة فترك جماعتها من خوف نزول فرضيتها على امته صلى الله عليه وسلم
 ففصلوا عنها في بؤيتهم منفردين فلما زال سبب تركها بدو خوف نزول
 فرضيتها اعاد جماعتها عمر رضه ففصل هذه بدعة فقال عمر رضه
 البدعة من يقول عمر رضه نعمت البدعة جوابا فيما قيل بدعة لا بد
 على انها بدعة عند رضه اذ كانت صلها رسول الله تعالى صلى الله عليه وسلم
 بجماعة بل اعادة من والا اعادة ليست بدعة من فني ش
 اى البدعة من احداث منفي في الدين وليس منفي بدعة
 فتمية ليس منفي بالبدعة بحسنة مساهمت اللفظ مجازا على ما لم يرد
 عندهم في الكتاب وسنة صراحة وانتصارا فاعلم قال الله تعالى
 واذكروا نعمته الله عليكم وانا انزل عليكم من الكتاب والحكمة

وَاَقْرَأُوا الْقُرْآنَ وَاعْلَمُوا انَّ سُبْحَانَ شَرِّهِمْ فَذَكَرَهُ مُسْلِمٌ مِنْ
 مَوْتِهِ عَلَى اَنَّهُ عَسَى نَعْتَمُ اللَّهُ تَعَالَى بِرِسَالَتِهِ عَلَى ذَرِيَّتِهِ مَا حَقَّ وَتَوَقَّفَ الْفُرْقَانُ
 وَتَحْصِيلُ ذِكْرِ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ عَلَى الرِّسَالِ وَتَحْفِيفُ اسْتِغْنَاءِ مُسْلِمٍ مِنْ
 نِعْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِقَدْسٍ مِنَ اللَّهِ عَلَى الْمُسْلِمِينَ اَوْعِثْ
 فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ تَلْقُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَزَيَّكِهِمْ وَعَلِّمِهِمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 وَانْكَرُوا مِنْ قَبْلِ لُغْيِ ضَلَالٍ سَبِيحٍ وَالتَّخَذَ بِرِجَالِهِ عَلَى مَخَالَفَةِ الْأَمْرِ الْقَبِيحِ
 عَلَى النِّفَاقِ بِالْحَقِّ بِكَلِمَةٍ شَرِّ فِي الْأَوَّلِ الشَّرِّ لِنِعْمَةِ اللَّهِ الَّتِي
 مِنْ حَبْلَتِهَا الْهَدْيُ وَبَعَثَ مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَفِي بَرَكَاتِ الشَّرِّ لِنِعْمَةِ اللَّهِ
 بِالْإِسْلَامِ وَبِنُبُوَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى
 وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ الْآيَةُ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُ وَشَاءَ اللَّهُ صَامِرٌ عَمَّا هَانِ
 وَسَبِيلُهُ الْقُرْبُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى اذْهَبُوا رِسَالِ اللَّهِ تَعَالَى وَبَنِي الْأَنْبِيَاءِ
 فَأَعْجَازُهُ مِنْهَا شَرِّ اسْتَمِنْ نَفْسًا لَهُ وَشَاءَ اللَّهُ مُسْلِمٌ وَنَحْنُ
 فِي مَجَالِسِ الْأَنْبِيَاءِ وَصَحَابِهِمْ وَاصْحَابِهِمْ وَتَحْفِيفُ الْمَلَائِكَةِ لِمَا
 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى اِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا وَلِصَلْوَةِ عَلَى النَّبِيِّ شَأْنٌ لَهُ ذِكْرُهُ

بعد من خلف العمل في انما فرض او واجب واما في ولادته
 صلعم اعطى الا عجزا لانه لا يشتهر بالعقلية والنقلية والحرية
 في القنوني في قوله بشير النذير عن ابن عباس رضي الله
 تعالى عنهما عن محمد بن ابي بكر في مائة وقايع ولادته لقوم
 يستعملون في دن ابا راعيني صلى الله عليه وسلم الى بيت
 راعيا لانه لم يعلم وقايع ولادته لانه وعشيرة ويقول في اليوم
 في يوم فقال النبي صلى الله عليه وسلم ان افتح عليك ابواب الجنة
 في يوم لا تترك شيئا من الدنيا فانها كانت ثلث يكون عهده
 في يوم في القرون الاولى من غاسته لال آخر على انه ليس به
 في كذا قال في ذكر ولادته صلعم مع انه ذكر ولادته صلعم
 في الحقيقة لم يرد به حسن في كل الشرع فاصدقه بقوله صلعم
 في كل ما عمن حق الحديث وكما على عمل الذي لا يرد
 في كل ما عمن حسن في كل الشرع فاصدقه بقوله صلعم
 في كل ما عمن حسن في كل الشرع فاصدقه بقوله صلعم
 في كل ما عمن حسن في كل الشرع فاصدقه بقوله صلعم

واما راه المسلمون حنا فهو عند الله حسن ولا يجمع استحقاقه على الفضالة
 فاعلم انه ليس احسن الا وهو في الكتاب وسنة معتبر او لا يثبت في
 او انما بقوله سبحانه اليوم اكملت لكم دينكم ورتبت عليكم نعمتي ورضيت
 لكم الاسلام ديناً ولا رطب الا يابس الا في المشرق والمغرب
 في الباب او قياساً والقياس على احسن حسن فوقع في ضمنه ان كماله
 مما سبق ولحق من الرضا ووقع الالمال حتى القياس في الرضا
 على الاحاديث اشرفية المروية فالضلالة هي الفساد في الدين
 فهي بدعة ما وجدت في الاسول الاربعة لم يدرها مسلم
 لذكره صلعم على الحثية المروية من حيث اجماع اصحابه على
 الاستنباط القياس بقوله صلعم ظاهر في ذكره سيكر الاجماع الذي
 صح وان قيل كل للتاكيد والمحصو ومعناه كل ما احدث معناه
 في الدين فهو بدعة سنية فيقابلة كل ما احدث منسوخا في الدين
 فهو بدعة حسنة والاحاديث اشرفية المروية في كتب البدعة اصل
 لها على قولهم فيقول المحزبن انما هو في القياس والاجماع على
 اصل الاحاديث اشرفية المروية على قوله ش الى المحزبن

من لم يقل صلعم ببدعة حسنة بل قال صلعم سنة حسنة وماراه المسلمون
 حسنا فنحصر من القول بالبدعة مفسد في الدين ليس ببدعة بل حسن
 في حد ذاته وان كان تعامل الصالحين المحرم وماراه المسلمون كما وسئلها
 ببدعة حسنة وماخذ قولهم العام مخصوص البعض بعارة من الضد كبدعة
 ضلالته لتعارض بالصد التحصيل بالبدعة عمير بصلواته الذي لا يظلم
 التحصيل من فدايع التاويل فلزم التساقط من فهذا ما هو المذكور
 ليس بتمية بالبدعة بل بدعة حسنة مساجمت اللفظ مجازا
 على ما لم يوجد عندهم في الكتاب وبدعة مراحاة وفتننا عام
 وما وقع في المنام للفتات وبيع الى صحة العمل حسنا من اصل
 في المنام وانه ش اى المحزين من اخذ بنفسه عليه لا ابر
 لغيره وانه ش اى المحزين من ربه البني صلعم في المنام في
 ليلة من الشهر الربيع الاول جاز صلعم في دار امرة وحي تحفل
 لذكر سيلا ولبني صلعم فعرض لم يا رسول الله صلعم فقال صلعم
 من طلبني حبه قال كلام الشرف عام ولكن بغيره في الوقت اى
 احتفل لذكرى كانه طلبني وانه ش اى المحزين من على صحة الرواية

من عالم المثال العوالم لیس یا ایها العارف ان آیه صلعم
 رایت صلعم خداوان لم تعرفه صلعم فی اسفا علیک و قوله سبویانه
 فان تنازعتم فی شئی فردوه الی الله و الی الرسول ان کنتم فی شکی من
 و الیوم الاخره ذلک خیر و حسن و یلای و یلای علی صفت امره صلعم
 لنا من عالم المثال ان کنا نعرفه صلعم و نعمل به بشی است بامر
 هم ایضا و الا فالرعب و الخیریت و هم من جمیع قاع عالم الیقین
 فی المنام لا یطبله و حتی لا یطبل علی بنی عمر بن الخطاب علی السلام
 تقدم النبی و هو ثبوت متقدم و النبی بشیر فی و غیب علی
 فیقول الحزین کربلاء و صلعم بعد و ان الذین یستحقون
 فمن لزمه طاعا فغسله ان یطأ و یقرب و یجوز
 اعلمکم الا یه فالأخيه یا بعد الا و انزل و یلای و یلای
 التمهید للضعفاء براهین صمدیه و کواکب صمدیه و یلای و یلای
 شخصه صلعم فرغینیه و المعرفه بالمره و صلعم فی صلعم
 عرف و وصفه و الا فیما بعد و علی حال قریه و یلای و یلای
 اسی و هو صلعم فی عالم الشیء و یلای و یلای و یلای

بالادولوية و التوسع زمانا و مكانا للمستعرت فادار الفرض المطلق
 اولى بالاولى فليس تركه الا ترك الادولوية و الاعراض عنه بعد ادوار
 الفرض المطلق اعراض جزر المطلق اولى الاجزاء و لا ينبغي لمومن
 و قبل ادائه كفر فلا بد لنا ان نعرفه صلعم ذانا و صفاتا بالاذاكار
 و تقليدا فتذكر الذي يدل على تشخصه صلعم متبازا عن غيره صلعم
 فرض علينا و ما هو الا ذكر ولادته و اياته صلعم شملها كما في لعنة
 و كراياته لمعرفة تشخصه حمل الرسالة من غيره صلعم فما بعده على
 حاله و التعظيم له صلعم في وقت ينبغي ^{المؤيد} له في حضوره و غيبه صلعم
 ما و بنا الله تعالى به كنه فرض موبد قال الله تعالى تو فروه ط
 ش في الآية انا ارسلناك شاهدا و مشبرا و نذيرا لئلا تكونوا باعد
 و رسولك و تغفروه و تو فروه ط م تو فیر الرسالة و لا و صافه من
 هبة و شمالة صلعم عاتم الاسماء معلقا على التو منوا ش اشارته الى
 التابيد م و عدم تعيد الزمان على معنى مصدر و تعيد الزمان على
 معنى مصارع يعيد للاستمرار و باعث التوفير و هي موبدة
 و ابن السيل على عدم توفيت لتو منوا و توفيت تغفروه و تو فروه

حضوره صلعم ان خلاف التوقير يلزم كغيره بالاستخفاف بخلاف
 التفرير شي اى خلاف التفرير لا يلزم كغيره لعدم الاستخفاف من
 ولما ثبت تعظيمه صلعم في وقت حضوره صلعم فما هو ممنوع في غير وقت
 حضوره صلعم الا تعلم ان لا يرفع الصوت في مسجد النبي صلعم الى ان
 على نزول يا ايها الذين امنوا لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت النبي لا
 وهو موقت فما هو فرض موقت في حضوره صلعم في عالم الشهود
 مستحب في غيبه صلعم من عالم الشهود وحضوره صلعم من عالم البرزخ
 على انه صلعم لمحي وسيع وبصير عليم مع توسع صفاته عا دما وعجازا
 الان كما كان صلعم على اخذ صحا صلعم الى الان اما القيام له صلعم
 فاعلم قال سبحانه وقوموا له قانتين ويعجبك استدلال بقول الكيا
 فليكن النظر الى ذكر كيفية تفسير قوله سبحانه حافظوا على الصلوات
 والصلوة الوسطى وقوموا له قانتين فليكن القبول والجواب
 بالا تصاف فاعلم ان القيام ان كان لتعظيمه صلعم لو فاره برئانه
 صلعم فانه عبادت لله سبحانه وكان في حضوره وغيبه صلعم عبادتا
 لله سبحانه كالترجعة الى بيت الله سبحانه وتعظيمه في حضوره وغيبه

[illegible]

اذا راوه لم ينجوا الى الجنة لان كرامته لذلك هو الذي
لا يجوز القيام به بل الى جازم بخلاف كرامته صلوات الله
لكن لم يقدروا بعض جوارحه صلوات الله وهو لم يكره ان
قيامهم له صلوات الله سبحانه وتعالى الا كرامته لم يطلعه لانها مضافه
لثابت المذكور في سجده قيامه صلوات الله عليه وثالثه انه لم
قيامه صلوات الله عليه وما جوبه اذ في المشكوك من برائه
رغم قال خرج رسول الله صلى الله عليه وسلم على عيسى بن مريم
كما تقوم الاعاجم بعظم بعضهم بعضا في الغي فمعه صلوات الله
تشبيه كيفية القيام لتفصيل امر من حيث هو والاعاجم
القيام فلا حاجه منه الى التشبيه بما هو المشكوك في البراءه الا ان
ليس في النهي وهو الثابت المذكور في امره فمخلص القيام
سجدته قيامه صلوات الله عليه وقيامه صلوات الله عليه
م والنهي من ذلك واللام فليس م بالواجب بل بمقتضى
الثابت لانه ثابت بانه لا يكره قيامه صلوات الله عليه
على برئانه من غير جمع الامور الى الثابت مما هو بمنزلة

نے غیر وقت حضورہ صلعم تعظیماً صلعم کہا ہو تب سے من اخذ
 صلحاً راستہ صلعم ترکہ بالکس حرمان میں ثواب الصواب الا عرصہ
 بلا حجتہ یلزم الاستخفاف و ہو کفر و اما السکوت عمالایقین فی محاسن
 ذکرہ صلعم فعلی نزول یا ایہا الذین امنوا لا تقصدوا من یرعی اللہ
 و رسولہ و اتقوا اللہ طمأننتہ امی من ہو ممنوع فی غیر وقت
 حضورہ صلعم تعظیماً صلعم کہا ہو تب سے من اخذ صلحاً راستہ صلعم
 سم و ہینا الذکر معنی المذکور علی تائید الہنی ش و علیک لفظ
 فی معنی الایۃ و ما سقت الی ذکر کیفیۃ تعظیم النبی صلعم م و قال
 ابراہیم الخفجی وجب علی کل من متی ذکرہ او ذکر عندہ ان یتخضع
 و یخضع و یتوقر و یسکن من حرکتہ و یاخذ من ہتیبہ و جلالہ بالان
 یاخذ نفسہ لو کان من یرید و یتادب باادبنا اللہ بہ انتہی فاذا
 قیل قد ہو التعظیم صلعم وقامت الجماعۃ تعظیماً صلعم و کر فی
 ایۃ بقت حضورہ صلعم فلا یقضي الا یمان صلعم و تعظیم صلعم
 لم یز ان لا یقوم فمن ترکہ کاسلا او معرضاً فقد ذکر حکمہ اعوذ
 اللہ سجنائہ من السور و قال عثمان بن حسن الشافعی قد جمعت الایۃ

المحمدية من أهل السنة واجتماعه على استحسان القيام المذکور وقار
 صلعم لا يجمع امتي على الضلالة انتهى وقال عبد الله بن عبد الرحمن
 السراج اما القيام اذا جاز ذكر ولادته صلعم عند ذروة المولد
 الشريف فتوارثه الامة لعلام من غير تكبر ولما كان مستحسنا ^{كثيرة}
 فيه اثر عبد الله بن مسعود رضي الله عنه ما راها المسلمون حسنا فهو عند الله حسنا
 انتهى ولما كان توارث عامة المسلمين عليه غير قصد في الشرع
 معتبرا عند الفقهاء كما ذكر في كتب الفقه من الهداية وغيره ^{فكف}
 كان توارث اعمار صلحنا على حسن في الشرع غير معتبر
 فقيده اليوم والشهر لذلك الذكر باجماع الناس ولم يخفهم الله اكر
 تعظيما لذكر المذکور لمعظم اولى فالأشارت الى تعقيد اليوم من
 تعقيد صوم يوم الاثنين القياس ^{الاجماع} على يوم عاشوراء ولا اجتماع
 بالطلب فضيلة من اجتماعه في الصلوة بالاذان فوالله صلعم
 على الجماعة وفي الترتيب جاز في الخبر ان العبد ياتي الى مجلس الذكر
 بذنوب كالجبال فيقوم من المجلس ليس عليه شيء فلذلك سماه ^{المنع}
 صلى الله عليه وسلم روضة من يا من الحجة وللتعظيم والرفع

كما تحب و ترعنا و شفيعنا و ترجمتنا به فيا ايها القاصر لا ترى
 اليك بسرو و لك الذي يملك ان كان لك ضرر الى ابي لهب على
 و هبط لصلب فكيف لا تسره و يشفيعك انك صلعم على و اسطاب
 فكيف لا نندم و قال الله تعالى قل بفضل الله و برحمته فبذلك فليفرحوا
 بغير ما يحجبون عنك من ايات الله يرجع الاستدراك معنى الآية
 الى ذكر كيفية الاخلاق ص متهيات متهيات ما ضيت بالسر بار
 بالاسلام دنيا و بالقران اما و بمحمد نبيا صلعم و نسيت الآخرة و
 نسيت الشفاعة و قلت انا مومن فيا ايها المؤمن كيف قلت
 لا تذكر ولا دعه الرسول الشافع الاول بالمومنين من انفسهم و هو
 في الوقت من اعجاز صلعم لا يذبحه سنية و انه فرض علينا فبعد
 ادائه مستحب يا ايها المرء في صدرك لقلب ام الحجر لصلب كيف لا
 بخضع ولا يخشع ولا يعظم للنبي الامي بنى الرحمة و جوده خلق
 كلهم عند ذكره صلعم فحق ما قال قائل رحمة الله تعالى شعر
 عند سبب الناشرات على الحجة تميل غصون البان الحجر لصلبه
 لما فعلت الاجرت قلوبنا و نسيت الحجة تشبيهه بقص الحزين

فاستغفر الله من ذنوبه وامن على صياحه انه ترك التعبد في الدنيا
 انوار شهر و سنة تعين ^{منها} و انت تعينهم شهر و شهر الاثر في الثواب ^{الجملة}
 فيه الا انما للتعين فراني المنام يقول شيخه من سلسلة المجد المجد
 رضي الله تعالى عن اصحابه استغفرت حالك عن رسول الله تعالى
 صلعم فقال صلعم انه توسل بوجهه با خذلا ورجع عن طريق حرم
 فليد نفسه ففت في حاله و استغفر و افهم و قسى قلبه و لا يفيقه استغفار
 فراني المنام انه دخل نعشه في مرقد صلعم و هو صلعم فيه و انه
 يمينه صلعم و وجهه الى وجه صلعم فانه ان ظهروا الى الكعبة الشرقية
 و انه سرور و رجا له فخط في قلبه ان توجه الى الكعبة الشرقية و ان
 يكون ظهروا اليه صلعم فاجاب و لكن يكون قلبه متوجها اليه صلعم فظهر
 اليه صلعم و علمه انه اتبع بشرعية فخط فاستغفر و اذعن
 شيخه من سلسلة العالمة القادرية رضي الله تعالى عن اصحابها
 فقال سلمه الله تعالى اذنبه و يذنب فبستغفر و استغفر و لا
 استغفاره الى الان فرار قبر شيخ شيخه من سلسلة المجد المجد
 رضي الله تعالى عن اصحابها و جلس مراقبا فقال رضي الله تعالى

انت و با بر قوسش قلبه و تمام در جمع قدمها بحس مراقبات
 رفته انت و با بر قوسش قلبه و تمام در جمع قدمها بحس مراقبات
 الی ظهور بحس نقال رفته انت و با بر قوسش قلبه و تمام در جمع
 الی دایره فاشتا بق قلبه الی خدمت شیخه من السلسله و حایه
 القادره بر عنوان ابد نقال علی اصحابها حضرت عیض ان المسجله
 بعمل سیمای علی ذکرها فی صدر الحقیقه نقال سلسله ابد نقال سلسله
 ان العمل من الطریق الیه فاستغفر و تاب فمد قلبه الی الخ و قد
 تات به بالمشقه فالتزمین لک و التعمیر و یوسنه مستحبه فی تقوی الخ
 من غیر نذر قیام انا لغیر ذلک بیتی رسل الله تعالی من
 شرور ففنا و من سبایات اعمالنا من سبایه الله فلا مضل له
 و من یفعلک فلا اوسی له و نشهد ان لا اله الا الله و لا شریک له
 لک و نشهد ان محمد عبیدک و یسویک اللهم و انت علام الغیوب
 فکلیفنا الله فادعونا بحزب اقلنا را ان فی علی علیه و علی حماد
 کما تشبه و ترید و ان الله عیوننا و ان الله
 ذکر کیفیت زیارت استبشیر خضر علیهما السلام

قبر نبی صلعم الرحمن مع مطالب اعز

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی آلہ وصحابہ
واتباعہ جمعین اعلیٰ ان فی تحقیق زیارتہ اعتبار کانت علی شفیعہ
لعدم تفسیر سبابہ فانتظرت الی ان سیرہ الله تعالیٰ فاذا المبحر
المسیر بالدر المنظم فی اثبات اعیان سجادہ القبر المکرم صلے الله
علی صاحبہ وسلم ستر فی تبصیر مقصد رحمہ الله تعالیٰ لمولفہ و
بارک فی معاشہ وسعادہ فقلنہ بعینہ بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الملک المعبود القايم علی کل نفس من انخلق ادنی و
اعلیٰ واصبغة و اسلام علی سیدنا محمد المخصوص بالمقام المحمود والشفاعة
الکبریٰ و علی آلہ وصحابہ الباقین اربعم سجدات وقیاما و علی اتباعہم
القائمين لمولایہم خشا و صیانا اولک یجرون الغزوة بجاہد
و یلقون فیہا نحرہ و سلاما خالدين فیہا حنت مستقرا و مقامات تعبہ
منقول الفقیر الی رحمۃ مولانا الغنی محمد منظر العمری نقشبند

الاحمدى فغده الله برحمته وغفرانه ويسكنه مسج جنازة انه قدم علينا
 بالمدينة المنورة في سنة الف وثمانين وستة وتسعين فاضل من
 اهل الهند ممن جذبهم الله تعالى الى الحرمين الشريفين وشرفهم بزيارة
 روضة جديده سيد الكونين صلى الله وسلم عليه وزادهم تقربا لدم
 وهو المولوى عبد العزيز لا زال عابدا لله ومعزرا لخدمته ودينه
 عن قيام الزاير في مواجبه صلى الله عليه وسلم ووضع يمينه
 على ياره كهيئة الصلوة حين التسليم عليه صلى الله عليه وسلم
 بل هو جائز ام لا فاخصبه بما في كتب اصحاب المناسك المتون
 والشرح من اداب زيارته صلى الله عليه وسلم فقال هذا كلام
 بلا دليل ليس فيه شفا لعليل مع ورود الاحاديث في
 عن التعظيم والقيام مثل ما تفعله الاحاجم والسنه مشبهه على
 من التفصيل والتحقيق وكان الوقت اذ ذاك ضيقا فومدته
 بالتحريفا قول بالمداحل قد تقرر وتحقق بالبرهان المحقق
 ان حضور الزاير قبالة قبره الكريم والتسليم والصلوة عليه والتوا
 بجابه التعظيم والاستوداد والاستشفاع بجابه التعظيم بل باصحاب

واهل بيته واوليائه اجمعين صلى الله عليه وسلم
 افضل الطاعات واجل العبادات واربع المثلوات عظم القربان
 عند رب العالمين جل جلاله وسلم قوله قال العذرة القسطلا
 في الموبد اللدنيه ومن اعتقه نعيمه نفاضة تجميع من بقية الام
 وخالف الله ورسوله وجماعته لعلماء الاعلام انتهى قال جل
 ذكره ولو انهم اذ علموا انفسهم جباروك فاستغفروا الله واستغفر
 لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحيما وقال صلى الله عليه وسلم
 من جازني زائرا لا يعباه الا زيارتي كان حقا علي ان اكون
 له شفيعا يوم القيامة افترجه الطبراني في المعجم الكبير وعنه
 رضي الله عنه ان سوان الله صلى الله عليه وسلم قال من زارني
 في حياتي ومن مات في احد الحرمين بعثت من الاسنين وعمر
 السن مني الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 من زارني محسبا الى المدينة كان في جوارى رواها بطحا
 "يقضي كذا في الموبد اللدنيه ومعنى هذا الباب سبعة عشر
 عن سيدنا عمر بن الخطاب وعبد الله بن مسعود وعبد الله بن عمر

في الحديث
 في الحديث

وعبد الله بن عباس ومن بن مالك والبيروني وغيرهم
 باسانيد متعددة والفاظ متقاربة برواية الدارقطني والطبراني
 والبيهقي وابن خزيمة وابن عساكر والسيوطي والبيهقي
 والبيهقي وابن عساکر والبيهقي والبيهقي والبيهقي
 ازدي وابن أبي الدنيا وغيرهم سابقا السيد السهمي في الوفا
 والعلامة ابن حجر في المحرر والمنظوم والشيخ محمد عابد السند في
 طوابع الآثار حاشية الدر المختار قال حافظ السخاوي تحت
 حديث ابن أبي عمير حديثه شفاعتي بوعنه ابن الشيخ وابن
 أبي الدنيا وغيرهما عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما صحيح وابن
 اشار إلى تضعيفه والطبراني وابن عساکر والدارقطني والبيهقي
 ضعفه ولفظهم كان كقولهم في وقال ابن جرير كلها
 لينة لكن يقوي بعضها بعضا لانه ماني رواها متهم بكذب قال
 ومن اجود الاحاديث اسنادا حديثه خايط اخذ ابن عساكر
 وغيره الى اخر ما في المقاصد حسنة وقد علم بالضرورة ان القربا
 اطاعات خالصة مد عز وجل ليس منها شر كالمخروق

اصلا لكن في بعضها مقتضى الحكمة والمصلحة يلزم توسط مخلوق
 والوجه اليه واستقباله من غير ان يكون موصوفاً وحقيقياً فانه لا
 مقصود ولا معبود في الحقيقة الا الله عز وجل وموسى جاز من كمال كبره
 وسع لعباده في اداء الطاعات والعبادات والاذاكار والقرابات
 وقدرها بحالات ومهمات من القيام والقعود والركوع والسجود
 واستقبال القبلة وغيره فقال الله فاذا قضيتم الصلوة فاذكروا الله
 قياماً وقعوداً وعلى جنوبكم وقال تعالى الذين يذكرون الله قياماً
 وقعوداً وعلى جنوبهم ويتفكرون في خلق السموات والارض
 وقال تعالى وفوموا الله قائمين ومن النبي صلى الله عليه وسلم
 واصحابه الكرام وعماله النخام ما ليس في كل طاعته وعبادة و
 ذكر وفكر من القيام والقعود وتفصيله في كتب الفقه موجود و
 هذه القرية بالقيام والوقوف بالاحاديث والاثار عن النبي
 صلى الله عليه وسلم وعن الصحابة والتابعين والائمة المجتهدين
 وسلف الصالحين صواب ان الله تعالى عليهم جميعين اما الاحاديث
 فمنه وقوله صلى الله عليه وسلم على قبر المؤمنين قفن ابن

عباس رضي الله عنهما قال مر رسول الله صلى الله عليه وسلم بقبور الميت
فأقبل عليهم بوجهه فقال السلام عليكم يا أهل القبور يغفر الله لكُم
أنتم سلفنا ونحن بالآثار أخرجه الإمام الحافظ الترمذي في سننه
وعن أبي سويبة مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم قال أجبني
رسول الله صلى الله عليه وسلم من جوف الليل فقال اني أمرت
ان استغفر لأهل البقيع فانطلق سعي فانطلقت معه فلما تف
بين أظهرهم قال السلام عليكم يا أهل المقابر لهم لکم ما أصبغتم فيه
الى ان قال ثم استغفر لهم طويلا وعن عائشة رضي الله عنها
قالت ألا أخبركم عن رسول الله صلى الله عليه وسلم عنى قلنا
بلى قالت لما كانت لي ساقى القعب الى ان قالت حتى جاز
البقيع فرفع يديه ثلاث مرات واطال القيام ثم انصرف وحده
وعنها ايضا رضي الله عنها قالت قام النبي صلى الله عليه وسلم
ذات ليلة فلبس ثيابا ثم خرج فامرت جارية ببرد ففتبعته
حتى جاز البقيع فوقف فما أدناه ما شأرا الله ان يعص
ثم رجع الحديث أخرجه الأحاديث الثلاثة الحافظ المحجة

أبو يزيد عمر بن شبة في أخبار المدينة النبوية و قال حدثنا
 أبو داود و قال خبرنا مبارك قال حدثنا الحسن قال قال
 رسول الله صلى الله عليه وسلم على بقیع الغرقة فقام فقال
 السلام عليكم يا أهل القبور احدثت و بينه آخر عنه ان النبي صلى
 عليه وسلم قام على أهل البقیع فقال السلام عليكم يا أهل القبور
 من المؤمنين و المسلمين یعلمون احدثت و اما الوقوف على
 قبر سيد المرسلین افضل الا و یمن الاخرین شفیع المذنبین و الرحمة
 للعالمین محبوب باب السموات و الارضین اول شافع و اول شفیع
 يوم الدين عليه اتم صلاة المسلمين اكمل شهادات المسلمين
 ابد الابدی فقد روى فی احادیث كثيرة و اثار حمية كيف لا
 و هو سيد القبور و منبع النور و مهيبة التجليات الالهية و مورد
 القيومات القدسية و هو محفوظ بالملك المقرر من المحضر
 للانبيا و المرسلین و هو الموصل الى اعلى الدرجات و المغضى الى
 اقرب المثوبات قال لعب لا جبارا من يوم یطلع الا نزل سجد
 الفاس من الملائكة حتى یقفوا بقبر النبي صلى الله عليه وسلم یقرئون

باجمعهم ويصلون على رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى اذا
 اسوا عرجا وصبط مشكهم فضعوا مثل في لك حتى اذا انشقت عنه
 الارض خرج في سبعين الفاضل الملائكة يزفونه اخرج به الدارمي في
 مسنده وما حسن قال الامام ابو سيرى في البردة مدح الحسين
 الذي ترجى شفاعته مد لكل رجل من لاهول منتحم مد فاق لنفسه
 في خلق وفي خلق مد ولم يدانوه في علم ولا ارم مد وكلهم من رسول الله
 لمفسر غر فاسن البحر وشفاعن الدينيم مد واقفون لديه عند صدم
 مد من نقطة العسل ومن شطة الحكم مد وعن عبد الله بن دينار قال
 رايت عبد الله بن عمر يعف على قبر النبي صلى الله عليه وسلم فقصلي
 على النبي صلى الله عليه وسلم علي ابى بكر وعمر رواه محدث دار الهجرة
 الامام مالك في الموطا وعن ابن عون قال سأل رجل نافسا
 بل كان ابن عمر يستلم على القبر قال نعم لقد رايت مائة مرة او اكثر
 من مائة كان ياتي القبر فيقوم عنده فيقول السلام على النبي
 السلام على ابى بكر السلام على ابى وقيل يحيى في اخبار المدينة
 حدثنا بارون بن موسى الفزوي قال سمعت جدي ابا علقمة

في مسنده نقلة مولانا عابد السندي في حاشيته على الدر المختار
 وروى يحيى بن الحسن العلوي عن ابن أبي فديك قال سمعت
 بعض من أدركت يقول بلغنا ان من وقف عند قبر النبي صلى الله
 عليه وسلم فقال ان الله وملائكته يصعدون على النبي يا ايها الذين
 آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما صلى الله عليه وسلم يا ايها الذين آمنوا
 في رواية صلى الله عليه وسلم يا رسول الله يقول لها سبعين مرة
 ناداه ملك صلى الله عليه وسلم يا فلان لم تسقط لك اليوم حاجة
 كذا في اسيرة اشامة واما استقبال قبره الشريف الذي
 هو قبلة الارواح والاشباح من العلويين والسفليين على اختلاف
 اجمعين استند بالقبلة فقد روى سراج الائمة واما امام الائمة
 الامام ابو حنيفة رضي الله عنه في مسنده عن ابن عمر رضي الله
 عنهما قال من السنة ان ياتي قبر رسول الله صلى الله عليه وسلم
 قبل القبلة ويجعل ظهره الى القبلة ويستقبل القبر الشريف بركبتيه
 ثم يقول السلام عليك يا اباي الكریم ورحمة الله وبركاته
 نقلة عن محقق الحقيقة الكمال ابن الهمام وكذا تبعه في المنفصل

السهروردی فی الوفا وروی الامام ابو حنیفۃ رحم عن ایوب
 السخیانی انه لما من قبر النبی صلی اللہ علیہ وسلم مستدیرا القبۃ
 متوجها الى القبر ثم سلم علیہ وصلی ثم غلبه البکاء حتی کاد ان یغشی
 علیہ اخرج الحافظ طلحۃ بن محمد فی مسند الامام ابو حنیفۃ رحم
 عنه اور دو العلماۃ شیخ محمود الخوارزمی فی جامع المسانید
 وقال المحدث محمد الدین الفیروز آبادی اللغوی روينا عن الامام
 الجلیل ابی عبد الرحمن عن عبد اللہ بن المبارک قال سمعت ابا حنیفۃ
 رحم یقول قدم ایوب السخیانی وانا بالمدينة فقلت لانظر ان
 یمسح بنفس ظہرہ یمسح بالقبۃ ووجہہ کما ینزل وجہ رسول اللہ صلی
 اللہ علیہ وسلم وکلی غیرتباک فقام مقام رجل فسیہ نقله لیسید
 السهروردی فی الوفا وروی ابی حنیفۃ عن مالک انه قال اذا
 سلم علی ابی سیدۃ اللہ علیہ وسلم یقف للدار ووجہہ الى القبر ^{القبۃ}
 لا الى القبۃ وعن ابن حمید قال ناظر ابو جعفر امیر المؤمنین بالکافر
 مسجد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فقال مالک یا امیر المؤمنین
 لا ترفع صوتک فی هذا المسجد فان اللہ اذ ب قوما فقال

لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت لبي الاية و من قوما فقال ان الذين
 يغيثون اصواتهم عند رسول الله الاية و ذم قوما فقال ان الذين
 ينادونك من وراء الحجرات الاية و ان حرسه فيما كهرسته حيانا تسكنا
 لها ابو جعفر فقال يا ابا عبد الله استقبل القبلة و ادعوا ثم استقبل
 رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لم تصرف وجهك عنه
 و هو وسيلتك و وسيلة ابك ادم عليه السلام الى الله تعالى
 يوم القيامة بل استقبله و استشفع به فشفعه اخرجه الى فطر القاء
 عياض في الشفاة تعظيم حقوق المصطفى بسند جيد و قد استشفع
 العلما على انه عليه الصلوة و السلام حي في قبره و اشرف عليه
 بزاره فليست قبله الزايرة و لم يستدرك الكعبة و قد سئل استدرك
 الخطيب الكعبة لا ساجدين و سحب العلما استدركها بالوقوف
 عند استقبال المذبح و لو بالمسحبة المحرم فلما جبه عليه الصلوة و
 اولى و اخرى قاله مولانا الشيخ عابد السندى ثم المذبح
 في حاشية الدر المختار و اما وضع الجبين على الشمال في الزايرة
 كما في الصلوة ففي الشفاة قال بعضهم رايته ابن مالك

الى قبر النبي صلى الله عليه وسلم فوقف فرفع يديه حتى طغنت
 انه اُفتتح بصلوة فلم على النبي صلى الله عليه وسلم ثم انصرف فقلت
 كذا علقه المحافظ وقد اوردوه المحافظ السخاوي في القول البديع
 في الصلوة على الحبيب الشفع ولفظه اخرج ابن ابي الدنيا ومن طريقته
 البیهقي في الشعب من حديث عبد الله بن ابي امامة رضي الله
 عنه قال رايت انس بن مالك رضي الله عنه الى قبر النبي صلى الله
 عليه وسلم فوقف فرفع يديه حتى طغنا انه اُفتتح بصلوة فلم
 على النبي صلى الله عليه وسلم ثم انصرف ومعناه ان سيدنا
 المن بن مالك صلى الله عليه وسلم ارفعا يديه من الركبتين الى قريبا
 و وضع اليدين على اليافوق السرة او تحتها فظن الراي انه اُفتتح
 الصلوة والا فالرفع بطريق الدعا ليس محل للاشتباه
 والاطن فقام وبالقوف على هيئة الصلوة على جمهور المسلمين
 المتقدمين والمتأخرين بايقين واللاحقين من الخنفية
 والشافعية والمالكية والحنبلية وقد صرح بذلك في كتبنا
 وقال الكرماني عمدة العلماء الحنفية ويضع يديه على شماله كما

في كتابه

في صلوة وكذلك السيد الممهور في الوفا والعبادة شيخ
 محمد بن يوسف الشامي في اسيرة النبوة والامام ثمانية العلامة ابن
 حجر الهيتمي في البحر المنظم ورس الخفية الملا رحمة الله اسدي
 الملا علي القاري وغيرهم من المتأخرين اصحاب الشرح والفتا
 كالشارح الهدوي شيخ عبد الحق شيخ محمد عابد اسدي
 ان هذا الوقوف والقيام انما هو في الحقيقة مد غرض من اجل القيام
 والوقوف لعرفة والمزدلفة والمشاعر العظام للدار والآثار
 الى الله الملك العلام غير ان هناك استقبال وتوجه الى الكعبة
 الشريفة التي هي بية وحرمه وفي هذا استقبال وتوجه الى
 سيد الانبياء والمرسلين افضل المخلوقين جميعين الذي هو
 وخليفه صلى الله عليه وسلم فاما في الفرق والتفاوت
 بينهما نفهم ان هذا الفضل يتجلى لعل صعبه صلى الله عليه وسلم
 التي هي افضل مراتب القرب اذ هو مناجاة ومحادثة معه
 صلى الله عليه وسلم فقد روى ابو داود عن حديث ابي
 رضى الله عنه انه صلى الله عليه وسلم قال ما من مسلم يسلم على الا

ار سے روحی حتی ارڈ علیہ سلام و عند ابن ابی شیبہ من
 نہ پیشین بریدہ مرفوعہ من صلی علی عند قبری سمعتہ و من صلی
 نا بر جعہ ذکر و العاصی عیاض فی الشفا و عن سلیمان بن سعید
 و ہر نہ بھی قال بیت یعنی صلی علیہ وسلم فی النور فقلت یا
 رسول اللہ صلی علیہ وسلم تو کہ فی سلیمون علیک الفقهہ سلام
 قال نعم و ارڈ علیہم کذا فی الموابہ القدیہ و لاجل ذلک زاد
 ابن العسکر و العوفی ان شہر فین ہر تب القرب و الاحسان
 فی بیت و ابی انزیر و بشریہ و نبیوا علیہ را کہ و علی تمام مخضوع
 و خشوع کہ ان شاکسہ و جیو اما فیہ من حسن بن ابی و ابی نجاشہ
 قال لا و العزلی رحمہ اللہ تعالیٰ فی الاجابہ و اعلم انہ صلی
 علیہ وسلم ہا ہم بحضورک و قیامک و بزیارتک و انہ بلغہ سلام
 و حضورک مثل صورۃ الکرمیہ فی خیالک و حضور عظیم زینتہ فی قلبک
 و عن ابن تیفہ بن ہریدہ کہما وصفنا و نزوہتہا کہما کنت
 و صیادہ انتہی کذا فی الوقار و قال فی السیرۃ الشافعیہ
 فی سیرۃ النبی صلی علیہ وسلم فی حال و قوتہ فی نفسہ بالستقبلہ من الجہاد

المحجزة الشريفة منزلة للحيار والادب المتسام في طاهره ووطنه
 انتهى قال العلامة الشيخ رحمه الله بسندي في الباب المنسك
 في الزيارة ثم قصد الزائر التوجه الى القبر المقدس من فرغ
 القلب من كل شئ من امور الدنيا وقيل بجلية لما يوصله
 ليصلح قلبه للاستعداد منه صلى الله عليه وسلم وحرام على
 شغل بقا ذرات الدنيا من الشهوات والارادات ان يسئل
 من في لك شئ بل بما يحسن عليه من نفع مقت وانما من اعياد
 بالله تعالى من في لك فليجته من في لك التفرغ انكته بملأ
 مع ذلك الاستعداد من بعتة عفو صلى الله عليه وسلم وعطفه و
 ان رب محمد فيما عجز عن ان الله من قلبه زوا وولانا الشيخ محمد
 وليقن انه يمد كلامه من الزايرين بما يباست جود راجل فلسفة
 الاعظم يعطي من شارب ومع من ثا ر فوضت اليه نرا من كرمه
 ولا يصل الى الله تعالى احد الا من طريقه انني قال ثم ر
 مع رعایت غایة الادب فقام تباد الوبه شرفا
 خاشعا مع الذلة والاکسار وخشية والوقار غاض لطر

كحرف الجواح فارغ القلب اذ عاينه على شماله مستقبلا للوجه
 الكريم سنده بالعبد سجا يسما رغبته على نحو اربعة اذرع لا
 الاقل من سانية سنده اسبه الكريم باخر الى الارض والى سفلى
 يستقبله من الحجرة الشرفية محتررا عن شتغال النظر بما هو منها لك
 من الزينة متمشلا صورة الكرمية في خيالك مستشعرا بانة عليه
 الصلوة والسلام عالم بحضورك وقيامك وسلامك مستحضرا عظمت
 وجماله وشرفه وقدره صلى الله عليه وسلم ثم قال مستبشرا
 مقتضدا من غير رفع صوت ولا اخفاء بحضور وجهه السلام
 عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته سلام عليك يا رسول الله
 سلام عليك يا حبيب الله سلام عليك يا خليل الله سلام
 عليك يا خير خلق الله سلام عليك يا صفوة الله سلام
 عليك يا خيرة الله سلام عليك يا سيد المرسلين سلام عليك
 يا امام المتقين سلام عليك يا من ارسله الله رحمة للعالمين
 سلام عليك يا شفيع المذنبين سلام عليك يا مشبه النبي
 سلام عليك يا خاتم النبيين سلام عليك وعلى جميع الانبياء

والمرسلين والملائكة المقربين السلام عليك وعلى آلك وأسرتك
 وحبائك جميعين وسائر عباد الله الصالحين جزاك الله
 عنا افضل واكللنا بجزى به رسولا عن امته ونبيا عن قومه و
 صلواته وسلم عليك ازكى واعلى وانفى حسارة رسالته يا علي
 من خلقه اشهد ان لا اله الا الله وحده واثمده انك عسده
 ورسوله وخيرته من خلقه واثمده انك قد بلغت الرسالة
 واديت الامانة ونصحت الامته وقمت بالحجة وجاهدت في امته
 حق جهاده وعبدت ربك حتى اناك لم يقين الى ان قال
 ثم يطلب الشفاعة فيقول يا رسول الله هذا لك شفاعة
 لما قال شارحه الملا علي القاري لانه اقل من اتمه لما قال
 ولا يبعد ان يكون اشاره الى طلبه ان الله عز وجل
 من الدنيا والبرزخ كما حرت قائل في كتابه في بيان
 الى اصوب يمينه قدر روع فيسلك بين خليفة رسول الله صلى
 عليه وسلم الى كبر الصديقين رضي الله عنه فيقول يا رسول الله
 يا خليفة رسول الله سلام عليك يا صفى رسول الله

يا صاحب رسول الله صلى الله عليه وسلم يا وزير رسول الله صلى الله عليه وسلم
 عليك يا ثاني رسول الله في الغار ورثته في الاسفار ومثله
 من الاسرار بسلام عليك يا علم المهابة بين الانصار والسلام
 يا من احدث الله بالاسلام عليك ورحمة الله وبركاته
 هجرناك الله عن سوله وعن الاسلام وانا خير الحجاز ورضي الله
 عنك حب الرضا ثم تباخر الى مدينه قدر ذراع فيقول السلام
 عليك يا امير المؤمنين عمر الفارق السلام عليك يا من كمل الله
 به بعين السلام عليك يا من استجاب الله فيه دعوة خاتم النبیین
 السلام عليك يا من اظهر الله به الدين السلام عليك يا من اخرج الله
 به الدين السلام عليك يا من نطق بالصواب ووافق قوله
 محكم الكتاب السلام عليك يا من عاش حميد او خرج من الدنيا
 شهيد اجزاك الله عن نبیه وخليفته ومته خير السلام عليك
 ورحمة الله وبركاته ثم يرجع قد رصف ذراع فيقف
 بين الصديق والعاروق فيقول السلام عليك يا صاحب
 رسول الله صلى الله عليه وسلم الى ان يقل ثم يرجع الى جباله

وجه النبي صلى الله عليه وسلم ولقيت عند القبر الا قدس عذر
 قدر مرجع او قل فمجد الله تعالى وثقني عليه ومجدي واصفي
 النبي صلى الله عليه وسلم يستشفع به الى ربه ويدعوا ربه
 لنفسه ولوالديه واهل بيته وللمن شارب من اقدار ربه واخوانه
 اوصاه وسائر المسلمين ان قال حسن ان يقول اللهم
 انك قلت وانت آية من القائلين لو انهم اذ ظلموا انفسهم
 جاوروك الاية حناك فها لمين لانفسنا مستغفرين من ذنوبنا
 فاستغ لنا واسأله ان يمن علينا باب طلبنا ونسئرا
 في زمره عباده الصالحين الى آخره قال شارحه رحمه الله
 الفارسي عليه رحمة ربه الباك واما ما اعتاده الناس من
 الاتيان خلف الحجرة النورانية زيارة فاطمة الزهراء رضي
 عنها فلا بأس به لانه قد قيل ان هناك قبرها وسواء ان
 تم ان طال به القيام بحبس لكثير من الصلوة والتسليم
 والاداء ان يحبس مفترشا او متورك او جاثيا على كعبته
 فان ذلك الميثاق بالادب معه صلى الله عليه وسلم من المشرع

ذكر العلامة ابن حجر المكي في الجواب المنظم قال الشيخ رحمه الله
 السدي في باب المناسك فصل في زيارة اهل البقيع يستحب
 ان يخرج كل يوم الى البقيع بعد زيارة النبي صلى الله عليه وآله
 فيزور القبور التي به خصوصاً يوم الجمعة وقد قيل ان مات بالمدينة
 من الصحابة نحو عشرة آلاف غير ان غالبه لا يعرف ومن
 يعرف عينا اوجته بالبقيع مشهد عثمان رضي الله عنه ومشهد
 ابراهيم بن النبي صلى الله عليه وآله وسلم ومشهد عباس عم النبي صلى
 الله عليه وسلم ومشهد اذواج النبي صلى الله عليه وسلم ومشهد فاطمة
 ثالثة من اولاد النبي صلى الله عليه وآله وسلم فيسلم على مولا كلهم
 الى ان قال ولقيت ثلاث مشاهد لست بالبقيع احدا
 مشهد مالك بن سنان غرابي المدينة داخل السور وثانيها
 مشهد لنفس الزكية محمد بن عبد الله بن الحسن بن علي شامي المدينة
 وثالثها مشهد سيد الشهداء ابراهيم بن محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله وسلم
 وسلم ورضي عنهم فيتحب ان يزوره ويزور شهداء اهل كلهم
 ويجعل في يوم الخميس يبدو بمسجد حمزة فيسلم عليه خشوعاً

وخصوع مع مراعات غاية الادب والاحلال التام الى اخوانها
 قاله في نقله عنه مختصراً قال الفاضل المحقق الشيخ عبد المحسن المكي
 المدعي في كتابه جذب القلوب الى ديار المحبوب تكميل في زيارة
 اهل البيت فضل في كتاب فضل الخطاب عن الامام جعفر الصادق
 رضي الله عنه وعن سائر اهل بيت النبوة انه قال من اراد
 من الائمة كان كمن زار رسول الله صلى الله عليه وسلم وقيل للرضا
 رضي الله عنه علمني قولاً يبلغ كمالاً اذا انازرت واحدكم
 فقال اذا صرت الى الباب فقف وشهد شهادتين انت عسى
 واذا دخلت ورايت لعقب فقف قل الله عشرين مرة ثم امش قليلاً
 وعليك بكينه والوقار وقارب من خطاك ثم فف فكبيرة
 عشرين مرة ثم ادن من لعقبه كبيرة اربعين مرة تمام مائة مرة ثم
 قل السلام عليكم يا اهل بيت الله ومختلف الملائكة ومهبط الوحي
 وخزان العلم ومنتهى الحكم ومعدن الرحمة ووصول الكرم قاة
 الامم وعن الصادق عليه السلام لا خير ولا ارباب الايمان امناء
 الرحمن وسلاية خاتم النبيين وعشرة صفوة المرسلين صلى الله عليه وسلم

ورحمة الله وبركاته السلام على ائمة الهدى مصابيح الهدى
 وعلامات النجى وذوى الحجج والنبي ورحمة الله وبركاته السلام
 محال رحمة الله وساكنت بكة الله معادن الحكمة الله وحفظته
 سر الله وحملته كتاب الله وورثة رسول الله صلى الله عليه وسلم
 ورحمة الله وبركاته السلام على الدعاة الى الله عز وجل والاولاد
 على مرضاة الله والمطهرين لامر الله ونهيه المخلصين فوجده
 الله ورحمة الله وبركاته انى مستشفع الى الله عز وجل
 بكم ومقدمكم امام طلبى وارادتى وسئلتى وحاجتكم شهيدانى
 موسى سبركم وعلانيكم وانى ابرر الى الله تعالى من بعد
 سيدنا وال سيدنا محمد من الحزن والانسوس الى الله على سيدنا
 محمد واله الطيبين الطاهرين سلم تسليم انتهى وقال المحدث
 المذكو فيه ايضا قال الامام الشافعى رحمه الله تعالى ان قبر
 الامام موسى الشاطنم رضى الله عنه تريق اعظم لقبول الدعاء
 واجابة انتهى فقلنا من كتاب جذب القلوب ونهذ الذ
 ذكرناه من النفية الزيارة الشرقية والاستشفاع والاستعاذ

من الحضرة النبوية والمرتبة المصطفوية على صاحبها الف الف
 الصلوة والسلام والرحمة هو المختار عند العلماء لتحقيقه في حياته
 والمعمول عنه الاول ليارد الصالحين سلفا وخلفا من غير تكبر مسكر
 ولا راد وهو كالاجماع السكوني عند جميع ارباب المذهب واليه
 عن الافراط والتقصير ليطر المحرمين المذمومين بالاتفاق عندهم
 قد صرحوا بها في كتبهم وبنوا عليها في زرعهم اما الافراط
 فافراط الزائر في التعميم بحيث يشابه عبادة القبر ^{عظم}
 من الصلوة اليه او السجود او الركوع قال النبي صلى الله
 عليه وسلم اللهم لا تجعل قبري يشبه عتبة بن ربيعة ^{عنه}
 على قوم اتخذوا قبور انبيائهم مساجد اخرجه الامام مالك وغيره
 وقال صلى الله عليه وسلم لعن الله اليهود ولعنصار اتخذوا
 قبور انبيائهم مساجد اخرجه الشيخان عن عائشة رضي الله
 واما التقصير فمقرر ليطر الزائر في الاحرام حتى يبلغ الى استخفاف
 القبر الاقدس من استنباره ومد الرجل اليه القار المراق
 والنحام ولاذى لديه ورفع الصوت ونحوا لله ^{للقب}

عنده وانه ارباب الشرف بغير عظيم ووضع لتعظيم الملبوس
 فزیه ویشال فلك من المستغذات والمبكرات قال المذنب
 واما ان لكم ان قد وارسول الله ولا ان تنكحوا زوجة من عبده
 ابدان فلكم كان عنده غطيا وقال جل ذكره ان الذين يؤمنون
 الله ورسوله لعنهم الله في الدنيا والآخرة واعد لهم عذابا مهينا
 وبين الافراط والتفريط امور شتهرات تعارضت فيها الادب
 وخافت فيها الاقوال لطواف حول لقب الشرف وتبيل سدة
 العلية ووضع الخدم عليه بس برانه والتمنع على اعتابه ونحوها
 فامش دون من العلماء حرما او كرموا بالاسد الباب
 الذي راع لتلا تفضي الى المحرم لان النبي صلى الله عليه وسلم قال ان
 كثير من فضيله حرام اخرجه الترمذي ابو داود وغيرهم والمحققون
 منهم ابا حوا او استحبوا تبركا بجباية المعظم قال الله تعالى ومن اعظم
 شعرا الله فانها من تقوى المستوب قال سبحانه ومن اعظم
 حرما الله فهو خير له عند ربه واكصواب عند المحققين منهم
 انها تختلف باختلاف الناس والاحوال والاداء فلا يمنعها

من لا يملك نفسه من غلبة الوجد والحجب قت الا من من
 الشيوخ ولتقليد العامة وتمنع منها من يملك نفسه حين يخرج
 مما ذكر قال السيد السهمي في الوفا قال الحافظ ابو عبد الله محمد
 بن موسى بن عثمان في كتابه مصباح الظلام ان الحافظ
 ابوسعيد السهمي ذكر فيما روي عنه عن علي بن ابي طالب رضي الله
 قال قدم علينا اعرابي عجمي ما دفننا رسول الله صلى الله عليه وسلم
 بثبته ايام فرمى بنفسه على قبر النبي صلى الله عليه وسلم وخشي
 من تراه على راسه وقال يا رسول الله قلت ختمنا فوقك عتبت
 عن الله سبحانه وادعينا عنك وكان فينا انزل عليك لو انهم اذ
 ظلموا انفسهم جاوروك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا
 الله توابا رحيماء وحبك لتستغفر لي فتودي من القبر انه غفر لك
 انتهى وقال العلامة تاج الدين السبكي في الرد على ابن تيمية
 في مسئلة الزيارة ان عدم التمسح بالقبر ليس مما قام الاجماع
 عليه لكن السلف انما منعوا من ذلك لمصلحة فظهر عن ذلك
 المودعي التكميل منه الى مفاسد من العوام لا تخصر كما هو ظاهر

قال العز بن حماد وفي كتاب العلل السوالا لعبد الله
 بن الامام محمد عن ابيه رواته ابي علي بن الصواف عنه قال
 سالت ابي عن رجل ميس منبر الغني صلى الله عليه وسلم وترك
 بمسقه نقب عيده وبقيل بالقبر الشريف مثل ذلك جازوا
 عز وجل قال لا بأس به وروى ابن عساكر بسند جيد ان طالا
 رضي الله عنه لما قدم من الشام لزيارة النبي صلى الله عليه
 وسلم الى القبر الشريف فجلس على عذره وبيع وعجه عليه
 وفي تحفة ابن عساكر بن طاهر بن يحيى ^{عنده} الحسيني
 قال حدثني ابي عن جدي عن حفص بن محمد عن ابيه عن علي
 رضي الله عنه قال لما قبر رسول الله صلى الله عليه وسلم جازوا
 فطمة رضي الله عنها فوكت على قبره واخذت قبضته من
 تراب القبر وضعت على عينيها وكبت واشارت تقول ماذا
 لي من استهم ترابا حمد الله ان لا يشتم مدى الزمان غم الياء
 على عصابة الوفاء صبت على الايام صرنا الياء وذكر خطيب
 حمزة ابن ابن عمر رضي الله عنهما كان يضع يده على القبر الشريف

وان بلا لا و نفع خديه عليه ايضا رضى الله عنه ثم قال لا
شك ان الاستغراق في المحبة يحل على الاذنين في
ذلك ولم يقصود من ذلك كله الا احترام والتعظيم والناس يختلف
مراتبهم في ذلك كما كانت تختلف في حياته صلى الله عليه وسلم
فاناس حين يرونه لا يملكون انفسهم بل يبادرون اليه
واناس منهم امانة يتأخرون اكل محل خير قال الحافظ
ابن حجر استنبط بعضهم من مشهورة تعقبيل الصحابة
جواز تعقبيل كل من يستحق التعظيم من ادمي وغيره فاما
تعقبيل يد الآدمي فسبق في الادب واما غيره فنقل
عن الامام ابيه سلم عن تعقبيل منبر النبي صلى الله عليه وسلم
وقبر الشريف فلم يره باسا فنقل ذلك عنه ابنه عبد الله
كما تقدم ونقل عن ابن ابي الضيف البغيني احد علماء مكة من الشافعية
جواز تعقبيل المصحف واخبار الحديث وقبور الصالحين كلام
ونقل الطيب الناشري عن المحب الطبري انه يجوز تعقبيل الثبر
مسألة في عيل العبد الصالحين ان شاء الله تعالى

الف الف للآخرة وقال الآخر امر على الديار ديار بسلي
 اقبأ فاحمد اراد اجد راء و احب الديار شغف قلبه ولكن من سكر
 الديار راء ونقل بعضهم عن ابي حنيفة عن معصب بن عبد الله عن
 بن يعقوب النخعي قال كان ابن ابي ليلى يجلس مع صحابه قال كان
 يصلي الصلوات فكان يقوم كما هو ويضع خده على قبة النبي
 صلى الله عليه وسلم ثم يرجع فحوت في ذلك فقال اني بصيبي
 خطرة فاذا وجدت ذلك استشفيت بقبر النبي صلى الله عليه وسلم
 وكان ياتي موضع من المسجد في الصحن فيتمرع ويصطلي فقل له
 في ذلك فقال اني ريت النبي صلى الله عليه وسلم في
 هذا الموضع اراد فقال في النوم انتهى فعلا من الوفا قال
 في المواب بعد ذلك قال فاح الصعيد بحسبه فكانه روض
 من بركة المصابيح ما حبه ما يغزو الشرى والروح منه
 كما نصباح الابلج دونه والابو صير رحمه الله تعالى قال حيث
 لا طيب بعدل تر باضم عظمه طوبى لمن شق منه و طيب
 ولا ريب عند من له ادنى علق شبر نية لا سلام ان مشبه

روضة من ربا من الجنة بل انضها واذ ان القبر كما ذكرنا
 وقد جرى عليه الشريعة عليه السلام النبي ^{عليه السلام} ط
 فلما مرت به انه لا طيب بعد ان تراب قبره بقدر من الارض فاجاب
 في الجواب ومفت ما حققت في الخطاب لا يعني لك شئ من ذلك
 القيام العظيم بهذه الكيفية عند النبي الكريم صبيته ^{عليه السلام}
 والتسليم بانه لا مناسبة بينه وبين القيام له من وراء القبر
 في بعض الاحاديث النبوية لان ذلك من جنس الماخولات الموقرة
 انما مقصده عرض هذا الامر في هذا من شرفه وادب الله
 حيث اريد به وجهه ^{عليه السلام} فاستمع يا فتى الى ما مر في شرح
 الحديث لمعول عليه في القديم والحديث قال شيخ الاسلام
 الحافظ ابن حجر العسقلاني في فتح الباري شرح صحيح البخاري
 تحت حديث قوموا الي سبيكم قال ابن بطال في هذا الحديث
 امر الامام الاعظم باكرام الكبار من المسلمين ومشروعية اكرام
 اهل الفضل في مجلس الامام والقيام فيه بغیره من صحابه
 واکرام المناس بالقيام الي الكبار منهم واجاب الطبرسي

عن حديث لا تقوموا كما تقوم الاعاجم عظم بعضهم لعصفان
 حديث ضعيف مضطرب سند فيه من لا يعرفه وقد يشك
 احب ان ينسب رجالا لنبأ الحديث اجاب عنه الطبراني
 البخاري انه يهني من يقيم له عن اسد و بذلك لا يهني من يقوم
 له اكرامه و اجاب عنه ابن قتيبة ايضا بان معناه من اراد
 ان يقوم الرجال على راسه كما يقيم من يد ملوك الاعاجم
 وليس المراد بهي الرجل عن القيام الاخيه او سلم عليه و جمع
 ابن بطال يجوز القيام باخرجه النسي من طريق عائشة
 بنت طلحة عن عائشة رضي الله عنها قالت كان رسول الله صلى
 الله عليه وسلم اذا راسي فاطمة ابنته قد قبلت ركبها
 ثم قام لها فقبلها ثم اخذ بيدها حتى يحلبها في مكانه قلت
 ثم من عائشة هذا اخرجه ايضا ابو داود والترمذي
 وحسنه وصححه الحاكم وابن حبان واصله في الصحيح كما مضى
 في الباب و في الوفاة المنسوبة الى اخرها قاله الحافظ و
 قال العلامة الشيخ محمد طاهر الضمني في مجمع البحار في غرائب

التبريل لطائف الاخبار وحدث قوراء الزبدي لم نسيه
 استجاب القيام عنه وخر لا تصلح موغير القيام المنهي لان
 ذلك بمعنى التورث وهذا بمعنى النهي وليس هو القيام الذي
 يتعاهده الاناجم تعظيما وانما كان سعة وبها لما رمى في المحمد
 فامرهم بالقيا ^{بمعين} وعلى النزول ^{في} الجاهلية ^{بمعين} في قوله
 ولو اراد التعظيم لقال قوروا السعيدكم وفيه نظر لان الي انهم كانوا
 قيل قوروا واذموا اليه تلقيا وكرامة لشعره وصف السيادة
 واجتجبه الجاهيل لكرام اهل الفضل بالقيام اذا افسدوا
 الفاضل وليس هو من القيام المنهي عنه انما هو من يقومون
 عليه وهو جالس ^{بمعين} ويشنون قيا ما طول جلوسه وحدث لا تقوروا
 الا لا عاجم يعظم بعضهم بعضا ^{بمعين} اي يعظم لاجل ماله ومنصبه بل لا يعظم
 لصلاحه وعلوه وحدث كافوا اذا راوه لم يقوموا له وذلك
 للاتحاد الموجب لرفع الخشمة ونشئ صفات القلوب استغنت
 عن تكلف اظهار ما فيها واتحاصل ان القيام وتركه بحسب ^{الاشياء}
 والاشخاص انتهى وقال العلامة الملا علي القاري في مرقاة

المفاتيح شرح مشكاة المصابيح تحت حديث قوموا الى سيدكم قبل
 اى تعظيمه يستدل به على عدم كراهية فيكون الا امر لا باع
 لبيان الجواز وقيل قوموا لاعادة النزول عن الجمار اذ كان به
 مرض وخرجوا الكهنة يوم الاضراب ولما اورد تعظيمه لقول قوموا
 سيدكم وتعقيب الطيبي نداء بان الى نبي هذا المقام افخم من اللام
 وقال بعض العلماء رتبة الحديث اكرام اهل الفضل من علوم
 صلاح ووثوق بالقيام اذا اتبعوا بهذا اجتماع بالحديث جابر
 العلماء وقال المتأصفي عياض القيام المنهني عنه متمسك قياطوا
 جلدوسه قال النووي في القيام للقادر من اهل الفضل مستحب
 وقد بارت احاديثه لم يوضع في المنهني عنه شئ صريح وقد
 تمت كل في كسب مع كلام بعض العلماء في خبره وقال الامام حجة
 الاسلام القيام بكونه على سبيل الاعظام لا على سبيل الاكرام
 ولعله اراد بالاكرام لقيام تحتية لغيره المحبة كما تدل عليه المصاحفة
 وبالاعظام لتمثيل له بالقيام وهو جالس على عادة الامراء
 الفخام وقال الملا على المذكور فيه ايضا في حديثه كانوا اذا

راوه لم يقوموا بما يعلمون من كرامة لذلك في قياهم
 تواضعاً له ومخالفة لعادة المستكبرين المتعبرين إلى اختار الثبات
 على عادة العرب في ترك التكلف في قياهم وجليهم وكلمهم
 وشربهم ولبسهم وشبههم وسائر أفعالهم وأخلاقهم ولذا روي
 أنما و اتقوا راسية بآر من التكلف قال الطبري لعل الكرامة
 بسبب المحبة لمقتضية للاتحاد الموجبة لرفع التكلف والحشمة و
 يدل عليه قوله لم يكن يخفى أحب إليهم من رسول الله صلى الله عليه
 وسلم وقال الإمام أبو حامد مهابتم الاتحاد خفت المحقوق منهم
 مثل القيام والاعتذار والتسارفاً بها وإن كانت من حقوق
 الصلحة لكن في ضمنها نوع من الاجتناب والتكلف فإذا تم الاتحاد
 يطوى باب التكلف بالكلية فلا يسلك به إلا مسلك نفسه
 لأن هذه الآداب لطيفة عذبة عنان الآداب الباطنة فإذا
 القلوب بالمحبة استغنت عن تكلف الظهار ما فيها وأما
 أن القيام وتركه يختلف بحسب الأزمان والأشخاص والأحوال
 وقال الملا على المذكور فيه أيضاً في حديث من ستره ^{يتمثل}

في الرجال قبا المحدث فيسئل هذا النوع لمن سئل فيه طريق
 الشكيرة بقرينة السرور بالمشول وأما إذا لم يطلب لك فامروا
 من تلقا نفهم طلبا للثواب ولا رادة التواضع فلا بأس به وقد
 روي بسفي في شعب الأيمان عن الخطاب في معنى الحديث هو
 أن يامرهم بذلك ويلزمهم إياه على نذيب الكبر والنخوة قال
 وفي حديث سعد دلالة على أن قيام المرء بين يدي الرئيس
 الفاضل والوالى يعادل المتعلم للمعلم مستحب غير مكروه و
 قال بسفي هذا القيام يكون في هذا المقام على وجه البر والاحكام
 كما كان قيام الانصار لسعد وقيام طلحة لكعب بن مالك ولا ينبغي
 للذي قيام له ان يرى ذلك من صاحبه حتى ان لم يفعل حقه عليه
 او شكاه او عاتبه وقال الملا على المذكور فيه ايضا في حديث
 كما تقوم الاناجم بعظيم بعضهم بعضا اى لماله ومنصبه وامن
 يمتنى لتعظيم العلم وبصلاح ذكره ابن ملك قال شريح
 من علمائنا ايضا اذا كان القيام والتعظيم له فحسن انتهى نقل
 الجواب في الاستشفاع بجالى الجباب قال السيد السهروردى

ذوالوفار اعلم ان الاستغاثه والتشفع بالنبي صلى الله عليه وسلم
 وسجاده وقبره الى ربه تعالى من فعل الانبياء والمرسلين وسلف
 الصالحين واقع في كل حال قبل خلقه صلى الله عليه وسلم وبعده خلقه
 في حياة الدنيا وبعث البرزخ وعصرات القيمة آحادا
 وروفيه ائمة عن الانبياء صلوات الله عليهم ولتقتصر على ما رواه
 جماعة منهم الحاكم وصححه اسناده عن عمر بن الخطاب رضي الله تعالى
 عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لما اُتيت في خلقه
 قال يا رب اسلك بحق محمد لما غفرت لي فقال الله يا آدم لم
 عرف محمد ولم اخلقه قال يا رب لانك خلقتني بعد ان خلقت
 في من دمك رفعت راسي فرائت على قوائم العرش ثم
 لا اله الا الله محمد رسول الله فمرفت انك لم تصف ابدا
 الا احب الخلق انيك فقال الله تعالى صدقت يا آدم
 لاحب الخلق الى اذا سالتني فمرفت فمرفت فمرفت
 ما خلقتك صلى الله عليه وسلم من غير اني قد آتيت به
 وزاد وهو اخرا الانبياء من ذريته الى اخر ما في

واما اعتماد الناس وصار متعارفا جنيتم لاسيما في الحرمين
 الشريفين من القيام عنه ذكر الولادة اشرفه العنوتية في
 زرة كيفية مولد الذات لمصطفوية صلى الله عليه وسلم وشرف
 ومجد وعظم فهو بدعة حسنة لانه داخل تحت قواعد الشرع واصله
 وليس فيه مخالفة للسنة ولا معتدة وبنيو له فوله فيها وجوبات
 تقبل لتعظيمه صلى الله عليه وسلم عنه ذلك وقيل لتخصر حاشية
 صلى الله عليه وسلم حاشية وقيل لتصور انتقاله من عالم الارواح
 الى عالم الاشباح او تخيل بروزه اشرف من بطن
 امه المنيف وقيل غير ذلك ولا يخفى ما فيها من الانظار والابصار
 والذي يفهمه هذا الفقير ان صلته هو شكر الحق تعالى على
 نعمته ايجاده صلى الله عليه وسلم وخلقه وبعثه التي هي
 من اعظم نعمه تعالى على العالمين واكبر منته سبحانه على كافة
 المومنين كيف لا وهي نعمة لولاها ما خلق الله المخلوق وما
 الربوبية وما خلق الافلاك والجنة والبنان فطقت بها
 والتوراة والانجيل وبشر بها النجيل والكليم وروح الله الانبياء

والمرسل جلا بعد جيل صلوات الله تعالى وتيسر في طبعه ومحمدا وآله
 افضلهم خصوصا قال الله تعالى لقد من الله على المؤمنين اذا است
 انهم رسولان انفسهم يتلو عليهم اياته ويزكيهم الله ويحبهم الله
 وان كانوا من قبل لفسد صلال مسبين وقوان يحزنه ما ابراه
 الا رحمة للعالمين وقال صلى الله عليه وسلم في رواية الحديث
 ابن عباس رضي الله عنهما مرفوعا اما في خبرين فقال يا محمد لا
 ما خلقت الجنة والاولا ان ما خلقت النار وفي رواية ابن عباس
 لا لا ان ما خلقت الدنيا كذا اغراه اليها الملا على القمار فهاها
 من نعمته يجب على كل الخلق شكرا وشكرا على نعمته يستند في ذكره
 وذكره في الملا خير من ذكره في النفس لا جل ذلك وضعه
 العاشقون اهل السنة والجماعة لذلك الذكر كيفية مخصوصة
 من اجتماعهم واستحضار قلوبهم لذلك الشكر وتوجيههم اليه بالكلية
 وذكرهم بكيفية حمد صلى الله عليه وسلم الذي هو صبح طلوع الشمس
 وجوده وشبهه في انما في ذلك العمل المنيف من
 الايات الباطنة والحوادث والمعجزات وكيفية وضعه

صلے اللہ علیہ وسلم طلوع خمس جودہ المسعود و بروزہ من
 عالم الغیب الی عالم الشہود وقد و مبین عالم الارواح الی
 عالم الاشباح و حضور الملائکة الکرام و سنیہ و حریم بنت عمر
 و حضور جوار احب ان متوف الہوت و اخمد النیران ہم الیوان
 کسیر و فیض معین فی سماء و غیض بحیرہ سادۃ و تبشیر
 الانس و الجن و الوحوش و الطیر و الملائکة و اہل البر و البحر و الدنیا
 و الآخرة بقہ و مد صلی اللہ علیہ وسلم و سیمون مجبرع ذلک المولود الشریف
 فتنبوہ لیسر و الکمال السرور و یحیر و اتام الخبور و شکر اللہ علی
 حصول ہذہ النعمۃ العظمی و الدولہ العظوی و من تمام ذلک شکر
 اطعام الطعام عقب ذلک المولود المنیف و ہذا القیام بالقبول
 شکر الحق تعالی علی ہذہ النعمۃ بسنیہ و قد کان بحق القیام
 لادار الشکر من شروع ذکر المولود الشریف الی انتہایہ لان
 الشکر لم یزیم مجرد ذکر النعمۃ و حیث کان فی ذلک حرج و تکلیف
 اکفی بالقیام الشکری عند ذکر الجزیر الاعظم من مبادیہ
 صلے اللہ علیہ وسلم الذی ہو وضعہ المنیف و حین ظهور وجودہ

وتخصيص اداء الشكر بالقيام مدلل ببطلان عادة العرب العربا
 وببطلان حديث قيامه صلى الله عليه وسلم بعد الختم بالشكر والثناء
 وحديث برات عائشة رضي الله عنها وبطلان قيام المصلين
 حمده وشكركه على التوفيق لاداء العبودية للملك المعبود في
 الركوع والسجود والآثر في ان من فاتته القيام مع الامام
 وادرك الركعة ومن فاتته الركيع فاتته الركعة اما عادة العرب
 ففي تاريخ الخميس قال في المتنقي روى ان امنة لما ولدت
 صلى الله عليه وسلم اسالت الى عبد المطلب وجماعة البشير
 وبو جالس في الحجر معه ولده ورجال يرفعونه فاتسببه
 ان امنة ولدت غلاما فسر به لاس عمة لمطاط تمام هو و
 من كان معه ودخل عديبا فاجبره بكل ما رث وما قيل له
 لما امرت به فاخذته عبد المطلب فادخله بنت الكعبه وتمام
 لهما يدعوا له وشكروه على ما اخطاه اليه فقال انما
 حديث قيامه صلى الله عليه وسلم بعد الختم بالشكر والثناء
 في النشر في توبة العشر للما فظ الجرجزي رحمه الله به واية

1

صلى الله عليه وسلم هو الأفضل والأكمل لها سنة ذلك
 المقام لا دار حقة وشكره عليه أفضل الصلوة والسلام عليها بحال
 المنزل عليها من الحق المتعال حمها على الأولاد على الخلق وتجدد
 فكيف لا يجب القيام من يجب عليه بشكره صلى الله عليه وسلم
 عند تذكرا انعم عليه بوسيطته من النعم الطاهرة والرباطة والميرة
 والاخرية فافهمه فانه هو الاصل عندنا الى الباب والباب
 الفصل من الكتاب فقال السلافة الشيخ علي ابن ابي الحسين
 اهل بيته كملوا لسان البصير في سميرة الامين الميراث
 بالسيرة المحلقة عبرت عادة كثير من الناس اذا سمعوا بذكر
 صلى الله عليه وآله وسلم ان يقولوا تعظيما له صلى الله عليه
 وسلم وانه القيام به قد حسنته لانه ليس كل من سمع منه وقد
 قال سيدنا عمر بن الخطاب رضي الله عنه في اجتماع الناس
 لصلوة التراويح نعمت الله قد وقد وسد اقسامه وذكرهم
 صلى الله عليه وسلم من عالم انما قد تحسنته ازايمة ديننا ودين
 الامام نفعي الدين السبكي وما بعده على ذلك مستأنف الامام

في عصره فقد صلى بعضهم ان الامام السبكي اجتمع عنده جمع كثير
 من علماء عصره فانشدوا بقول النضر صري رحمه الله
 وشرفه وعظمته صلى الله عليه وسلم به قيل لمدح المصطفى الخط
 بالذهب به على ورق من خط حسن من كتب به وان تهنيت
 الاشراف عند سماعه به قيا ما صفوفا او ضيا على كتب به فعند
 ذلك قام الامام السبكي رحمه الله تعالى وجمع من المجلس فقص
 ان كثير من ذلك المجلس وكفى ذلك في الاقدار وقد قال ابن حجر
 الهيثمي رحمه الله والحاصل ان البعثة بحسنة متفق على زهبا
 وعمل المولد واجتماع الناس لذلك اى بدعة حسنة ومن ثم
 قال الامام ابو شامة شيخ الامام النووي رحمهما الله تعالى من
 احسن ابتداء في زماننا ما يفصل كل عام في اليوم الموافق
 ليوم مولده صلى الله عليه وسلم من الصدقات والمعروفات
 الزنية والهدايا فان ذلك مع ما فيه من الاحسان للفقراء
 مشعر بحبته صلى الله عليه وسلم وتعليمه في قلب فاعلى ذلك
 وشكر الله تعالى على ما سن به من ايجاد رسول صلى الله عليه وسلم

الذي ارسله رحمة للعالمين ثم الكلامه قال السخاوي لم يقبل
 احد من السلف في القرون الثلاثة وانما حدث بعده ثم لا يزال
 الاسلام من سائر الاقطار والمدن الكبار يعيرون المولود ونمضه
 في لياليه بانواع الصدقات ويعتسبون بقبره مولده الكريم
 ويظهر عليهم من بركاته كل فضل عظيم قال ابن الجوزي من خرج اصب
 انه امان في ذلك العام وشبري عاجله بنيل البغية والمرام
 واول من احدثه من الملوك صاحب اربل وصنف له ابن حية
 رحمه الله كتابا في المولود سماه التنوير بمولود البشير المنير
 فابا زه بالف دينار وقد استخرج له الحافظ ابن حجر صلا
 من السنة وكذا الحافظ السيوطي رحمه الله تعالى انتهى
 مختصرا ونذاخرها اوردها في الجواب بعون الملك الوهاب
 من الاحاديث الصحيحة والنقول الصريحة والبراهين الباهرة
 والبرهان الظاهرة والتحقيقات الدقيقة والدقائق لا شقة
 وبرحم الله المنصف المتامل البصير المتأنيذ الذي اذا عرفت
 الحق اذعن له وقيله ولم يعاند فقد ظهر الحق واستنار ظهوره

الشمس في رابعة النهار والصدقون الحق وهو بهد
 سبيل وحبنا ونعم الوكيل واخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين
 وعلى الله وسلم على سيدنا محمد سيد الانبياء والمرسلين شفيع
 المذنبين المبعوث رحمة للعالمين على الله واصحابه ومن تبعهم
 باحسان الى يوم الدين . فقهتم انك تكتب اللهم صل وسلم
 على محمد النبي نوريك وعلى ائمة كثره كفا تحبه وترضاه وشفعه
 فينا برحمته

ذكر كيفية دعا واجابتين باسئال بذكر

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله وشكركم والصل على رسوله محمد وشفعه وعلى الله
 واصحابه . كتابه معين في ما يحتاجه من سلوات مخصوصه
 بحمد النبي صلى الله عليه وسلم لازم من حيث هو ودراجه موجودات ممكنه
 من سلوات مخصوصه در تحت بله امتياز موجودات آرد
 دعا لازم في شريع وفتوح وفتوح مستلزم من حجت حقيقي كه
 ما محب الدعوات بمصرقة تنزع الاعمالى بايجاد تنوع حاجات

وقضای آنها خلاصه عبادت است قال صلی الله علیه و سلم
 العار هو العبادۃ بالله عارخ العبادۃ فی المشکوة و چون بر
 نظر داعی تا افعال نصار با افعال حق سبحانه لازم مومنین داشته
 پس عاید خلاصه عبادت است مقصود خشوع و خضوع و انقیاد
 دل و فقار مع الرضا است و تا تمایز اثر فعل عارف و غیر
 و چون برگزرد سکوت من فضل من درین محل عبادان
 اطاعت است و خلاف اینهمه هوای نفس است که میسر می فهمیم
 افرات من اتخذ الله مواءه زمین پس سخن است در اینجا است
 دعوات قال صلی الله علیه و سلم اعلموا ان الله لا یحب عار
 من قلب غافل و لاه فی المشکوة و فیه عن سلمان الفارسی
 قال قال رسول الله تعالی صلعم لا یرد القضا الا الله عار
 الحدیث رواه الترمذی بآید نیست قضا دار است میان
 قاضی و مقضی مراد و دعا دار است میان داعی و مدعو
 پس او سبحانه قاضی است باعتبار و مدعو است باعتبار
 پس معنی آنکه میگردد اند او سبحانه که بر او مدعو است قضا را

که بمراد مقتضی است بدعای داعی سبب را ذکر فرمود صلعم بآیه
 المرام و فصاحت الکلام پس اوسبحانه را ذکر است برای فعل خود
 نه غیرش از آنکه مانع و مناسبت نیست مرغل اوسبحانه را پس
 و ردش از فعل اوسبحانه معلوم اوسبحانه است باید داشت
 قضا بمعنی اجراء است لقوله تعالی و اذا قضی امرنا نقول له
 کن فیکون و گاهی تجربه کرده میشود بمعنی مضاف الیه خود پس
 محکوم میشود بآن بالعرض پس بمعنی اجراء در اینجا حجابی حادث
 است بدلیل روشش به تعلیق و عا در مرتبه مبهم ممنوع لغیر
 و تنقید قضا را مر زبان باید داشت قضا و قدر از صفات
 اضافیه متعلق بصفات حقیقه اوسبحانه بمعنی مخصوص خود است
 نه آنکه قضا مرتبه اجمال معلوم است و قدر مرتبه تفصیل معلوم
 از آنکه علم قدیم اجمال و تفصیل را کمال سبب خودش متبادر
 و الا جهل در جهتی لازم است و الا اجمال و تفصیل علم
 و الله تعالی اعلم بالصواب و فرمود سبحانه و اذا سالک
 عبادی عنی فانی قریب ط احیب عوت انداع اذاد عباد

خلیس جیبوالی ولیو منو ابی لعلم یرشد دن ترجمه و تحقیق
 الوقوع است که بهر زمانی سوال کنند ترا بندگان من کیف
 یا مجوز فی المصافات و آن چنانست که سوال از من پس ^{مختصراً} مختصراً
 نزد یکم بذات خودش این قید بذات مختصراً بخلاف آنست که
 گفته شد نزدیک است بصفات خود نه بذات تحقیق این
 و ذکر کیفیت المعینه و القرینة و الاطاعة مذکور است مگر برای
 اجابت چنانکه قبول میکنم دعای دعا را برگاه که خواند مرا
 برگاه چنین است پس باید که جواب خواهند لقبول استوائ
 یا جواب دهند لقبول مخبریه که شش کاف بیان قبول قضای
 مسؤل مگر خاص برای من است درین طبع دعا که مسألت
 بار رسول صلعم واقع شود یا برای من اسے رضا من یا قرب
 یا اجابت خصوصاً یا عموماً بی تردید و باید که ایمان آرند من
 درین مسألت بار رسول صلعم و استجابة که مستجبتانج رضا
 و غیره خصوصاً یا عموماً است پس شفقاً و رحمة بحواله اختیار
 اصنافی عباد فرمود امید است من امید میکنم یا کندم که این

براه شوند بقبول این مدعا شش اسے مسالت بارسول کریم
 صلعم واجابت از وسجانه وسلم است که ایمان صفت اختیاریه
 عسده است پس ترجیح مشیر شفعه و رحمه تواند شد نه مشیر اعتبار
 که عدم احتیاج خود ظاهر تر است م بآید دست اذ انحصار
 است مشیر ط عام الزمان محقق الوقوع پس مقتضی است بر
 ایاة سوال مذکور لکیف در انا و حذف مفعول ثانی مشیر
 نوسمیش است و محابو با اضافه عام است منظریت تضمنی و التزام
 موجود است قدیمه بنا بر عموم لفظ و خاص است منظریت تضمینی
 موجود است قدیمه بنا بر خصوص محل اسے مسالت بارسول کریم
 صلعم و استنارت مفید مبالغه مشبه و قریب و استنارت مسلم اهل تحقیق
 و قنات مفعول قریب بنوعش مشیر تفاوت مراتب قریب
 بر وفق تفاوت مراتب مفعول پس قریب بعید سائل از رسول
 کریم صلعم مقتضای مفعول مخصوص محل از متشابهات است
 و مقتضای عموم لفظ از محکات و نیز بآید دست این کریمه
 باشارت از معنی فلیستجیر بمعنی خاصه طلب و معنی فلیجیر از

دیگر دارد آرتفاع جهل است از ثابته صفت به تثبیت تو
 صفت اصنافی رسول الله تعالی صلعم با چنین فضائل که
 و تقی استقلال از صفقتش صلعم چنانکه در کریمه قل لا املک لنفسی
 نفعا ولا ضرا الا به است با اخبار پیشین اعجاز او در صورت فلیس عجیب
 بمعنی خاصه طلب است و ضمائر امر غائب و اسم لعل راجع بعبار
 براد مخصوص المحل یا اثبات فضیله صفات اصنافی رسول کریم
 است صلعم با چنین فضائل که هست در مقابله مستکبرین با انجا
 پیشین اعجاز او در صورت فلیس عجیب بمعنی فلیس عجیب با رجوع ضمائر
 امر غائب و اسم لعل بسوی عباد براد عموم لفظ غیر مخصوص المحل
 است مذکور واجب است نه برانگنده مغزی و بهر صورت
 جواب سائل از قریب مذکور ایشان نزول است باز یاد است
 مطالب دیگر تعلیم طریقه حسن در سبب لغه ابابت بدلا
 ترجیح و استعارت ترکیب نحوی اذ سالک عبادی
 مشبه عنی بتقدیر کانه سال عنی مشبه به استعارت مع عن
 تجاوز پس مشبه و مشبه به شرط تحقق الوقوع عام الزمان

سخن نمیدانند که فانی قریب مع تقدیر بالا حاجت معلوم
 قریب جمله مستانفه عمدنا مشبه جیب ساح شرطیه مستانفه
 بقدر حرف تشبیه ای که اجیب ساح مشبه به پس این مجموع
 جزا بشرط اذ ساند ساح است جمله خبریه و این متر است
 و تشبیه از فصل طلق توان دریافت والا اصل توصیف
 به عطف جزا با اسما^{الاجزای} شرط متاخری باید به جیب ساح و
 و بی منوالی جمله معطوفه جزا بشرط معذوف است از احوال
 الامر^{الامر} و می بیند این عا کریمه و کوانهم اذ ظلموا^{الانفسهم} جار و
 فاستغفروا الله و استغفر لهم الرسول لوجه و الله تو ابا حیا
 است و اعمینوانی با عباد الله و تیر باید دست در صورت
 اختیار عن حکایتا طولیت بحدث بی دلالتی قل لا بد منه جزا
 بسبب عدم استقامت معنی این خبرش ای فانی قریب
 م برین شرطش ای اذ سالکیم است ش بر
 است بطولت م و حدث بی مقصود و تاویل با اشارت
 به عطف خاص با عباد بمقابله و ساطت با رسول نامحمود

و هم شرط و تقییم از ابی معنی بود بل کلام هم چو تیا لوناک
 عن الروح قل الروح من امر ربي و تیا لوناک از انفقون قل
 العفو مستقیم المعنی شود و اگر از کمان برده شود با ضعیف
 سوال تجزیه اجزاء بلفظ قل بنا بر سبب اتصال زمانه در جزای شرط
 باز لغو است شش اسے شرطیکه با ذات تحقق و وقوع
 جزاء با اتصال زمان خوابه که شرط را تا تاثیر در جزاء است
 و حال آنکه شرط تحقق الوقوع مقبیه الزمان بالماضی است
 پس استثنائه معنی بجزاء بلفظ قل چون تواند شد هم و نیز
 شش عطف است بر جمله بنا بر دلیل لغوی مضمون جزاء
 بشرط ممکن الوقوع بحسب جاعل است پس موقوف بشرط
 بنزد مگر بوقت جعل جاعل بحدوث اذکر بشرط اذ اوان
 تحقق شش صیغه ماضی م بشرط ان شش ای وقت جعل
 جاعل وقت شرط است نه وقت وقوع بحدوث اذکر بشرط
 اذ او حذف ان تحقق بشرط ان م که در اینجا مستقیم المعنی است
 بخالف نظم شان نزول و تعبیر فاعل شش ای نظم

صیغه جمع فاعل شایک است و در سوال مذکور شان نزول
 نفر د سائل م فهم سخن بر لبیب است و اگر گمان برده مستقبل
 خلاف زمان سوال مذکور است لیکن آنکه جواب سائل از قرب دین
 ضمن منظور گردد و جزا ممکن الوقوع متابع و مخصوص الزمان
 ش اشارت است باستقامت معنی قل مقابله شرط مستقبل
 مخصوص الزمان بوجود عالم شهود م و لیکن تحقق وقوع شرط
 بزمان مستقبل مروی نیست و اگر باشد مقوله قل انه است
 و لیکن انی مشیر بتخصیص طهار رحمة بقرب و اجابة تواند
 و هنوز حذف قل و استقامت معنی تعمیم اذ ابفهم شرط و جزا
 قل محبان منظور فیه است و اگر گمان برده شود بعموم زمان
 اجمال سوال قرب در زمان عام تحصیل حاصل شهرت تحقق
 قرب حق تعالی از کتابش الله تعالی و کتاب الرسول صلعم
 م است و اجمال جواب بعدم ایت استماع بعض سائل
 ش است م یا عدم جواب به بعض سائل مخالف امرش
 است و این تردید است بر اجمال جواب م با وجود تمولی سائل

معموم عباد و مفلس مطلق مانع توفیق و عطا نیست چنانچه در حدیث
 بجزای شیطانی اذ او عویم او دعوتیم بنانی ایمان طاعت بسین
 حاصل عبادت چه امر بر غیر حاصل تواند شد و چنانچه در حدیث نیز
 و نیز ایمان با بیان حاصل باطل است و معنی تاکید راسته مانع
 چه تاکید بر بعد و مطلق و تأویل محل را بقدر عدم و تو عثر بر خصل مانع
 و اقادت معنی تفصیل فائده فلیست نجیب و لیونوار از ناقص مسکنه در
 تأویلش معنی را جین حاضرین با غائبین بگوید راسته بیوقت
 اصلش که معنی متنی است و نیز باید دانست که این که میگوید در نحو
 استعانة از رسول کریم صلعم تواند شد و نیز دعا بتوسل مقبول
 عالم روح و عالم شهود و عالم برزخ عموما از انبیاء و اولیاء و
 ملائکه علی نبیا و علیهم الصلوة و السلام فرمود صلعم توسلوا بی الی
 ربکم و آن خواست شفاعت از دست صلعم یا خواست از
 حق تعالی بکراستی که سجالی اوست صلعم چنانکه در حدیث نیز
 از حضرت آدم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام مذکور است یا یا
 اسالک بحق محمد ان تغفر لی و از آن حضرت صلعم اللهم انک

بجای او ستمین علیک ان نقبت فی هذه الغداة والعشمة
وان تجبرنی من النار و چون در محد حضرت فاطمه بنت اسد
صلعم دعا کرد صلعم الله الذی یحیی میت هوجی لاموت اغفر لای
فاطمه بنت اسد و وسع علیها و خلها بحق غیبک الایثار قبل فایک
ارحم الراحمین باید داشت هر چه کند او سبحانه از نفع و ضرر و خیر و
همه راجع بحکمت معلوم است سبحانه نه بوجوب حق و غرض که
مستلزم جبر و اضطرار باشد سبحان الله عن ذلک آتیه مقتضای
کرم و رحم او سبحانه و کرامتی که بحال بعض عباد است حتی غیر و
که شایسته از وجوب دارد براد است سبحانه کما قال سبحانه حقا
علینا بنجی المومنین شش تنبیه این بخار و قوی است که گفتند حق
فلان گفتن ممنوع است چه بر خدا عز و جل حتی از کسی باشد ای
دلیل آوردند برین از عدم وجوب امر بر حق سبحانه و نظر کردند
بر قرآن مجید و حدیث شریف م زین پس سخن است در ترتب
اثر دعا با جابت حق سبحانه و ان بالحال است حسب مراد تخصیصا
باعتبارش ای بی اشتراک غیر اعجاز م و نعمیما غالباً بکبر است

در بیان تعین احوال و اشیاء

شش است با شترک غیر یعنی اعجاز و معونت هم دشوار و
 معونت یا با استقبال تخصیصا غالباً بکرامت و معونت و شش
 با اعجاز غالباً بحکمت معلومه یا مادی است به بدل تخصیصا غالباً
 معونت و شش و ذاکر است و آن نیز بالحال است یا با استقبال
 الی الآخره و نیز بدلی است با فایده و باید دانست که در بدل
 بمقتضای حکمت و رحمت و نعمت است حفظ از ضرر خواسته
 و ایصال به نفع ناخواسته و این شش داعی هم هنوز با وجود
 علم در اعراض حکمت و کفران محبت و این همه شش ای ترتیب
 اثر و عا بنوع مذکور هم مقتضای انطباق و عا بارادته است
 جهت اراده است زین پس سخن است در حاجت دعوت است
 کفار و آن نیز مقبول است کما قال سبحانه اجیب دعوة الداع
 اذا دعان الاله یجوب داعی و اذا مس الانسان ضرر دعاه به
 منبأ الیه ثم اذا خوله نعمه منه نسی ما کان یدعوا الیه به قبل و جعل
 منبأ اذا الدعاء منبأ عن سبیه ط و تمجید عای پس فرمود سچا
 قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون قال فانک من المنتظرین

و دعای فرعون سته را جالبه باید داشت در گرمی کثیف ماعون
 الیه این نیاز و الایه این نیاز معین کثیف ماعون الیه است
 بحال سب مراد بافتار و مراتب مذکورش که در ترتب اثر
 و عاذا کور است هم پس نفی نمیکند حاجات دعا که ترتب اثر
 بالمستقبل باشد یا بدل و نه معارض باشد عموم حبیب عوده
 الدعاء را و نیز بدانکه سلب نسبت به احتیاجی محتاج بحسب
 که بحقیقه خودش غیر منقطع است مطلقا ش تبیین سلب
 نسبت احتیاجی هم سلب مطلق محتاج خواهد کفایت و بعضا
 موافق دعوی است ش اسے بقضای بعض حاجات
 پس نفی بعض ماول باشد به بدل بحال یا بالمستقبل یا
 هم را اگر قطع نظر کرده شود از دعا با نخاج حاجات گفتار
 استدرا جالبه همیشه غیر معلق بدعا و دعوی بی دلیل خلا
 ثابت و بدیه است زمین پس سخن است در تحقیق معنی
 و مادعا را کافرین لانی ضلاله بدانکه دعا مضمون عبادت
 است و مضمون خواست نیز در دنیا و هم در آخرت پس با تخصیص

اصحابه و اتباعه اجمعین فرمود صلعم لا تخذوا قبری و تشبوا ترجمه
 هرگز اختیار نکنید قبر مرا سنگ بت و باید داشت اخذ افادت میکند
 بر خنی ممنوع اجزای پس اتحاد نیز کمانی قوله تعالی خذوا ما اتیکم
 الرسول الای پس استفاده تاکید بنی باصل است شای اصل
 اخذ است نه بعرض حرف تاکیدم و استفاده ثبوت متقدم
 باقتضای بنی و لطافه اختیار لفظ و شن بخذ حرف تشبیه
 بدلیل امتناع مفعولیه ثانیه تا بعد مر اسم غیر صفة را مفید
 توسعه و وجه تشبیه در عوارض ذاتیه اقرب تشبیه و عوارض غایبه
 بعد تشبیه و شن تاکید منهنی عنه با اتصال مفعول به است ش
 عطف تاکید بر توسعه است و با تعیل بر اتصال متعلق مفید
 یا تاکیدم و مقصود تشبیه از عوارض ذاتیه اقرب به تشبیه است
 ش نه از عوارض غایبه بعد به تشبیه پس حاصل آنکه هرگز
 اختیار نکنید قبر مرا حجر محض یا غیر نافع و کرده بسجود شن بل
 اثری دارد از مقبره صلعم کما قال صلعم من زار قبری کنت له
 شفیعاً و شهیداً و این حدیث شریف شای لا تخذوا قبر

هم مستغن و داعی باز است بدلائل بالاثبات پیشین گوی
 گرفتن قبر مبارک صلعم و قتیله وجود یا بدیچ و ثن یا بقضای
 مرثوت متقدم را که انطباق پذیرفته و آلبته درین میان
 که قبر شریف حضرت صلعم را و ثن گفتند معنی غیر نافع ش
 اعجازیت پیشین گوی گرفتن قبر مبارک صلعم غیر نافع
 و دومی گفتن لفظ و ثن م و نیز بعد تحقیق حقیقه عابدیه و عبود
 ش تحقیق حقیقه عابدیه و عبودیه از جای تحقیقش در ذکر
 کیفیت اعلم و المعرفة واضح است و در حیا اشارت باطل
 آنکه در وجه تشبیه عبودیه الوثن پوشانیدن و او غلاف
 بر قبر درختن گل و صندل بر آن گرفته اند ای و ا برین
 لاجول و لامحوة الا بالله العلی العظیم م و عبادت ش تحقیق
 عبادت در ذکر کیفیت صحت اشتراک وصفی بالله سبحانه و تکرار
 است م محمول سینوا اند شد که عبودیه مخصوصه الوثن که از
 عوارض عارضیه بعد تشبیه است مقصود باشد چنانکه از حد
 شریف لاحق دانسته میشود با همان اعجاز اگر انطباق پذیرفته

در نه بعد از ثبوت متقدم بنی بجای نرسد و معدوم حکمی بمقابله
 موجود حقیقی اعتباری نگیرد و شطب انطباق ثبوت متقدم موجود
 حقیقی است و عدم ثبوت متقدم معدوم حکمی است بعدم سابق
 بخلاف عدم لائق که معدوم حقیقی است هم و قوله صلعم اللهم
 لا تجعل قبری و شنائعی بعد شتمه غضب الله علی قوم اخذوا قبور
 انبیائهم مساجد و شطب اخرج الامام مالک و غیره هم موید این احتمال
 آخر نتواند شد چه درین محل ثبوت متقدم بفعل عباد مقصود نیست
 بلکه محذوره است بدلالة خطاب مگر بفعل مخاطب پس دانایان آن
 شایسته ای ثبوت متقدم بفعل مخاطب هم رسول است صلعم
 و اعجاز است پیشین که بی بدلالة بالاشارة باقتضای
 مرتبوت متقدم را بعد وجود قبر شریف مترقب انطباق
 است سخبات لا تتخذوا ش که مقصود اینجا ثبوت متقدم
 بفعل عباد است هم و نیز لفظ عیب مدلل بعوارض عارضیه
 فارق است میان مقصود حدیثین در وجه تشبیه بعوارض ذاتیه
 و عوارض عارضیه باید دانست که از اصل اخذ پیدا است که

مسجد جز قبر افیاء عم را جاتر نمیداشتند و الا فضل عبادت
 در جوار صلی را رضی ثبات است یا پیش سجده میگرفتندش به معبود
 مخصوصه الوثن چه بنا جمیع مسجد بفتح جیم مصدق یعنی سجده
 مستقیم المعنی نیست تا مل کنی در یابی و البته درین وقت کسانی
 که پیران بختش می پرستند پس چه اعتقاد باشد بر رسول الله
 تعالی صلعم تواند شد که گویا هم بدین اعتقاد در باطن خود
 پرستیده باشند از اینجا تواند شد که بنا بر راز نهان عرض نمود
 صلعم اللهم لا تجعل قبری و ثنای عبد امید است که این راز
 نهان ببرکت دعا حضرت صلعم و حرمت قبر شریف عیسی
 شود چه معبودان اصنام در نار باشند صلی الله تعالی علی قبر
 محمد فی القبر و باشند مجده خبریه بنا بر تحذیر است از اینکه چه
 حال باشد در گرفتن قبر مانند و شن شن نه دعای مخالف
 شان رحمت هم درین حدیث شریف هم دعا است و هم تحذیر
 و هم تحذیر نه آنکه ادب و زیارت و تعظیم قبر مرا نکنید بلکه
 زیارت و ادب و تعظیم قبر و مقبره ثبات است باید دانست

هر سوره با ادب است پس بنی از ادب بعدیم ترک سوره را بد
 بنهایت کفر رساند و الله تعالی اعلم بالصواب تفسیر
 لاتخذ واقبری عید البسم الله المعبود و الصلوة علی رسول
 المحمود و صلعم لاتخذ واقبری عید ترجمه زنهار اختیار
 قبر مرا عید باید داشت اخذ و اتخا از منفیه است بر منع جواز
 مقصود کما فی قوله تعالی خذ و اما یتینا کم بقوة الایه پس بنی
 نیز دو وجه تشبیه عرض بعرض قام بغیر تشبیه و تشبیه به تشبیه
 قبر شریف و عیدیم یعنی شش ای عرض بعرض م زیارت
 زائر و اوقات ای مومنین بنیت و ستر بر روز عید که در سال
 از دو بار پیش نباشد یعنی کمتر از بعض ذاتیه که استقامت
 معنی نیارد شش عرض ذاتیه عید تعین عبادت از عباد و تعین
 مزاجم از رحمت در آن روز است م و حذف حرف تشبیه
 با استفاده و توسعه وجه و تشبیه و تاکید منهی عنه بالاقوال
 مفعول به است شش عطف تاکید بر توسعه و تعلیق بار
 تعلیل بر اتصال با استفاده م پس حاصل آنکه هرگز اختیار

زیارت قبر مرا همچو لقاسی نو سنین زینت و سرور و زینت
 که کمتر است پس این شیر است بر تا کی حضور بیشتر غیر مقید
 زینت و سرور که بهر حالیکه باشد با رجوع در پیش از سر قدم در
 سر و دیده پاکتم نه آنکه هجوم و زینت و سرور میاست
 با آنکه هجوم ناگزیر است و زینت از ادب و تعظیم لوجه الله تعالی
 ثابت قال سبحانه یا بنی آدم خذوا زینتکم عند کل مسجد و الایه
 ترجمه اے اولاد آدم اختیار کنید زینت خود از لباس و
 غیر آن نزدیک هر مسجد باید داشت لفظ خذوا مضارع
 مختار ممنوع الجواز است و لفظ زینت عام است بمعنی زینت
 لباس و صلاح ظاهر و باطن و تاویل زینت بمعنی سراسر اخلاص
 نه غیر آن بنظم عبارت و شان نزول که در منع برهنگی وقت
 طواف حرم محترم کعبه است زیارت نماید و مسجد مکه بر حرم
 طرف است و بدلائل التزام بمعنی سجده هم پس سجده شامل امر
 زینت است و سجده هم با ولویه و این از فضاحت و بلاغت نظم
 شریف است و ظاهر است که حضور بحضرت صلعم و حبیب است

و افضل از حضور مسجد در هر وجه و سرور حضور مقتضای
 ایمان بر رسول است صلعم کما فی مشکوٰۃ فی جواب سائل الذی
 قال انی اجبت الله و رسولہ قال صلعم انت مع من اجبت
 الله و فما رایت المسلمین فرجوا بشی بعد الاسلام فرحمهم الله
 فحیف بنی الهجوم و الرزیت و السدور بحضوره صلعم و نیز باید دانست
 حضور بحضرت صلعم که بر هر واحد واجب است لازم هجوم است
 و ہی هجوم بر نفس واحد تواند شد مگر مع غیر پس لازم بنی
 حضور واجب بحضرت صلعم بر هر واحد است همچنین که
 سرزیت که گفت زیت است تا آنکه نهایت کار بر سرنگی
 منہی عنه رسد و تاویل آنچه از حضرت حسن بن حسن و
 زین العابدین رضی الله تعالی عنہم دو منع کث برقرار بابرکت
 و انوار رحمتہ للعالمین صلعم بار وایہ این حدیث شریف
 نہ در منع و قوف لازم حضور مرد است از کتب اہل سنت و
 جماعہ باید دریافت چه وقوف حضرات ائمہ اہل بیت صلوٰۃ
 الله تعالی علی النبی و آلہ علیہمجمعین بجز ارقرار رحمتہ انما

صلی الله تعالی علیه وسلم خود ثابت است فکیف المنع عمر
 الوقوف لازم بحضور الثابت و درین حدیث شریف هم
 اعجازیت پیشین گوئی سستی مردمان بزیارت فرار بابرکت
 لازم السعادت بدلالة بالاشارة باقتضای نهی مرثوب مقدم
 یا ایها الناس افلا تعقلون اللهم صل علی محمد بنی الرحمة
 و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمناه به
 ذکر کفایتی منع نوشتن قرآن مجید از نجاست
 و سوضن آن پا و دیگر مطالب
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نقول علی رسول الله محمد و نستشفیه من الله و اصحابه
 و اتباعه اجمعین باید دانست نوشتن قرآن مجید از نجاست کفر
 است ضعیفه باشد یا غلیظه قلیل باشد یا کثیر و دم مسفوح هم
 درین است ش و در تخصیص دم مسفوح کار افتاده است
 م چه انا تش طاهر کمانی شرح بعضی اند فی بحث و کسیره
 لا تخرج العبد المؤمن من الايمان لا تدخله فی الکفر ولا تخرج

یعنی ان المعاصی باجبهه الشارع اماره للتکذیب علم کونه کذباً
 بالادلة الشرعية کسجد الصنم والقمار لمصحف فی القاذورات و التلغظ
 بکلمات کفر و نحو ذلک مما ثبت بالادلة انه کفر استی فالقائمه
 علیه لذلک الحیاء بالمد تعالی و قطع نظر از قرأنت کفر است
 دیگر است باز کارش و اگر قرآن مجید نیست پس قطع نظر منکر
 ندارد در از بحث خارج است و بدانکه قطع نظر در عوارض از
 بهر بجهت است نه در ذات مگر نوشتن متشابهات بقرآن مجید
 بعض آن کفر است همچو اسماء تعالی و حلت رسول الله
 تعالی صلعم و بعض آن نکر از قباحت سور ادب جاهلیست
 و در نوشتن همچو تنزل من القرآن یا موشفار و رحمة للمؤمنین
 تردد لا علاج له است اگر با قرأنت نوشت یا بقطع نظر
 از آن کفر است و اگر از متشابهات قرآن مجید است بضمیر
 مستکم کفر است پس از سور ادب چه محل سخن است حیرت از آنکه
 بی اگراد جوارش فرمودند و حسرت بر آنکه بهوای نفس اماره
 نمودند از آنجا که سخن در خلاف این از بعض فقهار بنا بر منافع

خلق بقطع نظر از قرائت یا بی قطع نظر از آن بود است که محمول بر
 حقایق اجتهادی تواند شد در تکفیر مجوزین احتراز و حسب تأویل و
 بغیر مسفوح تواند شد نه در انجاس و نیکر و کتبه سوختن از امارات است
 و اعراض با قطع نیست پس تا تحقیق علت حکمی نتوان کرد چه
 حکم بر علت است آری سوختن با بخت و اعراض کفر است
 بی مصلحت شرعی سواد ب مصلحت شرعی مستحسن و از فعل حقیقت
 ذی النورین رضی الله تعالی عنه که بضرورت مصلحت دین
 که مقصود از بعثت سول صلعم بود استدلال بر آن هوای نفس
 تواند شد فاقوا الله العظیم یا اولی الالباب بدانکه تبرک و تلو
 بکلمات و سمارطیبات و تبرک و استعانة از الله تعالی و انبیاء
 و اولیاء صلی الله تعالی علی نبیاء و علیهم از روی تعظیم مقصود
 دین عقل است نه از روی بجزستی نعوذ بالله تعالی من
 والله تعالی اعلم و البسبه المرجع اللهم صل وسلم
 محمد بنی الرحمة و علی حماته کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا
 و ترحمنا به

ذکر کیفیت ثبوت شفاعت بحقیقتها و الا...

وون لاذن با دیگر مطالب...

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفیہ علی آلہ و
اصحابہ واتباعہ اجمعین دعوی متقن دلیل بر صلی خد است
اصل مرتبه ذات مستجمع جمیع صفات فی حد باستقلال کامل
و مفیض است و صفات با وصف خصوصیت تعیین خرج و از اعتبار
قیام خود بذات فارغ نیند اصل ظل ذات بنا بر اجتماع
نام باشد نه ظلال صفات که با وصف خصوصیت تعیین خرج و از اعتبار
تضمنی ظل ذات فارغ نباشند بنا بر اصل یکم اصل جذب
شش بمعنی تقدیر پس مفعول لازم است م با جذب شش
ای جذبیکه حاصل با جذب است ای بقوة انفعالیهم ضرور
بجذب شش ای جذب با ضرور که حاصل است بجذب م متحقق
شش تعلیل مقدم فعل تواند شد م اتحاد تضمنی ظل و ذ

ظل محبوبیتش متعلق اتحاد مکنفه تواند شد ضرورتاً
 تمیز است از جذب فاعل تواند شد م نه در غیر آنش
 ظل ذی ظل م پس جذب و انجذاب بحبه و محبوبیه بر مناسبت
 حال مستقل و اضافی محکوم خاص تواند شد بنا بر اصل دوم
 اصل شفاعت معنی خواستن چیز برای کسی از کسی با مقصود
 جذب بنا بر اصل سوم است استقلالاً و اضافتاً ش مردود
 مردود تمیز است از جذب م اصالتاً ش که از خصائص اولیای
 است رض تر وید است از اصالتاً اصل ظل ذات محمد رسول
 الله تعالی است صلعم بدلاله ترغیب ضرورتاً ظهور تعینات
 ش چنانکه در ذکر کیفیت وجود اول و ظهور آخر آنحضرت صلعم
 مذکور شد م از فعلی که موثر عالم اثر است تا ذات با مقصود
 ش از ابتدائی است و تا انتهائی و با مقصود متعلق ظهور
 م تعین وجودی از ذات که مبدی تعینات است افعال
 پس ظلال صفاتی بنا بر تعین وجودی بالضرورت محتاج
 حضرت صلعم باشند از اینجا است که اتمامش بمقتابه نقصان

چنانکه از خصائص اولیای است تمیز است از جذب م

م شفاعت و ابدارش محمد رسول الله تعالی است صلعم که شفا
 کبریه عبارت از آن تواند شد و نیز که طلال صفاتش
 با ترکیب اضافی موصوف یا ذوا محال ^{که هر دو} م با لا صالتش صفة
 یا حال م را تقدم شفاعت جایز نباشد مگر بعد ظهور شفاعت کبریه
 بر توابع و نیز که شفاعت کبری بر اقتضای هر مرکز که مستفیض است
 از مرکز ذات مستقل تعیین صفاتی خود و مفیضش است م
 نسبت به توابع تواند شدش ای شفاعت کبریه م و نیز که تاغیر
 اتحاد تضمینی ظلیه شفاعت مستحقه لمقبولیه است و انعدامش در
 انعدامش اے انعدام شفاعت در انعدام اتحاد تضمینی
 م و اتحاد استزای شایبه از آنش ای اتحاد تضمینی م و در
 نه حقیقتش ای اتحاد تضمینی م پس شایبه از شفاعت هم تواند
 داشتش باید داشت که در شفاعت کبری جمیع خلق شامل است
 چنانکه در تفسیر معالم التنزیل از حضرت عبدالله بن عمر رض
 مردی است تا آنکه فیثقیع لمقبضی من الخلاق الخ و در شفا
 قاضی عیاض است الشفاعت الکبری للخلق محبین و در اقام

شفاعت است مهیا تخفیف العذاب عن استحقاق المخلود فیها
 کما فی حق ابی طالب لقوله صلعم وعلیه نفعه شفاعتی و لقوله
 صلعم ولولا انا لکان فی الدرك لا سفل من الناس پس
 انکارش شاید عدم تحقق التضمنی طلبیه است فیکف الاغتراب هو
 اصل الشفاعت ش ای جذب بم فالحق للفعل ش
 اے آنکہ اعتقاد شفاعتہ کرد یا آنکہ انکار شفاعتہ کرد مسلم
 باید داشت کہ نفی جاری میشود بر ترتب اثر متاخر ثبوت ذمہ
 کہ حاصل شود از مابقت متقدمش برای تجویز ترتب اثر متاخر
 نہ بر مابقت متقدمین نہ بر معدوم متاخرین پس بنا بر
 نفی شفاعتہ کہ نفی ترتب اثر متاخر از ثبوت ذمہنی تواند شد
 تقدم مصداق مابقت ممنوع بالنفی ضرورت پس باقتضا
 اصل مذکور مصداقش شفاعتہ محمد رسول اللہ تعالیٰ است صلعم
 اولاد شفاعتہ دیگران ثانیاً فکیف النعم عما ثبت شمس
 باید داشت کہ قرائن در حقائق ثابتہ است پس از اینجا
 ثبوت و سلب شفاعتہ پیدا است یعنی ثبوت شفاعتہ در ثبوت

اتحاد ضمنی ظلمیه باشد و سبب شفاعت در سبب اتحاد ضمنی ظلمیه
 پس اذن مشایست تعظیم و ثبوت نسبت بقیع بعد شفاعت کری
 بجواز بالا خشیان با ثبوت اتحاد ضمنی و هم در سبب بجواز بالا خشیان
 با ثبوت اتحاد ازا می به لایه اختصاص اذن بر جواز بالا خشیان
 ثبوت و سبب من کما قال سبحانه ام اذن است اجم و لایستادنگ
 الذین من امر و نهی صریحی ثر مشایست تعظیم است هم سبب امتناع
 جواز بالا خشیان و نقد بایسته و قصد ناشایسته پس امر و نهی
 صریحی مخصوص حضرت نبی مختار معظم که خلاف تعظیم است
 سبب امتناع جواز بالا خشیان و طلب قد بایسته مفقود است
 منع ثبوت مقدم فور اول و منع قصد ناشایسته ممنوع است
 در محل موجودات ماول است سبب خلاف تعظیم ثابت
 یا محول بچوشتا بهات به بین خداوند بی نیاز قدر بخش بابر حفظ
 مراتب تعظیم نبی امر را تا دلیل دیگر فرمود یا ایها النبیا تعظیم
 ما اصل الله لک الله قد فرض الله لکم محله ایما لکم الایه و تاویل
 امر و نهی که نسبت بحضرت نبی مختار معظم صلعم است در جای

مذکور خواهد شد انتشار الله تعالی زمین پس سخن است
 انصوح مبارک در مورد و بقدر قال الله تعالی یا ایها الذین
 امنوا انفقوا من اموالکم من قبل ان یاتی یوم لا ینفع فیهِ ولا خیر و
 لا شفاعة الا کافرون هم اهل النار و ترجمه است
 ای کسانی که ایمان آورده اند پیش از آنکه روزی که
 از آنچه بخشیدیم از بخشیدنی عام شمارا پیش از آمدن روزی که
 نه فروخت است در آن نه فزاید و دوستی که حمایت متوقع
 شود نه خواستن چیزی برای کسی و حال اینکه کافران
 همانند زحدر برون روند کان بعدم قبول امر و باید دانست
 این غایت عتاب و اعراض است که تنبییه ایگان
 که مورد عتاب هستند خضر مایش تنبیر است از سخن تنبیه
 در پرده سخن تنبیه با مومنان که مورد ایلاف باشند
 ش تنبیر است از سخن تنبیه در هشتم آن امرش است که
 پس مضاف و مضاف الیه متعلق عموماً بر ده مرتبه است
 اتفاق عام است از انواع بخشیده با سخاوت و رضا به لای

و خاص است از جان بحبه ایانا که در اینجا مقصود است بافتن
 النصش در نه نفی و سائل استگاری که لازم بکفر است است
 نبایدیم و نفی و سائل استگاری یعنی بیع دخله و شفاعت از کفار
 طلام بعدم قبول امرا بیان که درین خطاب مخصوصند کرده شد
 نه از مومنان زیرا که بیع دخله و شفاعت از مومن برای
 مومن ثابت است که مصداق متقدم همین است مرثوت و
 را که نفی کرده شد ترتب اثر متاخرش نسبت به کفار از مرعوات
 شان نه غیرش لکن نه غیر بیع دخله و شفاعت که از مومنان
 مومن ثابت است هم ملا صد ارشاد حضرت صلعم این است
 که الله سبحانه از لان جنه کرده فرماید میخیز این ابو موسی
 که بر فلان دار پس بخرو و فرمود سبحانه الا خلا ربوسه
 بعضهم لبعض عدو الا المومنین ترجمه این دوستان یا همه
 از و زبیکه کرد دشمن باشند مگر دشمن نباشند پر میز کاران
 این استثنای مفید حصر در جمله مستثنی است و برای ثبوت
 که نفی ترتب اثر متاخرش کرده شد در جمله مستثنی مصداق

مقدم در جملة مستغنی منه است از اینجا که خلعة ایشان موجب
 تعالی از تقوی است و اطمینان است و نتیجه خلعة از روزگار
 شفاعت است و بس و نه نتیجه خلعة در آن روز دیگر چه باشد
 و نه نفی خلعة در آن روز از هر چه پس شفاعت انبیا را الله تعالی
 و اولیایه تعالی که متقیانند علی بنیاد علیهم الصلوٰة و السلام
 برای مخلصین بباله بالاشارت است ثابت است
 و فرمود سبحانه لا یملک الذین یدعون من دونه الشفاعۃ
 الا من شهد بالحق و هم علیون ترجمه باختیار نه از آنانکه
 پرستند بعضی را که سوای خدای عز و جل است شفاعت را
 مگر باختیار دارد آنکه شهادت داد بحق ای انچه حق است
 و آن پرستندگان اند که شفاعت باختیار خبر شایع بحق نیست
 صادق یا خواهند داشت بر روز قیامت ازین که می شفاعت بالا
 از آنکه مومن بحق است عموما از انبیا و اولیا و غیر جماعت
 و علیهم الصلوٰة و السلام ثابت است بنا بر عموم من شهد بالحق
 نه از غیر شایع بحق من تنبیه از اینجا است که فرق تنجیز

از روافض و خوارج و معتزلیین و غیرهم شفاعت نموانند کرد
 بنا بر صد شهادت بحق م و فرمود سبحانه لا یشفعون الا
 لمن ارتضى و هم من خشیة شفقون ترجمه شفاعت نکنند
 کسی را اگر شفاعت کنند برای آنکه صاحب رضا است و حال
 شان است که تبرس خود از سبب عظمه خدای عزوجل از
 شفاعت غیر مرتضی ترسند گانند ازین آیه کریمه واضح میشود
 که برای مرتضی شفاعت نجات درکات و رفع درجات است
 بنا بر تفاوت مراتب ارتضای نه برای غیر مرتضی و نیز
 اختیار شفاعت و فرمود سبحانه لا یملکون الشفاعه الا من اتخذ
 عند الرحمن عهدا ترجمه باختیار ندارند خواستن کسی را
 مگر باختیار دارد کسیکه استوار گرفت از رحمت کننده عالم بپایان
 باید داشت که رجوع ضمیر لا یملکون بمفاعیل اتخذ و امرج
 ضمیر لیکونوا که در کریمه و اتخذ و امن و ن الله البتة لیکونوا
 هم غر الا یہ مذکور است مستثنی منه منفی الشفاعه موافق
 انشطام و مرام نظم از روی استیفاء برای اثبات و تحصیر

مدعا با قطع مستثنی است یا تا عیش من ای لا یملکون هم غیر متحد
 است بدلالة استثنای و من مرفوع بر فاعلیه است نه منصوب بر قیام
 مقام مفعول مضاف من یعنی شفاعت چه در نصیحت عموم فاعل در
 مستثنی یعنی ملک بنوعی متعارض خواهد شد مراد است را یعنی ملک
 الذین یدعون من ذل الشفاعة الایه و نیز خصص محل مقتضی
 خصوص فاعل است و اتحد ممنوع الجواز است و بافتیاری و شفا
 الیه لازم عهد متوسع بحد فست پس تواند شد که عهد آمرزش
 مقام و شفاعت عام از رحمن باشد مقتضای خصوص محل کما قال
 سبحانه و لیسوف یعطیک ربک فترضی الایه تبوسع معطی و
 عسی ان یعطیک ربک مقام محمود الایه و در منصورت صله
 عند بجای من مشیرنگاه است عهد است بخلاف من مش که
 مشیرنگاه است عهد نیست هم کما قال سبحانه قل اتخذتم عند
 عهد افلن یخلف الله عهدا الایه و قال سبحانه ام اتخذتم عند الرحمن
 عهد الایه من ای لم یخذ من الرحمن عهد یحفظ توفیه من پس
 مسداق متخذ العهد که مستحق الوقوع بفعل ماضی است بخبر

رسول الله تعالى صلعم که شفیع و شفیع اول است نتواند شدن
چنانکه فرمود صلعم انا اول من تنشق عنه الارض و اول شافع و
اول شفیع هم و تواند شد که عهد با بیان انقیاد خود نزد رحمن
ش ای اختیار کردیم پس متخذ العهد من شهد بالحق است عموما
و لیکن محقق الوقوع و موکد نتواند شد بسبب ظنیه بقای ایمان
و انقیاد پس بخصوص اشارت محلی بزبان نبوت و تحقق قوم
و اولوتیه بالا و لویه مصداقش محمد رسول الله تعالى صلعم تواند شد
نه غیرش صلعم در دوش مبلبل و سده رحمن و دعوی شفیع و
شفیع اول خواهد شد فعوذ بالله تعالی من شرور ففسنا و پسند
شفاعة مصداق خاصش ای محمد رسول الله تعالی صلعم هم
مسانی شفاعة مصداق عامش ای من شهد بالحق هم است
و معبود کریمه موکد است بوقف لازم تنسبیه ارجاع ضمیر و لا یستوی
بسوی متقین و مجرمین یا یکی از مینها که در کریمه بوم خسته المنقیر
الی الرحمن فدا و نسوق المجرمین الی جهنم و رواه مذکورند نتواند
چه در صورت انقطاع مستثنی ش ای من اتخذ الحق هم

من جهتين من اى جنبه متفقين وجهه مجرین م جهت ثالث منیت
 و در صورت اتصال من مستثنی ای من اتخاذ م من جهتين
 اجتماع صدين در ذات واحد ممنوع است و در صورت اتصال
 من مستثنی ای من اتخاذ م از متفقين بعارض مستثنی من
 من اے لا يملكون ان ينجوا من ثبات مذکور اعنى من شهد باخر
 است و نیز اجمالی باثبات از منفي به با شتر اک مستثنی من
 در اتخاذ عهد عام من اى شامل مستثنی من و مستثنی م به ثبات
 بحق و در صورت القطع از متفقين با چار سخن در عهد خاص
 من اى غير شامل مستثنی من و مستثنی م رود و مستثنی من
 معارض گردد و مرثبات مذکور را و در صورت اتصال مجرین
 تعارض مستثنی است بآب ثابت اعنى لا يملكون الذين يعلون
 من دون الشفاعة و نیز اجمالی باثبات از منفي به با شتر اک
 مستثنی من و در اتخاذ عهد عام بآب ثابت من مربوط
 عهد م بحق نام با چار سخن در عهد خاص رود و مستثنی من و مستثنی
 معارض گردد و مرثبات مذکور من اى لا يملكون الذين يعلون

سن دونه الشفاعة هم را در صورت انقطاع از مجرمین مافات
 بهای سابق است مشاعنی رجوع ضمیر لا یملکون بمفاعیل
 اتخذوا یا فاعلش غیر متخذ العهد هم و هم دلیل بر تفردهتی از حشر
 نیست انتهی و نیز باید دانست این جمله بای مستثنی مش در کرمه
 لا یملک انعم ولا یشفعون انعم ولا یملکون انعم هم با فاد ثابث
 حشر امصادق مقدم است بر ثبوت ذمینی را که نفی کرده شد
 ترتب اثر متاخرش از مزعومات انا که صاحب ضایعند در جمله
 مستثنی منه نه غیرش مش ای مستثنی هم و شفاعة بالاعتبار
 مخصوص است زمانا و مشفوعا و مشفوعا له بخصوص محل اشارت
 نظم و عام است زمانا و مشفوعا و مشفوعا له با اشارت دلالت
 مضارع و جنبه شفاعة و حذف مشفوع و مشفوع له و تمیز
 اشارت میکند برین خصوص الکافرون هم اطلاق نموده
 و نیز شان نزول این کرمه که اشارت بر این دارد پس
 خطبه جلالت و عظمت است متضمن بر ارباب کمال الوتیه و تقوا
 و قیومیه و تقدیس و شفاعة حبیب خود تعالی صلعم که کفای

باینجه کافربودند بر تنبیه اینکه سزاوار بندگی کرده شدن جزا
 نیست سبحانه و بس و شفیع حبیب است تعالی معلوم قایل
 تعالی الله لا اله الا هو ح الحی القیوم لا تأخذه سنة ولا نوم
 ط ترجمه هست الله که نیست معبودی کامل گرا که زنده و قائم
 بدار است هرگز نمیکرد او را غنودگی و خواب و باید دانست
 کفایت کرد در اثبات صفات ثبوتیه بصفتة الحی القیوم که ام
 صفات حقیقیه و فعلیه اند و در نفی سلبیه بصفتة سنة و نوم نام
 صفات سلبیه اند پس در اثبات نفوت خطبه جلالت مبار
 دلالت بر مرکوبات استوار نموده قال له با فی السموات و ما
 فی الارض ط ترجمه خاص است بر او آنچه در آسمانها و زمینها
 است و بخلاف تمیز بنا بر توسع با آنچه مناسب است با او است
 تعالی شانه پس در مرکوبات اول که مرکز مرکوبات است
 بر پنج تخصیص و تخصیص المقام بقوائد تعظیف و شفاعته استغیا
 فرمود یا عطا بر جمله قال من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه
 ط ترجمه کیست این که خواهد خواست اختیار امور من از انحصار

است مژده از خداوند بیکر را نزد الله تعالی و این شفاعت مخصوص
 است مخصوص محل و نیز اثرات است شفاعت عامه بعموم و اطلاق
 معنی شفاعت بعد از تخصیص شفع و شفع له با عموم زبان
 و لا کن بخوابه خواست مرگه نزل را باذن او تعالی با همان
 و عموم و اصل باید داشت که در مخصوصه بالوصف محتمل ثبوت
 مفید استقامت اقرار است چنان که من ذا الذی یقرض له
 قرضاً حسناً فیضا عهده و له اجر کریم ه استقامت اقرار است و در
 صحت ثبوت در جزای مجهول که دوم و شش محتمل نفی مفید استقامت
 انکاری ش چنانکه من ذا الذی میضره ما من اننی پس در اینجا
 ش اس من ذا الذی یفقه عنده الا باذنه من و الله
 مفید استقامت اقرار است بنا بر صحت نفی در سندرک نه ش
 مفید هم استقامت انکاری بنا بر عدم صحت ثبوت در سندرک
 ش باید داشت که در اینجا الا برای استدراک است استفاد
 وجه استدراک مغایر با قصد و حصر و تحقیق در ثبوت چنانکه
 در ذکر کیفیت الاصول فی ذکر کیفیت الاستثنا و الاستدراک

مذکور است م که مذکور بود م ش اسے صحت نفی در استدلال مذکور
 صحت ثبوت در استدلال م باید دانست که استغناء از قاری و لایزاله
 بر وجود شفعی بالحال و برخلاف این استغناء انکاری م ش ای
 برخلاف اقتضای محلی م ش ای شفع استغناء انکاری م لایزاله
 بر عدم شفعی بالحال م باید دانست استغناء انکاری مفید
 نفی باشد پس برای نفی ثبوت ذهنی که از مصداق متقدم
 متحقق الحقیقه ضرورت معلوم نیست که از کجا است و شفاعت
 باذن مصداق متقدم نتواند شد چه آن در تحقق خود محتاج
 شفاعت متحقق الحقیقه است بنا بر تحقق وجود اضطراری خود در
 م ش ای شفاعت باذن م و حصول ثبوت مصداق متقدم
 برای ترتب اثر مستلزم ثبوت ذهنی م ش ای ثبوت
 مصداق متقدم م پس چنان راست آید م ش ای نفی یا
 مصداق متقدم م پس اندین استغناء از قاری با اسم اشاره
 تنبیه است از محمد رسول الله تعالی صلعم که خواهند خواست
 مومنان را بجز است اختیار سے دستدارک مفید منع شفاعت

باذن اوستی که شیر است بعلیه بافت معنی اختیار حسب
 المقتضی است یعنی در فصل شفاعت محمد رسول الله تعالی است
 معلوم برای کافران - بصفه اختیاری می نه مفید
 است بصفه اختیاری یعنی شفاعت بالاختیار تحقق تحقیق است
 مگر باذن که نتیجه است نه با اختیار است مگر با اختیار از تأیید تحقق
 شفاعت بصفه بالاختیار با شریک بالاختیار و منحش صحت
 واضح است در آیه سوره نوبه قال الله تعالی لا تصل علی احد
 منهم مات ابد الا تقم علی قبره طاهم کفر و با الله و رسول و
 ما توارهم فاسقون ترجمه نماز جنازه گذار بر کسی از آنها که
 میرد گناهی و یا است بر قبر او تحقیق آنان انکار و رزق به خدا
 تعالی و رسول او تعالی صلعم و میرند حال شان نیست که
 به کار آید - بلکه این نمی مشترک غیر است پس اقناع جواز
 بالاختیار نسبت بحضرت بنی مختار صلعم مرفوع لمحبث است
 بسبب اشتراک غیر و لاکن و خصوصیه بالوجه شیر رحمة و
 رافه عام حضرت رحمة للعالمین است صلعم و قیام بر قبرشان

معنی قیام برای تدفین را و هم قیام برای زیارت قبر را و بگویند
 نهی مقتضی ثبوت تقدم خارج است که مانع ثبوت ذنبی و اسطره ترتیب
 متاخرش منعی از قاصد است آن ثبوت تقدم خارج صلو و غیره
 مومنان قیام بر قبرشان است و مرتب اثر تاخر ثبوت ذنبی محسوم
 از قاصد صلو و بر جنازه کافران قیام بر قبرشانست و مخصوص المحسن
 ابی بن خلف است و منعی مخصوص ثانی و دوم ثبوت تقدم خارج منعی
 از اینجا ثبوت صلو و بر جنازه مومنان قیام بر قبرشانست لکن مقتضی
 است که آن خود این صلو و بمجازه رضا است و در یک مرتبه بخار
 معنیات گوی احوال منافضین بود و حال و مال شان با تخمیر
 خبر است بر لایق لفظ انهم گفته اند و اما ترا بمجازه بدو هم فاعلان
 دلالت بر استمرار دارد و قصد حضرت رحمة الله علیه صلو و بر جنازه
 ابی بن خلف و قیام بر قبرش مقتضای رتبه و اوقاف است
 بالاختیار است شش نه باذن الا فکین منعی هم و نیز باید دانست
 برگاه ازین آیات مذکوره شفاعت تحقق بحقیقه و بالاختیار است
 است پس از کرمید یا ایها الذین امنوا الفقراء الخ تعارض من مقتضی

شفاعت بانساب این کریمه بطرف کفار مرفوع تواند شد
 امر ز کریمه من ذالذی یشفع عنده ^{یعنی} الا باذن چه شفاعت باذن
 معروف است ای ستمکارم انکاری هم معدوم باحقیقه و
 موجود بالنسبه بلزوم ضطر است بدانکه لزوم ضطر در عدم
 اختیار است در نصرت اعانه است نه شفاعت هم مستعار
 است غیر مایل است بدانکه تعارض بالصد اول نمیشود بل
 الضرورت است بحکایات تعارض الخافات که تاویل نمی شود
 هم از هنا است ش ای از آیات مذکوره ثبته الشفاعه
 باحقیقه و الاختیار هم سبب عدم انتساب الا الی الکفار
 بوجود اذن ممنوع ایهم و تیر باید داشت اگر منسوب کرده شود یا
 ایها الذین آمنوا اتفقوا و کریمه من ذالذی ایضاً نیز بموجب
 پس باوجود تعارض مذکور اثبات از منفی بعدم ش شفاعت
 هم باحقیقه و بوجود ش شفاعت هم بالنسبه بلزوم ضطر است
 ش اثبات از منفی باطل است و بلزوم ضطر شفاعت نیست
 هم و عدم ش شفاعت هم باحقیقه باطل است تحقق مغفرت

و وجود نسبت به ابطال است بعد از بحقیقه کش و او اول عالم است
 یعنی بیان حالت عدم شفاعت با حقیقه زمانی مختلف بر این
 درین جمله ابطال اصل و عارضات صحت بطور بکرات هم دیگر
 منسوب کرده شود که اثبات از منفی با عدم کش شفاعت هم
 با حقیقه وجودش شفاعت هم با نسبت به عدم صحت از آن
 و غیرها ممنوع الشفاعت یا از غیر این غیرشان محال شفاعت چنان
 مذکور شد نسبت به اثبات کش ای انکار هم و از همه شفاعت
 اثبات از منفی با عدم با حقیقه وجود و نسبت به ابطال است
 بعدم مغضرت و عدم با حقیقه کش و او سر کلام عالم است
 یعنی بیان حالت اثبات از منفی با عدم با حقیقه وجود و نسبت به ابطال
 هم و نیز باید دست قرار بر اینست که در این مختلف است
 الایه دلالت مازالت باشد و اینست که در این مختلف است
 بیان و وجهی در آن خبر است که در این مختلف است
 معلوم با حال برای هیچ نه است که در این مختلف است
 والا معلوم در این مختلف است و سید بنفسم انعم علی غیره

انصافاً انصافاً و مجازاً است موجودی و مباح و انصافاً
 حیات معلوم تحقیقاً است و مجازاً است انصافاً
 و مباح و مجازاً است و مجازاً است و مجازاً است
 انصافاً و مجازاً است و مجازاً است و مجازاً است
 مباح و مجازاً است و مجازاً است و مجازاً است
 فرمود سجاد و انصافاً است و مجازاً است
 رحمت و ذکات انصافاً است و مجازاً است
 بحاله و در محاسبه و مجازاً است و مجازاً است
 و مالان دلاله میکند تحقیق انصافاً است
 چنان باشد تا آنکه اسرار مبین مبارک است
 شاید که قال سجاد و اسرار مبین مبارک است
 دیگر آنست که بر آئینه زود و انصافاً است
 که خوشنود خوابی شده و انصافاً است
 از ضمن بگفته و قرضی دلاله میکند و انصافاً است
 مبارک است معلوم و انصافاً است و مجازاً است

ش تعییل ثبوت ظهور جمده سابق یعنی کمال عطا و رضای
نفس مبارکش صدم و قبول شفاعت اختیارش معلوم این فال
نفسی است از کمال عطا و عام از خواسته و ناخواسته بر
ذات و صفات باشار و تعدیه مستعدی و حذف مفعول ثانیه
بر کثرت و توسعه مفاد و هم تعظیم معطی که شرف بیان
از کمال عطا هم لازم است رضای نفس معطی که در درجه نفس
باشد زیرا که شرف تعییل فار تعصیرم تعقیب شرط ضابطه
بسطه رضا باطل است و با آنکه شرف عطف است بر تعییل ثبوت
کمال عطا و خبردهم مردیت لما نزلت قال علیه الصلوة
و السلام اذ ان الارضی قط و داح من امتی فی النار الحدیث
یعنی هرگاه نازل شد این آیه فرمود صلعم هرگاه چنین باشد
را من نشد بر سر آیه لیکه یکی از ائمه در دوزخ باشد و لا از
شروط طاعت نمودن نماز محبوسیه و نیاز محبوسیه است و الا
یا آنکه اخت غیر شبهه عالمیه با آنکه اختیار است در تیر باید داشت
قال الله تعالی و ما یسره لک الله و ما یشاء الله

و فرستادیم ترا مگر رحمت براسه عالم بدانکه مقصود این
 استثنای از نفی افادت تاکید ثبوت و حصر است و رحمته للعالمین
 در تبع رب العالمین در وجه تضمن التزام است بدانکه رحمته
 مفعول مطلق است اے رحمتا رحمته م است یا مفعول اول
 است یا مفعول ثانی تابع مفعول به مبالغه ملغایه
 شایسته است یا مفعول ثانیا م یا معنی نفس صفة و درین خط اول
 در دستان است از مرتبه خلق تا استحاله بحجاب مسوئات
 تعالی مشاهد جمال است هرگاه شفاعت از اقتضای رحمت عام
 تواند شد اذن در سلبش شفاعت م باشد نه در ثبوتش
 شفاعت م با حقیقه و الا نفی رحمت عام است و نیز باید دانست
 قال الله تعالی عسی ان یجیب ربکم مقام محموداه ترجمه
 قریب است اینکه خواهد گنجیت تر از رب تو بر مقام محمود به بداند
 عسی مخبر است بر وقوع قرب فعل بفاعل قدیم باخبارش مکلف
 ابطاله و در معنی مقام محمود اختلاف بسیار است و حاصل همه
 شفاعت است و این مقامی است موعود چنانکه در لسان عمر رضی

و فرستادیم ترا مگر رحمت براسه عالم بدانکه مقصود این
 استثنای از نفی افادت تاکید ثبوت و حصر است و رحمته للعالمین
 در تبع رب العالمین در وجه تضمن التزام است بدانکه رحمته
 مفعول مطلق است اے رحمتا رحمته م است یا مفعول اول
 است یا مفعول ثانی تابع مفعول به مبالغه ملغایه
 شایسته است یا مفعول ثانیا م یا معنی نفس صفة و درین خط اول
 در دستان است از مرتبه خلق تا استحاله بحجاب مسوئات
 تعالی مشاهد جمال است هرگاه شفاعت از اقتضای رحمت عام
 تواند شد اذن در سلبش شفاعت م باشد نه در ثبوتش
 شفاعت م با حقیقه و الا نفی رحمت عام است و نیز باید دانست
 قال الله تعالی عسی ان یجیب ربکم مقام محموداه ترجمه
 قریب است اینکه خواهد گنجیت تر از رب تو بر مقام محمود به بداند
 عسی مخبر است بر وقوع قرب فعل بفاعل قدیم باخبارش مکلف
 ابطاله و در معنی مقام محمود اختلاف بسیار است و حاصل همه
 شفاعت است و این مقامی است موعود چنانکه در لسان عمر رضی

درستی مقام محمود قبول است قابل رسول خدا تعالی
صلی الله علیه و آله و سلم بدین معنی است شفع فی موعده علی العرش در اسرار این حدیث
تشریف است که ای امین از صفات قاب قوسین میکنیم از آنجا که
اوست بخاطر آنکه در مقصود است این ابعاد و انهار الطباق
نعمه یسعه بهر چه در این العرش استوی است و است
تمام جمیع اشیاء و اشیاء بر حکمت تشریف موجودات و ملکوت
و این است که در این عالم و این نور از ان نور الله تعالی
است که در این عالم و این نور از ان نور الله تعالی
که در این عالم است از شفاعة عاصه بزرگترین است
صلی الله علیه و آله و سلم در این عالم است فبا را الله حسن الخالقین و الحمد
و رب العالمین صلوات الله علی محمد حبیب منظر انوار کمال
و شفاعة فیما و در شفاعة و در شفاعة و در شفاعة
در این عالم است فی قول تعالی عسی ان معیک ربک الخ
قال المقام الحمد و الشفاعة یعذب الله قوما من اهل الانبیاء
بما نوبهم ثم یخرجهم شفاعة محمد الحدیث صلوات الله علیهم تطبیق ما تواند شد

چه قبول شفاعت خاص عام از مخصوصات آن مقام موعود است
 نه آنکه شفاعت موعود باشد سال سال رسول الله تعالی صلعم در بعضی
 مقامات محمودان الذی عدته و شفاعت از صفات اختیاریه ذات
 مبارکش صلعم است پس معنی نیست بر عده آن و نیز باید دانست
 که استغفار شفاعت است کما قال الله تعالی و استغفر له نیک و
 للمؤمنین المؤمنات الای تاویل فیک در تفسیر کریمه انما فتحنا الای
 نوشته شد سخن درین است که صیغه امر شعر است به تشریف بخدا
 به سجاوری شفاعت برای زمینین خصوصاً زانسته صلعم و ...
 حالا و مالا که از مرضیات خداوند کریم عم کرمه است نامساو آنکه
 خلافی یا تنهائی در آن از دیگر کسی رونماید بشارت مخصوصه
 بدیگران چه رحمة للعالمین صلعم از خلافت و تئاولان این سیران
 منزه است نه اینکه شفاعت صفة استسیر ثابت در توفیق برادر
 علی چنانست که امر بر جاصل شعر بر تشریف با خطاب است
 و مخصوص بالمعامله غیر اوست صلعم و درین صیغه تئاولان
 حاجت نیست و نیز باید دانست که شفاعت از جنس دعا است و

و دعا با اختیار است در آخر سوره توبه قال الله تعالى ومن الاعراب
 من يؤمن بالله واليوم الآخر و يتخذ ما ينفق قربات عند الله صلوات
 رسول الا انها قرينة لهم ط سید ظلم الله فی رحمة ط ان الله غفور حمیم
 ترجمه از دو مقامان کسی است که میگرد و بخدای عزوجل
 در آخرت میگیرد دای اختیار میکند چیزی را که میدهد بر او
 قربت خود نزدیک خداست عزوجل بر او رحمت رسول
 صلعم آگاه باش که تحقیق آن رحمت و سیاه قربت متحقق بحقیقت
 است بخدای مضاف مبالغه در شایسته ای للمضاف چنانکه
 تقدیرش سید قربت مذکور شد هم برای شان فی الحال
 در می آید ایشان را از الله تعالی در رحمت خود و تعالی تحقیق
 الله تعالی پوشند و ذنوب متبصده قانت لان الصدقة
 مکفرة و مهربان است بر بنو سالان رحمت رسول صلعم و ان الرحمة
 واسعة و قرينة + و از الا انها قرينة واضح است که اعلی و اعلی
 رسائل قوسل بر رسول صلعم است و هم حمیتش صلعم بمقابل
 ما ینفق و حمید است برین قول الله تعالی اخذ من اموالهم

صدقه نظهریم و تزکیهیم بپادشاه عظیم ط ان صلواتی مکن لهم ط
 و الله سمیع علیم ° ترجمه ای حبیب من بگیر یعنی قبول کن از ما بپا
 ایشان که از روی هدیه مخصوصه برای تو لوجه الله تعالی است و
 اعراض مکن از شرم منت بدیه ایشان بهمت علیا و رقت عظمی
 توانی که بسیار پاک خواهی کرد ظاهر ایشان از آنچه باید و با
 پاک خواهی نمود باطن ایشان از آنچه شاید بافاقت بهمت علیا
 اختیار به آن هدیه این احسان تو بر ایشان فائق از فائق است
 این اعجازی است که منور مغفله نظهریم و در تعجیب بگذاشته
 در رحمت کن بر ایشان تحقیق رحمت تو ارشاد است برای ایشان
 از هر اضطرار بوجه رفته تو و نزول رحمت پروردگار و حال ایشان
 که الله تعالی شنو و دانا است بقول اخلاص شان و حقیقتش
 و باعراض تو از حیا و بوقوع عیای تو بظاهر و باطن ایشان
 بدانکه سبب وقوع امر عدم حصول مطلوب است پس خد دلا که
 میکند باصل لغت بر تاکید امر و اقتضای میکند باعراض شدید
 آنحضرت صلعم حیات از منت هدیه بهمت علیا و رقت عظمی و نیز از

تطهیر و ترمیم نه صفا حاصل نه است بشاکی بان است که این
 منت بخیزد صبر فائق را نه است بی توبه و تضمن تطهیر
 و تزکیه با و نه بد تفاوت حسنه و لایه نظیر و تزکی مرفوع است
 و بدینجهت است که میرمن برای سوار از تعالی صلعم
 صحت است از تطهیر صلعم و صفا تطهیر و تزکیه شکر
 از صفا است نه بجای که قال تطهیر کم تطهیر و الله بزرگی
 است که است حضرت انبیا و علی نبیا و علیه الصلوٰه و السلام
 اعجاز است و سببه با و لیار الله تعالی رضوان الله تعالی علی
 نبی و صیبه کرات است نصیر و خطیر از اضافه الی یوم
 القیامه وصل محو است از صلوٰه که از میسر صلی الله تعالی
 علیه و آله و سلم است است اختیار و انتظار و در ضمن اضافت
 و احتیاجا دعا را الی الله تعالی معطوف است بر خد و صل
 علی مفارقت میکند از تخصیص جهاد است لیسیم پس شات
 بجواز عموم حاصل است و نیز باید داشت که اخذ بدیه و تطهیر تزکیه
 و تصدیه داعی است بنا بر ثبوت دوام حیات و تصرف حضرت

صلعم و عموم زمان از خد و صل و تطهریم و تزکیهیم و تحسین
محل که مقصود فی الکلام است مانع عموم زمان نباشد ثبوت دوام
حیات و تصرف مفرش صلعم تواند شد و الله تعالی اعلم و نیز
داشت در شروع سوره یونس هم قال الله تعالی اکنون لعننا
ان ارضنا الی رجل منهم ان ینزلنا من البشر الذین منوا ان لهم
قدم صدق عند ربهم طقال الکافرون ان هذا الساعر بین ان
یکلم الله الذی خلق السموات والارض فی ستة ايام ثم استوی
علی العرش یدبر الامر ما من شفیع الا من بعد الذی ذکر حمیه
چرا شد برای مردمان یعنی کافران تعجب اینکه اخبار کردیم که
مردیکه از ایشانست بصفه جامعه اینکه ترسان مردمان را که از
ترسانیدنی و فرود رسان آنان را که گردیدند خصوصاً همیشه
خاص بر ایشانست پیش و نده ترعاده قین از روحی است
نزدیک پرورده کارشان * بدانکه در معنی قدم صدق اختلاف
بسیار است که مقصود آن همه وسیله الی الله تعالی است پر
اقترب تا ویلات بمقصود بعضی ذات مبارک صلعم است که از معنی

لفظ و تسمیه مبارک صلعم باین سق ای قدم صدق هم و نسق
عبارت عیانست بدانکه قدم مصدر است بمعنی پیش رفتن و در اینجا
بمعنی صفت بنا بر غلو سبب لغه برای فاعل مقدم مضمیر متوسع بخذف
که انبیاء هستند بمجموع نظم و حضرت محمد سید الانبیاء است بخصوص محل
علیه و علیهم الصلوٰة و السلام و مفعول متاخرش متوسع بخذف
است و مضاف الیه مذکور میسرش صیغه فاعل هم بر تقدیرش
قدام الصادقین صدق باشد و از عدم تعبیر صدق بهستی عموم و
توسعش ظاهر و دلالتی بر بمعنی از لفظ رجل و از لفظ ساهر
که در تقابلش متقاضی ذات است نه صفت قریب تر است و
باید دانست که ^{خود} بر این طریقه را رضی الله تعالی عنهم هم شمول در
قدم صدق بمجموع نظم تواند شد و البته در اثبات این عا^لمت
طویل است متفکر بفرمودش برسد بعد تا نشتر دید است
بر لفظ ذات هم شفا^ه آنحضرت صلعم چنانکه در تفسیر حسنی
زعین المعانی مذکور است که از آنحضرت صلعم از معنی قدم صدق
پرسیدند فرمود هو شفاعتی تو سلوایی الی ربکم یعنی تو سل^ی

بمن مقصود شفاعتم سوی پروردگار خود آن شفاعتی که از عوالم
 بقیام حقیقی اوست صلعم که بقطع نظر از تنفیص لا وجود لها است
 و آن مو شفاعتی و توسل و ابی مقصودیت ذات مبارک صلعم خود ظاهر
 است یا عمل صامح و هم درین صورت قدم صدق بمعنی حاصل
 یعنی روشن است یا اسم جاد است چنانکه وجعلنا لهم لسان
 صدق علیما بجذف حرف جار و وقوع اضافت برای قرینه
 مضاف مضاف الیه فضل و للمضاف پس قدم بمعنی کوشش و
 لسان بمعنی گفتار که از صفات است چنانکه پیر بمعنی قدرت بیشتر
 محاوره بحکم خصوصیت صفت بجوارح مخصوصه و در این صورت
 ش ای بمعنی عمل صامح هم است شفاعت که صفت است شفع است
 اولی الوسائل است تحقق قبول یقینی شفاعت انحصار صلعم
 بخلاف دیگر صفات سبب نامیه تحقق قبول سبب ظنی شفع
 صحتش پس تحقق بشارت بر وسیله تحقق بحقیقت یعنی تنفیص
 شفاعت و استشفاع شفع خواهر شده بر وسیله منظومه بصحة
 و بمعنی عمل صامح عموماً نیز باعتبار آن لغت در مقایسه عمدتاً مقصود

ذات مبارکش صلعم است و سخن بالا و دین معنی قدم صدق
 و لا فکلیف بعمل الصالح فالان تا میگوید قال الکافران
 گفتند کافران تحقیق این صاحب را برکنند و سحر است و ان ربکم
 ترجمه تحقیق برورد که شما که خطاب عام است امر است انکه پید
 آسمانها و زمین و درشش روز پس ظهور تحلیات قدیمه بر
 کرد و بابت بنسبت های حد امکان نقیصه مکان و تدبیر امر
 بر ادخلف و التذیر در پس چیز آوردن چیزی اس
 گرفتن چیزی بر ادعای قبش و امر تعالی اعلمش باید داشت
 مستتر این ایه کریمه توسی در حد امکان دارد و باید هر که
 م مامن شفیع این ترجمه نیست کسی از خواهند کسی
 پس از دستوری او تعالی برای خواست و بدانکه برگاه
 صدق عبارت است از محمد رسول الله تعالی صلعم مالک
 یا شفاعتش صلعم با عمل صالح پس این نفی شفیع از غرض
 کفار برای نشان است نه از محمد رسول الله تعالی صلعم
 سومان که شفاعتش صلعم معصوم مقدم برای ثبوت و

مثبت از معنی ترتب اثر متاخرش است و الا تعارض لازم نظر کنی بر
 به اصول مذکورش چنانکه درایه قدم صدق و آیات دیگر مذکور شد
 هم و این شفاعت ثابت بالاذن مجوز بالاختیارش و اختیار در حق
 با حقیقت است هم نسبت به تفسیر غیر محمد رسول الله تعالی صلعم است به شیفته
 مثبت اذن برای کفار راجعش و آن نتواند شد و نیز از اصل
 شرع ظاهر است که ما ذون شفاعت صنام و دیگر خدایان نتوانند
 مگر ملائکه و پیغمبران اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ و السلام مومنان
 بعدش این بعدیت برای جمله یعنی پیغمبران ملائکه و اولیاء و
 مومنان برابر است هم شفاعت که یکی شفاعت بیان شفاعت
 باذن بعد شفاعت کبریه هم نمی تحقق شفاعت با حقیقت از شفیع
 مطلق نمیکند بل تحقیقش مبنی بر و الله تعالی اعلم و نیز باید دانست
 فرمود صلعم من زارنی میافکما زارنی حیاً و من زارنی بعد
 و حبت له شفاعتی یوم القیامه ترجمه هر که زیارت کرد مرا
 در حالیکه بجاالم برزخ باشم چنانست که زیارت کرد مرا در
 حالیکه بجاالم شود هشتم و هر که زیارت کرد قبر مرا ضروری باشد

در این باب
 م

گفت مگر بر وز قیامت که اگر جمیع من زار قبری صحنه زیارت قبر به
 حضور روحی مقبور و حکم قبر محجوب کم مقبور بوجه نسبت یا قبول یا تخصیص
 و وجوب شفاعت برین مرتبه مشروط پس موکد است برای جمیع اول و ثانی
 موکد تحقیق در زیارت دائره میان آنکه و ضرورت صلح پس و تشبیه
 ادب و نتائج زیارت لازم طریقین است پس خدرازا زیارت برک ادب
 و استغاثه و اعانته جائز و اخلاص ثابت و بدانکه لفظ وجبت و اضافه
 سومی یا بر منکم دلالت میکند بر تحقق شفاعت با حقیقه و الاختیار و منع
 احتیاج اذن چه بعکس این احتیاج اذن ثبوت باینست بلزوم
 اضطرار و منع وجوب مباشرت و وجوب مگر با حقیقه و الاختیار
 ش ای در شفاعت بر تحقق الحقیقه و الاختیار و تئیر باید داشت
 از مود صلح من زار قبری گفت که شفعیا و شهیداد من عارفی زار را
 لا یعیله حاجه الا زیارتی کان حفا علی ان اکون شفعیا و هم
 ترجمه هر که زیارت کرد و قبر مرا شوم بر او شفع و شهیدای را
 هر که آمد نزد من زیارت کنند و چنانکه نه عامل کند او را حاجتی
 زیارت مگر زیارت معنی با خلاص می آید شد حق لازم برین آنکه شوم

برای او شفیع بر روز قیامت و لفظ گشت له و کان حقا علی ان اکنون له
 شفیعا و لاله میکند بمعنی فعل بالاختیار و الاختیار یعنی الاحتیاج
 و نیز باید دانست عرض یا رب منی امتی وقت ظهور رحمت عالم صلعم
 باین عالم مشهود که اذن است اسی مستفهم بکار لفظ امتی تا کیه بر خصوص
 مفعول و مجوز فعلی که مفعولش امتی است بقدرینه حالی توسیع
 است که دلاله دارد به غایت رحمت و حرص بحال امته لقوله تعالی
 هر بعض عظیم بالو منین و ف رحیم اسی حرص کنند است لزوما
 بر غیرت شما از مومن و کافر تفاوت حال هر یکی در دنیا و آخرت
 و بمؤمنان مهربان و لیسوز است و مهربان بجهالت و شفاعت در دنیا
 و نیز باید دانست فرمود صلعم شفاعتی لاهل الکبائر من امتی من
 کذب بهایم نیلوا الحدیث ذکره الترمذی ابن ماجه و ابن ابی عمیر
 و الطبرانی و الحاکم ترجمه شفاعتم ثابت است اما زاکه کبیره کرده
 از امتانم هر که تمذیب کند بان یعنی انکار کند حاصل نکند از انبیا
 که دلاله بر وجود شفاعت با حقیقه و الاختیار حکم اضافه به بیایم
 من چیست اضافه مگر بوجوب دین من و تمهید بلفظ لاهل الکبائر

بگوید و گفته پس جویش لایزال الصغار بدرجه اولی است و نیز تخصیص
 است بغیر تابان تخت مشیه چه تابان حج و سوغ و مغفرت هستند و تخصیص
 است باتش صلعم از امم دیگر بلفظ من امتی چه دیگران مشرب خصوصیات
 امته مرحومه و صاحبها صلعم نند لقوله تعالی قل ان کنتم تحبون الله فتوبوا
 بحکمکم الله و یغفر لکم ذنوبکم ط و الله غفور رحیم و تخصیص بشارت و عده
 محبوبیه و مغفرت ذنوب کثیره بدلالة جمع کثرت بر قدر اتباع و مطوعات
 باتباعش صلعم بالامر و رنه تعارض از مغفرت و عذاب در تحت مشیه
 و دخول نار ثابت است بخلاف دیگر انبیاء علی منبیا و علیهم الصلوه
 و السلام لقوله تعالی حکایت و طیعون بغفر لکم من ذنوبکم الا یہ بدلالة
 تبعیض و تخصیص بعد تمیزش در لایزال الکبار من امتی مم نفی جواز
 امر مخصوص به برای غیر مخصوص نمیکند سبب اشتراک مخصوص که در تمیز
 ش از اینجا اشارت بانست که شفاعت حضرت شفیع المذنبین
 صلعم بواسطه اهل کبار غیر امته مرحومه هم تواند شد که قال علی
 القاری فی المسح الا زهر ان هذه الشفاعه لیسبت مختصه بالکبار
 من هذه الامه فانه بالنسبه الی جمیع الامه کانت نعمه نورا و الرحمة

هم و از لفظ کذب بهایم نیلها تواند شد که تمکذب شفاعت کند است
 باینکه ضمیر بصله صرت بار و وسطه وقوع فعل بر مفعول از آن محذور
 قوسعا بلفظ مبارک الله تعالی یا بلفظ مبارک سول الله علیه و سلم یا هر دو
 و عنیت شفاعت اهل کفر را منع مغفرت باید دانست متعلق باهل
 الکتاب را متوسع بحدوث است پس لازم کند لفظی که دلالت بر
 تحقق وقوع فعل و استمرار دارد بمقابل کذب لم نیل پس لازم
 تحقق وقوع شفاعت بردوام و نیز درین حدیث شریف عجز از
 اخبار پیشین است مبسکه شفاعت و ما ش نبأ بتحقیق وقوع فعل
 بدلالة ماضی ش ای کذب و لم نیل هم بجای مصارع و الا اند
 ش ای ماضی بجای مصارع هم العیاذ بالله تعالی نه
 ش ای انکار شفاعت هم و اتصال خبر از شرط محذوف فاع
 خبر از تاثیر در معنی دارد باشارت اینکه همانا انکار شفاعت بوجه
 از شفاعت است آری مفهوم خبر از هو که است مفهوم شرط محذوف
 یعنی ایها الصغیر قل رسول الله علیه و سلم شفاعت
 یوم القیامة حق فمن لم یؤمن به لم ین من الیها الحمد شیخ

تنبیه باید داشت که مقرر شفاعت بالا ذن با نفی شفاعت مخفوق
الحقیقه و الاختیار نسبت به حضرت رحمة عالم شفیع و شفیع اول صلی الله
تعالی علیه وسلم جا بل حقیقتهاست و شامل هر کس باشد بهایم اینهاست
نموده باشد تعالی من شرو و نعمنا اللهم و نعمنا لما تحبه و ترضاه قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم ان ابی خیرنی من ان یکذلک نصف
استی و فی لفظ ثلثی استی المحبة بغير حساب و لا عذاب و من شفاعتی
ما استی فاحترت الشفاعه قال هی لکل مسلم الی اخر الحديث ذکره
الترمذی و ابن ماجه و ابن حبان البیهقی الطبرانی و المحاکم از
لفظ خیرنی واضح میشود و اختیار نبی مختار صلعم ش از آنکه تخیر
واقع شود بر وجود استعداد اختیار تجربه نه بر عدم استعداد
اختیار تجربه هم بآنکه مرکز خواهد داخل جنبه و شفاعت کند و هرگز
نیخواهد نمکند پس فزوده فرمود بآنکه اختیار کردم شفاعت را برای مسلم
بنابر رفع ابهام آنکه کند یا نمکند پس ابهام در شفاعت شامل تکیب باشد
العیاذ بالله تعالی منه اللهم صل علی محمد نبی الخیر الرحمة و تیر شفاعت
مقتضی جا و ربط است و انکارش مستلزم یا س و فرق و برگاه یا

از امدت تعالی کفر است در حد خودش با الزام عجز بان فعل مرجع
 که شایان بیان الزام هم لازم انکار قدرت کامله است و قطع
 ربط امید رحمة ارحم الراحمین پس بایس از رسول الله صلعم
 در حد خودش آنچه خواهد بود با الزام عجز شفاعت که مستلزم کسر
 شان عظیم است و قطع ربط امید رحمة رحمة للعالمین بدانکه
 حدیث شریف من ترک سنتی لم یزل شفاعتی به شال
 جزا بشرط مجتذات فارجعها تاثیر در حنی دارد بشارت اینکه
 همانا ترک سنت بی بهرگی از شفاعت است آری مفهوم جزا
 سوگند است بمفهوم شرط تحذیرام نفی شفاعت از این کبار میگذرد
 چه اول بشارت است شفاعت برای نجات از درجات مصلحان
 و تحذیر است از انکار شفاعت زمانی تنبیه است به نفی شفاعت بر
 رفعت درجات مترکان از آنرا و تحذیر است از ترک سنت و در
 توفیق حدیثین ترک سنت فوق کبار باشد دان تا بت نیست
 و نیز باید دانست آنچه باذن است اطاعت است نه شفاعت
 چه شفاعت در لغت بمعنی خواستن صفة اختیاری است بخلاف

شفاعت باذن که لزوم سلب باحقیقه و ثبوت بالنسبه لزوم
 اضطرار میکند بر بنای استغناء انکاری و بحقیقه اقدم علی النسبه
 و نفیها بنفی النسبه و تیر باید داشت که شفاعت باذن نسبت و در
 مجهول الحال است که نفی شفاعت باحقیقه و الاختیار بعد برتر
 نمیکند و در صورت از اذن مشتمل اطلاع مجوز بالا اختیار است
 ای مجوز شفاعت بالا اختیار است تحقق بحقیقه م جا نیست
 چنانکه در معنی کریمه ربما بود الذین کفروا لولا انهم لم یسئلوا
 خوارزمی است ابو حنیفه عن حماد عن ابراهیم قال سألته
 عن قول الله ربما بود الذین کفروا النج فقال یعذب الله تعالی
 قوما ما کان لیس به ولا غیره و قوما ما کان لیس به غیره ثم جمعهما
 فی النار فیسیر الذین کفروا لیس به و الذین کفروا لیس به
 الله فیقولون عذبا لانا عبدنا غیره فما غنت عنکم عبادکم یا
 و قد عذبتکم معنا فیا ذن الرب جل جلاله للملائکه و المنین فیسئلون
 فلا یقی فی النار احد یحزن کان لیس به الا اخرج حتی تتبادل
 لشفاعة المحرر عیبه و ته یعنی الاولی و لم یقتصر الله منع شفاعته

برای کافران ثابت است چنانکه مذکور شد نه منع و اذان بر آن
 مومنان عموماً مگر خصوصاً شایسته تواند شد که منع و اذان مخصوصیت
 حکمتی که بعلم و اراده او سبحانه مقرر است باشد مآید دست برگاه
 شفاة متحقق بحقیقه و الاختیار حضرت محبوب المحبوبین محمود المجد
 صلعم برای منتظران ثابت است پس نفی آن در ثبوت باینست
 شایسته با وجود تحقق با حقیقه و الاختیار م و منع با استثنای
 بحسب احوال التفتیح و التفتوح و جبهی ضرورت دارد شایسته که
 نفی ثابت مآول است م نقلش ای است و علم نص م
 و عقلاً منتهی ای از روی کشف حقائق موافق نفس م
 و الله تعالی اعلم و بدانکه هرگاه دائر کنی این مسئله را برین اصول
 بمقصود میرسی ان شاء الله تعالی اللهم صل و بارک و سلم و ما
 ابداعنی محمد رسولک حبیبک و علی النواره و شفیع فینا و ربنا
 تمه رکوع یا ایها الذین آمنوا انفقوا و ریان نافع و کربان
 انفاق کریمه عیلم ما بین ایدیم و ما خلفهم ج و لا یحیطون بینه
 من علمه الا باشاره ج ترجمه مسداند او سبحانه آنچه در پیش از

آسمانها و زمین است ای در زمان حال آنچه در پس ایشان است
 ای در زمان مستقبل و در منی گیرند ایشان چیزی که از معلومات است
 تعالی مکر پذیرا که او تعالی خواست کریمه وسیع کرسیه السموات والارض
 ج و لایوده حفظها ج و هو علی العظیم و ترجمه در خود گرفت که
 او تعالی آسمانها و زمین را و آنچه بران دران است داخل است
 و گران بار کند اے در پنج نیفکند او تعالی را گنهبانی آن برد
 و اوست که برتری و بزرگی که از صفات اضافیه ذاتی است
 لازم اوست کریمه لا اکره فی الدین ج قد تبین المرشد من المعنی
 ترجمه نیست رنج رسانیدن دین دین تحقیق جدا شده است بافتن
 از گمراهی کریمه فمن کفر بالطاعت و یومن بالله فقد استکمک
 بالعودة الوثقی ج ترجمه تفسیرش اینکه هر که انکار کند طاعت
 دیگر و بجهت ای عزوجل پس چنگ زند بدشت استوار
 اغنی محمد رسول الله تعالی صلعم ای استوار گیر دشمن
 ایمان و استدلالات بدان که بی انکار طاعت که عبارت
 از الهه باطله اے مرادات نفس عموم و شیطانی انصاف

خصوصاً گردیدن بخدا سے عزوجل صحیح نباشد و بجای مضارع
 ماضی باقید برای تاکید و تحقیق است مراد برای شرط را و العروة الوثقی
 بالف و لام تعریف یا عهد ذمینی تعبیر است از محمد رسول الله تعالی
 صلعم باشارت توقف مقتصد ایمان و استدلالات موضوع اعتبار بران
 و تمثیل و توصیف بالعروة الوثقی که بحسن درخت استوار است مگر
 بالوصف کما قال الله تعالی کثيرة طيبة صلواتها و ذرعها فی
 السمارش تفسیر این کریمه در ذکر کیفیت الرسالت و النبوت الخ
 مذکور است مگر اکنه این نسبت معنی ظنی بر حاجت تاویل نیست
 و اگر کرده شود چنانکه کردند البته دالاسی بران باید و آن کجاست
 نه کفایت بزعم مجرود و تو فرضناه تقدیر نظم چنان بایسته
 میستمسک بحبل الوثیق الذی هو العروة الوثقی خبر بمقام مبتدأ
 برای تخفیف کلام و بلاغت مرام زعماء جردانه بسبب است
 و نه مشبه بحبل وثیق چنانکه گفتند العروة الوثقی من بحبل الوثیق
 و هی ستارة و من فی انوار التنزیل و غیره هم و گفت محشر
 ذکر المشبه به اراد المشبه بش فی حاشیه انوار التنزیل هم که مخدویر

اما تبیین بعدم ایهام در وجه تبیین که نه از وجود جائزه است نه از وجود
 ش چون ایهام نباشد تبیین برای رفع ایهام از وجود جائزه
 و رفع جهل از وجود وجه است صحت پذیریدم و نبودن یکی تبیین
 ش چه تبیین بی یکی تبیین بی تبیین صورت نه بندم و دلالت
 ش اسی نبودن لانه لفظاً و قرینه تبیین تبیین بعدم ذکر تبیین
 م و اما تشبیه بعدم وجه تشبیه ش میان عروۃ و نفی حمل در
 م و دلالت ش اسی عدم دلالت لفظاً و قرینه بر تشبیه تبیین
 بعدم ذکر تشبیه م و سن و استبعاد تعارض فی المقصودیه است در
 اختیار تبیین و تشبیه بی تردید تا ش یعنی در تبیین معهود
 الکلام است اصلاً و تبیین تابع و در تشبیه معهود الکلام است
 اصلاً و تشبیه به تابع تبیین از عبارات العروۃ و نفی حمل الی غیر
 و بی مستحاطه بی تردید تعارض فی المقصود است مگر کمال انضمام
 لهاط ترجمه که نیست شکستی مازای اشتباه و نقصان
 دلالت قطعیه و این ش اسی چنگ زدن معبره و نفی
 م دلیل است برگردیدنش بخدای عزوجل بنا بر توقف

همانا این کرمیه موافق و شیراست به تصدیق و اقرار لا ادا لا
 محمد رسول الله کرمیه و الله سمیع علیم ترجمه و حال نیست که
 الله تعالی شنوا و دانا است بکیفیت این تمسک از آنچه بر زبان
 در دل است به اشارت است بسوی اخلاص و نفاق و کرمیه
 الله ولی الذین امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور ط ترجمه
 خدای عزوجل ای امانت که گردید بخدای عزوجل و
 می آید ایشان را از تاریکیها بطرف نور کرمیه و الذین کفروا
 اولیائهم الطاغوت یخرجونهم من النور الی الظلمات ط ترجمه
 و آنکه انکار کردند از خدای بی نیاز اولیای شان طاغوت
 هستند بدون می آرند شان را از نور بسوی تاریکیها به باد
 که دلائل بعمومیه اختصاص دهند بمعانی دلاله میسکند بر معنی
 دوستی و قرینه و کفصل کار و از صیغه مضارع دلاله بزبان
 حال و مستقبل است یعنی بر تحقق ولایت دانا در دامن
 و ظلمات تعبیر است از بر عسر و حمو و از کفر با الله تعالی ط
 خصوصاً که منشأ دشمنی مسلوبات است و نور تعبیر است از بر سر

عمره را از جانب الله تعالی بجهت صلعم خصوصاً که منت رهن موجود است
است پس از جانب لایه عامه خدا عزوجل به تشریف جبرئیل
در ضمن محمد است صلعم و در کفر و لایه عامه طاغوت در نسل
عمر مقتصد ای خدایان الله تعالی و تخلیق حکمتا و استدرجا
همه که رحمة اولیای صاحب النارج هم منبیا خالدون ترجمه
انامند و وزخیان همانند در آن همیشه باشند گان و در هر
تعالی علم فی عنبر و ایا اولی الالباب و شمسکو بالعمدة الکون
لا انقضام لها وفق الله تعالی ایاها و ایاکم و صلی علی محمد و
الرحمة و علی انواره و شفاعة فیما و ترجمه به و محمد بن محبت باید
راست در سورة النجم قال الله تعالی کم من ملک فی السموات
لا تغنی شفاعتکم شیئاً الا من بعد ایاذن الله لمن یشاء و یرضی
الایة ترجمه بسیار اند از فرشته در آسمانها که سودی ندرخواست
شان برای کسی بسکن بود و هر پس از آنکه حضرت فرماید الله تعالی
برای شفاعت هر که خواهد از شفیع و شفوع در حالیکه راضی است
به باید دانست لا تغنی شفاعتکم شیئاً باقتضای ثبوت مقدم بر آن

لغنی و تعلق بفاعل دلالت میکند بر تحقق و امکان وجود شفاعت خبیانه
 چنانکه مذکور شد در حقیقه شفاعت ورنه مقصود لا تغنی شفاعتیم باطل
 شود و الا بر آنست که از ما بعدش برای استظهار از نبودن مغایرت
 ارکان ثلاثه استظهار و اذن بمعنی تخییر مثبت اختیار و مفعولی بمعنی
 شفع از اذن مخدوف پس اگر خاص است از ملک مقتضای محل
 مفعولی دیگرش بمعنی مشفع لمن یشار است و برضی حال او بر
 لام بنا تخصیص مفعولیه للمشفع المرغنی یعنی مومن و این ثابت
 شرعی است و اگر عام است از هر شفع باقتضای حذف شامل
 مرغنی و غیر مرغنی است و در جانب غیر مرغنی معارض ثابت
 شرعی است و اگر حذف مفعولی بمعنی مشفع عام است و مفعول
 دیگر بمعنی شفع لمن یشار خاص است و برضی حال او مفعول بمعنی
 مشفع عام شامل مرغنی و غیر مرغنی است و در جانب غیر مرغنی
 معارض ثابت شرعی است و اگر ان باذن مقتضی مفعولین
 از شفع و مشفع است و لمن یشار مجموع خودش قائم مقام مرد است
 و برضی حال او ش ای لمن یشار من شفع و لمن یشار من مشفع

فی حال رضائے عنما بهتادات الحق م ملائکه نیز بشاکی سمیع
بهتند برین تقدیر فصاحت کلام و بلاغت مرام به ثابت
شرعی مع التوسع بی احتمال غیر مرتضی است و باید داشت که
این اذن بعد شفاعت کبرے از حضرت حبیب الله تعالی
صلعم که مصداق ثبوت متقدم برای نفی لا تغنی شفاعتهم
و نیز مصداق ثبوت متقدم برای اذن است واقع شود نه
قبل بعدم مصداقین منشا حصول نفی اذن نیز باید داشت
این کریمه مخصوص است بلاء که و غیرشان بحمد صلعم که ملک
شفاعت کبرے است و مشبه باینکه یا سرسری یا نور نوری یا غزالی
سعر فی اذیت ملک علیک یا محمد من لیکن العرش الی تحت
ارضین کلهم یطلبون صائمی و انا اطلب صائک یا محمد
ش تفسیر این حدیث شریف در ذکر کیفیت تفسیر حدیث
الشریف یا سرسری یا نور نوری یا غزالی مذکور است م
و سوف یعطیک ربک فترضی موبدایت و مشبه باینکه
قر یا عباد الذین اسر فوا علی انفسهم لا تقنطروا من الله

بن ابدی الذلوب جمیعاً طانه هو زار
 میردانت که یاسه سکرم در عبادی معینی محمد رسول
 الله تعالی است صلعم و آیین افتاب درین آیہ حکمتی و
 سے ضروری داردش چنانکه در ذکر کیفیت العمل
 المعرفه مذکور است هم یارب لا احصی ثنای علیک و
 و ما عندک بحسبک و دیگر بسیار و اولیاً
 علی نبینا و علیهم الصلوٰۃ و السلام به تحقیق مثل محبوبیت
 ذاتی و صفاتی آنحضرت صلعم در ایشان صلا
 و متعارفست در اجتماع ازان محبوبیت در تخصیص
 عه بهره دارند بترسید از غیرت خداوندی که
 مناجای بند حبیب خود است در حق حبیب
 صلعم تا آنکه اثر سے از و باشد صلعم با ادب
 فالتقوا یا اولی الاباب انی بصیر فون و
 رین سحبت باید دانت در سوره اعراف قال الله
 لی قل لا املک لنفسی نقاد و لا ضرا الا ما شاء الله

ولو كنت أعلم الغيب لاستكثرت من الخير وما نسي
 السوء كج ان انا الانذير و بشير لقوم يؤمنون ترجمه
 بفرمای اے حبیب من که با اختیار خود ندارم بر اے
 خود حصول نفع و دفع ضرر از روی استقلال که حاصل شود
 است لیکن میدارم با اختیار خود حصول نفع و دفع
 ضرر بر اے خود آنچه خواست الله تعالی با ضائقه اولیای
 که خاصه عبودیت است پس بکبر باضافات انحضرت
 صلعوم اگر توانی بندگی تظهر کاشم للعین من بعد
 صغیره و تحمل الطرف من انکم و اگر میبودم که دامن
 غیب را استقلال که خاصه الوهیت است لازم بود
 که زیاده میبشدم ای سنجع کمالات میبشدم در
 نفس خود از بهی و نیگرفت مرز شتی بهیچ
 مستقل ش اے چنانکه مستقل نگرفته ام
 نیم که مستقل باشم در کار خود مگر ترساننده از خدا
 خدای تعالی عموماً و مفرده رسان به نعمایش تعالی

الفاظ اضافی در تعالی استقلال معنی خلق است

برای قوس که ایمان آرند گانند خصوصاً بد
 باید دینت که نفی مستلزم ثبوت متقدم است و
 اسناد را که از لا املک املک پس حکم تعنایر در اسناد
 فرق استقلال که مصداق ثبوت متقدم برای نفی است
 و اضافه محصوره ثابت است و هم از ماث را المثر
 و نفع و ضرر حاصل متعاقب بعین است و خیر حاصل
 بالکمال است و سور نقائص ^{اقافه توصیف} مسکوت و رنه شایسته
 اگر نباشد چنانکه گهنت شدم و لو کنت عالم الغیب
 در صورت اضافه متعارض است از کریمه عالم الغیب
 فلا یظهر علی غیب احد الا من ارضی من رسول الایه
 و استکثرت و من یخبر و یسخر السوء در صورت
 اضافه موقوف بر در کست اعلم الغیب نتواند شد
 که معارض است کریمه در راسش ای لا اله الا الله
 نفعا و الاضرار و من یضییع فی امریه و یقع
 سورة الفاطر یفیتع للناس من حمة فلا

لهاج و مایک فلا مرسل له من بعده ط و مبرور
 الحکیم ترجمه برجیه بکتاب الله تعالی برای من
 از رحمة عامه صوری و معنوی پس نیست باز دارنده
 آن و هر چه بند پس نیست روانده آن پس آن
 بستن و دوست غالب که منع کس بفعل او نرسد
 صاحب حکم دیگر خود و در اینجا مقصود بسط و فصر
 بالحکمة است و نیز من سور بمومن چو نیست که فرمود سبحانه

و العصر ان الانسان لفي خسر الا الذين امنوا و عملوا
 الصالحات و قل بل ترهبون بنا الا اعدى احسن
 و حال آنکه آنحضرت صلعم خیر المخلوق کلهم است و شرف
 به بشارت تشریف خیرات دایمی چنانکه فرمود سبحانه
 و لاخرة خیر لکم من الاولی و نیز اظهر است که آنحضرت
 صلعم محمول منافع اخروی مطمئن است و از ضرر
 معصون و بمنافع دنیوی مستغنی پس مقصود است
 نفی استقلال مخصوص الوتیه از ذات مبارک صلعم

بابتات بحر حقیقتی و شرافت اضافی چنانکه من
 و همی است مع جواب سوال کفار که در تفاسیر^{صفحه} توان
 یافت من اهل مکّه گفتند که اسے محمد خدای تعالیٰ چرا خبر نداد
 خبری که کنی از زمان شود و کنی گران تا در از زانی چیز
 خرید کنی و در گران بیغزشی و بدان سود کنی پس این
 ایه نازل شد از تفسیر حسینی م نه فایده نفی شفاعت
 معنی خوشت که در ستم صفات اضافی مختصرت است
 صلعم در تحت الامام شاره و تیز تنبیه است برینکه
 بشا بد و جمال جامع عفت و التواضع صلعم نمکند
 قیام رب نه انهم که فارقی در حصول نفع و دفع ضرر
 استقلال و اضافات و شفاعت چنان نکرند انهم
 الا المخذولون و حدیث شریف یا فاطمه لا تنکح
 علی الکذب رسول الله اعلیٰ اعلیٰ اعلیٰ ترجمه
 اسی فاطمه نکیه کن برینکه دختر رسول الله تعالیٰ
 هستی عمل کن عمل کن عمل کن یعنی عمل صالح تنبیه است

سباسب بر نیکه شرافت نسبی بر رسول الله تعالی صلعم
 بدون عمل صالح سودی دهد در آخرت چنانکه سود داد
 شرافت نسبی بر حضرت نوح علیه السلام را و تاکید است
 بر سبب آوری او امر و نواهی آنکه تکیه نغنی بر شفاعت رسول الله
 تعالی صلعم که در شان مومنین آنحضرت صلعم
 و بشر الذین امنوا ان لهم قدم صدق عند ربهم و یخذ
 ما یفقی قربات عند الله و صلوات الرسول الا انها
 قرین لهم طس بر خلیفهم الله فی رحمته ط ان الله غفور حمیم
 و این ازین حدیث شریف قطع مهید رحمه از نفر
 مبارک شریف بنعم و تبوسل شفاعتش صلعم از خداوند
 ارحم الراحمین بفهمی آید فاعبر و ایا ولی الالباب
 اتی یوفون قال الله یتالی فی سورة الحج من کان
 لیمن ان لن ینصره الله فی الدنیا و الآخرة فلیمد
 بسبب الی السماء ثم لقیح فلینظر ال یدیین کیده
 ما یغیظه و کذلک انزلناه ایات بنیات و ان الله

بیدے من پریدہ ترجمہ ہر کہ باشد کہ گمان بد
 انکہ برگز نصرت مذہب خدا تعالی پیغمبر خود را در دنیا
 با علایک کلمہ حق و غلبہ بر اعدا و در آخرت بعد از
 شفاعت و قرب و کرامت پس باید کہ در از کند رسی
 طرف آسمان تا بدان واسطہ قطع مسافت کردہ
 رسد یا انکہ مکشد خود را بر سنی سوی آسمان پس برد
 کہ بغیر و میر و جسد یا بکوشش یعنی در دفع نصرت
 از پیغمبر صلعم جسد تا ترکند پس بنید کہ با وجود
 این سعی و کلفت آیا سبب دفع مکر مہینہ او چیز را
 کہ بخشم آوردہ است اورا یعنی کار پیغمبر صلعم
 نخواہد برد و همچنانکہ کار پیغمبر صلعم ستوار و مؤید
 کردہ ایم کہ کسید کیا دش نتواند برود و فرود آوردیم
 اسی ظاہر است ختم بر اسے پیغمبر خود صلعم ایست
 بنیات اسے اعجاز از اسے بین کہ وقعات
 عجیبہ ہم قرآن مجید تواند شد و حال انست کہ

تحقیق الله تعالی راه می نماید و سیر و لبوس
 پیغمبر صلعم آیات بنیات و بهر چه شاید سرگراشته
 اللهم صل و بارک و سلم و اما ابد علی محمد رسولک
 و حبیبک و علی انواره کما تحب و رضاه و شفوعه فنیما
 و ترجمه نامه

ذکر کیفیت پدوک معنوی و بحر

نفس برای معرفه الله سبحانه

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ

و علی آله و صحابه و اتباعه اجمعین باید دانست

گفته شد فقر انکشاف عقاید است و این

سیر نظری جمالی است و محتمل سیر قدمی در درجه

گفته فقر تمثیل نفس به نشرع است و این سیر

تفصیلی است و محقق سیر نظری پس فارتی نیست

میان بر سه گفت مگر سیر اجمالی و تفصیلی و نظر

مؤلفه فقر انکشاف عقاید است و این سیر نظری تفصیلی است و محقق سیر نظری پس فارتی نیست

قدمی و حتمی و تیش و لغو و بین نمیشد نظر
 است شکی نیست در تنجیه لاحق مذکور است مملوک
 طریق معنی محبازیت و آن بجا آوردن علم و عمل و امور
 مرتبه فرض تا استحباب است پس سخن در معرفت است
 آن حصول معرفت ذات و صفات خالق اکبر موقوف
 لائل سیر نظری و قدمی است پس باید دست خلق
 بود و بین این اثر امر است پس که تحقیق در ذکر کیفیت
 ثبات مرتبه احجاب بین المبدء و الحوادث الحسوس
 و در ذکر کیفیت حاضری در دشمه برستان رحمة
 نشان حضرت حبیب علیه الرضوان مذکور است
 هم بود و تضمنی یا الی شیه شکی نیست که کیفیت وجود تضمنی
 و التزم در ذکر کیفیت الاصول در محصل ذکر کیفیت
 الاشرع توان یافت هم از موجودات قدیمه و محلیه
 لن کسیر بواسطه مرتبه احجاب و محصل قال سبحانه
 لا اله الا نحن و الا مرط و قال سبحانه انما امره اذا

ارادشیا ان بقول کہ کن فیکون و بگوئیہ کہ مبتدا
 تعینا تکیہ نصیب جذبی و ازند عالم کبیریت و انهم
 نصیب جذبی عالم صغیر پس بر صغیر را در تقابلش
 کبیریت کہ صلیبش است و عروج بوی کبیریت می شود
 بوجود اول الاولین کہ اصل همه است در تحت امر و
 لامکانیت باعتبار انتہای عالم اجسام از آنجا کہ
 انسان مکرم تعینات است شش لفظیہ سبحانہ لغت
 کہ من بانی اوم هم زیادت نصیب و مقصود تہ معانی
 کہ باوت مخاطب و حق بفکر ط افلا تبصرون است
 و بنا برین مندرج صلعم من عرف نفسه فقد عرف
 ربه و سخنها مختلف در حقیقتش از آثار عالم کبیریت
 مشاہد است ولیکن اعلیٰ لمقام صبار معرفت
 رب الارباب است پس سخن در معیت باید داشت
 نفس انسان شخصی است بسیط زائد بر مایات
 از علیها و لا غیر لا و در حد خود است

من اے انچه بران قرار شخص نفس است م
 اعنی صفات حقیقیه مع الذات بنا بر تحد و ذات
 برین صفات و قرار شخص نفس برین اجتماع ذات
 و ماله ش اے انچه برای شخص نفس است م اعنی
 صفات معنیه و شانیه و تزییع الذات بنا بر عدم تحد و
 ذات برین صفات و عدم قرار شخص نفس برین اجتماع
 ذات و اعتبارات ذاتیه هر عمده متضمنه موجودات یا سلوبات
 مش کیفیه این بضمین در اصل فکر کیفیه متشزع توان
 یافت م علاقه مجهول الحیف شخص مرکب عنصری
 که در حد خود مستجمع ماعلیه و ماله است و دارد و بنابر
 انسان با یار و تعین یعنی معنی و صفت حقیقیه و شانیه
 و تزییع و ذات و شخص نفس از روح و خاک و آب
 و آتش و باد و شخص مرکب صوری از عنصر ممد عالم
 است در تحت امر و شخص بسیط فی حده در اوصاف
 احتیاج شخص مرکب مستقر است و لامکانی

و لیکن مقتضای حکمت انتهای معرفت عالم مختصر
 در حد انسان با مقتضای حکمت مضافه مطلب نام مرکز
 قرار قلب بسیط کرده شد که در وجه وجود تعینیش موجود است
 گویند که عرش صغیر است در تشابه بعرش کبیره در وجه
 وجود و البته امین تعین بر ملوبات که تشابهی بعرش
 کبیر ندارد ولیکن تشابه است از امی بعرش صغیر یافته
 پس توفیق رب کبر در شرح صدر در سیر نفس متعبر
 در آمده با احتیاج وجودش لاله بود قدیم محتاج الیه
 برگرفته کیفیت اصالت خود یا واسطه بحسب در یاد
 بتجسس عم با صالت و بعرش بوساطت تعینی که این در
 تعین او است شش اشارت است بشش سالک
 م و بمعرفه عالم صغیر با صالشی که عالم کبیر است تا خواست
 رب اعلی برسد و انکشاف حقیقه جامعش
 ای آنکه منع معمول غیر در صفت نکند م حسب استعدا
 با حاطه تشخص نفسش مستجمع م علیه ماله که انتهای تعین است

از جنبه اثرش اذ امر باربط فعلی لابد منه از امر قاطع
 است ش مربوط با مضاف است م باید داشت این
 اعطاء شخص نفس در کشف مثال همچو قوس میس نماید
 از اینجا است که قوس نامیده و این قوس سفلی ظلی است
 و معطای قوس علوی حجابی پس سفلی را درجات
 حقیقی است و هر یک از اینها نسبت با فوقه تابع مطبقة
 جزئی است و نسبت با تحت متبع مطبقة جزئی
 ش پس انکه ماتحت ندارد دستور عم نیست و انکه فوقه
 ندارد تابع نه م و مافوق با تحت اصل و محیط است
 و هر چه جز مافوق مبه است از و تسکین مافوق مبه
 تابع مطبقة کلی باشد مرقوس علوی حجابی را
 که اصل و محیط قوس سفلی است و بر یکی از نیمه هر چند
 نزول و عروج در سیر ماتحت و مافوقه نماید از خود بنای
 و فارسی الوجود و قیام فی الشیخ و قیام فی الرسو
 است از طباق این بی جهت بجمعه جامع است

باید دانست مرتبه حجاب ظهوری است حادث قائم بقدیم
 من تحقیقش در ذکر کیفیت اثبات مرتبه الحجاب من القدیم
 و الحوادث المخلوق و ذکر کیفیت حاضر و در و شکر بر
 آستان رحمت شان حضرت حبیب الله علیه الرضوان کور
 م در کشف مشال با عاقله شخص خود هیچ قوس نماید
 و بیست و یک قوس سفلی قوس علوی نامیده شد آنرا
 دو مرتبه ربی است بر طبق حدیثش مرتبه تعیین وجود
 که و احدیه همان است که قال سبحانه انما الله واحد
 م و اعتبار بر بوبیه متعلق بمین مرتبه هستش که قال
 سبحانه رب العالمین م و مرتبه لا تعین است که احدیه
 همانست که قال سبحانه الله احد م و عیناً
 استغنا بر متعلق بمین مرتبه هستش که قال سبحانه
 ان الله غنی عن العالمین م و حقیقه مستجمعه جامع
 انسانیه در غیر آنست که با نطبق یک دیگر در وجه
 جامعیه است نه با نطبقه سیر نظری قدی مطابقه

جزئی یا کلی قوسین در خود تعینش نماید و بر این مرتبه
 قرار گیرد پس از آن طباق قوس سفلی خطی بقوس
 علوی حجابی که قرار فاعلی عبارت ازین است
 دلالت بر معرفت ذات و صفاتش یم توان یافت و
 درین میان تصفیه و ترکیب اجمالی یا تفصیلی عالم
 صغیر تفریق موجودات و سلوبات مخصوصه محمدری
 صلعم عروج و تنخصر و معی بعالم علوی تا عرش کبر
 که مقر انوار حجابی باعتبار منتهای عالم کبر است
 فوائد شد پس سخن در معرفت تفصیلی مرتبه تعین وجود
 از آنجا که قلب مرکز تنخصر کبر است و مقر قلب بیست
 که نصرهای فعلیش از آنجا ظاهر شود و معرفت ذات
 موقوف بر صفات است و صفت فعلی نزدیک تر از
 اثرش ناچار ابتدای معرفت از صفات قلب و صفت
 فعلی واقع شد پس دلالت معرفت نحلی فعلی حجابی
 بملکیت اجمالا که در عالم صغیر کبر باعتبار علین

بجزئیات بجزئیته تفضیلا هم استر تواند شد معروف
 خواهد گردید با محمودیه فاعل و ابتدای اسلام حقیقی از اینجا
 و بتوسع علم بادراک ربط دائر از مفعول بفنا و افاقا
 به فاعل معنلا و ذاتا مبدء عالم را از عرض تا جوهر هر چه
 شش یعنی حروف از مفردات و مرکبات م از
 کتاب کاتب خواهد یافت تا آنکه قطع شود و تمایز امر
 بکلیله فعل و فاعلش و افضل آنست که امر و
 معنی ملحوظ ماند سر کرا بتوفیق الهی میشود و دریت
 معیه از ابتدای فعلش لفظ فعلی شیر است و
 فعل و معیه فعلی تا ذاتی ش تا انتهایه است و
 لفظ ذاتی مشیر است سوی ذات و معیه ذاتی م
 کما قال سبحانه و الله معکم انما کنتم ط و معکم
 می نماید ادراک ربط دائر از فاعل مفعول و جز
 اینست که ادراک ربط از طرفین ش یعنی از مفعول
 بفنا و از فاعل مفعول م معا است و

ادراک ربط از مفعول بعد م درک ربط از فاعل و ادراک
 ربط و ادراک ربط از فاعل بعد م درک دلالت از مفعول
 باطل این استجماع از طرفین به عنایت الهی است هر که
 باشد آئینه طریق حصول کشف است ربط از طرفین معانی
 شاید که میسر گردد و روح بصفه فعلی استفاضه فیض
 این دلالت ساز قوسین بمطابق بقعه خرنش که برای عمر
 حضرت سرور نبی است علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 م یا کلیمش که مخصوص حضرت سرور نبی است
 علی نبیا و علیه الصلوة و السلام م است نظر او
 من سیر قدمی در قوس علوی بسبب جود حجاب
 اوست م و باعتبار خصوصیت وصول نور این ولایت
 له اول است بحضرت آدم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 مصطلح یستمیه ولایت ادمی است و ولایت نوحی نیز
 لیکن در نظر درمست حضرت نوح علی نبیا و علیه
 الصلوة و السلام درین صفت نه اصل مرکز اندام سهج

حضرت آدم عم من اسی چنانکه حضرت آدم عم اهل
مرکز اندم مکرنا ببع در صفت که از شدت پستیلا در تو هم
درین صفت که حضرت آدم عم میماند و مورد فیض این
ولایت در مرکب بحکمت الهی تعالی در جانب چپ
به تمییه صلاحي بالمنظریه من اسی بانکه منظر صفت
فعلی است م یا بقلب قلب بسوی معرفه الهی می
قلب است و ابتدای سیر معنوم قاب فوسین از اینجا
و احکام سیر من جهة الی جهة از اینجا است پس سیر
من الله تعالی الی غیره تعالی و الیه غیره تعالی
شُرک فی المقصود و فی المحبة است تا آنکه مکفرو
شُرک جلی تواند رسانید و من غیره الیه تعالی
و الی غیره تعالی شُرک فی صفات الله تعالی است
حقیقت که سنندم شُرک فی الذات است و در صورت
نسیان و ذبول من الله تعالی شائبه شُرک مذکور
بالعرض است من اسی بعرض نسیان و ذبول

الله با حقیقتی هم پس مقصود اینجا سیر حقیقت الیه معه فیه
 است اگر میسر شود و قنار فی افعال تعالی عروج
 الی افعال تعالی و بصارت با افعال تعالی نزول و اسالی
 اثرها از اینجا است و این سخن در حقائق اجمالی است
 که بواسطه این تفصیلات مستدره نواندر رسید و سخن در
 تفصیل حقائق و مستغنیات زائده و کوائف وارد
 بحث قاصده نماید و باید دانست در اینجا هر که خواهد
 ندانم که از مرتبه حجاب است با همی که مناسب تحقیقش
 است بسمع روحش دهند اگر چه آشکارا نشود حضرت
 حسین ابن منصور مخصوص با اسم انا الحق بود و حضرت
 ابو یزید مخصوص با اسم سبحانی یا اعظم شانی و لیکن
 باز یاد است حال رضی الله تعالی عنهما و این راز
 پر توئیست از حقیقت کعبه که در ظهور حقیقت کعبه ظاهر شود
 الی ما شاء الله تعالی و بهر چه خواهند کلام در میان
 کما قال سبحان الله موسی علیما زین العسکری و ج برکت

ولایت دوم توسط انتراع فعل از تعین صفات حقیقیه
که عبارت از صفات سبعه یعنی حیات و علم و قدرت و
ارادت و غیبه با که اشهر و معقول و منصوص است تواند شد
و قرب صفاتی مع الذات تجا ز تعین صفات باعتبار
لا عینها که مرتبه صفت ظاهر و مرتبه جمال است و بی تمایز
تعین صفات باعتبار لا غیر با که مرتبه صفت باطن و مرتبه
جلال است باقیام حقیقی با ذات با محسوبیه صفاتی
مع الذات بی ملاحظه غیر ملحوظ المحل شای اعمال
و شیون و غیر جماع از خصائص اینجا است تا آنکه از
هر چه باشد بقوه و فعل مقدم المذکرات ذات شجاعت
با این استجماع صفات است حالا بقرب حجابی حقیقه
غیر نظری و استخالی فرمود سجدانه فانی قریب
و محن اقرب الیه من جبل الوریده و روح بصفتها
و باطن باستفاضه نور این لایه سائر قوسین ^{نقش}
جزئیة یا کلیه است نظره و قدما و باعتبار خصوصیت

و حصول نور این ولایت بحضرت موسی علی نبیا و علیه الصلو
 و السلام مصطلح بتسمیه ولایت ابراهیمی است و مقام طاعت
 بر حمت و مسرت بخند است و نمود و فیض این ولایت در
 مرکب بحکمت الهی تعالی جانب است بمقتاب قلب بتسمیه
 اصطلاحی بالمطهرتیش ای بآنکه روح منظر صفات
 تعالی است هم سیمی روح است زین پس متوسط حاصل
 من و وسطه حاصل از انست که دلالت از حادث
 بر فعلیه است و از فعلیه بحقیقیه و شانیه از اصابه
 من وجه تحقیقیه چنانکه در ذکر کیفیت اسماء الهی تعالی
 صفات مذکور است هم انکشافی است بولایت سوم بشهود
 مرتبه تعین شانیه که عبارت است از اصناف ذاتیه
 متضمنه الذات بصفة ظاهر و باطن معبر بحال و حلال
 در جنب صفات حقیقیه با محبوسیه و محبتیه صفاتی مع
 الذات و ظهور و نور این ولایت روح سائر توهمین
 با مطابقت خیریه یا کلیه است نظیر او قد ما با همان قریب

حجابی حقیقه و باعتبار خصوصیت وصول نور این لایه
 بحضرت موسی علی خیا و علیه الصلوٰۃ و السلام
 مصطلاح بهتمیه و لایه موسوی است و مستطلاح
 و بهتمیه محبت است و عروج حجاب و انس تو اندیشه
 و مورد فیض این لایه در مرکب حکمت الهی تعالی
 جانب چپ زیر قلب بهتمیه صطلاحی بالمنظریه
 من اسے بانکہ منظر صفات شانیه است و لایه
 صفات شانیه بمقابلہ صفات حقیقیہ مسرور است
 مسمی بہ است زمین پس توسط حاصل شد و
 حاصل از است کہ تنزیہ منتزع است ازین منزات
 یعنی فعلیہ و حقیقیہ و شانیه م عروج است بولایه
 چهارم مشہور و مرتبہ تنزیہ است از اعلا من المنزلات
 با مجبوریہ و محبتیہ صفاتی مع الذات و روح بصفتہ
 تنزیہ باستفاضہ نور این لایہ سائر قوسین با بقیہ
 خرمیہ یا کلیہ است نظر او قدم با جان قرب حجابے

و با عباد و صو / نور این ولایت است
 حبس علی بنیاد علیه الصلوٰۃ و السلام مصطلح تسمیه
 لایه عیسوی است و امور و فیض این ولایت در مرتب
 ۱۰ لے تعالی بجانب است زیر روح تسمیه
 می بالمطهرت ش اسے بانکہ منظر مرتبہ خفیه
 تنزیہ است م مسمی تخفی است زین پس توسط حاصل
 من واسطہ حاصل از است کہ معرفت ذات موقوف
 بر صفات است م عروج است بولایت پنجم شہود مرتبہ
 ذات مستجمع جمیع صفات با محبوبیت و محبت ذاتی مع
 الصفات و روح بمرتبہ ذات با استفادہ نور این
 لایت سائر قوسین با مطابقت جزیئہ یا کلیہ است
 فطران قدما با ایمان قرب حجابی حقیقت و باعث بار
 خصوصیت وصول نور این ولایت بحضرت سید الانبیاء
 محمد رسول اللہ تعالی صلی اللہ تعالی علیہ و علیٰ
 نبیاء و علیہ و آلہ و صحابہ اتباعہ و سلم مصطلح

به تسمیه ولایت محمدی است صلعم و مقام استجماع
 کمالات جمالیه و جلالیه و تنزیهیه بالا صالت است
 و مورد فیض این ولایت در مرکب بحکمت الهی تعالی
 در وسط سینه میان قلب و روح به تسمیه اصطلاح
 بالمظهریه شش اسے بانکه منظر مرتبه خفیا ذات است
 عظم برهانه مسمی با خفیه است و باید دانست
 حصر ولایه پنجگانه برین وجه است که دیگر مرتبه فیه
 از تفرع این اصل پنجگانه است و نیز باید دانست که
 ملکیه عبارت است از ظهور تنزیهی منزهات و شهود
 جمالی و جلال حسب ظهور مشاہدہ از روی تعبیر
 و کمالات رسالت و نبوت عبارت است از ظهور منزهات
 و شهود جمالی و جلال حسب ظهور مشاہدہ از روی
 قرب در قرب و سیر این کمالات شامل سیر
 هر ولایه است در جای آن و ہم جدا تواند شد
 زین پس بتوسط ما حاصل شش واسطه ما حاصل از است

که آن موقوف علیه معروفه شخص نفس مستجمع علیه و ماله است
 هم عروجت بسوی شخص نفس و مورد فیض بحکمة الهی است
 و مرکب مقدم دماغ است و سیر است در مراتب اعتباریه
 و انبیه از انست حقائق انبیا علی نبیا و علیهم الصلوٰة
 و السلام باید دانست حقیقه نبوت عبارتست از مرتبه
 اعتباریه ذائیکه تو حشش و صغها از جهتی بجهتی با مرکزیه
 منتزعات خودش قیام حقیقی یا مجاز است پس حقیقه
 آدمی و حقیقه ابراهیمی و حقیقه موسوی و حقیقه عیسی
 در ضمن آنست و حقیقه رسالت عبارتست از مرتبه
 اعتباریه ذائیکه تو حشش منغها از جهتی بجهتی با مرکزیه
 منتزعات خودش قیام حقیقی یا مجاز است پس حقیقه
 محمدی در ضمن آنست پس بیان حقیقه نبوت و
 حقیقه رسالت در ذکر کیفیت الرساله و النبوة مفصل
 توان دانست هم پس اولاً سیر است در مرتبه اعتباریه
 ذائیکه منشأ رقیق حضرت آدم علی نبیا و علیهم الصلوٰة

و اسلام است پس در مرتبه اعتباریه ذاتیکه منشا تعین
 حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوٰۃ و السلام است
 پس در مرتبه اعتباریه ذاتیکه منشا تعین حضرت موسی
 علی نبیا و علیه الصلوٰۃ و السلام است پس در مرتبه اعتباریه
 ذاتیکه منشا تعین حضرت عیسی علی نبیا و علیه الصلوٰۃ
 و السلام است پس در مرتبه اعتباریه ذاتیکه منشا
 تعین حضرت محمد رسول الله تعالی صلی الله تعالی علیه
 و علی جمیع الانبیار و علی آلہ و صحابہ و اتباعه و سلم
 ش برهان یقین حقائق انبیار علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و
 السلام از مناشی معینه در ذکر کیفیت وجود اول ظهور آخر
 آنحضرت صلعم توان دانست م باید دانست در حقیقه محمد
 صلعم باستجمل حقائق انبیار ش یعنی فعلیه و حقیقه و شایسته
 و تشریفیه م اصلا اعتباری ممتزج است باعتبار
 خصوصیه صفت هر نبی صفوة و خلد و محبة و تقدس سینه
 و اعتباری غیر ممتزج است بحقیقه خودش ش

یعنی مرتبه ذاتیه هم و باعتبار خصوصیت خاصه محمدی
مجبوبیه صرفه تیر و نفس باستفاضه نور این کمالات
توسیع مطابقت جزئی یا کلیه بر اعتباریه ذاتیه
محاسبیه باعتبار نشان نبوت و رسالت است نظراً و
قدما و از آنست حقائق الهیات باید داشت حقیقه
کعبه عبارت از حقیقه نور که نشان شطر المسجد
فرموده شد آن نور حجابی است از حقیقه خودش که معبر
بذات فعال است شش صراحت حقیقه کعبه در ذکر کیفیه
حاضری در دمنده بر استان حمت نشان ذکر کیفیه
اسرار تعین قبله کعبه اشرفیه مرقوم است هم نفس
سالك بهمین نور حجابی متعلق و استفاضه یافته همه
کائنات متضمنه موجودات و سلوبات را در وجه تسمیه
و دیگر صفات که از مرتبه فعلیه است شش همچو تزیین
و ابداع و انشا و تکوین هم متعلق همان اعتباراً
مستجمع در حدش می یابد و سایر توسیع مطابقت

جزئیة یا کلیة نظر او قداما است و خروج قلب که معبر
بولایت اولی است بسیر قدمی مغلق و منتهی باین حقیقة
حجابی است و حقیقة صوم عبارتست از تنزیه منزهات
و در اینجا در برابر نور کعبه بنا بر تنزیهش در مرتبه حجاب
وجودی یافته است نفس سالک بواسطه همین نور
حجابی کعبه مغلق و مستغاضه بان یافته سائر نور
مبطافه جزئیة یا کلیة نظر او قداما و تواند شد
که در برابر یکی از حقائق الہیات مشہود شود و حقیقة
قرآن عبارتست از حقائق ثبوتیة اعنی فعلی و
حقیقی و شانی و تنزیہی و ذاتی که در مرتبه
حجاب وجودی یافته و ہم از تحقیقش کلام محمد
بتیان آنہما است و از حقائق سلبیہ نیز نہ مجرد
از کلام پیش اے نہ عبارتست از مجرد کلام بقطع
نظر از دیگر حقائق ثبوتیہ و سلبیہ ہم پیش شامل شد
باین جهت اولایات خمسہ نفس سالک ہمین نور

حجابی تعلق و استفاضه داشته سائر قوسین مطابقت
 جزئیة بالکلیه بی لزوم اجتماع بل بروجه اشتراق
 نظر او قدما است و خروج لطیفه روح و سر و حن
 داخلی بسیر قدمی متعلق و منتهی باین مرتبه حجاب است
 از روی غرضی که ائمه انبیاء علی نبیا و علیهم الصلو
 و السلام با اجتماع قلب و حقیقه صلو عبارت است
 از حقیقه مستجمعه حقائق ثبوتیه لازم محبتیه و محبوسیه
 صفاتی و ذاتی که در مرتبه حجاب وجودی یافته
 است نفس سالک بهمین روح حجابی متعلق و استفاضه
 یافته سائر قوسین مطابقت جزئیة بالکلیه بل لزوم
 اجتماع و محبتیه و محبوسیه نظر او قدما است و خروج
 از حن بسیر قدمی متعلق و منتهی باین مرتبه حجاب است
 از روی خصوص حقیقه محمدی صلی الله تعالی علیه
 و علی جمیع الانبیاء با اجتماع لطائف تحت و حقیقه
 محبوسیه عبارت است از حقیقه اجتماعیه تشخیص

با علیه و ماله که در مرتبه حجاب وجودی یافته است نفس
 سالک سائر قوسین مبطابقه خبریه یا کلیه است نظراً
 و قدما زین پس سیر است در مرتبه تعیین و احدیه حجابیه
 که ممت است بوجود عوارض صفاتی و اعتبارات
 ذاتیه در مرتبه لایعین نظر و قدما مبطابقه خبریه یا
 کلیه قوسین و تعیین وجودی هم عبارت از است
 که مرتبه اجمال صفت ظاهری است و هم تواند شد که در
 سائر شود در مرتبه اعتباریه ذاتیه ربوبیه که با نظایر
 و علق بر مرتبه واحدیه از ماله است نظراً و قدما
 خبریه یا کلیه قوسین اگر چه علمیه و سیر کندش تعریف
 صفت واحدیه و وجه علق مرتبه ربوبیه بان از شرح
 و حاشیه ذکر کیفیت التوحید توان دریافت هم زین
 پس سیر است در مرتبه احدیه حجابیه که غیر ممت است
 بوجود عوارض صفاتی و اعتبارات ذاتیه در مرتبه
 لایعین نظر و قدما مبطابقه خبریه یا کلیه قوسین

اولاً تعیین هم عبارت از است همانا که مرتبه اجمال صفت
 باطن است و هم تواند شد که در اینجا ساز شود در مرتبه
 اعتباریه ذاتیه استغفار که با انطباق و تعلق
 به مرتبه احدیه از ماله است نظیر او قدما بطلان بقه خبریه
 یا کلیه قوسین اگر چه علیحده سیر کنندش تعریف صفت
 احدیه و وجه تعلق مرتبه استغفار با آن از شرح و جای
 ذکر کیفیت التوحید توان دریافت م بآید است
 قرار کمال حقیقه مستجمعه جامع انانیه با انطباق
 قوسین علی حد اموقوف بر اعتبار استغفار است
 و تعیین اعتبار احمدیه و محمدیه با فرق و صفی که از
 مغنیش عیانت بر مابینه واحد است که دالالتی
 دارد بر همین فرق و صفی اعتبارین و حدت حقیقتش
 یعنی مرتبه حجاب زرین پس بفضل الله تعالی عروج
 است بسوی ولایه صلیه مقصوده اعنی حقائق
 مراتب حجاب که اشارتشان دنی است بدلاله مراتب

حجاب ببرد نظری تشبیه باید داشت که سلوک طریق
 اسلام بر پنج مقام است شهادتین صلوٰه و صوم و حج
 و زکوٰه پس باید داشت که در شهادتین عطف تفسیر است
 ش چنانکه در ذکر کیفیت کلمه مذکور است هم در نه مصداق
 لما نفی عنه الالوهیة و تعرض علی ما اثبت له الالهیة
 باطل گردد پس شهادتین مع مغایرت من وجه بنا بر تفسیر
 در حکم واحد هستند و در نه بنای اسلام بر شش خلاف حدیث
 شریف بنی الاسلام علی خمس قرار باید متعرفه حقیقه -
 شهادتین و صلوٰه و صوم و کعبه درین ذکر سلوک معنوی
 مذکور شد اکنون باید داشت زکوٰه پاک کردنت از پنج
 باید از آنجا که انسان مخلوق است از ضمن موجودات
 و مخلوقات شبها عنهما زکوتش در موجودات با خشیان
 احسن است و در مخلوقات تبرک مکروه اخلاصانه
 تعالی قال سبحانه و نفیس ما سوهها فاللهما فخوراً و تقویاً
 قد فسخ من زکتهما الا ان ذیایها الذین امنوا نفقوا

همان زمان که الایس این نزق ای نجشیدن عام است
 پس اتفاق صاحب مرزوق ای شئی نجشیده شده نرسد
 هم باید و نیست زکوة متعلق نزول از عروج بسیر معرفت
 موجودات است از اینجا است که فقر تکمیل نفس به شرع
 است شاید که سائران معارف عروج این نزول را
 بسبب عدم تمیوش بسیر عروج ذکر نکردند و حال آنکه
 این نزول در ایشان یافته میشود الی ماشا الله تعالی
 این اجمال به تنسیه است در قرآن مجید و حدیث
 شریف که این مختصر گنجایش آن ندارد تشبیه ای
 مشتاق خدای عز و جل برست که صلوة را که بهترین
 عبادت ازست و بهترین عنایت ازرب بهندب
 ظاهر و باطن بجا آرد تا بسلامتی رسی که در دنیا کائنات
 نراه و در آخرت اتم تر است **شعر**
 تو دوطونے و ما دقامت یار

شکر هر کس بقدر محبت اوست

قال سبحانه قد افسح المومنون الذين هم في صلواتهم
 خاشعون والذين هم عن اللغو معرضون والذين هم
 للزكوة فاعلون والذين هم لفروجهم حافظون الا على
 بنهم لا مماناتهم وعهدهم راعون والذين هم على صلواتهم
 يحافظون هـ وارضاه صلواتهم بمراد خصوص و در
 للزكوة فاعلون بمقابله مؤتون سرست که در صحفه
 زکوة مذکور است و سرس بان نرسد و در اصطلاح
 تفسیر و در محافظون تاکید جامع شش چنانکه در ذکر کیفیت
 تفسیر الایة الکرنیه حافظوا علی الصلوة و صلوة الوسطی
 الایة مذکور است ص و الله تعالی اعلم بالصواب صلوة است
 که مستجمع شهادتین و صوم و حج و زکوة است صلوة است
 که بهر دفتی نشی با تحصیل بهای توان بود قال سبحانه
 و هم علی صلواتهم دایمون ای بر نمازیکه برای ایشانست
 دایم اند بران در او قاتش و نیز دایم اند بران بر وقت
 و این منازرا که چون هر است الله تعالی داند و تواند

که متصلی هم تر این نماز را که چون و چراست تعلیم و تعلم
هم توانی شد و هر کس اهل آن نیست قال سجاده و سجده
ما لم تکنوا تعلمون باید دانست که صلوٰه را دو مرتبه است
یکی از سلوبات مخصوصه محمد صلی الله علیه و آله و سلم و دیگری از نفل
موجودات قدیم پس هر که سلوبات مخصوصه محمد صلی الله علیه و آله و سلم
نرسد نفل موجودات قدیمه چون رسد من الله التوفیق
تقیه وجود عنصر منزع است از روح در معرض
سلوباتش تحقیقش در ذکر کیفیت حاضری در روند
باستان رحمت نشان حضرت حبیب الله علیه الرضوان
ذکور است م یثلیع باشد مراد صاف روح را پس
کمال تعین انسانی تا نزول بمرتبه صورت است و در
صورت فرد ترازمه خاک است که متاثر است از
الطوب و اشم بادیه آنهاست تا از دوز باین مجمع
الارض و عنصر و فتهای نزول باد از متفاین
فان گشت و در قلب مرکب آثار که از روحش رسیده

بحقیقت خاص هر يك انشا فی و امتیازی تواند شد و بر قدر
 نزول قلب در صدر هم و برای این اجمال تفصیل است از
 حقائق متضمنه بوجودات یا سلوبات اگر گفته شود و بچند بود
 و لیکن متفکر بقدر فکر تواند در پائینیه در قلب غمخیز
 درجات و فیض بی تفصیل با تعلق فیاض حقیقی مشهود
 فاعلم تعالی اعلم بحقیقتها تنبیه لطائف سته و حجه
 درجات است درجه است که متعلق بعنصر است و درجه
 است که در مرتبه مثال است و درجه است که در مرتبه
 لا تعین روح است و در مرتبه معرفه الله تعالی است
 و اشارت الله تعالی است تنبیه بر بنا میگردد گفته شد
 انسان با یازده تعین از روح و عنصر همه عالم
 خلق است در تحت امر پس مگر شش از عالم خلق و
 بیطش را از عالم امر گماشتن احتمال دارد که امر
 عبارت از روح است و حال آنکه روح اثر امر است
 لکن قال سبحانه قل الروح من امر ربي شش تحت تعین

فيه ذكر كيفية الرسالة والنبوت في كونه هم که بیان
 جایسته ندارد و چنین است که لطافت روحی از قلب
 و روح و سر و حنی و ذهنی یکدام منتهی از عالم امر است
 و نفس با آنکه از روح است از عالم خلق منبسط و ایا او
 المعارف اللهم ایدنا تحت اذن الاشیاء بصائر و
 انت اعلم بحکم اللهم صل وسلم علی محمد و آل محمد
 و علی النواره کما شجبه و زخناه و شفعه فینا و زحمتنا به
 صدر عبارت است از برون قلب که مستقر است از
 آثار قلب چنانکه برون زجاده از مصباح و همین تاثر
 تابع قلب است و عروج کند بسویش قال سبحانه
 الله من بعد یشرح صدره للاسلام من یشرح
 صدره ذکر کیفیت صدر است ممتشبه ازین عروج
 روحی تا عرش کبیر حاصلی غیر شرف تبع سنت
 حصول صدر الی ما شاء الله تعالی در یافت شد
 خبرم که رسول اشرف و اکرم از جنج تشرف

و تکرر یافته بمقتضای بعضی بهره ور شد از سکه
 عالم علوی بقدم برکت لزوم حضرت مقصود عالم صلعم
 مشرف شد و تعلقات صدر مبارک خود را که از
 اسفل مراتب متضمنه حقیقه ان منظر جمال الهی
 است مناسب آن عالم مشاهده فرمود و تقریبی که
 اشارتش بقاب قوسین را ادنی است و حاصل آن
 محبوب رحمن پیش ازین بود و اسرار که اظهارش
 موقوف وقت معلوم بود بحضایان شد
 معراج بنابر اظهار شرف و اختصاص حبیب و
 علویان بودند سبب شرف حبیب تا که تخریت
 که همه عالم از چند قطرات نوران منظر جمال بهره
 است پس آن نور را محصور را که مشرف مذات
 صلعم با عرضیکه از دست چنان شرف داد
 این داستان شرف حبیب بی پایان است
 رحمت باد تا آنکه گفت

نه حسن فاسیه دارد نه سعدی را سخن پان
 بمیرد تشنه مستی و دریا بچپان باقی
 تنبیه قمار شے در شے ممتنع است سبب
 منع اتحاد حقیقی شتین نبودن مهلت بفار
 ز سرعت فنا پس قمار فی الشیخ و قمار فی الرسول
 و قمار فی الله معی لغت صورت نه بند و مگر معنی
 اصطلاحی صوفیان صافی آن ازاله رذائل از
 است و تصافش ثبانی شیخ دست برکات
 شود معینه و قربا دست تا آنکه در یادش پیش از
 نفس خود بعد دریافت نفس خود یا بعد نفس خود
 یا مع نفس خود یا با اجتماع اینهمه نظر با تصاف
 بر استابدات و وجودش مثلاً در روحا تا آنکه
 نیاید نفس خود را در حالت حضور معلوم بر مرتبه عینی
 علم با عالم تا آنکه حضرت شیخ هم نیاید در نفس او
 خود را و قیاس کن برین درجهای دیگر

و در جای واقع شود که شیخ از غلبه حاطه جذب مرید نیاید
 در نفس خود مگر در آتش بنیه عروج قوس سفلی که در خود
 خبرتی است در ضمن قوس سفلی که در حد خود کلی است
 با نظایان جامعیه بقوس علوی که مرتبه حجاب است
 از روسته ظلیه است الی ماشاء الله تعالی
 چون بی تمایز امر و دلالت و مانعیه میان قوس سفلی و علوی
 توحید وجودی است و این بوار در اضطرار است و چون
 تمایز امر و دلالت و مانعیه میان قوس سفلی و علوی
 توحید شهودی است من وجه و وجودیست من وجه و این
 تحقیق اختیار است من وجه و بوار در اضطرار است من وجه
 و این همه تا عدم تمایز مسکوبات است و چون تمایز
 مسکوبات است توحید شهودیست خالصه تنبیه
 بر کاه فراغ تمام از تعلق وجودیست از می و کار وجود
 نقصانی باشد و این لایه سابقیه است تا تعلق
 مبرته حجاب ظلیه است و تعلق مبرته اصل حجاب

اصلیه شعبیه عروج فوس سفل بسیر قدمی منتهی تا مرتبه
 حجاب است و سیر تو سین با نطباق کلی اصالتا مراد
 الاولین را است و با نطباق خبری اصالتا با حجاب
 وجودی متضمن اول الاولین بر غیر او را و با نطباق جزئی
 بخامرتا بعین استنبیه نفس لاله متعلق بدال است و
 نفس ربط خلق متعلق بخالق پس حکم کرده شود
 بر آنها حکم متعلق به از روی حدوث و حجاب و قدم
 تشبیه آنجا که معرفه مدلول بدلالة از دال است
 تجاوز بدلالة از دال بدلول و تحقق بمعنی قریب
 احاطت بما به المعنیه والقرب والاحاطت بی تجاوز
 از حقائق معامله و زمان عموماً و مکان خصوصاً
 در معرفه الله تعالی بنا بر احتیاج سجا لغتش و
 رسول و شیخ تبعین و وحی بنا بر اندراج مکرر تبه شا
 چه تجاوز از یکی از اینها بقطع مرابطت قضیه مفصول
 بنما منبسم باطل گردوش یعنی حجاب و بدلالة از

بعد لول و تحقق معنیه و قرب و احاطه بسبب قطع
 مرابطه که از یک بدیگر است باطل گردد و درین امر
 معارف است از رسول صلعم بخدای تعالی و از ما
 بخدای تعالی و رسول و شیخ صلی الله تعالی علیه
 و علی اتباعهم از دلالت معنیه و قرب و احاطه بنا
 احتیاج به خفایش و مرکزیه روحی شان بام
 تنبیه باید داشت که دلالت از حادث بر صفتیه
 است و از فعلیه بر حقیقیه و از حقیقیه بر ذات فقط و
 شانیه در حجب حقیقیه است که معروف شود از فعلیه
 و تزییه شامل همه فعالیت ذات و صفات پس
 استجماع فعلیه و حقیقیه و ذات با حادث ضرور
 و الا دلالت باطل گردد و ملاحظه ذات بدلاته فعلیه
 خاطر است و سرانجام این عبادت حق تعالی است
 و امون نیست که بدلاته حادث ناظر احوالی باشد
 اسے نیست با الله که با سماء و صفات تنبیه

باید داشت حصول دلالت از دال از جهت عدم سابق
 منزه احتیاج وجود دال محتاج الیه است نه از جهت
 عدم لاحق که حاصل نشود بی عدم سابق از آن که
 آنرا که عدم سابق ضرور است نباشد عدم لاحق بر
 ممنوع باشد و آنرا که عدم سابق ضروری باشد
 عدم لاحق نیز بر و ضروری باشد پس از عدم لاحق
 رجوع بعدم سابق لازم گردد و بر آنچه عدم لاحق
 ضروری نیست نماید شخصی است زائد بر مابینه سبب
 که در معرفت شخص نفس انسان بهرین ذکر شناخته
 م تنبیه از اینجا که نظریه تاسه مراد اول الاولین
 راست و ماخذ جمله کائن مراد است صلی الله تعالی
 علیه و علی اله و سلم پس غیرش دین مرتبه کنجایش
 ندارد و تواند شد که لی مع الصدوق لا یعنی فیه
 ملک مقرب و لاینبی مرسل المحدث و بمعنی باشد
 ولیکن بر همین بر قدر استعدادش بهره که دارد و جز

و توسع بر معین متفاوت در مرتبه خود و خروج بسوی
 حقیقه امتحان که حقیقه محمد است صلعم کوائف اصلیه و
 عرضیه و تبعیه دارد پس احاطه کلی بر باخودات مراد
 الاولین است و جزئی مرغیرش اگر امتیاز در کیفیت اول
 و غیرش بکرده شود نقصان نظر است و بیم آنکه نظیرش
 مزعوم شود اللهم وقفنا للحق و حفظنا من الزیغ و النقم
 تنبیه بدلالة قوس سفلی سیر قوس علوی است که منهای
 ولایه ظلی و سیر قدیمی است و مشار است بکرمه فلان
 قاب قوسین ترجمه پس شد رسول الله تعالی علیه و
 سلم متصل به جو نضال گوشه دو کمان به در ترجیح
 این دعوی از ابتدای ثم دنی مبتدا به اختلاف
 سخن بسیار بدلالة نضال است اگر توجه خاطر متوفیق
 تعالی شد نوشته خواهد شد پس بدلالة قوس علوی
 سیر نظری در مقام ادنی که ولایه اصلی و اصل
 بر مرتبه حجاب و مقصود است تواند شد و اشارت

عطف مدلل به کان محقق وجودش بعد ممتنع بل
 سلب استعمال مانع تردیدش چه تردید نافی مراد
 مثبت مراد در وجه واحد است بخلاف عطف ممتنع
 قرب قاب قوسین ادنی است در وجه مقصودش و
 دلالت قرب قاب قوسین بسوی ادنی و تحولش میان
 حادث و قدیم تا بجا ماند حد طرفین و اشارت تردید مانع
 عطفش چه عطف مثبت معطوف علیه و معطوف مثبت
 در وجه واحد بخلاف تردید ممتنع نافی قرب قوسین است
 در وجه مقصودش مقصود مثبت قرب ادنی است
 در وجه مقصودش مقصود آن نیز باید داشت عطف
 علم قطعی را خواهد و حال آنست که تردید صریح مانع
 آنست و تردید علم مشکوک را خواهد و حال مثبت
 که اینجا بطرف الله سبحانه عالم محض و بطرف غیر رسول
 صلعم جهل محض مانع نیست پس ناچار توجه باشد
 مرقومه افتد و از هر مرتبه قوس سفلی سر در قوس صعود

بمطابق بقعه و از هر مرتبه قوس علوی سیر در صلب
 بمطابق بقعه تواند کرد و این اتصال در نظر دردمند
 باین صورت ۰ است و شنیدیم که باین صورت ۱ است
 ولیکن بدون رفتن گوشه از جانبی به جانبی
 خلاف تحقیق عرفانی است و در تحقیق این مقصد
 کلام مطول است که محول بر عارف محقق نمودم ش
 تحقیقش از لفظ مطابق بقعه و دایره توان فهمیدم و
 لفظ دایره که حضرات مجددیه رضی الله تعالی عنهم
 میفرمایند موید صحت نظر دردمند است و الله تعالی
 اعلم بالصواب تشبیه ساکب بعد قنای وجودی
 مسلوبات غیر مخصوصه محمدی صلعم از و باقی بر وجودی
 موجودات و مسلوبات مخصوصه محمدی صلعم است و
 عنصر تابع روح است و قنای سیری شدن است
 و آن بعد از لایحه است و موجود بین العدمی که بعد از
 سابق چه حکم قنای بعد از تحقیق تواند شد نه بعد از

حکمی و نه بر وجود فارغ از حدین پس اگر داعش
 دلالتی آرد بر وجود و موجودی بل وجود فارغ
 از حدین باینکه مستقیم اگر فانی شد دلیل از ستر
 و دانسته شدن خودش فانی شد دلالت و معرفت
 مدلول و اگر فانی نشد دلالت و معرفت مدلول چنان
 فانی شد دلیل پس لازم است بر تو که بفهمی اینست که
 قمار دلیل و دلالت در عروج و معرفت مدلول است
 باین طور که دلیل و دلالت ثبوت وجود حادث
 مستتر بقمار و در علم استقرار زمانی منبگیرد
 مگر مدلول بسبب وجود قدیم باقی که مقصود است
 نه بطور فناء دلیل و دلالت حقیقتا تشبیه احصا
 در نفس حقیقت احمدی و حقیقت محمدی صلعم در ذکر حقیقت
 نفس احمدیه و محمدیه مذکور است دانستی است و بعد
 الموفق لمن یثابرتبیه در شکوة است فرمود علی
 السلام تعالی علیه و سلم که رویت الله تعالی در عالم وجود

تحقق علم با دست تعالی و فرمود صلعم انما الاحسان
 ان تعبد الله کأنک تراہ و ہمانا کہ تحقیق علم با دست
 تعالی و قال سبحانہ الم ترالی ربک کیف مد لعل الایہ
 تری بمعنی رویت قلب ای علم بدلائل مفعولین و خصوصیت
 الی ربک و قال سبحانہ قل ہذہ سبیل ادعوالی اللہ
 علی بصیرۃ انا و من اتبعنی الایہ تنبیہ سیر نظرے
 کشف بالاختصاص عبارت از علم و سیر قدمے
 و کشف خاص عبارت از ادراک تنبیہ حیرت کہ
 عجز علم مکنہ ما یخلق بہ بعلم است متفاوت است
 بتفاوت مناسب ہر ولایت تنبیہ نفس سالک
 با تطبیق حقیقہ جامعہ انسانہ بحقائق مافوقہا
 از حد تعیین جن و برون نتواند شد بلکہ قرار شخص نفس بر
 انطباق شود و از مافوقہا بچنان مستفیض است
 کہ بود پس اگر با ہمین انطباق کار از سر گیر و محبوب
 گردد و از آنکہ عروج و نزول محبول معارف

نفس عارف است و بس سلیقه تحقیقش در ذکر
 کیفیت الحاصل و المعرفه و العارف و المعروف مذکور
 هم امتداد و انتمای کار میوه در نفس او است تشبیه
 معرفه از غیر خود موصل بمعنی و قرب و احاطه بنفس
 عارف نباشد و بخطای نظر در فتنه افتد و حصول
 معرفه از خود موصل بمعنی و قرب و احاطه بنفس عارف
 باشد و بخطای نظر در فتنه نیست و نیز سالک ناظر
 کرامت حضرت شیخ در نفس خود سعید است و نیز
 ازان بعد تشبیه عروج بهر ولایت که شود وسط قلب
 منقطع نشود اگر چه از غلبه مافی الوقت ممت از گزرد
 و قلب عروج کند ما حقیقه جامع انانی پس علی
 حد با همه داخل قلب شود و کار قلب بود و بس
 تشبیه این مرتبه مجاب را که ظلال هم توان گفت
 توافق باصل واجب است پس اگر حادثی تحت
 مرتبه مجاب نباشد بل ظهور عین مجاب باشد و بس

لازم است که صفات مسلوبه مثلاً سنه و قوم و عدم علم
 وجود واجب و دیگر هم برین قیاس درو نباشند و حال
 آنکه هست پس این پیش از آنکه بود صفات مسلوبه
 هم منی بر آنست که وجودی متضمن سلوبات بود
 التزامی در تحت مرتبه حجاب است و نه از لزوم مذکور
 چاره نباشد و نیز از محکمت نقلی و لاتی بر ظهور عین
 حجاب نیست تنبیه وجودی متضمنی و التزامی نفسی
 و جواب از دست سبب دلالت احتیاج سوئی محتاج
 الیه که فارق میان حدوث و قدم است و هم معرفه
 موجودات واجب است سبب دلالتی متضمنی هم معرفه
 مسلوبیت واجب است سبب دلالتی متضمنی هم معرفه
 شناخته نمیشود مگر به دلالت احتیاج بسوی ذی ظل
 پس اگر امتیازی در دلالتی وجودی متضمنی التزامی
 مکرده شود اثبات مسلوبات هم در مرتبه واجب لازم
 آید بخود با مبدء تعالی منتهی پس سبب ضعیف الاستعداد

را دلالت با احتیاج ایمن محتاط است و اجتماع دلالت بر
 افضل تنبیه در معرفه صفات سلبیه که وجوب است
 همچو معرفه صفات ثبوتیه توحید شهودی لازم گردد
 تنبیه باید داشت وجود فارغ از عدمین ثابت بنفسه و وجوب
 این معرفه صفات ثبوتیه است پس عدم و حدوث که
 متنی علیه از حادث است از وجود ثابت بنفسه و وجوب
 مسلوب ضرورت این معرفه صفات سلبیه است
 فتم المقصد للاذکیار و اما الفضول للاغسیار
 پس از اینجا است استثناء جواز امکان سلوبات
 بوجود ثابت بنفسه و وجوب با چه حقیقه واحد به ثبوت
 ضروری و سلب ضروری التصافات نتواند ویرنه ^{مقصود}
 لا اله الا الله تحقیق و تخصیص نباید و حق باطل گردد
 تنبیه باید داشت صوف بمعنی بازماندن بدی
 از کسیت صراح بهمانا مبالغه است محبت البته
 بازماندن کسی از بدی پس صوفی منسوب بصوف است

و تصوف بر کزیدن صوف است حقیقتش پس تتره
علم و عمل از شوائب کفر و شریک و حنائق کبار و
صغائر تا آنکه از مکروه و عبث تصوف حقیقی است
والله تعالی هیدی الیه من یشاء بما یوصف
نور من الله تعالی است قال الله تعالی لقد جاکم
من الله نور الایه و قال صلی الله تعالی علیه و علی اله
و سلم انما من نور الله باید داشت علم و عمل تصوف
شامل است باین علم و عمل ظاهری که می تراود از
نظم قرآن مجید و با آنکه دلالت نظم موصول
بعلم و عمل تصوف است نتوان رسید تا تعلیم و علم
در کار نباشد قال الله تعالی تعلیم الکتاب و الحکمه
و یعلمکم ما لم تکنوا تعلمون صحت علم و عمل ظاهر
و موصول بعلم و عمل تصوف است هر که نرسد به صحت
علم و عمل ظاهری نرسد بعلم و عمل تصوف و با وجود صحت
علم و عمل ظاهری محتاج تعلیم و علم و عمل تصوف است

چنانکه فرمود و تعلیم الم یکنون العظمون پس تصرف
 بے صفت علم و عمل ظاهر تر از حق است نفوذ باید تعالی
 بر آن صوفی از علم و عملش حالات غریبه است که خبر
 صوفی متوافق با درکش نتواند رسید تنبیه حدیث
 نفس متعلق صفت کلام است که در قلب میگذرد و
 مانع اطمینان قلب بذكر میشود باید دست بر چه من باشد
 تعالی نباشد همه از افعال نفس است که شش بیان
 افعال نفس هم متعلق صفتی از صفات ذاتیه است
 پس بر چه از خیر و شر بوجود آید از افعال نفس محل
 قیام عوارض است پس مزاج از افعال نفس
 شش و حدیث نفس است هم بی قنای نفس شش
 ای خود بخود هم بکماله ربطا احتیاج با موجود
 فزاینده و این را از کسی دانند که باین معرفت رسیده باشد
 البته بذریعہ تعلیم و تعلم بسیر نظری که حسب حصول
 سیرت است توان رسید و الله تعالی بیدین نشاء

تنبیه در ذکر الهی تعالی نگا بداشت ذکر در وقت حال
است بر که امیسه گردد و خوشا و خوش و فکر ماضی و مستقبل
اصاعت وقت عزیز است که تدارکش نتواند شد شعر
ما فات فتنه مضی و ما یا تیک فاین

قم فاغتنم العند صته بین العدمین
تنبیه چون در معرفه صفت عجز و نماید ذکر همیش طایفه
بخش دل عارف شود تشبیه بسبب اختلاف اوداد
سا لکین که از اختلاف منش تعیین چو دایشان است
در کیفیت موجب و واردات سخن نگه داشته و از مغفوت
و متشابه که خلاف تحقیق و مجامع خطر است تبر
نموده شد و نیز احتیاط در است که متصرف بی حقیقت
از تصنع در بلا نیفتد و نمیکند و متفقد از محقق ممتاز گردد
تنبیه تعیین مقامات و ترقیب سیر از روی حقائق
ثابته چنانکه مذکور شد ضروری است از روی تحقیق
فاما مساوات سیر سائرین بعد از چهار سیر در معرفه

الهی سبحانه ضروری نیست و بعضی را تفاوت بتعظیم
 مقامات متعلقه عنصر و ترقیب سیر و مبدی و تهنیه
 بمقتضای نصیب است فاما تفاوت به ترتیب
 سه لازم نقصان معرفه است پس متران گفت
 که همین و مجتنبین است و بس تنبیه باید داشت هر صفت با
 ادراکش بی تفاوت است شش هر صفت را ادراک
 است و صفت با ادراکش بی تقدم و تاخر است قال
 سبحانه لا تدركه الابصار الا بالیه م و از لفظ ادراک
 علم شیئی مقصود است پس تا آنکه زبان و دل و فکر متعلق
 بلفظ است همه مقال است و ادراک شیئی مقصود حال
 و این تقریر شامل هر لفظ و معنی است و دم و قدم و سینه
 عبارت از مقال و حال است حضرت سعد علیه الرحمه فرمود
 بیت قدم باید اندر طرفت نه دم که صلی ندارد دم قدم
 چون در معرفه الله تعالی از مقال بحال رسد فانی
 حسب حال مقامات معروفه نشود از اینجا است که در

حال حضرت مولوی رومی علیه الرحمة فرموده است
 گم شدن در گم شدن نیستی از هستی سزاوارتر است
 باین گم شدن نیستی از هستی بی تعلیم از معلم حق رسیده شد
 چون عنایت حق تعالی به بنده شامل شود ملازمت صحنه
 مرد بحق رسیده و تائب و تائب حاصل شود است
 بی عنایات حق و خاصان حق که ملک باشد پیشش و حق
 نارسیده بحق نرساند و خود را بفضیلت و دلا حول
 لا قوة الا بالله العلی العظیم تنبیه طریق تعلیم چنان
 مناسب می نماید که بواسطه بروز و الفار و دفع غفلت
 از تصدیق مرتبه اجمالیه الومیه الله واجب الوجود
 بدلالة حادث کفایت نیده شود چنانکه مفهوم است
 به تحقیق ایمان بالغیب سرمایه سعادت باشد شعر
 در میان بارگاه است پیش ازین بی خبر و عاقل
 پس در تفصیل هم بواسطه بروز و الفار کار کرده شود
 تا سالک را حفظ و سلوک میسر گردد و اتباع منوع

صلعم بیلو علیهم ایاتہ ویزجہم وعلیہم الکتاب و بحکمہ الاما-
 سبب سعادت عدم و شوم شود و الکوفین من بعد تعالی
 ربنا لا تو اخذنا ان نسینا او اخطانا ربنا ولا تحمل علینا
 اصر الکامله علی الذین من قبلنا ربنا ولا تحملنا مالا
 لنا به و عفف عنا و اغفر لنا و ارحمنا انت مولانا
 فانصرنا علی القوم الکافرین و صل و سلم علی محمد بنی الحتمه
 و علی جماله کما تحبہ و ترشده و تشفعہ فینا و ترجمنا به
 ذکر کیفیتہ حسنلاق کہ برای تصفیہ و
 تزکیہ باطن لازم باشد است با مطالب دیگر

بسم الله الرحمن الرحيم
 نحمدہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ
 و علی الہ و صحابہ اتباعہ جمعین سخن در اخلاق است کہ برای
 تصفیہ و تزکیہ باطن لازم است و سرمود سجا
 انک لعلی خلق عظیمہ بدانکہ خلق بمعنی خونی شایسته

و باینست و این دلالت می کند بر تحقیق و لام برنا کید
 و خلق عظیم بر استجوع اخلاق با الله تعالی و با مخلوق
 بزرگ عظمت در مقابل آنچه دانسته شود پس محصور باشد
 در جهنمی در نظر ظاهر نیست مثلی ای که که قصر و طول وجود
 متخالف مستتر من جهنم است نه مقصود پس
 اجتماع اینچنین متخالفین در ذات واحد صلعم با افتناع
 حصر و تحد و اعجاز است و علی هذا القیاس شعر
 زندق تا بقدم بر کجا که میسنگم
 کر شده دامن دل میکشد که جا اینجا است
 دعا بر آنکه گفت شعر ندانم کدامی سخن گویم
 که دلالت بر زانچه من گویم و زین پیش نتوان گفت
 پس مقتضای آنکه من بخون بعد فامعونی محکم
 الا به حب الخیر محبوبیه در اتباع اوست صلعم المقصود
 آنچه با الله تعالی است ایمان با الله سبحانه کما هو
 با سانه و صفاته بقبول او امر و فوای است که حله

وصول محبده حسنات و خیرات است و بهین همه
 من ای همه حسنات و خیرات هم تشریف برده
 ذوالجلال و الاکرام است و محبت خداست غرض
 و محبت لازم خشوع و خضوع و شکر و صبر و توکل و زهد
 و رضا بصفات و ذات محبوب است تا ملاحظه
 عوارض خود و صفتش آنت که نخواهد غیر محبوب را
 و غایتش تا حب ذاتی مستلزم فزاعت از نسب است
 فلا یغنی الا المحبوب باید داشت ابتداست محبت از
 میلان است چون ازین برگزید عشق است چون
 ازین برگزید محبت است چون ازین برگزید حب
 میلان و عشق در وصف قدیم مذکور شد مگر محبت و
 و حادث بطلانش مستحق است ما شاء الله تعالی
 قال سبحانه قل ان کنتم تحبون الله فاتبعوا
 محبتکم الله الایه و یحبهم و یحبونه الایه محبت در مرتبه احد
 است و حب در مرتبه احدیت و باین صفاتی حب

عاریع معارج سلوک معنوی معرفتی ندارد
 و در کتب با و سبجانه از روی صفات چه فعلی و چه حقیقی
 و غیرهما که محتشیش در تقابل سلب خواست خود است
 پس بفضله تعالی مستج الصافات لصفات الله
 تعالی تواند شد و غایتش فناسی خود بشود معال
 و صفات و ذات است تا الایه چیم و شکر معنی
 قدر دانی کما قال سبحانه و اشکره الله ان کنتم ایا
 تعب و ان درین آیه کریمه بنا تخصیص در شرط و
 رابط در جزا حظ دل در دست است فافهم ما ذاقیم
 و بهترین نعمایمان است پس توفیق بجا آوردن
 مریدان است که شایسته این شای ایمان و توفیق
 هم تشریف بشیرالف قرب و روت است لقوله
 تعالی للذین احسنوا الحسنی و زیاده الایه و تکفیر
 سنات غیر کسیره لقوله تعالی ان تحسنوا کبار ما تنهون
 عنه مکفر عنکم ساکنم و لغو تعالی ان احسنات

پذیرین السیات الایس شاری بر شکر
 تسلسل مقناهی است بشیخه آن بادت نعمه است
 بقوله تعالی لمن شکرتم لازیدنکم الایه و اگر شکر کردی
 زیادت در بابی و مال شکر بر فضل و سبحانه وجه تعالی
 است علی کیفیت بسدر مع الرضا و خاتیش در گشتن
 از نماز کیفیت طریقین شمس به بچه از دست تعالی
 و آنچه از خود است موصول منعم بهمین واسطه فعلی است
 و این عروج تا ولایت اول است لکن بر کیفیت معرفت
 شائق لغار سیر نظری تا ولایت پنجم میتوان کرد
 و توکل در مجمله احوال نفسی و افاقی بقوله تعالی فتوکل
 علی الله و شیخه آن عامیت و کفایت کردن
 و سبحانه است بقوله تعالی و من یتوکل علی الله
 فحسبه الایه و اثرش قطع از غیر اوست تعالی
 خاتیش فنا و نفسی و افاقی است تا ولایت اول
 زهد یعنی قصر الامل و الامل لمبی الامل کما قال سبحانه

بعلم الامل الایه و تنجیه ان عاقبت است و اگر سن
 بریدن طمع است که اصل امل است و غایتش آنکه
 نماند مگر مامل موجود و تکلیف الامل باید دانست چون
 نظر بمقدور دارد از طمع و امل فارغ شده قانع شود
 و چون دل را از شوشات ماسوائه سبحانه فارغ
 دارد همه اصول را از مراتب متضمنه موجودات در آن
 یافته فارغ از مراتب متضمنه مسلوبات باشد و صبر بر
 شدائد محبتش اسی بر مومن هر چه است از محبت است
 و شدت محبت است شدائد و قال صلعم ما اودى
 بنی شعل ما اودیت هم و صبر بر تکلیف بحب اوردن
 او امر لقوله تعالی و ما انکم الرسول فخذوه الایه و
 نواهی لقوله تعالی لا تقربوا الفواحش و ظاهر منها و بطور
 الایه و صبر بر مخالفت مراد لقوله تعالی فاصبر صبراً
 حسب الاماره و صبر بحکم ربک الایه و تنجیه آن یکی از دو
 یکی است لقوله تعالی قل بل نریبون بنا الا احد

ایلایه و مال صبر بر محمل او سبحانه لوجه تعالی
 علی کیف الحزن مع الرضا لقوله تعالی

الذین صبروا ابتغوا وجه ربهم ولربک فاصبر

در گذشتن از نماز کیف طریقین شش است

از دست تعالی و آنچه از خود است م و معنی

ششمین اسله فعلی است لقوله تعالی ان الله

الصابرین و پیش ازین ترقی نتوان کرد بخلاف

پس بے ابتغای وجه الرب و تحقق معیت صبر

بوصفه نتواند شد و استغفار معنی پوشش وجود

مسلوبی خود است لقوله تعالی و استغفره که لازم

استغفار و عجز است و فائش و صول بعجز حقیقی است

صبر و سوگواری معنی رجوع از بنده بخدای

عزوجل و از خدا س عزوجل بر بنده که خائز

فنا س خود مشهود و افعال و ذات است فذکر

البحار بعد الوفا بحضرت و تزیین بعد کار توبه بیشتر است

و باستغفار کمتر و حفظ اعمال لقوله تعالى لا تبطلوا
 اعمالکم الا یہ از عنادات ظاہری و ترک بعد خستیا رک
 از فقه توان دریافت و تبطلات باطنی مجبور بالقوله
 علیہ السلام قال الله تعالى انا اغنی الشکرکار عن الشکر
 من عمل عملاً اشکر فیہ غیری فانما منه بری مؤلف
 عمیلہ فی الشکوة و تمعہ لقوله علیہ السلام من سمع
 الله به و من رآه ^{او سمع مضاد} ^{المشکوة} غفقت ^{او سمع مضاد} لقوله علیہ
 السلام لا یجوز لصلاة الا بحضور القلب ^{او یجوز به جزاء المأخوذ} نفس علی
 الصلوة العبادات کما لا یجوز لاجتماعها و ان محبطات
 بسجور کفر لقوله تعالى اولئک الذین کفروا بایات
 ربهم و لقاءه فمحبطت اعمالهم الا یہ و شکرک لقوله
 تعالى لمن اشکر لی یحبطن ^{عملاً} الا یہ و اذا
 لقوله تعالى ولا تبطلوا صدقاتکم باليمن و الا ذ
 الا یہ کہ اینہمہ موجب اضاعتہ اسباب تقرب است
 حیاً من الله تعالى اصله اصح و صحت اعمال

جوارح و قلب متغیر باشند و در کردنی در

از ناکردنی بازماند و در کردنی انطباق طاهر

بحضرت هادی طریقت خواهد و از ناکردنی دریا

منشای پناه آرد و سخن تا اختیار است و خوردن پوشیده

حلال که از عظم موردین است متوقف جمده

برکات و خیرات علم و عمل بر این فرمود صلعم طلب کسب

ل فرضیه بعد الفرضیه فی المشکوته بر بنای الفضا

لام استغراق بعد فرضیه همه فرائض فرضیه طلب کسب

ل است متعاقبا و بر بنای الف و لام جنس بعد فرد

فرضیه فرضیت طلب کسب حلال است متعاقبا و از

لفظ بعد واضح است که فرضیه طلب کسب حلال داخل

ارکان خمس نیست مگر زائد بر آن متوقف علیه برکات

ارکان خمس و این امر از اهل دل پوشیده نخواهد بود

فرمود صلعم ان الله طيب لا يقبل الا طيبا و ان الله

امر المؤمنین با امر به المرسله فقال یا ایها الرسل

کلوا من الطيبات وعلوا صاحتها وقال يا ايها الذين
 آمنوا كلوا من طيبات ما رزقناكم في المشكوة تقدیم کړوا
 من الطيبات براعلوا صاحتها مشیر توقف مذکور است پس
 شناده سلبش از فضل ثبوتش توان دریافت و ضیاع
 قناعت که رضا و کفایت بجایست و ترک طمع که
 امید زیادت بر حاصل است لقوله تعالی لا تمدن صنیع
 الی ما متغابه از و اجاب منهنم زبیره الحیوة الدنیا لنفقتنم
 فیه ط و رزق ربک خیر و البقی و نتیجه آن بقول علی
 مرتضی است کرم الله تعالی وجهه غرض منع ذل من
 و این عزت و ذلت عام در دنیا و آخرت باید دانست
 با انهمیه که گفته شد فضل ظاهری و باطنی بر کیفیت حاصل
 است کما قال صلی الله علیه وسلم فی جواب سائل قال الا با
 رضیت بالله رباً و بالاسلام دیناً و بالقرآن اماماً و باباً
 قبلتاً و بحمد نبیا صلعم ترجمه شاد شدم بخدا می پاک
 از روی آنکه پروردگار است و باسلام از روی آنکه گشت

عبران مجید از روی الهه پند است در صفت احد معرفت
ای پاک و اوامر و نواهی و تنبیهاست و کعبه معظمه از روی

والیه است و بحمد صلی الله تعالی علیه و سلم از روی

پیغمبر است ختم الانبیاء منظر کبریا و قال سبحانه قل

الله و برحمته فبذلک فلیفرحوا طوبی ما یجمعون

یا بدو نیست که فضل زیادت است پس متقابل باشد

ن و رحمت و تحقق رضا و فرحت در سلب و ثبوت

متقابل است و یا مجموع غائب که عام است در فاعل و

مفعول بخلاف ما یجمعون مخاطب در صفت بله یا ایها

الذین امنوا بآیه سابقه که خاص است بالغ مقاصد است

من مشیر الفضال و اتصال شش معنی اشارت

انفصال و اتصال بعد شش از ما قبلش میکنند بخلاف

مشیر اتصال نیست چنانکه سبحانه الله عما یصفون

قاصد آنکه آنچه جمیع میکنند بان از خیر باشد یا نشاء

تجس معنی کریمه در غایت لبحث بدلا نه لغت نماید

مدعا و ثبوت خیر در مقام بله مشترک با جمیع و عدله و همه
 اش شایسته ای جوایز نیا و موای آخرت هم بمقام بله اخلاقی
 معانی فضل و رحمت چنانکه در تفاسیر مذکور است ای فضل
 قرآن مجید و رحمة ایت بآن یا حضرت صلعم یسئلون
 و رحمة عصمت یا فضل معرفه و رحمت توفیق دریافت آن
 یا فضل نعم ظاهره و رحمة نعم باطنه یا فضل دخول جنان
 و رحمت نجات نیران یا فضل کشف غطار و رحمة ظهور
 لغار این است قل بفضل الله بفرمای ای حبیب من
 خدا ای پاک که مشرف کردش در دین همچون صلعم
 که جای حصول جمیع حسنات و خیرات و برکات کامله
 مخصوصه است در مقابل دیگران من دون الاستحقاق
 و برحمته و برحمته او تعالی یعنی حضرت رحمة للعالمین صلعم
 بدلالة اللفظ مرید المعنی و تبیین تخصیص از مدعای بنی بشر
 قدر او توافق شفا را لما فی الصدور و برحمته للمؤمنین
 که عبارت از ذات یا برکات حضرت صلعم مغایر عظمه

بدلالة عطف من حيث انما فرمود يا ايها الناس قد جازاكم
 موعظة من كنكم وشفار لما في الصدور وهدى ورحمة
 للمؤمنين هم بدانکه شفار لما في الصدور در معنی تعميم رحمة
 است وهدى ورحمة للمؤمنين در معنی تخصيص شفار ورحمة للمؤمنين
 يا تعبت حضرت صلعم و الاكليف سألتم فبذلك بين بان
 اى قرآن مجيد بفار عاطفة منفي تعقيدش لى اسطه ضرور
 رسول الله تعالى صلعم بدلالة مناسبت ما سبق
 موعظة من كنكم فليفرحوا طيس بايد که شاد شوند بانهم به
 نواز شهاى حق تعالى که رسانيد بايشان به فار بر
 صيغة امر غائب بخطاب عام مضى وجوب اخبار
 افادت معنى خبر شرط متقدم ضرور مجوز اذ خصس المؤمنون
 بفضل الله انما يكند والاش اس و اگر نباشد
 افادت معنى خبر شرط مجوز كورم مانع تعلق
 مجزوات متقدم با افعال است فكيف و اگر سخني بهتر
 از اين باشد مقبول مجوز مما يحتمل ان من معناه

عطیات بهتر است از آنچه اندوزند از اعراض عیش و نشاط
 و آخرت تا آنکه حقیقه ایمان در رضا و فرحت با نهمیه است
 و الا حقیقه لغاف و کفر تحقق است باید دانست که ^{در این وقت} کفر
 از خوردن و پوشیدن گفتن و شنیدن خفتن و با خلق
 پیوستن چاره نباشد پس حفظ در نهمیه با نچه باید از رو
 اخلاص باشد سجانه ای حلال خوردن بقدر ضرورت
 و حلال پوشیدن بقدر ضرورت و حلال گفتن بقدر
 ضرورت و حلال شنیدن بقدر ضرورت و در یاد
 خفتن بقدر ضرورت و با خلق پیوستن بقدر ضرورت
 موجب فلاح است در آنچه باید و آنچه با خلق است
 عفو و امر بالمعروف و اعراض از جاهلان و استغاثه
 و قیت نزع شیطان در نهمیه از سنوح تکامل است
 لقوله تعالی خذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجاهلین
 و اما نیز عنک من الشیطان نزع فاستغفر بالله
 انه یسمع لعبدیم و سخن پاک گفتن وقت منی صحت

و حفظ از نزع شیطان لقوله تعالی قل لعباد منی
 بقول المتی جو حسن ان شیطان منیرع منیم ان شیطان
 کان للانسان عدوا مبینا لقوله تعالی
 یدرون باحسنة السیة اولیک لهم عقبی الدارہ ترجمہ
 انا کہ دور میکنند بہ نیکی بدی را از نفس خود یا غیر چنانکہ
 نیکی میکنند کسب بدی کرد با ایشان یا انا کہ نیکی میکنند
 کسب کہ بدی میکنند با ایشان تا انا کہ باز ماند از ان بدی
 کہ حقیقتا بر اے اوست و ہمہ جوہ رجوع میکند
 بوجہ اول ایشانند کہ برای ایشانست سہ انجام خانہ
 دنیا و آخرت مد و پوشیدن عیب قال صلعم من را
 عورتہ فستر با کان کن احمی مودہ منی المشکوة
 بر حال خود بہ بنی تا قدر عیب پوشی بدانی و حسن ظن
 بمومنین بلالہ ایمان لقوله صلعم ظنوا بالمومنین خیر اید
 و خذوا من سوره بمومنین لقوله تعالی ان بعض نظر
 انتم الایہ خصوصاً بانبیاء اللہ تعالی و اولیاء اللہ تعالی

که بر بنا سے حقیقتہ خود تا کفر یا کبیرہ یا معنیرہ یا محرو
 از خیرات خوابہ رسید و از اینجا است کہ افعال و اقوال
 اولیاء اللہ تعالیٰ اگر خدائی از محکمت دہشتہ باشد
 بخوض نباید افتد بلکه در جا مقامات باید نهاد و اگر
 تواند تاویل موافق محکمت باخیر نماید چہ ایشان خیر المومنین
 ہستند ورنہ حوالہ بفاعل و قائل کند چہ تخطیہ و تشنیع پاشا
 تواند شد کہ بہتان و انتم مہین باشد و الکبتہ بعض حسن
 تشابہ قبیح است چنانکہ بعض قبیح تشابہ حسن و نیز
 میتواند شد کہ معصیتہ بعض ایشان غیر ارادی باشد
 چنانکہ نسبتہ حضرت آدم علی نبیا و علیہ الصلوٰۃ و السلام
 فرمود سبحانہ و لقد عمدنا الی آدم من قبل ففسد
 ولم نجد له عزاء و نیز در حق بعض ایشان قولہ تعالیٰ
 فاولئک یبدل اللہ سیئاتہم حسنات و منطبق است
 ترجمہ پس آنند کہ بدل میکند اللہ تعالیٰ بدہا
 شان را بہ نیکیہا بد فہم در و منند بدل چنانست کہ

میات شان رنگ حسات می یابد به صحت نبات چنانکه
 حضرت مولوی معنوی رومی قدس سره فرمود **شعر**
 بر چه گیرد علتی علت شود هر چه گیرد کاملی ملت شود
 در تفصیل این اجمال به بیم کجی منجم اجمال تغذیه است یا باز
 محبوبیه بالمحبیه سبباً تکیه مناسب حال من اسی مناسبت
 معصومیه و محفوظیه هم شان است در مرتبه مقبولیت
 است چنانکه از حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه
 الصلوٰه و السلام بجا دلنای فرمود لوط الایه و از
 حضرت موسی علی نبیا و علیه الصلوٰه و السلام قال
 ربانی لما انزلت الی من خیر فقیر الایه ترجمه گفت
 ای رب من بختی من سبب چیزیکه عز و آورد
 بطرفم از خیر نادارنده ام با بختی بایدم باید دانست
 اگر لای سببیه بحد مفعول فقیر گرفته شود مفعول شود
 مرفقیر پس معنی آنست که نادارنده آنم که فرود آورد
 بپایم از خیر در حالیکه الی متشبه اخبار خیر است گام

بی مراد نمی باشد و اگر الی معنی علی گرفته شود افتاء
 حاصل است و آن حضرت سرور انبیاء صلی الله تعالی
 علیه و علی اخوانه من الالباب و سلم اذا لا ارضی قط
 و واحد من امتی فی النار درین باب کرمیه و حدیث حضرت
 نازش نیازمندان است و آنکه حضرت انس رضی الله تعالی
 عنه از بجاوری مر حضرت صلی الله تعالی علیه و سلم
 ظاهر او مشکوة مذکور است عن انس قال کان رسول الله
 صلی الله علیه و سلم من احسن الناس خلقا فارسلنی
 یوماً لى حاجه فقلت والله لا اذیب و فی نفسی ان اؤذیب
 لما امرنی رداء مسلم شعر اکنون که مجال که پرسید زباغبان
 عیال چه گفت و کل چه شنید و صبا چه کرده دیگر نیز باید دانست
 که حسنات در ضمن موجودات است و سنیات در ضمن
 مسلمات پس حسنات و سنیات تفاوت درجات
 در ضمن خود عام است نه بمقتدر که اطاعه از حسنات است
 و عصیان از سنیات و پس آری اطاعه هم از ضمن

موجودات است و دیگر نیز در تحسینان هم از ضمن مسلوبات است
 و دیگر نیز چنانکه استدلال بر عموم نکرده لغیر خود و حق سبحانه
 بلو نهیم با حسنات و اسیات الایه و دیگر آیات هم که از وسط بعض
 قرآن مجید و تفسیرش میتوان دانست بعد ثبوت این معانی باید دانست
 هر چه از مسلوبات است اگر دلالت اختیاری کرده شود معرّفه
 مسلوبات واجب و موجودات واجب از وجود الزامی شامل
 حیات خواهد شد و نیز هر چه از مسلوبات است اگر ابتداء کرده شود
 باطل از موجودات است شامل موجودات میگرد و میشود
 قتل و نهب جان مال همه از سیات است چون تبادله کرد
 به نیت اعلا رحق همه از حسنات است و نکل با شیء و ط
 خارج از سیات و داخل در حسنات میشود و تا کل بسم الله
 الرحمن الرحیم به نیت قوت در عبادت با دیگر فائز و بجز
 با تبادله اعوذ بالله من الشیطان الرجیم به نیت طمعیان
 عبادت با دیگر فواید و نیز با تبادله اللهم یا نعوذ بک
 من الخبث و الخبثات به نیت طمانینه در عبادت با فواید

دیگر و قیاس کن و بگردشیات را که به در آوردن نشن تحت
 حسنات داخل حسنات میشود و این سیه نشود مگر با اتباع
 قول و فعل رسول الله تعالی صلعم پس چه رحمت است در
 اتباعش صلعم و چه رحمت در ترک اتباعش صلعم و این
 اتباع و تبدیل سرتست از سدر کریمه فلا یغربوا بفسههم
 عن فتنه الایه اسے باید که میل نکنند بمرادات نفوس
 خودشان تجاوز از مرادات نفس مبارک ابرار ابرار
 خیر الاخیار صلعم و مرادات نفس مبارکش صلعم از
 حق نفس الکریم و حق الله العظیم همه بر و خیر است و
 فائده اتباع ارشاد میشود ذلک بانهم لا یصیبهم
 طار و لا نصب و لا مخمصة فی سبیل الله و لا یظنون
 بغیظ الکفار و لا ینالون من عدو نیلا الا کتب لهم
 عمل صالح الایه آئینمه تبدیل سنیات بحسنات است
 و این تبدیل بعد توبه و ایمان و صلاح است که از صد
 الایه یعنی الا من تاب و امن و عمل عملا صالحا موبدا است

فایز بقدره جزا بشرط محذوف و الا جزا را توبه
 بر عمل پیش از توبه لازم بخلاف پیش مر بوطه به چنان است
 هم تفسیر دیگر مفسرین که آن محسبات است بسبب
 حسنات یا عدم اثبات سببات است متعاقب حسنات
 نه بدل کما قال سبحانه ان الحسنات يذبن السيئات
 الاية و جای غور است اگر بدل حسنات ناکرده است
 موافق تفسیر است و اگر بدل حسنات کرده است آن
 خود مستحق است نه مستیات مبنی بر حسنات و الله تعالى
 اعلم و نیز بعضی ایشان در حکم عفو و مغفرت همچو بدایات
 بعضی اعملا ما شئتم فقد غفرت لکم پیش از آنکه توبه
 اطلع علی اهل برزق قال اعملا ما شئتم فقد غفرت
 م و فی روایه فقد و حببت لکم الحجه المحدث هم حیوانه
 نسبت به اهل بدر کرده اولاً کتاب من الله سبق لکم فیما
 اخذتم عذاب عظیم الا یہ شاید حال است ترجمه
 اگر نبودے نوشته از الله سبحانه که پیش گرفته است

یعنی وعده عفو و مغفرت بر ائمه میگرفت شمارا در آنچه
 کردید فذاب بزرگ و باید دست اگر از لولا کتاب کن
 الله سبق و جی دیگر هم مقصود باشد و عده عفو
 مغفرت اهل بدر که شامل ماجرا هستند باطل نشود
 شش و تفسیر بهمانست ای لا حکم منه تعالی سبق
 اثباته فی الفوج المحفوظ الی ان قال اوان لا یغذب
 اهل البدر و در تفسیر کبیر است قال قوم قد سبق
 حکم الله بانه لا یغذب احد امن شهید بدر را هم بدلیل
 شش بدلیل مع ما بعدش مربوط است بحکم عفو
 و مغفرت مسجود بیان هم مغفرت تحت مشیة
 بر خبر طنی شش چه بعد هم قرار مغفرت بعض منع مغفرت
 محطین تواند شد کما قال سبحانه یغفر ما وون فلیک
 لمن یشار الایه پس فارتی در مغفرت نباشد مگر در
 خبر بطنیت و نطفیه هم و از کرمیه لولا کتاب انحر ارتقاء
 امرو بنی از اهل بدر تواند شد بل اثباتش و خبر عفو

و مغفرت است تو اگر هیچ نتواند نظر خود از ان بپوشد
 ورنه در وقوع استغفارش از ایشان چه ترزد است
 دیده شد که شیطان طغی ظن سو می شود تا آنکه می شنود
 می بیند تا گفته و نام شده از دور و نزدیک و سید اند که
 کشف مغیبات است احیاء با الله تعالی منه و دیده شد که
 هرگاه ظن سو کرده شد بعد تحقیق کیفیت با جبر که خبر بودند
 برین تخطئه که عیب خود بود نصیب و غور بخبر که فاسق
 رساند که در ان مصلحتها است لقوله تعالی یا ایها الذین
 آمنوا ان جاركم فاسق ^{فاقد} مبایرتینوا ان یضربوا قوا باجماله
 فتصبروا علی ما فعلتم نادمین و الفلأع خلق چه احوال
 چه اموات ترجمه لقوله علیه الصلوة و السلام ارحموا
 ترجموا چه بعکس این بود صلعم لا یرحم الله من لا یرحم
 الناس فی الشکوه پس هر چه هست بفنس غم و عذاب
 وای مسلمانان این قصه تا چند خوانم تو فینق از
 جذای غر و جل و علم و عمل از صحبت صلاح جویت

اگر چه اندک باشد بحقیقت خود صحیح باشد و در قبول امر
 خدائی عزوجل و رسول مقبول صلعم و اولیای الهی
 در حق الله تعالی و حق العبد و تهذیب نفس بهر چه خوا
 و طنیات شبوه سعادت بسعفا و طعنای صدقا و تصدقا
 گیرد پس امید توفیق و فلاح است قال سبحانه انما کان
 قول المؤمنین اذا دعوا الی الله و رسولہ لیس الا بقول
 سمعنا و طعنا و اولئک ہم المؤمنون ترجمه فرمود
 سبحانه تعالی جز این نیست که مهت گفت مؤمنان
 هر گاه که خوانند شوند بطرف خدای پاک و پیغمبر او تعالی
 صلعم تا که حکم فرماید داعی میان ایشان گفتن شان
 شنیدیم و فرمان بردیم همانند به بשרی رساندگان
 باید دانست بطریق مجموع زمان و تحقق وقوع شرط بدلائل
 اذ او توسع فاعل که مقتضای ضرورت بدلائل
 محمول این دعوت محقق الوقوع و مستدر الزمان
 الی ما شاء الله تعالی از امام زمان است و حکم عام است

ازینکه بر بنای عظمت نسق باشد با عظمت تفسیر و نظر
 بمحقق و مختصیر و تا کسبه جزا بد لالت این گون کفمن بمعنا
 و اطعنا بمراد پذیرا گردن بجای آوردن از محض اعلی منافق
 است اعیان با اله تعالی منه و خذرا از عذر که بهمانا میسر
 اشتغال در بنوی باشد والا خود شامل مراد داعی است
 و چنان دید شد معید هر جا که رود و سعید است و بحکم سعادت
 عادتش اخذ ما صفا و دع ما کدر است و شقی هر جا که رود
 شقی است و بحکم شقاوت عادتش دع ما صفا و خذ
 ما کدر است و الله المستعان لا حول و لا قوة الا بالله
 العلی اعظم مستغرق است مناسب آنکه بهر کس
 نه بپونند و چون بر بست وضع او و خود را نگاه دارد
 از آنست که از جهان شجاعت و از نجس سخاوت
 و از صالح طلاح و از طالح صلاح نخواهد مگر بفرست
 خواست صلاح بتدریج که لازم خیر است تا نوبت
 ترک نرسد و اگر خود شجاع است و سخنی و صالح و

خود نگذارد که بمانا از واد راست و از تو تراست
فی المشکوة قال صلعم لا تكونوا امثله تقولون ان حسن
الناس احسان و ان ظلموا ظلمنا و لكن قتلوا انفسکم ان احسن
الناس ان تحسنوا و ان اساروا افلا تظلموا و اوه
الترندی ترجمه میشود مرد هر جاتی و خود را سے
که بگوید اگر نیکی کنند مردمان ^{بمانا از واد راست} نیکی کنیم و اگر ظلم کنند
ظلم کنیم و لكن مقرر کنید نفوس خود را باینکه اگر
نیکی کنند مردمان نیکی کنید و اگر بدی کنند بدی
کنید و در حذف مفعول سرست بتوسع نعیم
مفعول از خود و غیر خود بطلب جسیل کریمه ان احسنم
احسنم لانفسکم و ان اسارتم فلها الایه و کریمه لمن انتصر بعد
ظلمه فاولئک ما علیهم من سبیل که از الفاظ حدیث
شریف فهمیم تواند دریافت و از بریدن پسیند
ع بریدن زیاران خلاف فاست باید فهم
اتحاد قلبی امری عظیم است در وجهی هم دشوار است

وجه دشوار تر و درین جزا اتحاد وجهی دیگر متضمن
 نمیداشت آن باز آنست موافق اتحاد لازم
 آنکه گفت شخص فی تار عمر محکم و فی تار دو
 دین در رشته که بسیار نازک است و وصیحه اتحاد
 خواست خود نتواند شد و این کار مردان کینند
 و هر داند که بخشنده اوست تعالی پس از منت
 آید و خوش آنکه شکر خدای کریم کند که ترا با و
 او را بتو واسطه نمود و چون بیاورد داند که بخشنده
 است تعالی ولیکن بشکر خدای کریم واسطه را
 هم نغراموشد قال صلعم من لم یسکر الناس لم یسکر الله
 و اگر نهد و نیابد و اند که مانع اوست تعالی تا اضافات
 حجاب حقیقه نگردد و از خبث نفس که در دادن و
 ندادن و یافتن و نیافتن توان آمد مأمون باشد
 و خوش آنکه سائل را عزیز و مکرم دارد باشد
 که این عزت و ... عزیز و مکرم مستور

رسیده سبب قرب باشد من در حدیث شریف است
 هرگاه کسی بکمی براسی غذا عزوجل میبرد اول است
 ای عزوجل پس اقله پس تعظیم و تکریم لازم است
 ام قال صلعم یا عائشه اجبی المساکین و قریبهم قال
 بفرماید بگو یا عقیامه و تا تواند و هر قال صلعم یا
 عائشه لا تروی المسکین و لو شئت مرة و در حدیث
 مکتوبه لقوله تعالی و اما السائل فلا تنهرا لایه و در حدیث
 این آیه و اما نبیته ربک فحدثت اشارتی لشکر این است
 که او را پیش فرآورده ترا پیش او بردگفته اند در
 خدمت شاهان حفظ نگاه است از انتشار و در
 خدمت علماء حفظ زبانت از لغو و در خدمت
 اولیاء الله تعالی حفظ دل است از خطرات
 در دمسند می میگویید این همه در خدمت اولیاء الله
 تعالی لازم بود بل حفظ محبت علی هر و باطن به وفقت
 شرح شریف حتی لا مکان و اگر نه تواند به آنکه

و نه مانند چه ستا اند بی تاج و تخت و عیار و ربانی اند
 مان خداوند ذوق ببال و الاکرام شایان چه توبه
 و عطا نتوانند مگر زجر او بسیار است تعالی آن کنند که
 نتواند در صفت ایشان است در سوره مریم قوله تعالی
 الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ ذُرِّيَّةً
 وَدُرَّةَ زُرَّةٍ قوله تعالی لهم ایشاد و نعت بهم
 به و این هر دو کرم به بدلات لفظ و نظم عام است
 در دنیا و آخرت رحم و قهر خدا سے بے نیاز و در رحم
 قهر ایشان مستور است و اگر داند عیانت الحق و بسل
 اند بر کمالات رسول منظر شیونات لوکان البحر مدادا
 کلمات ربی لشفه البحر قبل ان تنفذ کلمات ربی و
 کو جنباً باشد مداد ع زین پیش چه گو میت که چونند
 اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی انوار و کما تحبه
 و ترضاه و شفعه فیما و ترحمنا به ذکر انبیا و الله تعالی
 زوآت و صفات و امثال و دیگر عوارض لاجه حال

نشان علی بنیا و علیهم الصلوة و السلام به نیت است
 تا آنکه واقعی باشد موجب برکات و خیرات در امور
 معاش و معاد است لقوله تعالی و کلا نقض حدیک
 من انبار الرسل ثابت به فوادک و جبارک فرزند محمّد
 و موعظت و ذکر علی للمومنین پس ذکر احوال اولیاء
 الله تعالی از صحابه و غیر هم نیز در تعبت فی حدیث
 ای محفوظیه با تفاوت درجات و لایست صحابه و غیر هم
 است بنا بر دلالت بر احوال انبیا و الله تعالی علی بنیا و علیهم
 الصلوة و السلام با زیادت استفاده اداب
 درجات متفاوت درین ذکر البیئة فکری رسا
 و قلبی پارسا باید تا حقیقه مقصوده ذکر بحسب حال
 مقصود و مراد و در بدلالة لفظ المومنین که در آثار
 ایشان است کریمه انما المومنون الذین اذا ذکر الله
 و جلّت و تلوهم و اذا نلت علیهم ابانه زا و تمسم
 ایمانا و علی ربهم تویکون الذین یقشعون الصلوة

همه از رفتن هم میفکونند اولیک هم المومنون حفاظ
درجات عند ربهم و مغفرة در رزق کریم ه پس
را جزا سا طیر الاولین یا حفظ نفس نباشد و از
واقعی حذر دارد اگر چه در وجه فضل باشد و اگر

فضولی کند بجزئی ایشان جای عفو است

ادب برسته وجه است ارادت دنیا محض

قال الله تعالى ومن كان يريد حرث الدنيا فؤة
زواله فی الاخرة من نصیب ه و نشان مرتبه

و تر آن دو چیز است در زیادت و دنیا منقصان

راضی بودن و از درویشان مسلمانان معض

دن و ارادت آخرت محض کما قال الله تعالى و من اراد

حرثه و سعی لها سبعها و هو من فاولئک کان

مشکورا ه و قال سبحانه من کان یرید حرث

حرث نر و له فی حرثه ح و نشان درجه و زودتر

و دو چیز است در سلاطین دین نسبت میان دنیا و آخرت

و موافقت با درویشان گرفتن و ارادت
 حق محض کما قال الله تعالی بر عون ربسم بالغداة
 و العشی بر بدون وجه الایه و نشان درجه فرو تر آن
 در گزشتن است از مقصود است ماسوی الله تعالی بدانکه
 ارادت دنیا ارادت مجہول است و ارادت آخرت
 ارادت معلوم و ارادت حق ارادت موجود حضرت
 برائے آنکه مرادش مجہول است و تاسف برائے
 آنکه مرادش معلوم و تسرت برائی آنکه مرادش موجود
 و نیز باید دانست فرو تر از آثار ترک حرص متاع دنیا
 است چون متاع دنیا حاصل شود و فرصت
 در دل نیاید بلکه متوحش شود که از اسباب خطر است
 اگر چه بصرف امور اخروی باشد و چون حاصل
 نشود ملائقی در دل نیاید بلکه فرصت برد نماید که از
 اسباب طمینان باشد تعالی است اگر چه محروم
 از خیرات اخروی باشد از ماجرایی است که

در دعوت خداوندش دعوت خداوند اصطلاح
 ز تخوردن است و در خیال روزی آن از نور خدا است
 شانه و عاقبة از تشنگی و گرسنگی کما قال سبحانه ^{نصب}
 لا نصب ولا محصه فی سبیل الله الا به ازین سبب
 خداوند فرموده اند فاقه که نصیب طالبان دنیا
 بود و حجاب از الله تعالی مرفوع میشد از هتم خانه
 چیزی هست گفت میت متحیر و مشوش شد
 معنی آن حجاب مرفوع شد وقتی دیگر هتم خانه
 چشم قد یک توله برنج در ظرفی یافته کجایان
 اتم همان وقت رفع حجاب بودش کیفیه این حجاب
 تعارض ابل الله تعالی دهند نه غیرم سبب
 خوش سامان عشاق است شعر
 وقتی دغورم روزگار که یاری برخوردار
 نمتاع دنیا گردش گیرد از و فارغ بوده بکنیت
 سبب سعادت خود سازد یارب تو فنی فرمود

صلی الله تعالی علیه و سلم آله و سلم اللهم اجینی مسکینا
 و اقننی مسکینا و احشرنی مسکینا فی زمره الباکین بحديث
 گفته اند مسکین نیست که از اسباب اطمینان بفشیح ندارد
 گفت که از اسباب اطمینان بفشیح خداى تعالی سبج دارد
 خوش آرزوى ان حبیب الله بهترین ماسو الله صلی الله
 تعالی علیه و علی آله و صحابه اتباعه و سلم و زنده درین غایب
 دیده است که از اسباب اطمینان بفشیح نزارند و نادانست
 بکفر رسانیده نعوذ بالله تعالی منه اللهم صل و سلم علی محمد
 نبی الرحمه و علی مجاهد کی نخبه و ترصاده و شفعه فیما و ترحمنا

ذکر کیفیه ذکر اسما و طبیبات شیوخ

دست بر کاهتم با دیگر مطالب

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نشکینه و نفضل علی رسول محمد و نشفقه و
 آله و اصحابه و اتباعه جمعین باید دانست در اثبات
 ذکر اسما و طبیبات شیوخ ادام الله تعالی بر کاهتم

من باب سبب استغناء اعتصام میکنم اولاً بلکه سهادت
 این لا اله الا الله و اشهد بن محمد رسول الله و بدانکه غیر
 آن و تشدید آن از آن مخففات شارت است
 مخفیف ای تفصیل ذکر لا اله الا الله از آنکه درین دلالت عام
 موجودات و مسکوبات است و معرفت مقصوده اجمالی
 المراد و آزان شده و اشارت به تشدید ای
 ذکر محمد رسول الله از آنکه درین دلالت خاصه از تقصیر
 موجودات است و معرفت مقصوده تفصیلی فریاده بعد
 زیاده فلا تخصی و مسکوبات منبه علیها از آن است
 دلالت خاصه از دست من ای از موجودات م
 پس اگر موجود نشود آنکه دلالت خاصه از دست معرفت
 مقصوده منقطع شود و موجود نشود آنکه دلالت عامه از
 تقصیر دست من ای مسکوبات م از اینجا است
 محمد رسول الله مخصوص لا سینان است از عموم لا اله
 مؤخر بنا بر مطلبی که مذکور شد من باید دانست آن و

شده در حال تخفیف از اقصا و عملش ساقط گردد
 ای اسم و نصب و خبر و رفع پس واقع شود بر فعل و حرف
 ببقا معنی تحقیق چنانکه علم آن سیکون منکم مرضی الایه
 بلاغت تفصیل مرضی و آن گنت من قبله لمن العاقلین
 بلاغت تفصیل عفت و آن بدان ساحران بلاغته
 تفصیل اشخاص و اشهد ان لا اله الا الله بلاغت تفصیل ذکر
 با آنکه جائز بود اشهد ان لا اله الا الله پس تا دلیل به اشهد ان
 لا اله الا الله با وجود صحت فصاحت و صراحت تخفیف
 و بلاغته لطیف و راز و نشان است و سر تخفیف تحقیق با وجود
 ببقا معنی تحقیق بعد از مقصود و نیز محقق نشود و محمد رسول
 بوجهی و نیز عارض شود و تحقیق الله به تخفیف تحقیق و
 تشدید تحقیق بوجهی پس چار سخن و تخفیف و تشدید
 به تفصیل و تکثیر ذکر لفظی و معنوی رود و اگر سر اشارت
 نمی پذیری از قبول دعوی که از حقائق است چاره بنابر
 م و ثانیاً بنص کریمه و رفعنا لک ذکرک الایه ترجمه

مبنی کردیم براسے تو ذکر تو مختصصا ش بدلائل لام
 اسے باقتناع اشتراک غیر مخاطب درین صفت رفعت
 م بدانکه ذکر حضرت بنی الانبیاء در مجالس انبیاء اولیا
 بود و بموجب صلوات الله تعالی علی نبیاء وعلیهم الصلوٰۃ والسلام
 و مفسرین گفته اند که ذکر اسم ذاتی یا صفاتی رسول
 تعالی صلعم با اسم ذاتی یا صفاتی خدای عزوجل است
 مگر در آخر اذان و اقامت و تکبیر تحریمیه و تکبیر ذبح انتهی
 و این شای ای گفته مفسرین م از عتصام اول
 که اصل الاصل ایمان است ظاهر و استثنای پنجم
 در وند میگوید که استثنای تواند شد با لکه کاف خطا
 بذات که بمنظریه تائید خودش دلیل کامل بر ذات
 الله تعالی و صفاته است پس ذکر اسم با اسم کنجایش
 استثنای تواند داشت نه ذکر ذات بذات و صفات
 بصفات و نیز فکری عموم رفعت با فو عیش و عموم ذکر و
 ذکر و مقام ذکر با فو عیش ش چنانکه در ذکر کیفیت

تفسیر کریمه اذکر و نعمت الله علیکم و اما اتل علیکم من ان کتاب
و الحکمہ یعظکم به طه مذکور است هم بر حسب لازم است
و کریمه قد انزل الله لیکم ذکر ارسولا الایه ترجمه
فرو داد و الله تعالی بسوی شما ذکر یعنی رسول و ذکر است
که میرساند بخدا که همانا دال است بر مدلول دلالت عقلی
و لفظی و مراد از ذکر رسول است که دلالتی دارد بنفس
نفس خود بر مراتب مثبتة الالوهیة و او امر و مراتب
منفیة الالوهیة و نواهی بمنظریه خود از موجودات وجود
تضمنی و از مسلمات وجود التزامی و انتزاعی پس از
ذکر رسول بزبان بل بل و جان چاره نبود یا رسول
و سلم علیه و اما ابد او از کریمه و اذکر و نعمت الله
علیکم الایه ترجمه یاد کنید نعمت الله تعالی را که شما
و فرضیه تا بیدی اذکر نعمت الله که محمد صلی الله تعالی
علیه و سلم است بر سالت خودش بمنظریه تضمنی مع
صفات ثبوتیه قدیمه و التزامی صفات مسلوبه منقوضه

محمدیہ صلعم بقبر نبی مالحق اسے و ما انزل علیکم من الکتب
 و الحکمۃ تعینکم بہ و ازا نیکہ توقف نزول و تحصیل ذکر کتب
 و حکمت بر رسول است ظاہر است عباد و نامہ تعالیٰ و استثنای
 حضرت منظر اظہر صلعم کہ اعلیٰ النعماء است از عموم نعمت تنویر
 شدش و فی انوار التشریل و اذکر و نعمتہ اللہ علیکم المیز
 من جملتہا الہدایۃ و نعمتہ محمد علیہ السلام و فی مدارک
 التشریل و اذکر و نعمتہ اللہ علیکم بالاسلام و جنوت محمد
 صلی اللہ علیہ وسلم و ذکریمہ یا ایہا الذین امنوا صلوا
 علیہ وسلم تسلیما ترجمہ ای انا کہ گردیدند صلوة و تر
 برا و صلعم و سلام بجا آرید بنوع بجا آوردن یا بکثرت
 ش بنا بر دلالت مفعول مطلق و نوع بجا آوردن
 او ب است م ذکر رسول اللہ تعالیٰ صلعم بشمول صلوة
 و سلام در حکم فرض یا وجوب است علی اختلاف اہل
 باب و است تقدیم تصدیق ذات واجب تعالیٰ شا
 ب فرض بالذات است پس اقرار زبانی نیز در مرتبہ

اختلاف چنانکه معروف است پس بضرورتش
 اے تصدیق ذات واجب تعالیٰ هم تصدیق بذات
 محمد رسول الله تعالیٰ صلعم دلالتا علی ذات و صفات تعالیٰ
 بذات و صفات صلعم بفرض بابیب است و اقرار بچراغ اقرار
 مذکور و تجسین است تصدیق و اقرار بذات شیخ بصفه
 ولایت دلالت الی الله تعالیٰ و رسول الله تعالیٰ صلعم در تبع
 رسول صلعم بذات و صفات شرفه الله تعالیٰ شرفا
 و شرفا به اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمه و علی عالم
 کما تحب و ترصد و تسفح فینا و ترحمنا به

ذکر کیفیت حاضری در مسجد باستان
 رحمت شان خواجه خواجگان حضرت
 حبیب الله معین الحق والدین محمد
 معین الدین حسن شتی حمده الله تعالیٰ علیه

بسم الله الرحمن الرحيم

محمد احمد و مستقیمه و فصلی علی رسول محمد و ششده و علی آله
و اصحابه و اتباعه اجمعین در و مندی بیازدهم ماه بود
۱۲۸۰ هزار و دوصد و هشتاد و هجری مقدس آستان بوس

حضرت علیه الرحمة منظر نور و جمال ظهور رب العالمین

حبیب الله محمد معین الدین حسن خشتی اجمیری شمس

فلوئی لباب کبیت العتیق حوالیه من کل فنج عمیق

و در سلوک پیشین حال در بعض کیفیت مخالفت روئود

و آن برآدن است از اشتباهات معارف محصله

اعنی محصله است بفصل الله تعالی نه مقصد کسب خود

چه معرفت علویات کسب نامحاله هم پیشینه و در ترتیب

و ترتیب ضروری نیست با معین سلوک این طریقه علی

همچنین باشد رضی الله تعالی عن اهل بیت اکبر

که باده جادی الاول ششده هزار و دوصد و هشتاد و یک

هجری مقدس سعید تاسه روز و وقت مقصد باریاب

و فیض اجمالی بر وحش میرسد و فانی مثال نور مثال
حضرت علیه الرحمۃ میگردد و تا چندی بحسب الاشارة
بور و یا عظیم فیض از حضرت علیه الرحمۃ میرسد از اینجا
پندار د که مثال تعیین تشخص حضرت علیه الرحمۃ ذات
تعالی اشانه باعتبار شان العظیم است بفضیلت چنانچه
والله تعالی اعلم بحقیقه الحال پس نقلش بحضرت صلعم
و بحسب الاشارة ذکر کلمه طیبه مع اصدوة گرفت و نوشت
بصفات مشترکه و صفی تقنینش در اشتراک صفی
اتصاف بصفات الله تعالی تقنینا ضرورت الزام
پس تمایزش بصفة الحکم که در ان علم ذات واجب
تقنینا ضرورت بتن است بمقابله علیکه در ان علم
ذات واجب تقنینا نیست م رسید گاهی بملا خطه
عالم امر و گاهی مع قبایش بشهود عالم خلق و از ازا
بما هیات حسنه تعبیر میگردد و این فوق ما هیات مشترکه
اسمی الزام است مش در اشتراک اسمی عدم تقنینا

ت الله تعالى تقننا ضرورت مگر التزاما پس
 من بصفه بعلم که دران علم ذات واجب تقنن
 نوری نیست من است بمقابله علمیکه دران علم ذات
 تقننا ضروری است هم و این انوار مایات
 بسیر نظری از سه سال سینمود و آرزویش شد
 کنون بنین حضرت علیه الرحمة از آنحضرت صلی الله
 لی علیه وسلم بسیر قدمی نصیب شد افتان و خیزان
 از مرتبه لایین بمرتبه لا غیر رسید و نقطاع کله
 از ملاحظه عالم امر شد و آنهمه را در مرتبه اعتباری بود
 یافت زین پس از ظل محبت که دران لحاظ نسبت
 هم است پس از ظل حب بقطع نسبت بالتصاف
 محض که الله سبحانه را بذات خود تعالی است پس
 بمحبوبه بلا اعتبار نسبت بل بقطع لحاظ حب مشروط
 و باشد که عروج حقیقت موسوی تا اینجا باشد علی
 نبیا و علیه الصلوٰة و السلام و زین پس عروج شد

و کیفیت تفصیلی شود نشدش تواند شد که بسبب وج
 بسوی اجمال ذات تفصیل نباشد هم و هم از
 اشتباه مآخذ اشتراع اصول عنا صر برآمد در سلوک
 پیشین مآخذ اشتراع اصول عنا صر مرتبه ذات استجمع
 صفات تعالی و تقدست شبها عنها دانسته بود
 اکنون معلوم شد که مرتبه ذات استجمع صفات محمد
 صلعم مآخذ اشتراع وجود عنا صر است در معرض
 سلوک باشی و همچنین دیگر ذات بر تعالیات درجا
 موجودات و سلوبات و ذات متصفه بشان حکیم
 مآخذ اشتراع ارض است و مآخذ اشتراع دیگر دانسته
 و الله تعالی اعلم بحقیقه الحال و زمین پس سیر در مرتبه
 اعتبار از ان الله غنی عن العالمین شد که در اینجا لحاظ
 بر بوبیت نیست و این مرتبه نیز در حقیقت محمدی صلی الله
 تعالی علیه وسلم سیر قدمی یافت پس تعلیق شد
 به بیانات وجهانی رسول الله تعالی صلی الله تعالی علیه

و سلم و بر دلش فرمودند که ذات مسمی با اسم مبارک
 محمد صلی الله علیه و آله منطبق است بذات مسمی با اسم مبارک
 سبحانه و تعالی شان و فیض در وسط سرش زایل
 یافت پس در جمله بیات و جدانی و در ضمن آن بغا
 هم جاری شد و معلوم شد که بهین مرتبه بیات و جدانی
 دلالت با نطباق است و فیضی در میقتام خاص از
 حضرت امام زین العابدین تا سه پاس بقوت میر
 پس متعلا و بهین مقام فیضی از حضرت امام جعفر
 صادق تا سه روز میرسید گاهی بقوت گاهی
 پس چنان معلوم شد که فرمود با حضرت صلی الله علیه و آله
 شود و غلغلهش تدریج در سه چهار روز از زمان رضی الله
 تعالی عنهما بریده شد و با حضرت صلی الله علیه و آله
 پیوسته لا کون چندی نقصان هر دو امام بهام نهان
 معین بود و نقصان حضرت ثانی اکثر تها از میشد و در
 مقام توقف شد و به تدریج سیر در مرتبه که جامع

جمیع اعتبارات را حاصل شد از تشبیه تا استقنار
 ز تشبیه شان آن منظر اتم صلعم و در معنی لی مع آ
 وقت اسخ انکشاف همین لاله بانطباق است که
 صفة مافعه است و تکمیل معرفه اش واضح باد که تکمیل
 معرفه بمرتبه نطباق در عجز ادراک است نه ادراک
 بالا حاطه و کیفیت چه عجز لازم اینجا است م الله تعالی
 بی معرفه این مرتبه مستنوع باشد و یای تکلم مفعول به است
 و ملائک اربعه و انبیاء اولو العزم مقصود فی الکلام
 علی نبیا و علیهم الصلوٰة و السلام فاعل لایسع چه ایشان
 مرکز تعینات حوادث بعد تقرر مرکز تیه اولی بحضرت
 صلعم هستندش باید دست مرکز فردا حاطه مرکز
 بالا نتواند کرد و متضمن خود نتواند آورد دیگر مشرف شود
 بطلال او بر قدر استعداد خود م فلهمذاش ای تو
 تکمیل معرفه الله تعالی بر معرفه محمد رسول الله تعالی صلعم
 م اقرار گرفته شدند انبیاء که قال الله تعالی و از

بعد از سیاق اینها اینست که من کتاب و حکمت تم جام
 رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به و لتقررنه ط قال را و قرئتم
 و اخذتم علی ذالکم اصری قالوا اقرنا ط قال فاشهدوا
 بانما معکم من الشاهدین ش بقسیر این کرمیه در ذکر کفیه
 کرمیه اذ اخذ الله سیاق اینها اینست که من کتاب
 حکمت انخ با ثبات عظمه و فضل حضرت بنی الانبیا
 بر غیرش علیه و علیهم الصلوٰة و السلام مذکور است
 هم و اولیاء و سائر مومنان در تبع انبیاء بمعرفت آن
 رسول که محمد است مسلمش اقرار گرفته شدند هم
 و این فضل خدای مفضل است بر همه و در حین
 معارف است و در ضمن همین معارف کیفیت برآمد از
 استنباطات نیست یکی در ماخذ انتزاع اصول غایب
 دوم در حقیقت قرب خاص انخاص که استحالة حقیقت
 حادثه با حقیقت قدیمه پنداشته بود که یزعم عن قوله
 علیه الصلوٰة و السلام ما زال عسبه یتقرب الی بالنوا

حتی آنچه فاذا اجبته فکنت سمعه الذی یسمع به و بصیره
 الذی یبصر به و ید الذی یطیش بها و رجله الذی یسیر
 بها الحمدیث نوافل ما دون فرض و واجب است و
 ضمیر متکلم در کت مشیر ببالغه مختصاع است که تقدیر
 فلان سمعی سمعه خواهد شد چنانکه در کرمه لاحقه از اضافه
 بداده ظاهر است و رند استعمال ذات بصفه به فهم در
 نمی آید و قوله تعالی ان الذین یابعدونک انما یابعدون
 الله بداده فوق ایدیم ج و قوله تعالی فلم تقتلواهم
 و لکن الله قتلهم و ماریت اذ ریت و لکن الله رے
 الکایه بایه دیت که این نفی ترتب اثر ثبوت و مبنی از
 مصداق مقدم تجالف ما ثبت باشد که این همانا
 قتل اثبات مرکب را یا قتل در رے از کسی بر
 کسی پس مقصود کلام مثبت که این قتل چنان مثبت
 که واقع شده از ایشان بر کفار یا سپهر قتل در رے
 که واقع شود از کسی بکسی پس مہم شد در حقیقت خود

هستند که حقیقتش فرمود و لکن اینه منقسم و بی
 جز استحالہ دعای دیگر نفییم در و منقسم
 این گریه بد اینه فوق ایدیم و حدیث شریف گفت
 میطش بهادین بر دو گریه میاید هر یک در حدیث
 پذیرندش بدانند که نفی بصد ثابت باطل است
 باید دانست که ما رست و ظلم نقتلوا هم اگر نفی در
 بت است باطل است و اگر در خلاف ثابت است
 مایل پذیرد چنانکه از استند راکش ظاهر است م
 فعل اضتریاری عباد بافتابش فعل اینه تعالی
 حقیقه بفارق عدلین و انقضاء استحقاق جز از موعود
 عمل صحت پذیرد و گفته شود لم تفعلوه و لکن اینه فعله
 بل فرمود خلقتکم و با تعلقون و اگر مقصود است تبع
 فعل عبد بفعل الہی تعالی و حقیقه تخلیق پس بموجب تبع
 تخلیق این تخصیص بر است و ابهام و استند راک
 از کجا شعر اندکی پیش تو ختم غم دل ترسیدم

که دل از روده شوی و زین سخن بسیار است + والله تعالی
 اعلم بالصواب شش بر چند متن متضمن ایراد و جواب ایراد است
 لکن از آنکه فهم بر سر این رسه فصولی کرده میشود باید دانست
 گفتن این گویا دست خدا بر دست ایشان است و گویا که این
 فعل از خدا است و گفتی که این رمی از خداست مفید تمثیل است
 و حال آنکه لکن براسه تمثیل نمیشود پس این هم بی دلالت
 نظم است و در تمثیل اتحاد من وجه ضرور است پس اگر
 تمثیل از ثبات ثبات است نفی محمل است و همچنین تمثیل
 از نفی ثبات و آنما و ما رسید و لا آتسکته بر تحقیق و تحصیر
 که نظر امبغی صریح از متشابهات و حسب تسلیم است
 والله تعالی اعلم بالصواب هم اکنون موجد باشد که آن
 نسبت هم حادث نمیدخلون است در شبه حقیقت ذات
 و صفات تنزیی و تشبیهی و زمانی مشانه و داخل تحت
 امر مرتبه بلکه از حیثیات شش عبارت است از مرتبه
 حادثه غیر مخلوقه هم منسوبات ذات و صفات تنزیهی

او تعالی است که حادث میشود بقدرت و ارادت
 نه از روی زیادت بر صفائیکه قائم بذات است
 بیل علیه قوله تعالی انما امر و اذا اراد شئنا ان نقول
 فیکون اے اذا اراد شئنا لکونیه انما رجبه مرث
 مرتبه اعلم بقول کن فیکون کائنات خارج از
 مرتبه اعلم بم ترتب وجودی ضمنی اولت ای فیکونیه
 سبحانه اذا با فادت معنی خود بر تقسید زمانی که از خصائص
 حادث است دلالت میکند بر حدوث شرط و شرط بر
 حدوث جزاء و متعلقاتش و معقب بر تجاوزه خود از امر
 و بوم بقول کن فیکون موبد است بر تقسید زمانی
 ش تصحیح تحقیقش در ذکر کیفیت اثبات مرتبه الحجاب
 بین القدیم و الحوادث المخلوق مذکور است م و از اثرش
 اے حجابات را م انواع غیر محصور است و معارف
 در اینجا است حقیقه تجلی طور بقوله تعالی فلما تجلی ربهم
 الایه که دلالت میکند بر تقسید زمانی در مکانی که از خصائص

حادث است و حقیقه حادثه قرآن مجید و کلام با سوحی
 علی نبیا و علیہ الصلوٰۃ و السلام کافی قوله تعالی و
 ما کان لبشر ان ینطق به الا وحیا اومن وراء حجاب الایه
 یکلم متعدي مفعولین دلالت میکند بر عود من فوه مفعول
 ثانی محذوف برای مفعول اول و بقبریه ضروری
 و آن شایع عروض م تجاوز مفعول کلام است
 از منشأ کلام نفسی و الا نفی لایکلم الله يوم القیامه
 الایه از کلام نفی دون التجاوز و نفی و ادراک
 حادث غیر حادث را نتواند شد شایع موفق میکند
 این قول را قول صاحب معتبر و امام راز در مطالب
 العالیه ان کلامیه یرجع الی بایحده من قدرته و اراده
 اقام بذاته تعالی کافی شرح الفقه الاکبر لملا علی
 الفارسی هم و حقیقه قید که مبارکه و بیت المقدس
 بلافت قبلتین و مسجد ویهابا چه قدیم مشهود و سجود لایست
 و حقیقه کعبه عبارتست از مرتبه تعین ذاتی که منشأ را

فعلی در لغت من صفت حقیقی است بنا بر قرائن و معانی بآن مرتبه
 ذات حقیقتا و رجوع حوادث بآن فهو سبحانه فعال لما ییر
 فی مرتبه سبب و در مرتبه مندرجه فی حقیقه المحمدیه
 المستجمعة لا اعتبارات الذات فانها منظره مایه و در مرتبه
 بتوابعها معها و الفرق بین حقیقه قبله بیت المقدس
 و الکعبه اشرافیه انها من تنزیه مرتبه المتی هی حقیقه
 الکعبه اشرافیه مندرجه فی حقیقه العیسوی المستجمعة لا اعتبار
 تنزیه المنزلات من شرفها فانها منظره الانزاعیات
 و ماهیتها معها و حقیقه امر و تخلیق آدم بید مبارک
 خود تعالی کما فی قوله تعالی قال یا ایها الذین آمنوا
 ان تسجدوا خلقا بید ط و توعد فی حقیقه فیض رحمت
 ازینجا است و این استحالة بصفات حجابی لغت را
 مستحال و بقا را مایه الاستحالة از متشابهات نباشد
 آخری استحالة بصفات قدیمه اگر بدارند از متشابهات
 باشد پس میا ز دانشا بر و حال آنکه آن ممتاز است

و نیز فاذا احببت کنت سمعاً و دالالت می کند بر حد و
 حجابی می باشد بدلائلی که در تفسیر کریمه انما امره اذا
 اراد شئ بالبحر مذکور شد م و بر که نزد کیفیت حقائق
 درین سده نیست قدحی در ایمان جمالی او و امون است
 که کیفیت این حقائق بعلم الله سبحانه و تعالی است
 فلا یظهر علی غیبه احد الا من ارقت من سؤل الله
 پس سؤل علیکم مالم تکنوا تعلمون و تنزیه و در متنا
 نقائص است که حقیقتش صفت تقدیس است که تنزیه
 است از حقائق عینیه بمقتا بد نقائص مسلوبه و
 سبحانیه صفتی است فوق تقدیس و فوق اعتبار
 زائده آن تنزه است در مقابل شوائب نقائص
 که از صفات زائده بر ذات در مرتبه لایعینها ناشی است
 پس عروج تقدیس تا مرتبه سبحانیه باشد و این مع
 دل نیست نیافتد شد و الله تعالی اعلم بحقیقتش
 چند است در سیرمیات و جدائی آن سیرمیات

صلعم بود شبی بخواب دید بر پیش بزرگی نقشبندی
و بچ بزرگی چشتی نشسته اند شخصی پیش استاد میبرد
که نقشبندی هستی را چشتی بدل میگوید که ابتدا ایشان از
نقشه است و انتهای ایشان از چشتی یکبار انتساب خاص
بدل خود نام دوم جوایش گفت بزرگ نقشبندی سند بود

و در بار پانصد مرتبه ذکر اسم به صفتی که مراد عظم است

یک هزار دو صد مرتبه ذکر اسم +

و این سه سطر بهین عبارت بخط نورانی نمودند و در مقابل

سطر اول سواد عظم همچو قوس قزحی منقوش بودش

این نوشته نمودن دلیل صدق معامله موافق کشف بزرگ

نقشبندی است رمز هم فکر با کرد معلوم شد که اسم مبارک

محمد است که صفتش سواد عظم است بدلیل توله تعالی

هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیبارک علی

کله و توبه کون و ترجمه راوست چنانکه

فرستاد پیغمبر خود را مستصف بوضوح هدایت و دین حق

تا غایب گردانند او را بر همه ادیان اگر چه رنجیده باشند مشرکان
انتهی باید داشت اقصاف معنی میگرد علی الدین که دلالت
میکند بر نظریه جنس دین حق متضمن موجودات و باطل
منزومش ای موجود مستند هم متضمن مبدیات پس
ثابت شد مظهریت نام و اعاطه کلی بخفرت مظهر اتم صلعم
در آوان مبتدعاتش نقصنا و التزاما نقیصا حقیقی و مجازی
و تفصیل از تفسیر این کرمیه بجایش دریافته شود پس تفسیر
این کرمیه در ذکر کیفیت تفسیر کرمیه یریدون لیطغوا نور
با فواهم الایه مذکور است هم عددی مخصوصه نور محمد
ش ای مسلوباتیکه وجود یافته است در ذات مبارک صلعم
هم و اختراعیات وجود از مرتبه ربوبیت تا استغنا هم
شد صلعم و در بیام صد اقیه ما به المنفی ملحوظ نیست بل تفسیر
لا اله الا الله اثبات است و معارف تا قنای است
در انتزاع از متشرع منه در جانب عدمیات تنزلا و در
جانب موجودات عروجاً حاصل میشود تا خواست

او تعالی و بندگان ازین مکه سطر اشاعت به تقدیر ذکر اسم
 نامت مناسب و باز هر چه تواند و مرتبه سواد اعظم منطبق بر
 ذات و جب تواند شد چه سواد مقتضی حد حادث است و او
 تعالی ازین محدوده نیز است پس این تطبیق بر مرکز
 دایره حوادث یعنی ذات مبارک محمد صلیم منطبق باشد
 که محدوده آن در حد حادث است نه در حد ذات و عوارض
 چه شخص روحی حضرت مطهر جمال حق صلیم حکم غایت
 ظل اوسع و شخص عنصری در تبع روح متضمن موجودات
 بمعرض سلوباتش در مقابل شریکانش متخذا از دست
 و هر چه از سلوبات مخصوصه محمد صلیم موجود خارج در حضرت
 صلیم یافته شود غیر مقصود لعل است و از متشابهات
 تا ویش بعلم الهی سبحانه باید سپرد و از نجاست دفع منافات
 آنکه مبدئیه و اولیه ذات مبارک صلیم محکات را مرکب و
 بسیط مانع تربیت صلیم از عالم کبیر است و تربیتش از
 عالم کبیر مانع مبدئیه و اولیه او صلیم و البته در توسع روح

و کیفیت اتخاذش به غار و ذال منقرطین هم عنصر از او
 قدر بیشتر است و معارف کمال سعه صفات حق سبحانه
 درین اسطر توسع روح و اتخاذ عنصر از دست هر که شناختش
 شد ای کیفیت توسع و اتخاذ عنصر را هم شناختش شد
 ای آن معارف را هم پس عنصر اشرف حضرت منظر اول
 صلعم اطهر و لطف از عنصر غیر خود است و همانا نبودن سایه
 عنصر مبارکش را صلعم که ازین اتخاذ است شد ای از
 اتخاذ عنصر در تبع روح هم دلیل فضیله غایت شرف عنصر و
 روح مبارکش صلعم بر مقابل است و اگر برسد به کیفیت
 اتخاذ عنصر در یاد که فضیلات اسمانی حضرت الهی الاطهر
 علیه الصلوٰه و السلام ظاهر است بعصمه موجودات از
 سلوبات و جویا و فرق مراتب شرف میان حقائق محصوره
 و محفوظه و بهمی که حقائق متجانبه بر قدر تفاوت تزلزل
 از جانب موجودات بسوی سلوبات است پس این طهارت
 در دیگر انبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوٰه و السلام نوشته

جواز اش دلیل بر وجوب و جواز از ذکر کیفیت محسوس نور
 محمد صلعم من نور الله سبحانه الخ توان دریافت م
 پس بگر حقیقه ناقصه الحفظ و جازة الحفظ بحکم استخراج
 حقیقه وجودی و عدمی مش حکم در استخراج حقیقه وجود
 و عدمی چنانست که حکم کرده شود بر عدمی چنانکه ایمان و
 کفر و مشرک بهم کند در نفس خود پس حکم کرده شود بر کفر
 کما قال اولئک الذین کفروا آیات ربهم و لقاء فحطت
 اعمالهم الاية و لمن اشترکت لخیط علیک الاية و در اجتماع
 عمل با طاعة و عصیان کبیر و حکم کرده شود بفسق م
 پس ممنوعه الحفظ ممنوعه الطهارت است فاحکم من
 الحقائق و ما من الاحکام عند الله تعالی و رسول^{تعالی} تعالی
 صلعم کافی قوله تعالی انما المشرکون نجس الاية ترجمه
 جز این نیست که مشرکان عین النجاسته اند و حضرت
 ابن عباس فرمود نجس العین اند همچو کلاب پس اگر مؤثر
 نباشد مضر نه مش اشارت در اختلاف حنفیه و شافیه

و غایه لعلت برین حکم راجع در جانب حنفیه بی خلافت
 شافعیه است هم باید داشت فضلات اسماعیلی صاحب
 الطیب الطیب صلعم با وجود طهارت رتبه طیبیه میشد
 پس فضلات لطیفه راجحه باشد ع نه غنچه نه گل تره
 حقار بهار عالم دیگره : و نوشید بول حضرت حبیب
 الرحمن صلعم رام امین نه خادمه حضرت حبیب الرحمن
 صلعم تبسم فرمود و امر فرمود بغسل دهن منی نفرمود و از
 بار دیگر بگفت فرمود شکم تو هرگز در دهنم و نوشید من
 دیگران نیز و مالک ابن سنان پدر ابو سعید خدری مکیه
 خون زخم دندان مبارک حضرت حبیب الرحمن صلعم را
 بر دواحد و فرود برد فرمود صلعم هر که خواهد دید آن مرد
 از اهل حبش را بید سوسای این مرد و خوردند دیگران نیز
 متروک را باید که رو آورد کتب اهل سنه و جماعت که این
 طهارت را از خصوصیات حضرت حبیب الرحمن صلعم
 گفتند و دلیل بر خصوصیه نیاوردند و در دست

در صحت حقائق از خصوصیات نه پندارد مگر بعزق
 اینها و جواز ذکر و الله اعلم بحقیقه الحال و کیفیت راجحه
 است معانی و فضیلات لطیفه بعض اولیاء الله تعالى
 است ابراهیم ادریم و دیگران نیز رضی الله تعالى عنهم گوید
 مخفی بوده باشد از کتب سیر در یابد و اگر ذکر مصداق
 دعوی بغیر حضرت سید الانبیاء الموصوف بطیب النشر
 معلوم در کتب نیافته شود دعوی مسلم که از حقائق ثابت
 بریده باشد بعد از ذکرش باطل الحقیقه نتواند شد پس
 روزی در تفکر بود از حواس ظاهر فارغ میشد قوت
 یافت سرنگی نهاد دید که از رسول الله تعالى صلعم
 برایش شرف سیدارند فیض غلبه تمام میرسد
 و قل هو الله احد الله احد یخواند باز بهوشیاری هم تبادر
 مفاض علیها نام معلوم شد که اشاعت بغیض صمدیه
 واحدیه پس واضح شد که صفت صمدیه هم تیره است فوق
 نیست بلا اعتبار متابله و تائید ثواب فتنه نص

در مرتبه استغفار و امدتیه خود صفتی است که تکرار بیش
 صدتیه است چنانکه از منق عبارت قوله تعالی من
 ای قل بوالله احد الله احد لم یلد لم یولد لم یکن
 از صفات بل لزوم وحدت است بقطع نظر از شوائب
 حدوث مستلزمه در مرتبه تمانی غیرت صفات بدلالة لفظ
 من چه صیغه صفة مشبهه دلالت میکند بر لزوم م
 بخلاف و امدتیه من که دلالت میکند بر حدوث م
 فهو سبحانه فی ذاته مع صفاته فی اعتبار عینیتها احد و الله
 تعالی اعلم بحقیقه و از طوریکه رود او مفهوم میشود که
 سلوک این سلسله عالیہ برین شش مقام معین است
 قلب و روح و سر و خفی و اخفی و نفس در مرتبه جلال
 و الله تعالی اعلم روزی متفکر بود حواس ظاہر من
 بیکار شد سر تنگیه هفتاد و اشارت شد بکر محمد رسول الله
 لا احصى ثناء علیه از اینجا واضح میشود که فکر در دستند
 در اشارت مذکور از بزرگ نقشبندی بجای خود

سببه بود درین ذکر مقصود بی نهایتی مرتبه سواد عظم
در نظر عارف مع مقصودیه دلاله بلحاظ امر و خلق است
در اک دلاله بر تو عین است آدراک دلاله از دال معبره
لول و آدراک دلاله معبره دال از مدلول و صحه بلاغه
با دراک بط واحد و از طریقین محتمل از طریقین بر فو
ش بر فو عین متعلق ممتاز و هست مربوط است
با دراک که مصنف ربط مع متعلقات ربط است نه ربط
هم و در کیفیت تجدد تماز امر و خلق دشوار است چه کیفیت
تجدد در امر و خلق در تحت اعتبار ربوبیه بقیت وجود خلق
فرضت تمازش نمیدهد پس چه جاگمازش در اعتبار
استغنا است که فارغ از امرکان اعتبار ربوبیه است
حاصل اینجا مرتبه اجتماع بی نهایتی است کما بدل
علیها الحدیث است یعنی لی مع الله وقت لایعنی
مفرب و لا بی مرسل الحدیث فالاستجماع اصلا
منزوع لغيره مسلم الاتباع مسلم نصیبا جزئی

تا آنکه محاذی که گفت اعتبارات صفاتی و ذاتی از میان می‌روند
 من بفتح و کسب نفس و این اقصای است و اینجاست که در
 گفته فقر تکمیل نفس علی با قیل عنه صلعم فقر او اتم
 فبراهه اعلم ان الفقر وصف جنبی بر احتیاج الی ما احتاج
 الیه فی الموجودات و السلوبات کن قال صلعم فقر فقری
 و الفقر سواد الوجه فی الدارین و بما سحر فان بالموجودات
 و السلوبات فالذی بالموجودات اذا طابق باصله
 الیه فی وجوده تنه نقصان و استجماع باوصافه ثم فبراهه فی
 غایه المشابهة باوصافه تعالی علی الاستعارة للبالغة
 و استفادات الاستجماع و ان لا یسلم فیری بمتعال و به
 تعالی اعلم باید داشت که شخص ممکن مستتر بقیام مجازی
 است از شخص قدیم مع لزوم سلوبات تیسرگاه ظهور ظلال
 جانب قدم است از شغولی مستی خود خارج است با آنکه
 علم مستی خودش تا مرتبه ربوبیتی می باشد و بدانکه تعین
 انشایات و تعینات است با آنکه فارق است در مرتبه

اسمی و وصفی پس فارقی در استراک و وصفی و
النبوت و بحسب الولاتیه با فرق از مرتبه ولایت
تا ولایت خامسه و بحسب المعروج از افعال تا ذات
ربوبیه تا استغفار پس بحسب النزول و فراغت تمام از علم
خودش در مرتبه استغفار است و استجماع در نزول
و ظهور جانب سلو بابت از علم هستی خودش حاره
و انزاعیات عدمی مخصوصه محمدی صلعمش ای مسلوبه
وجود یافته است در ذات مبارک صلعمم لازم است
پس اگر بعلم هستی خودش ظهور مشبهات بوجودات قدیمه
با انزاعیات عدمی غیر مخصوصه محمدی صلعمش ای مسلوبه
در ذات مبارک صلعم وجود نیافته م است ان عیب است
یا صغیره یا کبیره یا کفر یا شرک علی تفاوت ال درجات در
شرعیه یا طریقه العیاذ بالله تعالی منها اللهم صل و بارک
و سلم دائما ابد علی محمد رسولک حبیبک و علی انواره
لما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمنا به

ذکر کیفیت کلمه طیبه لفظاً و معنای با دیگر مطالب

بسم الله الرحمن الرحيم

سخنه الله و نستعينه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعه و علی آلہ
و اصحابہ و اتباعہ جمعین سخن است در تحقیق لفظ و معنی کلمه طیبه
لا اله الا الله محمد رسول الله مقدمه ششمان بر تعقیبات
تبیین نفی جاری میشود بر ترتیب اثر تا ضرورت ذہنی که حاصل
شود از مصداق متقدم ثابت نہ بر عین ثبوت که خلاف بدامنه
و عقل است و نہ بر عین عدم که علم و حکم بر عدم غیر معقول است
ش این اصل در ذکر کیفیت الاصول در اصل ذکر کیفیت لفظی
مصرح است مملکت حکم تنسبیه مقصود در جواب
اثبات و نفی از عوارض میشود نہ از ذات سخن چه بحث
کرده شود مگر عوارض و نیز مخبر به بودن ذات مہمل است
و ہم نفی ذات نفی بر عین ثابت است یا بر عین عدم

ولیکن نفی عرض منطبق با تعینیه با مقام به معنی کالو جود
 هم نفی بر عین ثبوت از روی نفس عرض و مقام
 به است یا بر عین عدم لازم علم و حکم بر عدم و این همه بطل
 و بودن صفة نفس ذاتش چنانکه گرفته شود که وجود
 نفس ذات است و صفات ذاتیه نفس ذات است هم معقول
 نیست و مهمل اخبارش از آنکه مسند الیه و مسند حقیقه واحد شود
 و حال آنکه نشود هم و مبطل اصل مختارش یعنی مقصود
 در اخبار اثبات و نفی عوارض است نه از ذات هم تنبیه
 خبر خبر صیغه منفه تواند شد و رنه خبر پیش بفتد ان عا بد مفید
 اسناد حقیقی باطل است مگر تا دیلاش بودن خبر صیغه
 منفه ضروریست چه تحقق اسناد حقیقتا در فعل و فاعل است
 از اینجا است که اسناد حقیقی خبر در فعل و اسم صفة و اسم
 صحیح نیست و خلاف آن باول شود و فعل یا اسم صفة و اسم
 محلا بالمجازات چون اسمه نور السمواته ای منور و زید عدل
 ای عادل و آله واحد ای اله جاری مجرئی اسم است

و فرضا بالمقدرات چون زید مجرای زید متصف بصفة مجر
 و این کلام استعاره است مبالغه و زید ابوه قائم ای زید و مجر
 ابوه قائما و ضمیر در ابوه بر بنای اسناد مجازی بر آن تخصیص کنه
 بنا بر استقامه معنی مخصوص اوست نه برای صحت اسناد حقیقی
 مبنی زید که منفیه معنی صحت معتبار است و ابوه مرفوع است
 بر بنای قیام معنای خبر چنانکه مجر و قائم تابع او ممتنع
 لفظ ال صفة مشبهه است معنی پرستیده شونده از الهیته
 معنی پرستیده شدن که صفتش مقبوعیه جانبی است مر
 جاسبه را بر کتب آثار مقبوع مرتابع را نقضنا و التثنا
 پس آن حقیقت است بصفة مانعه کفر له سبحانه انما له
 ال واحد الایش درین ایه کریمه لفظ ال مستنازع است
 ای نسبت با قبش اسم صفة است و نسبت با بعدش
 جاری مجرئی اسم ازینجا است که لفظ ال اسم ضمیمه
 م یا مجازا است بصفة جامعیه نه اسم ضمیمه بوجود
 اشتقاق و عدم محمودش گفته شد ال معنی معبود

زفا است اصلا و الف زائده از آله لفتح و الهمزة
 بمعنى عبادت چون امام بمعنی مأموم و اسم غیر مشتق
 نیز بمعنی اسم مفعول نزد محققین گفته شد از آله مکسر بمعنی
 تخمیر در معرفه و بمعنی فزع ای پناه جستن و گفته شد از
 و که بمعنی تخمیر پس صلیش و لاء هست بدل کرده شد
 و او بهمز چون در اشباح از و شاح درین صورت ها
 بمعنی مفعول خواهد شد از آنکه عبادت و فزع و تخمیر
 می آرد عابد و عائد و مشتاق و عارف بسوی او تعالی
 انتی القبة از الهه اولی المقاصد تحقیق است با نچه درین
 مشار شد و باختیارش غیر مشتق بمعنی مفعول تعذر است
 بلکه موضوع له صرف لغت است که لفظ عبارت از است
 پس در صورت غیر مشتق بمعنی مفعول وجهی مدلل از مراد
 مجهول است مگر در صورت اشتقاق دلالت ربطی مجوز
 معنی مجازی تواند شد چنانکه معید در صفة مشبهه بمعنی
 مفعول و فاعل بمعنی معنای و دیگر هم برین قیاس

و مثل مبهات بمعنی فعل باصل وضع سماعی است بفتحه ان
 ربطی که در اشتقاق و غیر آن است بخلاف الکه اشتقاق
 از اختلاف و ماده ظاهر است انهی و گفته شد اسم جنس
 است برای الکه صفة عنقه کرده میشود و رد کرده باشد باینکه
 صفة جاری مجری اسم میشود پس صفة کرده میشود است
 و اگر رد کرده شود باینکه اسم جنس جا به است متصرف
 بمفهوم مصدر جعلی نه مشتق میشود و نه مشتق منه شاید
 اقرب باشد تمثیه الا برای استثناء است و تغایر
 شش در مقابل نفی و اثبات و تشکیک و تعریف یا
 وجهی دیگر در ارکان ثلاثه استثناء شش یعنی
 مستثنی منه و مستثنی و وجه استثناء هم اگر چه متصل باشد
 ضروریست ورنه بسبب اتحاد مهمل و همچنین غیر و غیره
 هم مفید استثناء است تشبیه لفظ مبارک الله صیغه
 مبالغه صفة مانعه است شش پس نخواهد جنس و عموم را هم
 و اسم معرفه مناسب ذات واجب بتسمیه قدیمه نه

اله مخصوص باللام که نکره مخصوص شود بنا بر ازاله تنبیه و این
 در مرتبه قدم تواند شد چه ذات مبارک اله جل جلاله باقی
 افراد مستقالبه در تعریف خود فی حد ذاته چنانست که هیچ
 بغیر ندارد و تعریف و تشکیه لفظ بر بنای تعریف و تشکیه
 معنی است و تخصیص نکره قبضای صلیش را ش که عموم است
 م باطل نکندش پس با وجود تخصیص اله وجود مستکر در
 قدم و اینها بدفعه ذی باله تعالی منه م و حذف سطره لفظ
 مبارک اله با اتصال ما قبل خلاف قیاس است ش
 از آنکه اصلی است م بدعا بعد تفهیم تنبیهات مقدمه منکر
 که درین کلمه طیبه لفظ اله اسم لا حییس و موجود و غیر محذوف
 تواند شد و رنه نفی مطلقا و بعضا صادق نمی آید زیرا که
 در مطلق نفی از ثابته در خبر و اثبات از منفی به درستیها
 است و آن هر دو غیر معقول و در بعضی وجه نفی و استثنای
 ثابت نمیشود چرا که همه افراد در مقصودیه اتحاد مجازے
 بمعنی مصدر صلی مساوی اند باید دانست حکم صلی

با اتحاد مجاز که افراد بهر راست معنی مصدر جعلی که له
 معنی بعینه منطبقه ان بآن نه با اتحاد حقیقی چه اتحاد در
 حقیقتین است نه در حقیقه واحد و اتحاد حقیقی حقیقتین
 مستند مکر و صفا و آن مجازیت پس ادا اگر اسم جنس است
 بعد از افراد است یا نه اگر نیست باطل شد انصافش
 بالیهیه و اگر هست سخن مجازیت با حقیقی اگر سخن مجاز
 باطل شد وجود متوجه به بطلان اتحاد حقیقی و اگر سخن
 حقیقی است فرضا باطلا باطل شد تعریف جنس بطلان
 افراد نفی ان اتحاد مجازی و مختصر است که وجود افراد
 ابطال وجود متوجه و وجود متوجه ابطال وجود افراد
 میکند و چون همه افراد در مقصود انصاف معنی مصدر
 بحکم واحد هستند پس انسته شد که این نفی و اثبات
 ممکن و بعضا بجه صورت بند و فردی بجه مستحق اثبات
 شده نه دیگران و همین تردد لاحق است معنی جامعیه
 از قطع نظر از مانعیه و مقصود نفی در حقه و اثبات

در استثنای ما و رای الوهیه باشد و حال آنکه سخن ایمان
 در الوهیه واجب الوجود است نه در غیر واجب الالهیه پس
 بر اسم لا بفرض جنبیه الوجود و وجود تواند شد از سبب
 افادت معنی منطبق بالعینیه مبند الیه تضمیناً و تحسین مقصود و
 مثل آن که معنیش مقصود در الوهیه است التزاماً و جنبیه
 وجود در جنبیه الوجودی در افراد وجود و در چنانکه در افراد
 الالهیه است و در صورت تقدیر موجود این نفی را ثبوت
 مقدم الکران وجود حادث است اثبات وجود قدیم و نفی
 وجود حادث در غیر الالهیه است و تحقیق و تخصیر وجود حادث
 بالهیه سببانه نفوذ بالهیه سببانه منه و اگران وجود قدیم است
 ناپا اثبات وجود حادث و نفی وجود قدیم در غیر الالهیه
 است و تحقیق و تخصیر وجود قدیم بالهیه سببانه که منافی جنبیه
 الالهیه سببانه بالهیه است نه تحقیق و تخصیر الوهیه مقصود ایمان
 در وجود واحد است نفی از ثبوت و اثبات از منفی
 جنبیه الالهیه باطل و اگر وجودی نیست نفی

و اثبات بر عدم است باید داشت که بمبراد خبر عام منافی
 مشترک الغیرم محذوف که گفتندش ای بخوانم
 ای بایستقیم المعنی منطبقا بالعینة بسند من همین اطلاق
 بالعینة منفیه دلالت بر حذف خبر است و اگر نباشد دلالت
 بر حذف خبر کجا است مگر نفی ثابت در خبر و اثبات منفی
 در استثناء است و من برکاه که عام است مگر عدم قطعی
 خبر بعد تمشیش است مگر و حال آنکه قطعی خبر بالوجه
 مقصود است و در معنی بایستقیم المعنی منطبقا بالعینة
 بسند اگر خبر خاص منافی مانع الغیرم گفته شد
 موافق فصاحت کلام و بلاغت مرام بودی و بمبراد خبر غیر عام
 یعنی عین غیر منطبق چون قیام و متغایر بالعرض چون وجود
 فی الوجود اگر چه نفی از ثابته و ضمن بسند الیه است نیست
 و لکن دلالت واجب بقدریه حالیه یا مستالیه بر حذف خبر
 و در معنی عین غیر منطبق که مشترک الغیر تواند شد اگر
 خبر عام گفته شدی مناسب بود که فعلیک الان

ففي الكلام وبموجبها نكته در استثنای متصل در وجه طلبان
بالعينية خبر اثبات معنی به لازم الاهیال است و منقطع بقطع
جنبه مقصودش لازم الاهیال است بانکه منع الوهیه
در ذات الله تعالی خواهد شد بقطع جنبه هم اگر چه اثبات
از معنی به لازم نه و اعتبار الای معنی غیر هم مفید استثنای است
فالقراین القرار و اگر در غیر عائد گرفته شود در کریمه و لو كان
فيها الله الا الله الایة تجالفت مرجعش ای الله با عائد
هم چه توان گفت و اگر عائد گرفته شود در لا اله الا الله و
لا اله غیرک بضرورت عائدش بسوی اله هم چه توان گفت
و اگر لفظ غیر بقرض عائد حال با صفة بواسطه ضمیر خبر محذوف
برای اسم است پس حال صفة عرضا در وجه صفة نشاء
و تابع ذوالحال و موصوف است فضلة و مقصود فی الكلام
اصلا ذوالحال و موصوف است نه حال و صفة پس مقصود
فی الكلام اصلا اثبات الوهیه برای الله سبحانه نشاء
بل نفی الوهیه مطلقا خواهد شد هم در صورت وجود

فضله و بهم عدم ان م و حال آنکه اینجا اثبات الوهیه بر
 الله سبحانه و نفی الوهیه از غیر او سبحانه مع تقدم نفی تخصیص
 للاثبات بحقیقت المقصودش ای مقصود است که اول نفی
 کفر و شرک کرده شود پس آن اثبات الوهیه تا ایمان محقق
 بالله سبحانه گردد و کما قال سبحانه فمن کفر بالطاغوت و یؤمن
 بالله الا لایه ورنه تا ثبوت کفر و شرک بیان محقق بالله سبحانه
 نگردد م فی الاستثنا مراد است و بی واسطه ضمیر خبر
 کلام مهمل است و بهم نفی افادت معنی جنبیه مقصوده میکند
 ش الا بمعنی غیر م یا بی فرض عاده مفعول الم اسم فاعله
 خبر محذوف است پس در خبر ضمیر سوی مسند الیه فاقد است
 تکلیف ان خبر و خبر پیش به نقده عاده و با جمال معنی باطل چه حال
 این است که افراد اله خیر الله نمید ای عین الله هستند تفصیل
 اجمال نیست که مدلوله جنس است و مدلول اله معرفه فرد
 از افراد جنس ش ای مدلول اله م پس بگر عینیه افراد
 با فردی اندراج کل در جز است و اینجا حقیقی حقیقتین

متمنع و اتحاد مجازیه بطل قوه ترکیب تجزیه در ذات
 اله تعالی باطل و نیز اگر از افراد اله الهه باطله مراد است
 عینی و حسیه اله حق چنانست و اگر الهه حقه مراد است قوه
 الهه حقه چنان و تیرنده الهه سبحانه درین دعوی اتحاد و یزد
 اصنام هم شد و هنوز وحدت وجود حاصل نشد چه درین
 عینی نبیند با الهه سبحانه به تحقق نیست سخن در عینی اله با الهه سبحانه
 است و پس و نیز عابد متقاضی معبود است و معبود متقاضی
 عابد پس بسبب وجود مغایرت تجویز عابدیه و معبودیه واجب
 بهر گرا افراد هر موجود به نسبتی عابد تواند شد و به نسبتی معبود
 به نسبت مخصوصه میان عابد و معبودش که در غیر این عابد
 معبود مخصوص بهر گرا نتواند شد و هم تگایر بر دوش
 از آنکه برای عابدی معبودی مخصوص است و بر اوست
 معبودی عابدی خاص پس کثرت عابد بقدر کثرت
 معبود است و کثرت معبود بقدر کثرت عابد خود با الهه سبحانه
 من سور الفهم هم نکات فردانی عابد نتواند شد به انضمام

معبودش و فرداخر معبود نتواند شد بافدام عابدش
 پس چون نظر کنی همه افراد مشترک احکام در عابدیه و معبودیه
 است نه مخصوص احکام فکلیف المقصدین الذی موجب عبادت
 علی احکام المخصوص المقصود فی بیان العابدیه و المعبودیه الا
 فی افراد الاول للمعبودیه و فی افراد الآخر للعابدیه فحينئذ
 زال حکم العابدیه من افراد الاول و حکم المعبودیه من افراد
 الآخر مع وجوب الاشتراک فی احکام بجنسیه و در آنچه
 اقتضای عابدیه و معبودیه بخواید نتواند شد وجود است
 فارغ از نسبتین پس در آن چه حکم توان کرد از الوترتین بوجه
 باشد سبحانه و نیز اگر ثبوت عابدیه و معبودیه بر ربط تبع
 خاص است که حادث را با قدیم است این صفتی است
 مانعه منقصود ایا مانع تعالی است و اگر بر ربط تبع عام
 است که مشترک و صفی یا اسمی است این صفتی است
 که مقصود ایا مانع تعالی نیست و نیز اگر فردی را ربط
 تبع با فرد است برای عابدی معبودها است و نیز اگر

فردی یا فردی با یکدیگر ربط تبع دارد و در عبادتیه و معبودیه
 با هم گراست تکلیف احکام فیا مینما من الاحکام و اگر افراد گرفته
 شود ربط تبع در وجود واحد نتواند شد و نیز فرمود حق سبحانه
 انکم و ما تعبدون من دون الله حسب جهنم انتم لها وارد
 پس برین اعتبار که هر عین جوهری عابد و بوجهی معبود است بحال
 همه افراد فی النار بسته پس فی الحجة کیانند و اگر این درود
 برای عبادان و معبودان من دون الله است نه برای عبادان
 و معبودان عین الله پس اینهمه عین الله بسته من دون الله که انما
 و نیز حق سبحانه است دل نفی التیة تعبدون من دون الله بایه
 لو کان معولاً لاله ما و رد باط و کل منها خالده و ان فرمود
 چنان گفته شود این الله و عین الله و نیز عجب است بدلیه
 لفظ مبارک الله بالغار الا زیرا که مبدل منه در محل نفی است
 و لفظ الا مانع اتحاد مقصود و انما من بی عطف نتواند شد
 و هم بدل با مبدل منه کلام تمام نتواند شد و حال آنکه کلام تمام
 بودن این کلام واجب است بنا بر دلالت بر آنچه این کلام

انامه و انالیه را چون پیش این توجیهات در مقابل بر وجه
 است هم پس تقدیر لا اله الا الله همچو تقدیر لا مقصود الا الله
 تواند شد با مانعیه مقصود و الا فکیف انتفاء الشک فی المقصود
 و موانع بر جنبیه و عمومیه مقصود از لفظ و اجمال معنی خود ظاهر است
 که جمیع ضمیر مقصود که مافی الذمین است اسم لا یعنی مستند
 است و درین نکته است توسع نفی مقصود تیه الوهیه
 مانعه از مذہونات چنانکه الله اکبر به تشبیه اثبات توسع
 است و هم اشارت بمغایرت حقیقی میان مفضل و
 مفضل عاید که موبد مقصود لا اله الا الله است و لفظ
 مقصود خبر است منصوب بر بنای قیام مقام اسم
 جنس دلالت و احتراز از عن الرفع للمعرفة پیش ای منصوب
 است برای دلالت بر اسم جنس برای احتراز از رفع دال
 بر اسم معرفه هم جمله مستثنی منه و الا الله با خبر مقصود
 محذوف و نه بدلالة قرینه وجه استثنای جمله مستثنی واجب
 الانقطاع و این استثناء مفرغ است که دلالت دارد

بر توسع مسند الیه معبود و ذهنی پس قیاس کن با همچنین
 الا که صفة مشبهة بر وزن فعال باشد بلزوم الیه
 مانعه معنی استجماع بحال با کمال و رز معنی معبودیه صفة
 چون تواند شد و نیز ثبوت متقدم نفی لفظ الیه را معنی
 مذکور خواهد نه اسم غیر مشتق بی ضمیر معنی صفة جامع و نه
 اسم جنس چنانکه مذکور شد و باید دقت که جامعیه با شریک
 و صفة یا اسمی مانع مانعیه نه پس حکم کرده شود موافق
 حکم اقامت به چنانکه در انما الله واحد بصراحت
 و در لا اله الا الله با استثنای لفظ الیه صیغه صفة و خبر واقع
 است و اگر درین بحث لفظ الیه صفة مانع نباشد و تکلیف
 بسقیم المعنی فی انتفاء الشک فی الیه صفة و اگر این ترکیب
 مسلم نشود همه وجوه مذکوره العذر عارض خوانند شد
 و در صورت مانعیه الیه معنی غیر که حال یا صفة از ضمیر که بر
 تعریف و تخصیص و احوال یا موصوف باشد هم
 به نتیجه طنی بحصول اثبات الیه صفة الله سبحانه

مش این چنانست که مصداق مقصود معین نباشد
لیکن نفی بعضی مستلزم تحقق مصداقیه مقصود و بعضی
نمانند و حال آنکه قطعیه بران هم معلوم و مصداق منیت جایز
باشد عدم تحقق بران نیزم که بحسب اللفظ معنی چنین است
که منیت چندی متصف بالوہیتہ حال آنچیزا منیت کہ غیر الہ
است پس نتیجہ ظنی آن بحسب المعنی الہیہ تواند شد و حال
آنکہ بحسب التحقیق قطعی است مگر وجود مذکور و غلظت نتیجه
مانع و عجب است بحصول اثبات بدوران نفی بآن دوران
نفی محتاج ثبوت متقدمی است کہ خود مستلزم نفی این ثبوت
از غیر خود است نہ محتاج نفی و تیر باید دانست کہ لا الہ الا
حمد است ثنائیہ مفسرہ است و محم سوال الہ حمد الہیہ مخصوص
از عموم لا الہ برائے استیفاء مفسرہ مصداقاً لما نفی عنه
الا لوہیتہ و تعریفی علی ما اثبت لا الا لوہیتہ پس مفسرہ مفسرہ حمد
معنہ خواهد بود یا ستائش و رنہ مصداق و تعریف ضروری
باجل شود و باید دانست بدلیت لفظ مبارک محمد مصداق

جمله استثنائیه می ازین که اگر بدل از جمله منفیه است
 تعرض علی اثبات لا اله الا الله باطل و اگر از جمله مثبتیه است
 مصداق لما نفی عنه لا اله الا الله باطل و اگر از منفیه و مثبتیه
 معا گفته شود تعارض مبطل هم و اضافه رسول مانعش
 چه اضافه نمی شود مگر در متغیرین تکلیف المبدل هم باید
 دانست الله که محتاج الیه است مر محتاج را شناخته نمی شود
 مگر به لاله از محتاج بر ربط احتیاج پس بر آن حصول ثبوت میسر
 الهیه که ترتب اثر متاخرش مورد نفی نسبت به محتاج است
 مصداق متقدم باشد و همچنین محتاج مصداق متقدم است
 برای حصول ثبوت ذمینی نفی ایص که ترتب اثر متاخرش
 مورد نفی نسبت به الله محتاج الیه است بقدر حصول اینچنین تصدیق
 اقرار لا اله الا الله دلالت ظنی بر آن دارد و در نه جهان
 تحقق پذیرد نفی و اثبات و قبول شارع بصدیق را از
 اقرار بهین لاله است ظنی و اتباع ظن واجب و الله تعالی
 اعظم بالصواب متبذیه غرض سکلم ما فی الباب صححه عقیده است

نه مناظره و مبارزه چون به تعبیر مایهات از لفظ گرفته
 نیست بنا بر صحت مدلولات الفاظ مختلفه و تصحیح الفاظ لغوی
 صرف و نحو و فعل و عقل سخن واجب آید پس سخن در آن
 که گفته شد بکفر باید فهمید و اگر سخاوت و زهد و ازان وجود بدعا
 زسد تشبیه اینهمه سخن بود موافق علمای الفاظ ظاهره
 اکنون شارقی موافق علمای حقائق باطنه میشود که
 این کلام را بکلمه ناسیدند پس واجب برای آن معنی معنیه و
 دقتی از اقسام ثلثه پس اسم است باعتبار الحاظ معنی قائم
 پس لول مفردش نسبت قدیم باوصاف ثابته باعقل
 متعلقات حادثه که در کلام اسم مبارکش اسم است و وصف
 لا اله الا هو و فعل است باعتبار الحاظ معنی قائم بالغیر
 اصلاً پس لول مفردش وصف است در مرتبه قدیم باعقل
 متعلقات حادثه و حرف است باعتبار الحاظ معنی قائم بالغیر
 عرنا پس لول مفردش وصف است در مرتبه قدیم باعقل
 متعلقات حادثه پس محمد رسول الله هم کلمه است با معنی مفرد

که بیان است مراتب نام کلمه را دلالت پس بحدوث خود دلیر
 است مرعنی مفرد اسم را ذاتا با تعلق متعلقات منتهی خود
 و مرعنی مفرد فعل را وصف با تعلق متعلقات منتهی خود
 و مرعنی مفرد حرف را ضمیه با تعلق متعلقات منتهی خود
 قال سبحانه مثل کلمه طیبه کثیره طیبه اصلها ثابت و فرعها
 السمار قوتی الکلبا کل صین باذن ربهاش تفسیر این کلمه
 در ذکر کیفیت الرساله و النبوة و الولاية انسخ مرقوم است
 و از تفسیر کلام بکلمه مراد معنی مفرد است و الا فکیف تنفیه
 معنی مفرد اسم نصیب محمد رسول الله تعالی نور اول ما خلق به
 تعالی است مسلم و معنی مفرد فعل نصیب انبیاء الله تعالی است
 مسلم و معنی مفرد حرف نصیب یومنین است رضی الله تعالی
 عنهم تنفیه در حذف اسم لا اشارت است بکلمه گردیدنش
 بلا خط الوهیه الله سبحانه و این صحت نه پذیرد مگر شرف
 معرکه صحیح و لا نه دوم و ما فو قش و تعالی بنا بر دلالت
 واجب بوسه الوهیه اللهم صل و بارک و سلم علی محمد

رسولک حبیبک و علی انواره کما تحبه و ترضاه و تشفعه

فینا و ترجمنا به

ذکر کیفیت تعیین احمدیه محمدیه با دیگر مصلحت

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعین به و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ و

الو صحابه و اتباعہ اجمعین باید دانست کہ اعتبار

احمدیه فوق اعتبار محمدیه فرمودند چه اصل اعتبار احمدیه

اعتبار احمدیه و اصل اعتبار محمدیه اعتبار واحدیه و ستر بود

پس اعتبار احمدیه مرجع و مآب اعتبارات کلها متضمنه محمدیه است

چنانکہ اعتبار احمدیت مرجع و مآب اعتبارات کلها متضمنه

واحدیت است پس اعتبار احمدیه فشار انشراح مایات است

و اعتبار محمدیه منش را اعتبارات محضه و این بتسمیه اعتبارین با حمدیه

و محمدیه موافق تقبر قدما است و دلالتی برین معلوم

در دین نیست لیکن بر مراد نفس مبارک اعنی محمد رسول الله

الایه و بیشتر بر رسول یاقی من بعد اسمہ محمد الایه وجود و با وجود

مسمی بمحمد و احمد صلعم به شخص روحی فی حد و درین عالم متهود
 موجود و مقصود واحد است مع فرق اعتبارها که بمفهوم
 خودش دلالت میکند بران ای محمدیه بطور موجود است
 مع لزوم سلوبات و احمدیه بمعرفه موجودات و سلوبات
 بدلالة اعتبار محمدیه صلعم از روی مانعیتش پس مقصود معرفتیه
 اعتبار محمدیه است و مقصود عارفیه اعتبار احمدیه چنانکه
 فرمود صلعم من عرف نفسه فقد عرف ربه من بین که
 نفس غایت است و هم معروف و عارفیه از اوصاف
 عرف هم و تحقق ایمان بر اعتبار محمدیه است گفته می شود
 محمد رسول الله صلعم پس اعتبار محمدیه و احمدیه از روی مانعیت
 در حد خود و از روی جامعیت در حد خود برین بنای کور است
 و البته اعتبار محمدیه فوق اعتبار احمدیه است از روی تفضیل
 چه اظهر است که احمد تفضیل فاعل است و محمد مباله مفعول
 بحکم خاصیت تفضیل و مباله افضل است از تفضیل بآنکه
 تفضیل در حد خود با فادت معنی محتاج باشد بغيرش

پس محمد و د باشد در حد اضافت بخلاف مبالغه که در حد خود
 با فادت معنی محتاج غیر نباشد بعد از اقتصای اضافت پس
 محمد و د نباشد پس فضل مبالغه از تفصیل ظاهر است و هم
 کمال منظره و مقصودیه معرفت کمال از اعتبار محمدیه است و هم
 عجز در حد معرفت کمال از اعتبار احمدیه است و وجود عنصر
 با نزاع نفسی از روح است بعرض مسلوباتش از روح
 بدان که محبوبیه محمدی اعتبار است از ابتدای انتزاعیات
 مخصوصه محمدیه تا غایت انتزاعیات وجود از ابتدای ربوبیه
 تا استقرار اعتبارات الهیانی حدی و همه اخل محبوبیه است
 بفرق نسبت اعتبارات و آنکه گفتم و گویم از انکشاف حقیقه
 مرتبه سواد عظم میاید میشود و از اینجا است که محبوبیه محمدیه
 بر محبوبیه احمدیه و محبوبیه انتزاعیات وجودی بر محبوبیه
 انتزاعیات عدمی مخصوصه محمدیه فضلی دارد و در حد اعتبارات
 و تفصیلات در فرق نسبت اعتبارات نامناسبی است
 نقیض بیان نپذیرد و اگر خواست او تعالی است بوفی اجاب

از فرق نسب می نویسد اللهم صل وسلم علی محمد النبی نورک و
علی ائمه کما تحب و ترضاه و شفقه فینا و ترحمنا بتمت سه سو عوده

بسم الله الرحمن الرحيم

حامد و مصلی و سلما قال صلعم اسم جمیل و محب الجمال بدانکه دو
جمال مع اسم الاضافه است بعدم ذکر تخصیص اضافه واجب الی باب
القیام پس متوسع المعنی است باضافه سوی قدیم و حادث
متضمن بالموجوبات و ملزمش متضمن بالمسوبات نیز و اگر نمی پرسد
بنیم چه میگوید پس تفاوت محبه بر قدر کیفیت جمال است که صوم
می شود بتوفیق تعالی بدانکه محبوبیه ذات و صفات خود محبت
ذات و صفات خود است از اینجا است که محب نخواهد غیر محبوب
تنباشد میان محب و محبوب مگر محبه از اینجا که مقصود گفت کنرا
مختصا فاحسبت ان اعرف فخلقت بحسب شئ گفتم این
تمیه نه گفته شد برای این سند صحیح نه ضعیف تبع کردش
در کشی و عقلائی لکن معنی صحیح است که مستفاد است
از قوله تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون ۵

ای لیر فزانی که فسرده ابن عباس صنی الله تعالی عنها یحیی بن
 گفت ملا علی القاری انتهی گفت آنکه بدایت میکند مرا که
 سزاوارست که برآورده شود خدا از حدیث بنی مسلم از آنکه
 مقرر شدن است عدم حصر حدیث بنی مسلم پس عدم حصول آنست
 برای بعضی بیرون نمیکند از احتما از حدیث بنی مسلم گفت
 که عبودیت تبع ظنی است بصفات ذی مثل محققش خود نبود
 پس متضمن باشد معرفت و محبة و غیر ما را هم مشعر آنکه از این
 بر مقتضای محبوبیه خود و محبیه بخود خود معروفست و بخود بخود
 بدلالة صیغه مجهول به لطافت توسع فاعل و تفسیر مفعول است
 توسع معرفت صفاتی بدلالة لغت تخصیص معرفت از علم قائمه
 سبحانه فی نفسه محمد و بنی محمد ^{بنده} محمد صمد فی نفسه محمد و بنی
 محمد محصل الدلالة بر ربط الفعل بینها بمنها بمعرفتها و درین مقصود
 نظر غائر از محکمات است مبادا که زیغ نظر از محل معرفت در
 مشابهاست اند خلاصه افزایش خزان که ما خود است از
 انش که بعکس در دمنده مرتبه صحیح است بحکم شبه مصنوع از

صانع چنانکه فرمود صلعم خلق الله الان على صورته تواتر
وفي المشكوة خلق الله آدم على صورته بايد و است که اين حد شير
تفاوت معنی هستند بلفظ الان و آدم که عارف حقائق فهم
و گفته شد که رجوع ضمير در صورته بسوی الله است و حاصلش
على صفاته است و اين حق است و گفته شد بسوی
انسان آدم است و حاصلش کما في علمه است و اين مهمل است
از آنکه مشبه و شبه به واحد است پس مجبیه و مجبويه حسب
تفاوت درجات مناشی موجودات الزامی متضمنه مساوات
و موجود تضمنی متضمن موجودات لازم حقیقتش باشد پس بدانکه
انسان ما خود است از انش که صفة الله است براس
ذات او تعالی پس انسان معنی است چنانکه غل است
از موجودات و وجه تضمن او ان هو من است پس انسان من
افضل است بعبادش در موجودات از غيرش از انجا است
لقد که منابنی آدم به ثبوت با ولو تیه کرامته حضرت آدم علی بنیا
و علیه الصلوة و السلام و چنانکه غل است از موجودات

واجبه التزاما و از مسلمات واجبه فغنا وان کافر است
 پس این کافر اصل است بعبه اش در مسلمات از نعم
 ازینجا است اولئک کالامعنام بل هم اصل پس نفس معترف
 بهر دو است برای معرفه الله تعالی بصفات ثبوتیه و سلبیه
 بدلالة وجود فغنی و التمسک چنانکه واقع شد جمیع این اعراف
 مختلف المخلوق توسع فاعل و معرفه بصفات ثبوتیه و سلبیه
 هم و اختیار کرده شد لفظ صورت که عبارت است از مرتبه
 تشبیه ثابرا بر استجاش مرتبه تنزیه را پس صورت انسانی تا
 عالم مثال منتهی باشد و تا قطه کیفیه صورت ذی مثل تجاوز
 کیفیه صورت ظل و ازینجا است لفظ مینا بنی آدم به ثبوت
 با ولویه کرامه حضرت آدم علی نبیا و علیه الصلوٰة و السلام
 و ازینجا است انا عرضنا الامانة علی السموات و الارض و الجبال
 فابین ان یحملنها و شفقن منها و حملها الانسان انه کان ظلما
 جهولا لایعذب الله المنافقین و المنافقات و المشرکین و المشرکات
 و یتوب الله علی المومنین و المومنات و کان الله غفورا رحیما

باید دانست آئینه بدلالة الف و لام، استغراق بر انواع یا عهد و عهد
 بر تعیین معرفت توحید اله تعالی و معبودیه اوست تعالی و محبت و عبودیت
 برای اوست تعالی و آن انجم بدلالة الف و لام استغراق بر انواع
 عام است از منافقان و شرکان و مومنان پس علوم و جهول که وصف
 انسان است نیز حسب تخالف کیفیت انسان متخالف معنی است
 پس علوم و جهول نسبت به منافقان و شرکان معنی آنکه ظلم کفر و شرک
 بر خود کرده و جاہل از کیفیت شرافت امانتها و امانت عذاب
 نسبت به مومنان عاصیان آنکه ظلم بر خود کرده بعضیان غافل
 از شرف بجاوری حق اجابت امانت و عذاب نافرمانی و نسبت
 باینار و اولیای ربان ستمه انبیاء علی بنیاء و علیهم الصلوٰۃ
 و السلام آنکه ظلم بر نفس خود کرده و بمشقه مجاہدات در بجا آوردن
 اجابت امانت یا عارف بمرتبه ظلمت رسیده و از جهل کیفیت
 کینه ذات اله تعالی و حکمت در امانتهاش تفصیل این اجمال
 استدلال و ایراد در ذکر کیفیت تفسیر کریمه انا عرضنا الامانة
 یافتیم چنانکه نظر شریف لیعذب الله النعم و یتوب الله

مشیر انهمه پیش که در بیان امانت و انسان و علوم و جهول گفته شد
 هم است و از همه فحوائی محبت است قل ان کنتم تحبون الله
 فاتبعوا فی حبیبکم الله لای حکم اصالة رسول در نظریه محبت مکتب
 مستلزم محبوتیه است و تقدم موجودات بر سلوبات پس از اینجا
 که تا غیر لکم ذنوبکم بر تاخر سلوبات هم و تحبهم و محبوتیه اینجا
 است پس مقصود فاتبوا فی اتباع در محبت ذات و صفات
 الله تعالی است که لازم کند محبوتیه بتبع را و این کریمه
 وال است بر افضلیه محمد رسول الله تعالی صلعم و توابعش
 صلعم مخصوصیه محبوتیه و مغفرت جمیع ذنوبش بدلالة
 جمع کثرت و مغفولیه بی روابط موثره موعوده در اتباعش
 صلعم پس ثبوت محبوتیه حضرت صلعم با اولویه است که
 چنانکه از لفظ کرسانی آدم اولویه کرامه حضرت آدم علی
 نبیا و علیه الصلوة و السلام هم بخلاف دیگر انبیاء
 علی نبیا و علیهم الصلوة و السلام پیش که اتباع شان
 موعود محبوتیه نیست البته موعود مغفرت است چنان که

علم فایض
 عالی
 ادب
 تکرار

در توان مجید است لمقبولانی بغیر لکم من نوبکم بر بطن من بعضیه هم
 و نیز دایت است براتبنا محبة ذات و صفات رسول الله تعالى
 صلعم چه اتباع مقتضی محبة متبع است بنا بر دلائل مقصود علیت است
 حصول مرتبه مستجمعه جمالی مخصوصه حقیقه محمدی صلعم مربوط بنماز
 عشاء است و تسبیح و وتر مخصوصا تابع اوست و فوافل ششبن نیز
 بخلاف صلوة مغرب که در آن حصول مرتبه مستجمعه انزاعی از
 حقائق ثابتة مخصوصه حقیقه عیسوی است علی بنیاد و علیه صلوة
 و السلام و نقل او این تابع اوست پس بركات نماز عشاء بر حسب
 زیادت و نزول بركات در نماز غیر خود شن باشد و غیرش سبب
 ترقی و عروج سوی حصول بركاتش و اصل درین معامله
 شایسته ای ترقی و عروج هم نماز فجر است مخصوصه حقیقه
 آدمی و این بسوی حصول بركات نماز ظهر و این مخصوصه حقیقه
 ابراهیمی بسوی حصول بركات نماز عصر و این مخصوصه حقیقه
 سوی بسوی حصول بركات نماز مغرب و این بسوی
 بركات نماز عشاء صلی الله تعالی علی بنیاد و علی خواتم

من الانبياء رقبيل لرسول الله صلعم متى كون سومت صادقاً
 قال اذا احسبت الله فقبيل متى احب الله قال اذا احسبت
 رسوله فقبيل متى احب رسوله قال اذا اتبعت طريقيه وسعيت
 بسنته وحسبت بحبه وبعضت بنفضه ووليت بولانيه وعبادت
 بعداوتيه وبتفاوت الناس في الايمان على قدر تفاوتهم
 في محبتي ونيقاتون في الكفر على قدر تفاوتهم في بغضي الا
 لا ايمان لمن لا محبة له الا لا ايمان لمن لا محبة له الحديث ايحيا
 حقيقة ايمان محبة است که لازم علم است نه علم مجرد که لازم محبت
 ميت مش تواند شد که علم بالعداوت باشد و نیز تواند شد
 که نه محبت باشد و نه عداوت پس شرط در ايمان و کفر محبة
 و عداوت لازم العلم است نه علم و جهل مجرد بخيان است
 که لا ريشا و روم با چنین افتد ارست وليکن منديان را با و
 چه سر و کار هم کلان استقانه ايمان بر صحت علم مجرد و تسليم
 و صفاته سبحانه معنا مجازيا و تهتيلا للعوام است و بر صحت
 محبة معنا حقيقيا و تمهيدا للخواص و ربط ميان مجاز و حقيقة

لزوم علم محبة است از اینجا که محبة اصل همه مقاصد است
 صد حیل و وصول بجای آر دگنت گنزا رخ از بجا است
 محبة سبب امید و بیم است الا یان بنی خوف و الرجاء
 از بجا است آری شعر محبت است که دل امید آرد
 و گرنه گیت که آسودگی منجواهد پس بدانکه محبتی است موجود
 الزامی موجودات متضمنه سلوبات پس مخصوصه محمد است
 صلعم که شایسته از حقیقه محبة متضمنه موجودات دارد یا غیر
 مخصوصه که فارغ از است العباد بالله تعالی منها و آیت
 من اتخذ الله مواه از حقیقه این زمین است و محبتی است
 موجود ضمنی موجودات حسب تفاوت درجات اعتبار
 ضمنه متضمنه موجودات شده فناء الله تعالی بها و یکهم و
 بگونه ازین حقیقه است پس معصومه است که انتفای
 نواز شد و محفوظ است که نفیس جابر و معونه است
 که بیشتر عال عروضا انقراض است پس نزد معصومه
 نام محفوظ و نزدش تا معونه و نزدش با مخصوصه نزدش

تا غیر مخصوصه العیاذ بالله تعالی منها و تا آنکه تواند رسید این
 اصول را بر فرو عا تش عموما و اثر تواند یافت و با وصف اتحاد
 اما شبه مشکلم بصفه جامع انسانیه با شراک سعی و و ^{صفه} بوجود الزام
 و تضمنی تفرقات انسانیه الزامیه اگر بصفه مانعه بر بنای اصول مذکور
 تواند شناختش پس از تفرقه تعینات انسانیه تفرقه نسبت
 مجبویه خود عیانست هم ان شاء الله تعالی اللهم صل وسلم علی محمد
 بنی الرحمه و علی جماله لما تحبه و ترضاه و تنفعه فینا و ترحمنا به

ذکر کیفیت احاطه علم آنحضرت کثیر العلم
 صلی الله علیه و سلم

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نقول علی رسول الله محمد و نستشفعه و علی الله و
 اصحابه و اتباعه جمعین سخن در احاطه علم آنحضرت کثیر العلم
 صلی الله تعالی علیه و سلم است هر گاه احوال را باید دانست
 اگر برای مصنوع اول شبهش از ذات و صفات ضائع ضرورت
 نماند مصنوع مجهول و متسلسل الوجود باشد

و اگر منظریه تماشای فی حدی از ابتدا تا انتها با و این در
نظمن تشخیص تجدد و واجب نباشد مقصود معرّفه ناقص
باشد و باطلال تجدد لزوم احاطه کل بهر چه در ضمن معنی
در آنست و عدم احتیاج در بحث و افعال است پس چون
تواند شد احاطه کل در آنست از روی ذات و
صفات و افعال در حد مصنوع اول و حال نیست
که احاطه کل در آنست خلاف بدیهه در وجود است
صلعم و چون تواند شد علم انی منبشرات آینه
که از دست صلعم و نیز باید دانست آنچه دیده و ندیده
میشود در عالم مثال بخوانش بیانیه و مربوط دید و ندیده
میشودم که آنی از بین عالم شهود است و آوان در عالم مثال
میشودم بیانیه و مربوط دیده و ندیده میشودم است که لوی
کان الجبر و الکلمات ربی النفس العزیز قبل ان یمنس
کلمات ربی و لوی یمنس میشود مدوایه و امثال و غیره
ش این مجرور متعلق و جد و ضمیر را فی حدی از اول

و مستزعات این ^مش ^{است} ^{بنا} بر آنکه قیام مجازی بوی
 یافته نقصانی باشد یا التزامی و این معنی در مصداقه مافی حد
 ممتاز است ^م که بعالم مثال دیده و دانسته میشود در او است
 نه در ^{آنی} من ^{بلوغ} بلوغ و من ^{جهله} جهله و نمیتواند آفرید چنانکه
 اعاطه کل در ^{آنی} در ^و باشد ^{تجد} و مثل همان اعاطه لیکن از ^{بسته}
 مافی حد ^و ^{لاست} بر ^و ^{مست} مگر منافات تکلیف ^{تثبوت}
 مگر ^{اختیار} کرده شود این اعاطه کل در ^{آنی} بعالم مثال که
 غایب ^{مستزعات} از مرتبه تشبیه قدیم است ^{بنا} بر ^{تجد} و مثل ^{دلیل}
 اطباء تشبیحات ^{بنا} بر ^{طبیب} و تکمیل ^{منظرت} فی ^{حد} و ^{مستزعات}
 مستزعات این ^مش ^{تقصینی} باشد یا التزامی ^م ^{بر}
 مقصود معرفت که اعظم است ^ش ای ^{ان} مقصود ^م ^{دعو}
 و دلیل ^{بالغ} است و ^{طبیب} ^{خبر} شریف ^{عمکت} علم ^{الاولین}
 و آخرین ^ش از عالمین یا معدومین ^م فی ^{الوجوه}
^ش ^{مستقل} ^{الطبیب} ^{ای} در ^{وجه} ^{آنی} ^و ^{هم} ^{ان} ^م
 هم ^{مستزعات} ^و ^{یک} ^{در} ^{بین} ^{عالم} ^{شهر} ^و ^{بحکمت} ^{اوس} ^{سجانه}

که خود را تا تر با نیست از بدایت مانی حد و عبارت کلی او انی تواند
 و قال الله تعالی و انزل علیک الکتاب و حکمت و علمک الم تم نعم
 ترجمه فرود آورد و الله تعالی بر تو کتاب که عبارتست از علم حکم
 و اخبار و حکمت که عبارت است از رسیدن بحقیقه کار و دانایند
 ترا هر آنچیز که بودی که دانش زبان حال و مستقبل مد
 تواند شد که این تعلیم عام است از حقائق الهیه امکانیه سوا
 معلومات عادی و غیر عادی سبب تحسین حاصل به زوایا کتاب
 و حکمت و با تمنا عموماً چهل براسه عالم و تفسیر و ترتیب
 مقدم در مصنف اول بنا بر نفی ترتیب اثر متاخر از شبه
 ذهنیش در غیرش و این تعلیم در بدو وجود نتواند شد
 چه پیش از آن حکم الم تم نعم تعلیم بود معدوم باطل است
 و بعد وجود مقتضی ترتیب آوانی است من حیث الوجود
 و احاطه عالم بر کل حوادث آوانی نتواند شد بنا بر تحسین
 حیث تعلیم پس بر چه مجهول مرسوم شود بدستیکه معلوم
 پس ما تمکن تعلیم کیف واقع است میان علم و تجربه

برای معلومین تمسکین و تمسکین بعد وجود خارج نخست
 صلوات الله تعالی علیه وسلم ورنه خطاب مالم تکن تعلم نسبت
 بمصنوع اول نتواند شد چه شبه وجود خارجی مسلوبات
 را ثبوت متقدم نه از صانع توان یافت که مسلوبات در
 تقابلش معنی علییه نیست و نه از مصنوع اول که اجتماع منافات
 بعه صفاتش و عدم سعه و اجتماع ثانویه با اولیه از حیثیه
 حصول شبه وجود خارج مسلوبات از ثبوت متقدم آخر از
 اولش اعنی این ثبوت متقدم بنا بر حصول وجود خارجی
 مسلوبات که در مصنوع اول یافته شود دیگر باشد
 از ثبوت متقدم اول که در صانع یافته شود و این مطالب
 نسبت بمصنوع اول در ذکر کیفیت تخیلین نور محمد صلعمین
 نور الله سبحانه اوضح است هم در مصدق مصنوع اول
 لازم گردد و نه از غیرش که با اجتماع مذکور در اولیت
 میان بردوش ای مصنوع اول و غیرش هم
 دایره شود و اولیه باطل و اگر این معای مالم تکن تعلم

نتوانی فهمید رست که از مشابهاست شماری و تاویلش
 بخدای دانای راز سپاری و کان فضل الله علیک عظیماً
 ترجمه است فضل خدا بر تو بزرگ این تحقیق فضل
 عظیم در مقابل غیر منقطع ^{بمعنی} معبوم دلالت بر قطع اعجاز او
 صلوات الله علیه و سلم در مقابل در هر وجه معبوم لفظ و در وجه
 تعلیم مخصوص محل پس در دهمندی در حالت تحیر و خوف
 با اعتقاد احاطه کل آنی یا او انی رسید از یکدیگر پس
 بطور خود است بسوی مقصودش فرمود و کثیر العلم فقط
 صلعم این چه قول جمیل جامع و محفوظ است تبارک الله
 احسن الخالقین باید دانست هرگاه اشیا را بوصف جامع
 و مانع دانسته شد محاط علم شد در آنی پس چهل از و زایل شد
 ولیکن هرگاه علم بمعنی مختص شود قطع تعلیق علم از دیگر
 لازم گردد بوجه اختصاص بوجه دیگر پس تحقیق رسید کثیر العلم
 و لونی الوهمین اسے درانی و هم در او ان چه لفظ کثیر
 توسع دارد تا احاطه کل در آنی و هم در او ان از انجا که

سخن در شان حبیبی است امد الله فی شأنه و مدلول متخالف
 شده بخلاف دلیل بی ترجیح این از احوال بعلم الهی است
 داشته اعتقاد بکثیر العلم که دعوی اظهر از بابت مافی ما
 و محتاط و محفوظ است اولیست قال رسول الله صلی الله علیه
 وسلم ان الله قد رفع الدنيا فانا انظر اليها والى ما هو كان
 فيها الى يوم القيامة كما انما انظر الى كفى نوره و او اظهر
 من قد رفع الله اظهر و با ذکر بعد الله رفع علامه ثبت از
 علی الاستمرار الدنيا ہے عالم الشهود فانا انظر اليها
 علی اصل المضارع و با قال مسلم نظرت ليدل علی توقيت
 زمانا و اما حاته علی اصلها هو کائن فاسم الفاعل يدل
 علی الاستمرار علی صله و عمومه منونه لا استمرار المضارع
 فيها الى علی اصل غیر حین يوم القيامة كما انما انظر الى كفى
 فالنشبه يدل علی تحقیق المشبه استمراره فاحديث النشبه
 يدل علی استمرار روتیه صلعم کیفیت الكائن العام زمانا و شخصا
 بوجوده الشهودی والله تعالى اعلم بالصواب

وفي المواب عن ابى ذر لفته ما ترك رسول الله صلى الله عليه و
 سلم ما يحرك إبطاً ترجيحاً فيه في السمار الا ذكر منه علماً ولا شك
 ان الله تعالى قد طلعه على الزيد من ذلك الحق عليه علم الاولين والآخرين
 الحديث وفي حديث عن عبد الله بن عمر قال خرج اليك رسول الله
 الله عليه وسلم وفي يده كتابان فقال اتدرون ما هذان الكتابان
 لا يا رسول الله الا ان تخبرنا فقال الذي في يميني هذا الكتاب
 من رب العالمين فيه اسماء اهل الجنة واسماء ابايهم وقبايلهم ثم
 اجمل على آخرهم فلا يزدونهم ولا ينقص منهم ثم قال الذي
 في شالي هذا من رب العالمين فيه اسماء اهل النار واسماء ابايهم
 وقبايلهم ثم اجمل في آخرهم فلا يزدونهم ولا ينقص منهم ابدادهم
 الترمذي وقال الا امام المودى في فتاواه لا يعلم الغيب
 استقلالاً الا الله تعالى اما الكرامات والمعجزات فمحصلة بعلام الله
 تعالى للانبيا والاولياء وما جاز في الحديث اني لا اعلم وراء
 حجابي ولا يعلم في الغد الا الله تعالى فهذا كان من قبل حصول العلم
 الواسع وقال في المواب اني لا اعلم الحديث ذكره ابن

ابجوزی فی کتبہ بغیر سند و ان صح فاجواب عنه بان لفظی العلم
 فی هذا علی اصل الوضع و هو ان علم لغیب مختص بالله تعالیٰ
 و ما دفع منه علی لسان نبی صبح بالالهام والوحی او معنی لا اعلم
 و را حیدر یعنی بالاستقلال اللهم صل وسلم علی محمد بنی کریم
 و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمانه

ذکر کیفیت تفسیر کرمه یریدون لیطفئوا
 نور الله بافواههم الایه و اثبات
 احاطه حضرت نبی الایه صلعم
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعه و علی آله
 و اصحابه و اتباعه جمیعین بآیه و انت قال الله تعالی یریدون

لیطفئوا نور الله بافواههم و الله متسم نوره و لو کره الکافرون
 ترجمه میخامند مبدون نار و نشانند نور خدا تعالی را که رسول
 اوست تعالی صلعم به بنمای خود یعنی اقتضای اینند یریدون
 رساله و ان نیست که الله تعالی کامل گفته است نور خود

فیه

یعنی ظهور کمالات پیغمبر به لایزاله لفظ مستمر چه تعدیه و نقصان و
لازم او بنفس اضافیه تحمیلی را در نوز و دلالتی برین حدوث
مغایرت باضافه میان نوز دارد اگر چه رنج باشد کافران

هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین
و لو کره المشرکون ترجمه اوست چنانکه فرستاد پیغمبر خود را
متصف بر صفت هدایت و دین حق تا ظاهر گرداند و در بر همه
ادیان اگر چه رنج باشد مشرکان این کریمه جوانه س
اوصل رسول الخ دعوی مع الدلیل است بر اثبات توحید
خود تعالی و حقیقت رسول خود مسلم و شرک مشرکان بر آنکه
هو یعنی اوست واحد آنکه فرستاد رسول خود را و در نه به نمانع
انعدام رسول لازم بود و اختیای لفظ رسول اشاره است
به حقیقت رساله که عبارت است از مرکزیه یعنی که نشأ
افادت مستترعات خود است بقیام حقیقی و مجازی پس
رسول باین نسبت معروفه و لایزاله میکند بنفس نفس خود
بر ذات و صفات مرسل حکم حدوث و حصول شبه

صنع خود از ذات و صفات مرسل و انصاف او بصفه بدی
 بمعنی حاصل بالمصد دلالت بر نیست و انصاف او بدین حق
 ای جنبش دین حق که عبارت است از ایمانیات و عملیات
 دلالت میکند بر ^{توکل} فاعلش انصاف مم جهت رسول که از عوا
 متضمنه بالموجودات است و ملزمه مخصوصه او و انصاف او
 بمعنی لیطهره علی الدین که دلالت میکند بر نظریه جنبش دین حق
 ش بی انصافه سوچم متضمنه بالموجودات و باطل ملزمه غیر مخصوصه او
 متضمنه بالمسوبات و ثابت شد از لفظ متم نوره و لیطهره علی الدین
 که نظریه تامه و احاطه در او ان مستزعات تضمنی و التزامی او
 بقیام حقیقی و مجاز و نتوانند نفی وجود بد را اگر چه قرار نگیند
 و ندانند که ابطال او ابطال است از آنچه قبول کرده اند از بد
 توحید که آنچه در تصدیق این منظر تام مصدق تواند شد و در
 آن ان همه منکر مقتضایا کریمه رسول مصدق لما معکم پس چون
 مومن باشند با آنچه میگویند و الله تعالی علم و الیه المرجع اللهم
 سلم علی محمد بنی الرحمة و علی حماله کما تحبه و ترضاه و

احتیاج آدمین وجه و تفنن از من وجه
ایمان و عمل و تقلید و سبق با دیگر مطاب

بسم الله الرحمن الرحيم

و نستعینہ و بفضلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ علی آلہ و
اتباعہ و محبین باید دانست اصلی که مذکور میشود مفید دلیل
و مطالب است اصل در عطفی که تفسیر از عوارض معطوف
شروع مقصودیه معطوف علیه معطوف در مقصد احد استلزام
وصفی معطوف علیه و معطوف فی نفسها غنویت است تخصیص
باطل است در اعطاف دیگر پس جمیع آن تردید فارق باشد
تفسیر ذات و واسطه عطف حذف کرده شود بنا بر دلالت آنجا
که در جابر عمرو ابو حفص و این بدل نیست زیرا که در ابدال بدل
مقصود است نه مسبدل منته فقط نه در تفسیر عوارض بنا بر ضرورت
تغایر ذاتی در معطوف علیه معطوف زیرا که عطف در بیان
چنین است که ضرب زید و در آخر و در بین تجویز -

نزد هیچ نباشد مطلب بر بنای این اصل در آموختن و عمل
 لصاحبات عطف تفسیر از عوارض است و الا مغایرت عطف
 مانع اتحاد مبطل صلاح عمل است مطلب همچنین در طبعی و
 مراد از اطاعت امر است و طبعی و الرسول و او ای لا مرنگم که مراد
 از اطاعت غفلت است که اتحاد و داری و از امر با مغایرت
 من وجه بدلالة خاصه عطف تفسیر و من طبع الرسول فقد اطاع الله
 و بدو است فهدا حقش اسی اتحاد اطاعت هم و در طلب
 اتحاد در وجه ترویج است و بدو باطلش اسی عدم اتحاد و
 هم پس فرضیه نفس تقلید مطلقا ظاهر و باطن و اعتبارات
 فرض و واجب و سنت و استحباب بچنان شش اسی همچون
 اعتبارات پس تقلید فرض فرض باشد و تقلید واجب واجب
 و من علی هذا هم ظاهر و در است تا او ای لا مرو تقطع تقلید و
 اتحاد و من ان قرب نظری الی الله تعالی که در ضمن است
 خوانده و این میلی است تو سه بر صحت تقلید و اتحاد پس مگرش محو
 در عمل و قرب است و قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله

اتبعوا الیه الوسیله و جاهدوا فی سبیلہ لعلکم تفلحون ترجمہ

ہمکے گردید نہ تیرسید از خدا ی عزوجل و بہ پسندیدگی

آرکینہ سوی ^۱ تعالی وسیلہ و بکوشید در راہ تقرب اودعالی

ہست کہ فلاح یا بعد ای فلاح علی و علی کہ موجب ثواب

ت شود یا بر ثواب آخرت + باید دہنت لعل بر کمالات

اللہ صفت اختیار ی عباد و غلبہ وجود فلاح و از روی شفقت

عمہ نہ عجز و معنی قد مفید تعلیل است و ان در اینجا اصل

ہست کہ لعل بر فعل نمی آید نہ قد بر ہم پس لعل معنی قد

تواند شد و باید دہنت کوشش در حصول ہر مقصود

قون بر معرفت است و معرفت کوشش در حصول تقرب

دقی موقوف معرفت محمد رسول اللہ تعالی است مسلم

و تقدیم تصدیق ذات واجب تعالی شانہ بضرع مالک

پس قرار نیز در مرتبہ اختلاف چنانکہ در ذکر کیفیتہ اعلم

قد مذکور شد پس ضرورتش من ای تصدیق ذات

تعالی م تصدیق و اقرار بذات محمد رسول اللہ تعالی

صلعم در وجه ابتغار وسیله است دلالت الی ذات و صفات
 و او امره و نواسیه تعالی شان بذات^{ابتغار} و عوارضه صلعم از نیجات
 که ذکر محمد صلعم رسول الله تعالی مفید تصدیق و اقرار لا اله الا الله
 است چنانکه بعد از ابتغار وسیله امر مجاهده بعطیف تفسیر
 بر اقرار الله است توقف مجاهده بر ابتغار وسیله و توقف
 ابتغار وسیله بر تقوی و توقف تقوی بر ایمان سلوک ان
 کالقطرة من البحر روح در میان علی قدره و تحسین تصدیق
 و اقرار بذات شیخ بصفت و لایب در وجه ابتغار وسیله است
 دلالت الی الله تعالی و رسول که تعالی صلعم بذات^{ابتغار} و عوارضه شرفه
 الله تعالی شرفا و شرفا به از نیجات است که ذکر شیخ در تبع
 ذکر محمد رسول الله تعالی مفید تصدیق و اقرار لا اله الا الله است
 محمد رسول الله و آنچه اختلاف در^{معنی} ابتغار وسیله است
 غایه الحجت تصدیق و اقرار بذات محمد رسول الله تعالی بفرز
 بالذات در سببیت است زیرا که موضوع عوارض ظاهره
 و باطنه مقصوده همان است پس شیخ وقت نیز در تعینش قال^{است}

تعالیٰ طیبوا الله و طیبوا الرسول و اولی الامر منکم مع عطف تفسیر
 از اینجا است که در آیه ن در سلسله از سلسله موصوله که انبیا است
 اصلی رحمت رحمة للعالمین صلعم هستند بواسطه صاحبش ذین
 لاسبت تفسیر آیه کریمه قد انزل الله الیکم ذکرار رسولنا
 یتوعلیکم آیات الله مبینات لیخرج الذین امنوا و عماوا الصالحات
 من الظلمات الی النور در تائید معنی وسیله با دیگر مطالب آنکه
 در تائیل ذکرار رسول اختلاف است سخن بنی تائیل میگویم جای
 مقبول سلیم القلب شود ترجمه تحقیق آورد الله تعالی
 سوی شما ذکر یعنی رسول ذکر است که میرساند بذكر همانا
 است بدلول بدالات عقلی و لفظی و رسول بدل آن که
 دلیل است بدالات عقلی از نفس نفیس خود بر مراتب مثبتة
 الالهیة و او امر و مراتب منفیة الالهیة و فوای منظره
 خود از موجودات بوجود تفسنی و از سلوبات بوجود الزامی
 و انتزاعی چنانکه ظاهر میکند بر شهاد لائل از صنایع بر معرفه
 صانع که ظاهرتر کرده شده اند و اظهر همه نور رسول است

صلعم یا میخواند بر شما آیات که از کلام الله تعالی است که جدا
 کرده شده اند بشرت خود از غیر خود بدلائل کلامی توحید
 ذات و صفات الله تعالی و او امر و نوا، یعنی می آورد دلالت
 لفظی بر آن از کلام الهی بر آنکه اینها ماسش تعلیل آورد
 یا ظاهر میکند یا میخواند م که برآورد الله تعالی یا رسول او
 تعالی صلعم آنرا که گردیدند با بیانیات و کردند کارهای
 یعنی احکام امر و نهی موافق قول و فعل رسول صلعم از آنها
 که عبارتست از مستلقات ^{مستلقات} مسلمات از عیث و صغیره و کبیره
 و کفر و عذاب برزخ و دوزخ و شداد موافق بطرف
 روشنی که عبارتست از مستلقات موجودات از ایمان
 بتوحید ذات و صفات و با نچه ایمان واجب فرض و واجب
 و سنت و مستحب و نعماء برزخ و جنت و طمانینت موقف
 باید دانست دلالت بر ما هیئت مقصود بذکر رسول است بنابر
 منظره نه بذکر لفظی بی تقدم علم ما هیئت مقصود از اینجا است
 که دلالت بذکر سوان مقدم و اوصل و افضل و ابون است

از دلالت بذکر لفظی و عملی که محتاج رسول است پس جبرج صغیر
 لیخرج بسوی لفظ مبارک الله در تعلیل انزال انسب است
 والله تعالی اعلم و دلی التوفیق اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة
 و علی انواره کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمناه بقضیه کرمه
 و قل جابر الحق و زهق الباطل ان الباطل کان زبوقاه و نزل
 من القرآن ما هو شفا و رحمة للمؤمنین و لا یزید الاطالمین الا حاف
 ه در تأیید معنی و سبیله با دیگر مطالب ترجمه و بفرمایند حق
 که مراد است از ظهور حق عموماً و بحسب المقام محمد رسول الله تعالی
 است صلعم خصوصاً که دین حق را بذات و صفات موجود
 مستفهمه موجودات و موجوده التزامی مخصوصه محمدی صلعم
 مستفهمه سلوبات خوش صورتی است ع من صفة نور لکیده
 من ذاته عین الحکم و تبارک الله حسن الخلقین و الحمد لله رب العالمین
 و از اینجا است که کلمه طیبه را با کلمات این حقیقت تأیید محمدی
 صلعم در مرتبه حق یقین کننده الحق نامند و هرگاه عوارض
 حادثه بنا بر مقام حقیقه و مجازی خود محتاج ماهیته

حادثه بالضرورت باشد فلیف الاخر از عن المعنی و تموید بمعنی
 کریمه و آمنوا بآنزل علی محمد و هو الحق من ربهم الایه است ترجمه
 و گردیدند با نچه فرود آمد و شد بر محمد صلعم یعنی قرآن مجید و
 حال نیست که ابو صلعم حق است در ذات و صفات خودش
 صلعم از پروردگار ایشان با نزاع تضمنی بدلیل آنکه اگر جمله
 و هو الحق من ربهم حالا صفة محمد صلعم مخفیه شود رجوع میکند
 بآنزل و حال آنکه حقیقت قرآن مجید محتاج تقدم حقیقه محمد
 رسول الله تعالی صلعم است و همچنین که میان الذین اتبعوا
 الحق الایه ترجمه تحقیق آنکه پیروی کردند حق را یعنی محمد صلعم
 بدلالة مفعولیه به الحق و حذف مفعول ثانی تابع که از عوارض است
 صلعم بدلالة اقتضای فعل و الا مفعولیه به خلاف مذکورش
 خلاف مذکور می عدم مفعولیه به الحق و عدم حذف مفعول ثانی
 و اختیار الحق بمعنی غیر مذکورم غیر صحیح است بلکه مستبعد نشود
 مگر ماهیته در عوارضش نه ماهیته بر ماهیته نه عرض به
 عرض پس اختیار غیر مذکور از م عرض بر عرض است

باقتضای فعل مفعول ثانی را و آن باطل است یا هاست
 مجرور از عرض است پس ماسته متبع نشود در حکم ماسته مگر بوجوه
 م و نیز سرانجام امر بفعل موقوف اتباع رسول است مش
 پس اتباع امر کتاب بی اتباع فعل رسول صلعم صورت نه بند
 م غرض سخن لازم لیب است + دگم شد باطل که مراد است از سلب
 موجوده التزامی غیر مخصوصه محمدی صلعم و این اجمال و حقیقه
 حق و باطل متوسع لتفصیل است فادرک ما ذادرک تحقیق
 باطل گم شونده است + از حقوق تعبیر است از معلومیت باطل
 باعتبار وجود غالب حق نه از حقوق مطلق که خلاف بداهه
 و مقصود من وجه در معرفه امتیاز خودش موجودات است
 من مقصود من وجه در معرفه امتیاز موجودات باین است
 معرفه امتیاز بالنسبه است م و فردی آریم ای اثبات
 میکنیم من کما قال سبحانه انزلنا الحديد فیه باس شدید
 الایه ای بوجود آوریم آمین م بدلائل از قرآن مجید هستی
 ی که شفاعت درجه است برای مومنان + شفاعت درجه سحر

صفة است یا مبالغه یعنی حقیقت همان حق و معترفش و اما او
 صفاتی که شفا است در دنیا از اسقام سلوبات و حرمت
 است در آخرت بر اترقی درجات و نجات از درکات ^{نجات}
 جمال ذات و صفات بنا بر دلالت بر موجودات قدیمه از اینجا
 که فرمود صلعم من ^{بانی} فی فقد راز الحق و بدانکه لفظ الحق بقاعده
 نحو مفعول به است نه تمیز بدلالة الف و لام تعریف و اما بهم
 تنبیه پس ندانسته شد که تخصیص دیت فی المناسبت ^{بانی} صم و
 از اینجا است که عرض شد حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی
 عنه حبیب الی من الدنیا ثلث النظر الی وجه رسول الله صلعم
 و ملاحظه اعمال برای تمجید و خیر و بجا تیه و شفاعت و نیز استفاده
 عطف بر شانه
 شفا و رحمة در مقابل مرض و معیبه و صعوبه تلبیجی بواسطه لفظ شفا
 عام المقصود تواند شد چنانکه سلم البدایت است نه بدلالة از این
 درین محل صراحتا که ربطی از نظم ماسبق ندارد و نیز تواند شد که مقصود
 از ما مرصوله ایات شفا و رحمة است زیرا که نازل نشود از قرآن
 مگر قرآن بمجاریت من وجه نه غیر مطلق نه عین مطلق و از اینجا

عموم شعار و رحمه بر هر مراد تواند شروع فکر پس قصد برمت است
 و معنی انوار قرآن مجید از حد بدون و ندگان اگر خسارت و بنابر
 مفهوم بصل کثیر از زیادت خسارت بر محرومی از شفاعت و رحمت
 عقاب و عذاب و محصور و محقق و موکد است علی تفاوت الدجاست
 العباد بالله تعالی منه باید دانست که لفظ ظالمین میخواهد شفاعت
 و رحمت را بر مراد اول محلا نه بر ثانی و لفظ خسار نیز چه خسارت
 مخصوص انکار بحین مراد اول است و در اینجا لطیفه بر مراد ثانی است
 خلاف مراد اول بخیریت شفاعت و رحمت ثابت است بحکمت
 هدای حکیم و علیم و نیز بر کس که حصول شفاعت و رحمت بر مراد
 اول از قرآن مجید نباشد و نه بر مراد ثانی عالم است لغو و باطل
 تعالی ابرار من القلب اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی
 ائمه کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمانه برین حکایتی است
 انسانی با کسی جزونی میداشت گاهی که مرضش میگرفت حلقه نخست
 نشانی از دوا داشته بود و برین می نهاد باحال شفاعت می یا دای
 می از شفاعت و رحمت بظن برین میستی که مبدر همه اطلاق و عدله

زیادت خسارت است ایوای چه توان گفت شعر
هر چه بستاند ز قامت ناساز و بی اندام هست
و رنه تشنه لب تو بر بالای کس کوتاه نیست

لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم اللهم صل وسلم علی محمد بنی الهیته
و علی جماله که تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترحمنا به بآید داشت
یا فتن صحبه بنی وقت فرض است و صحبه عبارت از تاثر
و اگر نیافت استلزامی ضرورت شرعی نتواند شد اگر چه عارف
توحید بر دوز و گار عالم باشد همانا که در جاهلیت است پس دست
یا فتن صحبه آنکه نقش برای انتفاع منافع صحبه پیغمبر لقوله علیه
الصلوة و السلام من لم یرک امام زمانه فقد مات کتیه جاهلیتیه
و قوله صلعم الشیخ فی قومه کالبنی فی امته و مؤیدین است علما
امتی کالبیار بنی اسرائیل تشبیه شیخ قوم به بنی امیه در مرکز
تعیین است که مشا را فادات فتوحات خود است با نزاع و تضییع
یا التزمی بقیام حقیقی یا مجازی و همین است معنی امام ازینجا است
تقلید متقلد عنه لکیف الفرائع مینماید ازینجا است قوله صلعم

من لا یسبح الا فی حوزة الشیطان و ای منشأ را فاد است شرعاً قس
 و باید داشت تقلید در لغت قلاوه بگردن انداختن است و در اصطلاح
 زمانی پس لازم قرار است در دایره تبع صاحب مرکز که ماخذ تقلید
 است پس تقلید حسن حسن است و تقلید متبع متبع و تعیین بهم آورده
 و چیز است و در اصطلاح مخالفت ملت و مذمب پس لازم خروج از
 دایره تبع صاحب مرکز است پس تعیین مطلق تقلید محکوم بر لغت
 تعیین مرکز است بر مطلق تقلید مضییعی دیگر از آن که متعلق محکوم
 است و هر دو مقصود تواند شد هم است و اگر رجوع کند اصل
 بطلان تقلید لازم بتعارض احکام باطل شد یا فن محبة و ساقط شد
 اعتبار آنها هوای نفس و در پرده شریعت تابع است نه شریعت
 راقال الله تعالی و من یشاقق الرسول بعد ما تبین له الهدی
 و یضیع غیر سبیل المومنین فاولی و فصله جهنم و سائرت بصیرا
 نه محبة فرمود خدا تعالی و هر که مخالفت کند رسول را صلعم پس
 آنکه ظاهر شد برای او هدایت و پیرو کند غیر را می از راه
 مومنین بگردانیم او را با پیغمبر که دوست داشت از او رسایم

اور ابد و زرخ که جای بد است + باید دانست الف و لام معجز
 یا عهد و مہنی بر لفظ رسول است بنا بر خصوص محل و مقتضای
 صحت عموم واقع از روی عموم لفظ الف و لام استغراق تمام تواند
 باشد محمول خصوص و بر منسبین الف و لام تعریف یا عهد منبر است
 با اعجاز پیشین گوئی که بر مذہب چهار مفید نفسی اشارت مرتب اقل
 جمع کثرت تا چهار که در شہادت بر نفس خود و بر غیر خود و در جماعت
 و در قول عوام محتمل و معتبر است من باید دہشت گفتند کہ
 جمع قلت و جمع کثرت در جانب کثرت متفاوت است نہ در
 جانب قلت پس مرتب اقل جمیع کہ سہ است در ہر دو معتبرا
 انتہی و تواند شد کہ مرتب اقل جمع کثرت چارہا چنانکہ در جانب
 کثرت متفاوت است در جانب قلت نیز نظر کنی بر قول اساتید
 اربع شہادات باللہ الایہ و فاستشهدوا علیہم اربعۃ منکم الایہ
 و بر قول فقہار بعض فرار جماعت در نماز بیک امام و دو مصنف
 گفتند و بعضی بیک امام و سہ متقدم پس محل اول بر بنا
 مرتب اقل جمیع قلت است و ثانی بر بنا می نہ اقل جمع کثرت

که در نماز جمعه محتاط و معتبر است و بر قول عوام که میگویند که چهار کس بگویند هم انطباق پذیرفته نه الف و لام استغراق بنا بر آنکه صفحه عموم واقع مستلزم مشافقه است و منافی تعیین و بعد مابین له الهی شرط صفحه مشافقه و تلفیق است منافی مابین هدایت مشافقه و تلفیق صورت نه بند دم و لفظ ثاقب الرسول دال است بر مخالفت مرکز اصلی و تابع غیر سبیل المومنین عطف بر اتحاد فی العوارض از مشافقه است مع مغایرة من وجه تعیین مراکز تابع مغایر مدگر من وجه مآخذ تلفیق که مستفاد است بدلالة مقتضای جنبه سبیل بمقابل جمع شش با صافه سبیل سبک مومنین هم مراد و راجح آنکه واحد بمقابل واحد از مرتبه اقل جمع کثرت تا چهار قطب پذیرد که مقتضای الف و لام تعریف با عهد ذهنی در نهج بنا بر ارتفاع لزوم مشافقه است ورنه منافی اگر نباشد عطف بر از مشافقه با اتحاد فی العوارض مع مغایرت من وجه تعیین مراکز تابع مع مغایر مدگر من وجه مآخذ مغایرت من کل الوجوه بجز از زودیه مفهوم شرط متعارض و حکم خلاف

مخالف مسلم است و ملحق دیگر ثابت و با اتحاد من کل الوجه که شفا
 است بدلالة سبیل معنی واحد مضاعف نتیجه جماع و باضافتش با غیر
 اندر احش مشافقه با رسول عطف مهمل است و متحد من بعض الوجه
 من ای غیر محسب علیه همچو سائل خلافی م باطل و مشافقه
 شامل و چنان نیست من که سائل خلافی باطل و مشافقه شامل
 گردد م سخلاف مغایرت من وجه تعیین اگر که مقصود و عطف
 و متحد من بعض الوجه است باید دانست مخالفت اتباع مراکز
 اصلیه مشافقه آورد و مراکز تابع متحد نیستند عطف است
 بر مراکز اصلیه م تعین من آورد م و همانا مخالفت در مرکز
 واحد تواند شد مگر در مرکزین پس مستلزم مخالفت یک دیگر است
 بلزوم خروج غیر متعارض از مرکز من ای نه مستلزم نبود
 م موافقت یک دیگر با متناع دخول متعارض در هر مرکز
 پس مخالفت با اتباع مراکز خروج لازم است و مخالفت
 با اتباع مراکز خروج ملزم من تفاوت لازم و ملزم بحکم است
 و پس م پس ازین کریمه قبح مشافقه با رسول و اتباع

غیر سبیل المومنین باسارت تحقق جبار بشرط و حسن مروت
 با رسول اتباع سبیل المومنین خلاف شرط و جزائیات است
 و از آنجا که براسم صحت اضافه در منکر تخصیصی لازم نیست که ناشی
 زمین اضافه است چنانکه برودش تا استقامه معنی ضرورت
 من چه اضافه در منکرات غیر مخصوصه مل المعنی است م از
 اشارت تخصیصی با اضافه بین سبیل المومنین مستخرج افراد است
 حقیه و مغایرت مراکز تابعه من سلف م موصوفه من خلف
 سلف م مومنین یعنی مذاهب اربعه مرتبه اقل جمع کثرت که
 معبر سواد اعظم است من سواد اعظم عبارت است از وجود
 با وجود حضرت محمد رسول الله تعالی صلعم چنانکه در ذکر حاضر
 در دهنه آستان حرمه نشان حضرت حبیب الله معین الدین
 بن اجمیری رحمه الله تعالی علیه کور است ای محمدیه درین چهار
 است یعنی مذاهب خفی و مالکی و شافعی و حنبلی رضوان الله
 تعالی علیهم اجمعین و فضیلت این چهار مذاهب و سلاسل تضمنه
 آنها و فضل صاحب مذاهب و سلسله و کیفیت اجماع بر حقیقت

اینهمه در قرون که باطل نتواند شد بل منکرش خود باطل است
 بر ما برکت اهل سنت و جماعه مخفی نخواهد بود هم و سلاسل برین
 طریقت رضوان الله تعالی علیهم در احتیاج مرکز اصلی و اتباع
 یکی از بنیاد بر اقتضای خلاف شرط واضح است کما هو المشهور سلفاً
 با جماعهم قصد بقا ما بین ایدیمش درین عبارت مختصر از کما هو
 تا ایدیمش بخشه طویل بدعوی متضمن دلالت بر اثبات مقصود است
 به بنید تا چه بنیدم پس پیشش بر آید اگر دانیده شود تا آنکه
 مفهوم جمله مهمل گردد و دو حال نیست که مهمل نتواند شد و نیز فرمود
 سبحانه و من ینبع غیر الاسلام دنیا فلن یقبل منه هم و هو الاخر
 من انما سرین ترجمه بر که اختیار کند به پسندیدگی غیر اسلام
 از روی دین پس هرگز قبول نگردیده شود آن دین از دو آن
 در آخرت از خاسران است و معنی خسارت بمقابله نفع است
 باید دهنست که اسلام دین محمد است صلعم چنانکه در سوره حج است
 و منکم المسلمین پس غیر اسلام غیر دین اهل سنت و جماعه محمد است
 بدلیل آنکه بعد از اقرار شهادتین دلیله بر تخصیص و تحقین اسلام

ما و راجی دلائل نفسی اجماع است پس اجماع بر یقین دین اسلام
 جز در همین چهار فرقه حنفی و مالکی و شافعی و حنبلی و سلاسل
 متضمنه اینها از یک بدگیر به تصدیق ما بین ایدیم یافته نشود
 و اجماع از دلائل قطعی است کما هو المقرر پس که خلاف اجماع
 از تخصیص و تحقیق قطعی اسلام محسوس علیه بیرون شده بخلاف
 ذوق دیگر که اجماع بر کفر و فرقه تمکذیب ما بین ایدیم از
 یک بدگیر است پس تخصیص و تحقیق دین اسلام نباشد
 مگر در همین چهار و سلاسل متضمنه آنها و بنا بر استدراک سبیل المومنین
 سند بود تعالی شانه فاستلوا اهل الذکر ان کثرت لا تعمون
 ترجمه پرسید از اهل ذکر اگر مستبد که نمیدانید باید دانست که آنست
 که بدکور میرساند همانا دال است بر مدلول پس اهل ذکر آنند
 که میدارند دلائل عقلی موافق دلائل عقلی و فعلی و حالی
 بر مدلول ولیکن بهترین دلائل دلالت علیت که خاصه
 خاصان است پس فعلی پس عقلی پس تقدیم چهل بد علم ممکن
 از احتیاج اهل ذکر چاره نباشد پس تقلید امری بدیهه

از عادت خلق است که افکارش نتواند شد برین پس باید
 اگر تنازع شود در امری از اول الامر بهتر است که بگرداند آنرا
 بسوی خدای عزوجل رسول مقبول او تعالی صلعم تا چه
 فرماید لقوله تعالی فان تنازعتم فی شئی فردوه الی الله الرسول
 ان کنتم فی شکی من بینه والیوم الاخر ذلک خیر و احسن مما
 یبایدست تنازعی با غیر اولی الامر است مفصل در ضمن طبعوا
 الله و طبعوا الرسول و اولی الامر منکم است پس این تنازع
 باولی الامر است نه با غیبه و تنازع با رسول صلعم نتواند شد
 از آنکه آمدن او پس است و سلام و هم ردود الی الرسول مانع
 تنازع بر رسول است صلعم و لفظ رسول معنی صریح است
 با مکان و سوی سول پس تا دلیل و انباشد و تنازع نشود
 مگر در آنچه نیافته شود در کتاب و سنت صراحتاً در تنازع
 و تنازع فیہ مرجع الیه نتواند شد و ازین معلوم است که
 است به تحقیق معنی این کلمه و ازین کلمه دلیل بر بقای
 حیات و شعور بل جمله صفات ذاتیه رسول الله تعالی صلعم

حاله کما تحبه و ترشاه و شفقه فینا و ترحمنا :-

ذکر کیفیت وجود اول و ظهور آخر آن حضرت صلعم
فصل بعض انبیاء بر بعض با دیگر مطابقت

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نضلی علی رسولہ محمد و نستشفعه علی آلہ و
اصحابہ و اتباعہ جمعین باید دانست چون آن فرشتہ مقصود معرفت
خداستند بمقتضا حصول شبه از وجود خارج تعینا خمس مبارکه
یعنی مرتبہ ذات بتجمع جمیع اعتبارات است اولاً و صفات حقیقیه که
تحد ذات بر است متنازع و صحت تخصیص فعل از آن ثانیاً و
شانیه که تحد ذات بر آن نیست تقدم و تاخر وجود از حقیقیه یا نه
پس در استقرار خود در برابر حقیقیه است ثالثاً و تشریح که متنازع است
از منزهات ذات صفات صفت الوجود لا احتیاجاً للوجود پس
در استقرار خود در برابر ذات است باستجماع رابعاً و فعلیه که
متنازع است از حقیقیه احتیاجاً للوجود پس در استقرار برابر شود
با حقیقیه و شانیه و ذات و موثر عالم اثر خامساً همه اعتبارات

بذات وجود هر معین جامع و مانع ضروری است جامع
 بنابر انصاف عام و مانع بنابر تعین خاص که هر معین را از مجموع
 و منع چاره نیست بنابر احتیاج قیام کسب ذات و اجتماع ذات بر سر
 هم ظاهر شد و بحکم آنکه ظهور تعینات وجود علمی را بطرف حدیث
 تقدم تعلوق بصفة فعلیه که تعین آخر است بنابر تاثیر ضرورت تعین آخر
 ظاهر اول شود و تعین اول ظاهر آخر ضرورتا لا یرتبه فی الموجود الاحتیاج
 فی الظهور پس رتبه صفة فعلیه که منشا تعین حضرت آدم عم است ظهور
 اول بهمین اسطه شد و همچنین رتبه صفات حقیقیه که منشا تعین حضرت
 ابراهیم عم است ظهور بنا بهمین اسطه شد و همچنین رتبه شانیه را که منشا
 تعین حضرت موسی عم است ظهور ثانی بهمین اسطه شد و در برابر صفات
 حقیقیه و همچنین رتبه تشریه را که منشا تعین حضرت عیسی عم است
 ظهور رابع بهمین اسطه شد و در برابر ذات و همچنین رتبه ذات را
 که منشا تعین حضرت سید الانبیا محمد رسول الله تعالی صلعم است
 ظهور خامس بهمین اسطه شد پس عذبت نامه مراد از است صلی الله
 تعالی علیه و علی اخوانه من الانبیاء و آله و صحبه اجمعین

و ختم شد ترتیب نبه و جودا که مستلزم ختم ترتیب است زما نا ظهور
 و مرتبه ذات متجزی متعدد نیست پس این بعد تجزیه رسول دیگر
 ازین مرکز تواند شد و نه از مرکز غیرش که خلاف ترتیب در ظهور
 صفات برینا رخداد واقع شود از آنجا که تعین حضرت عیسی عم
 باستجماع انتزاعی در برابر تعین آنحضرت صلعم است در اعباده
 فرمود و نهساب بذات اشارت باستجماع مذکور است و هرگز
 ظهور حادث در فضیله همه که بر حکم فضیله همه که تعین وجود است
 بنا بر فضیله همه که حقائق متناهی تعین پس در معرفه فضیله حقا
 در ثابته لفظی کنی باستقلال و انتزاع پس در مستفادش نظر
 هم تجدد ذات بر آن و عدم محدود بر آن در مشترکاتش نظر کن
 هم باستقرارش در تساوی مساوی به فی الاستقرار پس
 تخیر که در فضیله همه که حضرت موسی عم و حضرت عیسی عم است
 مرفوع تواند شد و دلالت برین دعوا از بدایت در ظهور است و فضیله
 بعضی از بدایت ترتیب در وجود پس بدانکه آنچه گفته شد از حقا
 از حیثیه تعین جود و ظهور است لیکن آنچه از حیثیت غلظت ظهور است

حقیقه ظهور است از آنکه ظهور اثر فعل است و تعیین صفات حقیقه حقیقه
 است از آنکه صحت و تخصیص فعل از دست و تعیین شایه حقیقه
 ظهور است از آنکه موجب ظهور ب معرّفه خود است و تعیین ذات حقیقه
 باستجماع اینهمه که مذکور شد پس تعینات فعلی و صفات حقیقه و شایه
 همه حقیقه محمد است صلعم بوجه مخصوص پس جایز است بچنین گفتن صراط
 مستقیم ای جایز است گفتن آنکه حقیقه آدمی و حقیقه ابراهیمی و حقیقه
 موسوی حقیقه محمد است صلعم و حقیقه محمد حقیقه آدم و ابراهیم و موسی
 است علی بنیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام هم و نیز باید دانست که خطاب
 در این اشعار حقائق انبیاء را اولی العزم صلی الله تعالی علی بنیا و علی
 اخوانه من الانبیاء و علیهم و اصحابهم و اتباعهم جمعین حسب یکمکه الهی
 جل شانّه تواند شدند در تحقق حقائق و این مسئله تعیین حقائق انبیاء
 صوفیه کرام رضوان الله تعالی علیهم جمعین سلم الثبوت است سر
 چنانکه از عقاید اهل سنت و جماعه است هم و ان الله ولی التوسیق
 لمهدی بن یسار و انه لذلّ و الفضل العظیم و نیز باید دانست از کرمه تلک
 الرسل فضلنا بعضهم علی بعض من سنهم من کلم الله و رفع بعضهم جا

و اتینا عیسی ابن مریم البیات و ایدناه بروح القدس ترجمه
 این سولانند که بزرگ کردیم بعضی ایشان را بر بعضی بعضی ایشان
 آنست که کلام من بود الله تعالی او را و بلند کرد بعضی ایشان را
 درجات فی نفس بفضل بوجه حقیقه منت تعیین وجودش و حقیقه
 ظهور و سابقش بغیره از کثرت بعث انبیاء عم کتبش عم و بخشیدیم
 ابن مریم را معجزات و مدد کردیم او را بروح پاک و مضاف است
 بعضی آخر را ذکر نفرمود و بنا بر اشارت تعلیم و روح القدس بعضی
 معروف جبرائیل عم است و تواند شد که اشارت بمرتبه تنزیه باشد
 مجبور و حی الله تعالی اعلم قطعیت فضل بعضی بر بعضی بی صحت
 مصداق صراحتا و تاکید اجابت و تفکر درین اجمال ازوقف
 لازم واضح است پس این می نمود که در صحت مصداق می توان
 هم ازین ایضه لاله بالترام در حکم تطعیه است اغنی مقصود تلک
 الرسل انبیاء اولوا العزم هستند علی بنیاد علیهم الصلوٰة و السلام
 باستحقاق اصالت و اولیت در سببیه و منظریت در حدیث و کلام
 و الا معرفه حسیه است نشود باید داشت اگر فضل عزیزی ایی بوجه

مراد شود بر یک لفظ خود ممتاز است و اگر گفت ابل
 کرده شود تعارض سقط فضل نگذیرا است ناجایر مقصود
 این که بیه فضل کلی یکی دیگری مقصود است چنانکه تعارض شتفی
 باشد پس کلی بغیر انبیا را اولوا العزم موافق نتواند شد و در مقصود
 بعضی علی بعض ظاهر است که منعم من کلم الله حضرت آدم است
 چنانکه فرمود قلنا یا آدم اسکن انت و زوجک الجنة الای حضرت موسی
 عم هتفه چنانکه فرمود انی انار یک الای کلم الله موسی بنیامه حضرت
 انبیا صلعم هستند چنانکه فرمود قارح الی عبدنا و الای رفع بعض درجات
 حضرت ابراهیم عم هستند چنانکه فرمود ملک حجنا انبیا ابراهیم علی
 رفع درجات من انبیا الای این که بیه رفع انحر بخصوص بوجه است
 و عموم بوجه بدالات خصوص محل و عموم لفظ پس است بخصوص
 اصلا و جامع عموم عرضا و اگر فضل خدا پاک بر شود حقیقه از
 خصوص و منع و عموم و جمع از عرفة حقیقه بر اسمی مصطلحه که
 حقیقه ظهور از روی صحت فعل از فاعل و تخصیص فعل از مخصص
 و فعل مندرج است از و ذات معطل است بی او توان دریا

واقینا عیسیٰ ابن مریم البیات وایدناه بروح القدس طایر است باید
 که در اینجا ترتیب بخصوصیه صفات خاصه است حصراً بر بعض
 بر بعض پس اگر این خصوصیه بالصفات دیگر است هم یافته شود جز
 باشد زیرا که فضل بعض بر بعض محصور یا بسیار اولو العزم است و پس
 باید دانست افضل ایشان حضرت محمد رسول الله تعالی است پس حضرت
 ابراهیم پس حضرت موسی پس حضرت عیسی پس حضرت آدم علی نبیا
 وعلیهم الصلوٰه و السلام و این مقصد فضل بعض بر بعض باعتبار فضل
 بهم که حقایق منشاء تعیین انبیاء اولو العزم علی نبیا وعلیهم الصلوٰه
 و السلام چنانکه مذکور شد واضح لیکن در فضیله بهم که حضرت موسی
 و حضرت عیسی عم بی دلالت فضل ظاهر سکوت از احتیاط است و از
 اخذ نام از نسبین متباین و منک من فوج و ابراهیم و موسی و عیسی
 ابن مریم الایه ترجمه باد کن هرگاه که گرفتیم از پیغمبران همه سب
 حال شان را بویژه و عبودیه و دعوت و شهادت ش بر حال
 امه و بر پیغمبران پیشین و پسین خصوصاً آنحضرت معلوم و خصوصاً
 از تو که محمدی و از فوج ابراهیم و موسی عیسی پس مریم علی نبیا

و علیهم الصلوٰۃ و السلام موضع ترتیب ظهور تخصیص اولی الامر
 است نه ترتیب فضل و رتبه خلافت اجماع و ترتیب حقائق
 نقیص و جوید فضل حضرت نوح عم بر حضرت ابراهیم عم توان گفت و
 این تقدیم آنحضرت مسلم خلافت ترتیب ضرورت تخصیص برین خطا
 و در آن حقیقه که بجای حضرت آدم عم حضرت نوح عم را مینویسند
 و همیش اشتراک بود در حقیقه واحد هم خصوصیه محلی است که ظهور برین
 بنابر همان اشتراک است ش گفته اند که هرگاه حضرت آدم عم پس از
 طواف بیت معمور رجوع بسرانذیب کرد بطین نجان یا بجای دیگر نجواب
 رفت الله سبحانه از پیش عم ارواح انبیاء و علماء و متوسلین
 عام بر آورد اول از همه روح مبارک سید الانبیاء محمد صلعم پیش
 مبارک حضرت نوح عم پیش مبارک حضرت ابراهیم عم پیش
 مبارک حضرت موسی عم پیش مبارک حضرت عیسی عم
 پیش انبیاء علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام و عهد گرفت از همه
 صاحب اسرار خود و لیکبری تواند دریافت و الله تعالی اعلم و
 نفور و غفور لما نسینا و اخطانا اللهم صل و سلم علی محمد بنی الرعمه علی

که آنجه در رضاه و شفعه فیما و ترجمنا به

ذکر کیفیت ولایت سابقه و صحابه و تابعیه و
فضل صحابه و تابعین با دیگر طبالب

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله و نستعينه و نصلی علی رسول محمد و نستشفعه علی آل و صحب

و اتباعه جمعین باید شنید که پیش حضرت رسول خدای تعالی

صلعم که بر آب صافی دریای دان استاده بودند اصحاب کرام

و بی آنحضرت صلعم در دهنه فرو بودند صلعم من دخل منہم

فانہ منہم و ان بقون الاولون پس داخل شد میان قاروق

و ذی النورین بجای دادن شان او را چنانکه شجری و زری فی قصه

از حد یک بران بودند شد پس سید از ان نجا و ز فضل صلعم لا با

پس ظاهر شد او نسبتی عبید بن اکبر را و اشرف یافت فیض ولایت

سابقه که مرتبه و ایت اصلی ش در مقابل و ای غلی م

است و مفهوم آن ولایت بکرمه لاند که لا ابصار و هوید رک

لا ابصار و هو لطیف و خبیر و کثوفت ترجمه نمی یابند

اینست و او بی یابد پیشه را حاصلش اینست که او پاکیزه است
 از دریافت و آگاه باید است یافته محاط است و احاطه بر او تعالی
 ممتنع و ابصار جمیع بصیر عام است از شهر و مثال و روح نه جمیع
 بصیر شهر و مجرد و الاجازاد را که از مثال و روح خلاف امتناع مسلم
 تواند شد و لطیف دلیل و عموئی است و خبیر متوسع المفعول منفه
 و هم بغیره تواند شد بانکه نداند او را منفه سبحانه مگر او پس غیر او را در
 بدلائل است نه منفه سبحانه و ظاهر است که دلیل متعارضه لول است
 باید و است در آخر سورة توبه فرمود و اب بقون الاولون من
 المهاجرین و الانصار و الذین اتبعواهم باحسان ضی الله عنهم و رضوا
 عنه و اعد لهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدين فیها
 ابد اذک الفوز العظیم ترجمه آنانکه مستحق اند جنور و لایه
 سابقه در قرن اول حال شان اینست که از حد بشوند گاهند
 از هر چه باید و فی الصبح النجاری و المهاجر من هجر ما بهی الله
 عنه الحدیث و از مدگار هشت بر غیر خود درین هجرت بیعط
 قسیری و آن اصحاب کلام هستند خصوصاً و غیر هم عموماً

رضوان الله تعالی علیهم اجمعین پس اول الاولین این چهار
 سرآمد روزگار صدیق اکبر است پس دیگران هم علی تفاوت
 در جاهتیم و از آنکه پیروی کردند صحابا درین هجرت و نصرت با
 حضور دل نخبه تعالی و رسول او تعالی صلعم معطف تفسیر
 مع اشتیاق از اولین بلفظ اتباعوا هم آتی بعین بستند و تعمیم الذین
 اتباعوا هم تا انهار و در زمان ایمان نمودند و الا الاولون
 کاشفان البقون سود گذارد و الله تعالی اعلم و استفاده
 عموم بشارت ضائع نمیشود شد الله تعالی از اصحاب و پیروان
 شان خوشنود شد و ایشان از او تعالی و این ضار همه گرفتار
 است از معنی صفت با به را و بالا سلام دنیا و بالقران اماما
 بالکعبه قبله و بمحمد نبیا صلعم و مقرر کرد برکات شان بستانند
 روایت زیر آنها جوید و دائم باشند گانند در آنها و اما نیست
 رسیدن بزرگ و نیز باید دانست آنکه احتیاج در استقرار
 خود یکی از تعینات خمس مبارکه و احتیاج وجود و تبع ضایع
 و تبع بی احتیاج با استجماع تبع با احتیاج و بی احتیاج

هر زمان صحن حضرت صلعم محضرت صلعم دارند اصحاب
و انانکه بضمن غنیر دارند توابع اند بخلاف انبار در احتیاج
استقرار و تبع علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام پس انانکه تبع
با احتیاج دارند محتاج اند و انانکه تبع بی احتیاج دارند صدیق اند
و انانکه اجتماع تبع دارند ذی النورین اند پس انانکه مشرف نورین
اند شخص زاهد ما خود بر تبت و تیر باید داشت که فیض نور ولایت
صدیق را مخرمی است خورد در جنب مخرج فیض نور تبت
بزرگتر است چنانکه در سرائی دو باب است مثلا بخلاف فیض
نور ولایت بالا احتیاج که مخرجی خاص ندارد پس حضرت ابو بکر
رضی الله تعالی عنه درین لایت صدیق اکبر و اول است
بحکم اولیه انتشار رسالت و نبوت حضرت سرور انبیا صلعم و
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه درین لایت در پی صدیق
اصالتا فارغ از نسبت ولایت بالا احتیاج فاروق ^{علیه السلام}
نعمان رضی الله تعالی عنه با اجتماع نور ولایت
نه و الاحتیاج کابر زخ الحجازی شای و وجود

مشاخر از مشاخرین متجمع باین طریق و تفصیل این در ذکر کیفیت
 برزخ باید دریافت م و دستقرا فی المحل فی النورین است و
 حضرت علی کرم الله تعالی وجه در ولایت بالاحتیاج فارغ
 از اصالت مرقضی است و خاتم الولاية است بحکم خاتمت منشأ
 نبوت حضرت خاتم الانبیاء صلعم نه آنکه ولی بعدش رضی الله
 تعالی عنه نیست و از اینجا است که شریف بر لایة احتیاجی
 درین آمده مرحومه در ضمن حضرت مرقضی است نه بامم دیگر
 زیرا که خصوصیت مرکزیت نبوت فارق از همه گراست و حقیقت
 اختلاف درین سنده سلیم الفکر ازین تقریر تواند دریافت
 و چون حصول معارف روحانی بر طریق ولایت بالاصالت
 است یا بالاحتیاج لا جرم مجری کار حضرت صدیق اکبر بود
 یا حضرت مرقضی رضی الله تعالی عنهما و باشد که حضرت مولود
 معنوی رومی قدس سره اشارتی در معنی فرموده باشد
 سر حق را توجه دانی جا بلی تو گرفتاری به بوبکر و علی
 و از این محل استاد الف و لام عهده دهنی بر الباقون مفهوم شد

والله تعالى اعلم ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطانا وصل وسلم
 على محمد بنی الرحمة وعلى ائمه کما تحب وترضاه وشفعه فینا وترحمنا

ذکر کیفیت سرکرد علم

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونضلي على رسوله محمد ونستشفه وعلى آله وصحبه
 واتباعه جميعين قال الله تعالى الم در اسماء الم تفصيل و ترکیب
 آن بدانکه اشارت از امبدان لفظ مبارک الله است و از
 ل امبدان لفظ لا اله و از م امبدان لفظ مبارک محمد
 و اشارت از تفصيل ا اول و تم آخر مفهوم با محمد انا و است
 و از ترکیب ل به آ و تم مفهوم خلقت سواک لا جلاست
 دلالت بر استدراک آ و تم چه با وصف تحقق وجود خارجی
 آ و تم توقف معرفت بر استدلال از نفس است و تم موجود
 خارج است با تضرع قضنی و التزامی مخصوصه تم بقیام محاز
 از اول موجودات تراعی است از سلوبات نعمات و التزامات
 بخصوصه و غیر مخصوصه تم چه فتایش در سلوبات است در مقابل

از آن و ابا^{بنا} باید خواند و الم مقدمه کتاب است و الله تعالی
 علم حقیقه^{بنا} اللهم کمل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی انوار و شفاعة
 غینا و ترجمنا فی شرحه فرمود الله تعالی الم پس فرمود محمد رسول
 تعالی صلعم الم پس فرمود انکه رسنمود الم از الله و از الله لا اله الا الله
 و از م محمد مقصود است پس فرمود انکه دیگر رسنمود از بر تفصیل و ترکیب
 و انکه ابا^{بنا} باید خواند و الم مقدمه کتاب است پس حشاش کرد
 در دست و بنیزد بران^{بنا} قوله دم موجود خارج است انخ
 ای تعین حضرت محمد صلعم با نزاع^{بنا} تضمنی از موجودات و اخی
 در معرض سلوباتش^{بنا} بلزوم سلوبات انزاع و وجود انزاعی
 سلوبات مخصوصه ذات مبارکش بقیام مجاز باشد تراک و صفی
 ظهور نموده قوله دل موجود انزاعی است انخ اسے
 همچنین تعین حضرت ابرهیم از موجودات محمدی با نزاع^{بنا} تضمنی
 معرض سلوباتش بلزوم سلوبات انزاعی و وجود انزاعی
 سلوبات مخصوصه محمدی بقیام مجازی باشد تراک و صفی تحت
 موجودات محمدی همچنین تعین حضرت موسی از موجودات محمدی

تضمنی معروض مسلوباتش ملزوم مسلوبات انتراسے
 وجود الہی مسلوبات مخصوصہ محمدی بقیام مجاز باشند اگر
 در برابر موجودات ابراہیمی و محمدیین حضرت علی از موجودات
 انتراعیہ حقیقتہ محمدی و ابراہیمی و موسوی باشند انتراع تضمنی معروض
 مسلوبات شان ملزوم مسلوبات انتراد وجود الہی مسلوبات
 مخصوصہ محمد بقیام مجاز باشند اگر صنفی در برابر موجودات
 و محمدیین حضرت آدم از موجودات ابراہیمی انتراع تضمنی
 معروض مسلوباتش ملزوم مسلوبات انتراد وجود الہی
 مسلوبات مخصوصہ محمدی بقیام مجاز باشند و صنفی در
 موجودات ابراہیمی و محمدیین ظهور انبیاء غیر اولوالعزم باشند انتراع
 از موجودات اولوالعزم معروض مسلوبات شان ملزوم
 مسلوبات انتراد وجود الہی مسلوبات مخصوصہ محمد بقیام
 مجازی باشند اگر صنفی و محمدیین و بعض اولیاء انتراع
 از موجودات در تحت اولوالعزم و بعض در تحت غیر اولوالعزم
 معروض مسلوبات شان ملزوم مسلوبات انتراد وجود الہی

مسلوبات مخصوصه و غیر مخصوصه محمدی بقیام مجازی باشد اگر
 وصفی و اسمی و همچنین وجود و منسین علم با تضاع لفظی از موجود است
 اولیاء الله تعالی معبر عن مسلوبات شان بلزوم مسلوبات انزاعی
 و وجود استنزامی مسلوبات مخصوصه و غیر مخصوصه محمدی بقیام
 مجازی باشد اگر وصفی و اسمی و وجود کافرا با تضاع لفظی از
 مسلوبات منسین علم بوجود التزامی معبر عن مسلوبات شان
 در تحت اولیاء الله تعالی باشد اگر اسمی پس این در تضاع بعد
 انزاع تنزاع عقل و فکر خیره است الله تعالی اعلم به در اینجا که
 خاصان با دراک و سعه حکمه و معرفت تنوع صفت عترف عجزانه
 دیگران چه دارند شعر که خاصان این هوشمند
 بلا احصی از تک فرومانده اند بقوله چنانست در مسلوبات
 انجم اسمی مسلوبات واجب لازم محمد و مسلوبات مخصوصه محمدی که
 مسلوباتیکه مذات مبارک صلعم وجود التزامی یافته معبره
 خودش ممتاز گشته و مسلوبات غیر مخصوصه که مسلوباتیکه در
 ذات مبارک صلعم وجودی نیافته انزاعی است محض که در محل کبر

جود التزامی یافته بمعرفه خودش ممتاز شده قوله و این
 باب خواند انتی اسے از وصل ابال اشارت بحصول
 ابدالات دل بخاودرتبی چه استدراکش بی دلالت و به تجاوزه
 زمانی و مکانی مستمع باشد قوله لم مقدم کتاب است نیست
 ای برای تحقق مبادی که توقف مسائل بران است پس
 این کتاب محصور بر دو خبر است ای اول و م آخر که مشیر
 مفهوم انادات است و رنه بحث از موضوع که قرانی درست
 نیاید تذیل اگر اول موضوع گفته شود نه م آخر بدانکه م آخر که
 مشاعر حوادث ناگزیر است اگر گرفته شود بموضوع له اشارت
 ترکیب بیکار است و حال آنکه همان ح ای همیکه در ترکیب
 واقع است پس بمقتضای توقف معرفه به استدلالات
 نفس موضوع له دلیل بر آن موضوعین است و اگر این اشارت
 گرفته شود مبادی متحقق نشود و بی استقرار موضوع که مثلاً
 عوارض بقیام حقیقی و مجازی است و تعلق معرفه و عرض
 بادت بحث از اینها چنان کرده شود فکلف ذلک الکتاب

لا یرب فیه دوی المتقین اللهم صل وسلم وبارک واما ابد
 علی محمد رسولک حبیبک وعلی انوار وشفعه فینا ویر
 به من بعد من یشار یزد ووصل علی محمد وکلا حضرت علی

و ذکر کیفیت تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا لاتخذوا
 الیهود والنصارى اولیاء هم اعداؤکم واما الیهود و النصارى

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نشفعه و علی آلہ و صحابہ

و اتباعہ جمعین قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا لاتخذوا الیهود

و النصارى اولیاء هم بعضہم اولیاء بعض و من یولیہم فاما

فانه منهم ان الله لا یهد القوم الظالمین ترجمہ

کسانیکہ ایمان آوردند زہار مگیر یہود و نصاریٰ و لی خود

بعض ایشان لی بعض ایشان است یعنی یکی مرد مگیر را کہ

از دست پس کہ بولایت گیرد ایشان را پس تحقیق او از ایشان

تحقیق الله تعالی براہ راست نمی برد تو مظلومان را باید دانست

کہ بنی مستفیہ تا ابد است از اصل اخذ معنی محضوع اجواز

و اولیا جمع ولی از ولایت عامه الاخصاص بالمعانی که دلالت
 میکند بر معنی قرینه و دود مالکیت و دوستی و تکفل کار مقصود آنکه
 هر کوی که بگوید و نصار را بولایت از حیرت نفس که باشد بوجوب
 تخذ از منتهی عنه بمجموع اخصاص بالمعانی و هر که گیرد بحکم قصاص
 مخالفه خطاب بنی فانه منهم از ظالمان است پس فرضیه این است
 بر قواعد فقه و عفت است در معنی ولایت عامه از عفت و صغیره و کبیره
 تا کفر و ار خواهد شد چنانکه لا تقرروا الفواحش ما ظهر منها و ما بطن الایه
 پس فرضیه به بنی عام است و تفاوت در حقیقه منتهی عنه
 در عت بله یکدگر از روی خفت اتق ثابته است و تا کی نه
 نزول متواتر و تاکید اجابت بوقف لازم و وقف البنی
 معلوم و دلالت بر مغفرت مجیبان از وقف غفران ظاهر است
 پس اعراض از بنی کفر است چه وقوع کفر با نکار
 فرضی مضیع اقرارهای دیگر است اعیان با نکره الحزمه
 مگر آنکه با تسلیم و اقرار این امر خود را گنهگار در عدم ادبش
 ای شخص از البته احکام خفیه رفتنیش نتواند شد

مگر میرساند امر را بحیث بصغیر و برصغیر و بکبیر و برکبیر بقرب
 کفر و برین بنابر هر عملی دو مواخذة متحقق یکی در صفت الجاهل و
 عمل و دیگری در مقابلہ مخالفت بنی پس در معنی خانه منہم
 از تاکید تشبیه استعاره مستفاد در فهم قاصر مبین است که در
 صورت عدم توبہ مغفرتش داخل تحت مشتمل نخواهد شد بلکه
 عذاب خواهد یافت بقدر استحقاق خودش و در معنی آن
 لا یهدی القوم الظالمین مستفاد می شود که توفیق مرضیات
 نیابد بدون قطع ازین تعلق ولایة و اظهر است که توبہ و
 قطع ازین علت توبہ نیست یا راه نماید بسوی جنت بعد عفو
 آن یا ازینا فتن توفیق مرضیات تشبیه باید داشت
 که دعاء در حصول هدایت بی سود است تا حالت تلباس
 این عذو اگر مغفیه شود همانا که تائب شود و در ورای آن
 قبول از جنس استدراج است قال الله تعالی سنستخرجهم
 من حيث لا یعلمون پس زیادت میسکند در عصیان
 تنبیه حیف است بر داعی المنفہ و غیره در ورای هدایت

که باد دعوی ولایت و ایمان اینقدر هم نمی فهمند که نسبت به برد
 استدراج است آه مسلمانان مسلمانان را در تندی ز فتنه منهدم و این
 لایه های القوم الطامعین بخیالید و یاد نمی آرد قال الله تعالی من
 یشفع شفاعه حسنه یکن له کفل منها الا یہ و باین استدراج بر قربت
 دعای خود مینازند اللهم حفظنا و نقصنا لما تحبه و ترضاه تمنیه
 کلمات طیبات را در خصوص حصول سیئات و سید آورده اند
 دیگر است بر خود باد وجود استدراج زیرا که کلمات طیبات با غایب
 خصوصتی در حق خودش با قاری حضور حق تعالی باشد
 مردم آخرت را فراموشیه شعروین بگویند و اگر بگویند کنشی چه
 آخر جو خاک یرت پاشتن است اللهم تعالی و اعلم و ربنا
 فاغفر لنا ما نینا و خطانا و انت الغفور الرحیم وصل و بارک و سلم
 و اما ابد علی محمد رسولک حبیبک علی افواره و شفوع فینا و ترجمه
 ذکر کیفیه تفسیر آیات کریمه جل الاله الاله واحد
 و کریمه اعبدوا الله ما لکم من الاله غیره و الاله و کریمه
 هو الله فی السموات و الارض الاله و کریمه هو الله

فی السما والارض والاله الا یکریم
کل شیء بالک الا وجهه الایه و تاویل باطل

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعه علی الہ و صحبہ
و اتباعہ اجمعین یا رب شعر گنبدار مارا از راه خطا در گزار و بزم نما

باید دست فرمود سجانه جعل الالهة الہا واحد ^{صلی} مستعبدانہ

بہد کر پرسید آیا گردانید محمد صلعم الہ متعددہ وجود ہا را ایک الہ

یا ان ہذا الشیء عجابہ تحقیق این چیز عجیب است یعنی تو

در تکرار خلاف عقل و ہدایت ^{یا} انطلق الملائمہم ان مشوا و ^{صبر}

علی السکیم ^{صلی} روان شدند سرداران قوی مسکین آمدہ بودند کویان

کہ بروید و جنبہ کنید بر عبودان چون دہا درین مخالفت کہ میان

و محمد کہ جای خطر است ^{یا} ان ہذا الشیء ^{یا} ابرادہ ہرگز این مخالفت

کہ میان با محمد است چیز خواستہ شدہ است از طرف من کہ ترک

نمواند شد ^{یا} بمعنا بہذانی لہلہ الآخرۃ ^{صلی} چون کہ تخنیم

کہ نشنیدیم اینکہ با اعتقاد تثلیث تو حد عقدا کنند در ملت

پسین را اشارت است بملت نصاری. ان هذا الاصلاح
 هفت این سخن محمد مکرر ساخته و ازین گفتن کاوان معنی
 اجل الله سبحانه ظاهر است که از لا اله الا الله تعالی الوسیة از
 الله متکثره باطله تحقیقش باسناد در دلهاست خودشان تصدیق
 و اقرار بالله واحد حق نفی می کنند و نیز از کرمیه ما سمعنا هم دلائل
 برین عیانست و رز می گفتند که نفی الله که سلف شان می پرسید
 باثبات الله واحد صحیفه میزد و این جا استبعاد نیست که نفی
 متکثر و اثبات متوحد خلاف عقل و مبادیست نیست گو استبعاد
 و رزندان حق از مشاهد کیفیت باطله است پس المقصود اصل
 استبعاد توحید در متکثر است و بعکس این چنانکه جعل الواحد
 اثبتن که از متکثرات عقل بدیه است یا رب چه رود این
 ما و لا نرا که با نچه کفار استبعاد و رزندان حجت خود پرانند
 توحید وجودی سازند که نتوانند شد و وحدت قدیمه را که
 میرا از شائبه حدوث است و توحید و متکثر حادث الله باطله
 ندانند این چه اعتقاد است و در از حقیقه نفی خدا باشد تعالی

و هم اعراض به است و شوق عبارت یعنی که مفعول نماز
 تابع وصفه مفعول اول در وقوع فعل مقصود جز این نیست
 که ایا الله است کثره را الله واحد گردانیده و الله تعالی اعلم بالصواب
 ما دلان خود را بر اختیار خود موجد دانست و بفهم معانی قرآن
 مجید محتجب العیاذ بالله تعالی که خلاصه شان بنوع اول است
 که کافران قریش از آنحضرت صلعم مصاحبه خواهند تا ابطال
 دین معابدشان بفرمانند آنحضرت صلعم فرمودند مصاحبه است بقرآن
 لا اله الا الله اگر بپذیرند پس مستعبد شدند بآنکه احب الاله باخ خاتم
 مذکور شد اعبد الله ما کم من الله غیره باید دانست بآنکه پیش
 و غیره اسم موصوفه و کم و من الی مقبلین تا با وجهی حاصل است
 که نسبت بر شما آگاهی است غیر الله نیست ای همین الله است
 و درین صورت غیره غیر منسوب است اسم منسوب مطلق درین
 اجماع منع است باید دانست کم مروط بغیره متعلق ثابت است
 و من الی تبیین از عرض نماید غیره مرسوم مخاطب و این بر دو
 است بحاصل نشی عنه و درین نظم شریف تحریر است

و درین صورت
 غیره غیر منسوب
 است اسم منسوب
 مطلق درین
 اجماع منع است

از اهل الکلم که مغیر می باشد ماول است امی ادیب در ترکیب
 نظم بقا رفته بر بگر و تنیر باید دانست که اله عزوجل اصنام را
 اله نفرمود البتة بنفخ اله فرمود و لو کان فیها البتة الا اله لفتة تا
 الایة من تفسیر این کرمیه در ذکر کلمه طیسبه ذکر است هم و تعبیر
 کفار اصنام را با اله باطل است کفیف این اصنام را اله بلکه عین اله
 گفتن اله تعالی اعلم بالصواب هو الله فی السموات والارض الایة
 باید دانست لفظ الله متعلق به متواذ شده و نه ماول بهسم صفت
 بنا بر عینش پس متعلق به ستقیم معنی فی السموات والارض که خبر است
 بخدش متبع است اگر متعلق به لفظ ظاهر گرفته شود فی السماء
 والارض طرف مجازی باشد و ظاهر از تقید حکم ظرف و منظور
 حقیقه یعنی که ظرف متوسع و مقدم و مغایر باشد منظور و را
 مبر است فلاخذ و فیه لا دلیل علیه اینکه سموات و ارض منظر
 و هم عین ظاهر باشد بنا بر من تعبیر اینها حکام ظرف منظور
 حقیقه و همچنین دیگر متعلقات به استقیم معنی جائز و نسبت به
 متعلق به لفظ الاسم صفت است نه عینش منع جنبه لفظی

در ذکر کیفیت کلمه طیب مذکور است مبنابرین تعلیل سبب هم در
معنی وصفه بلفظ الله که علم بر وصف سبب لغت است تعالی
اسماء و حلت صفاته و الله تعالی اعلم بالصواب هو الذی فی
السموات و فی الارض و الله هو الذی فی السموات و فی الارض و فی
مجازی سبب از احکام طرفیه و منظور فیه حقیقتی است چنانکه
در تفسیر کرمیه هو الله فی السموات و الارض مذکور شد مبنابرین
نه در فی الارض قایم حاصل آنکه ان ای الله در آسمان الله است و هم
در زمین الله است نه غیر او و آری بنظر من میتوان است که هر الهی
که در آسمان است و هر الهی که در زیر زمین است عین الله است
و معلوم نیست که الله در آسمان کیست و الله در زمین کیست الله تعالی
نفی الله میفرماید و لو کان معه الهه کما یقولون ان ذالاجواء
الی ذی العرش سبیلا لاکن از قول ما و لان الله واضح باشد
که در زمین اصنام را که معبود و متحرکند از الله قرار دادند
و در آسمان ملائکه هم از تراشیده و بنا که این الهه ستمانی و ذر
را عین الله گویند فخر و با الله تعالی من ذلک تعالی الله عما یشرکون

من شئ الملك الا وجهه بآية درخت که ملاک عدم لاحض است
 بوجود سابق العدم نه بوجود فارغ العدم و نه بعد از تسلسل ملاک
 معنی نه من مطلق شئ سخن مستبعد فیه است از آنکه علم و حکم بر عدم
 مطلق نوازند شد و الله تعالی اعلم بالصواب اللهم صل وسلم
 علی محمد بنی الرحمة و علی محبائه که محبة و ترضا و شفاعة فیما ورنما
 ذکر کیفیت وقف لازم بر آیه و ما یعلم
 تاویل الا الله

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله و نستعينه و نصلی علی رسولہ محمد و نشفعه علی آلہ و

اصحابه و اتباعه جمعین قال الله تعالی هو الذی انزل

علیک الکتاب منہ آیات محکمات من ام الکتاب و آخر

مشابهات فاما الذین فی قلوبهم زین فیتبعون ما تشاء منہ تنها

الفتنه و اتق ربنا و یلهج و ما یعلم تاویل الا الله و الله اعلم

فمن العلم یقولون امثابه کل من عند ربنا و ما یرکب اولو الالباب

و ربنا لا یزعج قلوبنا بعد از بدینا و بسبب من لدنک محمد

این است المواقف ترجمه اوست که فرود آورد بر شما کتاب
 بعض از آن آیات محکمات اندامی استوار کرده در افادت
 مقصود آن همه اصل کتاب مستند از مقاصد مدحیه و دیگر تشابهات
 اندامی و معنیین موقوف علیش به اعتبار پس آن بالذات باشد
 بدلالة لغته بمعنی موضوع یا بالعرض همچو استعاره بدلالة محاوره
 بمعنی غیر موضوع پس اختیار کرده شود مقصد المقصود و از این کریمه
 واضح است که جمله آیات محصور است در محکمات و تشابهات
 پس لیکن آنرا که کجی است در دلها شی ن در بی مرید آسفته
 را که تشابه شد از آن کتاب بنا بر خواست فتنه و خواست تباوه
 تشابه و حال تشابه نیست که نمیداند و ایل آنرا جز خدای تعالی
 و الا سخون فی العلم الخ و استوار آن در این تشابه که
 میگرداند ایمان آوردیم تشابه بقطع نظر از خواست فتنه و خواست
 تاویل موافق مواجبه از محکم تشابه از نزد پروردگار است و
 مایه که انجم و بهرگز بعد از آن مخصوص تشابه یعنی رسد مگر آنکه صاحبان
 عقول هستند بحصر و جهت تشابه بشتنی منتهی بشتنی و مبالغه

و بحاصیت باب ربنا لا تنزع قلوبنا ای بروردگار ما محفوظ
 دار از کجی دلها سے مارا پس انکہ را درست بخشیدی ما را بعلم
 و عمل و بخشش را از نزد خود در حجت یعنی اجابت یا علم دیگر امکان
 تحقیق تو بسیار بخشد و دایمی شغفم اگر این عطف و الرسخون
 بر جملہ باشد منع علم تاویل متشابه بغیر اللہ تعالیٰ است و حال کن
 مذہبتن انبیاء تاویل متشابه را خلاف شان نبوت است و زود
 عبت و اگر برستنی باشد گو فارقی در حد نفس صفت علم حق
 سبحانه عن باشد و علم را چنین است نہ در حد معلوم چه اشتراک
 در حد معلومش ای معلوم اللہ تعالیٰ غیرہ تعالیٰ م ضرورت
 نہ در حد مجهولش اسے مجهول غیرہ تعالیٰ م پس عدم اشتراک
 در معلوم تخصیصا ش ای معلوم اللہ تعالیٰ فقط م است نہ در
 معلوم تعمیما ش ای معلوم اللہ تعالیٰ و ہم معلوم غیرہ تعالیٰ م
 و بر انکہ علم تاویل مقصود متشابهات در اصل محتاج بحکماست و
 است یا الہام حسب انکہ قطعی ش همچو الہام انبیاء نعم م باشد
 باطنی ش همچو الہام اولیاء رض م پس دلالتی بر صحت تعلیم

مختص و است و اگر این فصل با وصل باشد مشترک فیما فی الامتناع یا امتناع فیما فی الامتناع

و تخصیص کورسش یعنی کدام متشابه معمم العلم است بین این
 سبانه و غیره سبانه و کدام تخصیص العلم باله سبانه مبی و
 و الهام تواند شد و بدانکه این وقف لازم و وقف الهی صلعم
 و وقف غفران برپشتی منه در سه ار خود از قشایها است
 اگر به ثبوت قطعی صریحش ای از ارشاد پیغمبر عم باشد
 فهو المراد و الاطنی چنانست که وقف لازم مفصل است بنا بر
 تخصیص ضرورکش ای آنچه علمش خاص است برای اله
 سبانه م و عطف موصلی است بنا بر تخصیص ضرورکش
 ای آنچه علمش مشترک است بنیه تعالی و غیره تعالی م پس
 از فصل امتناع فیما فی الامتناع و از وصل مشترک فیما فی
 الا مشترک لازم و حقیقه وقف الهی صلعم و وقف غفران از
 سر وقف لازم خود پیدا است پس وقف بر و الا سخن فی
 العلم و وجهی از محکات و متشابهات بلزوم بای لزم است
 ای بوجه وقف محکم لازم یا غیر لازم و بوجه وقف متشابه
 لازم یا غیر لازم م بفهم در دمنده ای آید مگر وصل بنا بر

توصیف نه خبر که لازم عطف جمله بر جمله است پس که مفید یعنی مفید
 در سخن متشابهات است چنانکه مذکور شد هم و قول این مقصود
 متشابهات علم است در خلاف اعتبار فتنه در دین اعتبار تاویل
 موافق می باید لاله عطف آمده ایمان بر مجهولات ممنوع باشد و نفس آیه
 متشابه بی دفع و ربنا لا نزع قلوبنا عن دعا برستقامتش است عقلاً
 و عملاً زیرا که نفس در قوس تاویل این تعبیر افکنده راسی است
 و عملاً و حسب لسان دعا بر قبولش باز یادت علم بدانکه از اسخون
 فی العلم علم از متشابهات غیر اینها مقصود است که دلالت بران خود
 از و از اسخون فی العلم بعد اختصاش با بنیاد الف لام تعریف
 بر علم است و نیز از مایه کز لا اولو الا لایاب و دعا ربنا لا نزع اخ
 شان نزول پیدا است پس انبیا درین شبهه اگر بحسب حال مستأ
 باشند و اگر الف لام جنبه گفته شود از تعبیر علم اشتراک فیما فیہ
 الا تمناع لازم و الله تعالی سلم بالصواب اللهم صل وسلم علی محمد
 بنی الرحمه و علی ائمه کما تحب و رضا و شفعه فیما و ترجمه نامه -
 ذکر کیفیت تفسیر حدیث الف لا صلوا الا بشفعه ما فیها

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وسبحانه ونصل على سوله محمد ونستشفع به على الله رحمة
وانبائه جميعين علم ان في قوله صلى الله تعالى عليه وسلم لا صلوة الا
بشقة ان كانت اصلوة مستغر قاصبا فالاستنار بغيره محض
لا يقتض ولا دليل على حصر الصلوة ان فقه فكيف استنار الفرض
عنها وتعارضها بالثبوت والرابعة وما زادت وان كانت مخصصة
معهودا فمبني فلا دلالة عليها في اى مخصصة المعهودة الدينية
م ولا نفى لغيرها في اى مخصصة معهودة دينية م وان
كانت محدودة في شقة من التحريم والخروج لها فان فصل بين شقين
بمخرج وتحريم غير الاولى فلا جبر لنقصان في شقة او الى سجة
سوى في شقة ثانية وان لم يفصل فيها فليت بشقين مفصلتين
وكذا في سجدة السهوم بار شقة ثانية على شقة او الى لان
المبنا في حقيقة واحدة لا استغارة ولا تجزئة بمجدة فان
فصلت فلا بار عليها وان ثبت فلا اتصال عنها وفي اعاءة
شقة بواحد بها خالف بورسف بابي حنيفة ومحمد حمود الله تعالى

بأعادة شفعين فقال رسول الله تعالى صلى الله تعالى عليه وآله وسلم
 عن معنى حديث الشرف فقال صلعم لبركة اى نفي كونه
 لا ما زادت من الركعتين بتجرمة وخروج واحد فقدر الكلام الشرف
 ان صلوة بركة الا شفعة فاية صلوة لا تخلو من شفعة فاشتملت
 الفرض النفل من شفعة وما زادت في سجدة سهو في شفعة او
 في شفعة اخرى ورفع التعارض من الذي ذكرت م وطلبه
 الوتر على الثلاثة بتجرمة تقتضي نسخ ركعة وخمسة وسبعة في الوتر
 اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمة وعلى الوارثه كما تحب وترضاه
 وشفعه فنيا وترحمنا به

ذكر كيفية تفسير كرمية قالوا رانت فعلت هذا يا بهتنا
 يا ابراهيم قال بل فعله ق صلى الى اخرها
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفعه وعلى اصحابه
 واتبائه جميعين قال الله تعالى حكايانا قالوا رانت فعلت هذا
 يا بهتنا يا ابراهيم قال بل فعله ق صلى كبريم هذا فاسلواهم

ان کا ترا میلقون ۵ ترجمہ گفتند آیا فرودی این کار کشنرو
 بالہ ما ای ابراہیم گفت بکے کرد این کار کشان اینکے گفتیم سپید
 از بنان شکستہ اگر باشند کہ بگویند باید دہشت کلام شایعہم
 شدہ از کمال بلاغت و فصاحت و بفتنای حکمت در اظہار صحت
 و الزام سکوت بر مخاصمین تا دلیل مقصود آخذ بل برای رتقی است
 کہ نفی ما قبل نمیکند و وقف ق معنی قبل علیہ التوقف و صحت
 اولویتہ الوصول بنا بر اتصال فاعل یعنی لفظ کبیریم از متشابہات
 متشابہ فی الایہام یعنی توقف مشبہ بر قرار و اتصال بعد التوقف
 بلفظ بہیم کبیریم بی انکار هیچ ابہام و تردد مستفہم و اگر از کبیریم
 ذات شریف حضرت ابراہیم علی نبیاد علیہ الصلوٰۃ و السلام
 و از بندہ مقولہ بل فعل کبیریم کہ معروفہ حسی قریب بہتہ ریاض الفجوز
 فاسکواہم است و قادر بر اثر شہرہ متاخرہ بل برای ضرب کہ
 ان فی ماسبق و مطلق وقف ق است و نہ متاخرہ بل کبیریم بہ
 دلیل کہ کبیریم و مقصود ابہام است و نہ در مقصود تعریف پس
 موافقت کنند و نیز اگر معروف شود بت کلان کنج بہ بالعمد خلا

عصمت از کبیره است و مبطل ترقی و اگر معرفت شود نفس
 مبارک حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوٰۃ و السلام بصفت
 بالقصد ضرب باطل است و مقوله فاسدوا هم ان کما نرا یطعن
 مهمل فکلف ما ذایعبرون قیا ایها المؤمنون اتقوا الله العظیم
 فی الانبیاء صلی الله تعالی علی نبیا و علیهم وسلم و نسبت بمج
 در کلام مهیم چه در شب هجرت حضرت صدیق اکبر رضا بحج
 پرسند و نسبت به رسول الله تعالی صلعم که این کیفیت شده بود
 رجل یهدینا السبیل و حضرت صاحب خم بحجاب پرسند که
 کیستید فرمود انما منی + از آنجا که کلام صادق فی وجه محتمل
 کذب فی وجه قصد واقع شد مقتضای کمال تنزه بر
 نادم باشند و نفس خلع و الموم و عاشق سازند قال صلعم مقول
 انی است بینکم و فی ذکر ثلث کذبات که هر یک و نیز یار و است
 بر تفسیر کذب بالحمد اگر قبل از نبوت است جائز است و تواند
 که در محمل کذب واجب باشد و اگر بعد از نبوت است که هر محمل
 جائز تواند شد مگر کلام ماول و الله تعالی اعلم بالصواب

اللهم صل وسلم على محمد بنی الرحمن وعلی جماله کما تحبه وترضاه وجمعهم
فینا ودر جماعتنا به

ذکر کیفیت تفسیر کریمه یا فتحا لک فتحا سبیا الی آخر الآیه

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله نستعینه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفی علی الہ وصحباتہ
واتباعہ جمیعین قال الله تعالی یا فتحا لک فتحا سبیا لیغفر لک
ما تقدم من ذنبک وما تأخر و تتم نعمته علیک یدیک سراطا مستقیما
و ینصرك الله نصر عزیزا میتوان شد کہ فتح عبادت اگرشف ظهور نام
نفسی استجماعی بالا انطباق صفت مانع که مبرود اول بنی جمعی
از صانع متحقق تعیین و التخصیص در انست بلا لہ حز تحفین و انشا
اتصال ضمیر مع الغیر مشیر بصفات لا یمین که مشا تعیین جواد است
از روحی حصول شمع جواد از و توسع مفعول به بخدش و تخصیص
مانع الشکت بلام و تا کی مفعول مطلق موصوف با بانه مانع ش
ای بصفة سبین م و این شمع کامل محلل به مقدم تقدیم تشریف
بخصوصیه مقصود اظهار و معرفه موجودات قدیمه بجدت مبنی علیه

من معطوف علیہ و معطوف مضاف و موجودات قدیمه
 الیه پس انهمه مضاف الیه مقصور و بحدوث متعلق اظهار معرفت
 پس انهمه مضاف الیه خصوصیت به ترتیب مانع شرکت بر روطه
 تقدیم تشریف و معنی علیہ اول انکیه معنی علیہ است از حادث اول
 م برای مغفرت مخصوصه بش مفعول ثانی بعد لام ای لک
 م ما تقدم و اما اخر از ذنب خاص و صلعم بدلالة اضافه لامی
 و خصوصیت معلل بهش باید داشت برگاه معلل به ممنوع انگشت
 است معلل نیزیم اعنی سلوبات لازمه مخصوصه محمد صلعم
 متقدمه و متاخر تا من معطوف علیہ و معطوف حال از
 سلوبات لازمه است از آن سلب کمال است بعد
 متقدم و متاخر م فارقه پیش صفة ذوالحال مع الحال
 م بن العبد و المعبود و عموما بنا بر جامعیتش ای انکه در غیر او
 صلعم نیز یافته شود و خصوصاً بنا بر واقعیتش ای انکه
 در غیرش صلعم نیافته شود و است مربوط است به معلل به حال
 این فتح کمال عله مغفرت ما تقدم و اما اخر از ذنب است

یا نقد م و تا ضرب حکم ظهور جامع و مانع پس اشارت بظهور که
در غیر او صلعم است جامع من وجه و مانع من وجه پس وجه
این جنب و مغفرت شامل خواهد شد و وجود انبیاء و اولیاء و نعمنا
ثبوتی است ای از روی وجود نعمتی انبیاء و اولیاء علی نبی و
علیهم الصلوة و السلام بعضیات ثبوتیه و تحت هر مرکز م و
انزاسببیتش ای از روی وجود التزامی انبیاء و اولیاء
عم از صفات سلبیه و تحت هر مرکز م پس مغفرتش با وصف
لزومش اشارت است به قطع نظر از آن باختلاف آن
متصلا به لاله عمومی مصراع و اتمام لغت عبارت بمنظریه
نامه فی اختلاف الاوان اتصالاً و بدایت صراط مستقیم
بی زلف است بد لاله جامعیه منظریه تا همه حقیقت وجهه انافان
در اختلاف آن اتصالاً و بصره که عبارتست بتائید سجانه
در وجود انوار اعلی و حسب سجانه و فیض مبارک صلعم
حالا و مستقلاً و هم اگر قبل سلیم تر بر کنی برین مفهوم مایه
من الآیات مشیر است به بین مجموعین صلعم که خدا

بی نیاز قطع نظر از فارق میفرماید و محقق است که بملا حظ به
 موجودات تخصیصاً قطع نظر از سلوبات است و توجیه کسی که
 عین قولی ایما فرماست باینست که بنب غیر ممنوع الا شتر
 مستلزم الوهن چه جا است ش چنانکه فرمودند از و نبک
 انه مقصود است هم و تیر مخالفت لفظی ش ای اضافی
 که مقتضی ذنب خاص است نه ذنب غیر هم و معارضت بهل
 شرعی میباید من یشار ظاهراً ش چنانکه فرمودند هرگاه ذنب
 انه منسوب بحضرت محبوب مرحوم مطلق است همه منسوب است
 موبدان ان الله یغفر الذنوب جمیعاً است پس معارضه شود
 یغذب من یشار رام و جا دیگر فرمود و استغفر له نبک
 للمؤمنین این خود مفارق همه گریست والا تکرار معنوس
 بهل ع بین تفاوت ره از کجاست تا کجاء از حی
 بدین محمد صلعم و بدین خاست تعالی شان و الله اعلم
 ر صلعم دیده جان من باید الله سبحانه و عزاداد از آن
 و بدین روزاد دیده جان من باید * این کلمات از چشم جهان

برکن حقیقه مغفرت و ذنب آن معصوم از مسلمات غیر مخصوصه
 محمدی صلعم نرسد و نیز تواند شد که این بشارت است
 بر لجوی حبیب خود تعالی صلعم در اندوه ذنب با عبده ناک حق
 عبادت و حق عبادت است که مقابل شود با الوهیه کامله غیر
 محصوره در ظهور موجودات و مسلمات لازمه مخصوصه محمد
 صلعم و آن بلزوم عدین ظهور او انی بوجوب نقص حضرت
 ملکیت تحقق حق العبادت و الا تکلیف و ظهور معصوم نظام را
 و باطن و آینه که گفت شد از روی حقیقه مجده تفصیل است
 و نیز شامل بشارت کثرتی بزبان حال مستقبل فصل و
 بنصر که اندر بنصر غریب که من مفعول مطلق م و فتح مکة
 مبارکه بقدریه محسوس و من است صلعم ا فتح میبای که قال
 و مغفرت ما تقدم و تا ما مر من الذنب عموم و آیه منفسه غیر مصرح
 بوحی تواند شد و از اینجا است که صلاح حدیثیه که بدو حساب
 خفیه فتح مکة است ماول و فتح باشد نه محمول بر خلاف العیاد
 بالله تعالی منه قال الله تعالی لقد صدق الله رسوله الربا

باحق الله خلق المسجده الحرام ان شاء الله تعالى آمين بحلقين
 روکم و مقصودین لا تخافون فاعلم بالعلم و تعلموا فاجعل من ذلک
 فتخافوا به پس این بقصد و صلاح حضرت حبیب کبریا صلعم که متفهمین
 و قانع ظاهر و باطن است از اسرار عام عالم تعلموا است و العبد
 مقصود من اے اتباع عام که از اسرار علم عالم تعلموا است
 هم اخبار صداقت و اوصاف حضرت رسول مقبول خود
 تعالی و اصحابش صلعم چنانکه فرمود تا آخر رکوع خود و طایفه
 و الله تعالی اعلم بحقیقه الحال و الیه المرجع و المال اللهم صل
 سلم علی محمد نبی الرحمة و علی حبابه کما تحبه و ترزقنا و ترزقنا
 و ترزقنا به

ذکر الحقیقه فی معنی سوره البصر انفا

و الکافسرون علی ما بهی لیه

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله و نستغنیه و نصی علی رسول محمد و نستغنیه و علی
 و اصحابه و اتباعه محمد بن اعلم ان مدی الی معنی سوره

بان اذا عامته زنا حقيقة تضمن الشرط مجازا وجار بمعنى ماض لمفعول
 المفعول لتعديته ولضرورة تخصيص ما هو المقصود بالنصر والفتح متوسعا
 بحدوده فهو كم لا غائبا لاستثنايه صلعم منه فيشير الى محنى اذ كر كنصر
 هو في ايجاد الموصد اثر اس من غير من الایجاد او من انصرم فعل
 حميد الفعالت لمصلحة شش يتعلق بالایجاد او انصرم و انصرم
 هو كشاف الحقيقة ظلا القدم تضمنيا منطبقا باصله والقراميان
 شش يتعلق كائنا وضمير المحرور الى القدم م على تفاوت
 الدرجات فخصص صلعم بشرف الخطاب لاظهار درجته لعلبار
 صلعم ورايت بمعنى بصرت حال للمفعول المخصوص من التوسم
 والناس مفعول موصوف ویدخلون حالا صفة لا المفعول
 الثاني المعنى علمت لتعديته شش الضمير راجع الى يدخلون م و
 دين الله عام فيستفاد منه حقيقة المستجمعة التضمنية صلعم والاضد
 المسدية بمنزلة بهاس شش الواو حالية لبيان حالت الاضداد المسدية
 بانها بمنزلة بحقيقة المستجمعة التضمنية صلعم م و تسبوحه
 الشرح عن ثواب النقص و الحمد بمعنى مجهول اى محمود و غير ذلك

والاستغفار طلب الشتر و حذف المفعول لتوسع بمعنى لهم
 و الامران بالاشتراك فطلب تأكيد من غير صلح و تشريف
 بالخطاب صلح و التوبة هي جوع مطلق فتقيد بمحل كتاب العبد
 و تاب الله عليه فالمعنى اذ ذكر جيبى اذ ابارككم نصرته و افصح في وقت
 الازل و بصرت الناس يدخلون في دين الله اقصافا فواجبا
 من آدم عليه السلام الى آخر الزمان فيه شئ اى وقت الازل
 يتعلق بصرت هم هذا تذكير له صلعم بما وقع في وقت الازل من
 رتبة صلعم هو شرح اصدرفالم شرح لك صدر كاشارة اليه
 و باذكري القرآن المجيد و بعضه سبب لبعضه ما هو شرح اصد
 الا اذ ابارككم نصرته و افصح و ايت الناس يدخلون في دين الله
 افواجا تخصيصا على المراد شئ اى مراد اختيار الالية على ما يزيد
 او مراد ذكر دين الله المقصود المتضمنة بالموجودات و الاضداد
 المسلوقة بلزمتها بها فلا حاجة الى ذكرها بخصوصها هم فهذا هو
 شئ اى شرح اصد ر م و اجابا بما وقع و يقع في عالم
 و من دخل الناس في دين الله افواجا من كل جهة

م
 قال صلى الله عليه وسلم انما انزل كتابي ليعبد الله بعضا في الشكر و

نسخ مجد ربك أي سجد بحجوبة ربك في جميع الافعال في جميع
 الاحوال تحقيق بالمروءة على النصر والفتح جزاء الشرط في وقت
 جعل الجاعل المطلوب او الموكدة من غير صلعم والشرعية بخطاب
 له صلعم ويستغفره جزاء الشرط لفا ونشرا او غيره من اي غير الجزاء
 من اي استغفر من الله استتار للسلوبات الموجودة المنزلة على
 تفاوت حال الك والهم من الابناء والاولياء والموسنين لا يستغفروا
 على الاستغفار فهو شفاعة عامة من صلعم ونشرا في خطاب
 صلعم من غير صلعم لنفسه وغيره مطلوب او موكدة ولما استغفر
 من السلوبات فانظر ما اترى من الموجودات انه هو الرب سبحانه
 المحمود وكان اباي اجاب ابي متوجها في الله ابراهيم سبحانه
 عليك وعليهم ستر بستر استغفار كما جيبه فامغفرت اعدا
 المغفرت والمعنى التمثل ما موثا ل في النصر والفتح فممكن
 ان يختار جارا صنيا والنصر والفتح في افتتاح الممالك
 عموما اذلية وخصوصا مريبا على نزول السورة بعد افتتاح مكة
 المباركة فدين الله ياول اسلاما على المحل والشرط يصح عليه

جعل الجاهل لتحقيق الواقع في الزمان الماضي وعلى زيارته
 قبل انقضاءها ان يكون جابراً مستقبلاً لتحقيق الوجود باذوا الما
 فكانه جابراً والشرط يصح على الوقوع بجعل الجاهل لتحقيق الوقوع
 في الزمان المستقبل وكذا رايه في غير خاتون حال للناس فهو مخوف
 بتحقيق الفعل للمفعول فيمكن ان يكون ايت لمعنى مستقبل مشوشا
 للاستمرار لعموم المفعول الموصوف بوصف عام لظواهر خلقته
 صلعم واجبة التوسع ش كما يظهر وجوب التوسع في ذكر كيفية
 تحقيق نور محمد صلعم من غير ان الله سبحانه والمخلوق كله من نوره
 صلعم والكمالات الثبوتية الله سبحانه فيه صلى الله تعالى عليه وسلم
 والنفاض السلوية من الله سبحانه فيه صلعم فبما من النصر والفتح
 المستقبل عام ازليا وخاص مرئيا واستغفره لهم على سوق الكلام
 لا لك واعلم ان الحجاز شرط ممكن وقواعبا تابع لشرط زمانا
 ش في اجواب با قبل مهنلا لا يوافق الحجاز لشرط زمانا م ولتوا
 بمعنى قابل التوبة في رجوع عن الذنب لا يوافق استغفره
 ان الاستغفار طلب المغفرة لما وقع من الذنب لا رجوع

منه ولكن يوافق بحسنه رجوع مطلق متبعية محل كما ذكر

اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمن وعلى جباله كما تحبه وترضاه

وشفعه فينا وترحمنا به ثم الى معنى سورة الفاتحه بان الحمد مصدق

مجهول بلام المجهود الذي يبنى او التعريف بالفاعل المتنوع فكان

سبحانه او غيره فالحاصل ان المحمودية المستفدة لا تحتاج في

مقصوديتها الى فاعل بخلاف المعروف من اى المصدر

المعروف في مقصودية تحتاج الى فاعل من اى فاعل

سبح على خلقه الخيرة والشر في تربية العالمين كما قال رب العالمين

الوصف باستدلال العقل بلفظ الرب شامل لمعنى الخلق

والعالمين مبنى عن تنوع العالم والعالم هو المروب الرحمن

مالك يوم الدين الوصفان باستدلال العقل ذكر صفته

قبل ذكر مالك يوم الدين لا طينان ^{بالله} قلب الروف الرحيم بالمؤمنين

صلعم من هو صلعم من فالرحمن خاص لاسمه تعالى بخصوصية

الوصف به تعالى سببا لفته فمفعول غير تعالى اسما ووصفا

فبالوصف خاص بامته صلعم على مراد بعبادة الاولى

على الرحمانية مقام الغيبة على استجلاء صلعم وفيه اشارات الى مقاصد
 الرحمن على العرش استوى فغدا بصفة تقدسه شئ اى غدا
 بصفة رب العالمين لانه قد تمت وصف الرحمن بدلالة وجوده صلعم
 كما هو في صلعم الهالك اى مقاصد الرحمن على العرش استوى م
 فانظر اذا ترى من اعظم صلعم والرحيم نام بمقابلة خصوص الرحمن فلا يجوز
 له الخصوص وخص بمقابلة عموم الرحمن فلا يجوز له العموم فلما تحققت
 الايمان بالوضعين المخصوصين معرفة الله تعالى من بوبية وهو يوم
 الاخر اجبا لا بالاسم لا ليس من العتق بل العالم من بوبية دلالة عامة
 والمنفصل مع الاقوال اياك فعبادة تخصيص بالعبادات الخاصة له تعالى
 من حيث انه سبحانه خالق لا تشمل العامة والا فكيف ان يشكر
 ولو اليك مع وشكروا الله ان كنتم اياه تعبدون واسجدوا لآدم مع
 اسجدوا لله خلقهم ان كنتم اياه تعبدون واسجدوا لله ان كنتم اياه
 تعبدون وضمير التكلم مع الغير موضع ان كل قانتون كل قنوت
 وفيه اشتراك الغير في الفصل سائل التي لا يسعها المحل منها
 البصا لفتح عمل عامل غيره فتي ش اى العبادات الخاصة له تعالى

سبحانه خالق لا تشتمل العامة م كما ثبت مع تقدم
تغير فيها وتقدم فيها على اقرارها من احمد بن محمد بن ابي
على المجهول فكيف واما كاستعيب لتخصيص بالاستعانة التي منه
تعالى من حيث انه سبحانه خالق لا تشتمل غير ما والا فكيف من تولى
الهدى ورسوله والذين آمنوا فان ضرب الله بهم الغالبون وضمير المتكلم
مع الغير كما وضع ابناء الصراط المستقيم الاستعداد الى الصراط المستقيم
الذي هو ايمان ربهم بمعرفة ربهم كما قال سبحانه قالوا
اننا رب العالمين ربهم هو هارون والا لطل لتقليد فغنى الحاجة
ولا ايمان لو كان ربهم مع انما نبيه كما قال سبحانه قال انت
رب الكائنات انت به بنو اسرائيل فربهم محمد صلعم تخصيصا بخصوصية
على مركزية العامة على منكرية الرحمانية التي هي ربهم وسعاد والا لطل
الاستجماع المقصود وضمير المتكلم مع الغير كما وضع وحذف الى العرب
المفصولين اشارة الاتصال منها واللام للعهد الذمى فتوافق
البدل اسس صراط الذين نعمت عليهم الانعام هو ايمان ربهم
بمعرفة ربهم بنبيه وربهم شجرة فربهم محمد صلعم كما قال سبحانه

واذا اخذ الله سبحانه العنين لما ائتمكم من كتاب وحكمة ثم جارككم
 رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه وقال الانعام عليهم وعلى
 من تبعهم والا فكيف تخصص الملت الواجب لعموم البذل في وجه الامم
 واستحقاق حاصل في وجه معرفة الله تعالى غير المنصوص عليهم ولا الضمان
 في الوصفين اشارة الى تنزه ايمانهم وحقانيتهم في الدارين و اشارة
 الى مغضوبية وضلالت من ضل عن الصراط المستقيم عموما ولو يشير
 الى اخصوا بلانته شئ ولو الى اليهود والنصارى والا فكيف يستقيم
 الاستثناء لغير المنصوص وكيف اشتماله لبطر الذين بلغت عليهم ميز
 هذا ما كتب اجمال بالاشارات التي تشتمل مفصلات القرآن المحمدية
 يا ايها المرء لا تفهم الا اجمال الاميرة حقيقة الرسالة المحمدية ولا تفهمها
 الا على قدر الوصول حقيقة الولاية الصديقية والولاية الاحقابية
 اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمة وعلى جماله كما تحبه وترضاه
 وشفعه فنيا وترحمنا به ثم سئل في معنى سورة الكافرون قال
 اعد اعدوك نفسك التي بين جنبيك اشد كفر من الكافرين
 لا اعبد ما تعبدون موخا لفية بمرضات الله تعالى في العباد الا

قال اصغر منه لكم ديككم هو الخالفة المخصوصة المقصودة بغير مرصات
 الله تعالى وكي دين هو الخالفة المخصوصة المقصودة بمرصات الله
 قال المجازات تفصيل منه ش اى من الدين م فالحجب بالتحقيق
 منها وان لم يتقم المعنى فكيف يتحقق لا اعبد ما تعبدون ولكم ديككم
 اى دين وهدى الى اظهار كسر نون دين لانه علامته حذف اليا
 للوقوف فى اللفظ ولا الوقف على الوقف ولا العبد وكنى المعنى
 على تعريف الدين المخصوص فان لم ينظر الكسر فالدنيا منكر فلا يتقرر
 الدين المعروف المخصوص المقصود فعلى هذه القرينة حذف صلوة
 لم ينظر الكسر فان قيل لا حذف على قرينة تنوين الرفع الماول
 بالتحقيق قلنا نعم ولكن الحكم بالفاء وعلى قرينة بالياء لا قرينة بالهم
 فلو لم تكن القرينة بالرفع لفدت ويقال الاولى او ش لان البصر
 اولى من التاويل م ولا دليل على حذف الياء تخفيفا ثم ش
 على حذف هم الكسرة مقابل الوقف يعيد فائدة تنوين ش
 التخفيف والوقف م لا التخفيف ش اى لا يعيد التخفيف لفائدة
 م وكذا الاظهار في مثله اللهم صل وسلم على محمد بن محمد وجميع آل بيته الطاهرين

ذكر كيفية تفسير آية الكرسي اليوم اتممت لكم دينكم
واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم الاسلام
دنيا واقعة في سورة المائدة

بسم الله الرحمن الرحيم

محمد الله يستعينه ويضلي على رسوله محمد ويستشفعه على الله وصحابه و
اتباعه اجمعين اليوم اتممت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم
الاسلام دينا الاية لا بد من مصداق لثلاثة المذكورة في الآية الكريمة
اي دينكم ونعمتي والاسلام دينا فان لم يفرق بينهم فالمراد معنا
وان يفرق بما لم يقصد في الباب وزمانا حالا فكيف اليوم اتممت
لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم الاسلام دينا تحققا فالיום
اتممت لكم دينكم موالا اعتقادا بما لم يحق عمومها مما سبق الى ما يحق
زمانا حالا لانها مودة دين احدها اي من شرعية آدم الى شرعية
محمد صلعم دين واحد قال سبحانه مودة الدين الواحد اي مما سبق الى
ما يحق مودة دينكم عليكم نعمتي مواتمات نعمت النبوت هي العلي

متوقفة عليها لما من الله تعالى واليه تعالى محمد صلعم ورضيت
 لكم الاسلام دينا بالتخصيص بمودين محمد صلعم شجع ما سبق وانه
 لم يكن كذا فما الفرق وكيف الكمال الدين بدون اتمام النبوت
 متوقفة عليها للاسلام دينا فكيف الرضا بالاسلام دينا فهو
 عليه الكمال الدين على اشتماله فالكرميه تدل على ختم الرساله
 بمحمد صلعم رتبة وزمانا اذ لا يتبع بعد المكمل والمتمم شي منه اللهم صل
 وسلم على محمد نبي الرحمة وعلى جماله كما تحبه رضا شفعه فينا وجزا
 ذكر كفيته فغير آيه كريمه واذكر نعمت الله عليكم
 وما انزل عليكم من الكتاب والحكمه يعظكم به ط
 واتقوا الله واعلموا ان الله بكل شي عليم واقع

سوره قصه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونشفعه وعلى آله و
 اصحابه واتباعه جميعين قال الله تعالى واذكر نعمت الله عليكم
 من الكتاب والحكمه يعظكم به واتقوا الله واعلموا ان الله بكل شي عليم

باید دانست که ذکر میرساند بخور بنا بر ربط و مضاف بمضاف که
 بنا بر اضافه و در اینجا اضافه حادث بسوی هم مفید آن ربط تواند
 و نعمه اله محمد است صلعم بر باله بمنظریه تضمنی صفات ثبوتیه قدیمه
 و التزامی صفات مسلوبه مخصوصه محمدیه صلعم بقبریه بالحق است
 ما انزل علیکم من الکتاب والحکمة لعلکم تهتدون و از آنکه توقف دارد
 تحصیل ذکر کتاب و حکمت بر رسول است و استثنای حضرت منظر ظاهر
 صلعم که اعلی النعماء است از عموم نعمه چون بجا انداخته که فرمود
 سبحانه لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا من انفسهم شیخا
 علیهم آياته و یرکبهم و یعلمهم الکتاب والحکمة و ان کانوا من قبل
 لغی ضلال مبین خصوصا از آنجمله که دلالتی از ما بحق
 بر خلاف استثنای است و یاد فرمود الله تعالی محمد
 رسول الله تعالی را ببعثت الله که شامل جمیع نعماء الهی است
 مقصود اصلا و اما انزل من الکتاب والحکمة تفسیر نعمه الله است
 بعطف تفسیر فی العوارض مع عطف تفسیر فی العوارض
 حکمت بر کتاب بنا بر تخصیص و تاکید پس منشاء استغاده نعمه محمد

رسول الله تعالى است خصوصاً بطوره وعموماً بوجوده و
 در صحیح بخاری در کتاب المغاری از حضرت ابن عباس ر.ع
 در انطباق کرمیه الذین به لوالنعمه الله کفر امر و است قال هم
 والله کفار و ذین محمد صلی الله علیه و آله پس باید دانست که ذکر
 محمد رسول الله تعالى صلی الله علیه و آله با آنچه نازل کرد الله تعالى از
 کتاب حکمت فرض بود است بدلائل نفس عبادت الله تعالى
 و شکر او معرفت له تعالى و بر مخالفت مرتضی است به تقوا
 و تنبیه است بر نفاق به اعدا و ان الله کل شیء علیم و این ذکر
 فرض مطلق نتواند شد بلا خطه کیفیات عطف تفسیر
 فی العوارض بلکه ذکر بدین ذکر دائم الوصف خواهد شد و
 ذکر انواع است به تنوع اذکار و مقاماتش و اصل الاصل
 اینهمه ذکر روح است و ذکر قلب بسیط و قلب مرکب و
 جوارح تابع و فرع پس با نعدام ذکر روح قلب بسیط
 و قلب مرکب محقق ذکر محروم است و هر چه
 یافته شود بعد سقوط ذکر روح در حکم نسیان است

و در حکم فکر با فکر روح لاحول و لا قوه الا بالله معنی اعظم
و ذکر جوارح را انواع است به تنوع جوارح و اذکای مع ربط ذکر
قلب مرکب و قلب بسیط و تنوع ذکر روح و ذکر قلب مرکب و مرکب
به تنوع ذکر مناسب مرکب مع ربط قلب بسیط و تنوع ذکر روح
و درجات نامتناهی است به تنوع اذکار مناسب بسیط مع ربط
و تنوع ذکر روح و ذکر روح را تنوع است به تنوع مقاماتش و
به تنوع نعمت و نهایتی نیست از کمال بسیط و بی نهایتی نعمت
الهدی و البته مرتبه قلب بسیط که یکی از مقامات روح استقله
فصل تنوع ذکر روح بهره بر قدر و صفت خود میاورد ای شایسته
الهدی تعالی نه مرتبه قلب مرکب و جوارح آینه که گفته شد
شامل تفسیر ما انزل علیکم من الکتاب و الحکمة است که تفسیر
فی العواریض از نعمت الهی است پس عیاقبت الهی شایسته
بنده محمد رسول الهی تعالی است صلعم بموافقت کتاب و حکمت پس
بر که این چنین ذکر محمد رسول الهی تعالی صلعم مشرف نشود و
حقیقت معرفت و شکر نعمت بزرگواریهاست بسیار از اضافت

مضاف به ذات الیه غایت المقصود چون در تبرین ذکر
مشرق نشود مگر معنای حق تعالی بوسیله خاصان در ضمن
تقدیر بر قدر مقدر اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و
عنه جماله کما تحب وترضاه وشفعه فینا ورحمننا به
و ذکر کیفیت تفسیر آیه کریمه لقد من الله علی المؤمنین اذ
بعث فیهم رسولا من انفسهم یلو علیهم آیاته ویزکیهم وعلیم
الکتاب و حکمة طایح واقع سوره ال عمران

بسم الله الرحمن الرحیم

محمد الله و نستعینه و نصلی علی رسول محمد و نشفعه و علی آله و صحبه

و اتباعه جمیعین قال الله تعالی لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث
فیهم رسولا ترحمهم برأیه یخفون منت نهاده الله تعالی بر مؤمنان
باینکه فرستاد میان شان پیغمبر بدانکه فائق از همه نعمای الهی
عم احسانه بعث بر پیغمبر است عموما صلی الله تعالی علی نبیا
و علی جمیع الانبیاء و سلم که منت است بر همه عالم و مؤمنان
مخصوص خطاب این منت بشرف معرفه فرموده است مقصود از

سبب وجود و حصول خیرات معاش و معاد در حد مرکز خود
 است خصوصاً بظهور و عموماً باوجوده متفید اعلی الصفات
 خصوصاً بعث محمد رسول الله تعالی است ^{صلی الله تعالی علیه و آله}
 جمیع الانبیاء و کسب خصوصاً بظهور و عموماً باوجوده مطلقاً اعلی الصفات
 پس احتیاج از یکدیگر میان انبیا و هم است چنانکه ذات را
 حصول و اظهار کمالات احتیاج بصفات است و صفات
 حصول کمالات احتیاج بذات و هم بصفات و مراقبان
 بانبیا تا آنکه ملائکه نیز درین منت و احتیاج بسو انبیاء شمول
 من انفسهم ترجمه از جنس بشریت شان اینجا مقصود این صفت
 جامع تاثر و محبة و معرفه است و استثنای بدین تخصیص
 از غیر شش مثلیت نه ابتداء و الا شامل منت نمواند شد
 آری اگر ^{جامعه} بودی صفة تاثر و محبة را کنجایش نبود پس
 بشرایف معنی که محتاج تاثر و محبة است تشریف نمیشد و پیغمبر
 شفیع و نسیب و منزه ان ترهبی منت بر منت است ^{صلی الله تعالی علیه و آله}
 منته تبلو علیهم ایات ترجمه بیان میکند بر شان لایزال رضایع ^{بر معرفه}

صانع در آنچه شاید باید دانست که از آیات صانع مراد
 نشود مگر اصل مبدء کتاب است و ازین صفت استثناء
 از غیر مخصوص نیست است و ترجمه ترجمه پاک میباید از نشان
 از آنچه باید این که باین بیان لایزال آیات بهمت اختیار
 احاطه عجز از عالم شود حالا و از عالم برزخ مستقبلا
 رحمة و راقه الی ماشا رحمة تعالی کما قال صلعم رحمة و
 راقه باریست استی پیش از تعلیم کتاب و حکمت سننی است
 که از اقتضای صفة جامع است و درین است بر وجهی است
 رسول هم است از که رحمة و راقه چنانست ^{پیشتر} بیک که بذل
 است علیا عاجز نوازش و راقه گرفتار از ضلالت جهل حیا
 باشد و تعلیم کتاب و حکمت ترجمه می آموزدشان
 کتاب یعنی علم عمل ظاهر و می آموزد حکمت ای بحقیقة کایده
 باید دانست کتاب معنی عمل و دان علم تواند شد مگر
 علم عمل مخصوص و این تعلیم که می بینیم اعجاز است از عالم شود حالا و
 از عالم برزخ مستقبلا پس که باین بیان لایزال آیات تواند شد

نه پیش و کتاب خود شامل حکمت است پس این عطف تفسیر
 فی الغوارض بنا بر تخصیص و تاکید است و ظاهر است که عمل ظاهر
 بی باطن بحقیقه کارنا رسیده است و بعطف غیر تفسیر عموم حکمت
 مراد شود و آن کارنا من قیل لغی ضلال مسبین ترجمه
 حال انست که تحقیق بودند پیش از بعث و تلاوت و تزکیه و تعلیم
 بر آینه در گری جدا کنند از نیر یا ظاهر و او حال است و آن
 مخفف آن مشه و بدلالة لام تاکید و استقامت و محذوف مضایقه
 و معش مقصود است اقی قبل بعث یا تلاوت آیات و تزکیه یا
 تعلیم کتاب و حکمت یا اینهمه پس برآمد از ضلال متخالف الوجهه
 به توافق مضاف الیه است فراغت تمام از نیر ارب ضلال به
 تعلیم حکمت است و از اینجا است هر که مذموبه تعلیم بدین صفات پیغمبر
 نیافته خلیفه تواند شد و چون بمقتضی شود خدای شش در حکم لفظ
 من الله علی المومنین از بعثت فیهم و الله من الله فیهم
 است اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی جمیع اولاد محمد
 و رضاه و شفیعین و ترجمه

ذکر کیفیت تصدیر کریمه بوالذی بعث فی الایسیر
 رسولاً منهم تسلو علیهم ایاته ویزکیهم وعلیمهم الکتاب الحکمتی و
 بحکمتی و ان کانوا من قبل لغی ضلالان مبین
 و آخرین من هم لما یحقوا بهم بوالغیر زیحکیمم ذلک
 فضل الله یوتیه من یشاء و الله و الفضل لعظیم
 بسم الله الرحمن الرحیم

تحمد الله و نستعینہ و نضلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ و نعالی الہ
 و اصحابہ و اتباعہ جمعین قال سبحانہ بوالذی بعث فی الایسیر
 رسولاً منهم تسلو علیهم ایاته ویزکیهم وعلیمهم الکتاب الحکمتی و
 ان کانوا من قبل لغی ضلالان مبین و آخرین من هم
 لما یحقوا بهم بوالغیر زیحکیمم ترجمہ آن است کہ فرشتا
 در آنانکہ منسوب باصل اند پیغمبری را کہ از ایشان است
 یعنی امی چنانکہ بیان میکنہ برشان و لائل از صنائع
 بر معرفتہ صنائع بہر چه شاید و پاک میشا نشان از ہر چه

و می آموزد شا از کتاب یعنی علم عمل و حکمت ای حقیقه
 کار رسیدن و تحقیق بودند پیش ازین همه ای لعبت و
 ملاوت و تزکیه و تعلیم در گمراهی چه کنند از نیمه با ظاهر
 و دیگران از میان گاه از پس بپزند باین بقیه و حال
 که او سبحانه غالب صاحب حکمت است مد باید دانست
 ای بیای نسبت منسوب بهل هر چیز است پس از اینجا
 حاصل شد نسبتی بذات واجب تعالی شانه معین از رو
 نشان از انزعای بقیام حقیقی یا مجازی و در مجاز ذات محمد
 رسول الله تعالی صلعم منشرع اول است و نسبتی بذات محمد
 رسول الله تعالی معین از روی نشان از انزعای بقیام حقیقی یا
 مجازی و در مجاز انشئ صلعم منشرع اول است و بدین واسطه
 تعلقی بهل الاصل وارد پس او است صلعم و همین است
 صلعم و بدین نسبت شرافتش صلعم پرچم پران عم و شرافتش
 صلعم را هم واضح است و بدین معنی الف و لام جنبش
 یا استغفران یا عهد و نهی یا معرفه و همین و فی منفید

تخصیص با بعث عام زمانا و شخصا در مرکز واحد است
 و عطف آخرین منقسم لما یختص بهم با عموم زمانا و لا لما
 بر این سابقین با تضمین عموم عطف بر ضمائر مقصد مجرور
 و منصوب بنا بر تاکید اثبات استمرار تلاوت و تزکیه تعلیم است
 و در صورت خصوص عطف بر یکی از اینها مقصود بعث حاصل
 نشود پس ازین تلاوت و تزکیه تعلیم اعجاز است بوجود
 و معنوی از عالم شهود و روح نسبت به بعضی ملا و اسطه و نسبت
 بعضی بالواسطه که بر کس حسب حال تواند داشت و بقایا
 همین بعث خاتم حیات الهی صفة مافیه است بخلاف حیات
 انبیاء و اولیاء صفة جامعہ صلی الله تعالی علی سیدنا وعلیهم
 سلم و او سبحانه غالب صاحب حکمت است عموما و خصوصا
 در وقوع این چنین اعجاز همانا که کریمه موانع بعث انج نوب
 شرافت و کرامت است نسبت به حضرت در انبیا صلعم و
 امتانش صلعم و نیز باید داشت اگر گرفته شود بمعنی
 ناخوانده و ناگزیده تغلیب اشاعا بمقصد عموم بعث تمام

زانما و شخصاً و عطف کرد و شود آخرین منبهم لما یلحقوا بهم بر امیین پس
 آخرین منبهم لما یلحقوا بهم باعتبار تاخر زانی تنبیه واقع شود بر بعث عام مانا
 آری در صورت احتمال این تعبیر شایع محتمل العموم است زانما و شخصاً و
 مصرح مخصوص است شخصاً بلفظ لا یمین بعد بم ثبوت دعوی این تعبیر
 شایع بنا بر فصاحت و بلاغه کلام الله اعجاز مقابل وقت ثابت
 و نیز دلالت آیه لاحقه مثل الذین حملوا التوراة اگر چه بر امیین الف و لام
 جنس یا استغراق گرفته شود و آن مطلق است به ثبوت عموم بعث زانما
 و شخصاً پس مگر چه حالت این احتمال عموم را بصراحت مخصوص و صراحت
 خصوص به ثبوت عموم و الله تعالی اعلم بالصواب ذلک فضل الله
 یؤتی من یشاء و الله ذو الفضل العظیم ترجمه این بعث بنی است
 فضل خداست مرا یمین ابهره ازلی تعالی دیگران می بخشد
 هر که خواهد و حال اینست که الله تعالی صاحب فضل عظیم است
 انما یمین تعالی باشد و بدانکه فضل و عظمت جز در مقابل مضاف
 نشود و هرگاه سخن در باب فضل است مناسب محل امیین معنی
 اول است نه ثانی که منظم در سینه است اللهم صل وسلم علی محمد و آله

وعلى حمادة كما تحبه وترضاه وتستغفره فينا وترحمنا به
 وذكر كنيته سر التعيين قبله الكعبة الشريفة في
 عالم الشهود والتولية اليها وامت تمام النعمة بها
 وما هو النعمة مع مطالب آخر

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسول محمد ونستغفره وعلى آله وصحبه وآلهم
 اجمعين سنة الكلام في اسرار تعيين قبله الكعبة الشريفة في عالم الشهود
 والتولية اليها وامت تمام النعمة بها وما هو النعمة مع مطالب آخر اعلم
 ان نور الذرة في الكعبة الشريفة حجاب حيث بقدرته تعالى من
 مرتبة مستجمعة الروبوتية الذاتية الالهية الاصلية القديمة المسجودة لها
 التي هي من اسرار التعيين وجود محمد صلى الله عليه وسلم مبدؤة الروبوتية
 من المرتبة الفعلية التي هي تلك الظهور الى المحادث وعلة العروبة
 معرفة الى القديم اذ هي شجرة علمية فهو ظهور مرتبة الروبوتية الذاتية
 والانتزاعات التشريفية معها في عالم الشهود في البيت المعجود
 كما قال سبحانه ان اول بيت وضع للناس للذي بمكة مباركا

وهدى للعالمين ثم رفع الى السموات فتمت الكعبة اشرفية
 مقامه كما قال سبحانه جعل الله للكعبة البيت الحرام قيما للناس
 الآية ونور الذي في بيت المقدس حجاب حدث بقدرته تعالى
 من مرتبة التنزية المستزعة من المرتبة المستجمعة المذكورة في جنبها
 في المرتبة القديمة وظهور الحجاب والمعرفة معها بها التي هي
 مشارعين وجود عيسى على نبيا وعليه الصلوة والسلام و
 ليست بعلة الظهور والحدود اذ هي لا تستحق علية فهو ظهور
 مرتبة الربوبية المستزعية الانشائية والماسيات المنزلية
 فافاض منها من الماهية ففرق بين الذي في الكعبة اشرفية
 ومناسبة محمد صلعم ونور الذي في بيت المقدس ومناسبة
 بعيسى عم مبين بآيتين فاستبقوا الخيرات اشارة الى
 خيرية نور الذي في الكعبة اشرفية باستجماع الخيرات لعلية
 اصله فبما من ربه المعرفة والمحبة اعلم الحكمة التي في ظهور مرتبة
 الربوبية في عالم الشهود ان الروح اشرف بنور قد يم تصافا
 الى غاية مثاله لا يحسد ولو كان يحسد لشرف اخر معه فظهرت

الربوبية المحجبة بعينها في عالم الشهادة لتشرق في خاص المحمد ولو كان
 الروح بشرة فآخروه كما يشير إليه النص المحيد ان اول ثبوت وضع للناس
 في آخروه واول الناس محمد رسول الله تعالى عليه السلام ومع هذه
 حكمة اخرى هي اظهار محبة من به تعالى في مرادها لكن ان كان ورد
 في الحديث القدسي لولاك لما اظهرت الربوبية في رواية الاحكام
 ربوبية بل قال من يهدني هذا حديث النسبي صلعم فلما تقرر عدم
 حديث النسبي صلعم فعدم حصول رواية لبعض لا يخرجها من حديث
 النبي صلعم وقالوا اما حصلنا رواية لكنه موافق لما حصلنا رواية
 كما روى الدلمي عن ابن عباس مرفوعا انا في جبريل فقال يا محمد
 لولاك ما خلقت الجنة ولولاك ما خلقت النار وفي رواية ابن عباس
 لولاك ما خلقت الدنيا فيورده معناه واما هو يورده لعدم استقامته
 على توافق معناه لما حصله بل هو مستقل في معناه كما يظهر من
 المتن مع ايراد على غيره فاعلم ان الربوبية مصدرة على فاعل
 على فاعل كصبور وشكور فهي صفة لذاته سبحانه كفضاينة علية
 بمعنى ربوبية الربوب ان كانت معناه فاعليها ما ورد في المتن فقول

وعظمت صلعم

وادضافتها الى يار لهيكم على رواية الحاكم تمتنعها بمعنى المربوبية
 بينهما في عالم الشهود وبقا اقعده كما قال صلعم يدني الله فيقده
 معه على العرش في الآخرة ^{بما لم ينع} بذاسقام محمود فلهذا لك رسول الله تعالى
 صلعم بحب قبله الكعبة الشريفة ويرضا كما قال سبحانه قبله رضا
 واعلم ان هذا الاظهار عيسى اظهار الذي بوجود محمد حسيبه تعالى صلعم
 لان اظهار الربوبية فعل الرب فهو علة متقدمة لوجود مربوب فهو معلول
 متاخر ولا بد من اول فيه وجبته اظهار الربوبية ليس اظهار مربوب
 فكيف يتحقق شرط متقدم بوجوده الواقع من ^{الذي} على الجوارم
 بوجود مربوب من الذي معلول متاخر من وجار متاخر بوجوده
 الواقع من على الشرط ^{بما لم ينع} باظهار ربوبية من الذي علة متقدمة
 من لان الاول ظهور الربوبية في نفسه تحت الامر كن من حيث
 انه لمربوب الذي كان سلاكل ما انتزع منه وجبته الربوب
 ليس عين ظهور ربوبية من الذي غير مربوب من فلا يمكن
 ان يكون الوجود مشروطا لوجوده الذي هو جزاء من اي
 جزاء الشرط هو الوجود من ^{الذي} وقد ما بوجوده الذي متاخر من

اى متاخر بوجوده م اذها متغيران فى واقعية وجودهما
 من بقية واقعية وجودهما ارفع الزعم عن تجرد التغاير فى مفهوم
 الشرط الجزاءى قطعاً عن الوجود والواقع م وشرط متقدم على
 جزاء بوجودهما الواقع فلا يستقيم ^{للعنى} الا بظهور الربوبية المحجوبة
 عنها فى عالم الشهود من تفكر فذ اللباب من تعصب فحلية الجواب
 وان اول بولاك مراد فابن الدليل من لفظ وقرينة على
 بل معموم المخبر بحجوز غيره يجب ذكره لمنع غيره بخلاف تفهيم وجود
 اذ هو مدلول خاص باسمه لعينية المنطبقة به مانع غيره فاقام النعمة
 تشريف الروح والحمد بالشرى محمد رسول الله تعالى عليه تعالى
 صلعم فذلك قصده صلعم لنفسه صلعم ورافة ورحمة لامة صلعم
 اللعنة الشريفة والمناسبة صلعم لها فالانبياء واما بعينهم والملائكة
 كلهم طغفانيون فى هذه النعمة بحسبته تعالى على بنينا وعليهم الصلوة
 والسلام قال سبحانه قول جبريل شطر المسجد الحرام بحسبته فزا
 جملة مقدرة اذا كان الامر كذلك اى فتح نرى قلب جبريل فى
 السماء فلتولى قلبه قبله ترضها ونخطاب النحاص بترضا بحسبته

تعالى صلعم وتشريفيا بالكلام له صلعم وإظهارا للعلامة التي
بذي القعدة ابتداء لغيره صلعم كما قال سبحانه وما جعلنا

التي كنت عليها قبلة هي مفعولة ثانية محذوفة لقتضيتها بحسبنا
وإن كانت التي في مقام محذوفة قبلها مفعولة ثانية فكيف

اللام على القبة إلا انعم من سبع الرسول ممن ينقلب على عقبيه

وقد ترى ثقب وحبك في السمار أي انظارك الى الله تعالى

لوجه تعالى لتولية الى قبلة الكعبة الشريفة ولا تسلمها رضا علم

حكيم تعالى التي في الخروج من مكة وأمر التوجه الى صحرة

بيت المقدس فلنولينك قبلة ترضاها بعد التوجه الى صحرة

بيت المقدس كما روى ابن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان

يصلى بمكة الى الكعبة ثم أمر بالصلوة الى صحرة بيت المقدس

بعد الهجرة قالوا لليهود ثم حوّل الى الكعبة ثم يقول الحزبان

للبيهود ظاهر واستجابه وتبركه صلعم بالنورين في البيتين

المقدسين باطنا والله تعالى اعلم بحقيقته والمسجد الحرام هو الحرم

المحترم فيه قبلة الكعبة الشريفة والأمر المطلوب لغيره صلعم

نشرها بالقبلة واتباعا بصلعم بحصول شرفها بشرف رسول

حبسه تعالى صلعم كما قال سبحانه حيث ما كنتم فولوا وجوهكم

شطره فحيث قويت نظيرتها بما كنتم تحققون مستقبل اذ الماضي
بمقتضى الجزاء منظور في التوجه الى المسجد الحرام على مجاز تسهيل العلوم
توسيع الجهة كمراد المطرف من الطرف وعلى حقيقة الى النور الذي
هو المحجوب المذكور الذي حاولته ككعبة اشرقية التي في المسجد

الحرام وخطاب لمن تعجبوا منهم عبد الذي جابر من صلعم
انك اذ امن اظن لمين مخصوص بغير صلعم على مراد المعاني

تنبها على اقتناء المجلس بالامراء بنو قبيص وانه صلعم
لنقص من اتباع الامراء وقائم بما سار كلها التي في التولية
ويرجوا فاليه صلعم على مراد الملائكة نشرها بلطفه تعالى ومحبته

صلعم وبنينا فخطاب ومن حيث خرجت قول وجبك

شطر المسجد الحرام الى حبسه تعالى صلعم مقصده اخر اعلم ان

استقرت للسببية من الماضي على قوته محل الذم

نظير نظيرها السببية المحمودة الاولى لما بعد الماضي في

لا بمعنى يخرج حقيقة الامكان من التعليل فمفهوم جواز خروج
 الشرط الذي يمنع الجزاء الثابت من اي قول وجب له
 في الخروج من متعلق بامكان من على معن مع تحقده مستند
 وبمقصد الآخر هو استناد حجية تعليل معلوم في انه يخرج من
 محجوب بسلام كما قال صلعم والملك لخبر الارض واجب على من
 ولولا اني اضربت ما خرجت منك وقال سبحانه قبله ترضاه
 وتشرىف بالخطاب بحجوبة صلعم فمفهوم حجية مع شتم
 الطرفية بلغة المرام بالمقصد الآخر المذكور وان من ذلك
 فيستغنى ان يقال حيث كانت محقق مستقبله متعلق
 بخلاف الشرط الذي يمنع الجزاء الثابت من اي قول وجب له
 ان يخرج من الكونية من متعلق باستثناء من على معن بدلالة
 حيث الطرفية مع الماضي بمقتضى الجزاء المستثنى من مع
 كيمتقي للتولية الامر السابق ولا حاجة في تأكيد بفتح
 الشبهة عنه بذكر الامر له صلعم وخبر صلعم بتأخير صلعم
 فلا استغناء مطلق في استئناف الامر وحسب كمنه فلو كان

سطره لغيره صلعم لاظهار مقصده اخر كما لعل المبنية بقوله تعالى
 لئلا يكون للناس عليكم حجة في على سياق كلامهم اى غيرهم
 بان لا يجوزوا مع تحويل النسبى صلعم الى قبلة كعبة الشريعة الا بمعنى
 غير اذ الاستثنا الصريح يقتضى اللام على الذين وجملة المبنية
 المعللة بها لتعليل التولية وليس كذلك فالغير بالاضافة حال
 للناس فكان مخصصا يستقيم شر اى وكان الناس مخصصا
 بالمال يستقيم المعنى اذ الشكوة لا يستقيم الا بالتخصيص
 ويمكن ان يكون الناس معهودا ذمنا على خصوص الزمان
 فهم علماء اليهود والعسرة الذين ظلموا انفسهم وغيرهم المولى
 لموسى المفعول بحذفه فانظروا بخصوص المحل بضم معرفه بشر
 القيد وبالمبنى ذى القبلتين صلعم على انفسهم والاحتجاج على اليهود
 فبالغايرت ظهران الناس هم الذين ويطلموا بظلم بعضهم
 كما قال سبحانه ان الذين ادعوا الكتاب ليعلمون انه الحق من ربهم
 ويعرفونه كما يعرفون ابنائهم وهم علماء العرب واليهود فكل
 الذين ظلموا باعتزازهم واخوتهم بعد البر بما لفظه امرات باع

ولا تم انما الاتمام يقتضي نقصا في البدايت وكما لا في النهايت
 نعمتي النعمة رسالة محمد رسول الله تعالى الذي جوده يستجمع الدلائل
 باستجماع فضائل الانبياء عليه عليهم الصلوة والسلام في حقيقة
 هي الذات تعالت مستجمعة حقائق الانبياء على التعيينات لذاتية
 على الصفات في القدم ثم ظهر انخربات كلها من الله تعالى الى الخلق
 فاني نعمة خرجت من ضمنها وفضلت منها كما تبين من قوله تعالى
 لا حاش اي كما ارسلنا فيكم رسولا منكم وعليكم اتي الامم نعمت
 عليكم ثم في معرفة رسالة صدره واصفاكم كمالات رسالة
 صلعم الى ما شاء الله تعالى وتعالى شانه ون الى النعمة فالترج
 شفقة ورافة على جواله ختمها لعباده الذي سلم لقبوله تعالى
 ما تعلمون كما ارسلنا بيان النعمة التي سبق ذكرها لا تشبيه
 باتمام النعمة او التشبيه يقتضي الوجود باتمام النعمة فالامام بعد
 الاتمام طبل الا بغيرة ومولا يدرك ولا دلاله من لفظه وقريته على
 تشبيه الاتمام وما قبل النظم الشريف في التشبيه اي كما تمتمها
 برسال الرسول منظورية ان لا حاجة الى التاويل بوجوده والصراحة

الصحيح ورضناه فبان منفي لنظم الشرف كما بارسال الرسول
 فكيف تم ورضنا التاويل فنظر فيه بان منفي لنظم الشرف
 كما بارسال الرسول ثم فاسبقنا مقام السبب الذي هو السبب
 ومقتضى تعلق المحبة لا كما ارسلنا فيكم رسولا فالتجريد يتبع
 فقط لا بآتم ولا باذكري اذ تهل النار وينقطع لنظم من نظم
 سابق فلا يقع الشكر على امر التولية التي هي على اتمام النعمة فعليك
 الشكر فالحاصل انتم نعمتي عليكم معبرة كمالات الرسول وتشراف
 بانما من وجهه صلعم فمقابل نفوسكم يصبر بعد سعة
 ما شاء الله تعالى توبهكم الى عبادة الكعبة الشريفة العلية خفيتم
 المذكورة فيكم الخطاب عام فكونه صلعم فيكم موجودا حقيقة
 بذاته صلعم وحكمة بمقتضى رسالته صلعم وباتفاقكم باورافه
 صلعم فانه صلعم محقق حقيقة بحيات التي خفيت للانبياء والاولياء
 والشهداء على نبينا وعليهم الصلوة والسلام وعلمنا ببقائه رسالته
 صلعم فمنه معنى حيات النبي بالمباغاة بالمعصية والافساق به
 ولا م الاستغراق على محض منة مائة رسولا موالد

ارسله الله تعالى اصطلاحاً بشيرة عباد و هو محمد بن النبي سبق ذكره
 وكما له صلعم منكم اي من جنسكم شارة الى نعمة اشتملت في النعمة
 فلو لم يكن صلعم من جنسكم ما تحققت مرتبة اتحاد الله بالجامعة البشرية
 التي هي وسطه معرفة وجذب مراحم تبلو عليكم آياتنا ببرهان على يد
 من الصنائع من نفسه غير صلعم على معرفة الصانع وان لم يرد
 الايات الصنائع فاجال لشكرها بالكتاب فالتمناوت نعمة منها
 من انزعاجه من وزيركم اي باطنكم لانه حصل ارجس لطيف
 والعصيان بالامان والاحسان بالهمة عيا صلعم فالتمناوت نعمة
 منها من انزعاجه من وزيركم اي باطنكم لانه حصل ارجس لطيف
 من عبادت ومعاملة اذ يعمل لا يدرك الا بعلمه واسما حقيقته فقام
 نعمة منها من انزعاجه من وزيركم اي باطنكم لانه حصل ارجس لطيف
 لتعليمها اذ يعمل دون الحكمة ليس مقصودا او لنفق لغير تعليمها وتعليمكم
 ما لم تكونوا تعلمون اي اسرار لنظم شريفش كما فاما ما يتعلم
 من غير ما هو اسرار حقائق امكانية والهيئة في ابطان الصانع
 المحجبة التي لم تكونوا تعلمونها اذ علمها لا يصل الا بتعليم النبي صلعم صلعم

من غير تباعس بيان اسرار جلال امكانه والهيته طويل
 لا يسعه المحل لكنه يفهم من بعض بيان في الكتاب م فالتعليم
 منهاش انزعاجية م وان لم كذا فاهال بالمتكرار والحداد
 فصنع المصراع للاستمرار العموم فكلم بانه في خطاب سابق
 ش هو قولوا جوكم م والا تغرل صلعم من الرسالة وخرجه
 من الخطاب فكيف تحقق الايمان برسالة صلعم بكم من
 صلعم فانه يقولوا بالله تعالى من سوء الفهم والنخذلان فالتلاوة والتمجيد
 والمعلم اعجاز علاني من صراحة النص لبعض وستر في حجاب الكثرة
 تباعس من اشارته لبعض كفيثا راسد تعالت قدرته ومحروم
 النعم لا يدرك حقيقته فتمت النعمة منه برسالة صلعم
 من كنف يدرك في الدنيا حقيقته وقوم ينام تسلوا عنه بالحلم
 فاعلم ان الافاضة من القديم الى الاحداث بواسطة فعل قديم
 فاحداث والى فعل قديم والفعل الى مرتبة ذاتية معبرة
 بفعلانية التي هي مستبكرة ربوبية ذاتية وحقيقة نور الكعبة فوجد
 محمد رسول الله تعالى به حقيقة صلعم من مرتبة الذات تعالى

مستجمعة اعتبارات ذاتیه بالصفات ^{مستنبطه} تحت حقیقه نور الحجه
 بالذی فوقها معها فالوجه الی حقیقه نور الکعبه علیه السلام انا نور
 حقیقه محمد ^{مستنبطه} صلعم فی نفس المتوجه بدلاله وجوده صلعم اليها فقد
 مع احتیاج وجوده اليه صلعم فلما تحقق حصل حصول المعرفة
 واما المعروف بالدلالة التي ذكرت قال سبحانه فاذكروني
 بالصفات الثبوتية ولسببية ذكر العقب الدلالة بنفس الرسول
 صلعم التي توقفت عليها معرفة المذكور ومفعولية بارئ لمسلم
 تشير إلى اخلاص المفعول مقصودا واعلم ان الذکر لا يخل
 الا بوقفة تعالی فالتميز في غنة سرتي يلزم شكرا لا جزارا فقدم
 فعلمكم لانهم خيرة احسانا كما قال سبحانه اذكرکم فهو نعمته اخری
 ومة ضمیر الخطاب تشير إلى اخلاص المفعول حمته نفس کان
 الله سبحانه له فاجزأه خير الجزاء فطوبی لمن ذکر افضل الذکر
 اے لفظا ومعنا هم لا اله الا الله عبدا مع محمد رسول الله
 دلالات ذکر الله له مع سبحانه واعلم ان هذا من ای ذکرکم
 جزاء شرط محذوف ای ان ذکر فی فطنت فرضنه الذکر

بالامر الذي لا يجوز جوار اختياره تعالى الذي يجوز به وشكره في المفعول
 المنه كبريا بما تم تخصيصه ومفعول له متوسع بجذبه فخرم شكره على كل نعمته
 تقدم ذكره في صراحته استاتا باستلزام التوفيق بالذكر فلا تكفره
 اسما اذا انعمت عليكم بهذه النعماء فلا تكفروني بها اي بعد من معرفته
 منزلة الكعبة الشريفة بنور الذي فيها وسبب حقيقته لاتمام النعمة
 عليه ورسوله الاعظم نعمته وعظمته وسبب حقيقته لاتمام النعمة دلالة الى
 المقصود وبتفصيلكم فعلمكم وشيئا من نيقته تعالى فيا ايها المؤمنون
 قال سبحانه احسن كما احسن اليك قال لفعل الاول متوسع
 للمعاني على توسع مفعوليه بجذبه فها اي احسن الى الله وحسن الى
 الخلق وتعموم ما به الاحسان والثاني متوسع للمعاني على توسع
 احد مفعوليه بجذبه وهو موعود ما به الاحسان فان عيبا بالتوسع
 لفسد عيب فصاحة الكلام الشريف وبلاغة المرام اللطيف اللئيم
 سلم على محمد بنى الرحمة وعلى جماله كما تحبه وترضاه وشفقة فبا ورحمته
 ذكره في قضية تخليق نور محمد صلى الله عليه وسلم من نور سبحا ونورا وكلمة من نور
 سلمه وكلمات اشبويه مدسجنا فبصحة ونفعا لصلواته وسبحانه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفع به ونعمل على وصاياه واجتهد
اجمعين قال صلى الله تعالى عليه وسلم انما من فوج ربه والمخلوق كله من
الحديث اعلم وقع تنازع من من ش من حيث انها لتبين من حيث
انها لا تنازع من من فطيل تبين لبيان فات من قديم وحادث بتوحد الذرة
تبين في حق تنازع الله غير تخليق بالاتحاد سجا بان الله سبحانه خلق
محمد اصلهم في معرض سلو بانه تعالى ما تنازع تضمني بحصول شبه
خلق صلعم عن موجوداته القديمة بقيامه المجازي بهاش اى موجود
القديمة من فان لم يك حصول شبه لازم جمل عن سبب رصنعة وكيف
يملك الجمل والصنع اذ لا يجوز الجمل ولا يقدر المحيول من وان كان لقايه
الحقيقي بها فبطل التشره بلزوم سلوبات مخلوقة او مخلوق من سلوبات
وهنا ما تبان في خلق غيره صلعم في معرض سلو بانه صلعم با تنازع
بحصول شبه خلقه عن موجوداته صلعم والتشبه بحصول شبه خلقه
عن سلو بانه اللازمه صلعم بقيامه المجازي موجوداته صلعم في جمل
ش اى تضمن الالته ام اذ وجبه الالته لازم متعلق بوجوده

في حد احاطة مركزية صلعم فان كان بقياسه الحقيقي بها فرفع حجابها
 منا قضين بوجود الموجودات ووجودها لمسلوبات خارجاني حدود حد
 من تعينه صلعم وغيره صلعم وبقائها غير محتاج الى وجودها الا ترس
 في ما يه حادثة حالة فارة الى فئاتها لا تمثيلها لاستقرارها وانتقالها
 فان اجتماع المناقضين في آن واحد مستنع وفي آن مختلف لمبطل عصمة
 في المعصومين لكنه ش اي جماع المناقضين في آن مختلف م
 جائز في غيرهم وبقائها غير محتاج الى وجودها مخالف لعقل سليم
 البكر من انفعالها فالي ذاتها باليد سبحانه فاحتياج وجود غيره
 صلعم ليس صلعم من حيث احتياج حصول شبهة عن وجوداته صلعم و
 عن سلوبات صلعم فكان وجوده صلعم اولاً من غير صلعم كما قال صلعم
 اول ما خلق الله يوم الاحد يث وعلما كبيرا ماخذ انتزاع غير صلعم
 ثم نزول من تعين الى تعين ماخذ لغيره تدريجا يندرج في ماخذ من
 ثابت هذا خبر على اقتضار لم يستدر الثبوت وهو نزول مع متعلقات
 من فالتعينا سكلها محيطه بما جودا ما يه لما يه و ماخذ ان شبهة
 فاما الاخذ فمدل صراحة من قبل صلعم والمخلوق كله من نور ومن غيره

مستنبط من قوله المذکور صلعم واما الا حاطه فله من قوله سبحانه
فطنا من انما وليکم الله ورسوله والذین آمنوا الآیه ولتستزما من
من يتولى الله ورسوله والذین آمنوا الآیه ش تفسير الاثنين الکثیرین
مذکور فی ذکر کیفیة الرساله والنبوة الخ ثم ما ذکرش ممن ذکر من
تخصیص التعینات عما شر لا وجودا خارجا م وتقسیم التعینات
وجودا خارجا م لا تخصیصا علما م لیس بحق ش اختصاص
التعینات علما لا یقتضی وجودا خارجا غیره وتقسیم التعینات
وجودا خارجا یقتضی نقار غیر محتاج الی موجد واما باطلان آن
قیل تخصیص التعینات علما مع وجودها الخارج وتقسیم التعینات
وجودا خارجا مع تخصیصها علما فلهذا مطلب آخر منها واکرم بقا
غیر محتاج الی موجد م لکنه ش ای وجود غیر صلعم ما خذ
علی اصل شبه خلفه عن بقره صلعم تضمننا ولتستزما والا لزم ذکر
فی اینا قصات وان یقل کیفیة الخلق مجبولة نعم لا کنها مجبولة
من حیث الخلق من عدم بغیر مادة لا من بقره سبحانه ومن
صلعم ومن قائل بالتخصیص والتقسیم لا یطیع ان نقول مجبوبات

من اذما معلوماً فيقول له تخصيص والتقسيم من من لم يصل فيه
 الى قبل فكيف لا اعتق والمجهول لا يحكم في تخصيص والتقسيم والله تعالى
 اعلم بحقيقته وقال سبحانه لقد جازكم من الله نور وكتاب مبين من
 هذا انما يدعي قوله صلعم انما من راسه م والاحسن ان المجر وحال
 مقدم لتخصيص في حال في تضمن موجودات وتخرجه من تضمن
 سلوبات وتخصيصه فيمكن ان يتبين باض فاعلم انه لما كان
 شبه خلق الاول صلعم من خالقه المقدس كمالا في التشبوه
 فنسوبات لازمة فيه صلعم فانه من جوده صلعم على عدم
 سابق له في ذاته ضرورياً ولا يمكن له وجوداً خارجاً فيه صلعم
 اذ لم يوجد نبوت تقدم يحصل شبه خلقه من خالقه المقدس
 لا تتابع حصول سلوبات احوال متعاقبة بوجوهاته القدسية فمن
 هذا كانت لصفاته صلعم لا تنهي على حد الا على حد صدق
 كسعة شوية روية صلعم في ضرور وظلمة من حكم بفتح في جنة
 عن عائشة رضي الله عنها في سلم عليه وسلم يري في لطفه
 كما يري في النور ومن خلفه وامام من قال صلعم

اني اري من حلفي ومن امامي كذا في المشكوة وفيها روايات كثيرة
 م ومن قريب وعبيد من مكان من شهر بود سن ذكر روية النجاشي حين
 حتى صلى عليه وروية بيت المقدس حسن وقصه لقريش وروية لكعبة صبر
 مسجد ويرى في الشرا احد عشر نجما في النهار تخصيب الفرياء على صحتها
 يفي اول روية الروية غير ما وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان
 قد رفع الله نيا فانا انظر السها والما هو كائن منها الى يوم القيامة كما
 انظر الى كفى نذر رواد الطبر في نذر كلها والآلة على روية العين
 لعدم نقصانها المفعول ثمان في وورد في بعض الروايات اني لا
 ولا بصير من الكلام اشارت الى استدلال روية العين وكذا قول حميد
 بن حنبل وغيره ولا احاطة في ذلك اى روية العين م ومثال ش
 عطف على شهودهم كروية الملائكة والمغيبات لمثالية وكذا سمع
 وعلمه وقدرته صلعم كما سماع صوت فتح باب السمار وتصلية ليصل
 عذبة صلعم وعلم المغيبات ولتصرف على الاشياء رشح كلها نذر
 في اذكار اعجاب به صلعم م فكلها على السعة دامة خلقا اى نذر
 السعة دامة خلفا لاني حين من الاحسان خب قاعا داما وفي الاشياء

استدلالات فعلا من الروايات التي ذكرت في الشرح على دلائلها
على الاستمرار بغير مانع خصوص محل قرينة وصرحته فان انكر منه ^{بالمعنى}
فما قيل في رويته في الاضواء من انما اؤخذ وبالا استمراره ^{للعطف}
في مقصود واحد وعقلا من كيفية خلقه صلعم كما لا يخفى على عاين
كمالات خلقه صلعم وان معارض الثابت لما دللنا
ش كما قيل من قبحه صلعم اني لا اعلم ما وراء جدار ما دل
بنفي لعلم المستقل وقال في المواب اني لا اعلم الحديث
ذكره ابن الجوزي في كتبه بغير اسنادهم فانظر ما دأبوا
في خلقه من قد صلعم ومن هنا ان لا يمكن وجوب ظلمة مسلوته
من خالق المقدس خارجا فيه صلعم الا لازما وهنيا على
اصل المذكور ووجهه بخلاف صلعم تابع لروحه صلعم تضمنها
فيه في معرض مسلوته فكان اولها من مفتابله للتعهد فظلمته
فيه ايضا على تبعه الروح فهذا وجه عدم ظلمته في عنصره
اللطيف صلعم من كما في عدم لظلمته روايات الروايات
فما رواه عبد الله بن المبارك وابن الجوزي عن عبد الله

ابن عباس قال لم يكن لرسول الله صلى الله عليه وسلم
 ظل ولم يقم مع الشمس الا غلب ضوؤه ضوئها ولا مع سراج الا غلب
 ضوؤه ضوؤه الحديث قالوا عدم الظل لغلبة ضوءه على ضوء غيره
 انتهى ونذا لا مثبت عدم الظل حقيقة قالوا عدم الظل لوجود
 نور روحه وحده انتهى وانه جرم نور يقتضيه ظلا سببه فلا
 نفى عن الظل مطلقا وتحقيق انه لا ظل ظلمة لغلبة اللطيف
 حقيقة صلعم كما قال لم يكن لرسول الله صلى الله عليه وسلم
 ظل ولم يقم مع الشمس الا مع سراج النج مقصده آخرم وذلك
 عدم الظل حجة على اول الغيبي ثابته من حيث منشا شبهه
 من ثبات الروح وفساده وحي اولية من حيث مقابلته بجنسه
 وان قيل حصول شبه وجوده لسلوكه خارجا في الاول صلعم
 من ثبوت تقدم مبنى عليه من وجوده صلعم فلزم منافاة
 في السعة وعده بها وجمعت ثابته باولية من حيث حصول
 شبهه من ثبوت تقدم آخر من اول خالق في صلعم
 ش وهما لا يجوز ان م او من غيره صلعم على علم الخالق

الاول مع غيره فلزمست المناقاة والاجتماع المذكوران وقوع دور بينهما
 من اى الاول وغيره في اولية حصول شبه خلق بعضهما من بعضهما وطلبا
 اولية فما يوجد فيه صلعم من سلوبات الله ووجود خارج هي كمشابهات
 لما قيل فاما الذين في قلوبهم زيغ فيستبعون بانثابه استبعاد لغتته و
 ابتغار تاديله وما يعلم تاديله الا الله والراسخون في العلم يقولون انما
 كل من عند ربنا وما يذكر الا اول الالباب ه وفي غير صلعم جاز ووجود خارج
 لمسلوبات حصول شبه من ثبوت متقدم مبتنى عليه من وجود صلعم ولو لا
 من يوجد او وجدانه م فيه فالاصل على ما اشار الله تعالى من عصيته
 في الانبياء وخط في الاوليات ومعوته في المؤمنين غير ما فقط نظير
 ما ذكر في استناع نظيره صلعم في موجوداته وسلوباته صلعم اللهم صل
 على محمد النبي نورك وعلى ائمه كما تحبه ترضاه وشفعه فينا ورحمنا
 ذكر كيفية تفسير كرميه يوم يقوم الروح والملائكة صفا
 لا يتكلمون الا من اذن له الرحمن وقال صوابا اثبات
 شفاعته اختصار حي حضرت حمته للعالمين صلعم وتفسير قوله
 لا تنفع الشفاعه الا من اذن له الرحمن رضي له قولاه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی الہ وصحابہ
 اتباعہ اجمعین بن سو و سبجانه یوم یقوم الروح والملائکة صفالا یتکلمون
 الامن اذن لعل الرحمن قال صوابا ترجمہ روزیکہ استاد خواستہ
 روح انسان ملائکہ صفندہ کلام شفاعتہ کنند مگر آنکہ اذن کلیم شفاعتہ
 فرمود یا فرماید از الرحمن آنکہ گفت سخن صواب شفاعتہ بدآید نیست
 یوم یقوم الروح والملائکة صفاطرف مقدم لایکلمون بعد شش
 نہ قبش و نه امانی ظاہر تربیت پس این جمیع مستغنی از عمدت
 است و لایکلمون ششبار مفرغ تواند شد بنا بر ضمیمہ پس اگر
 از روح و ملائکہ همه ملک مراد است چنانظر است کہ سخن در شفاعتہ
 انبیاء عم واقع نشود و حال آنکہ عمدہ محل شش بائکہ این نفی
 اثبات شفاعتہ در مقابلہ دعوی شفاعتہ ملائکہ نیست بل عموم است
 هم و خیریت مرادش بائکہ تعین کار و بار دارند با انبیاء خیر
 عموم مراد شد و ہستہم متینہ است شش ای سخن شفاعتہ
 عموم مراد و اذن شفاعتہ جز شش ہجری تواند شد شش کمال

سجاذه لا یملک الذین یدعون من دونه الشفاعة الا من شهد باحق
 ویم تعلیمون م بدانکه حمده و قال صوابا عطف بر حمده شرطیه است
 ش یعنی تکلم من اذن له الرحمن م به تقدیر خبر از ش یعنی تکلم
 م و لفظ تضمن شرط ش یعنی من م بقدریه کلام این ش
 یعنی تکلم من اذن له الرحمن م و تغایر خبر از نسبتش بتغایر شرط
 بلفظ تضمن شرط ماضیه تکثرش یعنی من م و مشروط به ش
 یعنی قال صوابا چنانکه فرمود سجاذه و الکه جابر بالصدق مصدق
 به الایه بتقدیر الذی ای الذی صدق بعد م صحت عطف جابر
 بر صد فاعل لازم ایما^ن و فرمود سجاذه ان تقول نفس باسرتی
 علی ما فطنت فی جنب الله و ان کنست من الساکرین او تقول
 لو ان الله هدانی لکننت من المتقین الایه بتقدیر نفس ای تقول
 نفس غیر اینی قالت یا حسرتی بعد م صحت تردید فاعل واحد از بهر آنکه
 کلام معلوم واقع است نه مجهول و تردید فاعل واحد لازم مجهول است
 و نیز تردید بر قول است که مقتضی فاعل خاص از جنبه نفس است
 نه بر مقوله و اگر تردید بر مقوله شود تکرار قول فضول خلاف فصاحت

والله تعالى اعلم بالصواب و فرمود سبحانه فنهتم شئ وسعيه الاية
 به تقدیر نهتم می نهتم بعد م صحت عطف بر بنا بر اجتماع صند
 و چنانکه گوئی اگر م من اگر نمی امانی بقدر بر من امانی ازین
 اسند لالت صحت تقدیر بعد م صحت عطف و در م بعد م صحت
 بر جمله مشروط به سابق ش یعنی من اذن لا الرحمن م پس تقدیر
 نظم حسین باشد الا میگویم من اذن لا الرحمن و میگویم من قال صواباً
 توجیه بعد صحت بر جمله مشروط به ش یعنی من اذن لا الرحمن م
 این است اگر من اذن لا الرحمن شا به بحق است و قائل صواب
 ش شا به بحق است م با اتحاد معنوی اجمال عطف اظهار است
 و اگر قول صواب مغایر شهادت بحق است زیادت قول صواب
 بر شهادت بحق موقوف علیه شفاعت و اذن شفاعت شرط بی فایده است
 چه قائل صواب بغير شهادت بحق شفع و شفوع له نتواند شد و
 اذن شفاعت بشا به بحق خود کافی است و ریه مهمل باشد با ضمایم
 بقول صواب پس ناچار رجوع افتد بعطف بر جمله ش شا میگویم
 من اذن لا الرحمن م و تقدیر ش جزا بر معنی میگویم و شرط است

بلفظ من م و تغایرس جزا بر سببش بتغایر شرط بلفظ من ضمیر
 شرط منفید گشت و مشروط به معنی قال صوابا م مذکورش در صدد
 متن چنانکه اکنون در شرح گفته شد م و اگر او حالیه گرفته شود
 منفید مخصوص اذن بقابل قول صواب تواند شد و در صورت
 عطف است نه اجمال و لکن صحیح نفی لایکون م بعد م ثبوت
 مقدم تواند شد و نیز اگر یکون تقدیر کرده شودش در جملة مستثنی
 م و من مفعول نبودن لام بر مفعولش در اینجا م خلاف اصلیت
 و حذف مصناف مع لام ای لشفاغه منش اذن م تطویل
 بی دلالت و بی ضرورت است و زیادت بی فایده قول صواب
 و اجمال اذنش با حیا جستن بقول صواب م همچنان سر
 که مذکور شد م و اگر یکون تقدیر کرده شود یا قسما فعلش
 یعنی یکون م مرفاعا بر اذ شفع مانع عولیه من مبراد مشغوع
 است من چه تواند شد که همان شفع مانع و همان مشغوع له م
 و نیز قول صواب به وجه توانی و خواهی مشروط مفعولیه که من م
 من چه مشغوع به موقوف بر نه ... این است نه بر قول صواب

هم و فاعلی دیگر معلوم نه و سخن در لام س بر مفعول له هم و حقه
 شش مضاف ای شفاعت من اذن هم و زیادتش بیفایده
 قول صواب هم و اجمالش اذن هم بچنانش که بالا مذکور شد
 هم و نیز بدانکه صواب در مرتبه اعتبارش محذور جوازم است که خالفش
 خاطی است و شهادت بحق در مرتبه وجوبش مانع جوازم
 که خالفش عاصی پس صواب بمعنی شهادت بحق نتواند شد و نیز
 بتقدیر یکم اخراج بعضی ملائکه از قول صواب بر ادشهادت بحق
 که با شارت خلاف شرط است باطل مگر اخراج روح انسان
 از اینجا است که از روح روح انسان مراد است و از صواب کلام شفاعت
 و منصب بقول یارب استی استی حضرت رحمة للعالمین صلعم و
 شفاعتش صلعم نیز عطف بر جمله بالا اختیارش نه باذن هم و
 ثبوت متقدم مرفوع لا یتکلمون و از فصاحت و بلاغت این کلمه است
 که جواب مدعیانش ای آنکه اعتقاد کند شفاعت را از غیر شافع
 آنکه اعتقاد کند شفاعت را از شافع بحق بی شفاعت حضرت نبی اکرم
 صلعم هم از این جهت است که نفی کلام شفاعت از غیر شافع بحق است

بنا بخصیص اذن بشا بهجت و تقوت کلام شفاعت بشا بهجت معبد
 شفاعت اختیار می حضرت بنی الرحمة صلعم است بنا براقضای
 نفی مرثیوت متقدم را و از ذکر حسن اشارت بر حجت مشیت و بواسطه
 یا بواسطه قضی بنی بستخان آن مرزش تم المرام باسلام و گفته شد
 که روح ملک عظیم بحمد است و نیز جبریل عم و نیز خلقی غیر ایشان پس
 این اختلاف در دست هم در حسن خلاف سلف با قاری و دل
 و الله سبحانه یعلم الحق بالصواب و موافق الرحمن باید دانست که می
 بوسند لا تنفع الشفاعه الا من اذن له الرحمن رضی له فولا باکر
 بوم یقوم الروح و الملائکه صفالا یملکون اجمع متوافق المعنی و
 متوافق الوارد است تنبیه مخصوص که می بوسند لا تنفع الشفاعه
 الا باید دانست که صله رضی تعین متعل است و در اینجا بلام است
 پس منفی تخصیص قائل قول ضابط و قائل مقبوله رضا ای
 شاهد بانچه اعتقاد اهل سنت و جماعه است عام است و قائل
 مقبوله رضا اعنی شفاعت با قضا ای محل خاص است و ثبوت
 متقدم برای صحت نفی و عموم مقوله مجوم قول هم نافی تخصیص

قائل است و از رضی قولاً ظاهر است که استغفار برای مومن
 از مضایات غفارت و نیز باید داشت که درین بیهوده اگر واجب
 گرفت شود همیشه مخصوص اذن بقائل قول رضا تواند شد در صورت
 نه عطف است نه ایما و لکن صیغه نفی من لا تنفع الشفاعة م بعد
 ثبوت مقدم تواند شد و نیز باید داشت در صورت تقدیر نظم
 به لا تنفع الشفاعة لاحد الا تنفع لمن اذن له الرحمن به و رضی قولاً
 خصوص مفعول از من اذن له الرحمن است لکن عجم فاعل است
 از قائل مقوله رضا و غیب آن که در استناد در طرف غیر قائل مقوله
 رضا معارض ثابت شده شش اعنی که غیر قائل مقوله رضا
 غیب شاید بجهت شفع تواند شد م است فلیف العموم و دلیل
 بر خصوص قائل مقوله رضا یافته نمیشود فلیف الخصوص و مقوله
 رضا هم عام است از اینجا است که فاسق بفعل خلاف رضا
 مشفوع له تواند شد نه فاسق بقول خلاف رضا شش درین
 اشاعت به تردید قول معتزله که با استدلال این که می گفتند که فاسق
 بفعل مشفوع له نخواهد شد م و در صورت تقدیر نظم به لا تنفع الشفاعة

من احد الا تنفع من اذن له الرحمن و هو رضی له قولا مخصوص
 فاعل ای من اذن له الرحمن است لکن عموم مفعول است از قائل
 مقوله رضا و غیر آن که در استظهار در طرف غیر قائل مقوله رضا
 معارض ثابت شده است اعنی که غیر قائل مقوله رضا ای غیر قائل
 بحیث مشفوع له تواند شد م است ثقیف العموم و دلیل بر خصوص
 یافته نمی شود و ثقیف انحصار و عموم مقوله رضا هم معموم قول از اینجا است
 که موسی فاسق بفعل خلاف رضا تنفع تواند شد مگر بعد مغفرت
 خودش نه فاسق بقول خلاف رضا و در صورت نقد بر نظم
 به لا تنفع الشفاعة من احد الا تنفع من احد لا حد اذن له الرحمن
 و هو رضی له قولا مخصوص فاعل و مفعول است لکن صحه نفی ش
 لا تنفع الشفاعة م بعد ثبوت تقدم تواند شد پس با چارچوب
 شود توافق معنی کریمه یوم یقوم الروح اجمع چنانکه مذکور شد
 و باید دینست یوم مذ عام است و لکن برادر در زیامت مخصوص
 المحل است و مفعول ثانوی ای مشفوع بخدمت نفس متوسع است و بکن
 بر اینجای در کات و ترقی درجات مخصوص لجمل است مگر اگر معموم

بومنه و توسع مفعول ثانی نظر کرده شود شفاعت عامه الزمان و
 عامه المشفوع است هم و الله تعالی اعلم بالصواب اللهم صل وسلم على محمد
 بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و رحمتنا
 و کما یستقیم فی کفایت کرمیه و اخذ به شایق البینین الیما تسکیم
 من کتاب و حکمت ثم جابرکم رسول مصدق لما معکم
 لتؤمنن به و لننصرن الی اخر الاية فاولک هم الفائزان
 باثبات عظمه و فضل حضرت بنی الانبیاء غیرش علیهم
 علیهم الصلوة و السلام
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسول محمد و نشفعه علی الیه و صحابه و اتباعه
 اجمعین شیخ حسین عظمی سرور دنیا جیب خدا منظر کبریا
 بدانکه یاد دهنده الله تعالی جیب خود را تشریفاً با خطاب غیرش
 تنبیها بالمراد از عظمه غیر غیرش باوصاف کاملش بنابر منظره
 نامش و بسبب تحمیل معرفه الله تعالی بمعرفه ذاتش صلعم و ظاهر در ش
 مش ای آن عظمه را هم در عالم شهو چنانکه ظاهر کردش در وقت

میثاق قال الله تعالی اذاخذ الله میثاق النبی لما اتمیکم من کتاب
 وحکمته ثم جابرکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه قال
 اقررتکم وَاخذتم علیکم اصری قالوا اقررتنا قال فاشهدوا واما معکم
 من الشاہدین فمن قولی بعد ذلک فاولئک هم الفاسقون ^{باید}
 اخذ موکد باصل لغت ممنوع الجواز است ^ش پس خلاف اخذ جاز
 نباشد ^م میثاق مصدق بمعنی استوار داشتن است پس مخصوص با
 بذکر مضافات الیه ^ش فاعل یا مفعول که مقتضای مصدر است ^م
 پس بر لایزال نظم ^ش ای اخذ ^م بمعنی استوار داشتن عهد است ^م این
 اخذ میثاق خاص از انبیاء غیر رسول جایی است ^ش چنان که از
 استثنایکه در معنی جابرکم مذکور خواهد شد انبیاء الله تعالی واضح است
^م نه از غیرشان چه دلائلی بر غیرشان نیست نه از صراحة نظم چنانچه
 ظاهر است نه از وجه مضاحه و بلاغته کما فی قوله تعالی الا انما اوتینا
 لکم بحذق من انفسکم و سینه قرینه تفصلا للمضاف و نه از وجه
 خصوصیه خطاب بالعدل کما فی قوله تعالی یا ایها النبی ^{طلعتکم}
 انما یخبرکم عن النخطاب بالالطف حضرت حبیب الرحمن ^{صلی}

و مخصوص الخطاب بالمعالمه غیر حضرت صلعم است بدلالة ضمیر
جمع مخاطبش فی طلقتم و لکن اشکرت لیحیط علیک مختصر
الخطاب باللطیف حضرت حبیب الرحمن است صلعم بدلالة ضمیر
صلعم و مخصوص المعالمه غیر صلعم بدلالة اسکان شکر نه خطاب
فرضا و تقدیر مخالف غطقت صلعم و نیز تحقق شرط و جزایش
بدلالة از ماضی ای شرکت و مضارع بالام تاکید و نون تقدیر
م مانع فرض و تقدیرش چه فرض و تقدیر در غیر محقق تواند
نه در محقق م بخلاف و من یقبل منهم فی الامن و نه قد لک
نخیر جنیمش که مانع فرض و تقدیر نیست م چه این کلام است
بمقابله انا که ملائکه را گفته اند نه آنکه خطاب بلائکه پس فرض و
تقدیر را تخجایش است در معارضه و بصیغه غیر محقق و انبار کتاب
اصالتا بالذات باشد یا اصالتا بالعرض به تبع دون الاحتیاج
و انبار حکمت که اصالتا بالذات است و پس مش بدانکه انبار
کتاب با انبار اصالتا بالذات چنانست که تورات بحضرت
عم و اصالتا بالعرض به تبع دون الاحتیاج چنانست که

توراة بحضرت عزریز و غیره علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام و آتیا حکمت
اصالتا بالذات است و این اصالتا بالعرض و بغیر انبیاء متبع مع الاصحاب
م از خصوصیات انبیاء است پس بغیر ایشان که عرضا متبع مع الاصحاب است
بی دلالتی منسوب نتواند شد پس ای انبیاء کتاب حکمت م چنانکه در کلام
و ان الذین اوتوا الکتاب لعلیون انه الحق من ربهم الا ینذرون
محل بر غیر انبیاء است و در کرمیه الذین انبیاء هم الکتاب یعرفونه کما
یعرفون انبائهم و ان فریقا منهم لیکتمون الحق و هم علیون الا ینذرون
از نظم بر غیر انبیاء است و این مبیات غیر است از مبیات ربوبیه و
عبودیه که ظهورش معین موقوف عالم شهود محل تکلیف است نه عالم
برزخ پس ایمان بر ربوبیه و عبودیت بحالت یا کمال غایت است
عالم برزخ است معتبر نباشد م و این خاص است با انبیاء غیر
رسول جاتی و مبیات ربوبیه و عبودیه عام است با انبیاء غیر هم
علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام پس خصوص را نخواهد داشت معنی
قسم چه لفظ مبیات دلاله از لعمره و هم از قرینه نظم بر معنی قسم نمیکند
و نه لغوی من به و لغزش نه ساد و سد جواب قسم چه در جواب قسم لام ربوبیه

کافی بود پس بر تنصیر زائد خلاف فصاحتی بلاغت
 است و مقول بضمیر سبع مبادی مجوز و لکم لاحق و چون سید
 مشیر خواسته است استفهام لاحق از جهت این جمع
 اسم صفة عام است و الف و لام عطف بر آن باقتضای
 معنوی فاعل مضاف الیه مصدق و تواند شد که ازین
 مراد انبیاء اولو العزم باشند بدلالة اتيار کتاب حکمة اصالت
 بالذات پس دیگران در تبع ایشان باشند باصالت و لام تأکید
 متجاوز است از فعل انتب فصاحت و بلاغت برای استحکام
 تخصیص مفعول مقدم از فعل و ما موصول مع تعلقات لاحق
 مفعول مصدقش ای مباح م متنازع و همین موصول
 احد المفعولین مقدم از فعل انتب است و ضمیر واحد متکلم فاعل
 مشیر بر مرتبه اعتبار تجرد ذات بحث است که منشأ تعین وجود
 با وجود حضرت محمد است صلعم و لکم خطاب بسو فبین که منشأ
 تعین وجودشان صفات است که حقیقه این معانی
 عارفان محققان میدانند م مفعول دیگر انتبش است

صیغه ماضی بجای مضارع م بر مراد تحقیق وقوع فعل زبان
 مستقبل است و نه مستقیم^{المعنی} نتواند شد و این فعل از فاعل واحد
 در مقابله مفاعیل متخالف الاوقات و گریه گریه است و از منسوب
 مراد موصوله احد المفعولین کتاب حکمه و این جمله لما انیسکم متضمن شرط
 معنا ناچار متقاضی خبر استقیم المعنی است بر قرینه جمله ثم جارم
 بالتونین به و لتصرف پس محذوف است ش ان خبر م بر
 اختصار کلام و بلاغه توسع مرام بهیچو تملک و لتبلغه و لتعلمه
 و غیر هم س بوجود دلالت بر حذف بقاضای شرط و قرینه مذکور
 که از آداب فصاحت است م پس همین موصوله بمفعولش تحت
 مصدرش ای مبیاق م معطوف علیست^{ای} نه در تحت فعل لاخر
 ش ای ایت م و ثم برای تعقیب بالمهدبت مضب عطف است
 محکما و جارش ماضی بجای مضارع م بر مراد تحقیق وقوع
 فعل زبان مستقبل است و نه عدم استقامت معنی خود ظاهر است
 و ضمیر متصل جمع مخاطب مفعول و رسول به بتوین معروف فاعلش
 معروف فی المبیاق ش^{مصدق} فی وجه المحبته م موصوف بصفة

لما علم مستثنی از اشتمال مفاعیل جابرس چه فاعل جابرس ممل
مفعولش نتواند شد اصلا م پس بنا بر اقتضایش مستثنی است از
اشتمال فاعل مصدرش ^{او جابرس} اعنوبین م و مفاعیل فعل قیت
ش اعنی فبین م و اگر مستثنی نباشد مخصوص المحبیه متحقق نشود
نه به تنوین نکره چه متکثر غیر مخصوص مهل المعنی است و مخصوص بالمحبیه
مجهول فی المیشاق مش فی وجه المحبیه م و حال آنکه انبیاء در وقت
میشاق عارف همه گرانند بشهادت همه گر کما قال سبحانه فاشهدوا
الا یفکیرف که حضرت نبی امی عارف و معر و نباشد در وقت میثاق
و هم سبب استنثار و حال آنکه فرمود سبحانه و شاهد و مشهود الا یدع
مستثنی نباشد لازم است انتظار و اخبار جابرس نباشد ختم انبیاء
صلعم و چه حال باشد فرموده حق تعالی و لکن رسول الله و خاتم الانبیا
بنو ما بل لانه لفظ فبین فرموده حضرت صلعم انا عاقب و العاقب
الذی لیس بعدہ بمحقق علیہ فی مشکوٰۃ و تسلسل ما قیاسی لازم گردد
و خبر محقق و قوع محبیه بعد من بعد غیر محقق مش این استنثار مقتضی
میشاق خاص از انبیاء غیر رسول جایی است که در متن سابق مذکور شد

در این مرتبه که در ضمیر مستر متصل انیکم مذکور شد پس بعضی
 فاعل جبار منظر مرتبه اعتبار تعیین ذات تحت است که فاعل است
 است و مفاعیلش که همان مفاعیل اقی است منظر مرتبه اعتبار
 صفات م و تحقق وقوع فعل واحد از فاعل واحد بر مفاعیل چنان
 که پس فعل و فاعل در مقابل هر مفعول است تبیین بدانکه از جبار
 اگر مراد شود جبار احد کم دالالتی از نظم بران نیست و برین ادوست
 که محبت آن سول در وقت حیات احدی از انبیا بود پس آن که
 رتبه نظر و تعقیب بالمهلت و ضمیر جمع لتومن و لتنصرن است
 پس فجارمی بالست نه ثم جبار و لتومن و لتنصرن بضمیر واحد
 نه جمع یا نیست که محبت واقع شد بر احد از اهل برزخ مهلت
 پس آن که امانند و تعذر بر جمع اهل برزخ و در ایمان نصرت
 از ایشان جداست پس چه وقوع محبت بر واحد از اهل برزخ
 و ایمان نصرت از و جمعی از ان برابر است و این اخبار بنده
 از کتب معتدله و رسل معتدله نسبت به در پس آیند و چرا است
 تا آنکه از کرمیه کان همیشه بر رسول یاتی من بعد اسمعده لایه

ظاهرست و از آنم نبوتش صلعم است الا که مراد از آنم جابر که هست
 صلعم پس اگر درین حال پیش ای وقت حیات یا برزخ چنانکه
 مذکور شد هم محبته واقع نشد باطل شد خبر تحقق الوقوع محبته و اگر
 مراد شود فعل و کرد که از فاعل واحد بر مفعول از مفاعیل متخالف
 الا و ان پس اگر بعد فاعل فاعل موجود دیگرش است لزوم تناسخ است
 خلاف تحقیق و اعتقاد اهل سنت و جماعه و اگر بمقامی فاعل است
 فعل و کرد که باطل و اینکه باعتبار وجود در زمان متوسط خاتم الانبیاء
 نباشد و باعتبار وجود در زمان آخر خاتم الانبیاء باشد پس واقع شد
 بر و باعتبار در شخص واحد پس آن ایمان آورده شود که خاتم الانبیاء
 نیست و هم ایمان آورده شود که خاتم الانبیاء است نفی الا یا
 و دیگر احتمالات مشوش خاطر دین محبته از فاعل واحد بر مفاعیل
 راجع شود نهی و احتمال سابق و اگر مراد شود ازین محبته بعضی
 پس بعضی مناسب نظم چنان بود و جابر بکم بعد بعضی مصدق لما
 معکم لتؤمنن به و لتنصرن لیسفیه و احد نه جمع و بعد بعضی مفعول فاعل
 و مفعول به بضرورت محذوف خواهد شد و این معنی جابر که هست

در این وقت حیات پیغمبر سابق باشد یا بعد حیات و در آن
 اول العزیزان منزع معطل اولو العزم مخالف عظمی و عظمه طعن و قهر
 شود یا تبع بالاصالت و آنجا است که بعثت اولو العزم بعد از پیغمبر
 زمان قدرت است بآید دست که این محبته فارغ از انبیاء سابقین
 نمواند شد چه فارغ در فاعل و مفعول نتواند شد چنانکه بعثت پیغمبر
 فارغ از پیغمبر سابق است پس عار جوع بصرحت نظم یعنی وقوع
 فعل واحد از فاعل واحد بر مفعول کند و این لازم عالم برزخ است
 و اگر این بیشنای از سر واحد در وقت نبوت عالم شهود است شامل
 احتمالات سابق است لقومین به و لتفتر مضارع موكده و محقر
 بلام تا کیده و نون تقصیده استمرار اخبار مشیر یعنی امر است و اقتضا
 استفهام نیز مشیر امر است م والا استفهام معارض شود
 خبر محقق را و نفرد با بر بنا بر نبودن عالم تکلیف از لا و برزخ
 پس باین انبیاء عم کیالات آنحضرت صلعم در حالات شهود است
 علیا بوجه صلعم نبایه بیشنای است که مفید تکمیل معرفت الله
 تعالی بمعرفه ذات و صفات آنحضرت صلعم است عروجاً

الحقیقه المحمدیه و نزولاً به و زائلاً نمی شود در عالم برزخ پس همان
 ایمان نصرت از عالم برزخ علماً بشهوده صلعم بنا بر محل است
 که منصفی در بعضی درجات فاضله اثبات است این فایده بلاغته
 با ستم را از مضارح است و این ایمان نصرت با صالت است
 نه با احتیاج و جمع نمی شود با صالت با احتیاج و غیر است از ایمان
 بر بوبه و عمل عبودیه که معین و موقوف عالم شهود است چنانکه
 خود از لقومن به و لکنصر نه و اینها می رضمیر متصل مفعول من
 امر در لقومن به و لکنصر نه م راجع بر رسول است نه بما موصوله
 در تحت مصد من ای میثاق م یا فعل من ای میثاق
 م چه نبی ابوصول مرتبه نبوت انکشاف کتاب حکمت بمجرب
 ایثار دفعه است نه تدریجاً و نه لازم منقصت در مرتبه نبوت
 است پس لقومن به و لکنصر نه جزا محقق الوقوع از شرط
 محقق الوقوع ثم جار است و اگر راجع شود بما موصوله تحصیل حاصل
 بانکشاف مذکور است و جمله ثم جار کم مهمل لتعین و اگر مثال
 باشد بما موصوله بنا تعقیب پس ضمیر جمع می بایست که کافی

فذلکم اقرنتم و اخذتم مشیر امر است بنا بر استغناء و از ذکر اشارت
 است بعمل کتاب و حکمت و ایمان نصرت مذکور و اقرن باجحد و مغفور
 فصاحه بنا بر دلاله نظم بر این باید داشت که از صراحه نظم این کریمه
 نظر بوجده فعل محبیه تحقیق و فو عرش از فاعل واحد بر مفاعیل
 و سببیه این محبیه برای التو من به و مفسره و تفسیر فاعلش از
 مفعولش واضح است که محبیه رسول بر انبیاء اهل برزخ واقع شده
 و آن رسول بر نبیه علیا خاتم الانبیاء و نبی الانبیاء است همانا آن
 سید عالم محمد رسول الله تعالی است صلی الله تعالی علیه و سلم
 لما قال سبحانه ما کان محمد ابا احد من جاکم و لکن رسول الله خاتم
 النبیین الایه نبوتاً و رتبه و قال صلی الله تعالی علیه و سلم فضیلت
 الانبیاء ربست الی ان قال ختم بی الهیون و اءه مسلم فی کتاب
 المساجد و تعلق اهل عالم برزخ باهل عالم شهود است و تقابل
 اوصاف ذاتیه و فعلیه در عالم برزخ و انتفاع و انفعاع اهل
 عالم برزخ و اهل عالم شهود از یکدیگر را و این محبیه رسول الله
 تعالی صلی الله علیه و سلم با انبیاء اهل برزخ و ایمان و عمل ایشان برین تخصیص

که از لقونیه و لشتره و سینا و بنابر تحمیل بعضی در جات
 فاضله ایشان است که تعلقی بوجود سهود حضرت بنی امی شد
 و تشریف شان بشرف آن پس مخصوص الوجه است با نجه مذکور
 بخصوتیه تکلیف مده و تبع بالا احتیاج و ازینجا است که حضرت
 صلعم نبی الانبیاء و منوع الظلم است بختیم نبوت و علوم مرتب
 و السلام علی محمد افضل الرسل الصلوة و السلام علی محمد خاتم
 الصلوة و السلام علی محمد لم یخلق مثله و الصلوة و السلام علی محمد
 لم یخلق مثله اللهم صل و سلم علی محمد النبی و علی ائمه العظمه
 کی تحبه و رضاه و شفعه فینا و رحمتا بآید و انت انبیاء علیهم
 الصلوة و السلام بوجود نبوت در عالم برزخ زنده و متصرف اند
 الله تعالی اعجازا چنانکه این عقیده مجمع علی سنت و جماعت است
 سبحانه و لا نقولوا المن فی سبیل الله اموات بل احیاء و لكن لا نشعر
 و لا نحسب الذین قتلوا فی سبیل الله اموات بل احیاء عند ربهم یرزقون
 فرجین بآیتهم المذنب فضل الایمات تفسیر این و آیه در و آیه
 الرساله و النبوت است م و قال صلعم الانبیاء احیاء فی قبورهم و

یصلون الحمد یحییٰ انما ینزلوه در عالم برزخ است این
 ایمان نصرت نیز فمن تولى بعد ذلک انما ینزلوه شرطیه جزا
 شرط محذوف است اذ کان الامر که ای الميثاق الذی تعلین بحجته
 رسول مصدق لما بهم وایمانهم نصرتهم به و از من بنایان حضرت
 خاتم الانبیاء مراد اند بنا بر تحقق تولى و عموم من بی تخصیص من
 ای نفرد سبحانه فمن تولى من هم نه انبیاء بنا بر عصمتشان و تحقق
 ایمان نصرت از ایشان عم بدلالة نظم من چنانکه بر سالکان طریق
 نقیصون اعجاز نصرت حضرت خاتم الانبیاء و دیگر انبیاء علی دنیا
 و علیهم الصلوٰة و السلام از عالم برزخ عیانست شعرا نقاب ابدی و نیک
 گردیلت باید از دور متباین و ماضی بر مراد تحقق وقوع فعلست
 و مشارالیه ذلک اخذ ميثاق است بنا بر تحقق خراب بشرط اذ کان
 الامر که چنانکه مذکور شد ورنه انما ینزلوه با خلدان ضمیر و معنی است
 که در میان خلق نماید و همه آنها را جمع شراری و ایمان که در جرات
 مشیر است بر مراد ثروت ارجسیه من ضمیر جمع من ای هم
 موکه است بر منق محصنین باید داشت که جمله از اخذ الی قول

من الشاهدين متضمن مقدمه اثبات تعظیم فضل حضرت معظم
 وفضل مخلوقات است وبنی ترتب امر بشارت مقدمه بیان
 قوله تعالى ان الله ولائكمه يصليكون العبي الاية مقدمه اثبات تعظیم
 و تفضله است وبنی ترتب امرش ای یا ایها الذین امنوا صلوا
 علیه وسلم تسلیما هم وجمعه فوج لی الی قول هم الفاسقون متضمن امر
 بالانذار موافق مقدمه مثبتة المراد وحکم معرض است ودرین
 کریمه عجب از پیشینگی حال حال معرضان است باینکه از سخر
 بسیار باشند بشارت تحقق قوی از ماضی اشارت جمعیه اول
 هم الفاسقون بطون کثرت از جنبه متباین سبب دلالت
 بر معنی قلت و کثرت میان فوج لی و اولئک و نه مشاره به پیش
 اولئک هم معدوم و تعارض میان شمول و جزاء بوجدت و
 کثرت موجود و بعضی شان و حب العقاب است بعضی نافرمان
 و بعضی شان جایز العفو است بعضی نافرمان بچه دلالت یافته
 چه فوج شامل است کفر و کبیره و صغیره و مکرره و مغلوف کفر
 که شامل نیست کبیره و صغیره و مکرره و مغلوف کفر
 که شامل نیست کبیره و صغیره و مکرره و مغلوف کفر

کفر باشد پس واجب العقاب است و بعضی فرمی کبیره یا صغیره
 یا مکروه پس جائز العفو است هرگز خواهد نه سبحانه عفو کریم که اینجا
 که تعظیم محمد رسول الله تعالی صلعم بایمان جمیع وجود کمالات حضرت
 صلعم و نصرت جمیع وجه مرادات حضرتش صلعم است تا باین
 بجا آوریش منق است بر تفاوت درجات تو منجم در حقوق حضرت
 صلعم کوشیده بنا بر اینجا می چنانکه باید استغفر باشد ترکیب نحوی
 لما انیکم الم متضمن شرط معنای با جزاء مضاف و حذف ای لعل
 و غیره معطوف علیّه ثم جارای متضمن شرط معنای با جزاء معنای
 مذکور ای التو منجم جارای معطوف پس معطوف علیّه با معطوف
 مصدر - مصدر با فاعل و مفعول مفعول اخذ - اذاخذ با فاعل و
 مفعول شرط - قال اقرتم انی استغفام - قالوا اقرنا جواب
 استغفام - استغفام با جواب متضمن شرط معنای اذاکان الامر کذا
 - قال فاشهد و انی متضمن جزاء معنای جمله شرطیه جزاء شرطیه
 اذاخذ - شرط با جزاء مفعول اذکر محذوف جمله فعلیه نظریه متعلقا
 خود متضمن شرط معنای اذاکان الامر کذا فمن فی بعد ذلک انی جمله

چهار شرط ای حمده فعلیه اذ کثر باین تقریر و در دست کلمات و ایراد
 و جواب ایراد است در خلاف مفسرین اگر نظر توانی کرد توانی رسید بدرد و از
 ان شاراسته باید داشت اختلاف مفسرین از قطعیه از سراج است
 توسع اختلاف تا آنکه خلاف عمدت محققه اهل سنه و جماعه نباشد و او
 و لیکن اختلافی که بدلائل اجماع باشد و دافعی با جاب است و مجموع
 نفس کبریت و از انست که موافق مراد در دست و سن العلماء من التزم
 فی هذه الایة ضمرا آخر و اراح نفسه عن تلك التکلفات التي حکینا لا عز
 النجومین فقال تقدیر الایة و اذا خذ الله ميثاق النبیین لتبلیغن الناس ما
 من کتاب و حکمة قال الا انما حذف لتبلیغن لانه الکلام علیه السلام القسم
 انما تقع علی الفعل فلما دلت هذه اللام علی هذا الفعل لا حرم حذفه
 ثم قال تعالی عبده ثم جابرکم رسول مصدق لما معکم و هو محمد صلی الله
 وسلم ثم من به و تنصرونه و علی هذا التقدير یستقیم لا یحتاج الی
 تلك التعسفات و اذا کان لا بد من التزام الاضمار فیه الاضمار الذی یستقیم الکلام
 نظما بنیا جلیا اولی من تلك التکلفات انتهى اللهم صل وسلم علی محمد
 البنی نورک و علی انواره کما تحبه و رضاه و شفعه فینا و رحمنا

ذكر كيفية تفسير الكريمة الم ترا الى ربك كيف مد لظلال
 ولو شأ ربجد ساكنه و جعلنا الشمس عليه وليلا
 ثم قبضناه اليها قبضنا يسيرا
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفعه وعلى اله وصحابة اتباعه
 قال سبحانه الم ترا الى ربك كيف مد لظلال ولو شأ ربجد ساكنه و جعلنا
 الشمس عليه وليلا ثم قبضناه اليها قبضنا يسيرا اعلم ان الاستفهام
 لثبوت ثبوت والروية من قلب بلالة الى رب نفعلها رب بصدقة كلف
 مد لظلال قال تشير الى معرفة نظرية الرب بالدلالة وكيف لبيان الدلالة
 به الدلالة والالف والكلام اطل لعنه ذوات كانت لاستفراق على
 اجنس فكيف لمضاف اليه وموز وطل متوسعا بخذفه وحينه الشمس
 مع ظلها شتملة في كلام لصد فكم اريا ودالاتها على البداية مهمل واطل
 يقتضيه داخل موز به فمد لول بذاته وصفاته بطله فالظلال حادث
 بقدرته تعالى زيادة على صفاته الزائدة على الذات قبا ما حقيقيا
 بدلالة ولو شأ ربجد ساكنه اذ يكون من المعهود والكلام يشير الى

غير ساكن فيكون شغير او موجاب بين القديم والحادث المخلوق من
 كافي ذكر كفيته مرتبة الحجاب بين القديم والحادث المخلوق من وشبه
 على ان الله يجعل اختيار بين ش لا بما اضطرار بان م وظل نظر
 هذه اقال وجعلنا الشمس عليه وليا اعلم ان تعلق الدليل بالمدلول وجه الدلالة
 التي تدور بينهما والا لا تحصل فاجعل في مقصود تشبيه وجه تشبيه قايما نظر
 بنبي ظل حقيقيا ش لا مجازيا م وامتداد وجه ودلالة اليه في
 حالت نظر ش لا في حالت بداهة م ولا يوافق تشبيه في وجه
 غير المذكور فوجه تشبيه تعلقه من شبه وشبه به وجه الدلالة وحده
 على تدل على ان وجه تشبيه اقرب تشبيهات ويمكن ان يكون المراد
 بالشمس وجود محمد صلى الله تعالى عليه وسلم اذ هو تحت مرتبة الحجاب
 ظليها فليس عليها والى صليها في الغاية والاستعارة بالشمس
 متوسعة لمقاصد تشبيه التي عليها الله تعالى بصوابها ثم تعقب
 بالمهيت على كيف م ظل فقبضه بعد م لما يشاء محقق الوقوع
 ش بالماضي للتحقق والا لا يستقيم معنى النظم في مستقبل
 بيان الله وقبضه الى نفسه سبحانه يثير الى ان ظل متضمنه بقيام
 متغير اذ

حقيقته كما ذكره في حادث بقدرته تعالى زيادة على صفاته
 الزائدة على الذات بما حقيقيا و هو احجاب م و ضمير المستقيم مع
 الخير يشير الى ان القبض الى صفاته الزائدة اذ هي مستثناة من القبض
 وقت الى ما قال سبحانه كل شئ االك لا وجه الاية فالتقبض بمحض
 مقابل المد وفي الحال يصيد في قبضا يسير بلا تطل اطل
 فشرع في استدلال الذي تحت مرتبة احجاب قال هو الذي
 جعل لكم الليل لبا سا الاية الى ما اشار والله تعالى اعلم بالصواب
 وان قيل ان اطل تحت مرتبة احجاب فيكون اطل بقاء
 المجازي في وجهه و هو انه يدل الى رب الكه هو و اطل في الغاية
 انه فاطخطاب يشير الى ان المخاطب ظله فمعرفة ذي ظل العاقل
 بطل اطل الذي يتضمن الموجودات والذي ملزم بالموجودات
 يتضمن المسلمات والذي هو ماخذ لغيره وان كان المخاطب عالما
 فالاستفهام مثبت ثبت لا يصيد في باختلاف حال بعض منه
 من اى العام ولكن الاستدلال لغير المخاطب كما تجمعنا الشمس
 عليه دليلا في وجه تشبيه من ثل للقبض م مقاصد نظرية الى

تحولت فيه شئ اى نطل م عليها الله تعالى بصوابها فالقبض
 وقت لبعث بمعنى الجمع في مواقف القيامة ولكن قبض بسير منظور
 ذا الجمع دفعة فالترجيح لمعنى نطل قبضاً حقيقياً يتضمن نطل فخر
 الحال لا حاجة الى تاويل النظم متعلق الى بالنطل والنطل بالاسفار الذ
 هو شئ متوسط بين صور خالص وظلمة خالصة والروية برؤية العين
 كما قيل شئ اى التاويل النظر في تفاسير الالة الكريمة م فان الاسفار
 ليس نطل اذ لا دخل له وليس لول الوجود بالنظر لفقدان العلو
 بينهما بل هو مفقود بوجودها وللمعرفة شئ بدیهي لا حاجة الى غيره اذ هو
 يعرف بنفسه ولكن يتاخر بغيره ^{انما} ^{مضافاً} المعرفة نظرياً بالحاجة الى
 حاجة الى غير المعرفة شئ نظري بواسطة الحاجة الى معرفة م
 وجود الاسفار بدیهي قائم بنفسه شئ فليس نظرياً ومنشأ عام فمفهوم
 بنفسه و هو من البصيرة الكد قبل طوع الشمس شئ فلا يحتاج الى دليل
 في معرفة كما هو ظاهر واذ لا يكون شئ مدلولاً من شئ فلا يصح
 اصل ان معرفة شئ بضده اذ البديهي لا يحتاج في معرفته الى
 غيره والنظري يحتاج في معرفته الى غيره بالحاجة الى معرفته ما

فما حصل ان لا تكون معرفة الاسفار بدلالة الشمس ووجودها للول
 نظري في حال دوران دلالة اليه فندم ان الاسفار وجود نظر
 وليس كذا كما ذكره الله تعالى اعلم بالصواب اللهم صل وسلم على محمد
 ابني نورك وعلى انوار كمانجبه وترضاه وشفعه فينا ورحمنا
 وذكر كيفية تفسير الكرمية وان من شي الاليج بحجبه
 ولكن لا تفقهون تسبيحهم الاله
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلي على رسوله محمد ونشفعه وعلى اله وصحبه
 واتباعه جميعين قال سبحانه وان من شي الاليج بحجبه ولكن لا تفقهون
 تسبيحهم الاله الاليج محمودية تعك بافعاله تعك بدلالة مفول من
 خير وشر والافعال من مباد المعرف الى ما فوقه اعلم ان من تسبيح
 متضمن الموجودات وهو مقصود الايمان الكذب بعث الانبياء عليه
 على نبيا وعليهم الصلوة والسلام فهو مشترك وصفي ومتضمن الملبوسات
 المنزاه بالموجودات وهو ليس مقصود الايمان الكذب بعث الانبياء
 عليه صلى نبيا وعليهم الصلوة والسلام فهو مشترك اسمي فخصص الاليج

متضمن الموجودات بالخصوص ونيزب عليه الحكم المخصص من كمال الانوار
 والجن والملائكة من اختصاص بابي متضمن السلوات منزها بالموجودات
 بالخصوص ونيزب عليه الحكم المخصص من كمال الغيرة الانسانية والجن والملائكة
 وان لم يفرق بينهما لم يثبت الحكم المخصص فجاز خلوه من الشيء
 وخلوه كافى في اثبات عدم الاستحقاق للحكم المخصص ولو لم كذا في التفسير
 الى ما فسرت قوله تعالى الم تر ان الله يسجد له من في السموات ومن
 في الارض والشمس والقمر والنجوم والجن والانس والشجر والادواب الخ
 فان تفصيل بعد الاحمال لرفع احتمال ان تسجد من كان الله كالملائكة
 والجن والانس وان لا يسجد من ليس الله كالشمس والجن والانس
 ولو سجدوا لفصل جميع الله من متضمن موجودات ومن الذي
 من متضمن سلوات منزها بموجودات بماش عاتة بذى عقل
 غير ذى عقل من مخصص من متضمن موجودات او متضمن سلوات
 منزها بموجودات من الحكم المخصص من اى تفصيل الحكم المخصص بما
 خص من الملائكة والجن والانس والشمس والجن والانس وغيرهم ومن
 جميع الله متضمن سلوات منزها بموجودات تفصيله فلا ريب

و ایشانی سجد الله و هم داخرون الا یہ قمن بالتبجیح حالی و فیہ حالات
 و مقالی و فیہ مقالات و بالغنی یکون حمدہ خاصا با فردشی نظرا
 الی شہود الافراد من منشائهم و تصل الی غیر منشائهم منشائهم و بخطاب
 خاص اذ یفقیہ بعض فعلی تغلیب نقالا تہم بالتبجیح شی آخر و بغیر تبجیح
 شی آخر کما کانت بالنسبہ و صحابہ و اتباعہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیہم
 و سلم و اللہ تعالیٰ اعلم بصوابہ اللهم صل وسلم علی محمد النبی نورک و
 علی انوارہ کما تحبہ و ترضاه و شفعه فینا و ترحنا بہ

و ذکر کیفیۃ تفسیر آیہ کریمہ انا عرضنا الامانۃ علی السموات و الارض
 و الجبال فابین ان ھملینہا و تنقض منہا و حملہا الانسان
 انه کان ظلوما جهولا لا یعذب اللہ المشاققین و المناققات
 و المشرکین و المشرکات و یتوب اللہ علی المؤمنین و المؤمنات و
 کان اللہ عفورا رحیما

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمد اللہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفہ و علی آلہ و صحبہ
 و اتباعہ اجمعین قال اللہ تعالیٰ انا عرضنا الامانۃ علی السموات و الارض

و اجمال قایلین ان بحکمها و متفقین منها و حملها الانسان انه كان
 ظنوا و جهولا ليعذب الله المناقضين المناقضات و المشركين المشركا
 و يثوب الله على المؤمنين المؤمنين ط و كان الله غفورا رحيما بآية قنست
 امانة بدلالة الف و لام استخراق بانواع شش تعریف نوع در ذکر
 کیفیت الاصول و صیغ ذکر نوع توان داشت هم متخالف وصف یا
 علمه و یعنی تعیین معرفت توحید الله تعالى و معبودیه اوست تعالی و محبة
 و عبودیه برای اوست تعالی و وجود عالم از مکلف و غیر مکلف متضمن
 موجودات واجبه است یا متضمن سلوبات واجبه یا شامل موجودات
 و سلوبات غیر متعارض شش معرفت موجودات و سلوبات در
 ذکر کیفیت العلم و المعرفة توان یافت هم و انسان مکلف است با
 الف و لام استخراق بانواع متخالف وصف پس ظنوا و جهولا که
 وصف اوست بمبنا سببه حالش متخالف معنی خاص شش متضمن
 موجودات یا سلوبات یا شامل موجودات و سلوبات غیر متعارض
 چنانکه انسان است هم است و ترتب احکام خاص الف که حاصل
 بتخالف وصف انواع و تخالف معنی خاصش است خواهد شد

چنانکه نظم شریف می فرماید: **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** المناقشات و مشرک
 و مشرکات و قیود باطل و مومنین انوارات هم مشیر انهمه سر
 آنچه در بیان امانت و انسان ظلم و جهول گفته شد هم است
 پس نصف دیگر چنین باشد تحقیق ظاهر کردیم این امانت را بر آسمانها
 و آسمانیان زمین زمینیان و کوهها و کوه میان بنابر اعتبار باجا
 این مانتها پس انکار کردند از اجابت آنها و رسیدند از آنها بعد
 معرفت جنبیه با آنها بعد هم جامعیه بطبیعه موجودات و حجب
 که منشا استعدا و اجابت مانتها است از استکبار و اجابت کرد
 آن امانت را انسان محقق از ظلم و جهول است و از حمل بنا بر
 اشارت است بلکه آن امانت عظمی داشت و اجابت آن مشتقی باید
 داشت که از انسان ظلم و جهول منافقانند که کافر و مشرک
 معنویت مشرکانند که کافر و مشرک ظاهرند و انهمه مومنان بود
 می وقت عرفان هم جامعیه ظلمیه انزای می شود به وجود
 واجبیت مسلمین و واجب هم بنابر دلائل علمها الانسان و مشرک
 که تدبیر کرد و اجابت مانتها را با اختیار کفر و مشرک حقیقی غلبه بر

کہ مسلوبات واجبہ ہیں بنیاط علوم و جہول معنی خاص انکہ ظالم
 باختیار کفر و شرک میں در قرآن مجید ہے ان الشکر اعظم عظیم الام
 فماللظالمین من نصیرہ ^{مورہ خان} م و جابل انکفیتہ شرافت امانت و اوست
 خدا بہا و تواند شد کہ ظلم از ظلمت باشد پس منشی انکہ بطلتہ کفر و شرک
 رسیدہ میں در قرآن مجید ہے یختر جم من الظلمات الی النور م
 و سبب عرض امانت تمام حجتہ بود بران کہ عذاب کند اللہ تعالیٰ منافقان
 و مشرکان و دشنام سبب عذاب میں کہ تبدیل اجابہ امانت است
 باختیار کفر و شرک ہم برفع تخرش بعض امانتہ م و رجوع
 کند اللہ تعالیٰ بر مومنان بحضرت و رحمتہ و اوسجائہ غفور و رحیم است
 باید نیست عجز از انسان ظلم و جہول مومنانہ بعض شان خاصینہ
 غفر اللہ لہم و انہمہ مومن حقیقی اند باجابت امانتہا صدقہ کہ قصور
 بجا اور حق اجابت امانتہ برسانتہ استعداوشان بوجہ دل از
 موجودات و مسلوبات غیر متعارض و نمودن بنیاط علوم و جہول
 بمعنی خاص انکہ ظالم باختیار غصبان میں در قرآن مجید ہے
 فمنہم ظالم لنفسہ م و غافل از شرف بجا اور حق اجابت

امانه و عذاب نافرمانی در تو انداخته که ظلم از ظلمت باشد پس معنیش آنکه
 بظلمه عصیان سیده و معقرب بطی بالشان در و بنا بر سعادت امانت ^{حقیقه}
 بغلبه اصل شان که موجودات مل سلوبات غیر متعارض است و بعضی شان
 مستقیماً از آن انبیاء و اولیاء تابعان سنه انبیاء هستند علی بن ابی طالب و علیهم الصلوٰۃ
 والسلام و آنند موافق معنی هستند با حجت اما متاصه تا که بجا آمد حق اجابت
 امانه بر مناسبت هستند ایشان بوجود معنی از موجودات پس در اینجا ظلم
 و جهول معنی خاص آنکه ظلم بر نفس خود کرده و باختیار مشتبه مجاهدت
 من که مشار از لفظ حملها است م در بجا آوری حق اجابت امانه و
 تو انداخته که ظلم از ظلمه باشد پس بیش آنکه عارف حق مبره ظلمه
 رسین از جوئی کیفیت و گفته ذات و صفات است تعالی ش از فرائض
 لاتدر که لا بصدار هم و حکت در امانت از حجت بطی بالشان در بصوت
 معامله بغلبه اصل شان که موجودات است باید دانست که بر المناقین
 و المشکین المومنین الف و لام استغراق با نواع متخالف و صفت است
 و تقدیم ذکر منافقان مشرکان مومنان عاصیان اشارت بر آن
 که زمره این یکره که جنبه کیفیت ایشان است و الله تعالی اعلم بالصواب

و سخن در اثبات ثابت قطعی که عذاب کفار و مغفرت فجار و رحمت ابدی
 دست نکرده شد مگر در اختلافی که تقصیر نرسیده ای متفهم بدانکه اگر
 الف لام متغزق یا عهده بر آمانه و انسان و مخالف معنی ظلم و
 جهول میباشد مگر رشد گرفته شود اجتماع نقضین بجمع موجود و سلو ب
 متغزق وجود واحد خواهد شد و ترتب احکام خاص مخالف که حاصل
 بتخالف صف انواع و تخالف معنی خاص است با شکر اک عام فیهیم
 باطل گردد و آمانه و جهلی حاصل گردد که ذکر شعث است یا وجهی
 معلوم که دلالی بر این کجا و سخن در الف لام هم شسته است ش
 من بعد سخن دیگر تضمن تفصیل اجمال سابق بر استفهم است م
 و آری در انسان ظلم و جهول منافقان و مشرکان و مومنان
 عاصیان هستند بشارت تعلق لعذاب هم و قیوب هم نه انبیاء و اولیاء
 علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ و السلام تکلیف که انبیاء و اولیاء علی نبیاء و
 الصلوٰۃ و السلام خیر المومنین و خیر الاحمیین هستند و دلالی بر این است
 کجا و ظلم و جهول معنی غیر مخالف معنی خاص منسوب کفار و
 فجار هم خواهد شد و حکم خاص باطل ش اعنی ظلم و جهول

بمعنی متخالف بمعنی خاص که صفت انبیاء و اولیاء است علی نبیاء و علیهم
 الصلوة و السلام در معنی غیر متخالف بمعنی خاص کفار و نجاریم واقع شود
 و حکم خاص منسوب بانبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة و السلام و کفار و نجار
 باطل گردد و اگر انبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة و السلام
 مراد هستند نه غیرش ای منافقان و مشرکان و مومنین عاصیان
 هم دلالتی بر این استثنای کجا و ظلم و جهول بمعنی غیر متخالف بمعنی
 خاص منسوب بانبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة و السلام هم
 خواهد شد و حکم خاص باطل می شود یعنی ظلم و جهول بمعنی
 متخالف بمعنی خاص صفت کفار و نجاریم در معنی غیر متخالف
 بمعنی خاص بانبیاء و اولیاء هم واقع شود علی نبیاء و علیهم الصلوة
 و السلام و حکم خاص منسوب بانبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة
 و السلام و کفار و نجار باطل گردد و هم اتفاق بی حمل امانه صحه
 نپذیرد و نه عرض امانه اتمام حجت باشد و نه نفاق سبب عتاب
 و نه ایمان سبب مغفرت و رحمت و ربط بعذاب و توب عیوض
 و عموم استغراق منافقین و مشرکین و مومنین مهمل و بر غیر استغراق

رضائكم يا محمد احدث العلم ان ذات الله تعالى موجود مع
صفاتها صفاتها الى مرتبة حجابية سره وتعلق الصفات لتعلق
نفسها وتعلق التزامها من كيفية تضمن الالتزام المذكورة في
ذكر كيفية الاصول في صانع كيفية الالتزام هم الذي عليها الحاش
المخوف على شبه لصنع من ذات الله تعالى وصف تها سره قائل
مقصود في الحديث الشريف قاضاة السر الى السر منى بالتزام
نفسه بقيام مجازي واخافه السر الى الحكم لامي بالتزام تضمني
بقيام حقيقي فخص خطاب خريانو نوري باضامين مذكورين
تبرر مما هو تعلق التزامها فالسر الذي من فخر الله تعالى بقيام
مجازي محمد صلى الله عليه وآله وسلم على لاله الخطاب
فخص خطاب خريانو ن معرفتي بعبوره من فخره تعالى فاعلم ان
محمد اصليهم موجود مع صفاته وصفاته سره فالكذ لوله القديم سره
مقصود لمعرفة فتهذا معنى خزان معرفتي فالله تعالى احسن
الكلمات الثبوتية في نفسه الكريمة التي مقصودته في ظهورها على
حكمة التي راعيلها الا هو غرضها في سر سرها فمحمد صلعم اذا عرف

فقه الترمذی حضرت شیخ الفاروقی صلی علیہ وسلم بنیاسریرہ والذ
 مدلل قدیم و زبان من سران اعرف معلوم فاعلم فی خطاب آخر
 اذ من ملک عسک لک غیر معلوم فی قوسه صلعم من بنیاسریرہ
 مقصود مقصود الاله صلعم کما فی الحديث الشريف یا محمد انا و بنی
 سواک لاجلک فتحاطب بخطاب آخر یا محمد من لیکن العرش الی تحت
 ارضین کلهم یطیعون صلعم و انا اطلب ضائعکم یا محمد صلعم ان بعضنا
 الله تعالی کانه بورضا محمد صلعم باتحاد مجاز بیننا ظهوراً فقلنا
 و رضا محمد صلعم کانه بورضا الله تعالی فی مرتبه النبی محمد صبر
 و بورک و بجزان من بعد فی قاع علم ان الصفات اسبغیه من الصفات
 نقفا التراب غیر مقصوده فی ذکر اتحاد نور اول الذین فی الله تعالی
 اتحاد امجا زباش هذا دفعه من زاعم الذریه علی اسباب فی نور
 اول بعیرنا فی ذکر کیفیت تخلیق نور محمد صلعم اعظم من لم یصل الیه
 الحديث الشريف فلیست ولا یکن من المعصومین ولیات بعیرنا
 اللهم صل وسلم علی محمد النبی نورک علی النور انما تحبه و رضا و شفیع
 ضیاء و رحمتنا به

ذكر كيف تفسير الآية الكريمة فاما الذين شقوا ففى النار لهم
 فيها زفير وشهيق خالدین منها مادامت السموة والارض
 الا ما اشار ربك فعال لما يريد واما الذين سجدوا ففى الجنة
 خالدین منها مادامت السموة والارض الا ما اشار ربك
 عطا زعيم محمد وزده فى اختلاف الذى يصل
 الى صحته ما يصل اليها فى الاستشهاد -

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونتبعه ونصل على رسوله محمد ونستشفه على آله واصحابه واتبائهم
 اجمعين قوله سبحانه فاما الذين شقوا ففى النار لهم فيها زفير وشهيق خالدین
 فيها مادامت السموة والارض الا ما اشار ربك عطا زعيم محمد وزده الكلام
 فى اختلاف الذى يصل الى صحته وما يصل اليها فى الاستشهاد اعلم
 فى النار وفى الجنة متعلقا بخلون مقدر ضرورتا بمنع تعلقه بما قبله
 من اى شقوا وسعدا م اذ هو شامل المبتدئ رفان تعلق به بطل
 الكلام المفيد وبعده من اى خالدین م اذ هو حال لعائد

الان بيت حسن طاهر يزدوده والا الذين سجدوا ففى الجنة خالدین منها مادامت السموة والارض الا ما اشار ربك

في الخبر الى المبتدئ وتعلية فيها تامل فيها ما دامت السموة والارض
وما دامت النار والجنة بوجود الله ^{والتعريف} بعد فناهما فاكسبه
للخلود على محاوره وان يراد السموة والارض في الدنيا بطل الخلود
والا لا استدراك من يدخلون لا استثنائهم على صلهاش كما ذكر
في كيفية الاصول في اصل كيفية الاستثناء والاستدراك ثم وبما
طرفية وقاسش كما اولم نعم كرم ما تيز كرفيه من كرم فبا محال صفا
الى شار يعني مصدر فحا صله لكن لا يدخلون في النار وفي الجنة
الى وقت مشية الرب اى محتاجون بمشية الرب في الدخول
ومن دعاء ثبت ان دخول النار والجنة متفاوت زمانا على تفاوت
عمل فباول الاستثناء لبعض الضرورة صحة فحا صله الا لا يخل
بعضهم قدر وقت مشية الرب وباول الاستدراك لبعض الضرورة
صحة فحا صله لكن يدخل بعضهم وقت مشية الرب فاحلم ان كان
الا لا استثنائهم من جالدين كما قالوا اقتشواش في عدم خلودهم
في الجنة وفي عدم خلودهم في النار خلاف الثابت المجمع عليه
ولزم ان يكون من خاصا لذي عقل الذي يستحق للجنة ولين

في مقام ما عاين ذي عقل غير ذي عقل الذي لا يستحق المحبة
 والنار فلا يصح العموم في دخول المحبة والنار في محل الكلام من
 الذي في كنفية الذين شقوا وسعدوا مع الا الذي مخصوص من
 بذى عقل بالكلام مع من افاض العموم وان كان الاستثناء من خارج
 متعلقة بهم منها في غير شقوا كما قيل لا يصح اذ با صفتان للذين خالفوا
 منها ولا يكون خالدين بها حالها خاصات اهل في نظم الشريف
 على النحو وان كان الاستثناء من خارج الذين هم متعلقة بالذين شقوا
 بالعصيان كما قيل لزم خروج الكفار من النار فدخلوا في المحبة سلمنا
 لكن لا يصح استثناء الذي في داما الذين سعدوا وان لا يصح خروج
 السعد من المحبة فلا يدخل في النار ويمنع من اهل الاستثناء من
 خالدين فاعلا كان او مفعولا مع عطا وغير محذوذ من فاعلا كان
 او مفعولا مع فاعلا كان استثناء وان كان الاستثناء من خارج
 متعلقة بتوقف الموقف كما قيل بتقديم المستثنى على المستثنى
 ولا يصح تقديمه فاعلا لا يستقيم المعنى به استثناء من خارج الذين استثنوا
 الله سبحانه وتعالى عن محو النبي نورك على انواره كما تحبه رضا وشوقه

ذکر کیفیت تفسیر حدیث شریف لبیان علی قلبی وانی لا استغفر
الله فی الیوم مائة مرة رواه مسلم و مشکوٰۃ باب الاستغفار

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستغفنه علی آلہ و صحابہ و اتباعہ اجمعین

قوله صلی اللہ تعالیٰ علیہ وعلی آلہ و سلم لبیان علی قلبی وانی لا استغفر الله

فی الیوم مائة مرة ترجمہ حجاب کردہ میشود و بردلم و آئینہ استغفار یکم

درین نود و صد مرتبہ در مقصد این حدیث شریف اختلاف است گفتند

مرگاہ مخفرت صلی اللہ تعالیٰ علیہ وعلی آلہ و سلم عنینات اللہ تعالیٰ است عزیزا

چه جا است فقط درین حدیث ظاهر بخلافت عصبہ و نظم شریف

گفتند در مرتبہ بر تری مرتبہ اولی در حکم حجاب شود فقط این از سالکان

طریق کثرت نشو و نما در لاکون فطرت با بنیکه تری بر تری در معرفت

اقتدایا در حال انبیاء علی نبیاء وعلیہم السلام کہ لازم نقصان در تمام

نار است بہما علم انبیاء و علم در معرفت اللہ تعالیٰ بی تدبیر است نبیاء و اولاد

کمال شان نبوت و لا اخره خیر کہ من لا اولی و عام در مراد حضرت صلیم

است نہ مخصوص عدم دلالت من این کر عید این تفسیر کہ گفته شد جواب

مدعی است که باین گویید پسند لایق بر ترقی دارد و م
 و گفته شد که استغراق
 در ذات بحث بسبب عدم امتیازش در حکم حجاب است فقط در این نظریست
 باینکه استغراق در ذات بحث بی دلالت از حادث و از اوصاف قدیمه صحیحه نیز
 پس تا وجود دلالت حجاب نتواند و بعد قطع دلالت حالت باطله است فلیف
 الحجاب بالا استغراق و گفته شد حجاب بقفا حادث با قطع دلالت
 از حادث و از اوصاف قدیمه است فقط در این نظریست باینکه حالت
 صحیحه در معرفه الله معاکبه بقار دلالت از حادث و از اوصاف قدیمه
 است و آنحضرت صلی الله تعالی علیه و آله وسلم بهره در کمال معرفه صحیح
 بی تدبیر است بنابر نشان نبوت فلیف الحجاب گفته شد که رجوع بخلق
 بنابر رحمت و آنچه لازم نبوت است حجاب است از مرتبه تفرد رب اگر چه از
 مرضیات الله تعالی است پس استغفار است از این حجاب فقط رد
 انانیت چنین است مش یعنی رجوع بخلق حجاب از تفرد رب است
 م همین دانند و پس درین هم نظریست باینکه قلب اشرف منظر حجاب
 رب العالمین رجوع بخلق از مرتبه تفرد رب حجاب نیارد این از
 آن دانند که عارف حقیقه محمد صلعم با تطبیق کلی منظرش بجهان بالکل

رب العالمین باشد همانا ما سوار الله تعالی در بحر محال بالکمال بالعالمین
 مانا که قطره است بل کمتر از آنکه دانی در حقیقه جامع محمد صلعم هم چنانست
 و آن حقیقه جامع محمد صلعم با متعلق بقیام حقیقی و مجاز بحقیقه خودش
 اینهاست فکیف الحجاب و از حال نامتناهیست که بر جوع مخلوق حجاب
 از نفوذ رب و نماید پس ناقص باین سخن رسد و نیز باید دانست
 که این عین و صفات بنی الله تعالی صلعم از متشابهات است پس
 است که این عین احواله بعلم حضرت بنی مکرم صلعم نایتم نه قیاس بحاله
 نفوس خود که تدریج لازم اوست بنابر نقصان استعداد و هم احتمال
 ضلال قطع دلالت و نیز ظاهراًست که فاعل لایان و هم مفعول
 نایش که سبب حجاب است نازک و رست پس حکم صریح محقق و مخصوص
 حش افعالی و مفعول ثانوی م نتواند شد والله تعالی اعلم بالصواب
 و همچنین سبب حضرت صلی الله تعالی علیه علی آله وسلم در حالت نماز از
 متشابهات است مثل بدلائلی که در تفسیر این حدیث شریف گفته شد
 اللهم صل علی محمد بنی نورک و علی انواره کما تحبه و رضاه و شفقه و رحمتا
 ذکر کیفیت تفسیر این حدیث صریح و تفصیل فی الساجدین

معنی حقیقی گرفته شود فایده اش میگرد و معنی مجازی نیز بمعنی حقیقی بعد از معقول
 بلا معنی است توسع مفاعیل و فوائد مناسبان اینان به نسبت به حضرت مود و هارون
 علی نبیای علیهما الصلوٰه و السلام بقایده معنی مجازیت درین مقام بدین است و بی ربط
 از انصاف نظر سابق و الله تعالی اعلم بالصواب هم و حجاب یری باعتبار این امر
 پس لازم افادت دوام است و ما و مستقبل باعتبار مرتبش تعریف حال و ما و ما
 در ذکر کیفیت الاصول العاصمه فی ذکر کیفیت التجدد و ذکر کیفیت غیب و علمه فی
 ذکرین علم ما بین این دو خفیه الایه کوست م و قیام بمعنی بودن ای موجود شدن
 که ما فی قوله تعالی اقم الصلوٰه ای بوجود دار نماز را و فی تکبیر الاقامت قد فایده
 ای موجود شدن نماز و فی قولک قامت الدلاله که موجود دلاله م و صیغی م
 بدلائلش بعموم قیام عموم مان و مکانش باضافه صیغی م و ارمه
 م با فایده زمان حال مستقبلش از هاشم که در عالم شهود است م
 وجود عالم شهودش م ای مخاطب م متعلق به شش مفعول فیه یا ما و مکان
 و نقب بمعنی حقیقی لازمش خلاف تقدم ای گردیدن بلاغت دوام در
 حال استقبالش باقتضا مصدرش م با فایده خصوص عصمه عامه تا م
 بر این مخاطب صلی الله علیه و آله و سلم م معطوف بر ضم متصل مفعول به

مش اولاد خطاب متصل بی م بدالات نصبش پس مفعول است پس
 بر تقوم مجرور محال مفعول فاعل مفعول محذوف نشود مفعول ضم و فی الساجدین
 مصلوبین متعلق تقلب اگر چه مجرور بنا بر در شتر چنانکه در کسیر است م سئلنا
 افادت منی مفعول فیه یکا مابرا فاعل تقلب پس و تقلب روح محمد صلعم در حدیث
 که بنو فارغ از عالم شهود دوران حال مستقبل شهودیت فارغ از حال و مستقبل
 که لازم وجودش است شتر چه روح نفسها فارغ از عالم شهود است که محل دوران
 حال مستقبل شهودیت متبویه وجود روح اگر چه فارغ از مکان زمان شهودیت
 لاکن بی شبه وجودیت بحال کماضی و مستقبل خلاف مان عالم شهودیم نه
 فی الساجدین م متعلق تقوم بنا بر عدم عطف حامل غیر شامل شتر
 تقلب مفعول به غیر شامل مفعول متبیینام و لزوم تبعاضش قطع م فی الساجدین
 بسبب حال غیر شامل م و افادت منی مفعول مع شتر چنانکه ماکان بعد لیغذ بهم و
 مدای هم و خلاف اقصا تقلب مفعول نه شتر فی الساجدین م متعلق بر
 بنا بر تبعاض لفظ و تنازع حسن متعلق بالیعلق شتر ای متعلق فی الساجدین بر
 تبعاض لفظی بحال غیر شامل م مفعول به منفصل دارد و در ضمن بر به تقوم و تقلب
 معنوی معنی تمام مع الساجدین و تقلب فی الساجدین م پس تخلف است

در حال صحت لفظی و معنوی فی الساجدین تعجب غیر متبادر است لفظاً و معنای
 با فائده خصوصاً عینه عاتیه حاجت احتیاج این چه تعجب است لفظی و معنوی بزرگ
 فائده که در صحت فاعل و مفعول و الایجاب بل اقرب لفظاً و معنا جبرین تعجب مفعول فیه یا
 برای مفعول به متصل بری است و الساجدین مفعول فیه بیکبار فاعل متصل
 با فائده مذکور قسم المراءیه اگر گرفته شود بری و تقوم معنی حقیقی است ای مین
 استادان م و تعجب بجز لازم نمی دیدن از جای تعجب فی الساجدین
 مصلحت بر و درین ضمن به تقوم تعجب بجز مفعول معنی باین حاصل که
 مبنی ترا وقت استادان و گردیدن از جای تعجب با ساجدان مصلحتان
 دیدن از نظر است باینکه تعجب معلق بری مفعول فیه یا برای مفعول متصل
 است و تعجب مفعول منفصل بری فی الساجدین مفعول بری مفعول معنی
 هر دو مفعول به پس درین تقوم عام باشد و معارض خصوصاً الساجدین و مفعول
 متعارض م و اگر فی الساجدین و ضمن بر عتاً به تقوم هم بنابر تفسیر محلی دارد
 رفع عموم و تعارض اندر شد لیکن نه بمقابلت مکرر سابق است و اوقات
 لفظاً و معنا جبرین تعجب مفعول فیه یا برای مفعول به متصل بری است و فی الساجدین
 مفعول فیه یکبار برای فاعل متصل تعجب مصلحت بری مفعول فیه یا برای مفعول به متصل
 مفعول فیه یکبار برای فاعل متصل تعجب مصلحت بری مفعول فیه یا برای مفعول به متصل

مفعول فيه زمانی غیر شامل مفعول به منفصل م تباعده لفظی آرد و منزه باشد
مفعولی م و مفعول معه متنازع اگر دو میان برود مفعول به پس استحقاق مفعول
منفصل بنا بر حسب ای نادیرین و اگر یکو یکگی تعلق فی الساجدین بقوم نبکو
است نه بر یک ناکه منفی خصوص شایم ش فی الساجدین م صراحتا باشد و آن نحو باشد
از آنکه بعضی مفعول فيه زمانی است مفعول متشبه بر بی را د فی الساجدین
مفعول معه بر آن حال تقوم پس شامل باشد مفعول فيه زمانی را و نقلت عام باشد
ش چنانکه تقوم بعد تعلق فی الساجدین عام باشد با معاش م و نقلت
مفعول نیز مقاضی تعلق فی الساجدین است پس فی الساجدین متنازع فيه
باشد میان مفعول فيه زمانی و مفعول به پس استحقاق تعلقش مفعول به باشد
بنا بر صفتش در کلام و فرتبه به مفعول فيه زمانی بنا بر فضلیتش و کلام و بعد و غیر حایه
غیر شامل مفعول به ش معنی نقب غیر شامل مفعول فيه زمانی م مانع تعلق
فی الساجدین ش که مفعول معه است م به تقوم ش که مفعول فيه زمانی است
بدخول صین م زیرا که حائل غیر شامل تباعده لفظی معنوی آرد پس تنازع یا
تعارض خبرش آرد و حکم تنازع و تعارضش کور شد م بخلاف حائل شامل
ش که تباعده و تنازع بنا بر سبب شمول م و عطف نقب تقوم یکو ز است

بنا بر رفع لغرض مذکورش ای عموم صین تقوم وخصوص فی الساجدین
 و ان صحت نیز بر بنا بر اختلاف مفعول فیه و مفعولش منام و اختلاف
 نصب و جرش لفظی است تا زاع رفع نشود و حکم مذکورش ای استحقاق
 فی الساجدین به نقب م لازم گردد و اگر نقب مجرور گفته شود بنا بر
 البته عطف صحته نیز بر ملاک صیغه مضارع فصیح و بیغ بود بر موافقه بلاغته تقاضا
 ش از مصدر که خلاف فصاحت و بلاغته بام و نیز تغییر معنی باختلاف قرار
 خلاف اصل قرار است و نیز مقصد خصوص عصمه عامه تا در ربط کلام سابق که
 مستفید عصمه عامه است ضائع نشود پس اصرار برین ادش ای مراد تا
 م و اعراض از ان مرادش ای مراد اول م بکدام رو پسندید
 و اگر گفته شود نقب بمعنی شعله ای دانیدن پس ساجدین مفعول بصله لام
 خواهد پادشاهش نه بصله م و عموم قیام همچنان پس در حالیکه م
 م داخل صلوة است مفعول صلوة است و در حالیکه م نقب م خارج
 صلوة است فی الساجدین متعین بری بانقوم مستلزم افادت مغیر
 مفعول محبا حل است الله تعالی اعلم بالصواب ش تنبیه باینست صراحت

بر قرینه قوت دارد و مراد اول بهر حال نصب بر صحنه نبرد و خلاف مراد ثانیه که
 بحالت جزئیه نبرد و بحالت نصب اختلاف است بخیر نظم باشد پس مراد اول قوت
 دارد بر مراد ثانیه و فایده عصمت عامه تا یکم مقصود است بحسن بنا بر بعد نظم سابق است و مراد
 اول است نه در مراد ثانیه و فصاحت کلام و بلاغت مرام که اعجاز قرآنی است و مراد
 اول است نه در مراد ثانیه و مقصود امر توکل مع اظهار غلبه رحمت و مراد اول است
 در مراد ثانیه و در مراد ثانیه معنی حقیقی برینی و تقوم ناجا رجوع کند معنی مجازی
 امری عام بی فایده است بخلاف مراد اول که معنی مجازی است و تقوم رجوع
 نمند معنی حقیقیست و چون نظم قرآن مجید احتمالی بر مراد ثانیه ندارد و تائیدش از
 غیرش اگر چه از حدیث شریف و سود مذکور و الله تعالی اعلم بالصواب
 اللهم صل علی محمد و آل محمد و نورک علی نواره که توحید و رضا و شفعه فینا و رحمت
 و ذکر کفایت مسائل مشفرقه که از علم و عمل صلحی ثابت است
 بسم الله الرحمن الرحیم
 محمد و شعیفه و انصاری علی رسول الله و شفعه و علی آل و صحاب و اتباع
 باید داشت در ثبوت تقبیل معانقه و آیات از فعل رسول الله تعالی و صحاب و اتباع
 اوست صلی الله تعالی علیه و علی آل و صحاب و اتباع و سلم در و نند کفایت بر دیگر

حدیث یحییٰ بن زبیر عن عائشة رضی اللہ عنہا قالت قد مر زید بن جارية المدنیہ و رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 فی بقی فاذا به فصرع الباب فقام لیسجد لرسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم عریا یا بھرتو
 و بہ ما ریتہ عریا یا قبلہ و لا بعدہ فاعتنقہ و قبلہ رواہ الترمذی کذا فی مشکوٰۃ بایداد
 بروایت حضرت انس رضی اللہ عنہ فی معانقہ و قبیل و ارشادہ شد عن انس رضی اللہ عنہ قال قال
 رجل یا رسول اللہ الرجل سألنی اخاه او صغیرا یخفی لہ قال للقال فہل تریدہ و قبلہ
 قال للقال فیاضہ و بیدہ و یصافحہ قال نعم رواہ الترمذی کذا فی مشکوٰۃ بایداد
 تعارض واقع شد در جواز قبیل و التزم ببارجہ حضرت عائشہ و حضرت
 انس رضی اللہ عنہما و ابن عباس رضی اللہ عنہما و حضرت صلی اللہ علیہ وسلم
 و سلم تواند شد جہ در افعال صحابہ رضی اللہ عنہم نیز یافتہ شد جہ
 نزدست قبل النبی صلی اللہ علیہ وسلم فارابی بکرہ بعد عانقہ صین قبل و
 وافی مع رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فقال علی قبیل فارابی بکرہ فقال
 علیہ وسلم یا اباجس منزلة ابی بکر عندی کمنزلتی عند ابی محمد بنی المنزلة
 عند ابیہ فی الرافدہ و الشفقة ازینجا است کہ بودہ من سیر جائز است بکر
 در مقابلہ ثابت شر کہ از فعل آنحضرت صلعم و صحابہ رضی اللہ عنہم است
 مادل شود بآنچہ رفع تعارض شود ثابت در مقابلہ و زید بنی ثابت و از

و جایز شود و بنویس معقول پس اول شسته با پنجه از قول فقها و مشرمان است
 واضح است یعنی تقبیل و التزام محرم منتهی عنه است نه غیرش چنانکه بوشه و بوسه
 طفل اگر چه از غیر باشد خصصت و گفته شد بوسه بر دهن طفل سست و گفته
 که بوسه بر پنجم نوع است بوسه بر دست یعنی بوسه الدین خساره اولاد و بوسه بر
 یعنی بوسه اولاد بر والدین و بوسه شهوت یعنی بوشه بر بر دهن جفت و عکس
 و بوسه نخیه یعنی مسلمان دست مسلمان بوسه خواهر بر پیشانی برادر و بر
 و بوسه شهوت بر غیر زن شو حرام است هم پس مناسبت حال تعارض
 در نفی و ثبوت التزام و تقبیل رفع شود باید دانست که فعل تقبیل و التزام
 میان فاعل و مفعول پس این نسبت بفاعل جنسیت نیست لکن از نسبت
 بمفعول حلال بوجه خاص باشد یا حرام بوجه خاص بر غیر از آنچه حرام
 حلال است پس گاه بوسه غیر محرم بعموم مفعول و عموم وجه خاص که از اجزا
 و آثار ثابت است مثل در بیان عموم مفعول و عموم وجه خاص و آیات از فعل
 حضرت صلعم و صحاب کرام و غیر هم رضایست بر که خواهد بود بوجه کتب حدیث
 شریف نماید هم معنی در خصوص مفعول وجه خاص نتواند شد پس
 بوسه سست و پادشاه و لباس نعلین و دیگر آثار و شعار و دیگر اشیا بهر

جائز باشد منع تواند شد بنا بر اصل آنکه بر تقدیم مسلم منع بخصوص نتواند شد
 هم و در وجه ماراتیه عربی با قباله و لا بعده سخن در از است تا آنکه همین صحت نیز
 مگر آنکه تا دلیل کرده شود در حالت التزام این نجاست که معافه عربان لایس
 هم جائز است اگر سبخر بحرام نباشد و معافه عربان بعربان مکر و دینش خیر
 است باید دینست از و صلی الله علیه علی آل و سلم خالطوا الناس باطلاقم
 و خالطوهم فی اعمالهم رواه ابن کثیر و احقاقق فی حدیث خیر بخلاف
 به از است خمیدن با کرام کسانی که رسم اکرام ایشانست جائز است پس
 در خمیدن عام نتواند شد مگر اهل رسم عرب بشک و ایشان رسم اکرام
 خمیدن نیست م و نیز باید دینست که اگر انحناء مطلقاً حرام گفته شود بیشتر
 که از این حرام نصیبی نشده باشد و اگر بعضاً حرام گفته شود و وجهی خاص
 که جز آن حرام نتواند شد و ظن حرام در فعل مومن صحته نیز رد پس ازین
 را انحناء که وقت سلام واقع شود جز بر رسم اکرام نتوان منهد و آن جائز است
 باید دینست که بنا بر رسم عرب ک انحناء نیست و از این رسم ترک انحناء بنا
 رسم اکرامش حرام ترک سنته بنا بر تخری از حرام است علیه الفتو و از قواعد
 است کل ما یجوز الی الحرام حرام از نجاست که تلاوتش را بحدیثی که در حدیث

لیکن وقت ناذی مسلم حرام است شش پنجین سال یعنی ترک سنتہ بنا بخیر
از یاد مسلم دفعہ میتوان یافت هم و فقہاء ریح النخار را کرده فرموده اند نہ حرام
شش در فتاویٰ منبہ یہ است الانخار للسلطان غیرہ مکروہ مکروہ الانخار عند النعمۃ
هم و اختیار مکروہ او بمقابلہ اختیار حرام و اللہ تعالیٰ اعلم بالصواب و انخار
در دیار منہد رسم ادب اگر اہم است ترکش محمول بر خلاف ادب اگر اہم است باید داد
چنانکہ علماء از تفصیل تحریراتو تفصیل بر معظم استنباط فرمودہ اند مش قال ابن حجر
استنبط بعضهم من مشر و عنہ تفصیل البحر الاسود جواز تفصیل من شیء من شیء
من آدمی غیرہ هم از طواف و الزام کعبہ و حبت تہنہ از جانب او
طواف و الزام بر معظم و حبت تہنہ از جانب او استنبط میشود و اللہ تعالیٰ
اعلم بالصواب و نیز حبت فہقری بحال الغیب جانب حضرت غوث اعظم محمد عبد القادر
محبوب سبحان بہجت الاسرار مذکور است و حضرت سید مرشد حبت
فہقری خود از جانب حضرت مرشد خود شریان سفیر بود رضی اللہ تعالیٰ
عنہم و باید دانست کہ حبت فہقری وقت وداع از بیت اللہ تعالیٰ و حرم محرم
حضرت بنی اللہ تعالیٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیٰ آلہ وسلم از سنہ ثابت نشد

این سبب بعضی علماء بدعت کرده فرمودند و بعضی علماء جائز و توارث
صلح بران فرمودند از اینست امام زین العابدین در تبیین این حقائق شرح کنزاللائق در
ادب زیارت بیت الرب بجا آوردن استغاثه و رجوع قهقری فرموده و نیز
قهقری از جانب کار بر مسکرامکار و فی المستخلصه حقائق ثم قالوا منغی
میسرف و هوشی و آراه و وجهه الی البیت و ملا علی در مسکن طریقی جائز
و توارث صلح بران نقل نموده م باید داشت تقبیل و معانقه و طواف
باموسن و رجعت قهقری از جانب او که بر طبق طلبیت بانوار الله تعالی و رسول
الله تعالی صلوات الله علیه علی آله و سلم در شفاعت مش جانکه در
ذکر کیفیت اشتراک صفی بالله سبحانه و در ذکر کیفیت اعم و معرفه مذکور است
تفاوت مراتب است مش تقبیل غیره که مذکور شد م بنا بر معرفه و
عارف مقبیل و معانق و طواف و راجع در معرفه مقبیل و معانق و طواف
و مرجوع عن از اینست تقبیل و معانقه و طواف باموسن و رجعت قهقری
از جانب تقبیل و معانقه و طواف الله تعالی است و رجعت قهقری از جانب
او تعالی همه تعبد الی تعالی و از اینست که تقبیل و معانقه و طواف باموسن
و رجعت قهقری از جانب تقبیل و معانقه و طواف رسول الله تعالی است

صلی الله تعالی علیه وعلی اله وسلم وحببتهم از جانب دست صلعم
 همه بظیال صلعم ولاموسن نیز این تعظیم شامل نعبد الله تعالی است از ظلیه
 نور الله تعالی شش بنا بر معرفه و نیت عارف و تعظیم شعائر الله بنا بر معرفه
 القلوب هم پس اگر باین معرفه و نیت اجمال کند جائز است و آنست که گفته شد
 از ثمره بار در و لبطوفوا بالبت عتیق و التزم بآیا کعبه و محض تقبیل با حجر بود
 است چنانکه در ذکر کیفیت صحه اش تراک صغی و آهی با لبه سجاده در تفسیر کرده
 و لبطوفوا بالبت عتیق مذکور است و در حدیث شریف است که مصاحفه
 و تقبیل با حجر است و مصاحفه تقبیل بر الله تعالی است پس این نیز چنین باشد و الله تعالی
 اعلم بالصواب هم باید دقت بوضع و الدین است از آنکه در حدیث
 شریف است آن عباد جبار الله بنی صلی الله علیه و سلم فقال یا رسول الله انی
 ان اقبل صلبه یحترق و حور لعین فامر الله بنی صلی الله علیه و سلم ان یقبل رسول الله
 و وجهه الالب فقال یا رسول الله لو لم کن لی البواقی فقال قبل قبرها قال فانه
 لم اعرف قبرها قال خط خطین احدهما قبر الام و الآخر قبر الالب فقبل ما حکمت
 فی یومک الحدیث و در کتاب عالمگیر است الالب تقبیل قبر ابو یوسف که از فی القبر
 چونکه ازین حدیث شریف بوجه قبر والدین بجا است بوجه قبر استاد دین

حضرت پیر طریقت و حضرت پیغمبر خدای تعالی صلعم بالا اولویه مستنبط مینمود
 بنابر شرف ایشان نظر نمود که با یم بوس برآی تحریز از حکم کریمه ماکان شب
 ان یوتیه الحکم و النبوة ثم یقول للناس کونوا عبادا لی و تخصیص با صلعم
 باید داشت نهادن سبابتین بر لب چشم وقت استماع اسم مبارک محمد ص
 علیه علی السلام در دست آبا سنده عن علی المرتضی کریم الله تعالی وجهه کائنات
 اذا سمع الموزن یقول اشهد ان محمدا رسول الله قال نحو ذلك قال ضریب
 ربا و بالا سلام دنیا و بجهاد صلی الله علیه و سلم دنیا و تقبل باطن اهل سبابتین
 و یضعها علی عینیه و در روی از حضرت ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه
 وضع ایهامین و سبابتین بر لب چشم که گوشت و در روی و عدد شفا
 از حضرت صلعم بر غین فل من گوشت و در روی تقبل ایهامین و وضع بر غین
 آنحضرت صلعم بنابر سنت حضرت آدم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام مذکور و بعض
 علما تقبل و وضع مذکور را مخصوص باذان نظر نموده اند بل وقت استماع اسم
 مبارک محمد صلعم عموما فرموده اند باید داشت این بر سه تقطیر و محبت است
 شفا صبر میگونی که این فصل بود باین ماند خوشا مشایخی که تقطیر
 و محبت باشد صوم عاشورا هم مشایخ عمل میجو با چنانکه در آیه با بدوا

سلام سلم نبی باشاره جائز است در بخاری است انما سلم عبد الله علی
 الدارقینی اشارت و سلام سلم سلم باشاره جائز است قال یات انعام
 عینا فیومی بیده الینافم و قالت اسما رک الوالد نبی صلی الله علیه وسلم بیده
 الی انصار بالسلام آتیه اشاره بنی انطیج نیست لیکن در کسانیکه عادت است
 بالفظ است از اشاره مجردیم آنچه در عادت است توان فهمیده علماء را اشار
 مجرد را با سلم مکرره فرموده اند که درین یک لفظ مسنون است اللهم صل
 علی محمد ابی نورک و علی انوارک که آنجا در رضا و شفعه عینا و زحمت

ذکر کیفیت صدر و شرح صدر

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی سوله محمد و نستشفه و علی اله و اصحابه و اتباعه
 اجمعین باید دانست شخص نفس از مرتبه ذات و صفات تا افعال متصفه
 ش اسم فاعل م صادر است پس چه صادر بود تعضنی است یا انرا
 همه صدر است که بمعنی مصدر تعضن فاعل متفعل عام است ش چنانکه ذکر
 کیفیت تفسیر سوره النصر اشار بشرح صدر است م از اینجا است صدر ربی
 سها و آن مرتبه حجاب و صفات حجاب است ش چنانکه در ذکر کیفیت اثبات

مرتبه الحجاب من الخالق و المخلوق مذکور است م و صد رست برای انبیاء
 علی نبیاء علیهم الصلوٰۃ و السلام و صدیر برای اولیاء رضی الله تعالی عنهم
 ان شترحات نشان می آید و اولیام است بقیام باشد باقیام مجاز
 ش چنانکه در ذکر کیفیت العلم و المعرفة در تعریف سائده نبوة و ولایة مذکور
 م بل برای جمیع شخصات حسب حال پس فضل توسع عام صد محمد صلی الله تعالی
 علیه و آله و سلم بر توسع خاص و غیرش است صلعم و شرح صد کشف حقائق
 نظمیه و اکثر اصد است از اینجا است الم نشرح لک صد رک و من بی الله بشرح
 للاسلام و تحفه در ظاهر شرح صد رجب صلعم واقع شد تواند شد که از اس
 حقائق صد رجب با پیش گفت و مقصود باشد از من شرح صد رجب للاسلام یا
 باشد و الله تعالی اعلم بالصواب باید دانست که لغت صد را معانی است با بعضی
 حقائق آن می آید ان معنی م است که گفته شد و شرح صد رجب کشف
 حقائق از اوصاف ذاتیه است و شرح صد رجب از اوصاف عارضیه و از
 به اوصاف ذاتیه است نه عارضیه می یعنی اگر فضل با اوصاف ذاتیه نباشد
 و فضل با اوصاف عارضیه باشد و این که ذات فضل در حد ذاتها با اوصاف
 ندارد و محتاج در فضل غم و با اوصاف عارضیه پس فضل ذاتی متحقق نشود م

و اتمان در وجه اوصاف ذاتیه اولی باشد نه عارضیه و فضل اوصاف
 ذاتیه است در وجه موجودیه مقصوده نه عارضیه اشترتبه از فضل اوصاف
 ذاتیه است بر اوصاف عارضیه نه انکار از فضل اوصاف عارضیه
 و الله تعالی اعلم بالصواب اللهم صل وسلم علی محمد البنی نورک علی انوار الکیا
 و رضاه و شفقه فینا و ترجمناه ذکر کتبیه تفسیر الالبتریه جافطوا
 علی الصلوات و الصلوة الوسطی و قوموا لیسر قانتین
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نسئلی علی رسول محمد و تشفعه علی الواصلین و انبیاء
 اجمعین صل علی العبادۃ ما هی لیسر تعالی لا اله الا الله تعالی ش و ما هو ابدا تعالی
 لا اله الا الله تعالی لیسر عباد الله تعالی بل موعباده لما ارادهم فالعباده علی
 وجهین فوجه الله تعالی لا اله الا الله تعالی قال سبحانه حافظوا علی
 الصلوات و الصلوة الوسطی الایم شرطها الواو علی الصلوة الوسطی
 ناکب علی الصلوات اصل لان فی المفاعله مشارکت الفاعلین فی الفعل
 محاذ و لزمه المفعول فان کبر فلا غیره مش مفعول من مشترک للفاعلین
 حقیقتا فی الذاتیات کقول سبحانه قائلوا المشکین الای و سبحان ذی الجلال

المفعول به حافظة على الصلوة ومشاركة الفاعلين في الفعل بحالها وان لم يكن
فمنفس الفاعلين فيعمل بها اى احد لا احد منهما فاذا غير مشترك للفاعلين لا يشترك
المفعول والفاعلين في الفعل اذ المفعول فضيلة والصفة بما لا يشترك في
وفا عمل اذ المفعول وصف الفاعل شش والوصف والفاعل الموصوف لا يشترك
حتماً انتهى فعل الاصل في الفعل والمضى فله مشاركة فاعلية مجازاً لا تشترك
بوصف ومفعوله الصلوة مشتركة مجازاً شش اذ يبرز الوصفيات ثم لفظة
ولا مشاركة مفعول شش اى صلوات م الفاعلين اذ مفعوله والصفة
ولا يقع الفاعل مفعول شش اى للمفعول م على المشاركة لكنه شش الصلوة
م مستعمل حافظة لمفعولها شش اى لحافظة م بصلته عن فردك
مستعمل مقتضاً للمعنى تعاونا واداً مجتمعوا شش جدا م على الصلوة
استمررا الحفظ والامر حتى لم يخصصا بزبان شش فهنا لم يخصصا بزبان م
والى حفظها من مبطلاتها طابرا وابطنا ولا يشترك فاعل اذ المفعول
وصف شش ردة مشاركة فاعل مفعول وفعل ان يجمعهم ثم تفرقة لمشاركة
تاكيد جماعة لا وجه بها في الصلوة ولا فرضية الصلوة على المشاركة شش
اذ لا يشترك مطلقا الوجوب لفرضية الاحتمال المطلقة احبانا م لكن فرضية

على مفعوليتها للمحفظ لا المشاركة اذ لمشاركة في معنى موضوع ومجاز لا
 في غير ش فاذا المشاركة بالصلوات باطله بانها ليست بمعنى موضوع
 ومجاز للمحفظ ومشاركة فيه هم ووجه الله تعالى بغير الله تعالى
 الشعار ووقوف العرفات ووقوف المزدلفة وطواف البيت العتيق
 والسي من الصفا والمروة قال سبحانه من اعظم شعائر الله هناك من هو القلوب
 الاله ومن اعظم حرمان الله فهو خير الاله وليطوفوا بالبيت العتيق الاله
 والمروة من شعائر الله فمن حج البيت او عتمر فلا جناح عليه ان يطوف بهما الاله
 وتعظيم الرسول والاولياء رتبة افعال قوموا الله قانتين القيام بمعنى موضوع
 ومجاز عام بالتمخيص شئ كما تم فانه الاله بخلاف اذ انتم الى الصلوة
 الاله من فانيخصص الى الصلوة هم فالعام خصص مع الله فهو عباد
 الله تعالى والفتوت بمعناه عام لله وبغير الله تعالى قال سبحانه من بقيت
 منكم من رسول الله الاله اتوا على قوموا ان عطف على محبة الاكابر
 حافظوا انهم بمراودة الكلام المتعارف سابقا والافان كان عطف
 فبغير محبة الاكابر لا يصح لعدم ذكر اركان الصلوة ركوعا وسجودا وقعودا
 وغيرهم والمتعارض بالمشاركة شئ في قوموا حافظوا هم وعموم صلوة فانه

سعد تعالیٰ ولغيره تعالیٰ و الصلوة لا تكون عامه من سعد تعالیٰ ولغيره تعالیٰ
 او عطف لنق لا يصح لعدم جواز ترديد الجملة

الاولیٰ ولزوم التخیار من الذی فی العطف هم خلاف براد من برید اتحادا
 بالجملة الاولیٰ او عطف تاکید لا یصح لاقتضائه من جهة العطف وشمولا من جهة
 التکید فاما العطف فکان مغایرا للجملة الاولیٰ فخلد فاش ای الجملة الاولیٰ
 موجود هم او کان متحد ایها معنا فیهل بالکسر المعنوی بخلاف صحیح عطف

الوسطی علی الصلوات من لا علی ما فطوا فان قدر فکان مغایرا ولزم
 ان الصلوة الوسطی غیر الصلوات او متحد ولزم الابهال هم واما التکید

فکان شایبا من ای الجملة الاولیٰ هم ولا خصوصية للقیام من کان
 من خصوصية الصلوة الوسطی من الصلوات هم وبتفنی فانتین عموما

علی مغایرت قوموا بفظوا و متعلقاته و الصلوة لا تكون عامه من سعد تعالیٰ
 ولغيره تعالیٰ هم فلا برادیه من ای بالتکید هم صلوات فانتین

الاعطاف غیر هم من ای عطف جمع و ترتیب هم الضیاء علی المعنی المعصوم
 قوموا زائد خلاف فصاحتہ لنظم الشریف و منعی فافطوا علی الصلوات

و الصلوة الوسطی بعد فانتین انتهى فاعلم ان القیام سعد تعالیٰ عام زمانا و خطا

قنوتاً لله تعالى وغير الله تعالى لمعوم صلاة القنوت بحذقنا والقنوت عام الخاتمة
 فالقيام قنوتاً منها من أي بعض من انحاء القنوت ولو بمعنى موضوع او محال
 من القيام لصلاة تخصيص القيام لله تعالى لا ينافي عموماً لغيره تعالى في انهم الشريك
 رابط تركيبة خروجه وان لفظة تتعلق القنوت متهم تخصيصاً لله تعالى فالقيام عام والقيام
 بلا تعني للمختصين من جهة تعلق لما قبله ووجه تعلق لما بعده كما لا ريب في
 ذلك الكتاب لا ريب في يدى المؤمنين الايم فكل الشريكين بمعنى واحد فنية ووجه
 كما وضع لله تعالى اعلم بالصواب وعليك لفظ في تفسير الآية الكريمة في تفسير
 الكبير احمد لله شرفاً بالعبادات التي هي على الوجهين المذكورين كثير الاعمال
 لعباده كثير الثواب بها واعلم ان اشتراك في مشاركة فاعل ومفعول في كونه
 من هو لصلاة من وعطف قوموا انخ على حافظوا الا في الصلاة الوسطى
 والقنوت فباي اختلفوا فيها من أي في الصلاة الوسطى والقنوت من
 اقتديتم استبدتم اللهم صل وسلم على محمد النبي نورك على انواره كما تحبه وترعاه
 وذكر كيفية تفسير كرمية ان بعد ملكته يصيرون علي النبي يا ايها
 الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليماً
 بسم الله الرحمن الرحيم

محمد الله و نستعينه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفه و علی الوصالیہ ائمه مجتہدین
فرمود سبحانه ان الله و ملئکته یصلون علی البنی با ایها الذین امنوا صلوا علیہ
صلواتکم لعلکم تسلمون و ملئکته یصلون علی البنی مقدسه بنا بر تعظیم بنی
صلی الله تعالی علیہ وسلم و صلوة رحمت است پس صلوة الله تعالی علیہ انزعاع
وجود محمود است صلعم از نور الله تعالی و درین اربع اسرافات نام است
هر کس بقدر نصیب خود داشت و آن بنور لا تخصی است و این صلوة صنفه مانع
است و صلوة ملئکه دعاست بر مراد صلوة الله تعالی علی الابرار
محمد م و مراد از ایشان مصلدین مستند بنا بر خلقت شان بجا آوردن
تصلیه که عبادت شانت و مصداق تقدم بر ابرار صلوا بنا بر صنفه بجا
است پس نه صلوة الله تعالی که صنفه مانع است م باید داشت که مصداق تقدم
امر سلوا درین آیه کریمه مذکور شد پس مصداق متقدمش عام است با عموم
و عموم صد و عموم مفعول ثانی پس مفید مطالع ما باشد باید و سلامت
بفتح تحته و بی گزندگی و گردن نهادن است و این لغت مفید است معنی سلم
بفتحین ای گردن نهادن و تسلیم بکسی است و سلم و سلامتی و پاکی از عیب
پس تسلیم بجا آوردن تحته و بی گزند داشتن از ناشایسته و سپردن امور

.... گردن نهادن بجزو طاعت و خست یاری کی و پاک داشتن از
 عیب است پس مفید مطالب عموم باشد و صله و مفول بر مراد باشد
 ای سلمو علیه تحیات و سلمو ای مورکم و سلمو مکن از اینجا است که صلوة بزرگ
 خاص است و سلام تحیه عام است چنانکه در قرآن مجید سلام علیه السلام علی
 مذکور شد باید دانست امر مفید استمرار و منع جواز است و مفول طلوع
 تأکید و دفع است نه تعدید بنابر استمرار امر هم حاصل آنکه تسلیم با تمام تمام بود
 سر و آریجا آرید و چون مغوار افعال عباد در آید بر عباد که از عباد است از
 اقسام صلوة الله تعالی است از اینجا است مراد ما بوجود محمود بنی
 تعالی بصلوة بر آسمانیان صفت شان است و بر زمینیان با موریه فرموده
 قل بفضل الله و برحمته فبذلك فليفرحوا هو خير مما يجمعون شش نفس این
 کلمه در ذکر کیفیت اخلاق این مرقوم است و فرمود صلعم من قبح بنا
 نا آنکه حضرت بنی صلعم صلوة بر خود خوانده و دیگران را درین صلوة خاص از فضل
 رحمت عام طفیل خود کرده خواست اللهم صل علی محمد و علی آل محمد
 ابراهیم و علی آل ابراهیم انک حمید مجید و برکت دعا حضرت بنی الرحمة الرش
 براد حدیث شریف من سلک علی طر فیهو آلی فطیور وجود صلیا صلعم

علاست اللهم صل علی محمد وعلی آله وعلی انوار کما تجود فی رضا وشفاعة
 ذکر کیفیت تحقیق اقوال ما رایت شیئا الا ورايت بعد قبله و ما رایت
 شیئا الا ورايت بعده و ما رایت شیئا الا ورايت بعده
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلي علی رسول الله محمد و نستشفعه و علی آله و صحبه و اتباعه و مسمیر
 قبل قال سیدنا ابوبکر الصديق کبريضى الله عنه ما رایت شیئا الا ورايت قبله
 و قال سیدنا عمر الفاروق الاعظم رضی الله عنه ما رایت شیئا الا ورايت الله
 بعده و قال سیدنا علی المرتضی صلی الله علیه و آله ما رایت شیئا الا ورايت الله
 اعلم ان لا الاستدراك للتحقیق ش النظر فی اصل کیفیت الاستدراك فی ذکر
 کیفیت الاصول هم لا الاستشعار لعدم مغایرت اجتهاد فی ارکان فیه ش
 النظر فی کیفیت الاستشعار فی ذکر کیفیت الاصول هم ورايت بمعنی معرفت
 المعرفه و الواو حالیه لبيان حال مستدرك منه محذوف ش ای رایت لا
 انظم و الحال لا ینفک من حال هم فی اصل الکلام ما عرفت شسا کل عرفه
 فی حال معرفتی ان الله قبله و معه و بعده و بلائک المخلوق الی خالق الله
 قبل خلقه و معه بوجودهما و بعده ببقاء ش فالاقوال شامه فی معنی عرف

فمن حيث حد و شأ فقد عرف ربها بالانها فقبلية منها ومعية بها
 وبعديتها منها م قالوا في اخبار من بحالات ^{او نوري} الاشياء للمخلوق وخالقه لا من
 حالهم اذ هم كالون في معرفة الله تعالى بكلبر اذ معرفة قبلية متقدمة من
 المعية و معرفة المعية متقدمة من معرفة

البعديتها كما ذكر في ابي بلال الشافعي المخلوق الى خالقه الله قبل خلقه
 ومع وجودهما وبعده بفناء م اللهم صل وسلم على محمد النبي نورك
 وعلی انواره كما تحبه وترضاه وشفعه فينا وترحمنا به
 ذكر كيفية سلاسل عالیه که در ان شرف شمول یافت
 من انك احسن الراحمين
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله المستعین وعلی رسول الله محمد وشفعه وعلی الله وصحابه اتباعه جمعهم
 باید دانست که از اوصاف باطنی او لیکن الله تعالی رضی الله تعالی عنهم الله تعالی
 واما تراست و از بیان اوصاف ظاهری او که بکبر عا جزا چار بغیر و در
 با ساریات این بزرگان که در دوزخ بر سطره شان بار بول الله تعالی صلی الله تعالی
 علیه و سلم و علی آل و صحابه اتباعه جمعهم شرف دارد و برگ گرفته

اسماعی طیبات مشائخ سلسلہ عالیہ نقشبندیہ مجددیہ رضی اللہ
تعالیٰ عنہا ہاں ہاں حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم علیہ السلام
و احبابہ ائمہ جامعین حضرت ابی بکر صدیق رضی اللہ عنہ حضرت سلمان فارسی
رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت امام شمس محمد بن ابی بکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
امام حفصہ صادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ بابا زید بسطامی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
خواجہ ابو الحسن حرکانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ ابوالقاسم کرمانی رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت خواجہ ابو فارسی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ ابو یوسف ہمدانی
رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ عبدالحق عجدانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
محمد نارف ریوگری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ محمود بن حسنہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ
حضرت خواجہ عزیزان رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت بابا سکا رضی اللہ تعالیٰ عنہ
حضرت سید ابی کمال رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ بہار الدین نقشبندی رضی اللہ
عنہ حضرت خواجہ علامہ الدین عطار رضی اللہ تعالیٰ عنہ خواجہ مولانا یعقوب جبر رضی اللہ
عنہ حضرت خواجہ عبید اللہ صرار رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ محمد زاہد رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت خواجہ محمد درویش الگاسی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت محمد الگاسی رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت خواجہ بانی بامدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مامور بامجد والفقہ آتش

فاروقی سہمندی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت ابی ان عروۃ الوثقی خواجہ
 محمد مصدوم رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ سفالدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 سید نور محمد بدایونی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شمس الدین زامنظر جان جانا سید
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو محمد نعیم سہم ہرکھی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو
 محمد مراد رضی اللہ تعالیٰ عنہ تھانیس حضرت غلام رسول رسول نادر رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ سالار فتحپوری فقط این سلسلہ عابد محمد عبد الجید مخاطب است حضرت
 ذوق بر سین باید دانت کہ در دمنند در ابتدا تعلیم تربیت در سلسلہ عالیہ یا
 اسماعیلیہ مشائخ سلسلہ عابدیہ معینیہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ عن الہیہ
 حضرت سید الانبیا محمد رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ وسلم علیہ علی الوصی واتباعہ
 اجمعین حضرت علی مرتضیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت امام حسن بصری رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت عبد اللہ صدیق بدوی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت فضیل بن عیاض رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ حضرت ابراہیم بن ابی حمزہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت سید بد الدین بقیہ در
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت امین الدین سہم ہر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو
 دینوری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت ابی اسحاق شامی حشتی رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت ابی احمد رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت ابی محمد بن ابی احمد رضی اللہ

حضرت ابو یوسف رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ مودود چشتی رضی
 تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ حاجی شریف زکریا رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ
 عثمان ہارونی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ محمد معین الدین حسن شجر رضی
 تعالیٰ عنہ فقط این سلسلہ عالیہ بطریق تربت او بدر سند محمد عبد الوحید
 بدائت درین سلسلہ عالیہ شمس احمد مہمست باید دانت کہ در درین سلسلہ عالیہ
 در آخر علم تربت یافتہ اسما طیبات مشائخ سلسلہ عالیہ نظامیہ رضی
 تعالیٰ عنہ اہلہا حضرت محمد معین الدین حسن شجر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 قطب الدین بختیار کاکی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت فرید الدین بسعود گنج شکر رضی
 تعالیٰ عنہ حضرت نظام الدین محبوب الہی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت نصیر الدین محمود
 جبراع دہلی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت سید عبد الرزاق بانسور رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 مولوی احمد عبد الحق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو احمد انوار الحق رضی اللہ
 حضرت مولو حافظ عبد الوہاب رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو حافظ محمد
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ فقط این سلسلہ عالیہ بدر سند محمد عبد الوحید مخاطب امیر
 باید دانت این سلسلہ عالیہ بطریق او بحضرت سید عبد الرزاق بانسور رضی اللہ
 عنہ سید اسما طیبات مشائخ سلسلہ عالیہ صابریہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ

حضرت ذوالدین سید محمد گنج شکر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت علامہ الدین علی محمد
 سہاروی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شمس الدین بانی بنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت جلال الدین بانی بنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت احمد عبدالحق رضی اللہ
 عنہ حضرت عارف احمد بن احمد عبدالحق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت محمد بن
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت راولیہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت پیر اولیاء رضی اللہ
 عنہ حضرت حاجی قطب الدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ حمید رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 شیخ سلیم رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ محمد عرف پیر شیخا رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت شیخ محمد عرف پیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ محمد سادون رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ احمد مان رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ حسین احمد رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ بہت احمد رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ امام احمد رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولوی احمد انوار الحق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا ابوالکرم
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا محمد عبد الوہاب رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 محمد عبد الرزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ فقط این سلسلہ عابدین حضرت محمد عبد الوحید
 اسماء طیبات شاخ سلسلہ عابدین قادریہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا
 حضرت سید الانبیاء محمد رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ وسلم علیہ وآلہ وصحابہ کرام

اجمعین حضرت سید الاولیاء امیر المؤمنین علی کرم اللہ تعالیٰ وجہہ حضرت
 امام حسن بکیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ حبیب رحمہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت داؤد علیہ السلام رضی اللہ تعالیٰ عنہ شیخ الاسلام حضرت معروذ کفری رضی اللہ
 عنہ حضرت شیخ عبد اللہ سرسقطی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ عنید اللہ
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ عبد اللہ ابوبکر شبلی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 شیخ عبد الغفر بنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ عبد الواحد رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت خواجہ ابو الفرج یوسف طرطوسی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ الاسلام
 شیخ ابوالحسن علی مبارکی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ ابوسعید خدری رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ حضرت میر سید الدین محمد عبدالقادر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر
 عبدالرزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر سید محمد بن الوصالح رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت میر سید احمد رضی اللہ تعالیٰ عنہ برادر میر محمد نعید اور رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت میر سید رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ موسیٰ رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت میر سید حسن رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ ابوالعباس رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ حضرت شاہ بہار الدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر محمد قادر
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ جمال قادر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر

سید بخش بہکری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت سید شاہ ابراہیم ثانی رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ ابراہیم بہکری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ
 امان بہر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ حسین انارضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 شاہ ہدایت بہر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ عبد الصمد خدائنا رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت سید شاہ عبد الرزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا
 مولوی احمد عبدالحی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا مولوی احمد ذوالرحمن رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا حافظ محمد عبد الکریم رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 مولانا مولوی محمد عبد الرزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ فقط بدانکہ حضرت معروف
 کرخی راز حضرت امام علی موسی رضا ابن امام موسی کاظم علیہما السلام بطریق
 آبائی رسید برین وجہ حضرت شیخ معروف کرخی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت علی
 موسی رضا ابن امام موسی کاظم علیہما السلام حضرت امام موسی کاظم ابن امام جعفر
 صادق علیہما السلام حضرت امام جعفر صادق ابن امام محمد باقر علیہما السلام حضرت
 امام محمد باقر ابن امام زین العابدین علیہما السلام حضرت امام زین العابدین ابن امام حسین
 علیہما السلام حضرت امام حسین ابن امیر المومنین علی علیہما السلام حضرت امیر المومنین
 علی ابن ابیطالب کہم اللہ تعالیٰ وجہ حضرت امام زین العابدین علیہما السلام حضرت امیر المومنین

واصحابه واتباعه وسلم بدلكه ابن سلسله عاليه بدرودند محمد
 عبد الوحيد مخاطب امير سيد و درين سلسله اسم عبدالمجيد است
 اسماء طيبات شايخ سلسله عا مصايه ^{افضل} ^{الحال} ^{الخال}
 عن ابا لهيب حضرت محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم
 وعلى آله واصحابه واتباعه اجمعين حضرت امام عبد الله علم به دار
 رضي الله تعالى عنه حضرت شيخ عبد الله خبي رضي الله تعالى عنه حضرت
 شيخ حاجي سفيان خبي ابا رضي الله تعالى عنه حضرت مولوي الامين بن
 سيد ان پور رضي الله تعالى عنه حضرت بجر العلوم عبد الله
 محمد رضي الله تعالى عنه محمد رضي الله تعالى عنه
 حضرت سيد محمد منور رضي الله تعالى عنه حضرت
 مولانا مولوي محمد عبد الرزاق رضي الله تعالى عنه
 ابن سلسله عاليه بدرودند محمد عبد الوحيد مخاطب امير سيد

اللهم صل وسلم على محمد النبي نور

وعلى افواره كما تحبه وترضاه

وتشفع فنيا ورمنا

ذکر کیفیت ختم بقصد ترک نحر زنا در
بادگیر مطالب

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی آلہ و
اصحابہ واتباعہ جمعین درین سال که آغاز چهارده صد است
قصه ترک نحر را بنامه دردنا پایان پذیر که مشتمل
مردم مکرانچه اوسبجانه خواهد فافوض امری الی الله
لا حول ولا قوه الا بالله متعص

یارب تو بیا روم ساز رسان آوازه دردم بهم اواز رسان
و این نامه در روز از ضرر موافقان مخالفان محفوظ داشته
مشرف نظر محبوب باک الله تعالی فی جماله رسان بدعا
ما مشرف بمغفرت گردان ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او
اخطانا اللهم صل وسلم علی محمد وعلی آلہ
که تخبه یز رضاه وشفعه فینا ورحمتها

صحت نامه تذکره الحق

صفحه	۴	عطل	صیغ	صفحه	۴	عطل	صیغ
۱	۵	بتغیر	بتغیر	۲۹	۹	کسرا	کسرا
۲	۶	دیباچه	دیباچه	۳۰	۱۵	وجود	وجود
۳	۷	الولاية دلیلیا	الولاية دلیلیا	۳۱	۶	فبا المعنی	فبا المعنی
۴	۸	مشعرون	مشعرون	۳۲	۱۳	منه	منه
۵	۹	شقیقه	شقیقه	۳۳	۱۴	فیتحقق	فیتحقق
۶	۱۰	خواندنیهای	خواندنیهای	۳۴	۱۵	حقیقی	حقیقی
۷	۱۱	ذین	ذین	۳۵	۱۵	آلا	آلا
۸	۱۲	بقیه	بقیه	۳۶	۱۴	الدار	الدار
۹	۱۳	حضور	حضور	۳۷	۲	مجازیا	مجازیا
۱۰	۱۴	با حسان	با حسان	۳۸	۱	بحاج	بحاج
۱۱	۱۵	ضائع	ضائع	۳۹	۲	والله	والله
۱۲	۱۶	لغت	لغت	۴۰	۱۳	باخره	باخره
۱۳	۱۷	خدا	خدا	۴۱	۳	البعیر	البعیر
۱۴	۱۸	خوف	خوف	۴۲	۸	توقیفیه	توقیفیه
۱۵	۱۹	شفاعه	شفاعه	۴۳	۱۱	آخر	آخر
۱۶	۲۰	نیگویم	نیگویم	۴۴	۱۲	آخر	آخر
۱۷	۲۱	و جمیع	و جمیع	۴۵	۱۳	لینتی	لینتی

صفحہ	ردیف	عطف	معجم	صفحہ	ردیف	عطف	معجم
۲۰	۲	بر	بر	۵۲	۱۰	اسناد	بالاسناد
۲۱	۱۲	حکیمہ	حکیمہ	"	۸	اجنبیہ	الاجنبیہ
۵۰	۱	الواضع	الواضع	۵۲	۱۱	تعیین	تعیین
"	۲	بالتحصیم	بالتحصیم	۵۳	۱۲	بالا بعارضہ	بالا بعارضہ
"	"	لتحقق	لتحقق	۵۴	۱	معدم	معدم
"	۲	لیقتضی	لیقتضی	"	۲	ثبوت	ثبوت
"	۳	درجہ	درجہ	۵۵	۱	ترتب	ترتب
"	"	بالوضع	بالوضع	"	۲	لا یجوز	لا یجوز
"	۵	ان اعتبر	ان اعتبر	"	۵	ظاہرا	ظاہرا
"	"	الوضع	الوضع	"	"	لا یقصدہ	لا یقصدہ
"	۱۳	موجودہ	موجودہ	"	۱۱	بضدہ	بضدہ
"	"	مو	مو	۵۶	۳	المصدق	المصدق
۱۰	۱	تخصیر	تخصیر	۵۸	۱۰	اخبار	اخبار
"	"	والحرف	والحرف	۵۹	۲	اخبار	اخبار
"	۵	اقامہ	اقامہ	۶۱	۱۱	فانی عن المحل	فانی عن المحل
"	"	شیء بشی	شیء بشی	"	۱۳	حقا وکان	حقا وکان
"	۱۳	لا مالہما	لا مالہما	"	۱۵	نہا باطل	نہا باطل
"	۱۴	من	من	۶۳	۳	فیہما	فیہما
"	۱۵	فشیء بہا	فشیء بہا	"	۴	تفرعن	تفرعن

صحيح	غلط	صفحة ٢١	صحيح	غلط	٢	١
موجوده	موجوده	١٠	موجوده	موجوده	٢	١٠
قبل	قبل	٩	قبل	قبل	٦	٩
فيما	فيما	٩	فيما	فيما	٩	٩
ففسا قلا ما	ففسا قلا ما	٨	ففسا قلا ما	ففسا قلا ما	٥	٩
وخصه بقولان	وخصه بقولان	٨	وخصه بقولان	وخصه بقولان	٦	٩
فانه	فانه	١٢	فانه	فانه	٤	٨
استحالة	استحالة	١٣	استحالة	استحالة	١١	٨
الثالث	الثالث	١	الثالث	الثالث	١٣	٩
غيرها	غيرها	٣	غيرها	غيرها	١٠	٨
عينيها	عينيها	٦	عينيها	عينيها	٢	٨
بينها غيرية	بينها غيرية	١٠	بينها غيرية	بينها غيرية	٩	٨
فهي	فهي	٢	فهي	فهي	١٢	٩
لفرقة ومعربة	لفرقة ومعربة	٨	لفرقة ومعربة	لفرقة ومعربة	١٢	٨
هو	هو	٨	هو	هو	٣	٨
فريد	فريد	٩	فريد	فريد	٨	٨
بخصوصية	بخصوصية	٩	بخصوصية	بخصوصية	١٢	٩
اشتراك لابعاد	اشتراك لابعاد	١٣	اشتراك لابعاد	اشتراك لابعاد	٥	٩
ولا يعتبر	ولا يعتبر	١٣	ولا يعتبر	ولا يعتبر	٢	٩
ولا يعتبر	ولا يعتبر	١٥	ولا يعتبر	ولا يعتبر	١٥	٩
حقيقا	حقيقا	١١	حقيقا	حقيقا	١١	٩
الاولى الصواب	الاولى الصواب	٢	الاولى الصواب	الاولى الصواب	٢	٩
دلالة عليه	دلالة عليه	٥	دلالة عليه	دلالة عليه	٦	٩
موجود ولم يكن	موجود ولم يكن	٥	موجود ولم يكن	موجود ولم يكن	٦	٩
بضدية ثم	بضدية ثم	٦	بضدية ثم	بضدية ثم	٦	٩
تعالى بخلاف	تعالى بخلاف	٤	تعالى بخلاف	تعالى بخلاف	٤	٩
فمهل	فمهل	١١	فمهل	فمهل	١١	٩
بضر بنكم	بضر بنكم	١٣	بضر بنكم	بضر بنكم	١٣	٩
امير و عادل	امير و عادل	١٠	امير و عادل	امير و عادل	١٠	٩
والمد اكبر	والمد اكبر	٢	والمد اكبر	والمد اكبر	٢	٩
في ادراك	في ادراك	٩	في ادراك	في ادراك	٩	٩
بضرورت	بضرورت	١٢	بضرورت	بضرورت	١٢	٩
هو	هو	١٢	هو	هو	١٢	٩
ما به	ما به	٣	ما به	ما به	٣	٩
حقيقه	حقيقه	٨	حقيقه	حقيقه	٨	٩
مختلفين	مختلفين	١٢	مختلفين	مختلفين	١٢	٩
كثيرين	كثيرين	٥	كثيرين	كثيرين	٥	٩
عامة	عامة	٢	عامة	عامة	٢	٩
كان	كان	١٥	كان	كان	١٥	٩

صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ
۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴
بمقابلہ	بمقابلہ	بمقابلہ	بمقابلہ	بمقابلہ	بمقابلہ	بمقابلہ	بمقابلہ
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
تفصیلاً	تفصیلاً	تفصیلاً	تفصیلاً	تفصیلاً	تفصیلاً	تفصیلاً	تفصیلاً
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
یہودین	یہودین	یہودین	یہودین	یہودین	یہودین	یہودین	یہودین
۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵
مترفعہ	مترفعہ	مترفعہ	مترفعہ	مترفعہ	مترفعہ	مترفعہ	مترفعہ
۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
فیہا	فیہا	فیہا	فیہا	فیہا	فیہا	فیہا	فیہا
۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶
المقالہ	المقالہ	المقالہ	المقالہ	المقالہ	المقالہ	المقالہ	المقالہ
۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
غیرہ	غیرہ	غیرہ	غیرہ	غیرہ	غیرہ	غیرہ	غیرہ
۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶
بغیرتہا	بغیرتہا	بغیرتہا	بغیرتہا	بغیرتہا	بغیرتہا	بغیرتہا	بغیرتہا
۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
لم یقدر	لم یقدر	لم یقدر	لم یقدر	لم یقدر	لم یقدر	لم یقدر	لم یقدر
۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
الثلیث	الثلیث	الثلیث	الثلیث	الثلیث	الثلیث	الثلیث	الثلیث
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
جالیۃ	جالیۃ	جالیۃ	جالیۃ	جالیۃ	جالیۃ	جالیۃ	جالیۃ
۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
ینبہ	ینبہ	ینبہ	ینبہ	ینبہ	ینبہ	ینبہ	ینبہ
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
التوقف	التوقف	التوقف	التوقف	التوقف	التوقف	التوقف	التوقف
۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
یشین معلوم	یشین معلوم	یشین معلوم	یشین معلوم	یشین معلوم	یشین معلوم	یشین معلوم	یشین معلوم
۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
لفظ و ماہیت	لفظ و ماہیت	لفظ و ماہیت	لفظ و ماہیت	لفظ و ماہیت	لفظ و ماہیت	لفظ و ماہیت	لفظ و ماہیت
انتقاء الحکم	انتقاء الحکم	انتقاء الحکم	انتقاء الحکم	انتقاء الحکم	انتقاء الحکم	انتقاء الحکم	انتقاء الحکم
۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴
معاہدین	معاہدین	معاہدین	معاہدین	معاہدین	معاہدین	معاہدین	معاہدین
۱۰۶	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۶
لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
عربیۃ	عربیۃ	عربیۃ	عربیۃ	عربیۃ	عربیۃ	عربیۃ	عربیۃ
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳

نقطه	صفر	مجموع	نقطه	صفر	مجموع
ذاتیه	۱۵	۱۲۵	ذاتیه	۱۵	۱۲۵
والاحاطه	۱۳	۵	والاحاطه	۱۳	۵
مضبوطه	۵	۱۲۶	مضبوطه	۵	۱۲۶
ما بینة	۱۳	۵	ما بینة	۱۳	۵
بصفتہ	۱۳	۱۲۶	بصفتہ	۱۳	۱۲۶
محل	۳	۱۲۸	محل	۳	۱۲۸
افکار	۱۳	۵	افکار	۱۳	۵
لزوم	۱۳	۵	لزوم	۱۳	۵
واجتماع	۵	۱۲۹	واجتماع	۵	۱۲۹
فعلیہ	۳	۵	فعلیہ	۳	۵
شیع	۱	۵	شیع	۱	۵
مستطوۃ	۳	۱۳۱	مستطوۃ	۳	۱۳۱
لمبدیۃ	۵	۵	لمبدیۃ	۵	۵
لمبدیۃ	۹	۵	لمبدیۃ	۹	۵
مریل	۳	۱۳۵	مریل	۳	۱۳۵
بالمعارضہ	۵	۱۳۶	بالمعارضہ	۵	۱۳۶
الوصف ذات	۱۰	۱۳۶	الوصف ذات	۱۰	۱۳۶
لیسجیب	۱۵	۵	لیسجیب	۱۵	۵
المقتضی	۱	۱۳۸	المقتضی	۱	۱۳۸

صفحہ	خط	صحیح	صفحہ	خط	صحیح
۱۳۰	۹	بآیتا	۱۵۱	۶	لا یحتاج
۱۳۱	۴	ابتدائہم	"	۱۲	تجربہا
۱۳۲	۱۰	اہل	"	۱۴	والموات
۱۳۳	۱	اہل	۱۵۲	۶	لا ای لا یخلق
۱۳۴	۵	اجتث	"	"	بما بعد
۱۳۵	۴	المطہم	"	"	فیروزون
"	۵	سواء	۱۵۳	۱۱	ای
"	۱۵	اجتث	۱۵۵	۱۲	تقتیہ بتقیہ
۱۵۰	۹	قنبہ	۱۵۶	۴	بالا غیار
"	۱۴	مسیبہ لرفع	"	۹	ما قتل
"	۱۵	جائز	۱۵۷	۴	ما بنی
۱۵۱	۱	مبیتہ	"	۱۱	ابناہما
۱۵۲	۲	البینین	۱۶۱	۱۴	شار
"	۱۱	ریمی	۱۶۲	۲	یحجزوہ
"	۱۵	دری عمواد	"	۶	احاطہ
"	"	قد لبعض	۱۶۸	۱۲	بناخر
۱۵۱	۱	حضور جواد	"	۱۳	متاخر حار
"	"	بریم و انقذت	۱۶۹	۸	شی
"	"	حضرت جواد علیہ السلام	"	۱۵	بجنا

سطر	غلط	صحيح	صفحة	غلط	صحيح
١٥	سنى	سبى	١٨٣	القار	لقاد
٩	سنى	شبنى	١٨٣	ظلية	ظلمية
١١	الصدق	المصدق	١٨٥	حقيقة	حقيقة
٩	بتعاير	مغار	"	يحتاج	ايحتاج
٩	المصدق	المصدق	١٨٩	خلات	خلات
١٣	دس	دس	"	نسبة	مسقة
١٣	بتحد	متحد	"	ليس يعرض	ليس يعرض
٣	زاد	زائد	"	ضد	ضد
١٣	الموفق	الموفق	"	مركبة	مركبة
٢	مرتبى	مرتبى	"	على دعوى	على دعوى
١٥	سنة ظلا	شبه ظلا	١٨٩	و ظهورة	و ظهورة
١٥	كان	كان	١٨٩	النسب	النسب
١	شنى	شبنى	١٨٩	النسب	النسب
٢	شنى	شبنى	"	الترام	الترام
٥	التقييد	التقييد	١٩٠	فلاخذ	مجهولة
٨	التقييد	التقييد	"	مجهولة	فلاخذ
١٠	تقيد للذات	تقيد للذات	١٩١	كمال	كمال
٢	ابتغاء	ابتغاء	"	للمتشمل	للمتشمل
١٥	بشنى	بشنى	"	فلا للمتشمل	فلا للمتشمل

صفحه	۴	عطف	معجم	صفحه	۴	عطف	معجم
۱۹۱	۹	بالمش	بالمش	۲۱۱	۱۲	الف	الف
۱۹۲	۱۲	مرکز نهادی	مرکز نهادی	۲۱۲	۱۳	لیغبط	لیغبط
۱۹۳	۱	وجه	وجه	۲۱۳	۵	گردید	گردید
۱۹۴	۱۲	میان	میان	۲۱۵	۱۲	ابتدای	ابتدای
۱۹۵	۱۳	خلقه	خلقه	۲۱۶	۳	از ورود	از ورود
۱۹۶	۱۴	من ادعا	من ادعا	۲۱۸	۱	درک امر	درک امر
۱۹۷	۱	ثبت	ثبت	۲۱۹	۲	بخلات	بخلات
۱۹۸	۸	ابن بنی	ابن بنی	۲۲۰	۸	مقروض	مقروض
۱۹۹	۱۲	عروه	عروه	۲۲۱	۴	علی بخازن	علی بخازن
۲۰۰	۱۳	عنایت عرو	عنایت عرو	۲۲۲	۱۲	مادون	مادون
۲۰۱	۵	بنی	بنی	۲۲۳	۱۵	وارتفاع	وارتفاع
۲۰۲	۹	فضلا	فضلا	۲۲۴	۵	واجب البقاء	واجب البقاء
۲۰۳	۲	سونی	سونی	۲۲۵	۹	اجب ارض	اجب ارض
۲۰۴	۱	تورده	تورده	۲۲۶	۷	مهرجا	مهرجا
۲۰۵	۱۲	دنامیدی	دنامیدی	۲۲۷	۱۲	افادت	افادت
۲۰۶	۷	محقق	محقق	۲۲۸	۸	دوران	دوران
۲۰۷	۴	اتباع	اتباع	۲۲۹	۹	وسجده	وسجده
۲۰۸	۱۳	ادست فلاح	ادست فلاح	۲۳۰	۱۵	من العالین	من العالین
۲۰۹	۱۱	بایان	بایان	۲۳۱	۷	این سجده	این سجده

صفحہ	نقطہ	صحیحہ	صفحہ	نقطہ	صحیحہ
۲۵۴	۲	مباری	۲۹۶	۱۵	اکش
۲۵۶	۱۵	بقابلش	۲۹۷	۸	ارسانی
۲۶۱	۱۵	معرفہ	۳۰۰	۶	ادار
۲۶۲	۱۳	جوارش	۳۰۱	۳	منسب
۲۶۳	۶	افعل	۳۰۲	۱۴	حسنہ
۲۶۴	۱	و حال آنکہ	۳۰۳	۷	وفی المظہم
۲۶۵	۱۲	دنا	۳۰۸	۴	حسنہ
۲۶۸	۱۰	و آن	۳۰۹	۱	وا علموا
۲۶۹	۱۲	والمخفون	"	۲	مجالس
۲۷۰	۸	جوان با	۳۱۰	۴	یحدث
۲۷۲	۷	برآ	۳۱۲	۵	لتعارض
۲۷۷	۱۴	النسبہ	۳۱۳	۱۴	حالہ
۲۷۲	۹	حامل	"	۱۵	تخصیص
۲۹۱	۱۱	ذکواہ	۳۱۴	۵	تذکرہ
۱۹۲	۱۴	باسم اللہ	"	۱	بشکلہا
۲۹۳	۴	نسبہ از حد	"	۸	صلعم
"	۵	مضر	"	۹	توقرودہ
"	۱۳	نسب	"	۱۲	و تقید
۲۹۵	۱۳	تخصیص	۳۱۵	۱	لعدم الاختفا

صفحة	رقم	نقط	صحيح	اسم	رقم	نقط	صحيح
٣١٦	١١	اشبه سَمًا	اشبه سَمًا	٣٢٨	٩	وقوموا	وقوموا
٣١٧	١١	به يا دُولًا	به يا دُولًا	٣٢٩	٦	فا نطلق	فا نطلق
			به يا بافتح وكه	٣٣١	٤	ورشفا	ورشفان
			سيرت بدم		١٣	المدنية	المدنية له
			الذل قريب		١٥	الحافظ البزاة	الحافظ البزاة
			من الله	٣٣٢	١٠	الكعبة	الكعبة
			و ما من بكينة	٣٣٥	١١	استد بار القوم	استد بار القوم
			والوقار في بيت		١٣	وقد صرح	وقد صرح
			ولمنظر الشمان	٣٣٩	١٢	فمشل	فمشل
			وغير ذلك	٣٣٨	١	مكفوف	مكفوف
			صراح	٣٣٠	١	الك	الك
			في منه	٣٣١	١	الى آخرة ما	الى آخرة ما
			ان يخضع و	٣٣٥	٦	من الائمة	من الائمة
			يخشع و		١٠	السكنة	السكنة
			يتوزو ويكر		١٣	وخر	وخر
			الامة		٢	وبركاه	وبركاه
			بذكر الله	٣٣٩	٦	في زبريم	في زبريم
			أحول	٣٣٨	٨	العليه	العليه
			والاستمداد	٣٣٩	٣	مما ذكر قال	مما ذكر قال
			بعث				
			محتسبا				

صفحه	ع	عطل	مصحح	صفحه	ع	عطل	مصحح
۳۵۱	۱۰	س	سبل	۱۳	۱۳	بشكه	بشكه
۳۵۲	۳	خيمه	خيمه	۲۹۳	۶	عائشه	عائشه
۱۱	۱۱	روض بنم	روض بنم	۹	۹	انزل	انزل
		بعرقه المتاج	بعرقه المتاج	۱۱	۱۱	ميرى عنه	ميرى عنه
		ميرى عنه	ميرى عنه	۱	۲۹۵	ميرى عنه	ميرى عنه
		ميرى عنه	ميرى عنه	۲	۲	ميرى عنه	ميرى عنه
	۱۲	يعدل نربا	يعدل نربا	۳	۳	المرتل	المرتل
۳۵۵	۵	ليعينوه	ليعينوه	۱۳	۱۳	مقتدى الامم	مقتدى الامم
۳۵۹	۱۳	الى	الى	۱۵	۱۵	تابعه	تابعه
۲۹۰	۶	تقبل	تقبل	۱۱	۲۹۶	ابتدع	ابتدع
۳۹۲	۳	آسيه	آسيه	۶	۲۹۷	بشرى	بشرى
		حريم	حريم	۱۱	۲۹۹	القضاء	القضاء
	۲	حور الخمان	حور الخمان	۱	۳۰۳	تثبت	تثبت
	۹	القصى	القصى	۱	۳۰۳	فليس بيبا	فليس بيبا
	۱۱	السنه	السنه	۱	۳۰۳	فليس بيبا	فليس بيبا
	۱۳	جرع	جرع	۱۱	۳۰۳	فليس بيبا	فليس بيبا
	۱۳	اكفى	اكفى	۱۱	۳۰۳	فليس بيبا	فليس بيبا
۳۹۳	۵	اللايه	اللايه	۱۱	۳۰۳	فليس بيبا	فليس بيبا
۶	۴	فى المسمى	فى المسمى	۱	۳۰۳	فليس بيبا	فليس بيبا

صفحه	نقطه	مصحف	صفحه	سطر	غلط	مصحف
۲۶۲	۱۱	دلالت	دلالت	۲۹۱	۵	ثبوت سلب
۲۶۵	۲	کمان	کمان	"	"	ولایتنازک
"	۱۳	ان تحقیق	ان تحقیق	۲۹۰	۶	از آنچه
۲۶۶	۲	برده	برده شود	"	۱۳	انفقوا
"	۴	کردد	کردد	۲۹۱	۷	مرعومات
"	"	متابع	متابع	"	۱۲	الا المتقین
۲۶۷	۱	فصل	فصل	۲۹۹	۸	نه آرند
"	۵	مانع	مانع	"	۱۱	ینسب
"	۱۳	درب	در حدیث	۳۰۰	۱۳	عزا
۲۸۰	۱	کریمه	کریمه	۳۰۲	۱۲	نخستین
"	۲	بکشف	یکشف	۳۰۵	۸	بنابر
۳۸۸	۷	دسی	دنبی	۳۰۷	۳	خلاف این
"	۸	و محسن	و همچنین	۳۰۹	۲	خارج است
۲۹۳	۱۳	محتاج	محتاج	"	۴	مومنان
۲۹۴	۷	تحقیق	تحقیق	"	"	مرتب
۲۹۵	۱	فیها	فیها	۳۱۳	۱۳	مشروط
"	۲	براهه	براهه	۳۱۶	۲	فیعدنی
"	۱۳	اصل	اصل	۳۱۸	۴	دعائمان
۳۹۶	۴	ثبوت اتحاد	ثبوت اتحاد	۳۲۱	۵	اندر

صغیر	سطر	غلط	صحیح	۱۳ صغیر	سطر	غلط	صحیح
۲۲۱	۵	مردود	مردود	۲۳۱	۱۲	درند	درند
۲۲۱	۱	نسق	نسق	۲۳۲	۶	ربما بود الذین	ربما بود الذین
۴	۶	مبین	مبین	۴	۱۱	فی غیر الذین	فی غیر الذین
۴	۶	قد ام الصادقین	قد ام الصادقین	۱۳	۱۳	فیشفعون	فیشفعون
۱۳	۱۳	ز صین البعائ	از عین البعائ	۲۳۲	۹	سروق	سواق
۲۳۲	۴	عام است	عام است	۲۳۵	۶	فی السماء	فی السماء
۱۵	۱۵	ذہبی	ذہبی	۲۳۶	۱	من خیر	من الخیر
۲۳۵	۴	بشفوع	بشفوع	۴	۸	بعده	بعده
۱۵	۱۵	ستم	ستم	۲۳۲	۱۵	یفتح الناس	یفتح الناس
۲۳۱	۱۲	لا یضله	لا یضله	۲۳۲	۴	پس آن	پس آن
۱۳	۱۳	رہر کہ	رہر کہ	۴	۹	احدی	احدی
۲۳۵	۲	یمنی	یمنی	۴	۱۲	مبرادات	مبرادات
۴	۹	بحايت	بحايت	۱۳۵	۱	اضامی	اضامی
۲۳۸	۳	دیگران	دیگران	۴	۵	خرید	خرید
۲۳۹	۱	کذب	کذب	۴	۱۲	لا تنکح	لا تنکح
۴	۹	کذب	کذب	۴	۱۳	فاطمه	فاطمه
۲۴۰	۳	کذب	کذب	۲۴۹	۱۲	القی	القی
۱۰	۱۰	مخبر بہ	مخبر بہ	۲۴۹	۱۱	بوجہ	بوجہ
۱۲	۱۲	مزدود	مزدود	۲۵۰	۴	نقولہ	نقولہ
۱۳	۱۳	ایہام	ایہام	۵	۱۵	لا عیسا	لا عیسا

صفحہ	فصل	صحیفہ	صفحہ	فصل	صحیفہ	صفحہ
۲۵۱	۴	تجدد	۴۹۸	۵	وجودی	وجودی
۲۵۲	۱۳	ہمہ	۴۶۰	۴	و مالہ	و مالہا
۲۵۳	۱۰	ہرچہ جزا فو	۴۶۱	۱۰	اعتبار	اعتبار
۲۵۴	۵	باحاطہ	۴۶۲	۴	کلمہ	کلمہ طیبہ
۲۵۵	۱	تغیش	۴۶۳	۹	علی الصلوٰۃ و	علی الصلوٰۃ و
۲۵۶	۱۵	تعلق	۴۶۴	۱۱	من یہیہ	ان یہیہ
۲۵۷	۶	دلالت	۴۶۵	۲	بشرح	بشرح
۲۵۸	۲	نوع	۴۶۶	۱۲	صد	صدر
۲۵۹	۷	بہرکہ	۴۶۷	۷	اضطراب	اضطراب
۲۶۰	۱	موسی	۴۶۸	۲	مردد	مردد
۲۶۱	۸	شانہ از	۴۶۹	۱۵	سیردر	سیردر
۲۶۲	۹	تحقیقہ	۴۷۰	۸	وجود	وجود
۲۶۳	۱	با اعتبار و	۴۷۱	۵	نظرا	نظر
۲۶۴	۹	بجمع	۴۷۲	۴	مبنی	مبنی
۲۶۵	۱۲	نظرا	۴۷۳	۱۰	متضمنہ	متضمنہ
۲۶۶	۷	برچہ	۴۷۴	۱۲	نیاید	نیاید
۲۶۷	۱	تخص	۴۷۵	۹	برچہ	برچہ
۲۶۸	۹	تعیین	۴۷۶	۱۳	تعیین	تعیین
۲۶۹	۱۳	اعتبار	۴۷۷	۴	سیر	سیر

صفحه	خط	صحیف	خط	صحیف	صفحه	خط	صحیف
۲۹۵	۵	صفه	۱	۵۱۲	الی	۱	صحیف
"	۶	ادر اکش	۲	۵۱۴	عدم	۲	صحیف
۲۹۶	۶	سپه	۶	"	حنات	۶	صحیف
۲۹۷	۵	مولانا	۱۵	"	بستی	۱۵	صحیف
"	۱۱	له	۵	۵۱۸	بها مشه	۵	صحیف
۲۹۹	۷	فراغت	۱۱	"	خر	۱۱	صحیف
"	۱۵	خبه	۱۱	۵۲۰	"	۱۱	صحیف
۵۰۰	۱۲	تجنبا	۲	۵۲۲	امعه	۲	صحیف
۵۰۳	۷	ایک	۲	۵۲۳	نارک	۲	صحیف
۵۰۴	۱	انفصال	۳	۵۲۴	ای	۳	صحیف
۵۰۸	۱	موجب	۲	"	قریهم	۲	صحیف
"	"	تبین	۱۳	۵۲۸	نیاید	۱۳	صحیف
۵۱۰	۶	ای	۱	۵۳۱	بالسبب	۱	صحیف
"	۱۵	انه همه اعلم	"	"	فزیاده	"	صحیف
۵۱۱	۲	هو	۱۳	"	للاستینا	۱۳	صحیف
"	۱۱	سورده	۵	۵۳۲	غفت	۵	صحیف
۵۱۳	۲	برج کبر	۱	۵۳۴	اذکروا	۱	صحیف
"	۲	تفصیل	۱۳	"	بمظہریت	۱۳	صحیف
"	۱۵	کلام	۱۲	۵۳۷	علیا	۱۲	صحیف

صفحہ	سطر	نقطہ	صمیم	۱۹	صفحہ	نقطہ	صمیم
۵۲۰	۱۵	رہنات	رہنات	۵۶۶	۳	مستقابلہ	مستقابلہ
۵۲۱	۱۳	بہنان	بہنان	۵۶۱	۶	فالقرار	فالقرار
۵۲۲	۳	حجاب	حجاب	۵۶۳	۲	تعالیٰ	تعالیٰ
۵۲۳	۱۳	مسجودتہ	مسجودتہ	۵۶۵	۹	ما تعبدون	ما تعبدون
۵۲۴	۳	مبدرة	مبدرة	"	۱۵	ایمان	ایمان
"	۴	منظرة	منظرة	۵۶۹	۲	راضا	راضا
"	۹	د	د	"	۱۳	نصديق	نصديق
۵۵۱	۱۳	لالہ	لالہ	۵۸۱	۱۳	دلايت	دلايت
"	"	ناقنای	ناقنای	۵۸۳	۶	عرف	عرف
"	"	کہ	کہ	۵۸۴	۸	ربوبية	ربوبية
۵۵۵	۸	لجیطن	لجیطن	"	۹	استقرار	استقرار
۵۵۶	۶	بغسل	بغسل	"	"	موبدا	موبدا
۵۵۷	۹	روداد	روداد	۵۸۵	۵	بالموجود	بالموجود
۵۶۰	۵	فخری	فخری	۵۸۶	۱۰	فالکہ	فالکہ
۵۶۱	۴	تمام	تمام	"	"	محمد	محمد
"	۸	صلعم	صلعم	"	۱۲	مفصلت	مفصلت
۵۶۲	۶	الہیہ	الہیہ	۵۸۶	"	معینی	معینی
"	۱۵	حمود	حمود	۵۹۰	۱۳	نبینا	نبینا
۵۶۳	۳	آلہ	آلہ	۵۹۲	۱	اکون	اکون
"	۹	الہ	الہ	"	۶	الحديث	الحديث

نقطه	نقطه	صفحه	نقطه	نقطه	صفحه	نقطه	نقطه
۵	۱۵	۶۰۲	۶	م ح	ص	نزلش	م ح
۵۹	۱۲	۶۰۵	۲	ایمان و عمل و تقیید	ایمان و عمل و تقیید	شبهش	شبهش
۶۰	۶	۶۰۶	۲	الصالحات	الصالحات	صانع	صانع
۵۹۶	۳	۶۰۸	۲	عوارضه	عوارضه	مصنوع	مصنوع
۶۰	۱۳	۶۰۹	۱۵	همان	همان	مداد الکلمات	مداد الکلمات
۶۰	۶	۶۰۹	۳	صاحبش	صاحبش	ان تفند	ان تفند
۵۹۶	۱۲	۶۱۰	۴	لا سبب	لا سبب	ما فی حده	ما فی حده
۵۹۶	۱۲	۶۱۱	۵	و منزل	و منزل	مصنوع	مصنوع
۵۹۶	۳	۶۱۲	۶	و ابالهم	و ابالهم	بزرگ	بزرگ
۶۰	۶	۶۱۴	۶	تقلید	تقلید	فضل	فضل
۶۰	۶	۶۲۰	۱۲	و ملزم بحج	و ملزم بحج	در دمنه	در دمنه
۶۰۰	۴	۶۲۱	۱۵	حقیقه	حقیقه	اولیست	اولیست
۶۰	۶	۶۲۲	۱۲	در قناع	در قناع	الی یوم	الی یوم
۶۰۱	۱۲	۶۲۶	۳	فضل	فضل	یعلم فی الغد	یعلم فی الغد
۶۰۲	۲	۶۲۷	۳	بر همه	بر همه	منه	منه
۶۰	۱۳	۶۲۸	۶	فی الوجود	فی الوجود	فرد	فرد
۶۰۳	۱۵	۶۲۹	۱۲	بچه	بچه	مرسل	مرسل
۶۰۴	۳	۶۳۰	۳	بعض	بعض	دین	دین

شماره	سطر	نقط	صحیح	صفحه	سطر	نقط	صحیح
۶۳۱	۱۰	مبارک	مبارک حضرت	۶۰۶	۱۰	بشفعه	بشفعه
"	۱۳	پس روح	پس ارواح	۳۵۸	۳	علیه وسلم	علیه وسلم
۶۳۸	۱۵	ارسل الله	ارسل الله	"	۴	مستغفر	مستغفر
۶۴۱	۳	برسول الله	برسول الله	"	۸	معهوده ذمینه	معهوده ذمینه
"	۴	لا اله الا الله	لا اله الا الله	"	۹	شفعه	شفعه
"	۵	ببر تفصیل	ببر تفصیل	۶۵۹	۱	فسال	فسال
۶۴۲	۱	الف بال	الف بال	"	۵	فیجبر	فیجبر
"	۱۳	فی استقرا	فی استقرا	"	۱۵	ق ص	ق ص
۶۴۵	۳	باشد	باشد	۶۶۲	۱۲	اگر	اگر
"	۴	بالمعانی	بالمعانی	"	۱۵	محبوبش	محبوبش
۶۴۸	۱۵	توجه	توجه	۶۶۶	۲	الله تعالی	الله تعالی
۶۵۰	۴	موجه	موجه	۶۶۶	۱۲	همی	همی
"	۶	قول	قبول	۶۶۷	۳	کم	کم
۶۵۵	۱	و بخاصیت	و بخاصیت	"	۱۲	و اسجیه	و اسجیه
"	"	قلوبنا	قلوبنا	۶۶۹	۶	بصرت	بصرت
"	۴	بخشده	بخشده	"	۹	وما ذکر	وما ذکر
۶۵۶	۱۱	فیه امتناع	فیه الامتناع	۶۶۱	۹	الله	الله
۶۵۶	۶	توسوس	توسوس	۶۶۳	۲	تقدسته	تقدسته
"	۱۳	محمد	محمد	"	۳	وصف الرحمن	وصف الرحمن

سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۶۶۲	۶	والفصل	۶۹۶	۱۰	الاموار	الاموار
۶۶۶	۷	منکر	"	۱۲	قول	قول
۶۸۰	۲	ابن عباس	۶۹۷	۲	قول	قول
"	۳	قال	"	۷	مجبوبیہ	مجبوبیہ
۶۸۳	۵	ذات	"	۵	اجب	اجب
"	۱۵	ار	"	۸	بالمقصہ	بالمقصہ
۶۸۴	۲	میباز	۶۹۹	۷	وعلیکم	علیکم
۶۸۶	۳	بمین	"	۱۳	لا یدری	لا یدری
"	۴	یلحقہ اہم	"	۱۵	بان	بان
"	۵	یشار	"	"	التاویل	التاویل
"	۱۱	الحکیم	۷۰۰	۱۰	نیکم	نیکم
۶۸۷	۱۰	تعالیٰ سلم	۷۰۱	۱۱	تفسیر	تفسیر
۶۸۸	۱	راست آ	"	۱۵	التي	التي
"	۳	مجرور	۷۰۲	۱	جواز	جواز
"	۶	این	"	"	بجورہ	بجورہ
۶۹۵	۶	وقد نری	۷۰۳	۳	فلا تکفرون	فلا تکفرون
۶۹۶	۳	قویت	"	۶	علیہ	علیہ
"	"	نظرفیتہا	۷۰۶	۸	فالی	فالی
"	۹	المحل	"	۱۴	بما خودا	بما خودا

صفحه	١٢	نقطه	صحیح	صفحه	١٢	نقطه	صحیح
٤٠٦	١٢	لما مینه	لما مینه	٤٢٨	٤	محبته	محبته
٤٠٦	١	فمد للبحر	فمد للبحر	٤٢٩	١٢	محنه	محبته
"	٩	تقیم التعینا	تقیم التعینا	٤٣٢	٣	محنیه	محبته
٤٠٨	٩	زہنیہ	زہنیہ	٤٣٣	١٣	منکر	متفکر
"	١٣	سوئیہ	سوئیہ	"	١٣	ثرت	کثرت
"	"	علی بقی	علی بقی	٤٣٥	٣	بنی	بنی
٤٠٩	٣	حسین	حسین	"	١٢	نا فرمان بر	نا فرمان بر
"	"	بنی	بنی	٤٣٦	٢	درد مندان	درد مند
٤١١	٣	ضوء	ضوء	٤٣٩	٣	المدد الجعل	المدد الجعل
"	١٢	مبنی علیہ	مبنی علیہ	"	٣	وجه	وجه
٤١٢	٢	من بعضهما	من بعضهما	٤٣٢	١	الافعال	الافعال
"	٣	تشابه	تشابه	"	١٣	ومتضمن	ومتضمن
٤١٦	١٥	شهادت بجز	شهادت بجز	٤٣٣	١٠	موجودات	موجودات
٤١٩	١٠	شاید	شاید	"	١٥	تیسفینو	تیسفینو
٤٢٢	٩	جائی است	جائی است	٤٣٥	٢	ظلو با جهولا	ظلو با جهولا
٤٢٣	١٢	نعمه	نعمه	٤٣٦	٣	فما للظالمین	فما للظالمین
٤٢٦	٤	لعلمنه	لعلمنه	٤٣٨	١٥	رسمه	بر تنبیه
٤٢٥	٣	المحبیه	المحبیه	٤٥١	٢	بلاغت این	بلاغت این
٤٢٦	١	اینکیم	اینکیم	٤٥٢	٣	تضمنا	تضمنا

صفحة	١	عند	مجموع	٢	عند	مجموع
٥٥٢	١١	فرد	نور	٦١	مسلمان	نور
٥٥٣	٢	فعل	انفعال	"	محن	محن
"	١٢	في النار وفي الجنة	في النار وفي الجنة	٦٥	برمطم	برمطم
٥٥٥	٥	في ذكر كريمة	في ذكر كريمة	٦٤	تعبد	تعبد
٥٥٦	٩	في داما الدين	في داما الدين	٦٤	تعبد	تعبد
٦١٠	٨	انذار	انذار	"	خلقت	خلقت
٦١١	٣	اقتضا	اقتضا	٦٢	مدرست	مدرست
"	٨	بوجود	بوجود	٦٥	بشرم	بشرم
٦١٢	٩	حامل	حامل	"	بشرح	بشرح
"	١١	حامل غير	حامل غير	٦٦	لعطف	لعطف
"	١٢	ونه	ونه	٦٦	فعل	فعل
"	١٥	تقلب	تقلب	٦٧	بطلان	بطلان
٦١٣	٩	بابك صين	بابك صين	٦٨	فلاح	فلاح
"	١١	نقوم	نقوم	"	نقوم	نقوم
"	١٢	حالية	حالية	٦٨	والمقارن	والمقارن
٦١٤	٢	نمكون	نمكون	٦٩	من ستر	من ستر
"	١٠	حالية	حالية	"	ولغيره	ولغيره
"	١٥	نبارد	نبارد	"	نفاير	نفاير
٦١٥	٥	افيلتر	افيلتر	"	نفاير	نفاير

صحنه	مغف	سط	غلط	صحیح
۴۴۹	۶	فہل	فہل	فہل
۴۵۰	۱۲	تلیما	تلیما	تلیما
۴۵۱	۱۲	وسلم	وسلم	وسلم
۴۵۲	۳	بکلمین	بکلمین	بکلمین
۴۵۳	۳	بارونی	بارونی	بارونی
۴۹۰	۱	سید بخش بہکری	سید بخش بہکری	سید بخش بہکری
۴۹۱	۶	مشتل	مشتل	مشتل